Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

Sēfer Tôrat Kōhănîm

Ḳaro, Yosef
קארו, יסוי

Fîordâ [Fürth], 451-452 [1690/91-1691/1692]

האולה תוכלה

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-11660

Visual Library

מורה הרו"ה שהעדים פסולים דלא צריך מחומה שלא בפניהם דכהי דהזמה לא הוי הכחשה מיה' הוי' דהמוזמת היא מוכחשת בודאי ועדות' בטלה ופסולי' לכל עדות שבתורה כדלקמן בסי' ל"מ וה"כ בעדות שבשטר הכחשה הוי' והעדים פסולי' אף לדעת הרו"ה כ"ל עכ"ל וכ"ל כדברי הב"ח ולא מטעמיה דטעם שכתב הוא דהכחשה מיה' הוי' כמו הזמה שלא בפניהם כו' [illegible]

הלכות הלואה

לט כותבין שטר ללוה בלא מלוה ועל איזה הודאה כותבין ובו יז סעיפים :

א המלוה את חבירו בעדים א (א) או שהודה בפני עדים שהוא חייב לו נקרא מלוה על פה ב ואינו גובה מהמשועבדים ג והמלוה את חבירו בשטר (ב) גובה מן המשועבדים אפילו לא כתב אחריות ד רקיימא

לט א או שהודה בפני עדים כו' ° וכת' בהג"א פ' ז"כ הא דמהני קנין בהודאה היינו שקנו מידו שיתן לו עד זמן פלוני אבל אם אמר סתם הנני מודה לך בקנין בפני עדים שאני חייב לך לא ידעתי על מה יחול הקנין הואיל ולא מקנה לו עתה שום דבר וע"ל ר"ס מ' : ב ואינו גובה מהמשועבדי' משועבדי' נקראי' נכסי' שמכ' הלוה או נתן במתנ' לאחרי' אחר שלוה מהמלו' וה"ט דאינו גובה מהם משום דאינהו לא ידעו בהלוא' דעדי' בלא שטר לית ליה קלא דכיון דמסתמ' לא ניח' ליה ללוה דליפוק עליה קלא דהוא חייב והעדים אינם מוציאין הקול ויפסיד הלוקח וה"ה המקבל מתנ' דבעניני' הללו נתנו למקבל מתנ' דין לוקח דאלולי שקיבל הנאה ממנו לא היה נותן לו אבל כשקנה בק"ס לפני עדים אמרי' כיון דהקנה לו בעין יפה כ"כ ודאי אינו מקפיד בקלא ואמרי' דמסתמא הוציאו העדים הקול ות"ה מסיק המחבר וכת' דבקנין לחוד אפי' לא נכתב השט' גוב' ממשועבדי' (לאפוקי כ"י פ"נ"פ ורשכם ר"מ ה') ° ועיין בסנד"מ שם כתבתי והוכחתי דהיינו דוקא כשהעדי' לבכינו וזוכרין זמן הקנין דא"כ אע"פ שהלוה מודה לו שקנה מידו מזמן זה ונם יש עדים אחרים שראו הקנין מ"מ כן לא מפקי הקלא אלא עידי הקנין עצמן ויש לקום שמא העדים עצמן שכחוהו ואינו גובה ממשועבדים. מזמן הקנין אא"כ יש שטר ביד המלוה ונזכר בו זמן הקנין דאז גובה מאותו זמן ע"ש ודו"ק : ג ה"נ והמלו' את חבירו בשטר גובה מן המשועבדים אפי' כו' כ"כ הטור : ד אחריות

לט א או שהודה בפני עדים כו' כתב בהגהת אשר"י פ"ב הא דמהני קנין בהודאה היינו שקנו מידו שיתן לו עד זמן פלו' אבל אם אמר סתם הנני מודה לך בקנין בפני עדים שאני חייב לך לא ידעתי על מה יחול הקנין הואיל ואינו מקנה לו עתה שום דבר [illegible]

[illegible]

ובקדושין קאמר הלכתא גובה

ד לחריות ט"ס משום דמוקה דלא שדי ליכס זוזי בכדי וע"ל סי' מ"ט ס"ב בהג"ה דנס בשאר טעות לחרין ט"ס : ס ועי"ל ר"ס רכ"ה כנ"ל דשם כתב מקור דין לחריות ט"ס שהיו כחקרקע' כין כחטלטלי ומילק שם כין יולא מידו כהוכס לו לא ומיהו חותן הקילוקים ליכס שייב"ס כאן כחלוה דאף דהירא לו חוב' בלא כל לוה שבעולם לו טוב' כהלוחה קייב כחוכס' ולקחוי להחלוה חעות שהלוה לו ואם לין לו טורף ממשעבדי ודוקא בלוקח בלא הלוה חעות להמוכר בלא שקנו ממנו קרקע והרי מוכר עשה חת שלו שחכר לידו קרקע' חו לין לייב כחם שיצא מידו כחוכס וק"ל : ו וכותבין

דקיימא לן ד אחריות טעות סופר הוא ס (עשי"ת שבר"ס שם הרמב פוסקים וז"ח שם מרדכי ריש פרקין ועוד הרבה פוסקים) ואם יש עדים שקנו מידו אפילו (ב) לא נכתב גובה ממשעבדי הגה ואין לקחן סימן ס"ח סעי"ק כ' וכסעי"ו : ה ואין לקחן ריס ס' רכ"ס מדין לחריות טעות סופר : ב ס (ג' רמב"ס ר"פ י"ס מה' מכוה כל הסעיף) (ד) המלוה את חבירו בערי אין כותבין עדותן ונותנין למלו' שלא יחזירו למלוה על פה עדות בשטר ער שיאמר להם הלוה כתבו שטר וחתמו ותנו לו ואף על פי שאסר להם כן צריכים

מן היורסים שעבור' לחוריית' אלמא דס"ל לחלק בשם אבל לרב ושמואל משעב' שם להירא דס"ל לפילו בחלוה הכתוב' בחורה שעבור' לגו' לחוריית לחוריית ולפכי קלחרי רב ושמואל בב"ב משחא שעבור' לגו' לחוריית ולפכי כמי שמואל בפ"ק דקדושין בשם שהביאה חשלח' ואחה לא יבשו יורסים עולם ואחרים אחם בס"ם משום דשעבור' לגו' לחוריית אפילו בחלוה הכתוב' בחור' עיין שם - וע"כ חחיב שפיר בב"ב לרב ושמואל ויכול להיות שהמקנן ואחרען נוסיהו ס"ל לחלק בין חלוה הכתוב' לו לא רק שחקבו' ואחרנים לרב ושמואל (ושם דלא חייחי ס"ם הך חיחיבי דקדושין ליכא חשום דבנחן בחר' הוא עיקר חלחייהו דרב ושמואל ועוד דקדושין לא שחר רב חידי דלא שמואל רק בב"ב שחר רב ושמואל חרוייהו ושקנו בני היעזה לרב ואיהן כשחר בדין) ועוד שהרי הני חיחיבי לינו שחם ס"ם דלא יחיבי הוא שבני יעזה של רב ושמואל הוא שהקנו כן חדע שהרי החרען הוא ר' אילעי אחר רב ע"כ

בני היעזה של רב ושמואל דפרו שחשם להם ירעו בשחת שבניהם לסו בכל נוחי שעבור' לגו' לחוריית - אבל לם"ל כרב ושמואל משעב' שעבור' לחוריית בחלוה הכתוב' בחורה ובעלמא שעבור' לגו' לחוריית :

עור הניח שחרם"ל שם ובפ' שור שנגח בריבה רפיה חחחי בריבה ריפה חחחי חיורסים ובסוגיה ס' יש נכור אלא חחר רב ס"ע חלוה הכתוב' בחורה לגו' לחוריית דחי' ורב"ע לית לסו רב פפא דחחר חלוה ס"ע נוחה חן חיורסים ומיהו נוחה חן הלקוחות כו' משחע דרב פפא לא חיירי בחלוה הכחונה בחורה משחלקינן לחרי חיחרי דס"ם שבני חלוה הכחוב' בחורה וס"ם שבני כרב פפא כו' ס"ח רב פפא לגו בכבי חיירי בחלוה הכחונה ס"ל ונם זה לפע"ד חינו רחוי חת' שעמים - ורש"י ורחי חך דב פפא דבב"ב חחחר חלוה ס"ע נוחה חן חיורסים ומיהו נוחה חן הלקוחות חיירי בחלוה הכחונה ולבחוכח חדבני חחוסקת נוחייהו להריח דהא חחחר נוחה חן חיורסים חשום נעילת דלח ומס לית לה בחלוה כלא"ה כמי חם שעבור' לחוריית דק בחלוה הכחונה ס"ע נוחה חן חיורסים ס"ם שעבור' לחוריית חיירי בחלוה הכחוב' בחורה ורבה בב' יש נכור חייחי הך רב פפא דבבה בחרח - ועוד ומה שיקר בעיני שחרי לה כחבו חחוסקות רס"ל לרב פפא דחלוה הכחוב' בחורה לחוריית ועל כרחך רב פפא נוחי ס"ל דלגו הכחוב' בחורה לחוריית ולבחוכח חדבני בחורה לחוריית בוכח חן הלקוחות דק בחחוסקות כחבו דרב פפא ס"ל נבי חלוה הכחונה בחורה לחוריית ומיהו לגו הכחוב' בחורה לחוריית ולבחוכח חדבני חלקוחות וח"כ בפ' יש נכור דבעי רבה לפוקחי דרב פפא ס"ל נבי חלוה הכחוב' בחורה לחוריית ולבחוכח חדבני חלקוחות וכיוצרען חן ספיר קחמר רב"ע חלוה הכחוב' בחורה לגו' לחוריית ולבחוכח חדבני חלקוחות ומיהו לגו הכחוב' בחורה

צריכים להמלך בו אחר שחתמו בשטר ואחר כך נותנין השטר ביד המלוה ס (פרמב"ם וה"מ וה"ן ועוד) (ה) וי"א שאינם צריכים להמלך בו ׃

ג במה דברים אמורים כשלא קנו מידו אבל אם קנו מידו שהוא חייב לו מנה הרי אלו כותבין ונותנין אף ע"פ שלא אמר להם כתבו שטחם קנין לכתיבה עומר ואפי' נשתהא זמן מרובה ואח"כ בא המלוה ותבעם שיכתבו לו הרי אלו יכתבו ויתנו (ו) ואין צריכים לחוש שמא פרע ס (סור סי' ח"נ) ו וכותבין בו זמן הקנין ׃ או יכתבו שטרא רנא איחרגורו וכתבנוהו ס ואפילו מת המלוה קורם כתיב השטר ס (פמ"ת סער פ"ה) אפילו קבע לו זמן ועבר הזמן יכולים לכתבו אחר מותו וכן אם מת המלוה ובאים יורשיו לעדים שיכתבו להם השטר כותבין להם ס (ר"ן פ"ב דכתובות נסם רחב"ן ונקת נפוכים) (ז) ויש חולקים ואומרים ס (ח) דאי משך מילתא טפי משלשים יום אין כותבי' ואם קבע לו זמן לפרעון אין כותבין אחר אותו זמן רחיישינן שמא פרע ׃

כנה ס (תוז' רנב"ה סי' פלף ר"ה) וכל שלא אמר כתבו וחתמו לף שכתבו כשטר ׃ ויכו שלא כפנקס כעלמא (ט) מיהו יש לומרים דאם נתקייס דכין

וכותבין זמן הקנין * עיין בע"ס דכתב הטעם דאם יכתבוהו מיו' ויפסידו שלוה דשמא פרע להמלוה ויקח מידו שובר ויזור ונגבה ממנו כשט"ס ויאמר שט"ס זה ומחוק הוא שהרי זמן השטר הוא לאחר זמן הקובר עכ"ל ולפ"ז אם נתנה שט"ס דכתב בו זמן הקנין ואח"כ נמחק הזמן בשובר דכ' כ"ד דאין כותבין זמן בשובר מה"ט דשמא אחרעיה פרעי ואי מירע דכת' זמן בשובר אימו דאמסיד אלמפסד' כו' ע"כ אלא הטעם הוא כמ"ש בסי' מ"נ ופתיק לשוני כסמוך ׃

ד אם יכתבו שטר דכן אימרינן כו' כשובר בסי' . מ"נ ס"ט מפורש הטעם דקיימי' אלו' בניסן וקנה קרקע בייר ואימרו וכתב זמן הקלוה מניין ואח"כ מכר הקרקע שקנה בייר ואח המלוה טורף מהלוקח אלא כדין דאלו היה נכתב הזמן מניין היה ניכר שקנה אחר זמן ההלוה ולא היה יכול לטרוף מהלוקח דקי"ל לוה ואח"כ קנה ומכר אין המלוה טורף מהלוקח ושמא דכתב זמנו מניין ניכר שקדמה ההלוה להקנין ואתי למטרף אלא כדין וכ"ת אם כתב לו דהקני ס"ל לכתוב בפשט דאחרונו וכתבוהו ואני' למ"ד דהקני ס"ס הוא כמ"ש לקמן בסי' קי"ב ס"ק אף כדאלו כת' דהקני ס"ל לכתוב אימרינן דמסתמא כו מקנת מקרוית דאז לא אמרין דהקני ס"ס וכמ"ש מו"ר לקמן בסי' קי"ב ע"ס : ה ואפ' מת אלו' כו' וכן אם מת המלוה כו' עפ"ר כתבתי דה"ה אם מתו אלו' והלוה ונה נד כ"ם הוא כמתו אניין וכמ"ש אם ע"ם : ט דאי משך מילתא טפי מל' יום כו' הטעם משום דאחם הלוה אימו אלא עד ל' יום וכמ"ש בשור והמחכר לקמן ריש סי' ע"נ ומחילה לו אקבעו לו זמן אלא לתבוע ממנו אלותתו עד שנה מני לכתוב לו כל השנה אלא דאיכא לפרש לו כתוך זמנו · וזהו שמשיק המחכ' וכת' ואם קבע לו זמן לפרעון אין כותבין לו אחר אותו זמן וה קודם לכן כותבין אע"פ שמשך זמן טובה ואלמכרה מרשונה אפילו אחר אותו זמן כותבין

וק"ל : י אימו אלא כפנקס כו' עמ"ש בד"מ בסוף יח דמי׳

יא דכיון ע"פ הייכו להוציא מכל לא נכנו' מחסכנדי ועד"מ ד' וכסי' מ"ו ס"י ע"ש: יב וע"ל ס' פ"ח כל"ל כי כן כתב בטור סם וכדברי המחבר סכ"ט ע"ב: יג אם הלוה מוקח שלא יכתבו כו' וע"ל כסי' רמ"ב ס"ו אם כתבו בשטר ומוקח מלתנו לו ויעין ע"ש * מדין שנים שקבלו קנין ליפסל וזה"ו: יד כותבים על כרחו ס"ש כרשב"ם דדוקא בלוה ומוכר כ"כ מכל בכותן מתנה ס"ל דיכול למחות: טו שלא בפקנו כסי' ומרמזו כסי' זה בכ' מקומות כס"י וכסכ"ח ע"ש ועמ"ש בסמו' בסמ"ע ס"ק סל"ה וסל"ו: טז ו"ס מוקים כזה ועמ"ש סם בכ"י דכתב מע"ג דסתם קנין לכתיבה עומד מ"מ יכו עומד לכתו' כו תחרית וסתר פוין והא דתחרי' תחרי' ס"ם הו' ה"ייכו כשהתי' עכ"ל מכל בכ"י ד"מ ס"ק כן כ"כ ע"ג ד"ה ק"ל תערב ודוקא בתר' כתר' הדין כן דחין לו הנח' מהלוה מסת"כ בלוה ומוכר דקבלו הנאה תחרי' כהו דקבלו בכל ענין ויעין בהגה"מ וע"ל סי' ס"ח ס"ב: יז אין יכולין לכתוב שטר כשמזמין אחרים בקנינו דכי אמרינן סתם קנין לכתיב' עומד הני מילי דמיחרי ועשאן שלוחים אבל אם העידו בעל פה ערותם ערות אם כפר זה בעיקר הדבר (סו') אבל באומר פרעתי נאמן ואפילו תוך זמנו משום דריש טענתו של מלוה כשלא הוציא שטר אבל אם לא היה קנין ולא שטר והעידו שהוא תוך זמן גובה על פיהם (ויעין לקמן ר"ם ס"ג): יח כל שכתבו וחתמו במקום שלא היה להם לכתוב ולחתום אין לו דין מלוה בשטר: יט כל שלא קנו מידו אפילו הודה בפני בית דין של שלשה (יט) אם לא

יג דכין ע"פ ויעין לקמן ס"מ ס"ו סוף סעי' י' (תשו' מהרי"ו סימן ק"י ה"א דכתבין דלריך לומר כתבו וחתמו ה"ייכו כסמ"ץ ע"ג ד"ה ועמו (י) אבל בסמוך דבר לכתבירו לו פטרו אין לריך יב ויעין לקמן סי"מ ס"ה סכ"ט ע"ש:

ד (נעה"ש ס' פ"ג) יג אם הלוה מוחה בעריס שלא יכתבו לו שטר יש אומרים שאין כותבין (טור והרא"ש שם) ואפי' קנו מידו שלא יוכל למחות בהם מלכתוב אינו מועיל (ו) (ועיין לקמן סי' ר"מ ג) ואם יאמר המלוה כיון שאינך רוצה שיכתבו לי שטר תחזיר לי מעותי שומעין לו ואם עדיו רוצים לילך למדינת הים (הגה' מהרי כשם ס"י) יש מי שאומר שהולך לפני בית דין וכותב לו (יב) אבל הערים אין רשאין לכתוב (תשו' רשב"א סי' אלף י"ד ורא"ש כשם י"ח) ויש אומרים שאפילו עומד ויצוה אל הכותבו לו (יג) שטר יד כותבי על כרחו אע"פ שאין עיניו רוצים לילך למדינת הים (טור סי' ר"ל ורמ"ן וב"י ס"ל כנ"ל בשמו) יש מי שאומר דלא אמרי' סתם קנין לכתיב עומר סי אלא כשקנו ממנו בפני המלוה (יג' סם כשם רשב"א ורמ"ה) אבל אם קנו ממנו שלא בפני המלוה אין כותבים סי (יד) (ויש מולקים בזה):

ה (תשו' רשב"א סי' אלף ע"ג) הערים אינם צריכים להיות מזומנים אבל מכל מקום יז (סו') אין יכולים לכתוב לו שטר כשמזמין אחרים בקנינו דכי אמרינן סתם קנין לכתיב' עומד הני מילי דמיחרי ועשאן שלוחים אבל אם העידו בעל פה ערותם ערות אם כפר זה בעיקר הדבר (סו') אבל באומר פרעתי נאמן ואפילו תוך זמנו משום דריש טענתו של מלוה כשלא הוציא שטר אבל אם לא היה קנין ולא שטר והעידו שהוא תוך זמן גובה על פיהם (ויעין לקמן ר"ם ס"ג):

ו (תשו' רשב"א סי' אלף ר"ם ובלחד מלקמן סעי' י"ב) (יז) כל שכתבו וחתמו במקום שלא היה להם לכתוב ולחתום אין לו דין מלוה בשטר:

ז כל שלא קנו מידו אפילו הודה בפני בית דין של שלשה יח (יח) אם לא

סי' זה סעי' י"ם תכיף תסוכת הרשב"ם ודכתב להריח ז"ל ובשטר מתנה שקנו מידו ר"ם אפי' מתנה מלכתוב שומעין לו ור"ת סתין שומעין לו ולזה הדעת נוטה עכ"ל והתו' בכתובות פ' אע"פ כתבו בשם ריב"ם וריב"ם להפך דלוה ומוכר יכולים למחות ונותן מתנה פ"י למחות וע"פ שעם הדברים וכ"כ בהגהת שטרי ע' הפפיונה בשם ריב"ם וכ"כ התרדכי פמ"ם בשם ריב"ם וכן הוא בתשו' רשב"א שבסוף ב' סי' זה בסי' ע"ם ועיין בתשו' רשב"א סי' אלף רל"ג - תיכו סתרדכי פ' מ"ם כתב בשם ר"ת דלוה ומוכר פ"י למחות ונותן מתנה יכול למחות וכן הוא בהגהת שטרי' פ"ב מ"ג ועיין בס"ג בפ"ה דף ק"פ ע"ג: יד וי"ח בזה כו' עיין לקמן סעיף י"ב בהגה"ם ומ"ש סם ס"ק מ' ועל סי' רל"ח (עיין בתשו' מהרשד"ם סי' י"ח):

כתב בסמ"ע ס"ל ועל"ם בכתוב יוסף כתכה שם"ב דסתם קנין לכתיב' עומד היכו עומד למחות ושטר שתרי' סתרי' ס"ם הוא היינו מערב ומ"ם לענין דיכה משתע מדברי הפוסקים דבכל ענין סתרי' סתרי' ס"ם הוא וכ"כ הרמב"ן בתורתו ס"פ הפפיונה נכי מוכר בשטר ואיכו מוכר בשטר ואם כן שים מי שרכה לפרש סתריות שעות סופר ולא טעות תוכר ודאם כתכה כתוכר או הלוה כלל סתרי' ס"ם בשטר זוי בכרי וכ"כ הריב"ם סי' שפ"ב ול"ל והא דסתרי' סתריות ס"ם הוא לא שתו מולין בשטר אלא אף אם ידעינן בניהו שלא התכו סתריות הרי הוא כשלו התכו עליו משום דלא סתי אינם כתכי עכ"ל ומכי מוכ' להריח מדברי התו' בכתובות ר"פ אע"פ דקתי התו' בכתובות ר"פ אע"פ ע"ש וכן משתע דף י"ב ע"ש ע"ש וכן משתע להריח מדברי הרמב"ם פ"ט מהלכות ר"פ ס"ו ע"ש וכן דעת ר"י לקמן ר"פ קכ"ם ע"ש וכן משתע לכאורה בכ"ם פ"ב מהלכות מתכות ומכירה ס"ו ע"ש וכן משתע להריח מדברי הרמב"ם פ"ט מהלכות מלוה ולוה ס"ב ע"ש ובכ"י לקמן ר"פ קכ"ם ע"ש וכן משתע לכאורה בכי מע"ג בלא פי' לו בהגה ובכי מוכר שהו שתרי' סתרי' ס"ם אכיכי נוטה בפ"ק דתיכות ס"ב ע"ג בלא התכה כן בפי' לכתוב סתריות אבל בפתכה לכתוב שטר אפי' בלא קנין מע"פ בלא התכה לכתוב סתריות סתרי' ס"ם הוא ובכי כיתה כתי דלא למחר' כו בפקנו מידו ע"פ ועיין בס"ג בפ"ה דף ק"פ ע"ג: יד וי"ח בזה

כתב כי' שתרי' ס"ם ואי' מדברי הפוסקים דבכל ענין סתרי' סתרי' ס"ם הוא וכ"כ הרמב"ן בתורתו ס"פ הפפיונה נכי מוכר בשטר ואיכו מוכר בשטר ואם כן שים מי שרכה לפרש סתריות שעות סופר ולא טעות תוכר ודאם כתכה כתוכר או הלוה כלל סתרי' ס"ם בשטר זוי בכרי וכ"כ הריב"ם סי' שפ"ב ול"ל והא דסתרי' סתריות ס"ם הוא לא שתו מולין בשטר אלא אף אם ידעינן בניהו שלא התכו סתריות הרי הוא כשלו התכו עליו משום דלא סתי אינם כתכי עכ"ל ומכי מוכ' להריח מדברי התו' בכתובות ר"פ אע"פ ע"ש וכן משתע דף י"ב ע"ש ע"ש וכן משתע להריח מדברי הרמב"ם פ"ט מהלכות מלוה ולוה ס"ב ע"ש ובכ"י לקמן ר"פ קכ"ם ע"ש וכן משתע לכאורה בכי מע"ג בלא פי' לו בהגה ובכי מוכר שהו שתרי' סתרי' ס"ם אכיכי נוטה בפ"ק דתיכות ס"ב ע"ג בלא התכה כן בפי' לכתוב סתריות אבל בפתכה לכתוב שטר אפי' בלא קנין מע"פ בלא התכה לכתוב סתריות סתרי' ס"ם הוא ובכי כיתה כתי דלא למחר' כו בפקנו מידו ע"פ ועיין בס"ג בפ"ה דף ק"פ ע"ג: יד וי"ח בזה

כתב ר' יהודה כתיב ר"ת ד"ה דהא דתתרי' הוי"ה בקני כתיב אבל אפי' זה אמר זה ובכ"ם הרשב"ם בתשו' עכ"ל ותכי"ו ב"י וע"ש וכרשם לעשות שטר אחד בכל דבר:

דפייכו כשאחר לכל ד' תהן כתבו (ופייכו שכתב דהא דתתרי' הוי"ה אמר זה ובכ"ם הרשב"ם בתשו' עכ"ל ותכי"ו ב"י וע"ש וכרשם לעשות שטר מוחן כוי"ה כשכים) ואיכולי' לומר שכתב כן כשקנו מתנה ויעוץ מוחם כוי"ה אכים דאי לאו הכי לאכתוב מתנה לא היה צריך לכתוב זה בשם תתרי' הרשב"ם שהרי ס"ם מרוכה ע"ז ותוסכם תכל הפוי הוי"ה אמר זה אמר כוי"ה אכים דאי לאו הכי לאכתוב מתנה לא היה צריך לכתוב זה בשם תתרי' הרשב"ם שהרי ס"ם מרוכה ע"ז

כתב כי' מתו' ס"ו ז"ל כתב בשם כ"י שטר כ"י ותסתברת מקבלי עדות תעדי' שמעידו שזה לוה בפניהם אם בלא קנין ולא אמר כתבו אין לכ"ד לכתוב עדות בשטר הכתעשה כ"ד דהי ותו לא מני לישתעי פרעתי ולעיכך אין לתתמו להם שלא לעשות עדותם על פה מלוה בשטר עכ"ל - וכרשם דוקא מקבלי עדות ולא אם פסק דין על העדות אבל אם דנו ותייכו על פי העדות הוה ליה תעשה בית דין ויכולים לעשותו בשטר ותמ"ם לקמן ס"ק ס"ו דשם המוכרי יוסף ושאר פוסקים: טו אין יכולים לכתוב כו' ל' רשב"ם שם והגהות כותבן דהל"ה אם היו שם הרבה בני אדם כל אחים יכתבו לו שטר ובוה ומוכר ובוה כו' ע"כ וכ"כ הריטב"ם בפ' הלוה מקדש בני אדם בשעה אך ז"ל ומי שבשל קנין לא עדים מחתימין לו בשטר אלא מוכרו שהרי הלוה יכול לומר לא הייתי אלא לשם עדות ולא לשם שטר ולא היתה הכי זיתכין דשם דין לי' עדים מחתימין הגדר הרשב"ם שיהי' בהי ושוטר לו כל כת וכת שטר בפני עצמו ואפילו בשקנה מהיכו מידו בפני עשרה שם הוחיכם כולם לעדות כותבים לו שטר ומחתימים בו כרלוקא בחסכת ניחין אבל אם לא הוחיכם לעדות אין לשם לכתוב ולחת שטר לזה אלא עדותו והביא התרדכי ג' שכללו לנקר לת החילה רבו כותבים רבו עושים דין לאו לכתיבת שטר הוא אלא לכתיבת עדות ודלא כתיבת שטר הוא אלא עדות ומ"ש שכיכ תרב שכותבים לאחר מיתה וכרלכתיבת הסם ע"כ: טז אבל בלוה פרעתי אין יכולים לכתוב שטר אלא עדות ולקיל אין מה שכתבתי לקמן סי' ר"מ ס"ג דקנין תסוב בשטר ואיכו מוכר ואיכו מוכר ליה וכו' הייכו משום דבתחילה מעצמו מוירי בלא תביעת בעל הבר בלא תביעת בעל הבר ולא כתבינן עד דקבעי דיוכים ס"ו כ"ר בשטר ויכולים לתייבו וכל שהם יכולים לתייבו כותבים לו שטר וכן כרשם עכ"ל ומביאו ב"י והל"ת כתב עליו וז"ל אבל כתיבים ס"ם מ"ו לא משמ' כן בשטרי' ס"ק ס"ו ומביאו ב"י והל"ת כתב עליו וז"ל אבל כתיבים ס"ם מ"ו לא משמ' כן בשטרי' ס"ק ס"ו ומביאו ב"י והל"ת כתב עליו וז"ל אבל כתיבים ס"ם מ"ו לא משמ'

כן בלא מע"ג דמתע ליה מע"ם לא מיקרי הודאה כ"ל עד שיקבעו עקום ויבלמו מחרי

ונמחת מדברי כ"י המובאי' ודומי כל מפולמים מחריו מכח הטיעות המובא
הוא ומם זה לאחר מהכי לאם מוכרכו לקבוע ענמן מיקום ליה דחבני המובא
נ"ע עכ"ל ר"ת וכ"כ הב"ח דדברי כ"י המובאי' מכח קושיא זו ושחטעות סופר
כל הפוסקים דאין מילוק אלא אפילו לא הוזה אלא ע"י מניעה נעיכן דקבני
דוכח' ואלמה מחריו עכ"ל ולענ"ד כאמרי הכ"י נכוכים ונם מכל הפוסקים אין
מולק עליו וכמו שנמנר מפוס דברדקד.

צמוב נ"ל הכ"י שכתב מייכו מפוס
דכפורה מענמו מיירי דמחמע דפוס
לו בלא"ה דמייירי בחוזה מענמו ומכ"ל
הא ומכי הכ"ל מייכו כחוזה מענמו
צלא חניע' נע"ר כו' ונמחת נב"י ור"ת
וכ"ח מעחיקו לפוכו כן לפל בכ"י נוסף'
מיית' כמו שהנחקתי ועור יש לדקוק
מכ"ל להחפרפי'מילוק זה ונם הא פפס
דסברא יש למילוק זה ועור למיה נורך
כח' הב"י ויכולים למייכו כו' אלא
דזהו מפוס דקשיא להו להחפרפים וכ"י
הא דאמרי' נפ' ז"ב הכי פוריחא
אחכון כתניב' וזחכון לא כתניב'מר בר
רב אפי כו' אלי שכא דנקט הכי לישנא
אפי פוריי'הא ועור אחלי לא אפחחים
כן נפוס דוכח' לחריב' כנון נפדרכח'
פפק רין ונפר חילי דבי דיב' אחפי לא
קאמר נפ"ם דבעינן קבני דוכח'
ופלחי וחזחני ליה ואדרב'אחרי'אחח'
נכחה דוכחי הפ"ם כשעחר בדין חפחע
דכשעחי בדין פוי כחלו'נפפר וכוחבי'
אפי' בלא נזוחת הכעל דבר וכח"פ
לקחן פי' ע"פ ס"ק פ"ם נפפ ר' אפריש
ור"ח וחפר"ח ונפר פוסקים
דפפק רין כוחבים בלי נזוחת הכחבע
דק פחודיע' אותו ובלא ניחרו הייכו
דוקא דקבני דוכח' ופלחו אחריו ונם
מדברי נעל החרומו' וס' חחניד פ' ז'

מפוען לדחת הרי"ף ע"ק דחניעה חוכח לדריב דלקפלא פלחו אחריו וכחחי'
צדין כוחבי' לו בל זחן אלא דבא חנים דין וכח"פ לקחן פיחן זה פ"ק כ"ב ע"פ
אלא ודאי אחני חילי דבי דיבא הפורחא ולבך קאחרי' נפ' ז"ב הכי פוריחא
בלאחר פחדן הב"ר ותחייבים לוחו בכלום דק פחודה חיד נפניהם בלא חניע'
הבעל דבר כלאחר הבעב"ר לא חבעו לדון ול"ב כיון שפין הב"ר שוטים כלום
דק זוה חודה לפניהם לחודה נפני אחר ערים לכך הין הם דייניים עליהם
לכחוב בלא נזוחת הכחבע עד דקבני דוכחא ופלחי וחזחני ליה לדיבא וכח"פ
ר"י הם פ"פ אלא בחודה ע"י חניע' נפני נ' כלאחר אחוחבו נפניכ' לדין
ואיכו רולה ליחן להחובע חעבחו אלא בחודה ע"י חניע' דהייכו שנחחייב
בפולחא חכח חניעחו כגון שהבירו הב"ר שחכח הטבוחים הוא חייב לו פ"ז
ב"ר נאור כיון שקבלום עליהם להיות דייניס ויכולים למייכו ע"פ פפק דיכם
ואל הוכלים למייכו ופוסקי' ביניהם כוחבי' לו אחר ׳ נאלא דברי ירוחם
דאחר פוסקים אע"פ דחיירי אחבעו אחובע חעבחו ח"ח הבחבע חודה חעבחו ולא
אחחייב ע"י חניעה ולבך כחבו דין זה כאן בפי' זה דמיירי חעניני הולפא
ולא כחבו כן בשאר חקומות אבל בבחחייב בפולחא ע"י חניעה נוף על הלכי
ואחרבא חשחע חלבני הפוסקים כדבריו וכח"פ ונם דעח הרחב"ם מוכח
כן וכח"פ לקחן פ"קך' וכן הוכחחי לקחן פ' ע"פ ס"ק כ"ז חדברי רבי יהושע
שבחבו' חבבי"ן כן לא פוף שפר ח' פי' קב"נ פ"פ וכן נרלה עיקר : ים לא
היו קבועי' כו' כלאחר דבעינן' שיהיו קבועים וצלחו לו אפי' בבפיכחו הלום
דקבני דוכח' והודה בפניהם כו' לא חפני אבל פפיפא דאלא אלמו לא לא חפני
כשפס קבועי' חעלחם וכ"פ הוא הפל חשחע בפ"פ דבבפיכחו אינו עדיף
חקבועי' חעבחם ום"פ ר' יוחנן בפ"פ דבבפיכחו (אע"פ דבר' יוחנן וכ"ל
פיחב רחב"ן חעות הוא ול"ל רחב"פ ע"פ ודוק) אין כותבי' חלחר אפיכ'
קבועים וחביאו כ"י קבר בלאחרו ור"ל חלחר אפיכ' קבועי' וצלחו לו וכח"פ
בסוף דבריו ע"פ ושיין בחחבו' רבב"פ אפבית כ"י חחז' כ"פ וכבדק אבית
דבב"ח וקבדחי הוא כי הבל חלוי אם עושים כדרך אדריכים וכח"פ רב"י דקבני
דוכח' כדרך אדריכים ודוק : ך אחא יחן לו וכחבא כו' בחב אפ"ם הייכו
דוקא בבא"ם חפני אפיכו חעלא על דעחו אלא הב' כחבו וחחחו לו כו' אבל
כאחבעו וצלחו לאחריו הוא יודע פיכחו לו כחוב וחחוא כו' ע"ל והייכו לריעח
הרחב"ם וחחחבר וכח"פ לקחן פ"קך' וכ"ג וסי' ע"פ ס"ק כ"פ אבל לרוב
הפוסקים נם כחבעו וצלחו לאחריו וכבל חעפה ב"ר הייכו דוקא בפפוחל חחלו'
לכחוב בפני עדים אלמה וכח"פ לקחן פיחן ע"פ ס"ק כ"פ דבדי הפוסקים ובפרש
דבדי ר' יפעיה פבחבעו חפר"י ן' לב פוף ספר ח' פי' קב"נ חבואריב כן לדריב
חפפ"כ בלא שלחו לאחריו אין יכולים לכחוב אם לא בפאחה אלמה לכחוב כיון
דלא הוי חעפה ב"ר וק"ל : כא ואוש פיהו לקחן פיחן ע"פ ס"ב וכבר הפריבו
דברי החחבר בבאן ב"ע אחם פוחבי'לחי"פ לקחן פיחן ח"פ ס"ב ודברי הפוסקים ובפרש
הם"פ והבח"ע והב"ח וצאר חפרוחי'דוה נם ביפוד דברי הרחב"ם ופבאו'וכל דבריהם'לא נחלחלו כח"פ פ' חחניע' וחחחבר לקחן פיחן פ"פ
ב"ע"פ כב ואפי'הם בל פקרון וכל פבן חפלחלי'דפלחא פחייב בחחרוחין'יהיו לו פ"ב בפיכר אח הלו בבל ענין כדחוכח חדברי חחניע' וחחחבר
אם וכל זה בפורח בעריפ ופ"ר כב בפן נבי ב"ר בבל ענין אין נדין לפכיר אם החלוה דפורחא בב"ר חיר בכחוב' בפפ' רחי ונם על פ' חחני' נוקיפ יש לחחוש פכחב
על דברי הרחב"ם כאן פחוב פפוס וחחוחר בחרנם חקומות וכ"ל ר' חפ' חלוה הדריך הוא עלחו לפקוח על הרח"פ ועור אפשי' פ' חח' פ' חח' בפל"ר חח'
ח' בדוחק הדחל"פ אם חייבי בפער בלא קנין לא חייב כאן בלל כחורחא בל"ר וכ"ל נם לאח חפנה ח"פ ר' דפיים' אחא חלוה חפחחי לאחר אחייב'
לפלם לו לוחן יוחר קרוב לא נפיר' בלל דבריפ' ויפורחא חלוה לא יזיק לחלוה חפחחי או פלוחם ב"פ ראין כוחבי' וכן חפחחה לל הפוסקי' ודלא כפפיר אכח'
דחפלחלי' פקבל עליו חחבי' כוחבים וכבר הפיבו הלח"ח ס"ק חפוען וכב"ח ע"ש : כג בד"ה כו' ולפיכך כוחבי' כו' אבל פביב כו' בראח חדברי הרח"פ נם
דבלא קבל הדין עד פצלחו חחבי' אפי' יבא ונב"ר לא אחבו לו פוב פיהו לאחן לוח' פרעתי ודבל חפפה ב"ר לאחן לוח' פרעתי דבלל חפפה ב"ר ואפי' בל פוחבי הן בלחו בפלחו חחבי'
פועים חיבים ובים וכבי בל"ל אבל לא אחבו לו ובא ואפר פרעתי לאחן לוח' ועור חדבחב אבל פביב כו' ובב"ם לא פוחבי הן בלחו בפלחו חחבי' ע"ש בל"ל הן אלא פפחפייב

הרחב"ם חם אלא בוכר נם"פ אלא ודאי ס"ל בל חעפה ב"ר פאחן דבבחב דאי לאפרש אלא ב"ל הן אלא פפחפייב ע"ש ב"ר

יש אחת יחן לו וכחבא כו' והייכו דוקא בבא"ם חפני אפיכו
חעלא על דעחו אלא הב"ל כחבו וחחחו לו כ"ל
זה פחודה לו אבל בפחבעו וצלחו לאחריו הוא יודע פ"חבו לו
בודאחו בחוב וחחוא ואחו לא"פ ר' יחודה אח"ב יחדון לו אח"ב חודה בפני עדים
אם בחבו ודקבו מ"דו וא"ב הייכו
נאחן לומ' אח"ב אפרעו ועא"פ
חוה עוד בפחוך בם"ט ודו"ק :

ך אפילו לא אחר אחם עדים
לרבות' ב"ב אחפי' אחם עדים
לא קאחר וב"פ אפ"ל פ"אחר
אחם דייבי' ואפי זה בחב לרבות'
דאפי' אחר הוו עלי דייבים לא
אחבי וק"ל : בח והוא פייבו
ב"ד אבייבין אח פביב' בו' אפ"ר
פם בחבו אחם עדים ואח"פ
דפוכרי"ם לעדים בחחוחו וכין
לו ולבל לאיפק אחא אחלוה
בפלחו הייכו ולא יבים
הפטר לי"דו עד לאחר זחן אח"פ
לריבי' פ"בירו נם אחלוה כי אחא
הלוו אייב לאים אח ואפר אחו
כדי לאחוק חוב זה אי"ד אי
פלחחייב לו וחו' כי לא ביחא ליה
לאים פ"לא עלייו קול פפלוחי חייב
לו בפלייבו אייב לו והייבו דוקא
בפבלו פבי לאפי כ"ד לו אחרי'
והוחר הא' אחבי חוב' פחבי חייב
לפלוני אלו בחחבים הפוחלה בל'
בוכח אין פהודה זה לוה בפבי

מפח"ב בפפלוה לבדו בא והוחר בחבו בל' פחבי חייב לפלוני אלא
לי"בא לאיפק פלוה יפבה פם אחלוה בדי לאחוק חוכו דאין אדם
חוב ולא לו וגם אז אין בותבין בל' בוכח אלא אין חייב פפלוה הודה
ומוסרי' בחב הפודחה ל"ד הלוה ובפודחה בזו אייבו יולא קול ב"ם
לפלו' אחלו' אחון בך וכך ביין פפודחה' לא בעפה בפבי בל' אלא
לפפבי הודה ואחר אי"ב בותבין לו הודחה זו אע"פ פאין אבירין
אחלוה וכ"ם הטור והאחבר בפחוך פ"נ ועפ"ר . אבל לפלוה
עפ"פ נראין לפבירו ד"ם לאום לקבולי ואוחר אלא לוה זה אום
בלום וכבי לאי"ב לאים אחר אחלה אחו בפפ אחר ואוחר אח"ל
בדי ב"ב זה פהודה לו לפלוי ואי אי"ל הודאחו אי"ב אחבר וק"ל
ועוד בחבינו אעפ בפפלוה לקחן בפי' ב"ב בפי' בפ"ב בפ"ב
אי"ם ע"ם . * וכ"ם הראי"ך בעפאים וקושיות וכפרוק' בפנין
זה ובדקך בפן אחוד ולפי אי"ם באן וכפרי"פ וכדרי"פ ג"ל לבל
דבריו וא"ם בבל ע"ם ודוק : בב אח"ב פם בעין פי' ל"א פפודה
לו בחעו' דלפולאה בחבו לו בפלחלים דבפלו לו ובחבד אי"ו
והודה פחייב לפלחן לו דלא ביחא ליה דבחבב עליו פערה דבלא
פערה יבול להפחע ולוחר אינו אי"ב עד פיהו ח"ל עד פיהו לו אעות אלא אפי'
בן עדים בעין וחא"ב בחב הל"ח בחחלים דפלה דאקי פם הבעל' דאקי פחן
בעין בל זחן פ"ר לבן בחפחין פן בייחא ליה דיבחבו עליו פער
בדי ב"ובל לפפחע עד פלא יבערך אלא אפי' בחלים בלל
דאקלון והן בעין דלא ח"ר ח"ע דאפחחוחי בלל אפי' בבי
יבחבו פם' על הודאחו דפפחא יפור לו בחחלין ובעל הפער
יפור וחבב אוחן אי"ו בפפער חפא"ב בחודה בקרקע וכדחפ"ק
בחפבר ופ"ר : בג בד"ה פבפודה ב"ד הוא פלוה בפער ועליו בחבו פם הבי בד"ה
ע"פ בחרפ"ם בד"ן ה' לבחב לבבי זה בבי' בבל דבריפ' אחא חלוה בפחחי או פלוחם ב"פ ראין כוחבי' וכן חפחחה לל הפוסקי' ודלא כפפיר אכח'
דחפלחלי' פקבל עליו חחבי' כוחבים וכבר הפיבו הלח"ח ס"ק חפוען וכב"ח ע"ש : כג בד"ה כו' ולפיכך כוחבי' כו' אבל פביב כו' בראח חדברי הרח"פ נם
דבלא קבל הדין עד פצלחו חחבי' אפי' יבא ונב"ר לא אחבו לו פוב פיהו לאחן לוח' פרעתי ודבל חפפה ב"ר לאחן לוח' פרעתי דבלל חפפה ב"ר ואפי' בל פוחבי הן בלחו בפלחו חחבי'
פועים חיבים ובים וכבי בל"ל אבל לא אחבו לו ובא ואפר פרעתי לאחן לוח' ועור חדבחב אבל פביב כו' ובב"ם לא פוחבי הן בלחו בפלחו חחבי' ע"ש בל"ל הן אלא פפחפייב

כד נפל ספיס שכתב לך כו' ר"ל אע"ג דלגבי זה שהודה בכ"ד מקצה כתובה כשטר לענין למטרף לקוחות משום דמעשה כ"ד יש לו קול ומיהו ה"מ כשידוע שלא פרע לו אז שהלוה מודה לו שלא פרעו אבל כשטוענין פרעתי נאמן בין שלא ליתן לו כלום (כ"כ בטו' כשני ר"ל בסמ"ע ס"ק ס"ג ולפי"ז כשאין התו') וה"ה שטר שעל ר"ל שהודה בכ"ד מקצה כמלוה כשטר כו' לא קאי אה"פ שכתב כמלוה לפני זה דאיירי בשלוה אחרי ובודה שלא קאי אה"פ שכתוב שם בתקונן דאיירי בכל הודה בכ"ד ועה"פ בסמ"ע לקמן סי' ע"ט בסי"ב וכן כותב הרמב"ם והמחבר בזה ב"כ: כה כן שאחרי שליח מיד ליתן לו כו' סי' לף ז"ל אינו אור' שפשוט היה לדייני שמחייב לו שלא כשלו שאחרי שהלה עוד בד"כ והוא שלא יכח פרעו ואה"פ לפי"ז שלא פרעו וכה"פ ע"פ ופ"ר: כו ואחרפרעתי נאמן עד"ר דהוכחתי מדברי הרמב"ם דס"ל דאפי' שטר כה לכתוב לו שעת שעדיין ודאי לא פרע לו אפ"ה לא יכתבו לו משום דנאמן לומר פרעתי כל שהודה בלי שלילת הכ"ד אחרי וכשי"ה כתב הודה נאמן אכל מדברי מו"ר נראה בהב"ח דמשום כתב הודה לפסק דין והארכתי מזה בפרישה ע"ם * וכע"ם כתב ז"ל ליית דינא כתבררה דלא פרע כו' ולא דק ופ"ר: כו שאם כשר פרעו וכ"כ בד"מ ע"ם וכתב טעמו משום דמשוי כשקרא ע"ם ולפי"ט כשכא לפני ב"ד כשעדיין ודאי לא פרע לו אפי' שאם יכתבו לו פסק דין וכפרים שכתבתי דאפ"ה לא כותבין לו שאם יפרע ולו ולאחר זמן יתבע אותו וה' יעשון לכה"פ והוא יוני הפס"ד ויה' מוסק כפרן וכמ"ש בשרשו ז' שרשים ופ"ר כמ"ש לומ' פרעתי אין כותבין אותו לכתחלה מטעם הכ"ל והה רא"י שאם ע"ט כתב שטר נם אם פסק דין אותו לו לכתחלה אף שפסק שם דנאמן לומר עליו פרעתי ע"ם: כה דכלל

והביאוה כמו שנתבאר כד (כה) אבל שנים שבאו לדין ותבע אחר מהם את חבירו ואמר ליה מנה לי בירך ואמר ליה הנתבע הן (כה) בין שאמרו הדיינים חייב אתה ליתן לו בין שאמרו צא תן לו ויצא כו (כה) ואמר פרעתי נאמן וישבע היסת שפרעו לפיכך אם הזר התובע לדיינים ואמר כתבו לי הוראתו אין כותבין לו שמא פרעו:

סנס (סור ומרכי כשם ראבי"ה) (כו) ואפילו לומן דאמר שכאמן לומר פרעתי ננד פסק דין כמו שיתבאר בסמוך אפילו הכי אין כותבין לו כו (כו) שמא כבר פרעו:

(תשו' מוי' לספר משפטים סי"ם ז בשם מהר"ם ועור הרבה פוסקי' עיין ס"ק כ"ו) (כה) אם יש בידו פסק דין (כה) אין הלה נאמן לומר פרעתי:

הגה

ובמחבר כזה נ"ב עכ"ל כראה מדבריו דאף בפקום שיכול לטעון פרעתי אין כותבי' לו מורף מלקוחות וכ"כ עוד בסמ"ע לקמן סי' כ"ח ס"ק ב' וס"ס ע' ס"ק י"ח וסי' ע"ם סי' ב ס"ק ל"ג ולפ"ז הכי נמי כשכתבו כמו שהבאתי לעיל בסי' ע"ם ס"ק ל' בתריכות וגם דברי ספור שכתב הם לדוקא בכ"ד מחבר כהלוה בשטר כו' לא מחמת כדברינו אלא משום דהיינו בקום והבע דהוי כהלוה בשטר דהיינו אז בשלמו מחרינו שהוכיר מקודם אז בהחזיר ע"פ ב"ד בענין שכותבי' לו ואינו נאמן לומר פרעתי ואז דוקא מחרי' מעשה בית דין יש לו קול וע"ם ודוק: כה ואחר פרעתי נאמן כתב הסמ"ע דמוכח מדברי הרמב"ם דס"ל דאפילו אם בא לכתוב בעת שטרין ודאי לא פרע אפ"ה לא יכתבו לו משום דנאמן לומר פרעתי כל שהודה בלילת הכ"ד אחרי וכשיהם כתב הודאה הכ"ד בירו לא יהיה נאמן כו' ונעויר שוכן כתב ז"ל ניית דין נאמנר דלא פרע כו' ולא דק עכ"ל וס"ל דמוכח מדברי הרמב"ם דאפילו בא לכתוב בעת שטרין ודאי לא פרע לו

אם דכל זמן שלא נפטר מהטירה הרמבנה כו' ואם יש ספק נדחר אם נפטר
מהטירה הרמבנה אפשיקא לא מפקינן ממונא ואפחרן פטור כן נוסח
בתשו' מהר"ם אם . ולפ"ז לעולם אין חייב אפחרן אלא בשידות בבירור שנכנר
בפטר מהטירה הרמבנה ואפ"ג דכתב בתשו' מהרי"ל ר"ם ס"ח כ' ברפשיק
מהר"ם בחדרבי אפ"ג דחתם, נכר היה פטור חן הטופס ומזר עליו פ' מהירות
שחמון כ"ם שכא דלא נפטר כ' דוק בכל
מיניו כן'עכ"ל אין ר"ל דהיה פטור
לגמרי בנירור חן הטופס רק שיבא
מלטני הטופס וכרואים, בתשו' מהר"ם
אם ולפי שברואה היה פטור אחמו אבל
אם נפטר מחנו בנירור אפחרן חייב
בטשירה הרמבנה היא וכמו שברואה
מהרבי קר"ב : מב ואפילו לפ
מהרח כו' כלומר אפי' לא מהר
הרמבון רק רמה שבר או כותי' פיניהו
לשר פטור אחמור דהא בלא"ה יורע
לשר וכ"ב נר"ח בשם מהר"ם מרינבורק
ז"ל ועור כתב על שבבה בנירו וכותי'
רמוטו ואלך ל' ומניר פטור דהא בלאו
הכי רמוטו כותים ובותבי יניהו ע"כ :
מב דמה שחוכח כו' כתב בר"ח
ב"ל וכ"ב מהר"ם מרינבורק וכ' רמה
דגיל לשבות מנריות חותר לקבן ירו
ע"י כותים או לשפטיר חמונו או
לשניל נשחר מהיניהו עכ"ל וע"ש
שפאריך בדיבים אלו ואין הכרעו נרחין
דמה אפי' חמור נחור שחור לשבר
חמונו וב"ם בב"ל עכ"ל ר"ח ולא
יראתי לפוף דעת הרב ז"ל מהר"ם
מרינבורק חנוח לכל חרם לחניר
לטופם עלוני שכם עלוני ועור הולכים
בכשפם וחשפם כך בלא יוסיף עור ומה
יעניל בטופם עליו ויקח כל אשר לו
אשור כתניר דמ"ב אין לך חרם מניל
את מבירו מיד מכפו ודאי אם יכול
לשניל בא'מניהו יעשה כרב חונא
דקך יבא או שחא יותר טוב חניר
לטופם ויפטיר ממון חלשחרו אחר
מניהו ומה רפוא עכ"ל ומ"ב ס"ק
חששור דשבא לשניל בוא בא ומ"ם
לשניל אם לא חניר לטופם ומ"י כך
הוא חעפיר ממון ועפיחם דאם יכולים
לשניל בשחר ס"י פיפטיר חששור
ממון דשרי ואחנם בוא ועור דחמון
חשור דוקא לשנדו ניר אשור אבל
לשפטיהו ס"י נראה חופר : חד
ואפילו לא חשרו כו' עיין בשער ס"ב דף
ב"ח ס"ב : חם רק שחופר אלף
בו' ס"ל כ"ר חעיקר : חו
שפחל לשרות כו' עיין בחשובת חר"ב
חימן י"ב דף כ"ח ס"ב ובעין בחשובת
ב"ב ס"ה בלל י"ו חימן כ"ו ובריש בלל
ד' מי' ק"ו ובחשובת מבי"ם ס"ב חימן
ל"ח : חז אם רגיל בכך כו' .
עיין בשער גדולת מרדכי פרק חנוזל
בחרב : חח בשבועה
לשרות כו' פי' לף שבא ובחן אם"ב
בירו וכרחשים וכן פירש בשח"ם ס"ק
ס"ר חחלים ועיקר : חם חכל
חקום חייב לשלם . ל' חשר"ל
פרק חנוזל בחרב ס"ם ל' ופם חוסף
חחשור חעבחו בכר בחבחי בשניל קחא נבי ביבא דנרחי שחיבו קבם . ופם כן ממיל חייב לשלם בסוחמחו וכן בחבא בשם חני חקורני"ל בשל חשח"ג בשחי
עכ"ל ולא בשיבא לפחרן קבם חשור רק בבי קבם חלוויחת ולא בקבם חלוויחת ולא בקבם בפוקים : וכן בחשו' חשר"ל חו"ל בשם
חיבי"ר"ר ור' יפי' כחב דשור חשר"ל וחבן חשם חר"ח לא בחיבינן חוזה בקבם חשור רק בבי קבם חלוויחת ולא בקבם בפוקים וכן בחשו' חשר"ל חו"ל בשם
לשם לשפטיר חייבים לשרות כל חם שפרו . ופחב"ג חשובה בקבם חשור ובבא בשרי חשר"ל בקבם חלוויחת ס"ח בקבם חלוויחת חשום דכחיב חשר יפיעון חלשים
פרם למרחים עכחו חכל קבם בשבון חייב בשוחר ובלום חניבור בשרי חלים שבבן חכ"ל ובום : בחקום שים חשם חיחור וחשרבו
חם לו חפטיר בשבון חכל קבם בשבון חייב בשוחר ובלום חניבור בשרי חלים שבבן חכ"ל ובום : בחקום שים חשם חיחור וחשרבו
לניבבה וחירוחין לרוחי דוחות ובוחן בלם ובבחחן בלם בו"ם בחביחן חוזה בקבם חשור רק בבי קבם חלוויחת ולא בקבם בפוקים וכן בחשו' חשר"ל חו"ל בשם
חי"ב"ם בחקום ס"בשי"ה בחבחר רים קיפלין בחיבת חשור בחי חבחחת חשור וכי"ם חי"ר"ם ס"ב בחבחר רם"ח בחבחבו חשור חו בבי"ם ס"ב חבחר"ם בחבחר"ם חי"ב"ם בחקום ס"בשי"ה בחבחר רים קיפלין בחיבת חשור בחי חבחחת חשור וכי"ם חי"ר"ם ס"ב בחבחר רם"ח בחבחבו חשור חו בבי"ם ס"ב חבחר"ם בחבחר"ם
כב ומחר לחורנו כו' בבחחר בריבו חשור חפי' חבחחת חשור חבחר"ם חי"ר"ם ס"ב : כב בבח חשור חבחר"ם חי"ר"ם ס"ב חבחר"ם בחבחר"ם חי"ר"ם ס"ב חבחר"ם בחבחר"ם
חבחר"ם בר ברוך בבחב ח"ל חוב חבחחי חבוכים בחבחר"ם חבחר"ם חי"ר"ם ס"ב חבחר"ם בחבחר"ם חי"ר"ם ס"ב חבחר"ם בחבחר"ם חי"ר"ם ס"ב חבחר"ם בחבחר"ם
בבב"ג חפי' בר בחבחר"ם חי"ר"ם ס"ב חבחר"ם בחבחר"ם חי"ר"ם ס"ב חבחר"ם בחבחר"ם חי"ר"ם ס"ב חבחר"ם בחבחר"ם חי"ר"ם ס"ב חבחר"ם בחבחר"ם
בבב"ג חפי' בר בחבחר"ם חי"ר"ם ס"ב חבחר"ם בחבחר"ם חי"ר"ם ס"ב חבחר"ם בחבחר"ם חי"ר"ם ס"ב חבחר"ם בחבחר"ם חי"ר"ם ס"ב חבחר"ם בחבחר"ם

(מג) דכל זמן שלא נפטר **מהטירה הרמבונה** שנוק בא **מנרס**
הרמבון כם (מד) ואפי' לא מסרו רק רמה שבר או כותים
שיניהו לשר ° (מהר"ם מרינבורג) (מה) י"ל דחדש המוב"מ שכירו
יכול לילך לקבול לפני כותים אף"פ דנרס למכה פיוק נדול° (מהר"י
שם ומהר"ם מרינבורג ומהר"ם פי' כ"ם) :

ח ° (ג' רמב"ם שם ר"ם כל המשיק) אין משביעין את המוסר
שהראה מעצמו לא שבועה חמור"ה ולא שבועת היסת
מפני שהוא רשע ואין לך פסול יותר מזה (מו) (ואפילו לפ
מהרי עדיין (מם) רק מפחר לילך ומהבור שם פחור כך בפרפיק (מז)
נפסל לעדות ° (מרדכי פ"קמנוזל) ולפ מהיכין ככה"נ בעכיר היום דנזיים ולפ
עכיר ויש חולקין אף"כ חחחם כך ° (שם וכ"ב כל חכשבחין) ואפילו לפ
יודעים (מז) שם רגיל בכך לפ אף"ם יוכל זה שכבנו לשחור ולשניל
חרמ"ם כלל י"ו ומהר"ם מרינבורג') אבל המוס' כו' (מח) שאנשוהו
להראות או להביא ונשא ונתן ביד אע"פ שהוא חייב לשלם
אינו רשע ובן חשלומין הוא בלבר כשאר הכשרים :

סנס ° (מרדכי שם) וכן שם סודה שחמר ואין עדי נכחר אף"פ
שחניהו נפשל בעודת עצמו (מם) אף"ם חייב לשלם :

ט ° (ג' רמב"ם שם ר"ם) אסור למסור ישראל ביד עכו"ם בין
בגופו בין בממונו ואפי' היה רשע ובעל עבירות כו ואפי'
היה מצר לו ומצערו :

סנס ° (חשו' רשב"א) ודוקא בדברים בעלמא אבל אם מסרו
חותר למסרו דסרי יוכל לסרנו כדין (נ) בחקוש שים
קבם שיקוור ואמסרנו או שם אף"ם לשניל עצמו בדרך אחר
° (חשו' הרא"ש שם) אבל שם אף"ם לשניל עצמו בדרך אחר בני
כשנים שחסרו זה את זה וכל אי שבפיד שכירו יותר חייב לשלם
החותר בכוונ בלם ° (מרדכי פ"ל ותשובות מיי' לאף בי"ק ס"ו)
(נא) וכל המוסר ישראל ביד עכו"ם בין בגופו בין בממונו
אין לו חלק לעולם הבא :

יוד ° (ג' רמב"ם שם ר"י) כח חותר להרוג המוסר בכל מקום
אפילו בזמן הזה (נב) ומותר להורנו קודם שימסור
אלא כשאמר הריני מוסר פלו' כח בגופו או בממונו אפילו
ממון קל התיר עצמו למיתה ומתרין בו ואומרי לו אל תמסור
אם העיז פניו ואמר לא כי אלא אמסרנו מצוה להורנו וכל
הקודם להורנו זכה :

סנס ° (חח"ח שם) ואם מין שבאי לחתרות בו מין לריך חתרם
י"ל דמין לסרוב חשובר שלא אם כן מי חפטר לשכיל חמנו
בחקד מחבריו אבל אם חפטר לשניל בו' מחבריו בעון לחתוך
לעשות לו בחמות עיניו חמור רודף : חשר"ל מרדכי פ"ל בשם חשובות חפר"ח ותשו' מיי' שם)

יא ° (ג' רמב"ם שם מי"ם בירושלמי) (נג) עשה המוסר
אשר זמם אסור להורנו (נד) אלא אם כן
הזוחק

כה ואפי' לא מסרו רק כו' ר"ל אם רמה שבר חבאמו או כותים
רלוחו דלו מסתחא לידו לשבר חם שרלו שפשם רלוחן
כגון שבבה לחחבון לף שבלך לו וכבידו לשבר על רלוחן פשור לו
דבלא הגדתו ודאי יוודע לשבר ע"י הכותים : כו שחבטוחו
לשרלות כו' פי' לף שבבה ובתן
לף"ב בייב (ובדחסיק) דאז
חייב לשלם אף"ם אינו נקר' רשע
כו' ג"ב ס"ק ל"ח אם לא שחבטוחו
חלא לשרלות ושרלה ולא בשה
ובתן ביד דאינו נקרא רשע דשרי
בבה"ג אפי' בר חשלומין ניבא שלא
אף"ם לבטוחו לשבי' ובוראי ניבא שלא
ניתן בחוכם לף שבר חשלומין
כוח בב"ל אף"ם אינו נקרא רשע
כו' : כו ואפי' היה חבר לא
ומצערו ניבא לף שלא מדחמר
דוד לחמרתי לשמרה דרבי מפשה
בלשוני לשמרה לפי חפשוט בעוד
רשע לענדי דרשה לומר לף שרא'
לענדי ומצערני ועוד לחמר דוש
לף' ושחעולל לו כו' דר"ל בידוש
ויבכול ובשם יפילם לפניו שלשים
שלשים : בא מוחר לשרוש כו'
°וכחב שריב"ם סי' רל"ו מי☜
שבחפש בשד נוסו לדוקוחו ומבני
שהוא חשור או שחמר דברים
שחחחייב בנפשו ורוצה ליחן
ערבות חשבינין שלא יברח מין
חקבלין חמנו דמי יפשם לשרבי'
אם יברח הוא עב"ל ד"ח י"נ :
בא בנופו או בחמונו דחשור
לף לשינו חוץ חמון שבינו ם
בידים נרע חמוץ ואפי' לם
בעברת חדבתי' בניך בלבו שבבו
ברחם כל חוצות בחוח חבחר חם
חוח זה שבבה לחבחר סוב חין
חרבחיקין"ו בן חחוכם של ישרל
כיון שבבה ליד חוחות בעולם חין
חרבחמין עליו וחשלילין עליו
עלילות בל בך עד שברבה שפתי'
יבא ע"י שבבה בפשות ח"ב בים
לשחשור דין רודף חיבו לא נרע
חרודף לחבר שבבר שבירה חין
חורגין חותו בלא חתרחם ובדין
ב"ד דוקא בן חשחור חבר שחרחם
ג"ל שבוחוק לחשור וכדחסיק

(נא) אסור לאדם שיהא לו בית בנגיעות בית הכנסת ובית המדרש ובית הטבילה ובית הרחיצה ובית הבד ובית הדבקות ובית הנתרים ובית הצבעים ובית הטחנה ובית הקצבים ובית הבורסקים ובית הכבסנים ובית הנפחים ובית הנפטרים ובית הנפטרים ובית הנפטר

כח שטר הודאה ז"ל כו' לשון השטר שטר הודאה שתתמו כו' שכ' כו' עד כד"ה סהי"ם כתוב כל' שמוכח שלא היו כ"ד כנגן זכרין עדות כו' אבל אם כתוב כל' כ"ד כו' ומפורש שם דה"ט דכיון דידוע דלאו כ"ד כינהו לא היו כותבין הפודה ג"ל שם ל' כתבו כו' והתם כתב תפס ל' בגמרא והרמ"כ ונראה דנ"כ נותנו לזה שכתב השטר ומ"ש כאן כשעי' ל"א שטר הודה ומ"ר ג"כ דלא מתמו כו שלא שכי' וכשעי' ל"כ שאם וה אם כת' תאם היה כת' כל' כ"ד ולא היו מתומין עלי' שלא מכים כיון דלא ליכא ריעות' לפכיכו תייפי' דעפו וכשכי' כשכי' ים לו דין כ"ל כשמואל דאמ' שכי' שדנו דיכים דין ואין הלכה כמותו שלא כר' אלכו וכמכואר לע"ל ס"ג ג' ומ"ה אף אם שלמו שאין לנא והוך לפכיכו' אין לאן דין כ"ד לכתוב הודאתו אם לא שנוה לאן לכתוב מ"ה אין דכין כו דין שטר וכלל הדכרים הוא דכל שטר הודאה הבא לפני כ"ד מוקמי' ליה מדליכא למוקמתו אם לא בתקום דליכא ריעות' כשטר ודוק :

כט שכשופרים שבזמן הזה כו' ס"ט משום דלא בקיאין סופרים שלנו כדיכי ופפ"ר : ל לענין טריפת לקוחות לכל למנני מיניה דהמודה עלמו נכיכן דלא משדינן להו דמשקרי בעיקר העכין כו' : לא הודו פפיכו כ"ד כו' וכתב ריכ"ם סי' ת"נ דכדכר שם"ל דק"ל פדיס אף שכתב כ"ד כשר : לב שמשמע מתוכן שהיו שלשה כגון שכתבו ושד ליתנו או שכתב בו ואמר לנו פלוני דמשמע שהי' עמהן נם אותו פלוני או שכתב בו שנעשה בפני מומחה שלותו מומחה לא היה עוש לומר שכ"ד כשכים טור ופפ"ר : לג כותבין שטר לווה כו' כשר כתבתי טעם הדכר לע"ל בסמוך בסמ"ע ס"ק כ' דכותבין בכה"נ כשמכירין הלוה לעוד שם ע"ש שאין מכירין למלוה כיון שאין כותבין בלשון זכות ואין אדם עושה ולא לו ע"ש : לד אין כותבין בע"כ דלא ניחא ליה להסכיע בפשו בפרט כשכר שאינו שלו : לה ופפ' לומר למלוה לעדים כתבו כו' עיין פרישה שם כתבתי רבותא דאפילו בא הלוה לפני עדים דלא למלוה וקנו מידו שאייב לפלוני כך וכך אפ"ה אין שומעין להמלוה שבא לומר לעדים כתבו לי שטר על פלוני דלמה אקלה לפכיכם ולודה שאייב לי כך וכך כיון שאקנין שטר לא בפני המלוה דקנין הוא לא כיתן משתמת להכתב ע"ש והייכו כדמ' הכור ושרמ"ם הכ"ל בשמ"ע ס"ק כ"ו : לו כתבו השטר אחתמוהו בכתיבה לפוד אין קפידת כל זמן שלא אתמוהו וכן מוכח בב"י ע"ש : לז ואם יבא הלוה לקנות כו' אי אם יבא היום דאל"כ יהיה מוקדם וק"ל : לח נד"ה בשטר שיש בו קנין אלמ"ה כרי"ם הסעי' קלי ולמד דאפי' לווה אין כותבין שטר אא"כ אקנו מידו כו' וזהו דעת הרי"ף והרמב"ם אבל אתו' והרא"ש והטו' הולקין וס"ל דעדיו בחתומיו זכין להמלוה משעת החתימה אפי' לא ידעו כלל השטר לידו עד לאחר זמן וכטור כתב כן בשם ר"י ור"י ג"כ כתב דעת שלישי שהילך בין דבר שאינו גידו כגון שטר הלוואה לא אתרינן עדיו בחתומיו זכין לו עד דאמטי לידי' ובין דבר שהוא תחת ידו דזכה משעת החתימה וע"ל ס"ה ס"ב ומשמע מכל מו"ר שם שבאמי' דאפי' לא זכרו ולא ידעו כלל - ואפי' שטעמו מפוש שכתב כ"י בפ"ק דכ"מ ובפ' נ"ב דהרכה נדולים שפסקו כהרי"ף וע"ל סי' מ"נ סעי' ו' וסי' מ"ט ס"ו וס"ה ס"ג מ"ש עוד מזה ועיין בה"מ כ"ב שכאני לדברי הי"נש סי' קס"ו ועו' הרב דעת דס"ל דכשטר הקנייה ס"ל להגיע לידו כלל ולא כהרי"ף ע"ש וע"ל סי' ס"ה ס"ו וסי מיימי הל' מ' דברי הרי"ף ור"ן דס"ל הכי : לט אבל

כתבו וחתמו ותנו לו הרי זה כשר שאלו לא אמר להם כתבו וחתמו ותנו לו לא היו כותבים ° (הגה שטר י"ב זה בורר) וי"א כם שבסופרים שבזמן הזה (לג) חוששין ל' (לד) לענין טריפת לקוחות שמא לא אמר להם :

יב היה כתוב בשטר לא הוד'בפנינו כ"ר ואין חתומי' בו אלא שנים אם אין כתוב דברים לב (לה) שמשמע מתוכן שהיו שלשה (לו) חוששין שמא שנים היו וטעו לומר שהודאה בפני שנים הוי הוראה בבית דין ולפיכך אין דנין כו דין שטר :

יג לג (לז) כותבים שטר ללוה אף על פי שאין המלוי עמו () (תשו' רשב"א סי' תתקפ"ה) (תיכו שם המלוה מוסיף שלא לכתוב השטר ללוה לד אין כותבין בעל כרחו) ואין כותבין שטר למלוה עד שיהא לוה עמו ° (ה' מה' פכ"ג מה' מלוה) לה (לח) ואפילו אומר המלוה לעדים לו כתבו השטר וחתמוהו ויהיה בידכם לו ואם יבוא הלוה להקנות ממנו תתנוהו לי ואם לאו תקרעוהו אין שומעין לו ° (ר"ש פכ"נ מה' מלוה דין ה') לא (לט) במה דברים אמורים בשטר שיש בו קנין שהרי משעה שקנו מידו נשתעברו נכסיו לו או

כשכר' הרמכ"ם שכתב שכר' הרמכ"ם נסתם ונם כתב כתם דיכים לשכרע הרמכ"ם ועוד דלקמן סי' כ' כתב הר"ב נסתם דפסק דין שכתב כו פלוני נתחייב לכנגרו חייב לשלם לפי שחוזיתו וכ"כ בעיר סוכן בעפי' שם (וה"כ קשה על שם"ם סוף כתב כאן לפסק כהך וכרשה דנם הע"ם לא קאתר אלא בתקומי' שאין הדיינים מודיעים ללוה שכתבו לכך כותבי שכתבו לפני עדים אלא כשיודע שהלוה יודע בדבר שכתבו לכך כותבי ואפי' כשאין הלוה יודע בדבר כש

ומיהו קשה לי על הסור דכתב דאין מילוק בין חכר להלוחה בכל ענין עדיו בחמורתו זכין לו ואחר כך כתב דהיכא דירדו כגון שחילה וכה"נ אפי' לא חניא לירדו מעולם וכה חשבת חתימה ומיירו על כרחך כה"ם הרמ"ך ע' סוכר בחמתו פורע מיני בחמתו עדיו זכין לו ולפ"ב רלא חם לירים והכה רמ"י חפרש נכי סוכר (רף ן ע"ב) דבעינ' נ"כ דחם לירים וכן נרחה לפי"ח חדברי החם וחם ומדברי התרדכי פ"ק דחלינ ע"ח וה"כ נפ"כ ס"ל להסור דלא כרמ"י וה"כ חחחי כח' דאין מילוק בין חכר להלוחה חלא הרמ"ם כח' דמחילק הרי"ך בין מחילה להלוחה ע"כ חחלק בין חלוחה למכר ונ"ל דכחכירה לא חחרי' עדיו בחמורתו זכין לו חלא ה"ל להסור דחכחב הרמ"ם לנפוק ורמ"י לא פירש כן חפקחנו כרמ"י ולא כהרי"ך וה"כ אין מילוק בין הלוחה לחחילה דאפי' בחחילה בעינן דחם' לירי' לנפוק ע"ם כהרמ"ם דוק ותבחח חשחי דכרים חלו חלויים זה בזה - וה"כ דברי הסור נ"ע - ויש לייחב נרוחק דהסור חסבנח דנפשים הכרוך נחדב כרמ"י ובחרב כהרי"ך זה דוחק נדול ודוק ועוד דנרחוים כחב נ"כ כח"ם נסור ס"כ נע"כ ס"ל דעחת הרמ"ם כן ונקשה חנא ליה הא ואפשר לייחב כחרכי' חחרי' נרוחק חבל קרונים הרבנים חשחור הנין דח"ם הרמ"ם ורמ"י לא פירש כן קלי חסוק דברי' חשחיר שהרי"ך חחלק בין מכר להלוחה ולפ"ז חרים דבריו חבל לפ"ע זה אינו דלא נחב' כן נרמ"י רק זה חנוחר כרמ"י לחרי' דפ' נני סוכר נעניני דחם' לירי' לנפוק ורמ"ם קלי חרבני חני סוכר בזמנו פורע ורמ"י לא פי' כן כחו חרי"ך חלא חח חילוק בין חחרי' להלוחה וה"כ חחילה אין חילוק בין הלוחה למכירה כן נ"ל נרור: ודברי ר' יונחן נ"ר נזה חכוונים לדעת הרמ"ם שחילק בין הלוחה לחחיל' כדבר שבי' בירו וכחו שבנחחי לעיל חחחה ה"ה חחלק בין מכר להלוחה ומיירו כח"ם חלוין הרי"ך חחי' עדיו בחחורתו זכין לו ע"ם וברמ"ם נ"ל לר' יונחן ורמ"ם רמ"ב דהרמ"ם כחב נם כן חרי"ך ודברי ורמ"י לא פי' כן חחלוק בין חלוחה למכירה כן נ"ל: ומיהו דברי הרמ"ם נוחין חיכא דחנה חנא שחיר בחחורתו זכין לו ע"ם ודברי הרי"ך חלוקים כן נ"ל: ומיהו דברי הרמ"ם נוחין חיכא דחנה חנא שחיר בחחורתו זכין לו ע"ם ודברי הרי"ך חלוקים כן נ"ל:

(ר"ן פ"ב דכחובות) (ח) (חו שכחב בשחר כהרי"ך שהנכסים יהיו חשוערים לו חעכשיו) לט אבל שטר שאין בו קנין ° (נעמ"ש סער מ"ח נשם ר"ח בן נחמן (וכן חוכח חרחמ"ם וטו') אפילו חסר מעות ללוה בפנינו (מ) אין כותבין אפילו ללוה עד שיהא מלוה עמו ויתן

לט אבל שטר שאין בו קנין כו' אין כותבין כו' וכתב כ"י פ"ק דכ"מ דאפילו לדעת הרי"ך וחרמ"ם שיינו דוקא כשיתנו חסער ללוה חו שיהא ותן מס תקנת יד עדים אבל אם יתנו

מיד לחלוה או בעדים יוכו בו מיד להחלוה הוי כאילו זכה כיס החלוה והוא כרשותו דזכין לחדם שלא בפניו עכ"ל ד"מ כ"נ: מ ויתן

לפרושי מכי כהרי"ך דשאני חכר חשחר חחר ולא ח"ל לכחות כי חפי ליכא' דחחילה היא דלא רחוחה נהפי ליכא' כהרי"ך חחלק נכך ח"ל

ועוד חחיט לי על מ"ם הרמ"ם דחחוך דברי רב חלקם חשחט דהא דחחרי' לעיל דלא חחר חניי עדיו בחחורתו זכין לו חלא היכא דחשט לירים אינו נשוכר כחובי' הוי ומחלך עליהם חלא לינחב וכי נחלך עליהם חפי הוי וכא חחרת עדיו בחחורתו זכין לו הכי חילי היכא דקא חשט לירים לא חחרי ע"כ הרי דחכן נחי שוכרי' וה"כ חכחי לא חיחכר' קושיין נשוכרין - וגם מ"ש הרמ"ם נדעת הרי"ך לחלק בין חכר להלוחה הוא דוחק נדול דנכל חלוחה הוי כחכר ולענין נשטרי הקנחה נרחה עיקר כשהוקשים נחט' חלא חשט לירים לנפוק ונפ"ע חשר ל"ה כחב חשט"ם פים כה קנין לא זכה בקנין זה פים לי רפיות נרוחות לדברי הרחשונים חחחרו חחפי' לשטרי הקנחה בעינן דלימסי חשר לירי' וכן דעת ר"ח והרי"ף וחחיצוחו ג"כ לקחן מי' ק"מ פעיף כ"נ מ"ח חחעיין נם"ח ירחם דחחרת: ים רפיות נכחם חקוחות לדברי הרחשונים' דלא נעינ' דחשט חשר לירי' וכן פסק הנעל חעיטור סוף רף ז' וכחב שכ"כ רב חחי' ל"ל וכן הוא לדעת: דעת הרמ"ם נחשובה כלל"ם סי' נ' וחביאו חטור נקברה לקחן סי' רח"נ פעיף ט"ו ונם ס"ח ר"ן ע"ש וכן חוכח להדיא דעת חחוספו' פ' סניט חומחין סוף רף י"ם ונני חנא סוכר כן' ופ' נט פסוק רף ק"ו סוף ע"ב נכי כותבי' סוכר לפשט ע"ב וכן הסכימו רש"י (כן כוח להריא כעירכין פ' סניט חומחין דף י"ב ע"ב ד"ה חניחח כו' ע"ש) וחחבר"ן חב"ח והרחש' והרחשב"ם והרחב"ם והרחב נרוחים כרחיחה נכחוכי יוסף פ"ק דחניעה וכה"ב חחניח פ' י"ח חח נזלח ובריש פ' קמ"ם ובחשו' ריטב"ח בשבועה פ"ב לקחן ס"ם רח"נ פעיף י' וגם הרחב"ם סי' חולק על זה כרחיח' כח' חחניח ונריטב"ח וריב"ם חם חלא כחכי' והר"ן חם לדעתו וכן פסק בית יוסף ועיקר ולא כחשוב' חכי' חשט"ם סי' קה"נ ע"ש (עוד כלפ"ר דנם סר"ן נוסף חלר כו חפרש כחב נבנחין פ' חחקבל נני חסוף חסוס קחרו לה נפחח כי' הפ' רכוחב' סער חחר כשיכתב נסער הרחשון חייבו כשטרות שחחורות כחיבה שאין חחקבל זוכה בהן ער שיגיעו לירו חלא חבל כשטרות שאין חחורות כמיבה כגון סער שכחוב בו קנין חשטח נקנין שיעבד נפשיו כיון שנעשה הסער וכחוב נחון עמו עדים שלימותן וזוב אין כותבי' וכ"ל ואינו ב"י לקחן סי' ח"ם חחן: ' וכפי ליכא למימר דכיון דכי חשט לירי' לנפוק הוי כחחלת קנין שנעשה הסער וכחוב נחון עמו עדים נכחוב חיירי וה"כ חיקשי כיון דלא וכה כו ער שיגיע לירו וחשט' הוי כחחלת קנין נעינ' וכחובי' חלא ה"ל כחכי' חחלת קנין לא נעינ' דחשט לירי' כלל וכח"ם ועוד ה"כ כחכי' קשה לשטרי הימוח' דשרוף חחלקוחו' שקנו חחחוכר חלוח חחלקוחו חחחרי' לנוחר דנם הרמ"ם חזרה כוה ולא קחחר חלא רחם חכך נחחלה וגם חכר חחר כך לא זכה חקונה חרחשון חשטח חחרת' אבל חלוח וכחחלקוחו חחחרי' לנוחר דנם הרמ"ם חזרה כוה ולא קחחר חלא רחם לשטרי הימוח' דחחכחי כותבי' שחר למוכר חשט"ם חשון לוקח עחו ביהחוח חחח חחחרי' לחחיר ונם זה דוחק דחלוח יכא עדיף חקונה ועוד דח"ם קשה חפי' חחכחי כותבי' שחר למוכר חשט"ם חשון לוקח עחו ביהחוח חחח חחחרי' לחחיר ונם זה דוחק דחלוח יכא עדיף חקונה ועוד דח"ם קשה דנם הרי"ף לא נא לומר חלא רחע"נ דלא חשט לירים חשוער עד שחשט' ואפשר דחשט שחר שחרור רף י"ם ע"ב חלא נרס' לפ"ז ח"ם חלא כדור כדעת רש"י וחחוס' דאין חילוק בין חחלוה למכר חלא חשט לירים חשוער עד שחשט' וחחיה הוי חחילה הוי כיון דאם חחי' עכשיו ה"כ רעת הרי"ף חחח חחחיחה וכן חשיב' ועל כל פנים כ"ל הרמ"ם נוסיף נא ס"ל כבי ומשקנת הרמ"ם כרש"י וכחו שכנין חסור ודלא כחו שכנין ר' יונחן חרע חחחרע חשטח חחחיחה וכן עיקר: ועוין מ"ם נכפי ס"ם חעי' י"ר ס"ק ל"ו: ומ"ב חרי"ך ובהרמ"ם ס"ל נבי חחחקת כפני כו' ונ"ל לברי"ך פשיר חחוקת כפני חלא חחוקת כפני ס"ם נ"ל - ועי

מ ויתן הסטר ליד המלוה בפניהם כ"כ הרמב"ם אבל התום' כתבו דהלכה כ"פ אם המלוה עמו לפני העדי' תוס' ח"ס כן דוחקי יפרו"ח : מח שמא יכתוב כו' ר"ל כשלא מסר המעות ללוה בפניהם ק"ס כן שמא יכתוב כו' והכשמסר המעות כת' הטעם לו לא יפסור כו' : מב ס"ג ולא ללוה אבל לא מחנו עד תסר"ו לו ללוה אבל לא יפסור כו' : מג וכתבו לו כו' נס מוה דקדקתי בפרי"ם דס"ל כהרמב"ן דקתני שקנה ללוה אבל בפני המלוה לא כיתן מסתמא להכתב וס"ה כת' הטור דבכ"ן ס"ל כהרמב"ן להעד"ס וכתבו ע"ס : מד כותבין ונותנין לו ° וכתב הרשב"ם נסי' אלף קכ"ד שלין קפ"ד לכתוב בשטר כתבנו ונתנו הסטר בידו אע"פי שנתנוהו ליד בעלוה דידו הייני רשותו ד"מסי' מ"כ סי"כ : מה לוה שבא לבית דין בשטר חוב שבידו לכפות את המלוה

מ (מג) ויתן השטר ביר המלוה בפנינו מה שמא יכתוב עתה ללות ממנו בניסן מד ולא ילוה ממנו עד תשרי או (ילוה אבל) לא יפסור לו השטר ונמצא המלוה טורף בשטר זה מניסן שלא הגיע לידו עד תשרי :

נהנ ° (סור סעיף י"ו) (מג) אמר קנו ממכי שלי קייב לפלוני כך וכך מג (מד) וכתבו לו הרי שלו מד כותבים וכותבים לו ואין כותבים אותו ליד הלוה אבל אם אמר כתבו ותנו אותו בידי לא יתנו למלוה ולא יוכה המלוה (מה) עד שיגלה מתחת יד הלוה :

יד (מו) חייב עצמו לשנים בקנין ואמר לעדים שיכתבו ויתנו בידו וכן עשו ומסר החייב השטר לאחר מהם אף על פי שלא ירע האחר מזה המסירה ואפילו מת ולא ידע (מז) זכה בחלקו ויגבוהו היתומים :

טו ° (סור סי' ג"ג) עדים שראו קטן שקנו מידו (מח) לא יכתבו עליו שטר :

טז עדים שראו דבר לזכו' ראובן ואין זכותו נגמר עד שיביא עדים שראו עוד דבר אחר אם כותבין העדים ונותנים מה שראו בסימן ר"ה :

יז ° (סור ומנו' רשב"ם וכן משקנ"ה מח') מה (מט) לוה שבא לבית דין בשטר חוב שבידו לכפות את המלוה

המלוה כותבי' דבכה"ג הרי מלוה פתו רזכין לאדם שלא בפניו עכ"ל ומביאו הב"י וד"ח ומ"ש לפסק שלכה - ומ"ש דבכה"ג הרי מלוה עתו כו' דמ"ש לעיל דבזה הל"ח שאלי לא מקרי מתנו' דמ' נם פסוס דכותבי' שטר ללוה אע"פ שאין מלוה עתו נהני להכי קאתר דבכה"ג הרי מלוה עתו :

מא ויתן השטר ביד המלוה בפנינו כ"כ הרמב"ם אבל התו' כתבו דהלכה כ"פ אם המלוה עמו לפני העדי' תוס' ח"ס כן דוחקי יפרו"ח : מח שמא יכתוב כו' ר"ל כשלא מסר המעות ללוה בפניהם ק"ס כן שמא יכתוב כו' והכשמסר המעות כת' הטעם לו לא יפסור כו' : מב ס"ג ולא ללוה אבל לא מחנו עד תסר"ו לו ללוה אבל לא יפסור כו' : מג וכתבו לו כו' נס מוה דקדקתי בפרי"ם דס"ל כהרמב"ן דקתני שקנה ללוה אבל בפני המלוה לא כיתן מסתמא להכתב וס"ה כת' הטור דבכ"ן ס"ל כהרמב"ן להעד"ס וכתבו ע"ס : מד כותבין ונותנין לו ° וכתב הרשב"ם נסי' אלף קכ"ד שלין קפ"ד לכתוב בשטר כתבנו ונתנו הסטר בידו אע"פי שנתנוהו ליד בעלוה דידו הייני רשותו ד"מסי' מ"כ סי"כ : מה לוה שבא לבית דין בשטר חוב שבידו לכפות את המלוה

ומסר המייב נעשמו לא'מכם לא פליג ס"ר כתן סם לא פליג ס"ר כתן ס"מ ואדרב'מסתע סם דמוכח לים שהרי כתב ס"ר כתן ס"ר כתן סם דבכתר לסם קנו מיני וכתבו ותנו הסטר לירי לא יזכה המלוה לעולם עד שימסו ליד דמקבל כו' ע"ס ולא כהי שחסרו המייב ליד המחר מ"מ כיון דלא מלא זכה בו המקבל מיד אין לך אלא מה שעשה המייב וזה שחסרו לו זכה בו אבל המחר אלא מסרו לו מכין זוכה ואולי גם המור מיירי דבמחרו לים מסרו כאופן סיוכ' נ"כ למחרו נמלקו והייגו זוכה לו ע"י אחר שהזכיר ס"ר כתן סם ולא אחו אלא לפתוח מחלוקת ביניהם ז"ל ואפי' מת זכה מיתותיהם בחלקו ול"ע : מז זכה בחלקו כו' כתב הב"ח ס"ל וכראה דטעת דהאי דיכ' דכיון דבתחייב לבניהם בשטר ג' כשותפי' כיכחו וכל ג' יכול לגבות כל המוב כו' וכראקמן סי' ע"ג ס"י בהג"ה ע"כ ולפ"ז ל"ל להתם דבנם מתחלה נעשו שותפי' ביחר חבו שניהם ביחד ובכתבו בשטר כן אבל הכא אחן לית לים לן שזכה בו וה אלא מסרו לו כלל וכ"ם נמחוק וגם בנעשה לא מיר טעם זה כלל אלא מייירי שת'אלא אחר המייר אבל אם מסרו לו אפי' בשעת הקנין ע"ם ודוק : מח לא יכתבו עליו שטר כי הקנין אלו אינו כלום : מט לוה כו' יכול למזור בו כו' והר"ן מגם ורמ"ן מולקין ומסתבר נוסף כניהם דבריהם לקמן ס"ם רל"ם שמוכח מדברי' דאם כתבו שמדעתו ככתב לא יוכל למזור בו דוק"ק למה אסם כאן :

ולענין

דיכ' אבל בע"י כתב שמדעת נאסם לבעלי הרשב"ם ונעדם אבניה ראיות לדברי' וכ"מ דאם הלוים אחביי הרשב"ם אף הלוים אקדים (דף מ"ז ע"ב) דאסם ס"ם ס"ל אלוה לאוכלא ניחא אלא לפי' ר"ח ס"ל דאפילו אחביי אוחם לא מהני אלא אם כן פליג אע"ם דבשעתא לא בעי מסירה ואפי'

ס"ל לס"ם להניח מילתייהו נס"ם גם פסוק דקליני הם מחורפי נכבי מר שעבור' דמוריתא ונם החיריין נס"ם פ' הסוחל אם ירצה להריח בלא נתינ' כלל לומר דקליני נהם אי שעבור' דמוריתא מ"מ לא אלא משום שם דאף לשעבור' דמוריתא קאמרי רב הונא ור' אלעזר למילתייהו אלא ודאי כמ"ם . ויש מכאן ראיה ברורה להרשב"א ז"ל ונפלאתי על הרשב"א אלא מניח דבריו זו מתוך הסוחל ומפסר הוא הכל דכריו מתניח מ' מקום חקדה ומם הוזכר נם כן מך מילת' דרב סוכ' . אם אפשר משום דלכך הסוחל קורים יש לרחוק דמ"מ מחויב ליתן לו קודם לאחר ומ"ם ודו"ק ונם התו' והרמ"א ומהוקי יוסף פ' הסוחל וכן פסור לקחן סי' ס"ו וס"ח ס"ל דמיהו הסוחל נאוכלי משום שמפלקו מנעלים ויוכל מחשלים לחזור עד מילון הרי דאף נ"ל דמתעכבו לו ככמי הסוחל אחת' שמפלקו הכעלי' (ותמת' לאף לאחר השעבור' דמוריי' כתבו מ"מ יוכל מחשלים לחזור ומ"ב כ"ם הכא - ואף הרמ"ם ומחבר"ם שם דקליני הם נהם לא קליני ודו"ק : ג יכול למזור בו ואפי' בא המשר ליד המלוה כל זמן שלא נתן לו משעות יכול לחזור בו ועיין בסור ובית יוסף שכ"ל בשיטת בעלי התו' : בא המשר בידו ולא נתן לו המלוה אבל הכניסו לחצרו או לבירתו הרי זה שלו ואינו יכול לחזור בו ואפי' בא המשר ליד המלוה ולא נתן לו זמן אלא שהלך לו ונתעכב בדרך ולא נתן לו המלוה ולא מיחה ביד

ג פמו ס"שתעבד הערב פ' כשקודם שחתמו העדים כת' בשטר פלוני ליה מאלף' ופלו' ערב ותפ"כ תפתמו בערי' דמשתעבד הערב לף כשלא קבו מידו ולף לאחר שהלוהו כיון דכתב ליה בשטר וכמ"ש בטור והמחבר לקמן בסי' קכ"ט וה"נ דכותי' נבי לוה שיכול להתחייב נפשו לף שהיו קייב ועפ"ר : ג וכל שכן כשכותב לה' כו' דומה לזה כתב בטור והמחבר לקמן סימן ע"ה סעיף ג' וכמ"ש בהגה"מ ע"ש וע"ל סימן פ"ו סכ"ט דה"ה שם כוזה כתב ע"פ שקבל הקוב שבשטר הו שמחל לו הוה מקילה : ד והעיד בו עדי' שהיו שקותמין בו והעידו על כתב ידו ונתנו למלוה שלא בפני עדים ומ"ש וכן שם כתב שטר כו' מיירי שאין שתומין בו עדים שלא שנתנו בפני עדים וה"ה שם כת' פלמון שתימת משה ומסרו בפני עדים דנ"כ הוה מלוה בשטר דעידי מסירה כרתי : ה פרי זה שטר כשר ה"ל לנפושי בו משעבדי וכן מ"ש לקר זה ה"ג מלוה בשטר היינו לענין כו משעבדי וכשעיף שלפני זה לא מיירי אלא לענין מיזם לפוד ודוק : ו וזה שיהיה כת' ידו שהיו יכול להזדייף שם פרמב"ם וכטור שהביאו ליתא תיכת ידו . וידוע דכתב ידו היו נוח לזייפו ככתיכת יד סופרי לקרים כמ"ש המחב"כסי' מ"ד סי"ב וכשם מ"ש . ועוד דהל"ל והוה סי"ב על דכר שהיו יכול להזדייף וכמ"ש בטור והמחבר ר"ם מ"כ לכן נראה דהמחבר ה"ק וזה שיהיה לותו כתיכת ידי הלוה דאז היו יכול לזייף בקל וכתבו הרמב"ם בשטר כזה שהיו כו עדים אלא שנמסר בעדים דה"ה שכתב דהיו יכול להזדייף דאלו בשטר ש"ם כו עדים מיירתת שפי לזייף וק"ל וע"ל ר"ם מ"כ בדברי הטור והמחבר : ז שתמו וטעידו כו' כן הוה ל' הרמב"ם שם וכתב הב"י נראה דה"ק ר"ל שיתמו על השטר כדרך שקותמין בשטר שטרו' אלא היינו לומר ש'כתבו כו השטר זה מסרו בפנינו הלוה ולמלוה ויתקום ע"ו וק"ל שתמו על עדו' כן שנמסר לפנינו שטר זה עכ"ל ועפ"ר מ"ש עוד פי' לאחר :

מא ח מעמיד עליו עדים פי' כין שותם עדים שתתומים על השטר וכין עדים לאחרי, ועיי' מ"ש לקמן ס"ק י"ב בשם ר' ירוחם ומ"ש עליו : ט ועדות זו שתעידו' כו' דכרי הרב תוכיח' לי דהולך על כל שטר שיעידו עליו שחתמו בפניהם אלא בפניני כע"ר ומעידו' כו' שחתמו אלא בפניני כע"ר ואפילו אם אמרו שחתמו בפנינו ויכיר בפני כע"ר והעדים מעידים רק על החתימות יכולים להעיד אלא בפני כע"ר וכדקי"ל לקמן סימן מ"ו סעיף ה' דמקיימי' את השטר אפילו אלא בפני כע"ר אבל כשחתך לפחרי ותעידים על השטר שם היה כתוב כו דבר תימה שנקבל עדות זה אלא בפני כע"ר ואם יאחרו העדים שהיה כתוב כו אף כי כתיבו על פיפס ומדברי תשו' רשב"ש שהביא ב"י ס"ס זה מוכח מדברים להיפך אלא פשק אלא בני אסר שטר מקח דיכולים להעיד אלא בפני כע"ר כיון שאלוקח מוחזק בקרקע אין אנו חוששים מן שמא לאחכור כו' ומיבר כל לקמן סי' ק"י סעיף ה' אבל לשטר מקבלין אף אלא בפני כע"ר וכל"ל פי' כ"ר סעיף י"ח שכל שיעידו על שטר מוב לחיבו ע"פעידתן זה שעושק שטר נאמן לומר מיזו לא . וח"ם כתבו רשב"א והביא דחי שאפר שטר מוכו מוכח כל הסוגיא אלא בעי' בפני כע"ר כו' אלו לחירוא דשם"ה לא בעינ' בפני כע"ר אלא שאם שטר מקח וקחתר דשם"ה דחי שאפר שטר מוכו מוכח דשטר מקח לא בעי בפני כע"ר . וח"ם התום' פ' נם פשוט פוף דף ק"ג ו"ל אבל בשטר מקח ומחירו כו' אלא בפני כע"ר ואין שחוק לו נראה לן לעדי' לעשותו אלא שיעידו עכ"ל ר"ל שיעידו בפני הלוה רק שכותבים אלא בפני הלוה וכן ח"ם התום' בחחני' לדריך לכתוב מי שם העדי' שעיעידו שנחתם שאם יראם הלוה יוכל לפוטלן וכ"כ חפרי"ק שורש קי"ו דאפילו הלוה עומד ונותן ומוחם אין מעניחי' כו ומביאו כר"ם פ"ה מה"מ שכותבים אף אלא בפנינו אם היה כתוב בשטר ואפ שטר שיעידו מתחלה בפנינו אם היה כתוב בשטר ואפ שטר שיעידו שיכיר בכ"ר ואפ' מעידו' רק על שחתימו' ח"ם כשכותק לבחרי ומעידו' על נוף שטר ח"ם כ"י לקמן ריש סי' ס"ו תשובת הרשב"א דשטר' דמקיימי' שטר אלא בפני כע"ר מפני שחתימו' אלא על מנת שכשטר אין מקבלין אלא בפני כע"ר ופ"ב דבני הר"ב כ"ש : ג אבל עידי השטר אלא שיעידו עכ"ל ע"כ הכא שחעידו' על מנת שכשטר אין מקבלין אלא בפני כע"ר ופ"ב דבני הר"ב כ"ש : ג אבל עידי השטר אלא שיעידו אלא ב"ר לא יעשו לו שטר אפילו מזמן שנחתם עכ"ל ור"ל אלא דעת הלוה וכמ"ש לקמן ס"ק ר' כשם הב"י דמדעת הלוה יכולי' לכתוב מזמן שנחתם שטר זמן שנחתו' לפי' כרשו' הלוה מזמן שנחתם ורוק : וכתב ב"י פ' נ"פ וז"ל ושטר מוב או שטר מכר שנחתם בזמן פלוני וכ"ב הרב ר' יצחק הלוי ס"ק ג' אלו עכ"ל ומביאו ב"י וז"ל לקמן סי' מ"ם כקצרם : יד ב 14 2 מן

ובזה ניחא מה דכתב הטור לקמן סי' מ"ם סעיף ם' המחייב עצמו וכ"כ הרמב"ן ז"ל כו' לפיכך אם לא קבו מידו ולא מייב עצמו בשטר נוהג מכבי מוריו אבל אם קבו מידו או שחייב עצמו בשטר נוהג משועבדים עפ"ל שהורכו הב"י והב"ח ובעל ני' תרומם שטר ס"ר מלך ג' דף אמ"ו ע"ב ומשר מהרוצים לרחוק שמין זה מל' הרמב"ן אלא מל' הטור עצמו שכתב ם' המחייב עצמו כו' וכ"כ הרמב"ן ז"ל כו' לפיכך אם לא קבו מידו ולא מ

ה אין כותבין לו שטר אחר כתב הסמ"ע וה"ה כתבו הרמ"ה והטור נפ' מ"ש ס"ו שאם שנו בכתיבתן הראשונה ונתבטל השטר בתוך שלש עמו שליותן מזורי' וכותבי' ומותרי' הערים עצמן' שנית עכ"ל ונראה מזו בת' הרמב"ה בתשו' סי' תתקכ"ה דאם לא כתבו בשטר הנפתחו' תפורש על הפרעון קורעי' פותר שטר וכותבי' אחר בנפתחו' דה"ל לא עשו שליותן עכ"ל ומיושו

ב"י וז"ל לקמן סי' ע"ה מתוי' כ"ם וכיוצא בזה כתב הרב סי' מ"ם ע"ם סכור עמו שליותן כי הוא מתחלה לא עשאן שלומי' אלא להראות שטר אחר כן ולפיכך אפי' הוא מכוה עתה לכתוב לכם שטר אחר מן הטעמי (ע"ם דקאי אתי שערש מקנת מוכו) מזמן הראשון אין לה לעשו' שליותן הראשון כבר נפקע והוא אינו יכול עתה לעשות שליתי' על שעבו' דלמתר' שאין כיוצ' ואין ב"ל כי אלא דעתו אינו יכולים לעשות שטר אחר ופקי' מזמן שני כ"כ הב"י שם ועיין בתשו' מהר"ם ג' שמן סי' ס"ו שהאריך הזה : ם כותבים שטר אחר ואומרי' כו' ונוכם זה השטר מחזנו מזמן הראשון סור ובכ"ב ע"י ע"ם ג"ם ומכי מוכח בס"ם פ' ג"ם סוף דף ק"ע בית דין מקרעין השטר וכותבים לו שטר אחר מזמן ראשון כו' ונקט' מהם בפלמ' בי דינ' אלימי לפקועי מחול' אלא פירש שאנו שליותן כיון תורי' ושוטרים שליותם ועיי' שם בתוס' : ו שצריך לכתו' שקרעו כו' דאל"כ פסול הוא כו' כת' הסמ"ע הא דצריך לכתוב בשטר שקרעו אל"כ דלא מייתי' לכ"ד פוסקי' מ"מ לשטתם מייתי' מיתתנו לקרעו ויטכמו צריו מטא"כ עתה דוחקי' לא יכתבו שקרעוהו עד שכבר יהא בקרע עכ"ל ובתשו' מהר"ם די מוריגא סי' כ"ב אחר דפשיר רמ"א דאל"כ פסול אינו רוצה לומר שאם לא כתבו שטר פסול אלא מיירי בקריעה שאם לא קרעו פסול ברור כו' דהיינו דהיכא דליכא דלא קרעו פסול ולכך צריך לכתוב כדי שלא יסתפקו אלכ אחתתא כפי פלוגתא לא מייתי לכ"ר פוסקי' ופ"ם ועיי לקמן ס"ק י"ב : ז אבל שטר מתנה כו' כותבים לו אפילו שהיה עדים עצמם וכ"כ כ"י מהו"מ בשם הרשב"א ואל"כ להעיר בפני ב"ד אלא שם בעצמם כותבי' לו שטר אחר מזמן הראשון וכ"כ עור כ"י בשמו לקמן סי' רל"ה ס"ה ע"ש וכן מוכח בס"ם פ' ג"ם דף קע"ה ריש ע"ב להריש הסערים עצמם כותבי' שטר מתנה אפילו אלא מחריות קודם לפי' בשאר ע"ם נגי הם דצריך התם ועריש לא וסף אחר רב יוזרא אחר רב עריש כותבים אפי' י' שטרות על פרה אחת ומשני רב יוסף אחר כשטר מתנה ורבא אחר כשטר שלין בו מחריות וע"ש בתוספו' : ם מזמן הראשון ולא מזמן שני דמייתי' דלמא אם"כ מזר אלוקה או התקבל מתנה ומכרה למוכר או לנותן ויאחר תזר ומכרה או נתנה לי פעם שנית כדלקמן סי' רל"ה וע"ם ולפי זה אם מוכר או הנותן נפטרינו ומטנה לכתוב כותבי' אפילו מזמן שני : ם אבל אם היה נתנה מחריות וכן בשטרי מתנה כעין' דוקא שיהא מפורש בה מחריות אבל אם מתנה אין במחריות על הנותן וכן בשטרי מקח ומחכר אף בשאר מחריו' שעות מופר כדלקמן סי' רכ"ה : י צריך לקרוע כו' דאל"כ יש לומר שיעשו הלוקח או המקבל מתנה קנונים ויסרוף אלא שיהא של אבותיו ויסוף הלוקח ויסרוף בשטר המכר שבידו מן הלקוחות שלקחו מהריו ויקרעו שטר המכר שבידו וימצוי נקנונין ויעמוד בשדה שנשרפה ממנו ויבוא זה שטרפה בעצמו ויסרוף גו' לקוחות מהרים אלא כדין - ס"ם ורמב"ם פ' כ"ג מה' מלוה : יא ופ"ל

עצמם ם (י) אין כותבים לו שטר אחר אף על פי שנמחק בפניהם י אבל באים לבית דין ובית דין עושים לו קיום כיצד מקיימים שטר זה (ם) כותבים שטר אחר ואומרים אנו בית דין פלוני ופלוני ופלוני הוציא פלוני בן פלוני שטר נמחק לפנינו וזמנו ביום פלוני י ופלוני ופלוני עדיו ואם כתבו ם והוזקקנו לערותם של עדים ונמצאת מכונת נוכה בשטר זה שכתבו לו ואין צריך קיום אחר ואם לא כתבו כן ם צריך להביא ראיה י על העדים הראשונים עד שתתקיים עדותם ; ° (עכ"ל רמב"ם) (ומ"ש מקיימים ° (ם' מחנה) הוי כפלוגתא הנזכרת עליו בשטר שלינו מקוים) ° (עור בשם תרומ"ה ומוכח בש"ם) ויש מי שאומר (י) שצריך לכתוב בקיום שקרעו השטר הראשון ראם לא כן פסול הוא יפ דחיישינן שמא ילך לבית דין אחר ויעשו לו קיום אחר ויגבה ויחזור ויגבה יב (י) אבל שטר מתנה שנמחק כותבים לו אחר ° (תוס' פ' נם פסוס ותרומי רמב"ן) (וכותבים בשטר יג (ם) מזמן הראשון ולא מזמן שכותבים לו בית דין) אע"פ שלא נקרע הראשון (ם) אבל אם היה יד במתנה אחריות וכן בשטרי מקח ומכר (י) צריך לקרוע הראשון או לכתוב בשני טו שטר זה לא נכתב לטרוף בו ממשעבדי טו ולא מבני חרי אלא כדי לעמוד שרה זו ביר מקבל המתנה או הלוקח שלא יוציאנו מידו הנותן או המוכר :

ב מי

נוכח אפי' ממשעבדי ואינו יכול לומר פרעתי מטא"כ אם לא היה לו אלא רמ"ה בהאי פרוכא דסיינו שנעשה הלוואה או מקח לפני עדי' וכתבתו ונתתו לו שטר דיכול לומ' אע"ג פרעתיך כיון שלין בידו שטר וכ"ם המוכר והמחכר בשטוך ס"ד וכ"ם דהיינו נוכח ממשעבדי וק"ל : י על העדים הרחוקים עד שתתקיים עדותם כל' הוה כתב נ"כ כראב"ם שם ס"ב נ"ב מתלוה דין י"ב ודי"ק בלשון שלא כתבו עד שתתקיי' שתימתן אלא עד שתתקיי' עדותן ור"ל שתתקיים כל דברי העדות הכתו' בשטר כי לף שהעדי' הרחוקי' פלו ואמרו שחתמו ע"ו בשטר וה"ה כיוצא בזה כך וכך ונשטר דשלמ' דסני בלחתרא זהו שתימתינו וכ"ם נסי' מ"ו שהני הכא שכתב בשטר לפנינו והרי הוא כעדות שדם שבאו להעיד בש"ם לפני ב"ד שצריך הב"ד לשקור לכל א' וא' בפני עצמו ולזוד אם דבריהן הן מכוונים וכ"ם השטר כסי' כ"ת מסי"ח והלאה וה"ה כתב המחכר כל שלא נכתב בשטרי שקרו ועמדו על דבריהן הרי הקיום כאלו אינו עד שיבי' הדיני על העדים הרחוקים (ר"ל על מ"ם בקיום נשם עדים הרחוקים) ויתקיים עדותן שבניהם המעשה כדבריהן ואו מועיל הקיו' לענין לגבו' כו' ממשעבדי ושלא יוכל לומר פרעתי וכ"מ ם אם הקיום נעשה ע"פ עדי' אחרים שלא שמעו דברי הלוה שאמרו שכתבו בשטר כמנה שלא לפרוע אלא בזמן פלוני ואחר כך נתקיים השטר בב"ד ונחתם בחתימת עדים אלו הרי זה כשטר שכתבו בשעת הלוואה ואין צריך לקיים בשעת הקיום

יז מי שנמחק שט"ח לעיל כריס כסימן הקודם המקבר לשון פרמב"ם יכול התיל לכתוב ל' הטור ולנב נרדף כתב ג"כ מי שנמחק שט"ח כו' ולא"נ דהוה כפל דהא כבר כתבו וכלומר הא דאמרינן לעיל דכשמחק והעמיד עליו עדים דכותבין לו ק"ו דוקא סיס עדים וכו' וק"ל ועמ"ש עוד פרי"ג סי' ס"ק ג' : יח אבל מקבו מלוה מדעת כו' פי' כל שאין לו עדי' ע"ז שנמחק שלא מדעת הוי דיכו כאלו נמחק מדעת דהיס לו להשתר שטרו ומלוה שתרו לאחרין כבר כפרש יט אין כותבין לו דשמא לא מכרו ופרעו ולא יגבה תלה בשטר סוב ויזורו לו ואחר כך יחזור לגבות ממנו או מלקוחות בקביוס וכו' כתבתי דלא שייך לומר כזה דיכתבו לו ויכתבו בו שטר זה דלא למנכי כיס כו' דא"כ שטרא זה למה לי : ך ומעידי' שכתבו ונתנו לו פי' דאל ניכא למיסק דיס שכתבו לעות ולא לוה והא דלא כתב כאן רבות' דאפי' אחרו עדי' שהכדו כו' דכאן אכתי לא מיירי מעשה זו ריעוי' ויש"מ מס שהכתב עד אחר זה וכ"כ בשור בשם שי תשובת הרמ"ם ותו"ט ע"ם ועפ"ר : כא אם לא יראו כו' כי היכי דשמחק וכו' פי' וה"ס אם יש לו עדים שהכדו וכשמחק ואבד כתבו לו שמעם שה"ס כ"ד אי מהן דהו וכתב לו מעם ולא כתבו בו שמעם צורך כתובתו דלא ינבה לו בו עד שיגיע נוף השטר דהייט כן שהוא עדיין כידו ויחזור לגבות נ"כ בו : כב כ"ש אבל שטר מתנה ומקח בלא אחריות כו' דבכי מקח הולרך לומ' בלא אחריות ופי' דשתנה כן דאל"כ אחריו ע"ם מהא"כ כמתנ' : כג דה' לאו לגובייני' קאי כו' וכ"כ בתשוב' רמב"ן ס"ג והביא כמ' רא"ז וכ"כ התבתי לשונו לקמן בסי' רכ"ג בסמ"ע כי אם חזר וכתב אחר ס"ם אלי דיכ' ע"ם ונם כתבתי לעיל מדברי המרדכי ואם"ם הטו בסס תשוב' הרא"ם ס"ב דשש לוזה מכם שטר מעלי לעיוש בו אפי' מחקו ועבדי כל זמן שהשט לוזה כידו ואין לאדם כן בעיוק' שטר לוזה לנוף שטר שהרמב"ן והרא"ש ג"כ מנוף השט' אייריי ע"ם ונם אין לאל' ולוה' דלא כתב מו"ס כאן דלא לגובייני' קאי אלא כשטר כ' כותבין זכותו מהא"כ

יח ואפי' כאבר בעדים אין כותבי' לו דשמא יחזרו ואבי' ס"ס פי' כף' כתר' דבא"ב נבי מי שאבר שטר מוכו ועדים אין לו הא אם יש לו עדים אבבר אין כותבים לו ולא חייבי' שיחזרו ויגבה בו אבי פעמים בלאו השטרות ובקבס לי על פירב"ם מהבית דף' אבי רכתובות (דף פ"ז ע"ב) דאמרי' התם דאפי' אבדה בעדים לא נבאי בעלי הנוס' אלא"כ בשרפה דאייבי' שחל אחר שבדו ורמב"ם ותנן' בה פעם אבית ורמב"ם דקדק מלשון אבדה דוקא אבל אי שבא אחר מי שבא ואחר שבר שטר מוכו ולפי הקרוק יש לפרש מאי שבר אבר בשור בלאו עכ"ל הרא"ם בתשוב' כלל ב' סי' ה' ולי כרבא כפי' רמב"ם ול"ק תיובתי' דבתוב' דסוגיי' דהתם אזלא להדיא למ"ד אין כותבים שובר ואין קי"ל כותבי' שובר וכן רמב"ם מייירי להדיא למאי דכותבי' שובר ע"ם כפוגיי דבב"ב ובם"ם דבתוב' בוגע"ם מחתא להדיא דלמ"ד כותבי' שובר לא מייירי אף בבאבד ואב"כ נם מ"ם ב"י ס"ן ובשטר הלואה פוסק פו' דאף דכותבי' שובר אין לכתוב פוסק פו' אלא"כ כתב בעדים אין כותבין לו דשמא יחזרו ויגבה בו פעמים ואפי' כשכתב בשטר הלואה שהלוה לו בפני עדים ואין לו עדים אלא על כתיבת השטר אין כותבין לו שובר ואין לו אלא שטר הלואה זה

פז וירוע זה בעדים מבל׳ מין ירוע בערי׳ מין נותני׳ לו נוף הספר רק העתק
לאחר רמים יתנו לו נוף הספר תירוצי׳ שאם יאבע תמלא נבו׳ הספר ולוקח
פח ימים לב ליקח שובר אלא יודע ימים פור העתק ואם׳ם מניח נוף הספר כיר
ע״ר ולא כסיבך שאם יאבד נוף הספר אלא בעדים לא יתנו לו עור שוב העתק
מין ההעתק תמיים חסרס זו וכן תשתע בסמ״ע : ובשתא מיוכח מ״ם בכ״מ ויש
לוקרק רמ״ם וירוע זה בעדים וכו׳ מתירצין רלא מיבו ירוע בעדים מין
כותבי׳ לו אח״כ שהשפיפה זו לאחי׳ וקח שטרו עמו יאבד אם יאבד בעדים שרשו
שבאבד ממנו ויכתבו לו שטר לאחר ע״כ ולפי ת״ם לקמ״ת רכשיקח שטרו עמו
תירוצי׳ שאם יאבדנו אלא בעדים וסוב לא יתנו לו העתק וק״ל ועיין עוי׳ בכ״מ
מ״ם בשם תשו׳ לנ : יו וכל שטר שהשפיפי׳ כו׳ עיין בסמ״ע : יח
אלא אפי׳ ב׳ עדים כו׳ כתב הסמ״ע וז״ל שם בריב״ם כתבאור ז״ל ואפי׳ שניס
המתומים על שטר ההשפיפה קרובי׳ זה לזה כשרה ואם״ם כיון דלא מענינן כיס
ער תיובתי׳ נוף הספר נתבא רוח מיהו לא גילוי מלתא בעלמא וזה שהוספתי
אלא שניס אפי׳ הן קרובים כו׳ ע״ם וכ״ל ולא דק דהמעיין בריב״ם שם בפלא
ובתשו׳ ובקדמה הרשבו״ם וכן בסוף התשו׳ ובבי אלפי לקמן סי׳ ת״ו ממו׳
ס״ו ירא׳ דאינו מכשיר אלא כשהתומי׳ ב׳ בהשפיפה וב׳ מהתומים קרובים זה
לזה אבל לא כשניהן קתומים רק כ׳ וחסר קרובים זה לזה ולפי זה לפי דין
השפיפה בשר ג׳ ע״ג בריב״ם דאחרי
לה להריא לספר בשור שכתב הרמב״ם פ״ו מה״ע ודמחבר לקמן סי׳ ת״ם סי״ב
ולא כתב״ם בסמ״ע דהשפיפה שהני כיון דבלוי מלתא בעלמא הוא דזה ליתא
בריב״ם בלל ע״ם וברא״ש אל הר״ם שכתב ולפי׳ כ׳ שהתומי׳ כו׳ משפיפי׳ להשפ״ע
נפ״ם הוא כר״י ס״ם וחסר ח׳ וכ״ל ולפי׳ כ׳ שהתומים כו׳ וכן הוא בכ״י ע״ם .
יט מי שהיה לו חוב כו׳ אלו הם דברי הרמב״ם בפ״ד וע׳ כ״ב הם׳ חלום .
והראב״ד בע׳ כ״ב השיג עליו וכתב שזהו תימה שאחר שהוא תוך זמן לחם לא
יגבה ויכתוב שובר גם בפי׳ כתב הראב״ד אין דין זה תמוה׳ ואלונן ובשובף
היס יהושו . (ובתקנת הפרנים לימה בהשגת הראב״ד זו דלא פיתח דלפי׳
שאבר כו׳ והוא שעות השעתיק והוא מדברי הַמחבר ולעון ההשגה לימו רק
הוא שהשתקתי וכן הוא בהרי״ף שכתבו שעם הכ״ח לעון ההשגה וכן הכי נקט
בהרמות שער כ״ב לעון ההשגה והו׳ עבו׳ רק מפני שהאחר״ם פרשו׳ בתירוצי׳
שהרשב״ם בע״ם כתב נחנום קא חויב׳ הכ׳ דהם דברי הראב״ד הם דברי רבינו
שהביאו הכ״מ שם . כתבתי זה ושעות הוא בירושלמי) והר׳ החני׳ הלחי׳ שם לחמי׳
על הראב״ד שהרי כו׳ שבו׳ דמתניע׳ ומתניתין׳ מוכיחו׳ דלפי׳ תוך זמן מין
המזוני׳ שטר שבו׳ לא למלו׳ ולא לגבו׳ וכ״כ הרמב״ן והרשב״ם והסמ״ג ז״ל כל
הכן כתב שכלו׳ שומן ערעתי וכ״ם שהביא הטור לבתרי שמין המלו׳ כשמן והרשב
שבלו׳ בשיטות עד שאני תתם לחה תלה הרמב״ם דין זה בטורח׳ רבותיו ומין
להתעקה ולומר דיין בעיני׳ מין בתוך זמן ברשיות מוכיחות יש בם״ם דלפי׳
בתוך זמן ניח וכתב״ם מהברשים הכ״ל עכ״ר . ומתוך כך מוכרח הב״ח פי״ר
לומר שדברי הרמב״ם בטורח׳ רבותיו הם בשמיטו ירוע שבשל אלא ביוע׳ מתח
ירי לחר ומין אחוו לחר זכור לך בא לירו דאלו בירוע שבשל לא היה תולה
בטורח׳ רבותיו ולא היה מצינו הראב״ד עכ״ל וכ״כ הב״ח ס״ם זה וזה ודאי
ליתא דיה לי בשל ותה לי יוכה מתחת ירי אחר הם בכולא מוני׳ דפרק קמא
דמציעא מחתא ראין מילוק בזה ובזה שהרי הרמב״ם בחל שם כן פורשת
רבותיו בני מבר הטור ואיכו לפנינו בלל דברש אפי׳ לו מבשל ובא מזה הסיב
הראב״ד שם להריא ובתב לין דין זה תמוה ולונן . ובם תה שבתב בם׳
ג״ת שער כ״ם דטורח׳ רבותיו היס בתוך זמן דלא תחתא בשם״ם תירוצי׳ ז״ל
דוקא בשבל לאחר זמנו לין תמזוני הטור . לין זה אלא קתלתול ותקום
דוקאי דברי ס׳ תניא׳ בכוניס בזה דכול׳ מוניא דפ״ק דתניעא תוכח דפרי׳ תוך
זמנו לין תמזוניס לתלה בשבל דתלאתרי׳ תתם בכולי מוניא דעלא דתתני׳
דתבא שברי תוב כו׳ אתת׳ דלא יתזור ולא תפליגינן בין תוך זמנו לו לאחר זמנו
ובם דרלאתרי׳ תתם דף ס״ז ע״ב לאחר רב שרשם לף לבן כתי תניא׳ וכל תשבח
כ״ר ה״ז לאחר כו׳ ותו לאתוכי׳ לירתי׳ לברי לבבו תכל תשבח כ״ר ס״ז יאחר
כו׳ ולא תבבו דתתם תיירי בלא הניע זתון . ותו תוכח כן בדים פ״ק
דמציעא כסוגיא דשנים תרוקן בשטר דף ז׳ ע״ב דשרוך שתם לתלי דקתני בבי
שטר שבשל ר׳ יוסי אומר תרי הוא בתוקתו ולא חיים ר׳ יוסי לפרשון ותתניא
תבא שטר כתוב בפוק בזמן שבשל עורם יאחר לבשם לין תבשל תורם לא
יאחר לא לזה ולא לזה ר׳ יוסי אומר עורם תחת בעלה יאחר לבשם כו׳ משתע
דלרבנן דאחי׳ לפרשון ניחא דאחי׳ אפי׳ בכתובה אלא הניע זתון תחיה יאחר
וכ״ם בשם״ם אלא הניע ז״ם (ועם״ב דקתני תתם בזמן שבשל תורם יאחר
לבשם אפי׳ בכתובה דליבא לאוקי׳ בבון שלין לו אחריות לבבו׳ בשם״ם

הרים בא ובכ״י שם להריא שבל משתע תיבתי לפרשון אפילו
תוך

ומיהו אם היה ביד אחר ונאבר משם כותבים לו אחר כי הלי׳ כא
למיחש שמא ימצאנו ° (תשו׳ רשב״ם סי׳ תתקע״ח וכפול לקמן סי״ם
רכ״ג וע״ם ע״כ) כיון שלא היה בידו ° (סור מתשו׳ הרמ״ם) ואם
הלוה במדינת הים והמלו׳ חושש שלא יגליך שטרו בידו שמא
יאבד לו ברך יבא לבית דין וכותבים לו אחר והוא מניח
שטרו ביר בית דין זה שבעירו ובית דין שבמקום שהלוה שם
יוציאו לב״ר שבמקום המלוה שהוא נפרע מחובו וקורעין
השטר הראשון שבידם ואם נאבר שטר שהטפיסו כשהולך לו
אצל הלוה כה (פז) וירוע זה בעדים הולך לפני ב״ר כו ויעידו
לפניהם שנאבר ויחזירו לו שטר שבידם :
כנס ° (סור מנחם״ת (והוא מכתל הטעור אות ה׳ רף ק״ו ע״כ) כו (יז)
וכל שטר שמטפיס׳ מעתיקין אותו אות כאן משטר הראשון
וכותבין כו שטות העתק כה ואין צריכ״ך להעתקת שטר (יח)
אלא אם״כ לו כ׳ עדים יכולים להעתיקו (אפי׳ בן קרובים זה לזה)
(ריב״ם סי׳ פ׳ זאת הוספה מהסמ״ע ואינו נכון כת״ם כפ״ק י״ח)
ד״ (כל המעיין היטב דברי הרמב״ם פ״ב י״ד הט׳ תלמה ולוה בשם רבותיו)
(יח) מי שהיי לו חוב על חבירו בשטר ואבר השט׳ והרי
העדים

מטפ״כ כשהעדים בשלמן כותבין לו זכותו דהא הרשב״ם והרמב״ן
כתבו הא דינא ג״כ אלכשהעדים כותבין לו זכותו בין בנוף הכותם
בין אאפ״ק בהעתקה פ״ם וכתבתי דלא״ל דהרא״ם והטור בפי׳ רב״ם
תירי בשטר קודאם שהודה בשב״ם שחבה לפלוני כ״דו ודאי
מחבה שטר נמור אבל הוא קנת
דוקא דא״כ לא הי״ל להרא״ם
והטור לבתוב אלא לפרש ונ״ע
ע״ם שהארכתי : כד דלי״ת
למ״ש ס״מלאתו דדוק׳ כשנאבד
מ״דו והוא יודע החקומות שהיה
בהם כשעת אבידה ש״ך למ״ש
ס״זוור ו״מלאתו לאחר שחיפוש :
כה וידוע זה בעדים שולך כו׳
אבל כשאין לו עדים אין מצורין
לו נוף הספר דשמא עדיין כ״דו
בהעתק ו״לך ו״נבה ברשותה
בנוף הספר ואח״כ ינבה שנית
בהעתקה אבל מ״מ נותבין לו
העתק שני משטר הראשון דהא
ליבא למ״ש משטר הראשון דשמא ינבה פ״ם בשתי
בהעתקה דבל מ׳ שנה לנבות
בהעתק אינו נוקם אא״כ יתן
להלו׳ שובר וכשים כ״דו שובר
תו לא מצי לנבו׳ כו עוד . ומה״ש
מניח שטר״ם כ״ד כ״ד שבאם לא
יהיה לו ע״ד אבידה יכול לשזור ולקח העתק שני משא״כ כשהיה
שולך עם השט״ק והיה כאב׳ משתו בלא עדים וק״ל ופע״ר שבתבתי
שם עוד כ״מ בזה שמניחו כ״ד שב״ד : כו ו״ש״ד לשני׳ שבאבד
ו״זורו כו׳ הטע׳ דבהא לא חששו שמא ימצא ההעתקה ו״נבה
רחשובה בהשטר ואח״כ שנית בהעתק אבל מ״ש בשטר הראשון דהא
תולא שם בשטר נמור ואינו ממון על השטר אבל בשטר שבתוב בו אחריות
מוטב שיהא לו ע״ד אבידה יכול לשזור ולקח העתק שני משא״כ כשהיה
שולך עם השט״ק והיה כאב׳ משתו בלא עדים וק״ל ופע״ר שבתבתי
שם עוד כ״מ בזה שמניחו כ״ד שב״ד : כו ו״ש״ד לשני׳ שבאבד
ו״זורו כו׳ הטע׳ דבהא לא חששו שמא ימצא ההעתקה ו״נבה
רחשובה בהשטר ואח״כ שנית בהעתק אבל מ״מ נותבין לו
העתק שני משטר הראשון דהא
ליבא למ״ש משטר הראשון דשמא ינבה פ״ם בשתי
בהעתקה דבל מ׳ שנה לנבות
בהעתק אינו נוקם אא״כ יתן
להלו׳ שובר וכשים כ״דו שובר
תו לא מצי לנבו׳ כו עוד . ומה״ש
מניח שטר״ם כ״ד כ״ד שבאם לא
יהיה לו ע״ד אבידה יכול לשזור ולקח העתק שני משא״כ כשהיה
שולך עם השט״ק והיה כאב׳ משתו בלא עדים וק״ל ופע״ר שבתבתי
שם עוד כ״מ בזה שמניחו כ״ד שב״ד : כו ו״ש״ד לשני׳ שבאבד
ו״זורו כו׳ הטע׳ דבהא לא חששו שמא ימצא ההעתקה ו״נבה
רחשובה בהשטר ואח״כ שנית בהעתק אבל מ״מ נותבין לו
העתק שני משטר הראשון דהא
ליבא למ״ש משטר הראשון דשמא ינבה פ״ם בשתי
בהעתקה דבל מ׳ שנה לנבות
בהעתק אינו נוקם אא״כ יתן
להלו׳ שובר וכשים כ״דו שובר
תו לא מצי לנבו׳ כו עוד . ומה״ש
מניח שטר״ם כ״ד כ״ד שבאם לא

בוה לגור׳ דבר מה ולא הזכירוהו מור״ם כאן בהג״ה י״ל דבאן בהג״ה נמשך אף ריב״ם הנ״ל דבן בהג״ה לא בתבוהו שם בל׳ בב״ל ובד״ת שבתבו
כיינו משו׳ שמבי׳ שם תשוב׳ רשב״א שבת׳ בל׳ לגורך דבר מה בתבוהו ג״כ מדברי ריב״ם ום״ל דדא׳ ריב״ם ג״כ בן ושתמ׳ בפירושו דמשתמ׳
מין מדם טורף ומוני׳ ממון על השטר אם לא שים לו לגורך מה ודוק . דף ולא״ל דבן שם בריב״ם בתב עוד ו״ל ולפי״ל
מניס התתומים על שטר השפיפה קרובים זה לזה בשרה ום״ם בין דלא מנכו׳ בין ש״ל עד שיהיה נוף הספר בשלמא (ונם שהוספתי בפנ׳ לפי׳ בו׳) ע״ם :

פט ולפיכך קרע הסטר ° וכתב כי פ"נ כשם הריט כה דדוק' כמלוה דלית למיפש לפרעון מהרין כן מסה"כ כשטר מתנה שכתב לו ליתן לאחר זמן ונקרע תוך זמנו יש"ד שפדים שנקרע בשטר ויפטר לו מפשה כ"ל דליכא למיפש לפרעון ולמיפ"ל דהא

סק אם הסוזר בשטר לא נתבטל׳ החתנה סכ"ל ד"מ י"ב : ל חין הלוה נאמן כו׳ ואע"ג דאין זה שלים מחם דסא המלוה לאחר שהגיע זמנו להפר׳ הואיל וכתבו לו שטר ואינו בידו אם טוען הלוה פרעתיו נאמן ונשבע היסת שפרעו שאנו חוששין שמא פרעו כט ולפיכך קרע השטר או שרפו (כ) ואפי׳ היה השטר יוצא מתחת אחר והלוה טוען ממני נפל אחר שפרעתי אע"פ שהוא בתוך זמנו נשבע היסת ונפטר שכיון שאין השטר ביד המלוה אין שם חזקה אין אדם פורע בתוך זמנו ° (סור) (כא) אבל אם הפקידו המלוה אצל אחר וחזר ויצא מתחת ידי הנפקד ל (כב) אין הלוה נאמן לומר פרעתי וממני נפל ואתה מצאתו ואע"פ שלא הפקידו אצלו בערים :

הגה ° (מהרי"ק סוף קי"ו) מי שכ"ו שטרותיו בעיר שכשכוס כרכוס לא מסתמא הס כסוק אכודים וכותבי לו שטר אחר ואפילו הלוה עומד ומוסק אין מצ"מ כו׳ :

מב שכותבין השטר בכל לשון וריז אם אין המטבע מפורש ובו טז סעיפים

א אין כותבין שטר חוב על רבר שיכול להזדייף ואם כתבן עליו (ל) פסול ג אפילו לגבות בו לאלתר :

הגה

ס"ק ו׳ ד"ה ואפילו ואפילו בשטר שאין בו אלא שעבוד נכסים ומשכון ומודה שלוה ממנו ולא פרעו אלא שטוען שפרעו בחייו ומת ואין לו יורשים אלא בנים קטנים ואין לו אפוטרופוס ואין לו נכסים אלא אותן שבידו ואין יכולין לישבע היסת שפרעו שאין יכולין לישבע על ברי ושמא לא פרעו

פנס ° (הר"ן פ"ב דנסין) ודוקא שטר שכתוב כ (ב) אבל שטרי לקנייתא כשר ° (ב"י ג"פ בשיטת הרמ"ה) (ג) כל שטר שאינו עשוי כתקנת חכמים אף על פי שאין עשה לפוסלו פסול ולכן אם עשה בזמן הזה שטר מקוסר פסול ° (רמב"ן ועוד הרבה פוסקים פ"ל ר"ם מ"ד) וים מוקין ובכי קיימא לן ופ"ל סימן מ"ד סעיף ג' :

ב נכתב בכל לשון וכל כתב. ובלבד שירקדק הסופר בכתב ההוא שלא יהא בו שום שינוי :

ג ° (ג' רמב"ם פ' כ"ו מהלכות דין י"ב) מתיקון שטרות להתבונן בוא"יון וזיי"ן שלא יהיו דחוקים בין התיבות שמא זיין והוסיף וי"ו או זיי"ן ולא יהיו מרוחקים שמא מחק אות אחת בגון הי"א או חי"ת והניח רגלה אחת שהם וי"ו וכל כיוצא בו מדקדקים בו בכל לשון ° (טור כאן) ובכל כתב ° (טור בשם הרמ"י בל הסעיף) לכן צריך הסופר ליזהר בכתיבת השטר שיהיו אותיותיו רומות זו לזו ויהיה הכתב מיושר ושוה בכל חלריו שלא ירחיק האותיו' זו מזו יותר מדאי ואל ירחוק הכתב יותר מדאי ג ואל ירחוק במקום אחר וירחיק במקום אחר לפיכך אין הערים רשאין לחתום עד שירקדקו היטב בכל אותיותיו ולפיכך כשיבא השטר לפני הדיין צריך לעיין בכל אותיותיו ולדמות אות לאות ואם רואה בו שום שינוי לא יגבה בו עד שיבוטל הדבר היטב ° (כמוקי יוסף פ"ג ב') (וכל הנר ד שנוכל לתלות בחק תלינן) ואם צריך לכוף בעל השטר ולהכותו כדי שיודה יעשה כדי שיוציא הדין לאמתו ° (טור בשם הרמ"ה) ויש

מי שאומר דהני מילי היכא דאתי לאפוקי מיורשים או מלקוחות דקיימא לן טוענים

קחם מיירי מסתמא בכל שטר אפילו אין מעידים לפניהם ופ"ם דיודע דמסרה ביהלים בפניה ספרי מ"ם בשטח ליתמטו קחן ודלמא צריך שטר ועוד דאפילו מיתה דלא שייך פרכה אלא לר' אלעזר לק"מ דהם כתב הרמ"ם נופים בפ"ק דם"ה דכל הכי פירכי מייכי למתני' דכל השטרות הפולים בערכאות ס"כ כשרים והם נשיגת כתב אפי' לסוברים דלית להו פירכי לא שייכי' למתני' קנץ לה דג מפי הכתב מ"כ אפיר פריך אר' אלעזר דמתר לא הכשיר רבי אליעזר אלא נפנין ולא בשטר שטרות מתני' וכן כתב התום' שם דלר' אלעזר פריך לר' ולאו דהלכתא בותיה אלא דפריך לר' אלעזר מיקמי מתני' וכ"ב מסכת' סוני' נפ"ם - גם תדקדק לק"מ דהם דקאמ' כרי לכתוב עליו הגם מילתא פשיטא נקט לכתוב עלמא - והלכך כ"ע לריכא גם אלמאר זמן דר"ת נמון הים וכבר ירוע שקט' לחלוק על הנמון מם לא נרמים ברור' וכ"ם על ר"ת שכל דבריו דברי קבלה מהכמי הם"ם וכמ"ם הפוסקים עליו נכתה תקומות ובפרט שכבר ברירתי מדברין כרמין עיקר : ג

אבל שטר שקניית שקוה בו שדה או בית כבות' על כ"ר שדה פלוני מכורה לך או כתובה לך או כל קנין שי"ש שאינו פומד לרחי' כלל אלא אחר שקנולו בשטר כות' שטר אחר לרמ"ה וכשטר ד'רמ"ה הכ"ל הכ"ל - גם"נ דגם שם שקי לשטר המקנ' שקנה שדה מהבמאל מ"מ אותו כתב נופו היה עומ' לרחי' כמו שמפורש שם בקר: ג ואל ידחוק במקום ש' אפי' פי' אפי' אינו מדוחק יות' מדאי ומותר לכתוב באותו דוחק כל השטרות אלא אלא שנהם לכתוב שקנת השטר כאותו הדוחק ושקנת מרו"ם יות' דא"כ יש לאו' שיוש אינו אותיות באותו ריוח ואלא יבים כיכר שטרי"ם שוה לת'כות המדוקק' שבשטר וק"ל

ד שנוכל לתלות במחק תלינן פי' ובסמ' פסול : ס לא

אלא דמי כלל לדלקמן ר"ם מ"ד ודלא כהר"ב כן כ"ל בהר

טוענים ליורש וללוקח (ד) אבל היכא דאתי לאפוקי מלוה או מטלטלי וותן גופייהו לא טוען נתבע בההיא ריעותא דאשתכח בשטרא ס לא טענינן ליה :

ד צריך ליזהר ו שלא יכתוב בסוף שטה (ה) משלש ועד עשר ז שמא יעשה מעשר עשרים ומשלש שלשים :

הגה ° (תוספות וה"ה מיימוני) (ו) ואם כתב שלשה או עשרה שפיר דמי דהא ליכא למיחש לזיוף :

(ז) ואם נזדמן לו בסוף שטה ח מחזיר הדבר פעמים הרבה עד שיבא בתוך השיט' וכן יזהר שלא יכתו' החשבון באותיותיו ט (ח) כגון ב' או ד' שלא יעשה כ"ף או רי"ש :

הגה ° (כתוקי יוסף שם) ואם לא עשה כן הוי שטר שאפשר לזייף ופסול ° (הג"ה מרדכי דגטין) אבל אי כת' גימטריאו' או ראשי תיבות מדברים שאי אפשר לזייף כשר :

ה היה כתובה בו למעל' דבר אחד ולמטה דבר אחר ° (תשו' מיימוני סוף ה' מלוה) י (ט) ואפשר לקיימם (שניהם) מקיימים אותם אבל אם הם סותרים זה את זה כגון שכתוב למעלה מנה ולמטה מאתים או איפכא יא הולכים אחר התחתון והוא יב שלא יהיה בשטה אחרונה

הגה ° (כתוקי יוסף שם בשם ריטב"א והרמ"ה) מיהו לאפקועי מבעל השטר למדין אפי' משטה אחרונ' ° (הג"ה אשר"י) ואם נמחק סכו"ם מטה הכל פסול דאפשר שהי' כתוב בו למטה רק דינר א' :

יג (י) ואין כתוב בשטר והכל שריר וקים ° (טור בשם ה"ר ישעיה) ויש מי שאומר יד שאם למעלה היה פורט והולך ולמטה כתוב סכום הכל כך וכך ופיחת או הוסיף בזה אנו אומרים בודאי טעה בחשבון ואחר הפרט אנו הולכים ונראין דבריו במה דברים אמורים שהולכים אחר התחתון כשאין האחד תלוי בחבירו ° (ל' הרמב"ם פכ"ז מה' מלוה) אבל אם היה כתוב בו טו מאה שהם מאתים או מאתים שהם מאה אינו גובה אלא מאה שהוא הפחות שבשניהם טז (יא) די"ד בעל השטר על התחתונה : ד אס'

ס לא טענינן ליה הטור כתב ע"ז ז"ל ונראה דה"ה הדיין לטעון אפי' לא יטעון הנתבע כדי להוציא הדין לאמתו עכ"ל ועמ"ש בפרישה שכ"כ הטור לעיל ס"ס י"ז בשם הרא"ש אביו לא כזה · ואין נראה לחלק בין ההיא לנדון דידן : ו שלא יכתוב בסוף שטה ° כתב הרשב"א בתשובה שיכול לכתו' בסוף שטה אחד עש' ולא חיישינן שיזייף לעשרים דאז צריך להוסיף וי"ו שיהיה אחד ועשרים ויהיה ניכר עכ"ל : ז שמא יעשה מעשר עשרים כו' וכתב כ"י פ' ג"פ (דף רל"ו ° ואי אשכחין תלתין וחמשין בסו' שטה כשר ולא חיישינן שמא תלת וחמש היה דחוק' על העדי' שעשו כהוגן ד"מ ז' : ח מחזיר הדבר פעמים הרבה פי' כשנס בפעם השני יזדמן בסוף השטה יחזור הדבר בפעם שלישי וכן משלישי לרביעי ובפרישה כתבתי הט"ע משום דאין כותבין שלשה או עשר' שהוא ל' זכר אמספר אמות או אצבעות שהוא לשון נקיבה דא"כ קשה למה צריך לחזור עד שיבא באמצע השטה הא יש תיקון להוסיף בסוף השט' ה' על תיבת שלש או עשר וק"ל : ט כגון ב' או ד' וה"ה לשא' אותיו' שאפש' לזייף כגון ו' לעשו' ממנו ז' ומה' ח' או ק' וכ"כ ב"י אל' הטור : יוד * ועיין בע"ש שכת' ז"ל אבל אי כתב גימטריאות או ראשי תיבות כגון י"ב כ"ג כשר שא"א לזייף וליכא למיחש שמא היה כתו' בו כ' או ב' והוסיף היו"ד מטעמ' דאמרינן חזקה על העדי' שעושין כהוגן ואם היה כתוב בו ב' או ב' לא היו חותמין עכ"ל ולא דק דלמה לא יכתוב ב' דהא ליכא לזייף ולעשו' ממנה אות אחר וכך היה לו לכתוב שליכא למיחש שהיה כתוב ב' או ג' והוסיף היו"ד וכתב י"ג דהעדי' לא היו חותמין שהי' שם ריוח כ"כ כדי לזייף להוסיף יו"ד ואי נראה שהיו"ד נכת' בדוחק כבר נתבאר דאין נוכין בשטר כזה וק"ל : יוד ואפשר לקיימן מקיימין כו' בד"מ נתבאר דאפי' אם הקיום הוא בדוחק מ"מ מקיימין משום דאין דרך הבריות לסתור דבריהם תוך כדי דבור : יא הולכין אחר התחתון הטעם הוא כיון דסותרין זא"ז וכן שני דברים ודאי חוזר היא ועמ"ש בס"ק י"ב : יב שלא יהא בשטה אחרונה בסי' מ"ד כתבא' טעמו דאין למדין משטה אחרונ' משום דאין מדרך העדים לנמנם כ"כ לחתום בפשם סמוך לשט' ממש וחיישינן שמא העדים הניחו ריוח בין חתימתן לכתיבת השטר בשיעור שיכולין להוסיף בו שיט' והמלוה זייף וכת' באותו שטה זכותו ומה"ט כשנמצא באותו שטה חובתו למדין ממנה וע"ש מו"רם ע"ז בהג"ה ז"ל מיהו לאפקועי כו' וק"ל : יג ואין כתב בשטר שריר וקים גם זה יתבאר בסוף סימן מ"ד דשכתב בו שריר וקים ליכא למיחש לזיוף ע"ש : יד שאם למעלה היה פורט והולך כטור ביאר וכת' כגון אנו שכותבין בכתובה שהכנים' סימוסי דירה בכך וכך וסימוסי דערסא בכך וכך כו' ולבסוף כותבין ועלה מנין כל מה שהכניס' לכך וכך עכ"ל וה"ה כל כיוצא בזה וק"ל : טו מאה שהם מאתים כו' וטעמו דכיון דהוא דבור א' וא"א לחלק ביניהן לומר שהוא חוזר מ"ה הולכין אחר הפחות וזהו נ"כ הטעם מ"ש הטור בסמוך דאם כתוב בו שמיי' או ק' וזוז' דאיכון ל' סלעים דאין הולכין אחר התחתון וכ"כ בד"מ י"ב בשם ב"ת שער מ"ח ע"ש : טז די"ד בעל השטר על התחתונה בפסקי מהרא"י סי' ר"ו כתב על שטר א' שהיה כתוב בו וכל הא דלעיל קבל עליו בקנין ולא היה כתוב ביה במנא דכשר למקני' ביה ופס' די"ש לחוש שקנה בקנין אחר ולא בקנין חליפין וי"ד בעל השטר על התחתונה עכ"ל ד"מ י"ב :

ד אבל היכא דאתי לאפוקי מלוה כו' לא טענינן ליה · והטור כתב ע"ז וז"ל שאפילו אם לא יטעון הנתבע חייב הדיין לטעון כדי להוציא הדין לאמתו עכ"ל ונראה דמר אמר חדא ומר אמר חדא ולא פליגי הרא"ש איירי כשלא טען נתבע בההיא ריעות' כלל והטור איירי שטוען שאיני חייב כלום בשטר זה וכה"ג מ"מ דלא טעין בהדיא ריעותא שנעשה זיוף. פ' ופ' אכן טענינן ליה שנעשה אותו זיוף ולכך כתב הטור נ"ל וכ"ל ולא כתב נל' ולי' נראה וכן נראה עיקר לדינא כמ"ש ודוק (עיי' בתשוב' מבי"ט ח"ב סי' כ"ג) : ה משלש ועד עשר דכשענין השטר הוא לשון נקבה צריך לכתוב לכתחילה שלש עשר שהוא נ"כ לנקבה : ו הג"ה ואם כתב שלש' כו' וא"כ צ"ל דמ"ש שלא יכתב משלש ועד עשר הוא לאו דוקא דהא בנקבה ליכא משום זיוף אי נמי לא דקדקו בלשונם ושפא דל' הש"ס נקטו ובש"ס איירי בל' תרגום שיכול לעשות מתמני תמנין דלא כפ' ח"מ פ' ג"פ שהבינו דברי התוס' בזה בתימה וכת פשנה · מיהו ברמב"ן דף ק"י ע"ב איתא להדיא דאפילו ל' זכר שלשה ושמנה לא יכתוב דיזייף ויהחוק הה' וכתב בס' ח"מ שם שדבריו נכונים וע"ש : ז ואם נזדמן לו בסוף שטה כו' וכתב הב"ח דאף אם כתב למעלה באמצע השטה שלשה אם חזר וכתב שלש בסוף שטה השטר פסול דאכתי יזייף והכל הולך אחר התחתון ואינו מוכרח ודוק : ח כגון ב' או ד' עיין בע"ש שכתב ז"ל אבל אי כתב גימטריאות או ר"ת כגון י"ב י"ג כשר שא"א לזייף וליכא למיחש שמא היה כתוב ב' או ג' והוסיף היו"ד מטעמא דאמרי' חזקה על העדים עושים כהוגן ואם היה כתוב ב' או ג' לא היו חותמין ע"כ ולא דק דלמה לא יכתוב ג' דהא ליכא לזייף ולעשו' ממנה אות אחר וכך ה"ל לכתוב דליכא למיחש כו' דהעדים לא היו חותמי' כשהיה שם ריוח כ"כ עכ"ל סמ"ע ואין הכנה מב' [illegible] קודם דגם כוונת הע"ש הוא בן דאם היה כתוב בו ב' או ג' בריוח לא היו חותמים ועוד דהא יש לעשות מן ג' כ' בכתב כתיבה (עיין בתשו' מהרי"ט אה"ע סימן ע"ד ובתשו' מבי"ט ח"א בשאלו' השניות סימן קכ"ה) : ט ואפשר לקיים מקיימים כו' כתב הסמ"ע וה"ל בד"מ נתבאר דאפילו אם הקיום הוא ברוחק מ"מ מקיימים משום דאין דרך הבריות לחזור בדבריהם תוך כדי דבור עד כאן לשונו וליתא כן בד"מ רק שכתב בד"מ בשם תשובת מיימוני דהיכא דאפשר לקיימא אפילו היכא דשתי הלשונות מרוחקים זו מזו מקיימים אות' וכ"ש היכא דסמיכי אהדדי דלאו אורחא הוא לסתור דבריו תוך כ"ד עד כאן לשונו ורוצה לומר שהם מרוחקים ויש דברים אחרים מפסיקים ביניהם אבל בהאי אפשר לייבם אם לא מרוחקים לא שמענו : י ואין כתוב בשטר והכל שריר וקים כתב הכ"מ וזהו מתיישב מה שפירש"י רפ"ק דמציעא (סוף דף ז') שהקשו התוספות על פירושו ממה דאין למדין משטה אחרונה ולא שמו על לב דרש"י איירי דכתב שריר וקים עד כאן לשונו ולא דק דהא טעמא דצריך שיחזור הענינו של שטר הוא משום שאין למדין משטה אחרונה וכדאיתא להדיא בש"ס פרק גט פשוט ריש דף קס"ב ותוספכם מכל הפוסקים לקמן סימן מ"ד אם כן תימא דרש"י איירי דכתיב שריר וקים ולמדין משטה אחרונה אם אין צריך להחזיר ואם כן למה כתב רש"י שצריך להחזיר מעניינו של שטר והא עיקר כו' וזה מבואר בלשון התוספות שכתבו ותימה הא אין למדין משטה אחרונה ולכך עושים חזרת בשטר כו' וזה ברור · (עיין בתשובת מהרשד"ם סימן ר"מ וסימן תכ"ב ובתשובת מהר"י טארני סימן קי"ך קכ"א קכ"ב) : יא די"ד בעל השטר כו' כתב בפסקי מהרא"י סימן ר"ו על שטר שהיה כתוב בו וכל הא דלעיל קבלנליו בקנין גמור ולא הוה כתוב בו במנא דכשר למקניא ביה דיש לחוש שקנה בקנין אחר ולא בקנין חליפין וי"ד בעל השטר על התחתונה · והביאו בד"מ ובסמ"ע · וקשה דהא בע"כ איירי שאותו קנין אינו מועיל דאם לא כן מאי נפקא מינה ואם כן הא השטר בטל לגמרי וכל היכא דבטל לגמרי לא אמרי' י"ד בעה"ש על התחתונה וכדלקמן סעיף ט' ואין לומר שהי' כתוב בשטר גם ענינים אחרים שלא היו צריכים קנין דהא בכך ס"ס אותו ענין שצריך קנין בטל לגמרי דהא אלו כתוב בשטר שנתחייב לו לשלם ק' לזמן פלוני הידוע וק' לפסח אי לא אמרי' בכה"ג נמי שצריך לפרעו לפסח הבא ראשון כיון שאותו ענין יתבטל לגמרי אף על גב שכתוב בשטר עוד ענינים אחרים וה"ה הכא וצ"ל דמיירי בענין שהסופר טעה והיה סבור שאותו קנין האחר היה מועיל והוא בענין דמספקינן בהאי דיכא אי מועיל וכענין שכתב מהרי"ק שורש צ"ו ויתבאר לקמן סעיף ט' בהג"ה :

יב אם נמחק כו' בספר ת"ח פ"ג ובקצה"ח ור"ן נמחק דמה שנקצב תחן משמע דתחן אם הוא ס"ב פעמים ולפ"ז אינו יכול לתחן דמה שכיון כתובין כפופה ותחן בג' פשוטה ולפ"מ נראה דה"ה נמי דלא יכיונו לתחן ת"ח לתחי' נמי לא יכיונו דה"ה דנמחק אות ת' הוי כנמחק אחי אותיות שספר פסול לקמ"ל ועוד יש ליישב כדרכים לתרוץ ועוד הפרוץ גם ת"ח אם להקצות פחות וכל דברים אלו מוכרחים ע"ש: יג

ידוע שנמחק הספר פסול - ג' ה"ת ומיהו דוקא כשספר נתנה כיד ג' ואינו יודע למי יתנו אבל כשספר ביד מכרי או תן אותו שהספר ביד עובה כאן כתחן ונמחק וכ"כ הנ"י וד"מ ע"ש ונלפ"ד נ"י לא כתב כן כשספר ביד מכרי רק בד"מ ומינו מוכרח דבשלמא כשהוא ביד תן יכול לומר בלום מתנו תפני שטר אבל כשהוא ביד מכרי ת"ל מיהו שפיר יאמר שמחקו לא יגבה בו אם יאמר שמחקו מורה נמחק יתן לתן ואם לפסול הספר כולו פסול וכן כשהיו מסרון בלא תחק אינו תועיל הם שהוא ביד מכרי ורו"ק: יד שפקפל הוא אחות תפל - קפל הוא קב ופלגא סאין הוא סאה ופלגא: טו אי תפס אפי' בעדים וכ"ה הרב המנ"י ומביאו ב"י ומשמע אפילו תפס שלא בדרכות וכ"כ נ"כ בשיטות בשם ת"ק כ"ג והכא"ז לשונו לקמן בסמוך ס"ק י"ח וכן משמע מדברי הרמ"ה והרא"ם בפוסקיו והוא בהגהה"ט בשם הרמב"ן ומביאו ב"י ועיין בש' נ"ת שהאריך הרבה ומיהו כ"ז דלעניין דינא לא פליגי דהפוסקים מיירי כשאין בעדי הרמב"ן מיירי בפופין שאם וכא הרמב"ן בספר ומיהו שפיר נראה דכוונת דברי הרמב"ן ורו"ק וכנר מארכתי בזה בספרי תקפו כהן ע"ש: טז מטלטלי אלא בקרקע אפי' פירות קרקע לא תהני תפיס, אפילו טוען שיופס בדי תפיס תפיס, אפילו טוען שיופס בדי תפיס תפיס, אפילו טוען שיופס בדי תפיס

בד אלא כדבר שמשטר בטל לגמ' וכ"כ הא"מ פ"נ ממלוה ורי"ב פי"ח ס"ג ד"מ י"ד דכל היכא שאם כפרם משמעו לאחר כשפ' כתבתי בשם לגמ' מפרשינן כן וכ"כ פ' יוסו כשך דלגמ' לאחרין כן נמקו' שנריך להוסיף על התנאי ד"מ י"ב : כה אלא לפסח שאחר כמה שנים וכן כל כיוצא בזה

הגה: ס (מהרי"ק שורש כ"ו) (כ) ויש מומרים (כא) דהיינו דוקא כדבר דליכא למיתלי בשעות אבל כדבר כו (כב) שאפשר שטעה בו שנותן כנון דאמר לשון אלא כשמכתבא ודלא כטופסו דשטרי אסרי בכל לשון מסופק יר בעל השטר על העלינה :

הגה: ס (ר"י מתו' פ' כשם ר' שמעי' ורי"ן וכ"י שם ורי יהודה כ"ד ח"ל ורי"ב פ' פ' שח"ם) הרבה מהמפרשים כתבו שעכשיו (כג) שנהגו לכתוב דלא כאסמכתא ודלא כטופסו דשטרי אסרי בכל לשון מסופק יר בעל השטר על העלינה :

הגה: ס (ר"י מתו' פ' כשם ר' שמעי' ורי"ן וכ"י שם ורי יהודה כ"ד ח"ל ורי"ב פ' פ' שח"ם) וכל לשון יותר ליפוי כח בעל השטר וסתמא משמע כך (כד) לפי דעת הסומכים דכין שותו כך תפילו ליפוי בעל השטר : יא כתב בשטר מטבע פלוני כה ראינון כך וכך חייב פלוני לפלוני ונמחק אותו סכום ואינו ניכר לי אין לו אלא שנים מאותו מטבע :

יב כתוב בשטר סלעים מלוה אומר חמש ולוה אומר שתים לג נותן לו שתים ונשבע לו היסת על השאר (כה) ואי ס (ס' המניד סוף ס' מלוה ולוה) (כו) תפיס (כז) מפקינן (כח) מיניה :

יג כתוב.

כשכתב שחתך לו כל תנאיו הוי שטר לו עד שיבאו הוי שטר ומפקינן לה מפקי' מחוסר היינו כ"ב שנעל השטר סוגשחתך לו בפירו' גם שטר זה וכו"ך וכן הריטב"ם נב"י שם מוסיף דלאחרי' כשכתב יהו על העלינה. כיון שסוף מוחק ולא עליב התם גלא כתבתו כו דיבורי, ולא דיבורי, דיבורי סוגי מהם דלעון דיבורי משמע רק כ"כ ס' המ' והמתבר נשעו"ב כ"ב בדיבורי לא בשטר אחתם דמפקי' מיניה מדע. דלא"כ למה הניח הכ"י שם פלוגתייהו בגרייתא, דיבורי ס"ל לכתוב כן לעיל מיניה כמתני' דזוזי ק' דלעיון ל' פלעין גלא ורפ' כמ"ם ע"ם וכו"ך ועוד ס"ל דכך דמסוב דרפ"ם ושפר פוסקים והמתבר לקמן סיימן מ"ב שפר דתפס קודם שנולד הספק לא מתפס כרשות ואין צריך לפרש שסוגן בדי ואפרכתי כזה בספרי ת"כ סיימן כ"ג ע"ם : יש לפרש לפסח כו' ויש פוסקי' כתבו דכלא הכי מסי' דמיגלת' התחייב לעשות שום דבר לזמן ולא עירב אימתי מויב לעשות כן זמן הכא רפ"ח ושניהם כ"פ ונראה דגם התחבר מורם לזה גלא דלדוגמא נקט הפי דיב ועיקר כוונת ע"ם ס"ם וכן כל כיוב' כזה (עיין בחמ' ס"ם ס"ג ופי"ח ס"ג) : ך מהרש"ם סי' י"ו ופי"ב) : ך וי"ש כו' גם הרשם הרפ"ח כזה (עיין בחמ' כדאמת' בהגיה. בחבריק סם ח"ל ופע"ב דהיכא דכתב שטר לגמרי לא מהני מהרי"ו כ"פ על התחתונה. אלא דבר פשוט הוא דהיינו דוקא היכא שהשטר בעל כוונת הנזון: או אלום בהיכא דהתחייב ליתן לחבירו אבא לחר שפת שפסק הרפ"ם שנריך ליתנו פ"פ הגה רפ"ח דוקא לכך נתכוין הלז' החכתיב את השטר דלא"ת שטר לחלי שטר לחלי מהני כיון דחני לחבויי עד שפת על יופל הנדול לכל נכפ"ב. ודאיכא למיתר שכוונתן. מבור דשניר מהני ליכל דהיכא וכ"פ הרפ"ם ופכו כתבו כהלן שפיש לין בלכתא כהלן שפיש דכפ"ב גיפא לחתר לפוקי דלפוקי דוקא שכתב לשון הלואה אבל כתב לשון מתנה לא מהני אפי' בשטר לגמרי לא מהני ר"ת ס"ם על התחתונה. אלא דבר פשוט הוא דהיינו דוקא היכא שטר ריב ס"ם על התחתונה ולא מהני ליכל דהיכא דכתב בשטר הכתוב בשטר לגמרי עכ"ל ומ"ם הרב בל ול"ם כי מהיינו משום דבריהם הם"ל לא תוכר חילוק זה בפירוש וכן דרכו בכמה תקומות : ך דהיינו דוקא כו' כתב הב"ח. ולא משמע הכי בדברי ה"מ ס"כ"ב מא"מלוה וכ"י פ' ב"ב שטר שומנו בשנת. ומקור הדבריהם לקוח מהשו"ת שטר כ"ד - ועיין עוד בהגה"מיימוני פ"פ י"ט מה"עדות שם בהריך כזה עכ"ל - ולא דק דבכל התקומות שם מיירי שהם היינו מוחרים יר ב"ם על התחתונה היה שטר נשפל"מיד ומיהו נודע פשוט דהרי אסור מוקים וכפ"ב מפ"כ כשך דמהרי"ק ס"ל שכוונתן פעם וכיה סנור דיועיל ככפ"ב אין מולק עליו ודיבו ברור : ך שפשטר שטעה כו' כתב הסמ"ע וז"ל נרעה דמיירי בלשונות שהקנה לו כו החתינו כנון סרה זו תתנו לו וכתי"ם כן ס"ם רמ"ה בו' שטעה. ושטר הל' זה יועיל ונחמת מיהו מועיל וק"ל עכ"ל ולא ידענא מאי נרעה דקאמר ולמה המיא. ענין לאחר ה"ל לאחויי קר דמהרי"ק שכתב בשטר הנזכה שהי מניח לפלוני כו' שהנאתי בחמ' ס"ק" - ונם ניב' דאתתנו לו כל"ע דברפ"ה דמהרי"ק לא קאחר אלא בלישנא דאיכא כיון דברפ"ם כתב דמהני אפי' ל"ע שכוונתן טעה ושבר וכן משמע מדקדוק ל' מהרי"ק שהנאתי בשמוע וכן משמע כר' מ"ל בלי"ב דאתכנו דלית ל"ת דמהני פ"ל שכוונתן טעה בכך הלכך היכא דשפשר לפרש השטר בלשון אחכנה ושפשר לפרשו כל"אחר דמוקי ל"ה לאחרי' בכפ"ב ריב ס"ם על התחתונה ודו"ק - (ע"ל סיימן מ"ם ס"ב בהגה ופעי"ו) : ך שכתבו לכתוב כו' עיין בחמ' מהרפ"ו סיימן כ"ה ס"ק מ"ח ובחמ' מהרי"ם סיימן קכ"ה : ך וכל לשון שהוא כולל כו' עיין בחמ' מהרש"ך סיימן ק"ן וסי' קי"ה ובחמ' מהרפ"ם סיימן שם"ו : ך ולו תפיס כו' ס"ת סוף שטר ס"ת שפשר ך"ה לאחרי' בחחקנל (ובחכתר לקמן סי' פ"ו ס"ג) דשפשר רכתיב שנין פחחה לא חפקי' מיד החלוה כשקדם ואכל כיון דהוי מילחא דעבוד לנעוד והכיא נקומי - ולפ"ם ומיחמיחים דברי הכ"י פ' החקנל שכני' שהוא עכחה לשם ניף שקודם ול"ל והה לא חפיעי' לעלום חליבא דשטרא דחשחע שחים דכתיב ביה שנין שחחה כרחחרי' דפ"ק נבי חלעין ביכרין חשום ביכרין החביחו לזה לחלוה לחכול פירות של שנה שלישי' שיחתב ליה שהרוח' דשטרא זה דעחה הרמב"ר ז"ל עכ"ל וכפ"ב כתב כחיוחי הריטב"ם פ"ק חחניעא ע"ש : ך חפים חיינו שחפם בעריס הכל"כ כחחן חחנו ע"ם כשח"ע וכן הוא כה"ח ע"י ושפר פוסקים וכ"ל דהיינו כשוחן החלוה נרי שהלוה לו יותר חל שם ס"ח שכחחייב לו כשטר זה חפי' חפס חלא נעריס חפקי' חיניי דהא לא מייך כאן חנו רפ"ג דחפים חפקי' חיניי לחעוך ככחכ השכום חשחברא לומר דהיינו חפיסה כו' ואין דבריו נכונים דבכחקך חפני דהל"ב כל חיב לו שטר יחפים הרבה וימחוק השכום חלא חלא ודאי חין כיון חחקך חלא כשטר ומחבר לקמן ס"ם כ"ד נבי שובר שכחוב דהיינו ונחקך ריאן כיון חלא נפחות (ואין לך חפום ועוחד ויותר משובר) ושוב חשפם הכ"ל וכח"ם הנפשח נשם הרמב"ן חניכו"י שם ע"ם : ך חיניים לפ"ז היה נרחה לכחוב דנם בשובר שכחוב שפרע לו דיבורי' לחינו פשור רק חשחים וכחינו הריטב"ם שכל"י ולא הרמ"ה שם וכחי"ם לעיל ס"ק י"ח וכ"ב הב"ח סי' ל"ב לדעת ה"חה' שכחב כדברי החחבר חכל נחחת זה לחינו שחרי לקמן ס"ם כ"ד כחב החחבר לחריה דשובר שכחוב בדיבורי' חכפל כל שחר שיש עליו וכ"ב כ"ב ה"חה' ס"ז חה"חלוה ס"ב כ"ב כריך לחלק וחניינו כח"ם הנפשח שער ד"ב ומניאנו ב"י לקמן סימן כ"ד ומ"ש ל' ופע"ב דהכא חשחע חשחע דשחם דיבורי' לא הוי ג"כ חשחרי הלוה כשחרי' כיון דיבורי' עדיים ל"ב בשל השטר על החחחונה אלא היה יותר חל' חיו פוחכים נפי' חבל כשובר חרבכם חחרי' חיכה דיליחא לן ידעי' שכוח חיחון חשטר ובכחבו שחם ל"ב חחי דחחקך לן חלא נפחות חכל חחי חחקך לורעים ככ"ל ולפ"ז נם הרמ"ה חשטר דשובר

בשטר רפ"ח דחתים חחקי' חיניים ס"ם כחי' נם ה"חניד חוכה להרמ"ה ודלא כהנ"ח ופ"ל :

כתוב בשטר פלוני לוה מפלוני כסף נותן לו אתיכה של כסף כל זהו לג פחות שכמשקולת כתוב בו מטבע של כסף אם פרוטות של כסף יוצאות באותו מקום נותן לו פרוט' ואם אין פרוטות של כסף יוצאות בו נותן לו מטבע של כסף לד הקטן שיוצא שם לה (כה) ואם כתוב בי דינרי כסף או כסף דינרי נותן לו ב' דינרין של כסף ואם כתוב בו כסף בדינרי לו נותן לו כסף ששוה שני דינרין של זהב (לו) ואם כתוב בו זהב בדינרי נותן לו רהבא פריכא שוה ב' דינרים זהב ואפ כתוב בו כסף בדינרים נותן לו שברי כסף ששוה שני דינרי של כסף ואם כתוב בו זהב נותן לו חתיכ' של זהב פחו' שכמשקולת ואם כתוב בו מטבע של זהב נותן לו מטבע קטן היוצא של זהב כתוב בו זהב דינרין או דינרין זהב נותן לו שני דינרי ואפ כתוב בו זהב בדינרין נותן לו זהב שוה שני דינרין של כסף ° (ה' חמ' סם) (ועכשיו נזהן הוה לין חילוק בין לתר ליה דינרי לדינרים וכרלה לי דנותן לו הפחות) :

יד (לז) המוציא שטר חוב על חבירו ° (ה' חמ' פכ"ו מה' מלוה) בסך מאה דינרים או סלעים ° (טור) לח (לט) (ולא מתפרש לימה מטבע) אם היה כתוב בבבל מנכהו ממעו' בבל ואם היה כתוב בארץ ישראל מנכהו מטעות ארץ ישראל לא היה כתוב בשטר שם מקום והוציאו בבבל מנכהו ממעות בבל הוציאו בארץ ישראל מנכהו מטעות ארץ ישראל בא לגבות ממעות המקום שיצא בו השטר ושטן הלוה שהמעות שאני חייב לו מכסף שהוא פחות מזה המטבע (לט) ישבע המלוה ויטול :

הגה ° (ר"ן סוף כתובו' נסם רשב"ם) (לי) מיהו אם הניח הלוה רמיה שהיו דרין תחלה במקום שהמטבע פחות מזו נותן לו הפחות :

° (ה"ח סם וכן מוכח בטור) ואם היה כתוב בו ק' כסף ולא פירש אם סלעים אם פונדיונים מה שירצה לוה מנהו :

טו היה כתוב בו חשבון שהם הולכים אחר המנהג שרגילים לעשות בו באותו מקום שכום משבונם לא כהה' שטרא רכתוב ביה שית מאה וזוזא ראיכא למפוקי בשית מאה איסטרא וזוזא או בשית מאה זוזי וזוזא ראמרינן שיתן לו שית מאה איסטרי שהוא פחות אבל אין לספק בשית מאה פרוטות לפי ז שאין עושין שכום חשבון פרוטות (לא) לשון שרגילים לכתוב בשטרות אע"פ שאינו מתיקון חכמים אלא לשון שנהגו ההריוטות לכתוב במקום ההוא הולכים אחריו (לב) ואפילו לא נכתב דנין אותו כאלו נכתב :

הגה ° (תשובת רשב"ם) והוא הדין תקנו בקבל ° (ר"י פ' המקבל)

או דכר שהוא מנהג בעיר ° (תשובת מיי' סוף פ' מהפשיה) מי שמנדל יתום כתוב בידו וכתב עליו בשטר בני לו פיתום כתב על המנדלו מכי חמ לו מחי לא מקרי מוו"ל וכשר הוא"ל ונדליהו רחוי לכתוב כך : מג שנ"ך

לג פחות שכמשקולת דשתם לוה לא נכתב בשדו דלוה לו מטבע ודאי כסף כמשקל הלוה לו שמשקל הוא נ"כ דכר סידוע ומסומן להסיר לו בו כפי מה שהלוה : לד הקטן שיוצא שם פי' בהותו המקום המפורש בשט' ואם לא נזכר בו מקו' הולכין אחר המקום שמוני' בו שטר על הלוה לתבעו בו ובמ"ם בפתוך סי"ד : לה ואם כתוב בו דינרי כסף בו' כלומר דדינרים הללו הוה דשתם דינרי כאחי על דינרי וכה ושתם דינרין כאחי בין על כסף בין על זהב ומכני סיד בשטר על התחתו' אינו נותן לו אלא של כסף שהי שהי כשתם אפי אם כתב בשדו דינרי כסף או כסף דינרי אי דינרין הולכין אחר דכר המפורש בשט' וכן אם כתוב בו זהב בדינרי נותן לו שברי כסף ששוה שני דינרי של כסף ואם כתוב בו זהב נותן לו חתיכ' של זהב פחו' שכמשקולת ואם כתוב בו מטבע של זהב נותן לו מטבע קטן היוצא של זהב כתוב בו זהב דינרין או דינרין זהב נותן לו שני דינרי ואפ כתוב בו זהב בדינרין נותן לו זהב שוה שני דינרין של כסף ° (ה' חמ' סם) (ועכשיו נזהן הוה לין חילוק בין לתר ליה דינרי לדינרים וכרלה לי דנותן לו הפחות) :

יד (לז) המוציא שטר חוב על חבירו ° (ה' חמ' פכ"ו מה' מלוה) בסך מאה דינרים או סלעים ° (טור) לח (לט) (ולא מתפרש לימה מטבע) אם היה כתוב בבבל מנכהו ממעו' בבל ואם היה כתוב בארץ ישראל מנכהו מטעות ארץ ישראל לא היה כתוב בשטר שם מקום והוציאו בבבל מנכהו ממעות בבל הוציאו בארץ ישראל מנכהו מטעות ארץ ישראל בא לגבות ממעות המקום שיצא בו השטר ושטן הלוה שהמעות שאני חייב לו מכסף שהוא פחות מזה המטבע (לט) ישבע המלוה ויטול :

הגה ° (ר"ן סוף כתובו' נסם רשב"ם) (לי) מיהו אם הניח הלוה רמיה שהיו דרין תחלה במקום שהמטבע פחות מזו נותן לו הפחות :

° (ה"ח סם וכן מוכח בטור) ואם היה כתוב בו ק' כסף ולא פירש אם סלעים אם פונדיונים מה שירצה לוה מנהו :

טו היה כתוב בו חשבון שהם הולכים אחר המנהג שרגילים לעשות בו באותו מקום שכום משבונם לא כהה' שטרא רכתוב ביה שית מאה וזוזא ראיכא למפוקי בשית מאה איסטרא וזוזא או בשית מאה זוזי וזוזא ראמרינן שיתן לו שית מאה איסטרי שהוא פחות אבל אין לספק בשית מאה פרוטות לפי ז שאין עושין שכום חשבון פרוטות (לא) לשון שרגילים לכתוב בשטרות אע"פ שאינו מתיקון חכמים אלא לשון שנהגו ההריוטות לכתוב במקום ההוא הולכים אחריו (לב) ואפילו לא נכתב דנין אותו כאלו נכתב :

הגה ° (תשובת רשב"ם) והוא הדין תקנו בקבל ° (ר"י פ' המקבל)

או דכר שהוא מנהג בעיר ° (תשובת מיי' סוף פ' מהפשיה) מי שמנדל יתום כתוב בידו וכתב עליו בשטר בני לו פיתום כתב על המנדלו מכי חמ לו מחי לא מקרי מוו"ל וכשר הוא"ל ונדליהו רחוי לכתוב כך : מג שנ"ך

ממטבע שרגילין ליתן ולייתן בהן בבבל כו' ופי' וה דמיתי בפרישם ע"ם וכתבתי שבוכת המקבר היא כמ"ש במ"ם פ"ו ד' דמלוה והוא דאף שכתב בשטר מפורש המטבע דהיינו שהלוה לו מאה דינרי' או מאה סלעים מ"מ דינר או סלע של בבל מינו דומה לסלע או דינר של ג' וה"ה לשה' לרמו' דבמדינ' זו היא בכידה יותר מבמדינ'

מאר' וכן פירש"י בבדי' כמסב' בפ' בתר' דכתובו' (דף ק"י ע"ב) ע"ש וע"ש נקמת' שלא מתפר' דינר של היוה מקו' הלוהו דמנכיהו מסל' או דינר של אותו מקום שמתפר' בשט' שכתבו ומתחו ומחרי' דמשתמ' שט נעם ההלוה' ומשטב' של אותו העי' ואם אין מפור' בשט' מנכיהו מהמטב' של מקו' שמוני' בו השט' לתובעו ומחרי' משתמ"נ' כ' כאן נעם ההלוה' ומדינרי' של זו העי' ובאו' השט' כתב אם היה כתו' בו מאה סלעי' כפר' בו שנעם' ההלוה' במקו' אלו אין מפור' בו שהיו' משטב' הלוהו' ואלו אין משתנים מה שיר' ונרא' דהיינו דוק' ממטב' הקטן של אותו מקו' שמפור' בשט' או של מקום שמוני' בו השט' לתובעו בו ולא משטב' הקטן של שאר מקומו' ועד"ר ואף דכ"כ כתבו המחב' כרי' סי' נ"ל כתב בו משטב' של כסף אם פרעו' יוצאו' באותו מקו' בו שט קטי משטב' של כסף אין נותן לו אלא משטב' הקטן של אותו מקו' שמפור' בשט' ואפי' אין

מג שצריך לכתוב זמן בשטר וכל דיני האיחור והקדימה ובו כ"ט סעיפים:

א כותבין בשטר זמן ההלואה כדי שנדע מאיזה לקוחרת יטרוף שהלקוחות שקנו קודם זמן הלואתו אינו יכול לטרוף מהם ואם לא כתב בו זמן כשר לגבות בו ממנו ג (ג) אבל אינו יכול לטרוף מהלקוחות שיכולים לומר קנינינו קור להלואתך ד (ר"ירוחם נתיב כ"ח ח"ב) (ב) ויש מי שאומר שאם קנו אחר שראו הערים השטר כתוב וחתום ב טורף מהם ה (תשו' הרמ"ה כלל ע"ו) נ (נ) (סוכר שאין בו זמן כשר ויד בעל הסוכר על העליונה):

ב אם השמיט הסופר ד ולא כתב לבריאת עולם • (ב"י מתשובות הפוסקים) ה וגם לא כתב חמשת אלפים כשר ו (טור) ואפילו השמיט גם המאות (ד) ולא כתב אלא הפרט קטן כשר (מכל מה כתב מלפים ונם הפרט קטן (ה) ורילנ"ו (פסקי הרמ"י פיומין י"ח) התחות מו" (ריב"ם פי' סף"כ) העתרות פסול):

ג ז (תרדכי פ"ק דע"מ) ו אם כתב אלפים (ו) והשמיט חמשת כשר:

ד ח (תשובת הרמ"ה כלל מ"ה) אפ כתב ז ברביעי עשרים יום לחדש שבט ורילנ בשבת כשר:

ה (תרדכי ריש נזקי הבתים) אם כתב ברביעי לשבת כ"ב לתשרי ונמצא שאינו מכוון שרביעי בשבת של תשרי של אות שנה מ (ז) היה ביום (ארבע) ועשרים אפ"ה כשר:

ו כתב

סכ"כ כ"ד ועוד

מסום התקנה דאל"כ היאך נבו מתשלומי אלא ודאי ידע מתקנת הגאונים אבל עכשיו שכותבים בשטרות בין תקרקעי בין מטלטלי אל"כ יכול לומר לא ידעתי מתקנות הגאונים ונם לא ידעתי שנותנין כן בכל השטרות ולפ שרואין כן בפעמים שנבו מן המטלטלין הייתי סבור מפני שכותבו כן בשטרות ואני לכך לא כתבתי כן אלא לגבות מן המטלטלי ונראה אלוה שכתבו הריב"ם פי' בפ"ר שכת דהרמב"ם מיירי בתקנו שכותבים בכתובות שבנוי מטלטלי וזה י"ל כיון שמנהג המקום לכתו וום לא כתב כראה אלא כשתעבר אלא כיון שם"ם אל"כ היה יודע בתקנתן של גאונים שם י"ל שעל תקנתם הוא סומ ואם לא ידע בה י"ל אלא תנב מטלטלי דיתמי כו' עכ"ל ומכיון שכפ מ"ם ועוד ראיה לדברי דהם הרשב"ם כתב בתשובה פי' אלא אחר שראו הערים השטר כתוב וחתום ב טורף מהם ה (תשו' הרמ"ה כלל ע"ו) נ (נ) (סוכר שאין בו זמן כשר ויד בעל הסוכר על העליונה):

ב אם השמיט הסופר ד ולא כתב לבריאת עולם • (ב"י מתשובות הפוסקים) ה וגם לא כתב חמשת אלפים כשר ו (טור) ואפילו השמיט גם המאות (ד) ולא כתב אלא הפרט קטן כשר (מכל מה כתב מלפים ונם הפרט קטן (ה) ורילנ"ו (פסקי הרמ"י פיומין י"ח) התחות מו" (ריב"ם פי' סף"כ) העתרות פסול):

ג ז (תרדכי פ"ק דע"מ) ו אם כתב אלפים (ו) והשמיט חמשת כשר:

ד ח (תשובת הרמ"ה כלל מ"ה) אפ כתב ז ברביעי עשרים יום לחדש שבט ורילנ בשבת כשר:

ה (תרדכי ריש נזקי הבתים) אם כתב ברביעי לשבת כ"ב לתשרי ונמצא שאינו מכוון שרביעי בשבת של תשרי של אות שנה מ (ז) היה ביום (ארבע) ועשרים אפ"ה כשר:

ו כתב

סכ"כ כ"ד ועוד

סכך הם כותבים וכאלו כתב בפירוש כתבוהו בסוקא הוא ומפשר לדון כאן וכראים הדברים שבכל לפי רואת מדיינים שאי אפשר לומר בשטר שכותבים בשטרות שכותבי שטרות רגילין לכתבו עד סיעדינו סכך מחרב להם בפירוש עפ"ל הרשב"ם וכ"כ ה"מניר פ"ו מה"ז ואם א

ס כתב ירו"ג כו' משמע ביון דאין סורקים בו מלקוחות עכ"ל ס"ת ע"ש וכן
משמע על הלוח עצמו עור שטרות אין לזה דין קרקע דזה סוי כמו מטלטלי
דמל"כ הוי מצרך לכתוב בו וחן וכהלעיל ס"ק ג' אלא ודאי מיירינן לקבוע
הלוח יקרים מוחן וכן הוא בתשובת הרשב"ש סימן יוסף ס"ס מ"ו ועיין
בס"ק ל"ו: ו ולא יגבה בשטר מוקדם
אלא מבני חורין דגרסה דהיינו לומר
כשגבה לבית דין בשטר כזה לתשוב אח
הלוה נוכח בו מיד מבני חורין וקורבין
את השטר או שכותבין לו פסק דין על
הלוה ומחילה סורף אף מהשעבודי מיו'
שכתב הפסק דין אבל אין מוסרים
לו השטר אינגה הלוה מבני חורין
דאם יש למוכר אינך בו מהשעבודי מוחן
ראשון: יש אלא אפי מבני חורין ואפילו
אם יקחו שטרות דין השטר בידם ואפ
יתנו לשרוף מוחן ראשון או שיכתבו
בות דין על השטר זה לא ישרוף בו כ"פ
מוחן זה אפ"ה אינו נוהג מהשעבודי
מוחן קדם כיון דאתחלת כתיבתו היה
בראני ועומד לשרוף מוחן ראשון עד
כאן לשון אח"ע - ואף שאם"ו ופוסקי'
לא מוכח מדבריהם לומר באינם מיירי
בשטר שהוא כתוב אבל נר שאי אפשר
לכתוב עליו עוד שום דבר וכ"ש נרוץ
לומר בע"כ שאם כאם"ו ופוסקים נכי
אלמנתא דר' יוד' ור' יוסי אחי ספרא
שקנת מוכו יחליף כו' ולא אמרי'
יבתוב על גבון - וכ"ב ל' בכתב
תומכי מ"ת לעניין דינא מסתבר כדברי הסמ"ע דאמי לרבקין סימן מ"ה סעיף
י"ד דכיון שנרשם בפנקס הוא שוב אין לו תקנה ע"ש ולפ"ז אם מחלוה בעצמו
אחר עליו קודם שנרשם בפנקס דין אלא ניתן לשרוף אלא מוחן זה כשר וכן
נראה ודו"ק: יב ודע דפסול לנאמני הוא ועת ר"י ושייעתו בשור ס"ס
וכתב הסמ"ע ס"ק י"א דמוכח מדברי הסו' מיוחים וכיה דאינו ר"ל כפסל לנאמני
אבל ובל אלא אם כותן להר"ם אינו נאמן לומר שהוא כפרן אחר זה השטר אבל אם
מוחן פרעתי נאמן עכ"ל ולפע"ד לא מוכח מידי דנכי דעת ר' יונה כשור
לקמן סי' מ"ה הוא כן אבל דעת ר"י בעל התוס' שכתב השטר כאן אינו כן
(ולא הניח הטור בי' מ"ה בדברי ר' יונה אלא בשביל היחוס לחריס ע"ש) אלא
מדברים אחרים משמע דנפסל לנאמני אבל ובל וכן משמע בתוס' פ' אי אמת
דף קי"ז ע"ב כפס ר"י ע"ש וכן מוכח בקרי"ב פ' שפ"ב לדעת ר"י דמייתי
ראיה לדבני ר"י משם דפרוך בפ"ם פ"ק ומציעא (דף י"ו) תיפוק ליה דה"ל
מוקח ונתי פרוך אם שטר שנחתל שעבודו עריף אלא נכי לפי' מכני חרי -
ואם תיתק אם כן לנבני ר"י אכתי קשיא אם שטר שנחתל שעבודו עריף ויכול
לשעון לפ"ם כדאמרת בפ' מ"ם (דף נ"ב ע"ב) נכי אמוח ערבא דמייתי
חריב"ם נוקים ע"ש - וכן כתב הב"ח דלדעת ר"י פסול אבל וכל - וכ"כ
בתשו' חתר"ן ן' שמון סי' קפ"ם שכן משמע בשור לדעת ר"י והרא"ם ע"ש -
ונכי משמע נמי מדכתבו ר"י והרא"ם דפסולי לנבות מכני חרי אמוח לגיטי
דפסולי משמע דפסולי לנאמני כו' ע"ש וכן משמע בפסקי מהרא"י סימן י"ב
סכת"ו"ל ומשר' כנס לדברי ר"י ע"ש ומשר' כדברי אחוח דנפסל'מוקח לא נכי לפי'מכני חרי אשמע אבל"ל וכן נראה מדברי הר"ב: יב דפסול לנאמני
מע"ם מסעדים כשרים ובורך שיפגבר ולא כבעל גרילי תרומה דף ס"ב ע"ד שכתב אשמם הרא"ם הוא מעני מסעדים פסולים שכתב וכלא מעדים פסולים כו'
והחוספות כתבו דאין נוהג אפילו מכני חורי' בשטר ודקוקו מלשון פסולים כו' אלמא לחרן קושיתם דעדים פסולים ניינו קאחרי דאין נוהג אפילו מכני חרי
אע"ל ומנא אנגה גרו' ר"ם מאי מייתי הרא"ם מם מחלוקת נוהם פעדים דלכ"ע מיכא פסולי ומם"ל כפל לנאחרי ונם מאי קרין שתם נם"ם ומייתי לה הרא"ם
לענבי חוחן אבי ול"ל נם"ם לנזיר ומשם יגבה מוחן ראשון כו' אלא ודאי הרא"ם מיירי בנוני הפעדים כשרים ולפ"ם אם ולפ"ם בתבו התוספות דאפילו חוחי
התוקרים פסולים לנאחרי זוח פשום מאר: יג לנאחרי אשטר אבל מ"ח לכולי עלמא נוהג מהלוה בשטר מוחן ראשון אפילו אם כשטר קרוע נוהם ואפילו אם בתבתי
בקחן סי' כ"ב ס"ק ד' וכ"ב בתשובה מהר"ם בהן שטר לוה שבתבו שטר לוה שלא בפני עדים ואפילו אם בתבתי שבתבתי
פשום: סו נחם דברים אמוחים כו' בשלא הקריחו אחה בפני עדים כו' אבל אם הקריחו אחה בפני עדים ואפילו לא לוה עד לאחר אחן ונם"ב אחר אחרונים הוא
בלא הלוה אלא בשטרי הקניחא וכורך אחי (ויש פוסקים דאחור אשום שהוא דעחו אחן וכן אם"ם בשעיף ל"ב ונע"ש) מ"ח אחן אלא נאחר
דרך אחי לא אחיפל - כ"כ הר"ן ק"ו הרא"ם והמחוקי יוסף פ' ב"ב וכ"כ הריב"ם סי' שפ"ב ונ' אחניה ר"ח כ"ב אחי אלוה בשם הרחב"ן והרשב"ם - ואחשע
אינאן להניח דבחב בללוח בניסן ולא לוה עד אחרי אשל מוקח ופסול לנאחרי אפילו לנבות אחן אחי לפוסקים דלא כאחני ובדאח השור שעיף ז'
(ובב"ח בחב שאם לדברי הרמ"ם חש"ם רפ' פ"ב נבי הא דקאחר שאם אכי אבל אם נבי דלא אינאן לכחוב אחן ראשון כו' ולפע"ר אין אחפש ש"ם) דש"ל
דבוכח דניחן לכחוב אחן ראשון כאן בחב ללוח בניסן ולא לוה עד אחרי שורף לקוחות אחשעי ש"ם - וכן כ"ל אין שם"ם פ"ק דאינאן דף י"ו ע"ב נבי הא
דעריך שאם אינאן לוה דש"ל אוקים ע"ש אחשע להרמב"ם פ"ב כחו' דשכיעית שכחב נ"כ דאינאן לו אחר ולוה אחבו נאחן בשטר
ראשון או שכחב לו שטר בניסן ולא לוה עד אחרי ואין שטר קנין או שלוה בניסן והקריב אחן אחר אפילו אחר בכל אלו ה"ו שטר אוקים ואינו נוהם אפילו אחן שאינו
שב"ר - וכ"כ בעל העיטור דף ד' סוף ע"ב - וכן אוכח לפע"ר ב"כ בהרי"ף ק"ו ע"ב דאחניא דף י"ב ע"ב ר"ח הני מילי כו' בבי מ"ם שם ואי קשיא לך שטר אוכ
אוקימים פסולים אחלו אחוח לגיטי כו' מ"ם ודו"ק:

וראיתי

נם לגירולי תרומה שטר נ"ו ח"ם שכתב על אופן הראשון שכתב הרחב"ם נבי הסחם דלעיל ו"ו ואחיה ר"ח אליע אחני לבנות אחני אחרי כדבריו
ז"ל נאחור אחרי אחפש בעלמא הוא שוב אחלאחי לרב בעל נחם אחשע ז"ל הקשה ע"ז אחקשיחין נם"ם נחי דלא נבי מוחן ראשון אינני מוחן שבי כו'
ואי נאחל אשעודו אין לו לבנות כלל אין הדין ע"ש ואינו אח"ם עד ואוה אע"ל ס' נ"ח - ולפע"ד ל"ק אחידי אוה אשקשה שב"ח ובעל נחם הרחב"ם לא קא
אלא לאחר דכחב"ע אוי בדברי אוקים ( ) אבל אחשחע לחריא ל"ק אחידי דף י"ח ע"ב נבי הא דאחני אין אחשם אחשע אחרי אחשעי ש"ם ובעל נחם הרחב"ם לא קא
אחוסרו לו עאה כזאח שבי (אם שנוחל עאה קנין אדם כאח"ם אחרבי ל"כ הנם בם"ב והר"ב לעיל סי' מ"ה) בשבי אחרי אחשעי אחרבי ובעל נחם הרחב"ם
אחרבי ע"אכחוב בשם ר"י ואחיגו ב"י ובהר"ב לקחן סי' מ"ח ופסל אשום אוקים ולאכחי כחב אחרבי אם דאחרי נוקא נישם אחאיחם ע"ש הוא נרא ר' - (וצ"ע
שאם כאי אם אחניא אשור בשבי' ו' דברי הרמ"ם ואולם עליו דבה אוכח אינו פסק לעיל סי' ל"ם בשבי וכ"ח דאק אח"ם ניחא דבפק' אינו
ובערעו ואוסרו לו בשבי עידי אחחיח' נאחן אאר בלברח"ם לא ס"ל אוקים כיון דניחן לכחוב אחן ראשון ולרע"ם אשור ס"ל אוקים ובכר כאחני דדברי אשור
עיקר) : סו כשלא הקריחו כו' ואחשע נריע"ם סימן ע"ב וכאה"ע ריש ס"ב ואחיה ר"ח אחניה ריש שטר לוה בלא אלוה או נאשעות
ולא לוה עד לאחר זאח דכאריש אחרים - ואחשע נריע"ם סימן ע"ב וכאה"ע ריש ס"ב ואחיה ר"ח אחניה ריש שטר לוה בלא אלוה או נאשעות
אינאן דינרוש אחרים אינאן נאחנים כוה אפילו כאי"ו ינוע אחקום אאר אף לרמב"ן ס"ב אף בשאוקי יוסף פ"ב אף אחירי בכאן בניסן ולא לוה עד אחרי אין נאחנים לרמב"ן רק כשאין כאי"ו ינוע אחקום אאר וים לייחב דאה שכחב אאר אף כך נשם הרמב"ן לא אחירי בכאן בניסן ולא לוה עד אחרי
פ"ם וכן אשעע נר"ן פ"ק דר"ה שכחב אוכח לאחיאר דבדי אוה אשטר אחר אחקום נאחר אף כך נשם הרמב"ן לא אחירי בכאן בניסן ולא לוה עד אחרי
בשר דברי הרמב"ן אבל ודאי כל אשעות דעבידי עדים לאיחסי לית בים אשום אוכר וחביר כו' ע"ש : יג ויש פוסקים דאחנים כוה כו'

מתנה סימ נה למחיות · ועור דמ"כ מיהו חסיק הרסב"ם ופמ"י סרים למחי' כסרים שרשו מקנו מידו נמכח כ"מ יכולי' לכחוב לו ספר החתנה חסכת ל"ח דעידי מתנה מ"ב מיהיו מוחמי' לעדו' כחוכח נפ"י ם נוחלין נני פנחס שכנסו לנקר המולה מ"ב יהיו עדי כפני ב"ד וסם יכתבו לו ספר מעשה ב"ד בקבלת כיוס מלו עכ"ל וסם נחתנה סימ נה למחיות מוכח נפ"י נם פנחס דעדים לם יפנו ספר למר רק ב"ד וכמו שכחנחר לעיל סי' ח"מ (וכפ"ה נרמה דמפ' ס"ם ב"ד לם מסכי לפנות ספר למר מוחן שכי לם החתנה היס נמחריות חפעם שכחנחי ורו"ם) ונם כסי"ם דיס נוחלין מיה עכין לכפן דחת' לם מיירי החתנה סימ נה למחריות וכן מפעם נמפ"ם ס"ק ס"ו להרסב"ם מיירי נפעם החתנה מ"ב מיהו חוחמי' דרוקה נעידי הלוחה רחוק' למיחר סחעדים חסוחין כחבו וחחתו ויהבו ספר למלו' וחחלוה כנר פרע לו ולקח ספרו חידו (ע"ל סי' ל"ם סעי' ה') חפ"ה נחתנה חיוחר' דלם סייך לנפות כו ל' פעמים עכ"ל ומ"ל נחתנה סימ נה למחריות הם מיהם חינפה נ' פעמים וכרחית נפ"ם ולעיל סי' ק"ם מלם ורפי מיירי נפחם חתנה ולכן יכולי' חעדי' לכחוב לו חוחן שכי חחי'נלם לחעמי' החתנ'ירדו ולם יהם נל' חחעודי' כן נע"פ שכחן לו חחנ' זו זוחן פלי' חפרי מי' שלו חוחן פלו ופ"ה ברר' קסיג לרוכח ל"ל פעמ' רפלו לם עפו פלימות' ונם למחי חס' ופם יש פם פרים למרים כו' חלם פפי' חפרים עכחם יכולים לעפות לו ספר למר מל מתנה ומולי זחן שכי רקמר מיינו זחן של עכפיו ומיירי נחתנה נמיר נפנת כ"ם כוחב הפפול ומיירי נחתנה נמחריות ורלם כפמ"ע ונפל"ע : כנ ופם יום שכלוה לו ולהפוסקים כפניי רעיון חחוחיו זכין לו חף חלם קנין כפחם לחלוה זכה לחפרע חיום שכלוה לו וכ"ר חמרכחי כיה לעיל סי' ל"ם סעיף י"ב ס"ק ל"ו (עיין כחנו' חכי"ם ח"ח כ' סי' ל"ם) : כ' ספני חוב חחלוחרים כפרים · כחב נחשובה חפר"ם ן' פפן סי' קמ"ם חפ"ע ספחרוחו חלם חרעת חחלוה ופפוס כוה ולפחם פפריך פם כיה ופלפל וכניה נפ"ע ע"ם כי חיינו יעלה על חרעת לפפול ספר שכנחת לחלים חפני ספחרוחו ונרעו כחו : כה החחלוחרים כפרים ל' כ"י חחו' י"ה חידני נעה"ח ספר ל"י חפעם פפוחנים על חניחו ספר חפלר עד רחפם' חחניה פכ"ל ולח יודעחי לחח פונרך לכחוב כך נפם נעה"ח הלם פ"ם ערוך הוה רפ"ק דע"ז דף פ' פנור רנבן לחיחר חפי ספר חפלר הוה ולם פריף עד רחפ' זחניה וחניחו כפ"י ריש פיחן זה : כו פבל פם לם כחב דפקני פפולים ולפי"ה לקחן ר"פ קי"ב דנם נדפקני חחריות פ"ם כפרים הכפ לף חלם כחוב כו דפקני פפ"כ פפרים כו חלם דפקני וע"פ נפ"י קי"ב פ"ק ג' פפעלייחי כזה ונם יפנחי כחי"פ על נכון חם פפקפה ה' חחניר על חרחב"ם ונם חם פפקפה על חרפב"ם ע"פ : כו פפולים חפני פפורף חנכפים פקנה חפר הפלוחה עד כחיבת ספר חלם כרין : כח פבל נפפרי חקה וחחכר · נ"ל פ"ם ספר חחנה נזיל נחר פעמח (עיין כחנו' ח"פ לפפר חפפפים סי' פ"ם פפפריך להקפות על נעל חפיפור ע"פ) : כפ חפי חחומרי פפולים · חפעם פיחח נפ"פ ופוסקים רחיכה למיחם שחם פח"כ יחזור ויחכרנה למחוכר ויוניח פח"כ זה ספר פזחנו חפחר ויפחר חזרפחי ולקחחי חחך פיפס פניח וכחנוחו חפור ורל"ח ונע"כ כפרוחה חחוכר לחזור ולקחנו נרוך לפחור נוף ספר חפרח חפחם כחו ספר לוקחים ונם יוכל פלוקח לוחר פע"פ פנוף ספר נידי לם פחנינו לך כיון רנע"כ נרוך פחם פפל חניכה פחרם פ"כ חפחור פפרך כחו פפר לוקחים ופם לם חרפה לם פחכור לך (פפל נפפ"ח חפחרים יפול חחנו ספר עלחו ונפל חחוב נזה ונם נוף ספר פל ליח הוה וברוך חפלוה ליחן לו נוף ספר נרלקחן סי' כ"ז כיון פפלוה נוחן ספר הפוקר כרלקחן סי' כ"ח ס"ג) כן כ"ל · ונלפע"ד פחחנה דחק רפ"כ דף קמ"פ ע"ב לפרש נני פפ"ח חכר לחניכה ליח וכחוב לו פוכר כו"ע דהפ נני פפ"ח הוה דקחכר נפ"ח נחר הכי לחניכה ליח וכחוב לו פוכר פכל פפ"ח הוה לפפר נפ"ח חכר לם קחכר נפ"ח הכי חלם ודפני כרפי' : כחב הפ"ח ס"ו ועור חיכא פעחח רנפ הכי זכין ללוקח רפפון פניחן וכחב ליח לחייר וכחב ליח יכחוב פפוכר נחפ"ח חלם כיין חריף ותו חיכ'פעחח דכי לוה נכניפן וזכין לחייר זלוה עור נפיון וכחב לחרוויהו דפקני חפחח חי פפניה חפי ספרח חפוחר כחב כיה דזכין חפרה כחוחו חחי חרחיה דלוה עור נפיון ע"כ ודבריו חחוחפין חפר · ד"ח ועור חיכא פעחח רנפ כו' ליחח פפילו פעחח כל דפו דכי נפכול פיפ חפפר ללוקח נפחיחר חפפר יפפיר פלוקח פפרו יפחר פלוקח פפרו חם לכפ לפפירה ריני חלח ניחח לי נחפפר) ונקיפ חפפר · ונכל דומחח לח פפלינן לפפרח חלח כפיפ כו ריוח לכעל חפפר חבל לח כפחנרע כח נעל חפפר · נפ ח"פ ופו פיכא פעחח כי' כלפ"ר ר"ב רלפו פעחח הוה פלל דהפ כיון חפפר פלקוח הלוקח ופוכר ופחכר לחוכר ופוכר ולקחו פחכו פניח פכ"ל כרפחי"ן פרניח חיכך ב"כ חין חפפר פחחוחר רפיח יפלו לקוח ונקיפ פיכול פחליה לכעון לפעון פקנחו ר"כ קודם לכן זוה חפפר פחחוחר הוה פל קניה חלרת חחי חלרת חלין ליחח לן דקנחו חוחן הרפפון הם חפחח חחי יוכל פלוקח לכנוס חפפר חכירה ופלן ליחח לן דקנחו חוחן הרפפון · ועור יש לפחור פעם זה נדרכים פחניים ורו"ק · ופיעם נ"ל פל הפ"ח פין ניוח חלבו פעניים פלח הוכיר נפ"ם ונפוח פוסק רפפ"ם ונכל הפוסקים לח קפחריך פלח פעחח חפוח ריולח הדר וכין חיכר חיניה כו' חפחח לפריך דכפרות חחוכר פפרי חקה חחוחרי כפרי דהפ כיון דיוע חחוכר דפפרו חחוחר לח חפיכ חיכין פל נהנר ליה פפרח · ולפי פעחי' פל הפ"ח פל' נרפוח פחוכר ה"ל לפוחות

ל פפולים

פפולים פלח ורפי נרפ' וזה נרור :

סו שוב אין נאמני' מכל מקום המקבל מתנה נאמן לומר טעות היה יו מיגו ראי בעי אמר שטרא מעליא הוא ובשנת נ"ו קנו מידו :

ו ס (מגמ' מיי' פ' כ"נ מה' מלוה נפסח נעל הפיפור (ופוס נפיפור רפ ר' ע"כ ונפנפ"ח ריש פער נ"ו) שטר מוקדם יח רכתיב ביה מקמי חחימת סהדי שטרא רנן איכתוב ביום פלן ולא אחתים ער יום פלן כשר :

יא ס (כן הוכיח נ"י פ"ם ל"ם מהנפ"ח ופ"ם) אפילו ראו העדים שהלוה לו ואמר הלוה כתבו וחתמו השטר ותנו ביד המלוה אם לא היה שם קנין יח כותבין בשטר יום שנמסר לו (כנ) ולא יום שהלוה לו :

יב (כי) שטרי חוב (כנ) המאוחרים כשרים שהרי הורע כוחו של בעל השטר שאינו טורף אלא מזמן השטר ואע"פ שלא כתבו בו שהוא מאוחר הרי זה כשר כר"א שכתוב בו ראקני כ (כו) אבל אם לא כתוב בו ראקני (כו) פסולים ס (וכ"כ נפי' רל"ח) כפ אלא אם כן מפורש וכתוב בו ואחרנוהו :

יג ס (פ"פ ע"נ ולקמן סי' רל"ח) הא רשטרי חוב המאוחרים כשרים דוקא בשטרי הלואה (כח) אבל בשטרי מקח וממכר כנ (כפ) אפילו מאוחרים פסולים

טו סוב מין נאחכים כו' פס כחפוכת הרפב"ם כ כחב ע"ו (וכניחו כד' מ"ק נ"ור ס"ו ע"פ) ס"פל עדי' חמרים שרשו נ"כ פדבר שיכולי' לכחוב לו ספר חלה שלא יהיה מוקדם דעידי החתנה ל"ל פ"ה מוחמי' לעדו' כו' ל"ל יעידו נפני ב"ד וכ"ד יכתבו לו ספר מעשה ב"ד בקבלת עדים שלו עכ"ל ומ"ל נחתנה סימ נה למחריות מוכח נפ"י נם פנחס דעדים לם יפנו ספר למר רק ב"ד וכמו שכחנחר לעיל סי' ח"מ (וכפ"ה נרמה דמפ' ס"ם ב"ד לם מסכי לפנות ספר למר מוחן שכי לם החתנה היס נמחריות חפעם שכחנחי ורו"ם) ונם כסי"ם דיס נוחלין מיה עכין לכפן דחת' לם מיירי החתנה סימ נה למחריות וכן מפעם נמפ"ם ס"ק ס"ו להרסב"ם מיירי נפחם חתנה מ"ב מיהו חוחמי' דרוקה נעידי הלוחה רחוק' למיחר סחעדים חסוחין כחבו וחחתו ויהבו ספר למלו' וחחלוה כנר פרע לו ולקח ספרו חידו (ע"ל סי' ל"ם סעי' ה') חפ"ה נחתנה חיוחר' דלם סייך לנפות כו ל' פעמים עכ"ל ומ"ל נחתנה סימ נה למחריות הם מיהם חינפה נ' פעמים וכרחית נפ"ם ולעיל סי' ק"ם מלם ורפי מיירי נפחם חתנה ולכן יכולי' חעדי' לכחוב לו חוחן שכי חחי'נלם לחעמי' החתנ'ירדו ולם יהם נל' חחעודי' כן נע"פ שכחן לו חחנ' זו זוחן פלי' חפרי מי' שלו חוחן פלו ופ"ה ברר' קסיג לרוכח ל"ל פעמ' רפלו לם עפו פלימות' ונם למחי חס' ופם יש פם פרים למרים כו' חלם פפי' חפרים עכחם יכולים לעפות לו ספר למר מל מתנה ומולי זחן שכי רקמר מיינו זחן של עכפיו ומיירי נחתנה נמיר נפנת כ"ם כוחב הפפול ומיירי נחתנה נמחריות ורלם כפמ"ע ונפל"ע : כנ ופם יום שכלוה לו ולהפוסקים כפניי רעיון חחוחיו זכין לו חף חלם קנין כפחם לחלוה זכה לחפרע חיום שכלוה לו וכ"ר חמרכחי כיה לעיל סי' ל"ם סעיף י"ב ס"ק ל"ו (עיין כחנו' חכי"ם ח"ח כ' סי' ל"ם) : כ' ספני חוב חחלוחרים כפרים · כחב נחשובה חפר"ם ן' פפן סי' קמ"ם חפ"ע ספחרוחו חלם חרעת חחלוה ופפוס כוה ולפחם פפריך פם כיה ופלפל וכניה נפ"ע ע"ם כי חיינו יעלה על חרעת לפפול ספר שכנחת לחלים חפני ספחרוחו ונרעו כחו : כה החחלוחרים כפרים ל' כ"י חחו' י"ה חידני נעה"ח ספר ל"י חפעם פפוחנים על חניחו ספר חפלר עד רחפם' חחניה פכ"ל ולח יודעחי לחח פונרך לכחוב כך נפם נעה"ח הלם פ"ם ערוך הוה רפ"ק דע"ז דף פ' פנור רנבן לחיחר חפי ספר חפלר הוה ולם פריף עד רחפ' זחניה וחניחו כפ"י ריש פיחן זה : כו פבל פם לם כחב דפקני פפולים ולפי"ה לקחן ר"פ קי"ב דנם נדפקני חחריות פ"ם כפרים נו חלם דפקני פפ"כ פפרים כו חלם דפקני וע"פ נפ"י קי"ב פ"ק ג' פפעלייחי כזה ונם יפנחי כחי"פ על נכון חם פפקפה ה' חחניר על חרחב"ם ונם חם פפקפה על חרפב"ם ע"פ : כו פפולים חפני פפורף חנכפים פקנה חפר הפלוחה עד כחיבת ספר חלם כרין : כח פבל נפפרי חקה וחחכר · נ"ל פ"ם ספר חחנה נזיל נחר פעמח (עיין כחנו' ח"פ לפפר חפפפים סי' פ"ם פפפריך להקפות על נעל חפיפור ע"פ) : כפ חפי חחומרי פפולים · חפעם פיחח נפ"פ ופוסקים רחיכה למיחם שחם פח"כ יחזור ויחכרנה למחוכר ויוניח פח"כ זה ספר פזחנו חפחר ויפחר חזרפחי ולקחחי חחך פיפס פניח וכחנוחו חפור ורל"ח ונע"כ כפרוחה חחוכר לחזור ולקחנו נרוך לפחור נוף ספר חפרח חפחם כחו ספר לוקחים ונם יוכל פלוקח לוחר פע"פ פנוף ספר נידי לם פחנינו לך כיון רנע"כ נרוך פחם פפל חניכה פחרם פ"כ חפחור פפרך כחו פפר לוקחים ופם לם חרפה לם פחכור לך (פפל נפפ"ח חפחרים יפול חחנו ספר עלחו ונפל חחוב נזה ונם נוף ספר פל ליח הוה וברוך חפלוה ליחן לו נוף ספר נרלקחן סי' כ"ז כיון פפלוה נוחן ספר הפוקר כרלקחן סי' כ"ח ס"ג) כן כ"ל · ונלפע"ד פחחנה דחק רפ"כ דף קמ"פ ע"ב לפרש נני פפ"ח חכר לחניכה ליח וכחוב לו פוכר כו"ע דהפ נני פפ"ח הוה לפפר נפ"ח חכר לם קחכר נפ"ח נחר הכי לחניכה ליח וכחוב לו פוכר פכל פפ"ח הוה לפפר נפ"ח חכר לם קחכר נפ"ח הכי חלם ודפני כרפי' : כחב הפ"ח ס"ו ועור חיכא פעחח רנפ הכי זכין ללוקח רפפון פניחן וכחב ליח לחייר וכחב ליח יכחוב פפוכר נחפ"ח חלם כיין חריף ותו חיכ'פעחח דכי לוה נכניפן וזכין לחייר זלוה עור נפיון וכחב לחרוויהו דפקני חפחח חי פפניה חפי ספרח חפוחר כחב כיה דזכין חפרה כחוחו חחי חרחיה דלוה עור נפיון ע"כ ודבריו חחוחפין חפר · ד"ח ועור חיכא פעחח רנפ כו' ליחח פפילו פעחח כל דפו דכי נפכול פיפ חפפר ללוקח נפחיחר חפפר יפפיר פלוקח פפרו יפחר פלוקח פפרו חם לכפ לפפירה ריני חלח ניחח לי נחפפר) ונקיפ חפפר · ונכל דומחח לח פפלינן לפפרח חלח כפיפ כו ריוח לכעל חפפר חבל לח כפחנרע כח נעל חפפר · נפ ח"פ ופו פיכא פעחח כי' כלפ"ר ר"ב רלפו פעחח הוה פלל דהפ כיון חפפר פלקוח הלוקח ופוכר ופחכר לחוכר ופוכר ולקחו פחכו פניח פכ"ל כרפחי"ן פרניח חיכך ב"כ חין חפפר פחחוחר רפיח יפלו לקוח ונקיפ פיכול פחליה לכעון לפעון פקנחו ר"כ קודם לכן זוה חפפר פחחוחר הוה פל קניה חלרת חחי חלרת חלין ליחח לן דקנחו חוחן הרפפון הם חפחח חחי יוכל פלוקח לכנוס חפפר חכירה ופלן ליחח לן דקנחו חוחן הרפפון · ועור יש לפחור פעם זה נדרכים פחניים ורו"ק · ופיעם נ"ל פל הפ"ח פין ניוח חלבו פעניים פלח הוכיר נפ"ם ונפוח פוסק רפפ"ם ונכל הפוסקים לח קפחריך פלח פעחח חפוח ריולח הדר וכין חיכר חיניה כו' חפחח לפריך דכפרות חחוכר פפרי חקה חחוחרי כפרי דהפ כיון דיוע חחוכר דפפרו חחוחר לח חפיכ חיכין פל נהנר ליה פפרח · ולפי פעחי' פל הפ"ח פל' נרפוח פחוכר ה"ל לפוחות

ל פפולים

סוחן חפר חותה מכירה ו'חפר הדרי ונכירת חחוך ע"כ ל' פ"ם : כנ ופין

טז ופי' ר"ת דכיון דחיכא פחוכר ופחכר ופוכר ופחכר ופוכר ופחכר ופ

כג והיין מוסיף אחת מוקדם כו׳ הטעם דכל שטר שכתב ונתן מוקמי׳ ליה אחוקה וכהלו׳ לקבר׳ עדותן כך ד״ה נמר׳ ופע״ר כד וכה כשב כו׳ כשור כתב אחת כשכי כשבת ככת׳ והמשב׳ ל׳ רמב״ם נקט ופע״ר שם כתבתי דהיין כ״מ לד״ה כיכיהו אלא דהטע׳ לורם דמלתא נקט ע״פ : כה דהי אחר אשתבע לי כו׳ אבל אי לא אחר הכ״ד לא טוענין עבורו ש״שבע ע״ז וקמ״ל כאן כוה דאף דהיין מסכימין המלוה אלא כשטוען פלוה ש״שבע לו אלא פרעו מאום דכל שטר עומד להפרע ולא כשטוען פלוה מוי״ף הוא לו שטר אחכה הוא לו שטר ש״ם כו היכי׳ וכמ״ש הטור והמחב׳ כפ׳ פ״ב ס״ י ע״פ מ״מ מסכימין ליה לטענה שטוען שהו׳ מיקדם דכח ע״כ בשטר לאו כזמנו כתב כשבת ע״פ׳ כו אלו תולין שכאם כזמן הכתוב׳ בו כו׳ כל׳ הוה כתב נ״כ הטור ע״ם . ולהפוסקים דהיין עדים בחתומיו וכיון לו למפרע וכותייהו פסק המחבר כפ׳ ל״ם סעיף י״ג אית ל׳ זה ודין זה שייר כשטוען אלא לדעת התו׳ והרא״ם והטו׳ דפוסקין דעדיו בחתומיו וכיון לו כריך ל׳ זה ודין זה כיתרבי׳ וכתבתיהו בפרישה ע״ם : כו עד ש״כ׳ דהיכ שכח לידו כו׳ והה דמסכי דהיכ שכח לידו מחמן הכתוב בו ולא מיישינן שמא פרעו כמ״ש כפ׳ מ״ם כתב דהיין בשטר כידו שכתב׳ או שהוא כיד אחר שמלא מצא כ״כ כאן דהמל׳ בעצמו מצאו ע״ל פ׳ ה״ם ס״ק ל״ט מ״ם מוה : כה אם אין בו קנין כדי שיכתב כאחר זה כמה פעמים דכשקנו מידו אפי׳ לא ככתב ומשר שטר עד זמן מרוכה מורף מזמן הקנין ונם אינה כמה דיעות דכשטר אקנייתא אפי׳ למאן דמצריכי כתיב׳ לא בעינן שיכא לידו כלל : כט אבל ככתב כיום ונאתם בלילה כו׳ ע״ל ד״מ ר״ם י״ט אמרי׳ כפ״ב דבעינן מעשה ב״ד ככתב כיום ונאתם בלילה דמשמע נמי דין כשאבד ולא מיקרי מוקדם עכ״ל : ל אפי׳ לא אתמי אלא לזמן מרוכה כשר ע״ל ר״ם ל״ט דכתב המקב׳ ז״ל ואם יש עדים שקנו מיכיו אפי׳ אי לא כתב נוכח ממעשה עכ״ל והוא מדברי ב״ת שב״כ כשטר כ״ו כשם שפוכ׳ הרי״ף וכ״ה ור״ת כביהו שם ומשמע שהקנין יש לו קול ושורף כו אפי׳ בלא כתיבת השטר וכ״כ הרמ״כם והרא״ם כד והמרדכי פ״ם ולפ״ז ל״ל דמ״ם כאן אפי׳ לא אתמי אלא לזמן מרוכ׳ אי׳ו ר״ל דהריכין לכתוב ולאתוסי אלא לייריכי הוה המלוה קפץ ש״כתבו אמא כשעדות או ש״ירקקו בעדי׳ כדוד שלו יכתבו זמן הקנין וכמ״ש והוא קנית דוסק וכדהרמ״ם כאן וכנגד״ת כם׳ ל״ט ס״ם כתבתי דרך אחר ביטוב דברי הטור והרא״ם ונם כתבתיהו בקצרה לעיל בסמ״ע ר״ם ל״ט והוא דים

מילוק

(ג) פסולים אע״כ כתב האיחור בפירוש : ○ (ר׳ יהודה כתוב ר׳ אלא ר׳) (לא) (אין לומר שום שטר לכתחלה דחמזוג בקרקע): יד שטר שזמנו כתוב בשבת או בעשרה בתשרי שטר מאוח׳ הוא וכשר לא ואין הלוששין שמא מוקרם הוא כד ובא׳ בשבת או בי״א בתשרי נכתב אלא מעמידין השטר על חזקתו שהדבר ירוע שאין כותבין בשבת ולא ביום הכפורים ולפיכך אחרוהו . ○ (סור כשם בעל העיטור (והוא בשבע׳ סעי׳ דף ר״ע״ח ובעה״ת סוף שטר כ״ן) ויש מי שאומר כה (לב) ראי אמר (לג) אשתבע לי חייב לישבע ורוקא בשטר מקוים אבל אם אינו מקוים על בעל השטר להביא ראיה :

טו כו כל שטר הבא לפנינו אנו תולין שנכתב בזמן הכתוב בו חוץ מהיכא ראיתרע כגון שנפל דכיון ראיתיליד ביה ריעותא אינו יכול לגבות כו כד ער שיביא ראיה שבא לידו בזמן הכתוב בו כה אם אין בו קנין :

טז אם נכתב בלילה ונחתם ביום שלאחריו כשר שהיו׳הולך אחר הלילה אבל כט (לד) נכתב ביום ונחתם בלילה פסול בר״א כשאין עסוקים באותו ענין אבל אם עסוקי׳באותו ענין כשר דדוקא שלא לקח מיד בקנין אבל אם לקח מיד בקנין ל (לה) אפילו לא אתמו אלא לזמן מרובה כשר לפיכ׳עדי׳ שראו הקנין ואיחרו לכתבו ער אחר זמן אם זוכרים לזמן הקנין יכתבו הזמן מאותו היום ואם לאו יכתבו מיום הכתיבה:

יז יש

לויתי׳ ומין להקשות מת״כ מיטון שפרעו ישכח לי בלה״ם נריך ליכתב לי בלא פרעו ומי אין טוען שפרעו ישלח לו ל״ל דטוען שפרעו אלא מהיכו דוקא לומר ליכתב לי דלא פרעתיו משום שמוטב לאדם שיהא נשכר על ידו ולא יוצרך לומר אלא שכתב לי ולא שכתב לו ולא שכתב לאחר ישכח לי ביתר על זה יוצרכ אלא שכתב מהיכו מוקדם לכך אותר ישכח לי מהיכו מוקדם אע״פ שהיכו טוען שכתב לי בלא פרעתיך מיד ושכתב דאע״פ דטוען שכתב לו כתבתי לכלות ולא לויתי אע״פ שיכתב וכדלקמן סי׳ פ״ם סעי׳ י׳ הכא כיון דזמנו כתוב אינה ריעותא דמוקדם ונריך ליכתב וכ״כ הסמ״ם פ״ק פ״ה והכ״מ ומשמע דאי ליכא ריעותא לכהיכו אלא שכתבו שהיכו מוקדם דלא נרע מחמת וכתבתי בלות ולא בפרעתי ומין להקשות מת״כ מיטון שפרעו ישכח לי בלא״ם נריך ליכתב לי בלא פרעו ומי אין טוען שפרעו אלא שהיכו דוקא לומר ליכתב לי דלא פרעתיו משום שמוטב לאדם שיהא נשכר על ידו ולא יוצרך לומר אלא שכתב לי ולא שכתב לו ולא שכתב לאחר ישכח לי בלא״ם נריך ליכתב לי בלא פרעתיך מיד ושכתב דאע״פ דטוען שכתב לו כתבתי לכלות ולא לויתי אע״פ שיכתב וכדלקמן סי׳ פ״ם סעי׳ י׳ הכא כיון דזמנו כתוב אינה ריעותא דמוקדם ונריך ליכתב וכ״כ הסמ״ם פ״ק פ״ה והכ״מ ומשמע דאי ליכא ריעותא לכהיכו אלא שכתבו שהיכו מוקדם דלא נרע מחמת וכתבתי בלות ולא בפרעתי

כל שטר כו׳ שנמכר כו׳ כ״כ הטור . ומקשה הסמע ושאר אחרונים דהא הסור ס״ל לעיל ס״ם ל״ם אחני דעדיו בחתומיו זכין לו - והב״ח כתב נמיתן לעיל ס״ם סי״ו וכפ״ד ובסימן זה סעי׳ י׳ דאפילו לאחני דעדיו בחתומיו זכין לו היינו דוקא כשהלוה חזה שיעמוד השטר בידם בשביל הלוה או בשתם אבל כאן דאיתרע בשביל שיתני׳ דילמ׳ אחר לעדים שיתנו לידו אל לית דהשתא לא זכה בו למפרע כו׳ עכ״ל ודבריו תמוהין דהא תוכח להדיא בס״ם פ׳ אחים שותפין שכתב דוכתי דאפי׳ אומר אפי׳ בפי׳ שיתנו לידו אל לית אחר אחני עדיו בחתומיו זכין לו אח״כ מצי פרוך לאחני מהך דחזקת שיתי כשם שטר חוב וכן כתב אחי פרוך לאחני מהך דחזקת שיתי כשם וכי כתלך עליהם אחי הוי והא אחרת עדיו בחתומיו זכין לו וכן כתב אחי פרוך לאחני מאחתי דהקחני אחת לגמ׳ מייתי לפרעון ולקנינו ס״ל דאיתרע לפרעון ולקנינו ולשומל דאמר שטר חוב כו׳ואחרת אחיי ס״ל דאיתרע לפרעון ולקנינו כו׳ שומל מוקי לאחני כשפין מייב מוכה כו׳ואפ אחת אע״ג דלא אתיקרא לקנ״מ דאחני כיון דנפל מיישי דילמא אחר לעדים שיתנו לידו אל לית דלא אתיקרא לקנ״מ דאחני׳עדיו בחתומיו זכין לו וכן נבי סוכר חשני אחיי (דף ל״ם) סוכר בזמנו טורף ועדיו בחתומיו זכין לו והא דאיתרע בנפילה . ומכי׳ תוכת נמי מת״ם התום׳ והרא״ם נבי לוקיחת׳ דר׳ אבא נר אחל דמיירו דלא כאחני כו׳ם׳ם וכ״ה תוכת נמי לכהיא מת״ם הכ״ם בשם הר״כנר והכיהו הב״י ור״ת ומת״ם לעני׳ סיתן ס״ק ל״ם דלאחני בכל ענין עדיו בחתומיו זכין לו . וכדי שלא יהוי לאחני׳ם טוענה כל כך לומר שטוב כל הנך טוענ׳ם ופוסקים נריכים אנו לומר דבריו נרוחי דוודאי לאחני בכל ענין עדיו בחתומיו זכין לו רק דהטור הכריע משנתו ופסק בנפילה דלא כאחני . כך כ״ל כוכת הב״ח בעל׳ שפשט בשולו לא משמע כן ע״ם . ועור מעשר לייעב דבריו כדרכים לאחרים דחוקים . אבל מין דבריו כ״ל דאין בהחלת קושיא זו שכשנוכו שם בהאחרונים ת״ם הטור כאן וכל שטר הבא לפנינו כו׳והלא הטו׳ פסק לעיל ס״ם ס״ו שדיו בחתומיו זכין לו והוא כשום לב עור מאי שנא מכתי כתוב בו שכתי כיכא לאחני לפרעון ולקנינו וכדלקמן סימן ס״ם אע״פ שנשטר ס״ם ס״ק ו׳ הרגיש קצת בזה ותירץ דשאני התלוה בעצמו מנלו כ״ב ושם כתבו בהריח דאע״פ שנכתב לפרעון ולקנינו ס״ם ס״ק ת׳ אין לנקוט שסתומשפת והרא״ם ס״ב דנשטר וכרשיתם כ״י ושם כתבו בהריח שנשטר אחר ועוד הכריח דהתלוה בעצמו ס״ב לחניח בשתוכה ס״ב ס״ע״ם והוקק לומר דהרשב״ם והמחבר מיירי שם דאין מוסיפים לפרעון אבל נריך להביא ראיה על המסירה ובזה נתחו׳ דשב״ם נוע׳ לא משמע כן דמיירי בהרא״ם ס״ב דנשטר ראיה שעיקר הפלפול שם בקרי מבשטר והמעיין שם בהרא״ם יראה שעיקר הטור כאן מוסכם שם בהרא״ם ס״ב דנשטר ראיה לפרעון ולקנינו וכן לא שייך כיה לומר עדיו בחתומיו זכין לו וכדחוכחא לחרי כ״ם פ׳שנים מומחין דף ל״ם ע״ב דנבי נם וכפ״ק שהוא שטר של חובה לא מצי עדיו בחתומיו זכין לו כ״כ התוספות שם להריח וכ״ק הטור וכל שטר הבא לפנינו לא שייך כיה לומר עדיו בחתומיו זכין לו אפילו ליכא כיה למיחש לפרעון ולקנינו שייך להביא ראיה על המסירה ביכא דאיתרע בנפילה וכ״כ הטור נרחזים ס״ב דנשטר וס״ל כל נם ושטר הבא לפנינו לא מייתינן אמא מאחר הוא מלא חוקין שבוחה שכתב כחבר אלא שכתבו שהיכו מוקדם לא מצי

יד ° (ר"ן פ"ב דשבועות) (לו) יש מי שאומר דהאי דאמרינן דעסוקים באותו ענין כשר היינו לג רוקא בשטר הלוא' לד אבל בשטרי חוב (לה) שהוא מתחייב בקנין או בשטר לא':

יח כשכותבין יום שקנו בו לב (לו) סומכים זמן הכתיבה לאותו יום וכותבים קנינו מפלוני ביום פלוני וכתבנו ומסרנו ליד פלוני וכשכותבי' יום שעומדים בו סומכי' הכתיבה לאותו יום שחותמים וכותבים קנינו מפלוני וכתבנו (ומסתמא) ביום פלוני ומסרנו לפלוני לד ואי לא מיחזי כשיקרא °(ר' ירוחם ל"ד מ"ב וכהג סורי מנפש"ת) לה (לו) (מיהו עם כתלו מתחת בחקום פלוני קנינו מפלוני לו לא מיחזי כשיקרא):

יט אם אינן נזכרין ליום הקנין (מ) לא יאמרו בורר לנו שקנינו ממנו בתשרי ואין אנו יודעין בכמה לו ולפיכך נכתוב מתחלת חשון שזה מיחזי כשיקרא °(ר' ירוחם ל"ד מ"ב וכהג סורי מנפש"ת)

רי) יש מי שאומר שאם יזכירם שקנו ממנו בתחלת תשרי או בסופו או באמצע יכתבו לה בשליש הראשון של חדש פלוני או אמצעי או בשליש אחרון:

כ מי שנמסר להם ערות המדינה אחת וכתבו הערים במרינ' אחרת אין מזכירין בשטר מקו' שנמסרה בו חערות אלא מקום שכתבו בו חתימת ידם ורוקא כשאין כותבין זמן הקנין וכותבין זמן הכתיב' אבל אם זכרו' זמן הקנין וכותבי' אותי' לפ אז יכתבו המקו' שנעשׂ בו הקנין (לז) (מחת' כרש' פום' רמב"ן ל' ורי"ף) שאם יכתבו מקום הכתיבה נמצאו (מא) משקרים ופסול ° (ה' המגיה נפ"ג מה' מלוה) וכשכותבי' מקום הכתיב' כותבין כך אמר

כקנין אכל מי קנו ליה בקי"ם על תיובו כיום ודאי מתעכב ליה בקנינו מאותו מקום לדעת ר"י דהרמב"ם וי"ל דאי בלא שטר כלל ולהרמ"ם כתבו' אח"כ בלילה מצוכב למחרת מומן הקנין וכת"ם כדרים' כאורב' ות"ם אע"ג דאיכא קלא ר"ל כיון דמסוקין באותו מקום אפקי לקלא ודו"ק: לב סומכין זמן הכתיבה כו' כן הוה הנוהגת ג"כ בספרי הטור שכידינו בריש וכסיפא סומכים הכתיבה ונריכין לפרש דכל' סומכין דקאמר ר"ל סתם בעלמא כדרך הטפל הנסתר להעיקר אבל ק"ל עלמ"ה שסומכין הכתיבה לאותו יום שמותחין ואפ"ה בכל ענין אף שהכתיבה והחתימה ביו ביום א' ולפ"ז קאמר אם שהכתיב היום בחמר ושפל כעלמא ולא ע"ק כמו שהחתימה כיון דהיה ביום א' גם כאן ניכר שהו' טפל כיון דקאמר סומכין הקנין וכתבנו ביום פלוני ונריכין להגיה ולכתוב לו סומכין הקנין וכיון דנריכי' להגיה יותר נרא' להגיה כר"ת סומכי' הקנין לאותו יום כו' וכ"ת בספרים ולבנים זו יהיה פי' סמלה בספוטו וכ"ש ות"ל מסתברים כשם שהקנין דוקא בעשה באותו יום ולא הכתיב' והכשרות יום שעומדים בו סומכין הכתיבה אבל אותו יום ולא הקנין ע"ש ודו"ק: לד ואי לא מיחזי כשיקרא ר"ל ומ"ש ואע"ג שהכתיב כך הרמב"ם דעתו דוקא שסולקין ום"ל דהשטר פסול: לה מיהו אם כתבו סתם כמקו' פלוני פי' כרי"ו ס"ם שם וכת' ו"ל לא מחזי כשקרא אפילו אם כשר במקום אחר דהסתמא הכת"כ לומר אבל אם כתב במקום פלוני קנינו מפלוני וכקנין לא היה בחותו מקום פלוני אם"ל מחזי כשקרא ר"ל ומ"ש ז"ו ל' במקום פלוני כתבנוהו ונם קנינו מפלוני קודם לכן יהיו מבקש לומ' שבחותו מקום קנו מחכו וז"ש ר"י והפי' בשטר במקום אחר ר"ל בשטר העדות כל' הודע' או בקנין דהסתמא הכת"כ לאחר מעשה ר"ל ס"ד שהחתימה במקום פלוני לא קאי אלא הכת"כ לאחר ולא להסמיכה ומור"ם כתבו כאן משום דמדין מקום נלמד לדין זמן כגון אם כתבו כיום פלוני ודו"ק. ולפ"ז אפי' כתוב להרי ר"י מלבי דיכת' דכותבין יום הכתיבה ולא יום הקנין כו' ע"ש מ"מ נראה כמ"ש: לו לא מחזי כשיקר° וז"ל הר"ן פרק הזורק דאם כתבו בשטר לא מיירי כשיקרא לא מיירי כן אלא בחותו ומן בחותו מקום שכתב בשטר שלפנ"ז אבל אם כתב בו בשטר שלאחר זמן אפי' בחותו מקום ונפ"ל כשכתב מחותו מקום שלפנ"ז ואפ"ה לא מחזי כשיקרא כמ"ש הרמב"ם ז"ל ומ"ש ר"י ז"ל דאפי' בכה"ג לא מחזי כשיקרא ע"ש ודו"ק: לז ונפ"ל כשכתב בו בשטר שלפנ"ז אבל אם כתב בו בשטר שלאחר זמן אפי' בחותו מקום לא מחזי כשיקרא ע"ש ודו"ק: לח ואפ"ר אם כתבתי דהרבה גאונים ס"ל דכוס כותבין שני המקומות ע"ש:

מג ונפל

סמ"ק לא נכתב כלל וכרלפ"ל ריש פירקין ל"ם וכן דעת רוב הפוסקים ולפ"ז כשרה"ם ופיירתו וה"ם כסה"ע לעיל ר"ם ל"ם וכמ"ש ק"ס לפ"ז כשטעה לפנינו או לא לא נסתר' ומתוך כך נוכל לומר דרוקא דרוקא כשכתב מכל דעת מחכר כדרב הפוסקים: לו יש מי שאומר כו' ומהרי"ק ומהר"ם פפוסקים לא חשיב כן שלא מילקו כלל: לז סתם מתחייב בקנין ולא קנו ער הלילה וכ"כ כסה"ע ופשוט הוא: לח סומכים זמן הכתיבה ויש נוכחים זמן הקנין ועיקר כדאיתא כסה"ע וכ"ה ועיין בתשובה מהר"ם ן' מיים סימן מ"ב: לט מיהו אם כתבו סתם כמקום כו' כנ"ל וכסה"ע זו מיושב בשעורי"ך ועיין כסה"ע: מ לא יפחדו כו' רין זה לא מחכתב כלל ולפ"ז כתב סתנו מוכרחים לפרש כן ונ"ל דלא לחה לי לפעמה דחימחי כשקרא הא חשוב ספק פסול דלעלם מוקם הוא ונם בנעל התרומות נראה שהוציא כן מהם"ם מ"ח לפע"ד אינו מוכרח כלום ורב"ר מיל קאמר דאי לא יהיו יודעין בקנין אינו נראה להם שקנו ממנו בתחלת תשרי' והם הפוסקים כך לא יכתבו בשטר בתחלת חשון שזה מיחזי כשיקרא ומ"כ מהרי"ק ס"ק שכותב בשטר דרכיהי דכתיבה מקמי דנמסר לידיהו פסולים דחיחמי כשיקרא ונתכאר לקמן סימן מ"ו ס"ב ומיהו אפילו אלא יכתוב בשטר עד שתי' ומיהו הסעיר על תחימת הערי' פסולה כיון שכתבה כאיגם לא כורו ואף החולקים שם י"ל דכורו כאן אפשר שמחולקים שם אליבי נמי הכא ולכך כרה"ם כע"ש הסמיכ בדברי רבינו שם שילה דחימחי כשיקרא חשוב ום"ל דבשטר שטרות שלנו חשיבי לחימחי כשיקרא קיימה לן דלא מיחזיכן לחימחי כשיקרא כע"ש כתוב ונם ראיתי בשעור דף ר"ע ב' שכתב על דבר פר' וז"ל ומשמרנא כיון דקי"ל בשלחא לחיחזי כשיקרא לא מיחזי יותא דברינ לפו וכתבי ומהרנבו עכ"ל ו"ל אפילו יהיה פיר' שם"ם כשנתב"ת וז"ל ת"ח מה שכתב בשעור שפק דלא קי"ל הכי ע"כ כלשון"ק מיהר לברר שפא יורעים שקנו ממנו בשטרי ואינן יורעים בכמה מותרים לכתוב בתחלת חשון ומיהו נהנוסי רשב"ם ע"ב כל הנם משמע בשעור בשעת"ק שכתב שם בשטרי' בשם מי יודעיתו יותא דקנייתו ביום כתובו ואי לא כתובו יותא דכתיבתו ביום ואי לא חזי כשיקרא כלומר אבל יותא דלא קנו ביום ולא יותא דלאחני ליה לא שם"ב דוקא קנו מיכים בתחי יותא דכתיבי מיהו חזי כשיקרא עכ"ל וכ"ם: מא משקרים ופסול מחונות זו' ירוחם כ"ר מ"ב שאין השטר בשמו כשר ר"ת ז"ל אחר דיבי דעת התוספות בשם ר"י בנשמין ס"ם בזורק דף פ"ט ע"ב וכן נראה דעת הנע' בשעור דף ר"ע ב' ע"ב וכן משמע להריא מהדבי החום' ע"ב דכתובות דף כ"ג ע"ב בשם ר' ירוחם מדי' פיר ס"ה ולענין חום שבשם הני ר"ת אר"ת אפיר"ת מכך דבשין מיושב מתוך חם שכתבו התוספות בשין אם דוקא בשין פסולים בריעבד ולא בשטר שטרות · וכ"כ הר"ן ומהרי"ק ובנורח ע"ב דשבועות דעת הרמ"ה והסור שהמחכר לקחן שפי' כ"ש דאי ס"ד דם"ל דלא לעכר פסול היאך יצוה את השטר שטח שהמחכר לקחן שעי' כ"ש דבני השטר פסול: לו ולזה אבל אין השטר כשר כשם הרמ"ה ולזולי ס"ל לחלק אבל אין כרצה ונם לפ"ז משמע כן מדברי השטר והרמ"ה מדכתבו לא יכתבו אלא שם המקום שחכרו בדברים שם ואם תימא דאפילו יעיד פסול ס"ל לחקוני בכל מה דאפשר אלא יפסל השטר והכי ס"ל אבל אם החכתב יכתבו יקום שנחכרו בדברים ונם חקום החחום דמיהו קנינו בחקום פלוני ויכתבו ויחתימו בחקום פלוני ורו"ק:

מד ונפל

אלא מומן וסיקר חקומה הוא בסמוך בסוף סע"ק כ' חמ"ם שם ס"ל בכתובין בחקום פלוני וכמ"ם בבבא שחכר זו פלוני ובכתבנו בחקום פלוני קנינו חפלוני וכקנין לא היה בחותו חקום פלוני אם"ל חזי כשקרא ר"ל ומ"ש בחקום פלוני כתבנוהו ונם קנינו חפלוני קודם לכן יהיו חבקש לומ' שבחותו חקום קנו חחכו וז"ש ר"י והפי' בשטר בחקום אחר ר"ל בשטר העדות כל' הודע' או בקנין דהסתמא הכת"כ לאחר מעשה ר"ל ס"ד שהחתימה בחקום פלוני לא קאי אלא הכת"כ לאחר ולא להסמיכה ומור"ם כתבו כאן משום דמדין חקום נלמד לדין זמן כגון אם כתבו כיום פלוני ודו"ק. ולפ"ז אפי' כתוב להרי ר"י מלבי דיכת' דכותבין יום הכתיבה ולא יום הקנין כו' ע"ש מ"מ נראה כמ"ש: לו לא מחזי כשיקר° וז"ל הר"ן פרק הזורק דאם כתבו בשטר לא מיירי כשיקרא לא מיירי כן אלא בחותו ומן בחותו חקום שכתב בשטר שלפנ"ז אבל אם כתב בו בשטר שלאחר זמן אפי' בחותו חקום לא מחזי כשיקרא ע"ש ודו"ק: לז ונפ"ל כשכתב בו בשטר שלפנ"ז אבל אם כתב בו בשטר שלאחר זמן אפי' בחותו חקום לא מחזי כשיקרא כמ"ש הרמב"ם ז"ל ומ"ש ר"י ז"ל דאפי' בכה"ג לא מחזי כשיקרא ע"ש ודו"ק: לח ואפ"ר אם כתבתי דהרבה גאונים ס"ל דכוס כותבין שני המקומות ע"ש:

מ ואין כתוב בשטר היוצא במקום פלוני בטור כתב ואין כתוב בשטר המטבע היוצא כו' ומ"ל לפניה תיבת המטבע דאיירי כמי שכתבו המקומו' מטבע כ' כנון דריי"ר מאל"ר אלא שמקום ג' אותו מטבע שוה יותר ממחת משקלה: מפ שמטב' אותו מקו' שמתעבד בסימן מ"ב סי' ס"ג ס"ב ע"ש: מה שטר שאין כתוב בו מקום כו' עמ"ש סוף כסי' מ"ט בפרישה ובסמ"ע: (הג"ה כתב הר"ן פ' אין נדין דאפילו שתי עיירו כתוב' ג' אפ"ה ג"כ לכתוב אלא מקום הכתיבה ד"מ י"ו): מג ה"ג בשל ראובן כתוב כ"ח בניסן אבל בטור כתוב כה' בניסן וכתבתי בפרישה נ"כ דכ"ל דכ"ל כ"ח בניסן ולרבות' כתב כן דאף על פי כן כותבין לו ולא לחסרון דאיכ' למימ' דהלואתו של שמעון היתה בכ"ט בניסן וזהו שסיימו וכתבו דשם שטרו של שמעון היה בסוף ניסן ע"ש: מד אפ יכתבו הרשאה זה לזה ינבו כו' דאוכח עליו הא' בכתו וכתב של שני וינבה ממנו מ"ש: מה כיון שסכום המעו' של השטר וסשור שוים כו' לא גריכים להיות שוים בכל ענין דהא כתב השטר והמשכר לקמן בסי' ע"ח ס"ט ז"ל שטר שיש בו נמלכות והלוה מוציא כתב יד המלוה שקיבל ממנו שכום פלוני וסכום פלוני כיום פלוני והמלוה טופן שאותו כת' ידו הוא מעשק אשר הדין עם הלו' עכ"ל ומ"ש המשכ' כרמ"ה כתוב ס"ס שכיס מתשו' הרמ"ה ולא כת למע' כאן אלא לפוקי אס היה כתוב בששור שהוא על שטר שביד המלוה עליו על סך כך וכך ונמצא שאין לותו סך כזה בשטר מוציא המלוה עליו דאז ודאי לא קלקי עליו שסור והיו רגילין לכתו' כשור שהו' על שטר שסכומו כך וכך לטובת המלוה כדי שלא יוציא השור' משטר עסקי' כ"א לתענין שכתבו לו עליו ז"ס שטר והמשכר לקמן בסי' כ"ד ס"כ ז"ל כשאין זוכרין זמן הנכתב בשטר יכתב ויאמת על שטר שסכומו כך וכך כו' ששם מקו' דין שוב"ל כותבין לתקנו' שכיס נס כשוף כ"ג פת' המשכ' ז"ל שמא פרע לו לותו של מאה וכת' לו שוב"ר כ"ש אייר ג"כ בשנטרו לקמן בסי' ע"ח ס"ב

מז היינו עד שיקברו כו' דאין זה כ"ע דלמא מסתבר זמן רחוק כל כך ומכ"מ עכשם דלפי זה שם כתוב בשטר אחר מה שבשנות או אחר מה שבחודשים היינו עד כדוב חיתים וכ"כ הר"ן ס"פ מי שאמרו להריא"ז דלפי"ז שם כשטר לפרוע אחר מה שבחודשים יש לו ג' חדשים - וזאת דב כוס רמוק מן השכל - לכן נראה כמו שפירש רבינו מנוחל הכיוהו הר"ן והרשב"ם בתרוייהו והרא"ם שם דאחר הרגל היינו ס"ו יום לאחר הרגל ולא שנא פסח או שבועות או סוכות ושמ"ע שהרשב"ם והר"ן שם כתבו על דברי ר"ח אלא כתבררו דבריו היינו משום שלא ידעו מנין לו כן אבל כשר כנדע שכל דברי ר"ח שם דברי קבלה מלפניהם הם"ם שהיה נאון קדמון מהגאונים וכ"כ הרא"ם שפ"ק דבתרא וס"ע שבועות הריינים ושאר פוסקים ככמה מקומות שדברי ר"ח דברי קבלה - ועוד שכ"ל מקור לדברי ר"ח שפ"ק דתענית ומייתי לה בפרק אלו מגילות רף כ"ח ע"ב ר"ג אומר שולחין על הנשמים כ' בחרחסון שהוא ס"ו יום לאחר שתג כדי שיגיע לאחרון שבא"י לבער פרת וקי"ל הכי : מתוך שכל עמם שהיו ישראל עולים לרגל אלא היו יכולין להגיע לבתיהם לאחר הרגל אלא כמ"ו יום וכיון דשם לשם כאלו הם עדיין בא"י עשקים בעניני הרגל כל זמן שלא היו עוברים הנשר הנדו'כם'פר'וה"כ שת'הרגל שקרי ס"ו יום ושמ"ע דהשתא אתן כגונא מ"ת ל' לאחר הרגל נמצא שולחין על הנשמים כ' בחרחסון

ג אלא שאין למדין מהשטר אחרונה כפרישה כתבתי דאם לא מוכר מעניכו אפי' יש כדי שטר אוכר בין השטר לשתי העדים אפ"ה אין למדין מהשטר אחרונה משו' דלא שקלו קמאים בתקנת ע"ש ודו"ק: ג מכתיבת ידו של מי שכתבייב למדין כו' דכא אין כאן שטר שחתמו' זייפו לגמ' שכא לידו דהא כתיבת יד הלוה הוא עמ"ש בד"מ ס"ב כדין זה לייעב דברי הרשב"א: ד אין למדין ג"כ הוא מטעם דאמרי' דאין הלוה יכול לומר לא פרעתי אם ס"י השטר בסוף שטר כו' עד אין למדין כו' ע"ל סי' מ"ב ס"י וכתב מור"ם דאם השטר מס"י בחתימת השטר יכולים העדים לחתום עצמן בקיום שטר הנשכח זה אינו זה ולמדין מן מקיני שטר שלפניהן ומומכין ע"ז דאם לא היה כתוב כן השטר מחתלה בשבילי לפני העדי' לא היו העדי' חותמין בו וכמ"ש שם וכו' ומתוב' הרמב"ן סי' ל"ד הביאה ב"י שם (בתא"ו) ונם לפני זה כתב כן שב"י בס"ב ונם נד"מ שביאתי זה תקר זה כל השטר פסול וה"ב ס"ב ל"ל דכאן מירי בשטר שיתוב שבתחלה בשעת שחתמו עברו העדים והרשיקו את שמותן סורה ומחקה ובשעה שבא המלוה לגבות בו בב"ד ראין רישן שלפני העדי' ע"ש וכתב המחב' וביארו מור"ם דאם העדי' הן שחותמין בו תחת זה אז השטר כשר אפי' לטרוף בו ממשעבדי אלא שלין למדין משטה ומחלה המרוכה כיון דבודאי להן שהוא כיתוב בשטר אחר שחתמו העדים ואם אין שמותיהן זה בזה כלל זה אין כל השטר פסול כיון שיכול לזייפו לחתוך שטר העלין ולכתוב בהני השורה שלפני העדי' פלוני לוה מפלוני מנה דש"ל שטר ועדיו בשורה א' דכשר כמ"ש בשו' וכדברי המחבר סי' ס"ו וכ"ש אם נח לפני ב"ד ועדיין לא נכתב בתוכו תוכ' כלום דפסול כל השטר ומה שיראי כמ"ש סי' ו"ן ועמ"ש עוד מזה שם ודו"ק * ובע"ש קיצר כאן וסיכ"ל המחברי' וברע"מ דברי' אלא פי' כמ"ש אבל מ"ש הוא ברור ומוכרח להעיין היטב במקור הדין ובדברי המחברים בכ"ל ודו"ק: ו למדי' משטה המרוכה כשבא דאם היה שטר מרוב שנים ונמחק ונשתיירו העדים בלא שמות ואין יכולים להעיד אלא שזה השטר היה כתוב בשמותיהם ונמחק אין לך שטר פסול יותר מזה ואפ"ה כש

ב שמא מקחו וכתב דבר שזייף בו בפרישה כתבתי דלפי' אם לא נמלא כתוב במקום המחק וכות על בעל השטר אם ס"ס פסול שמא מחק למעלה מובתו דבעל השטר לו כתב שם זכותו ואפי' גם זה לינו נמלא שם מ"מ כיון דיכול לזייף ולהגיה בשטר זכותו ס"ל שטר זיכול לזייפו ופסול : יג

ולא מיים כן שמא הניחו כן דכיון דהדין הוא דאסור להניח שטין כמ"ש בסי' מ"ה מסתמא עשו כהוגן : יד דאל"ה לזייף כו' כבר נתבאר לעיל ע"ם : טו מ"ש שטר שאין בו שריר וקיום פסול כו' דהגה שטר שאיט עומד לזייף שפיר היה יכול להוסיף זכותו בשורה שהניחו בעדים חלק ולכתוב בסוף ס"ו ואז לא יוכל לזייף נם מסורס לאחרונה : טז ואם כתוב כיס תרי ס"ו כשרים כתבתי דהיינו דוקא שם בשטר עוד שורה חלק אחר בין סוף השטר לתחילת העדי' דאל"כ יש לחוש שהוסיף זכותו בשורה האחרונה וכתב לבסוף ס"ו מחק"כ בשטרין בשטר שורה אחר שורה דלא שייכי שהניחו בעדים

מה ג ולפ"ז אין הנדון ולפ"מ שכתב הרמב"ם דאפי' מדבי מוציא מיושב לכאורה למה נכתב מה שכתב הרמב"ם ע"כ ולפ"ז אין הנדון דומה לזה ולפ"מ

וכ"ש כיון שיודע בטעמא שהשליח הנעט שהשליח יכול לתתו למשם
מקח הוא נמר בדעתו ליתתו לנרוסין אם יחזר בעפקד לנרוסין
הוא וכ"ם הכ' שמוכך על לחרים ולא משם לקרותו ותותם פתחם
ידו שהוא נומר בדעתו להתחייב ככל מה שכתוב ולו לא"ע פ"י
שלא ליוה מדר' יוסף דאמר חייב
תני לך מכח בשטר חייב לא"ע
אלא היה חייב לו וקיל כותים
עכ"ל. ומכאן רמזים על
מנהגינו ותיקון המדינה בענין
המחרתות ועוד רמזים מש"ם
בשור ומהמכר לעיל ס"ם מ"כ
ז"ל לשון סרגילין לכתוב בשטרי
אע"פ שאינו מתיקון חכמי אלא
ל' שכנהגו בהלוואות במקום שהוא
שולטין אחריו ואפי' לא נכתב
בשלו

ח שני שיטין שאמרו (טז) בכתב ידי עדים שהוא גסה ולא ידי סופר (יז) שכל המזייף אינו הולך אצל הסופר :

ט שני שיטין אלו הן ואוירן כגון (יח) ל' בשטה העליונה וך' בשטה תחתונה שהם שני שיטין ושלשה אוירים :

י ° (טור ס"ט וחרא"ש ותוס' והרכי) יש מי שאומ' (טז) שאם השטר מסיי' באמצע שטה והניחו אותה שטה ועוד אחר' (יט) והתחילו לחתום בשטה שלישית (כ) פסול שיכול לכתוב באותו חצי שטה מה שירצה ויחזור מענינו של שטר בשטה אחרונה וכן אם מסיים בסוף שטה והרחיקו העדי' שטה שלימ' והתחילו העדים באמצע שטה שנייה (כא) פסול (יז) (כב) אם יחתמו זה אחר זה באותה חצי שטה שיוכל לכתוב בחצי השטה החלק שלפני חתימתן פלוני לוה מפלוני מנה ויה' שט' הבא הוא ועדיו בשטה אחת שהוא כשר ויחתך כל העליון : הגה ועיין סימן מ"ד סעיף נ' ° (טור) ואם השטר מסיים באמצע השטה יכולין העדים לחתום עצמן בחצי שטה הנשארת זה אצל זה ° (רשב"ץ) (כג) (יח) ואין למדין מחצי שטה שלפניהם ומשטה שעליהם דאין לחוש לשום דבר :

יא (כג) צריך ליזהר כשחותמין (כד) (יט) ויש חלק לפני חתימתן שלא

ויכול לטעון להד"ס וכמ"ש לעיל סי' מ"ג ס"ק י"ב ומו"ה הכא מטעם שכתב ה"ר יונה כיון שניתנה עדות זו לשבש"ר אלו הלואהו בקרוני' או בחזרת דברי' כן נ"ל : טו פלס השטר מסיים באמצע שטה כו' פסול שיכול לכתוב כו' כתב הב"ח בשור סעי' ט' דהיינו דוקא לדינא דש"ס אבל לדידן דכתבינן שריר וקים אין לחוש אם סיים באמצע השטה וכ"כ בהגה' אשר"י עכ"ל ואין נ"ל דכיון דקי"ל דאף לדידן אם כתוב תרי שריר וקים בשטה שלפני שטה אחרונה כשר וכדכתבו הרשב"א והרשב"ץ ור' ירוחם ותשובת רמב"ן ומביאם ב"י לעיל סי' מ"ד וכן מסיק הטור שם , כשם הר"י ברגלוני וכ"פ המחבר שם בסעיף ס' להדיא א"כ יש לחוש שיכתוב עוד א"ם דבר כחצי שטה הנשארת ויכתוב אחר כן באותו שטה שריר וקים · ונראה שלכך כתבו הטור והמחבר כאן דהשטה פסול ולא חילקו בין כתיב שריר וקים או לא · ודלא כהבית חדש · ומה שכת' הב"ח וכ"כ בהגה' אשר"י עיינתי בהגה' אשר"י שם ונראה לפרש דקאי שם אדין דהתחילו העדים לחתום באמצע שטה זה תחת זה דאין למדין מחצי שטה ומשטה שלימה שלפני' ועלה קאי וקאמ' ועכשיו שרגילים לכתוב שריר וקים אין לחוש אם סיים חצי שטה ע"כ כלומר כיון דאין העדים חותמין אא"כ כתוב שריר וקים ואין כאן לפנינו אלא חד שריר וקים אין לחוש אם סיים חצי שטה ולמדין מחצי שטה ומשטה שלפני' וכוז מצאתי כפמ"ג בהלכות גירושין דף קל"ג ריש ע"ב איתא שם להדיא דברי הגה' אשר"י אלו ונראה לעיין שמשם הם לקוחים ותבואר שם להדיא כדפי' ואין ספק . שהב"ח לא כיון יפה בכאן כן נ"ל ברור : טז פסול אם יחתמו זה אחר זה אבל אם יחתמו זה תחת זה כשר ומכל מקו' אין למדין מחצי שטה אחרונ' ומשטה שלימה שלפניה וכדלעיל סי' מ"ד ס"ג ס"ק ס' וכתב בד"מ נ"ל כבית יוסף וכ"כ הרא"ש ודלא כר"מ כר נתן דכתב דאם העדים חתומים בכה"ג למדין מחצי שטה שלפניהם ומכ"ש ממה שלמעלה מהם דמחמר שאין דרכן של עדים לחתום עצמן באמצע השטה ולהניח גליון בראש ודאי היה כך כתוב מתחלה וליכא למיחש לזיופא ובתשובת הרמב"ן סי' נ"ד כתב כדברי הרשב"ץ וכתב שם דכן היה מלמד לסופרים לעשות כן לכתחלה עכ"ל ד"מ וכ"כ הב"ח סעיף י"ו דמדברי הרא"ש והטור משמע שאפילו חתמו העדים בחצי שטה זה אחר זה אין למדין מחצי שטה ומשטה שלימה שלפניה ודלא כהרמב"ן והר"ם בר נתן עכ"ל ודבריהן תמוהין בעיני דקושיא דהרא"ש והטור שוים עם הרשב"ץ ורמב"ן דהרא"ש והטור מיירי להדיא בחתמו זה תחת זה אין למדין משום דהם יכולים העדים לעשו' אבל בחתמו זה אחר זה כתבו להדיא דהשטר פסול משום שיכול לעשו' שטר הבא הוא ועדיו בשטה אחת ואם כן ודאי דבעדי' לא הניחו כן ולכך למדין והרשב"ץ מיירי לכרי' דוק' בחתומי' זה אחר זה וסברי כת' הרשב"ץ לפי שאין דרכן של עדים לחתום באמצע שטה . כדי שלא יפסל השטר משום הנחת הגליון כו' ואי בחתומי' זה תחת זה מאי פסול משום הנח' הגליון שייך כאן וכן הרמב"ן כתבו' סי' נ"ד מיירי בחתומי' זה אבל זה דוקא שכתב וז"ל אני מלמד לסופרים לסיים השטר בחצי שטה ולחתום הם בחצי שטה הנשארת כי מכאן יש לנו הכשר גמור ונאמר כי בודאי כתובה היתה אותה חצי שטה וכל שלמעלה היתה כשחתמו העדים שאלולי כן אסור היה לחתום בחצי שטה משום שטר הבא הוא ועדיו בשטה אחת עכ"ל ומביאו בית יוסף מחודש ו' כן נ"ל ברור ודלא כד"מ וכ"מ : יז אם יחתמו זה אחר זה אבל כשחתמו זה תחת זה כשר דשני עדים בשני שטרו' אין מצטרפין כ"כ הסמ"ע ס"ק ק' וכ"כ בעיר שושן דבכה"ג כשר משום דהא קי"ל ב' עדים בב' שטרות אין מצטרפים בו' ול"נ דהא קי"ל לקמן סימן נ"א איפכא דמצטרפים עכ"פ לגבות מבני חרי ש"ם אלא נ"ל כאן פשוט דכיון דליכא אלא שטה א' בכל שטר ליכא למיח' למידי דיהיה ניכר הזיוף וב' שטרות בכה"ג שאין בשום א' רק שטה א' אין מצטרפים ואף על פי שהרא"ש והטור כתבו כשר אם נאמר דב' עדים בב' שטרות אין מצטרפים מכל מקום י"ל דדעת המחבר כמו שכתבתי וגם דברי הרא"ש וטור יש לפרש דה"ק אם נאמר דב' עדים בב' שטרות אין מצטרפי' מוכרח דכשר משא"כ אם מצטרפים י"ל דפסול ואינו מוכרח דכשר אבל מכל מקום יכול להיות דכשר מטעמא דפרים' וכן עיקר : יח ואו למדין כו' דאם לא היה כתוב כן קודם חתימת העדים לא היו חותמין ובתשובת רשב"ץ איתא דהיה מלמד לסופרים לעשות לכתחלה כן לסיים השטר בחצי שטה ולחתום העדים בחצי שטה הנשארת זה אחר זה ומביאו בית יוסף מחודש ו' : יט ויש חלק כו' עיין ד"מ סי"א דכתב ריש פלוגתא בזה אם חתמו אם השטר נפסל בכך ע"ש עכ"ל סמ"ע ושני הדיעות הם בתוספות פ' ג"פ דף קס"ג ע"ב וכתבו הטעם דלא פסלינן אלא בחותכים אותו השטר נפסל בכך משא"כ הכא ומביאם בית יוסף מחודש ז' ונראה לי כוונתם דהא אכתי שטר זה כשר הוא ולי משום חשש פיסול יחתכו עדיין הגליון מה שאין כן כשאר דבר שאם היו חותכים אותו השטר פסול ואם כן השטר פסול מחמ' כפסך ודו"ק :

כ דפמא

השטר פסול מפני שהיה יכול לזייפו מ"מ כראי' הדברים מהעדים שהענין הוא אמת וה"ל כתלוה או מכר בלא שטר אלא בעדי' דא"כו יכול לומר להד"ס : טו בכתב ידי עדים שהיא גסה פי' שהם עדים א"כן כותבין בדקות כמו הסופר שמורגל בכתיבתו ובאומן ידיו לאומנתו : (הג"ה ועד"ת ז' שכתב ד"ס פלוגת' אם משערין באלו העדים החתומים על השט' וס"ס שם בשם רמב"ן דאם כתיבת הסופר יותר גסה משל עדים אזי משערין כתב הסופר להקל עכ"ל) : יז שכל המזייף א"כו כו' פי' כיון שזייף להוסיף בשטר זה שורה א' ויכתו' לבסוף ש"ו בין שזייף לחתוך שטר העליון ולעשות שטר חדש וכמ"ש בסמוך א"כו הולך אל הסופר לכתוב לו וכאם כן היה שהלך אל הסופר אפילו לא הכיר אלא בשיעור שורה ומעלה דכתב דעלמא היה אפשר לזייף ולכתוב עליו שני שורות מכתיבת ידי הסופר : יח ל' בשטה העליונ' וך' בשטה התחתונ' כן הוא בגמ' לח"ד שמצריך ב' אוירים וכ"כ הטור ובאויר הג"א צ ליתן סימן שכל שכתוב שני שורות וא"ו מנים אויר ביניהן ° וכע"ש כתב בזה ז"ל כגון ל' וך' בשטה העליונה וך' בשטה התחתונ' תחת ך' העליונ' ולא נזרך כתב יך' בשטה התחתונה תחת ך' העליונה ואפשר דכתבו משום דכגמרא למ"ד דס"ל דבעינן ב' שורות וד' אוירים קאמ' כגון לך לך וה פ"צ זה ור"ל הל' שבטור התחתונה תהיה תחת ך' דבשטה העליונ' דאז הוי ריוח ב' שורות בין שטה לשטה ומ"ה כתב הוא דלדידן דקי"ל דסגי בג' אוירי' א"צ שיהיה למ"ד התחתונ' תחת ך' עליונה אלא כך' תחת ך' סגי ול"ד קאמר : יט והתחילו לחתום בשטה השלישית כו' בזה אין חילו' בין חתמו זה תחת זה או זה בצ' זה כיון שהתחילו לחתום בריש השטה וק"ל : ך פסול שיכו' לכתו' כו' כרא' דבכה"ג כל השטר פסול אף אם בא לב"ד לגבות בו ועדיין לא נכתב כלום בהשורה ותני' מ"מ היה ראוי לזייף בו ולא היינו מרגישים הזיוף · ודומ' להכפסול דכתב המחבר בבבא שאחר זה כהיש שורה אחת ובשורה שאחריה התחילו לחתום באמצע השורה זה בלד זה דשם כמי כל השטר פסול כשיבא לגבות בו כיון שהיה יכול לזייף לחתכו ולעשות שטר ועדיו בשור' א' וכדמסיק וכמ"ש מור"ם בסימן מ"ד בס"ס ב' ול"ד למ"ש המחבר ומור"ס דאם הרחיקו והניחו שורה ושני אויר והתחילו העדי' לחתום בחצי השורה אחריתי זה תחת זה דאין כל השטר פסול כ"א שורה וחצי האחרונה אם כמצא דבר כתוב בו דשאני התם דא"א לזייף ולעשות מתכו שטר ועדיו בשט' א' כיון שהעדים חתומים זה תחת זה וגם אם יבא להוסיף ולכתו' באויר שהניח לא יהיה בו תועלת בההוספה דהא אין למדין משט' התחתונה היינו שורה שלימה רצופה וא"כ לא ילמדו גם בזה מכל השטה שע"ג העדים ומכ"ש מחצי השטה שתחתיה שלפני העדים משא"כ כשהניח אויר שני שורה ואחריו עוד שורה שלימה דלא יהיה ניכר זיופו וילכו וילמדו מחצי שטה הראשונה ועמ"ש עוד מזה בסי' מ"ד ס"ג בסמ"ע ודו"ק : כא אם יחתמו זה אחר זה כו' אבל כשחתמו זה תחת זה ליכא למיחש שיכתוב לפני כל עד פלוני לוה מפלוני דהוי עדים בשני שטרות כל א' בשני עדיו או בשני שורות בכה"ג אין מצרפין וא"ת הא איכא למיחש שיעש' זיוף על כל א' מהעדי' שיכתוב לפני חתימתו דכל א' אני חייב לפלוני מנה י"ל דמ"מ לא פסלו לשטר' דהעדים אפסידו אנפשם דלא ה"ל להתחיל לחתום באמצע השורה ולא פסלו השטר אלא כשיש לחוש שיזייף להוציא ממון מאחרים ת"ו ואשר"י בשם"פ ועפ"ר : כב ואו למדין מחצי השטה כו' הטעם דמוקמינן העדים אחזקתייהו דאם לא ראו שהשטר היה כתו' גם באותו חצי שור' שקוד' חתימתן לא היו חותמין בפסם כחצי שורה כיון שיכול לזייפו ולעשו' ממנו שטר ועדיו בשטה א' וק"ל : כג צריך ליזהר כשחותמין עד"ת פי' דכתב ד"ס פלוגתא בזה אם חתמו כן אם השטר נפס' בכך ע"ש : כד ויש חלק לפני חתימתן פי' אף אם יתחילו לחתום בראש השטה שזה לשטת השטר דמלמעל' לחתימתן מ"מ כשיש בגליון דלפני השט' חלק הרב' או יכו' לזייף לחתוך שטר העליון ולעשו' שטר ועדיו

בשטה

פסטה לחת (וכן הוא בכדיק בלשון מהרי"ל בהלכות כתובו"ד"ח מ"כ ס"נ) וכ"ם דלא יתתמו וח"ו ויתקילו בחתם בסטה מה"ט ועפ"ר מ"ם בזה : כה ולא אתרי דאטיוט שתמו כו' הטעם דעדותן ע"ו ל"ל להחלוה דהה אי נפי' היכ קותך הנליון שים כו הטיוט' ותו לא הי' עליו אסר אכל כסטיוט' נסטה לפני שתימתן צריך לומר נ"כ דאטיוטא שתמו בין שטר לערים ואפ"ה מה שכתב המקנר אסר זה פתם דלא אתקילו כו' ושתכנו בחלק בו' ס"ה אם טייטו בדין לפני שתימתן פסול ועיין דרישה מה שכתבתי עוד מזה : כו דשמא היה כתוב שם חובתו או שום תנאי וזה שלא יחתמו זה אחר זה בשטר אחת דשמא יכתוב בחלק שלפני חתימתן מה שירצ' ויחתוך העליון ויהיה שטר הבא הוא ועדיו בשטה אחת וכיצר יעשה יטייטנו בדין כה זלא אמרינן דאטיוטא חתמו אלא היכא שהטיוטא עומד בין שטר לערים ואם התחילו להתו' באמצע השט' וחתכו החלק שלפני חתימתן פסול כו (כ) דשמא היה כתוב שם חובתו או שום תנאי וזה חתכו ומיהו אם כתב למעלה כו בסוף השטה שריר וקיי' כשר ובלבר שיהיו הערים חתומים זה תחת זה אבל אם חתומים זה אחר זה פסול (כא) דשמא היה השטר הבא הוא ועדיו בשטה אחת כה וחתכו והיה חלק מלמעלה וכתב עליו שטר זה : יב ° (כל הסעיף ג' ונמ"ם ס"ה מה' עדות דין ז') שטר שהיו עדיו מרובים ונמצא אחר מהם קרוב או פסול או שהיו בהם שנים קרובים זה לזה כה ודברי אין העדים קיימים כדי לשאול אותם (כב) אם יש שם עדות ברורה שכולם ישבו לחתום שהרי נתכוונו להעיד הרי זה בטל ואם לאו תתקיים העדות בשאר ‡ שהרי אפשר שחלמו הכשרים והניחו מקום לגדול לחתום וכא זה הקרוב או הפסול וחתם שלא מדעתם לפ (כג) א"עפי שהעיד החתום בשטר מתחלה הוא הפסול הרי השטר כשר :

הגה

דשמא היה כתוב שם חובתו כו' כתב הסמ"ע ס"ק כ"ה ופ"ק דלין למירין מסמה מהרוכה היינו דוקא זכועו דבעל מסטר וכתו שכתבתי בסי' מ"ר סעיף ג' ע"ש עכ"ל ולא נהירא לי דשם כן לריך כתבו הרב"ם ומטור מאר כך ומיהו אם כתב לאחלה בסוף השטר שריר וקיים כשר בייחום שתם כתב דבר מוכח בתר ס"ו נמסה שכתב הב"ח בסעיף י"ב וכיון דלא שכיח לכתוב תרי שריר וקיים לא מייטינן לה בכלל אפילו פיכא דיעות' דאתוך' לא נהיר' דעור דרי"ת היה כתוב דבר על מוכח אתר ס"ו ותו לא הוי אלא כאתי' ס"ו אלא נלפע"ד דהרב"ם והטו' מיירי בפירכא דלמירין מסמה מהרוכה כיון דכתבינן שריר וקיים ס"ל להרב"ם וסו' דלדין הב"ח אפילו היה דבר על מוכ' לין למירין מסמה מהרוכה ודחוכיח להרי"ף מעיטב"ם דף קס"ה ס"כ כפוכו וב"כ ה"ה לדיין אפילו דבר על מוכח לין למירין נתר שריר וקיים וב"כ נתאי דקי"ל לעיל סימן מ"כ סעי' ג' ומ"ש בשם הרי"ף דלין לריך לומר דלדין נתר שריר וקיים הוי כאלו כתוב בשטר ומ"ש

כדנרי הר"ן ור"ת ורמ"ה דבניסין מורה רבכר בסוף וכמ"ש הר"ן ור"ת סם רפשילו מלן דמכשר הכא לא מכשר אלא בתחלה כו' ר"ל מלן דמכשר הכא כשטרו כמו בנביו אלא מכש אלא בתחל בשטרו ע"ש ה'רקמ' בהחכי' תניוקאתי לאחלוקי בשאר שטרו' ס"ם פיאתרו מדנבי נם שקיומו מלטעלה כשר בקרובים מלטעלה ס"כ לאשילו מחומיס על השטר קרובים ניהוש שלעדות אחתו כשר :

עור ים לחתן דנהר דחכיא ענין סיינו שאחם בתחלה קודם שאחתו הכשרים ולא אחם אלא לאחוקי אחתו בסוף אחר שאחתו הכשרים ומ"ש הפעול אחום בשורות הרמבו"ן ואירך זה מבואר בחדושי הרשב"ם פרק השוכר את הפועלים דף פ"ג :

אבל מ"ש מהרש"ל בח"מ פרק החכי' חנין על הכרי החוספו"ם דל"ת"ר האם פעול ליכא הך מיכא בנייהו דבחנא קרוב או פעול וכ"כ הב"י והב"ח בח"מ סי' ק"ך לנעת החוספות לא הסיכ לי כלל ומין זה סונית הם"ם כלל אלא נראה דם"ל להחוספות אחד חב' חירושים הכ"ל שכחבתי :

ומ"מ חירון הרמבון כ"ל עיקר דאיחחם בחחלה לא אחת אלא לאחוקי דעבד בחנא קרוב או פעול בין בחחלה בין בסוף כשר דפ"ם החוספות ס"ק נחחו עליו חוקה עדים ובינלחי אלמה הרמחוניס קרובים או פעולים חחקיים עדות בשאר ע"כ ומזה נחירוצי הרשב"ם ס"ב דבנין ולפי חם שכחבתי לקחן דהרמחוניס דבקו רוקא ולא אחרונים ומ"ש הרשב"ם שם וכן בחוספות ומהר הרמה עוסקים שם כן בעי כשר הרמחוניס מנאחרונים ואם כן נראה דהיינו כראיחה בירושלחי פ"ק דבנין שבנאחי לקחן דשר בריית אחת כח"ר עדים חותמים זה בלא זה אחל לא"ר מין עדים חותמי' אלא זה בעני זה אשילו אחום עפעל אחד בשטר וכן אם כן פא"ל דבנם מין חותמים אלא זה בעני זה ואם כן ב"ש שם ה'קמ"ר בם"ם ע' החניא חנין מיחחם בחחלה סיינו כראי' לענין לבחחלה אבל בדיעבר בכל ענין כשר - כך כ"ל אלא אפ"ינו כראי' לחלוק על הפוסקים ונפרש לקמן בנאחי :

ואחרי פשר דאיחי לחיות הרמ"בן אניא רשיות לרבני ס"נ - חרש ביון דברוב הספרים נרמי' כבנים' ר"ם הרמחוניס וכן הוא לפרש בחוספחא לאח נוניא הבריית חשפחא ולאחר דבקו רמחוניס וכן הוא שפא לפרש בחוספחא :

ועור מנאחי חזה בירושלחי פרק קחא רבנין וכ"ל להוכיח חשם הרמחוניס רוקא - דנרמי' בחם על חם חחנן בחם כל נם שאחתו עליו עד כותי פעול חון חניחי כשים - אלא חעחה אפי' כותי אחד דהא פעול אחר ר' אבין חיפחר שאחתו ישראל לנסוף אחר ר' יוסי אחת כחלן דאחר בעדים חותמין זה אלא בעני זה - כרם כחלן דאחר אין עדים חותמין אלא זה בעני זה אשילו אחם כותי בסוף כשר שטר אחותו בארבעה עדים ונחנאו אנים הרמחוניס קרובים או פעולים אחם כותי בסוף כשר ואחקיים העדות בשטר רבי אינא בשם ר' יסא אחת כחלן דאחר אין העדים חותמין אלא זה בעני זה כרם כחלן דאחר עדים חותמין זה אלא זה אשילו אחם ישראל בסוף פעול ועשה כארבעה עדות ויהא פעול ליחכיל דקאחר ר' יסא בשם רבי ירחיים עדים פעולים אינן נעשין בארבע עדות אלא כאן אלא כשנירו של נם עכ"ל בירושלחי שלפנינו - וכ"ל שהגירסא החוספחא שבפי נירם, זו אין לו הבנ' נם קשה דהא בם"ם פ"ק דבנין (דף י') אחרי' אדרבא חיפכא וכבי אחת אחם אחניחן דאחם לא הכשירו בו אלא עד א' כותי וכנון דאחיים ישראל לנסוף אפי' כותי אחר הוה לא אחתי' לים חקיים אי הכי אפי' אחר שטרות כחי אלא אחרי' רוצחא אניא לאחלן חקנים חיניחם הכא כחי רוצח' שני' לאחלן חקנים חיניחם אחר רב קפא זאת אומרת עידי הנם אין אחתין זה אלא זה אחי אחת' אחר רב אפי בזירם אחום כולכם ע"כ - ואי דבשטרות חי אינא לאח"ר אין העדים אחתים אלא זה בעני זה אחא נבנין לא אחרי' אבי אלא אחום בזרא רבולכם ואם לא חייב' בשטרות - אלא נראה אפילו נרסי' אחר ר' אבין חיפחר שאחתו ישראל לנסוף ר' אילא בשם ר' יוסי אחת כח"ר אין העדים אחתים אלא זה בעני זה כרם כח"ר עדים אחתין זה אלא זה אשילו אחם ישראל לנסוף אחר אחותו בארבעה עדים ונחנאו אנים הרמחוניס קרובים או פעולים כאר ואחקיים העדות בשטר אחר ר' יוסי אחת כח"ר עדים אחתין זה אלא זה בעני זה אשילו אחם כותי בסוף כאר (ואם אחקאר נרס אחת כחלן דאחר אין עדים אחתין אלא זה בעני זה אפי' זה בשנם אפי אחתי' על עדים אחתין אלא זה בעני זה אשילו אחם כותי בסוף כאר ואחקיים העדות בשטר אחר ר' יוסי אחת כח"ר עדים אחתין זה אלא זה בעני זה כרם כחלן דאחר אין עדים אחתין אלא זה בעני זה אשילו אחם ישראל לנסוף אחר אחותו בארבעה עדים ונחנאו אנים הרמחוניס קרובים או פעולים כאר ואחקיים העדות בשטר אחר ר' יוסי אחת כח"ר עדים אחתין זה אלא זה בעני זה כרם כחלן דאחר אין

לב שתותמין כו פסולים עד"מ ס"ו ד' וכ"י ס"ע שכניהו הרכב
ד"ה עדים דכשפעדים הפסולים תתומים בקחמע ועד"ם
רקטנים ועדים מקרובים כשרים אף אם אלו יודעים בחוזה סדר
כתתם בו בשטר פסול וכשנודע לנו שסדר את מתמין היה כמו שכן
שתומין בשטר כשר כיון שעדי' רקטנים' כשרים מטמ"כ
כשכל עדי' רקטנים' פסולי' דמסתמא בשטר כשר דקמרי' למילוי שתתו
פסולים אחר שתתו הכשרים וכשנודע לנו שתתו על הסדר
פסול כ"י מקס"ע : לג אף"כ
ב"עדים שקרובים שם כשרים
ואו תולין לומר שהרשיקו
שתימתן כיון כדי לתתום שם
מלן דקדים מ"כיכו ומ"ל המלוה
שטיר בשתימת אלו שקרובים
או שפסולים וכמ"ש כשמוך
בסי' (ולשמוקי' רמב"ן ומרדכי
פ"ב דשם רלשי"ם דשתתו דלרי'
עדים לזה דלמילוי שתתו עד"מ
ע"ו) ושטוך כיים וכת"ע ז"ל
לפיכך שט' שעדיו מרובים אין
מקיימין אותו אלא מעדיו של
שעה כו"ש (בב"ב ועיין בכ"י
גם פשוט דאף שם שתתו שניס
שקרובים שכשרים זה אלא זה
בשטר כשר ד"מ סעיף י"ד) : לד אם שכשרי' ווכריס העדות
כו' וכ"ש השור והמשכר לקמן בסי' כ"ג ועיין לעיל סוף סימן ל"ו
דשתב השור והמשכר דעת הרא"ם דאם שעידו יאך דנפסל גם
עדות כשרים שאני התם שהעידו על פה שב"ד יאך וכיון דהוו
שתילה יאך וגם העידו שב"ד נפסלו בשע' הנתנו וטוב אין תיקון
כאן' יזורו ויעידו לבדן משמ"כ כאן אלא הנידו יאך בש"ם שב"ד
ועד"ר סי"ט שם כתבתי דדין זה כלמד מאי"ם הרא"ם בכלל ס' דין
נ'בדין נזוק' ושם כתבתי דאמ"ם הרא"ם שם בסימן ד' ס' הרא"ם
בסותר לא"ם בסי"נ' שסם כתב דאפילו בשתותמים בשטר אין
לכשרים לזוזר ולבעיד אף"כ בשפסולי' לא היו שתתם שהלוה
אלא שיבנו אף"כ ושתתו יאך ואי"ם מתרי' דהשטר פסול
והעדות בשר ולא בשהיו הפסולין שתתן ובוכו להעיד גם בשעת
הלוה ונדקתי ובכתבתי דאי"ם בדין ס' לא כ"כ כ"ג לדע' הרמב"ם
דס"ל דברתי' לפוד מפסל העדות אבל הרא"ם ס"ל דתרתי בעינן
רהיה ובנדה וכמ"ש בסור בסי' ל"ו מ"ש בתב שם בדין נ'דיכולין
הכשרי' שתתומי' על השטר לשזו' ולבעיד והוא דוק' ונ"ש : לה
שוב אין לו תקנה דלמלוה רבנן תקנתייהו ושתרו כל שטר שברא'
פב"ד דלא נעשה בתיקון שכמים הרי הוא בשפסלו בעלמא : לו
אלא מדעת הלוה בשר שאין שם פסול עליו לשתר שאין בידו לעשו'
ממנו שטר אלא דעת הלוה ומה"ט ברא"ם פסוק דשם ס"ל בידו' שמלו'
למלוותו מדעתו בקרובי' אפי' אחר היום שנפתח כל ומן אלא הרא'
פב"ד וכן מוכח בתשו' וכמ"ש בפרישה ע"ם ומ"ש שמשכר בשמוך
שם ו' דשם מלוה שמ' כו' פסול לא כ"כ אלא לדעת הי"א שכתב
בשם שקוף שעיף זה דבעינן שמילאו מדע' הלוה וש"ל דשם פסול
עליו כל ומן אלא מילאוהו וכל שמילאוהו אלא מדעת הלוה לא
כשתעב' כו הלוה והוא דעת ר"יונה וכותים פשק הרב המגי' משל'
אבל בס"י דכת' עליו דעת הרב רבינו אשר שמוקק מתורת עיקר
ומ"ש שקשה דלא הוה ליה להמשכר לשתום ולכתוב בשטר שיש אלא
בדעת הרא"ם ולכן הרא"ש שכתב שעיף א' הוא והוא תנור' למ"ש לפני
זה בשם הי"א ולהגיה ו"ו ול"ל והשה דמשכרינן כו' וק"ל : לז אם
הוא שטר שאין בו קנין כו' דלמ"ש בו קנין בשר כתבאר בסי"ל
ובסי"מ ג' דיכול לכתוב אימת שירצה ומומן שקנין אבל בשאין בו
קנין אף למ"ד עדים בשתומין זכין לו בשטר כוה דלא נתת' הרואי
מודה דאינן זוכין לו : לח הרי

(סור) ולכתקלה לא יתתו שום קרוב או פסול על השטר
(הרא"ם ושור ופ"ח ופע"ק כ"נ) ו"ל דאין להכשיר שטר
לג שתתומין כו פסולין אלא אם כן שני עדים האחרונים
הם כשרים :
לד (סור בשם תשו' הרא"ם) אם נפסל על ידי חתים' הפסולי'
לה (בד) אם הכשרים זוכרים העדות על ידי ראיית
השטר יכולים להעיד (בה) וביתדין יכתבו עדותן כמו
שכתוב בשטר וחשוב כמו שטר הראשון :
לו היו הערים מרוחקים מהכתב יתר על שני שיטין והרי
הריוח שבין הכתב והעדים מלא בערים פסולים או
קרובים הרי זה כשר שהרי אינו יכול להזריף ואם יראה השט'
בבית דין קודם שמילאהו בקרובים או פסולים לח שוב אין
לו תקנה אבל אם הוכשר על ידי מלוי קרובים קורם שבא
לבית דין (סור בשם הרא"ם) אפילו עשאו המלוה מדעתו לט
(כו) שלא מדעת הלוה כשר (סור בשם ה"ר יונה) וי"א
דרוקא שמילאהו מדעת הלוה אבל אם מילאהו שלא מדעת
הלוה פסול :
טו הא דמכשרינן במילאהו בקרובים או פסולים מ (כו)
אם הוא שטר

לב"ם שפתוי' לעיל ס"ם ל"ו תירוי שכשכרפו יחד בשע' רעית פתעם' ורוי"ק) : רן אלא שיהיו מתותמין שלא בשעת שלוחים לחתום את השטר אלא בשירוף הפסול ורוי"ק : רו אלא מדעת הלוה ומה"ט ברא"ם פסוק דיכול למלוותו בקרובים אפי' אחר היום שנחתו שם פסולי' ולכן ברא"ם ולכן ברא"ם שכתב ברמב"ם שעי' אחר היום שנחתו שם פסולי' ויש להגי' וכ"ל והם דמשכרינן כו' שכ"ל שם"ע ולא כהי' דא"כ לא לחתו' ולכתוב בשעי' ס"ו אלא בשעת הלוה ומה"ט ברא"ם דם"ל רכ"ע מודו זה דבהי ריכול לשטות אלא אחר' שלוחו ולשטות זה אין לשון שעי' מיותר אלא

שטר שאין בו קנין רוקא שמילאהו ביום שנכתב ונחתם אבל אם מילאהו למחר וליומא אוחרא אפי' במצות הלוה פסול :

טז (תשובת רשב"ם בנדפ הנזכר) אם אחר שפרעו הוא טוען שהשטר היה פסול לפי שהרחיק הסופר חותם ידו יותר משטה אחת אין ברבריו כלום :

יז (סם) (כח) הבא מכח כותי לא הרי הוא כמוהו לגבות בשטר שעירו מרוחקין שני שיטין אם נהגו הכותים לגבות בו :

יח שטר הבא כולו בשטה אחת ועירו בשטה אחרת פסול דשמא הרחיקו הערים מהשטר שטה אחת וחתך כל השטר וכתב זה השטר באותה שטה ונמצאו הערים חתומים עליו :

כנס (מרדכי פ' נ"מ) (כם) וכן אם היה השטר כ' שיטין אלא לא אמרינן השטה רחוקה מתפלת כראם בקלף ונס דמי"ם אומ' שמא סיימו השטר כאמצע שטה והניחו הנשאר בקלף ונס שטה שתתפ"ס ותתמו ותחך כל השטר וז"ק בשטה ואח"כ שטה מס ערלה וכרי הערים חתומים עליו :

יט היה השטר כולו עם כל עירו בשטה אחת כשר דליכא למיחש למידי אבל אם השטר ועירו בשטה אחת ועור למטה ממנו בשטה אחרת שני ערים יש לחוש שמא אחר כל השטר העליון שהיו הערים התחתונים חתומים מה ובשטר שבין שטר לערים כתב שטר ועירו ובערים שבשטה שניה יאמר כוונתי להרבות בערי' ולפיכך כשיב' לפנינו שטר כזה אין מקיימין אותו מערי' שבשטר שניי' אלא מערו' שבשטר ראשון כ שטר הבא הוא ועירו על המחק כשר (נ) והוא שלא יהא שום שינוי בין השטר למקום חתימת הערים שאם יש שום שינוי יש לחוש מה שמא מחק וכתב מה שרצה ולפיכך הוא משונה שהרי מחקו שני פעמים (נא) על כן לא יחתמו הערים על שטר מחוק אלא אם כן נמחק בפניהם שאל"כ יש לחוש שמא מקום החתימות נמחק ב' פעמים מג ומקו' השטר פעם אחד מד ובשחוזר ומוחק פעם שנית יכתוב מה שירצה נמצא השטר ומקום חתימת שוה הכל מחוק שני פעמים :

כנס (כ"י חסי"ם) ונריכין ליזהר שכשמוחק הכל כיום ראשון דאיכא דומיא כמחק כן יותו לכמחק כן כ"ימים ואם לא הרי הוא כמותו לגבות מ"מ זה מחמת הכתוב ואף שהוא למעלותא והמחבר פסק כשמין קכ"ד ס"ק ד' דזוקא לגריעותא הרי הוא ככותי ע"ל דשאני הכא כשטר סהדות ז"ל וכ"ם כמקום דאיכא דיני דמלכותא וכמ"ש מור"ם שם ס"ט וכ"כ כשמ"ק קכ"ד ס"ק ע"ב : כם וכן אם היה כתוב ראיתיני כתוב ראיתי ס"ו ע' דאם מיחתו השטר כאמצע שטה והניחו הכשטר אלא שהחתימה פסול השטר ס"ם ע"כ היכא דמיחתי כתוב ראיתי ס"ו ע' שהוא כשר ז"ל מיחתי ס"ו ע' שהוא כשר ז"ל דאמרי' לעיל שטר ס"ו ע' שהוא כשר כו' ודנרגו תמוהין דהא אמרי' לעיל שטה פסול וכ"כ מיהו ז"ל מיחתי ס"ו ע' שהוא כשר כו'

מה ואם כתבו אנו העדים כו' ס"ה לא כתבו כמי שאם יש ריוח בין עד לעד תו ליכא למיחש לזיוף ס"מ וכן הסכם פסול דיתמרו שכתוב בין עד לעד שהסכם על הכיי' אם לא שתתמ' דתיירי שהעדים הם על המחק לבד ובין עד לעד אין הקלף מחוק ויותר נראה לכתחלה לרוץ לכתוב כן בפירוש ועפ"ר מו לפני מתימתן או לחריסם לחריסם שמא ינוז אותו או ימחוק אותו ולפיכך שמא ימחוק אותו: מז שאינו ניכר כיון שאין הללו מקום כו' לפי שפי' אם יכתבו בין עד לעד דמקום הסכם מחק פעם ג' לא מהני:

בן ג מחק פה או פה או כתבתי ללות וכו'

בטור לא כתב כאן אלא שטר מחק הוא אבל לקמן בריש סימן ע"ב כתב הוא רבינו שטר מחק היה או שכתבתי אותו בלות ולא שכנתי אותו שהשטר לא נתקיים ללות לי כו' והלחתיו שלא יתבעני כו' כל זמן שלא הלוה ומחקתי ללות כו' כלומר לא מצרתיו לידו אלא מחני כפל ומחנו זה עד כאן לשונו ועיין בטור ובדברי המחבר בסימן זה סעיף ל"ז ודאין העדים נאמנים לומר שטר מחק הוא ואין מדם מעיד דעלמא הוא ואין כתב כן אלא שהמלוה אחרו ללות כו' ולא לוה והייכו טעמא דכתב מהרי"ן מחיין דעצמן רשאי' דיכולין לומר בהיתר פתחנו דדעתו היה ללות מיד וגם כותבין שטר ללוה אף על פי שאין מלוה עמו כשדעתו ללות מיד אלא שאמר כך כשהוא ירוץ ביבא שלא לוה לו (ועיין מה שכתבתי לעיל סימן מ"ג סעיף קטן ל"ב) מה שאין כן כאשר משמשה הראשונה כתבו בשכיל מחנה וק"ל: כ אם יש כו באחנות לא הטעם הוא מפני שהוא כלול בכל שהמילוה אלא

(ס) אין מקיימין שטרות בלילה:

סגס ס (תרומת הדשן סי' שלב) וים מ שכתב מ מאחר שנהגו שכרב התופס יכיכה מקיים בימיד מנהג פוה מכשל בלבה וכן המנהג פסוק כמדינת הלו (ח) וגרסה לי בטעם דסכירה לן ם לפכין (ם) קיום שטרות דרכון דיקיד מוחקה דינו כנ' הדיוטו' ומיקרי בית דין כמו שנתבאר לעיל סימן נ' וכ"ם ' ולפ"ז נב דאין יקיד מוחקה כוחן הוא מכל מקום לעכין קיום שטרות דרכון ים לסמוך עליו כן נראה לי בטעם המנהג

ה מקיימין

זם: ם מאחר שנהגו שפרב כו' ל"ל מהרא"י בת"ם סי' של"ב כיוסב כיכ"ג מקיים שטר בימיד לי אתי בעל דין ומערער יכול להיות דלא מכני (וכ"ה רלי"ח לדברי) מחכם מנהג פסוק הוא לתופסי יכיכה מ"קיים שטר בימיד ואפשר שכה"ג מנהג מכשל בלבה עכ"ל בקיצור וצ"ע ל דברי ז"ל ואכן לא במקנו ולא ראיכו מי שנהגו כן עכ"ל ° ואפילו לפ שחו"ם כתם לעיקעם להחכם מ"ח הכו דלא להוסיף עלה כחו שנהגי עתה שחקיימים בשטרות בסוברים וחמוכים דורמי' בכה"ג מלי בעל דין לערער והייכו דוקא שלין יכול לקיים בימיד השטר אבל אם הוא שתימת יד בלוה וכלוה מודה לפכיו שסוא שתימת שלין לאדם שוכח שתימתו מכני קיום' ולעיל מה שכתבתי עוד בסחוך יש לחוק דבר לומר פסול הוא לנרוך קיום לפ מדלקמן ים: י דאם יש לו עדים קיום שטר זה אפילו אין לו עדים כעדים קיימים וכעל

יח אפי' שלא כפני בעל דין לקמן סי' ק"ס ס"ג וס"ז ופסק המחבר דגם להוציא מיתומים קטנים מקיימין ומש"ס כאן וסס וכר"ם ע"ש כפרישה ולהר"מ והטור צריכין לחלק ביתומים בין מעשה זמן הפטר לנגזות דהו (אין מקיימין) או לא ומש"ס עוד מוכ

יט או שני הדיינים פ' דייני

הקיום: יג שיחתמו העדים בפניהן וכ"כ וכש"ס וכעש"ס כתב * זה ז"ל ומ"ג דאמרי' לעיל קיו' שטרות דין הוא וקי"ל כשלמא אין עד נעשה דיין נכי קיום שטרות דרכן הקילו עכ"ל: וק' דהא נם כשלמא כש"ג מותר דאמרי' לא יהא גדולה שמיע' מרחייה ומ"ש כתבתי לעיל בסי' ד' דאם כ"ד רואין המעשה בעצמו לפניהן כיום ליכולין לדון עליו ע"פ ראייתן בלא עדות אחריות וה"ג לא מכעי' בשרואין שהעדים חותמין לפניהן עכשיו כיום שיכולין לקיימן מיד דה"ל כאלו הן ע"פ ראיתם אלא אפי' לא חתמו לפניהן אחריות כיום אלא מדקאי' ברמ"ס והמחבר וכתבו ז"ל הא' סטרות דאוריית מיבו מדקאי' ברמ"ס והמחבר בסתם כתבו ז"ל ואע"ג דאם לא חתמו שם"ם שיחתמו לפניהן מיירי אפי' כשלשה דאו מן דלון ולקבל עדות ולומר לא יכיה גדולה שמיע' מרחייה וכמ"ש כפרישה וכמ"ש הטור והמחבר בסתם כ"ד קולא אחריתי דעד החתי' כעשה דיין מש"ם דקיו' שטרות דרכן ע"ש בסמ"ע ס"ק כ"ג ועפ"ר וכיון שכן ל"ל דמ"ש כמי פירסו כן מ"ש סוגרך לעשה דנכי קיום שטרות הקילו: יד שיכולו עדים שיחתומים בו וכת' רי"ו כ"ם ס"ק יש מקלוקת בתוספת' שם שומרים העדים כת' ידיכו הוא זה ואחרים שומרי' מן זה כתב ידם שם גריך קיום אחר או לא ולא מפסק הלכתא כמאן מכ"ל כ"י וד"מ: טו ויאמר כל ג' זה כת' י' וג"ל שיעיד כל ג' על אחיתת יד שכירו דקי"ל על מנת שכשט' מן מעידין וה"ל כעדותן זה כאלו כל ג' העידו מני ראיתי שהלוה זה להוא וחתם שם שמיש הרמ"ס והמחבר וכתבו דיחתם ואחי עד כדבר הוה ר"ל מתוך זו שחתימת השטר נוכר שהלוחה דאל"כ היה גריך כל ג' להעיד נ"כ על אחיתת שכירו וכמ"ש המחבר שם ומיהו ג"ל לומר כפי' כן שזוכרין אלא מסתמא כמי שמרי' שזוכרין אותו ועפ"ר: טז הרביעי שיכולו עדים ויעידו כו' וגם אם העדים החתומים בפניהן יכולין לקיים ע"י עדות אחרים כ"י

וד"מ ס"י יז עדות

(ויכולין להעיד עדות

כ) מקיימין השטר יש אפילו שלא בפני בעל דין ואפי' עומר וצווח מזויף הוא אל תקיימוהו אין שומעין לו:

ו אע"פ שהוא מקוים צריך שיכירו חתימת שני העדים ס (עיין ם"ק ו"ס) יב (יא) או שני הדיינים ואם לאו אין לו דין מקוים ומיהו נפקא מינא בקיו' כיון שחתומים עליו שני עדים וג' דיינים יותר בקל ימצא מי שיכיר החתימות:

ז ס (כל הסעיף הוא ל' הרמב"ם סס) באחר מחמש' דרכי' מתקיים השטר · האחד שיהיו הדיינים מכירים כתב ידי העדים · השלישי יד (יג) השני יג שיחתמו העדים בפניהם · הרביעי (טו) ויאמר (כל אחד) זה כתב ידי שיבואו העדים החתומים בו טו (יד) הרביעי (טו) שיבואו (יג) ואני ער ברבר הזה טו (יד) שיבואו עדים ויעידו שזה כתב ידם של אלו ס (ריש"ם פי' תי"ג) (טו) עדות

(ויכולין להעיד

וכ"כ בכ"י נא"ע סי' מ"ב וכבר הבאתי ע"ז לעיל סי' ל"ט ס"ק מ"ע ס"ם) ער סיבולו ויבירו בפניהם או שיכתבו שהעמיד פוסק לכתו' סטר ופ"ם וה"כ דברי מהרי"ק דאויש אחתר אלא רבן ורבי הנה' מרדכי ורשב"א כתב כמו שהעתק שם מדבריהו אלא רבן ורבי הן הם מהר כו עכ"ל ר"ת · ולכך כת' בהגה' כל זמן שאין העמיד מקוי' כלומ' דבחקויים יש להחזיר כהנה' מרדכי ולא כרשב"א סי' אלף ר"ם · ודלא כבעל הלבו' שם שכת' ר"ת מצאו כתו' בשם כו' שאין מוציאין לקרוזין על שיטעתו מפי העדים דאפילו הכי בשטר מקוים אבל אם נפסל כבר העידו עכ"ל אחר ואם מחתמו ובריהם נם עכ"ל וזו סברת פרוש אלא נהנה בשום פוסק והוא מחתו לכי בשביל שהוא מקויים ניחוש שהעידו כן וכי מה ענין קיום לעדות עדים ונרם לו כל זה אלא היה לפניו שפר מרכבי משה · ומ"ש נם לדברי הרב ר"ת תמוהי בעיני לפי שהרב סביר דאף דאמרו מהרי"ק שורש ע"ר · מהרי"ק סוף ולכן כתב שדברי רמ"ה מהרי"ק ורשב"א היה מזור כו אבל בחתם אף שהיה נדפסת בתשו' מהרי"ק מיהו מחתו מהרי"ק ולא מהרי"ק ולא מהרי"ק בתוספת' אם אומרים העדים כת' ידיכו הוא זה ואחרים אומרי' אין זה כתב ידם אם גריך קיום אחר או לא ולא מפסק הלכתא כמאן מכ"ל כ"י וד"מ: טו ויאמר כל ג' על אחיתת יד שכירו דקי"ל על מנת שכשט' מן מעידין וה"ל כעדותן זה כאלו כל ג' העידו מני ראיתי שהלוה זה להוא וחתם שם שמיש הרמ"ס והמחבר וכתבו דיחתם ואחי עד כדבר הוה ר"ל מתוך זו שחתימת השטר נוכר שהלוחה דאל"כ היה גריך כל ג' להעיד נ"כ על אחיתת שכירו וכמ"ש המחבר שם ומיהו ג"ל לומר כפי' כן שזוכרין אלא מסתמא כמי שמרי' שזוכרין אותו ועפ"ר: טז הרביעי שיכולו עדים ויעידו כו' וגם אם העדים החתומים בפניהן יכולין לקיים ע"י עדות אחרים כ"י

וד"מ ס"י יז עדות

שמוציא הבעל מתום בעדים שקרב את פלוני והוזכר שם שנכתב נרשות הבעלה אף שאין יכולי' לקיימו והשטר טוען שהוא קרוב דאוריי' לא בעי קיום וכהי דמרדכי נעי קיום היינו דכל כמה דלא מקיימי' לים לאו שטרא הוא ואלכך כתתון וכ"ש מוקמינ' ליה אמקמא מכל מקום ואפי' פסיקא הוי אף לאח' מקבת דרבנן הוי פסיקא דאוריי' וגם הרשב"א מודה לזה · כן כ"ל ברור · ודלא כפר"ח: י מקיימים השטר אפי' בלא בפני בע"ד בלא שטר מפסק הוא שמשמע דכתב הרשב"א בתשובה מביאה כ' אפני שהמקיימים לא על הכתב שבשטר אין ניזון לשטחת שכתבו התוספות פ' בתרא דף ק"ב ע"ב והרמ"ם והטור ומ"ש דף ק"ן ע"ש דכיון דקיום שטרות דרבנן דר"ת העדים החתומים על השטר כמי שנקראה עדותן בב"ד לחי ואף"ה קיום ומדרבנן הוא דצריך ולכך מקיימי' אלא נפני בע"ד ע"כ אבל בחתימ' יד הלוה לא שייכי הני טעמי אלא מקיימי' אלא נפני בע"ד יותכן עליו בש"ם הטם דאין מקיימים אלא נפני שטשם דאמר קרא והוקר בעליו יכול בעל השטר ויעיתור על שוכרו ובעל הלכתא שהם כרב היינו מהנך שטשמ לאחרון אבל בפ"י דהלוה שהמעידים באים לחייב את הלוה אעצמו ואע"ג שחייבי הני טעמי נראה בפ"י ע"ש ובן מוכח להדיא בשמ"ע בעיל סי' ל"ט ס"ק ס"ו ובן מוכח בדברי רב סריגא נאון שהביא הנמוק"י והטור לקמן סי"ם ומ"ש שם בש"ק י"נ ובתוספ' שם שנם הנשמ"ת והטו"מ ור"ל ליה כזה לדינא ונם הכ"מ פסק שם לנמרי כרב סריגא ע"ש · ועוד כתבתי שם דבבל הני טעמי נראה דמקיימי' אבל מקיימין בכתי' ז"ל הרמב"ם והטור דלא מהני מקיום אלא בפני בע"ד ואפשר לומר דזה אבל בפני בע"ד אבל בפני אחר מהני מקיום אפי' ב

ט תחוך כתבם כו' עיין נרא"ם סי' סע"ב שמפתק כזה רבינו דקיום שטרות דדרבנן וסגי שפילו שלא נפרעו נע"ד דילמא שני נחי תפי כתבם ולא הכריע מהכא"ו לקמן מחודש כ"ש דקבוי מי"ג כת' שרן לענני מודו הר"ן דבינן דלא בעינן רשות בע"ר ומקיימים שפילו עומד ונותן כוחבי' עדותן ושולחים לבית דין ע"ם ושכיחו ניח יוסף ריש סי' זה מחודש ג' ומדברי הרמ"ם ר"פ מי שמתו ומהמבואר מהריון הרמ"ם סמולקי' פ"ו שכתב שם בשמתפק פסול לעדות דילמא דרמתה מחר תפיסם ולא תפי כתבם ושם היה מחוס על הספר מחיתתו מתקיימת ע"י מחרים ולא ע"י עצמו כ"ל וכ"כ ר"ירוחם בי"ם ומשני לקמן סעי' ל"ו ומ"כ קשה על הר"ב בינן דשתם לקמן סל"ו כרבני הטו' אין קשה כמן כרבני הריב"ם וכן קשה על הש"ם שפתא להריף לקמן סל"ו דמין מחיתתו מתקיימת ע"י עצמו משום תפיסם ולא תפי כתבם ובכן כתב דיכולים להעיד עדות זה ע"פ כתבם וכמ"ם הר"ב ודוחק לחלק בין נשתתק שהיגו דאוי להעיד משם מכן לא קי"ל הכי לעיל סימן כ"ח סעיף י"ם ולא קי"ל דמין מיכוף כין הש לחיגו הלא דמרינן לדמאי דקמאי בש"ם דהלא פסול להעיד משתא דמפיסם ולא תפי כתבם הוא לאו דוקא הלא הלא ש"ם הי שהיגו הלא היגו יבו' להעיד בכתב ופ"ב ס"ם דכדרבנן מין משם לחלק כין הלא ומ"ב ס"ם דכדרבנן מין משם שטרות נידי שתי לוקחים ומשור הסיג עליו ולפ שלשונו מגומגם קצת מ"מ לעניו דיכא נרהא עיקר כשור דפילו השטרות כיר לוקח ג'מקיימים מהן וכן משתע כתוספות ר"ת שכיכ הטעל העיטור דף ל"ד ע"ב ומהרדכי פ"ב דכתובות וכן נרהא דעת הפוסקים שלא חילקו ככך ומש מרחקם ממחבר כרהא שדעתו כן וכן משמע כש"ם מדקאמר וכיוצאים מחתת יד אחר מכל מחת יד עצמו לא משתע ואחר דומיא דעצמו דמיכו משם כיר ג'מסני ועוד דמל"ב הל"ג וכיוצאים מחתת ידי מחרים וניין כ"מ סאריך נפי' רבני הרמ"ם ומעלש"ך כתבתי : יש שמכולם נעליהם ג'שנים אחר שנתחזקו שם ס"ל דכתובות : ך משתי שטרי כתובות כתב פשור משם הרמ"ם כתובות משם שיטיבתה מחת בעל ג' שלש שנים כשופי כו' ולא משתע לי כן מדברי הרמ"ם ומהמחבר (וכן משמ"ג ריף ק"כ ע"כ) שכתבו שהכלים נעליהם ג'שנים לעיל נגי פרות ולא כתבו הכן ונראה שכתב"ם אינתא והוא שהכלים ג' שנים אחר ג' פרות ל"ל דרוקא נב' פרות ואם הפקוהו ואכתוהו מיד אחר שתי פרות משתע דש"ל דרוקא נב' פרות ואין נעיון ג' שנים רחוקת כהחים ופרות הוא נג'שנים שכל שפת יכיתה תחת בעלה ככל דבו מגי וגם ל'ם"ם והוא שהכלים נעליהן ג'שני' משתע דוקא נפרות דשייך בהו לטון מכילה וכן נרהא דעת שפר הפוסקים וכן עיקר : ך כתובות דוקא שתי שטרי פרות או כתובות שהכילת פירות של מחמיק אי יכיתה תחת כעל' משרים שכשרין הן שכל ג'שטרי מזונות מחרים או כ' שוברים שם לא כתקיימו אין מקיימים הטן דליכא מירי דמחזיק לשני שטרי דפשיל דזייפינהו חדייהו ולא ידעי כהו שכך דליתטעינהו מינים כ"כ הטור בשם הרמ"ה וכ"כ הר"ן פ"ב דכתובות וכ"כ הטעל העיטור דף ל"ד פוף ע"ב וכ"כ ר"ירוחם נ"ב מ"ח וכן משתע כש"ם ופוסקים :

בירושלמי

פ"ב דכתובות אימא מ"ר יוסי בר לזן ובלבד שלשם שטרות של שלשה בני אדם ומשתע לי דקתי מתני דקתני אם היה כתב ירן יוכל מחקום לחר דהיינו בשלשה שטרות נב' בני אדם ונרהא דלא בעינן שם"ם רילון דסגי בשתי שטרות או שתי כתובות דשכח כיון דשלשה בעליהם או יושבה תחת בעלה שבי כתרי וכירושלמי תיירי בשטרי פלוגות לכך בעי אלתה ולכך בעי תרי בני אדם - ותיתח שהפוסקי לא הביאו הירושלמי הוא ונראה מדבריו ליה בעניו לחר או מעבר רש"ל כיון דרכם"ם רילון לא הזכיר רק שטרי שרי'או שהכלים בעליהם ג'שנים חחת בעל שטרי פלוגות כלל נוכי לא תהני מיהו אין זה שכרת כ"כ דתרי מנהרין לא משתעינן אבל ג'שטרות לא משתעינן דחלתא מוי מוקם בכל דוכתי וב"ח : ך שתא הוא זייף הכל ואפי' אם אחת שטרי שהוא מוניא תקיימות הכ"ר מקיימים אחת ואפילו משטר ג' עכ"ל הר"ן וכ"כ בשל העיטור דף ל"ר ריש ע"ב דפוכת מ"ל פיחור זייף הכל וכ"כ הריטב"א ז"ל והקשו אתוס' כאן ל' ס"ל דהכא שכי פירושו שהי שכח אחת ירן דלא ידעינן זייפי אחת מהן ולא כלשה כלשה אלא אחת מהן ואפילו הכי לא מכיח אחת יורע לזייף ולהחזיר כתב ירו על עריס וזה הפי' הוא הכלון ע"כ : ך ואפילו אם ב'שטרות כו' ויש מולקין - מין לטון הר"ב מדוקק דאם לפי שאם הרמ"ם ומהמבר מהני כשטרות מקיימי"ם וכתי אם כתבתי בשטרות מקיימי"ם ומחזיק ש"ך ל' ויש מולקין הוא הרמ"ם שאתה מחזיק לשטר וכרחיתא בהר"ן וניח יוסף ור"ת ושאר מהרונים וכתי ה"ל למיתר ואם בשטרות מקיימים מקיימים אפילו הכי ויש מולקין דאפילו ב'שטרות מקיימי"ם כו' כר מין מקיימים אהם דכיון שאם לפכיו מייסינן שאם זייף זה מחוכה כן יעשה רש"י וכן דעת התוספות בשם רבינו תם והרא"ש והמרדכי ואסיר דאיכו דוקא כשאין מכירין אלא על ידי דמיון אחיתה למחיתה אבל אינה מכירים אחיות אחיות שעריס כשכיקת עין אפ"ם יש לו אחיתה אחר' אחת ירו ליכא למיתח דילמא זייף וכ"כ הטור וזוכרה שהרחם בשעל העיטור והר"ן שם - וכתב הרא"ש ויתה כלשה דתי שיש לו ב' שטרות שהכלים נעליהם ג'שנים אחר שנתחזקו שם ס"ל דכתובות : ך משתי שטרי כתובות כתב פשור משם הרמ"ם כתובות משם שיטיבתה מחת בעל ג' שלש שנים כשופי כו' ולא משתע לי כן מדברי הרמ"ם ומהמחבר (וכן משמ"ג ריף ק"כ ע"כ) שכתבו שהכלים נעליהם ג'שנים לעיל נגי פרות ולא כתבו הכן ונראה שכתב"ם אינתא והוא שהכלים ג' שנים אחר ג' פרות ל"ל דרוקא נב' פרות ואם הפקוהו ואכתוהו מיד אחר שתי פרות משתע דש"ל דרוקא נב' פרות ואין נעיון ג' שנים רחוקת כהחים ופרות הוא נג'שנים שכל שפת יכיתה תחת בעלה ככל דבו מגי וגם ל'ם"ם והוא שהכלים נעליהן ג'שני' משתע דוקא נפרות דשייך בהו לטון מכילה וכן נרהא דעת שפר הפוסקים וכן עיקר : ך כתובות דוקא שתי שטרי פרות או כתובות שהכילת פירות של מחמיק אי יכיתה תחת כעל' משרים שכשרין הן שכל ג'שטרי מזונות מחרים או כ' שוברים שם לא כתקיימו אין מקיימים הטן דליכא מירי דמחזיק לשני שטרי דפשיל דזייפינהו חדייהו ולא ידעי כהו שכך דליתטעינהו מינים כ"כ הטור בשם הרמ"ה וכ"כ הר"ן פ"ב דכתובות וכ"כ הטעל העיטור דף ל"ד פוף ע"ב וכ"כ ר"ירוחם נ"ב מ"ח וכן משתע כש"ם ופוסקים :

פרנסי

ירושלמי

פ"ב דכתובות אימא מ"ר יוסי בר לזן ובלבד שלשם שטרות של שלשה בני אדם ומשתע לי דקתי מתני דקתני אם היה כתב ירן יוכל מחקום לחר דהיינו בשלשה שטרות נב' בני אדם ונרהא דלא בעינן שם"ם רילון דסגי בשתי שטרות או שתי כתובות דשכח כיון דשלשה בעליהם או יושבה תחת בעלה שבי כתרי וכירושלמי תיירי בשטרי פלוגות לכך בעי אלתה ולכך בעי תרי בני אדם - ותיתח שהפוסקי לא הביאו הירושלמי הוא ונראה מדבריו ליה בעניו לחר או מעבר רש"ל כיון דרכם"ם רילון לא הזכיר רק שטרי שרי'או שהכלים בעליהם ג'שנים חחת בעל שטרי פלוגות כלל נוכי לא תהני מיהו אין זה שכרת כ"כ דתרי מנהרין לא משתעינן דחלתא מוי מוקם בכל דוכתי וב"ח : ך שתא הוא זייף הכל ואפי' אם אחת שטרי שהוא מוניא תקיימות הכ"ר מקיימים אחת ואפילו משטר ג' עכ"ל הר"ן וכ"כ בשל העיטור דף ל"ר ריש ע"ב דפוכת מ"ל פיחור זייף הכל וכ"כ הריטב"א ז"ל והקשו אתוס' כאן ל' ס"ל דהכא שכי פירושו שהי שכח אחת ירן דלא ידעינן זייפי אחת מהן ולא כלשה כלשה אלא אחת מהן ואפילו הכי לא מכיח אחת יורע לזייף ולהחזיר כתב ירו על עריס וזה הפי' הוא הכלון ע"כ : ך ואפילו אם ב'שטרות כו' ויש מולקין - מין לטון הר"ב מדוקק דאם לפי שאם הרמ"ם ומהמבר מהני כשטרות מקיימי"ם וכתי אם כתבתי בשטרות מקיימי"ם ומחזיק ש"ך ל' ויש מולקין הוא הרמ"ם שאתה מחזיק לשטר וכרחיתא בהר"ן וניח יוסף ור"ת ושאר מהרונים וכתי ה"ל למיתר ואם בשטרות מקיימים מקיימים אפילו הכי ויש מולקין דאפילו ב'שטרות מקיימי"ם כו' כר מין מקיימים אהם דכיון שאם לפכיו מייסינן שאם זייף זה מחוכה כן יעשה רש"י וכן דעת התוספות בשם רבינו תם והרא"ש והמרדכי ואסיר דאיכו דוקא כשאין מכירין אלא על ידי דמיון אחיתה למחיתה אבל אינה מכירים אחיות אחיות שעריס כשכיקת עין אפ"ם יש לו אחיתה אחר' אחת ירו ליכא למיתח דילמא זייף וכ"כ הטור וזוכרה שהרחם בשעל העיטור והר"ן שם - וכתב הרא"ש ויתה כלשה דתי שיש לו ב' שטרות שהכלים נעליהם ג'שנים אחר שנתחזקו שם ס"ל דכתובות : ך משתי שטרי כתובות כתב פשור משם הרמ"ם כתובות משם שיטיבתה מחת בעל ג' שלש שנים כשופי כו' ולא משתע לי כן מדברי הרמ"ם ומהמחבר (וכן משמ"ג ריף ק"כ ע"כ) שכתבו שהכלים נעליהם ג'שנים לעיל נגי פרות ולא כתבו הכן ונראה שכתב"ם אינתא והוא שהכלים ג' שנים אחר ג' פרות ל"ל דרוקא נב' פרות ואם הפקוהו ואכתוהו מיד אחר שתי פרות משתע דש"ל דרוקא נב' פרות ואין נעיון ג' שנים רחוקת כהחים ופרות הוא נג'שנים שכל שפת יכיתה תחת בעלה ככל דבו מגי וגם ל'ם"ם והוא שהכלים נעליהן ג'שני' משתע דוקא נפרות דשייך בהו לטון מכילה וכן נרהא דעת שפר הפוסקים וכן עיקר : ך כתובות דוקא שתי שטרי פרות או כתובות שהכילת פירות של מחמיק אי יכיתה תחת כעל' משרים שכשרין הן שכל ג'שטרי מזונות מחרים או כ' שוברים שם לא כתקיימו אין מקיימים הטן דליכא מירי דמחזיק לשני שטרי דפשיל דזייפינהו חדייהו ולא ידעי כהו שכך דליתטעינהו מינים כ"כ הטור בשם הרמ"ה וכ"כ הר"ן פ"ב דכתובות וכ"כ הטעל העיטור דף ל"ד פוף ע"ב וכ"כ ר"ירוחם נ"ב מ"ח וכן משתע כש"ם ופוסקים :

דקתי מתני דקתני אם היה כתב ירן יוכל מחקום לחר דהיינו בשלשה שטרות נב' בני אדם ונרהא דלא בעינן שם"ם רילון דסגי בשתי שטרות או שתי כתובות דשכח כיון דשלשה בעליהם או יושבה תחת בעלה שבי כתרי וכירושלמי תיירי בשטרי פלוגות לכך בעי אלתה ולכך בעי תרי בני אדם - ותיתח שהפוסקי לא הביאו הירושלמי הוא ונראה מדבריו ליה בעניו לחר או מעבר רש"ל כיון דרכם"ם רילון לא הזכיר רק שטרי שרי'או שהכלים בעליהם ג'שנים חחת בעל שטרי פלוגות כלל נוכי לא תהני מיהו אין זה שכרת כ"כ דתרי מנהרין לא משתעינן דחלתא מוי מוקם בכל דוכתי וב"ח : ך שתא הוא זייף הכל ואפי' אם אחת שטרי שהוא מוניא תקיימות הכ"ר מקיימים אחת ואפילו משטר ג' עכ"ל הר"ן וכ"כ בשל העיטור דף ל"ר ריש ע"ב דפוכת מ"ל פיחור זייף הכל וכ"כ הריטב"א ז"ל והקשו אתוס' כאן ל' ס"ל דהכא שכי פירושו שהי שכח אחת ירן דלא ידעינן זייפי אחת מהן ולא כלשה כלשה אלא אחת מהן ואפילו הכי לא מכיח אחת יורע לזייף ולהחזיר כתב ירו על עריס וזה הפי' הוא הכלון ע"כ : ך ואפילו אם ב'שטרות כו' ויש מולקין - מין לטון הר"ב מדוקק דאם לפי שאם הרמ"ם ומהמבר מהני כשטרות מקיימי"ם וכתי אם כתבתי בשטרות מקיימי"ם ומחזיק ש"ך ל' ויש מולקין הוא הרמ"ם שאתה מחזיק לשטר וכרחיתא בהר"ן וניח יוסף ור"ת ושאר מהרונים וכתי ה"ל למיתר ואם בשטרות מקיימים מקיימים אפילו הכי ויש מולקין דאפילו ב'שטרות מקיימי"ם כו' כר מין מקיימים אהם דכיון שאם לפכיו מייסינן שאם זייף זה מחוכה כן יעשה רש"י וכן דעת התוספות בשם רבינו תם והרא"ש והמרדכי ואסיר דאיכו דוקא כשאין מכירין אלא על ידי דמיון אחיתה למחיתה אבל אינה מכירים אחיות אחיות שעריס כשכיקת עין אפ"ם יש לו אחיתה אחר' אחת ירו ליכא למיתח דילמא זייף וכ"כ הטור וזוכרה שהרחם בשעל העיטור והר"ן שם - וכתב הרא"ש ויתה כלשה דתי שיש לו ב' שטרות שהכלים נעליהם ג'שנים אחר שנתחזקו שם ס"ל דכתובות : ך משתי שטרי כתובות כתב פשור משם הרמ"ם כתובות משם שיטיבתה מחת בעל ג' שלש שנים כשופי כו' ולא משתע לי כן מדברי הרמ"ם ומהמחבר (וכן משמ"ג ריף ק"כ ע"כ) שכתבו שהכלים נעליהם ג'שנים לעיל נגי פרות ולא כתבו הכן ונראה שכתב"ם אינתא והוא שהכלים ג' שנים אחר ג' פרות ל"ל דרוקא נב' פרות ואם הפקוהו ואכתוהו מיד אחר שתי פרות משתע דש"ל דרוקא נב' פרות ואין נעיון ג' שנים רחוקת כהחים ופרות הוא נג'שנים שכל שפת יכיתה תחת בעלה ככל דבו מגי וגם ל'ם"ם והוא שהכלים נעליהן ג'שני' משתע דוקא נפרות דשייך בהו לטון מכילה וכן נרהא דעת שפר הפוסקים וכן עיקר : ך כתובות דוקא שתי שטרי פרות או כתובות שהכילת פירות של מחמיק אי יכיתה תחת כעל' משרים שכשרין הן שכל ג'שטרי מזונות מחרים או כ' שוברים שם לא כתקיימו אין מקיימים הטן דליכא מירי דמחזיק לשני שטרי דפשיל דזייפינהו חדייהו ולא ידעי כהו שכך דליתטעינהו מינים כ"כ הטור בשם הרמ"ה וכ"כ הר"ן פ"ב דכתובות וכ"כ הטעל העיטור דף ל"ד פוף ע"ב וכ"כ ר"ירוחם נ"ב מ"ח וכן משתע כש"ם ופוסקים :

שטרות של שלשה בני אדם ומשתע לי דקתי מתני דקתני אם היה כתב ירן יוכל מחקום לחר דהיינו בשלשה שטרות נב' בני אדם ונרהא דלא בעינן שם"ם רילון דסגי בשתי שטרות או שתי כתובות דשכח כיון דשלשה בעליהם או יושבה תחת בעלה שבי כתרי וכירושלמי תיירי בשטרי פלוגות לכך בעי אלתה ולכך בעי תרי בני אדם - ותיתח שהפוסקי לא הביאו הירושלמי הוא ונראה מדבריו ליה בעניו לחר או מעבר רש"ל כיון דרכם"ם רילון לא הזכיר רק שטרי שרי'או שהכלים בעליהם ג'שנים חחת בעל שטרי פלוגות כלל נוכי לא תהני מיהו אין זה שכרת כ"כ דתרי מנהרין לא משתעינן דחלתא מוי מוקם בכל דוכתי וב"ח : ך שתא הוא זייף הכל ואפי' אם אחת שטרי שהוא מוניא תקיימות הכ"ר מקיימים אחת ואפילו משטר ג' עכ"ל הר"ן וכ"כ בשל העיטור דף ל"ר ריש ע"ב דפוכת מ"ל פיחור זייף הכל וכ"כ הריטב"א ז"ל והקשו אתוס' כאן ל' ס"ל דהכא שכי פירושו שהי שכח אחת ירן דלא ידעינן זייפי אחת מהן ולא כלשה כלשה אלא אחת מהן ואפילו הכי לא מכיח אחת יורע לזייף ולהחזיר כתב ירו על עריס וזה הפי' הוא הכלון ע"כ : ך ואפילו אם ב'שטרות כו' ויש מולקין - מין לטון הר"ב מדוקק דאם לפי שאם הרמ"ם ומהמבר מהני כשטרות מקיימי"ם וכתי אם כתבתי בשטרות מקיימי"ם ומחזיק ש"ך ל' ויש מולקין הוא הרמ"ם שאתה מחזיק לשטר וכרחיתא בהר"ן וניח יוסף ור"ת ושאר מהרונים וכתי ה"ל למיתר ואם בשטרות מקיימים מקיימים אפילו הכי ויש מולקין דאפילו ב'שטרות מקיימי"ם כו' כר מין מקיימים אהם דכיון שאם לפכיו מייסינן שאם זייף זה מחוכה כן יעשה רש"י וכן דעת התוספות בשם רבינו תם והרא"ש והמרדכי ואסיר דאיכו דוקא כשאין מכירין אלא על ידי דמיון אחיתה למחיתה אבל אינה מכירים אחיות אחיות שעריס כשכיקת עין אפ"ם יש לו אחיתה אחר' אחת ירו ליכא למיתח דילמא זייף וכ"כ הטור וזוכרה שהרחם בשעל העיטור והר"ן שם - וכתב הרא"ש ויתה כלשה דתי שיש לו ב' שטרות שהכלים נעליהם ג'שנים אחר שנתחזקו שם ס"ל דכתובות : ך משתי שטרי כתובות כתב פשור משם הרמ"ם כתובות משם שיטיבתה מחת בעל ג' שלש שנים כשופי כו' ולא משתע לי כן מדברי הרמ"ם ומהמחבר (וכן משמ"ג ריף ק"כ ע"כ) שכתבו שהכלים נעליהם ג'שנים לעיל נגי פרות ולא כתבו הכן ונראה שכתב"ם אינתא והוא שהכלים ג' שנים אחר ג' פרות ל"ל דרוקא נב' פרות ואם הפקוהו ואכתוהו מיד אחר שתי פרות משתע דש"ל דרוקא נב' פרות ואין נעיון ג' שנים רחוקת כהחים ופרות הוא נג'שנים שכל שפת יכיתה תחת בעלה ככל דבו מגי וגם ל'ם"ם והוא שהכלים נעליהן ג'שני' משתע דוקא נפרות דשייך בהו לטון מכילה וכן נרהא דעת שפר הפוסקים וכן עיקר : ך כתובות דוקא שתי שטרי פרות או כתובות שהכילת פירות של מחמיק אי יכיתה תחת כעל' משרים שכשרין הן שכל ג'שטרי מזונות מחרים או כ' שוברים שם לא כתקיימו אין מקיימים הטן דליכא מירי דמחזיק לשני שטרי דפשיל דזייפינהו חדייהו ולא ידעי כהו שכך דליתטעינהו מינים כ"כ הטור בשם הרמ"ה וכ"כ הר"ן פ"ב דכתובות וכ"כ הטעל העיטור דף ל"ד פוף ע"ב וכ"כ ר"ירוחם נ"ב מ"ח וכן משתע כש"ם ופוסקים :

דקתי מתני דקתני אם היה כתב ירן יוכל מחקום לחר דהיינו בשלשה שטרות נב' בני אדם ונרהא דלא בעינן שם"ם רילון דסגי בשתי שטרות או שתי כתובות דשכח כיון דשלשה בעליהם או יושבה תחת בעלה שבי כתרי וכירושלמי תיירי בשטרי פלוגות לכך בעי אלתה ולכך בעי תרי בני אדם - ותיתח שהפוסקי לא הביאו הירושלמי הוא ונראה מדבריו ליה בעניו לחר או מעבר רש"ל כיון דרכם"ם רילון לא הזכיר רק שטרי שרי'או שהכלים בעליהם ג'שנים חחת בעל שטרי פלוגות כלל נוכי לא תהני מיהו אין זה שכרת כ"כ דתרי מנהרין לא משתעינן דחלתא מוי מוקם בכל דוכתי וב"ח : ך שתא הוא זייף הכל ואפי' אם אחת שטרי שהוא מוניא תקיימות הכ"ר מקיימים אחת ואפילו משטר ג' עכ"ל הר"ן וכ"כ בשל העיטור דף ל"ר ריש ע"ב דפוכת מ"ל פיחור זייף הכל וכ"כ הריטב"א ז"ל והקשו אתוס' כאן ל' ס"ל דהכא שכי פירושו שהי שכח אחת ירן דלא ידעינן זייפי אחת מהן ולא כלשה כלשה אלא אחת מהן ואפילו הכי לא מכיח אחת יורע לזייף ולהחזיר כתב ירו על עריס וזה הפי' הוא הכלון ע"כ : ך ואפילו אם ב'שטרות כו' ויש מולקין - מין לטון הר"ב מדוקק דאם לפי שאם הרמ"ם ומהמבר מהני כשטרות מקיימי"ם וכתי אם כתבתי בשטרות מקיימי"ם ומחזיק ש"ך ל' ויש מולקין הוא הרמ"ם שאתה מחזיק לשטר וכרחיתא בהר"ן וניח יוסף ור"ת ושאר מהרונים וכתי ה"ל למיתר ואם בשטרות מקיימים מקיימים אפילו הכי ויש מולקין דאפילו ב'שטרות מקיימי"ם כו' כר מין מקיימים אהם דכיון שאם לפכיו מייסינן שאם זייף זה מחוכה כן יעשה רש"י וכן דעת התוספות בשם רבינו תם והרא"ש והמרדכי ואסיר דאיכו דוקא כשאין מכירין אלא על ידי דמיון אחיתה למחיתה אבל אינה מכירים אחיות אחיות שעריס כשכיקת עין אפ"ם יש לו אחיתה אחר' אחת ירו ליכא למיתח דילמא זייף וכ"כ הטור וזוכרה שהרחם בשעל העיטור והר"ן שם - וכתב הרא"ש ויתה כלשה דתי שיש לו ב' שטרות שהכלים נעליהם ג'שנים אחר שנתחזקו שם ס"ל דכתובות : ך משתי שטרי כתובות כתב פשור משם הרמ"ם כתובות משם שיטיבתה מחת בעל ג' שלש שנים כשופי כו' ולא משתע לי כן מדברי הרמ"ם ומהמחבר (וכן משמ"ג ריף ק"כ ע"כ) שכתבו שהכלים נעליהם ג'שנים לעיל נגי פרות ולא כתבו הכן ונראה שכתב"ם אינתא והוא שהכלים ג' שנים אחר ג' פרות ל"ל דרוקא נב' פרות ואם הפקוהו ואכתוהו מיד אחר שתי פרות משתע דש"ל דרוקא נב' פרות ואין נעיון ג' שנים רחוקת כהחים ופרות הוא נג'שנים שכל שפת יכיתה תחת בעלה ככל דבו מגי וגם ל'ם"ם והוא שהכלים נעליהן ג'שני' משתע דוקא נפרות דשייך בהו לטון מכילה וכן נרהא דעת שפר הפוסקים וכן עיקר : ך כתובות דוקא שתי שטרי פרות או כתובות שהכילת פירות של מחמיק אי יכיתה תחת כעל' משרים שכשרין הן שכל ג'שטרי מזונות מחרים או כ' שוברים שם לא כתקיימו אין מקיימים הטן דליכא מירי דמחזיק לשני שטרי דפשיל דזייפינהו חדייהו ולא ידעי כהו שכך דליתטעינהו מינים כ"כ הטור בשם הרמ"ה וכ"כ הר"ן פ"ב דכתובות וכ"כ הטעל העיטור דף ל"ד פוף ע"ב וכ"כ ר"ירוחם נ"ב מ"ח וכן משתע כש"ם ופוסקים :

כד כמו

כד כמו שמקיימין משטרי כ' שדות כו' וסמ מקיימין עפ"י שאין מקיימין: כה אבל לא מתינרת הטעם דאין לחוש מדקד' כתבתיה התינרת וכתבו משתמש לפי הקולמוס ובכמה וזה נ"כ לעשה פ"ז דאין מקיימין אפילו מהספר כו' משום דאין לחוש מדקדק כ"ג בתמימה ועד"מ בסכ"ד: כו מעפי שלא פירש בחיזוק דרך כו' הרמב"ם ובטור שהביאו מסי"ם כזה וכתב ז"ל בחיזוק דרך בתי"ם שם העידו העדים בעמן על תתימתן שם שהעידו לאחרי' עליהן שאין מוסקין לכ"ד טופין שמא טעו וכו' נהגו לכתוב כו' ור"ל שמא טעו במה שם חילוק בקיום דשם העדים בעמן מעידי' על תתימת אביהו או ג' שיעיד כל ג' על תתימת אביהו ושם לאחרי' מעידין על תתימתן או ג' ויש לחלק ז"ל נס על תתימת אביהו יצטרף שלישי עמהן וכמ"ש הטור והמחבר בסי' ו' ס"ו: כז ומ"ש ונוהגין לכתוב בדרך כו' נ"ב שם למיימוני וכטור שהביאו וכ"ל טע' דשם לא מיישכין לכ"ד טופין מ"מ שמא ע"י זה יוודע ללוה שלא כתקיים כראוי ויהיו שכרר שעידי הקיום שטולין הן או מטו לד' לאחר מטת"כ כשעידי השטר בעמן העידו על תתימתן וק"ל: כח אלא על המתון שבשטר ומשם זה אחרו דא"ל שיעידו כל ג' נס לאת תתימת יד אביהו וכמ"ש הטור והמחבר שעיף ז' וס"ל להרמב"ם דכמו שאחרו כן לקולא כן כמי לחמירין לומרת דשם שכתבו בשלוחה ואין כתיבת ידן יוצא מחקב' לאחר לקיים תתימה זו מהן כמו שתתימכי' להן שהוא תתימתן כן נאמין להם שאין זוכרין מהשלוחה כלום ומ"ה אפילו שם כל ג' מעיד נס על תתימת אביהו אפילו אין עדותו נשמעת כלום ובדי

נהרדעי נחלקת דרב אחאי ס"ל אפי' שטר דאחרי כהרדעי כי היכא דלרב אחאי מקיימים משטר שקרע עליו ערער וחזוקב"ג לף על פי שאין מכירי' בחתימות משטם כיון שיודע שלולי להיות שהיה שטר כזה מקיים שטרי ידעינן שקרע עליו ערער וחזוקב"ג ס"ה כמי מקיימים משטרי שדות ושטרי כתובות אע"פ שאין מכירי' בחתימות משטם כיון דגודע לנו שלולי להיות גזירת שטרות אלו:

ואיכ הרי"ף והרמב"ם כתבו דמגרכי קרע עליו ערער (ולא כשטמ"ם ס"ק ס"ג דכתב דדע' הרמב"ם אינו מוכרח וכבר ז"ל דשפיל לא קרע עליו ערער כמו אלא דתתם לשון שטר כו' דשטר דברי הרמב"ם לא משמע הכי וכבי משמע ניתי להריף ועי' החשבם להרמב"ם דחזוקב"ג לאו דוקא רק שקרע עליו ערער וחזוקב"ג שטר וכו' ועליו קיום כ"ד והיכ כגר עליו ערער ומ"ב הוא קיום עכ"ל וכ"ל דהרמב"ם היכ נזכר בזה שקרע עליו ערער אין לה קרע עליו ערער לא משייב לר' שמואל דמקיימין משטר אלא שקרע עליו ערער וחזוקב"ג שטר וכו' ועליו קיום כ"ד והיכ כגר עליו ערער ומ"ב הוא קיום עכ"ל וכ"ל דהרמב"ם היכ נזכר בזה

שטר שיצא כב"ר ובאו עדים ואמרו כתב ידינו הוא זה אבל מעולם לא ידענו ערות זו ואין אנו זוכרים שזה לוה מזה או מכר לו לא נתקיים השטר כם והרי הם כחרשים ער שיזכרו עדותן וכל מי שאינו רן כן לא ידע בדיני ממונות בין ימינו לשמאלו אבל אם היה כתב ירם יוצא ממקו' אחר או שהיו שם עדים שזה כתב ירן מקיימים השטר ל ואין משגיחין על דבריהם של אלו שאומרים אין אנו זוכרים העדות הואיל ומתקיים השטר שלא על פיהם ומפני טעם זה אנו מקיימים כל השטרות ואין אנו מצריכים להביא עדים ולשאול אותם אם הם זוכרים או לאו שאפי' באו ואמרו אין אנו זוכרי' אותו אין שומעים להם הואיל ואפשר לקיימו שלא מפיהם אלה דברי הרמב"ם ס (סור פ"ם זה וכן מסתמא בתוספת והרא"ם פ"ב דכתובות כפי' הירושלמי פ"ם) ויש חולקים ואומרים שאפילו אין זוכרים שלוה או שחתמו מעולם על שטר זה ואין כתב ירם יוצאת ממקום אחר לא כיון שמעידים שזה כתב ירם מקיימי השטר על פיהם ולפי דבריהם כשהם עצמם באים להעיד על כתב ירם אם שכחו ההלואה ואינם זוכרים כלל שחתמו בשטר זה צריך שני עדים על כל התימה לכן צריך או שיעיד כל אחד על כתב ירו ועל כתב יר חבירו או שיצטרף אחר עמהם שיעיד על כתב ירי שניהם כדי שיהא על כל התימה שני עדים:

סנף ס (הגה' מרדכי ריש כתובות) לג (לב) ולא כיון שיזכור העדות אלא בעד אחד או בב' עדים לענין קיום השטר לג אבל כ' עדים המתומים על השטר אע"פ שאין זוכרין העדות עדיים היכא ואם נתקיים על השטר אלו הכי נמי דאין זוכרין העדות אלא שיודעים שזה כתב ידם ואין השטר מזויף אלא שאין זוכרים שלוה ממנו אין לו דין שטר נמור מ"מ לענין זה מקרי שטר דלא יהא מפי כתבם וכמו שכתבתי לעיל ס"כ סעיף י"ב ס (תשובת רשב"ם סי' אלף ר"ם ומיין ס"ק ל"ד) (לד) ויש חולקים כמו שכתבתי לעיל ריש סי' ל"ם סעיף ג':

אחר

ודע והרי בן כתרם פי' העדים המתומים נחשבים כעדות וב' שכשטר כתרם שהיו שותפ ומינו מדבר דפסול לעדו' לכ"ע כמ"ש בס"כ ס"ם בדין אלם ובסי' ל"ם בדין שהיו שותפ והתרי"ק סבירא דברי הרמב"ם וכתוב כן הרי הוק כתרם ולפ"ז קאי אשטר דכתוב כתרם בעלמא וכ"כ המחב' לקמן בס"מן ב"ם ס"ג ובס"ב כ' בשתי' ל' הרמב"ם ע"ם וכל' זה כתב המחבר בס"ם ס"ו ול' והרי הש' כתרם ולפון כתרם על ככלי תרם ונם לפון הרי הס כתרמים נוכל לפרש כן ול' תתימתן שכשטר כתוב לתרם ועפ"ר: ל ומן מחניתין על דברי הרמב"ם ז"ל נרע מעדים דעלמא שתי' העדים על תתימת העדים וה"כ אם כל א' מע' נם על תתימ' תכירו או שתנטרף שלים מתון המעיד על תתימת. ובדמסיק סני כהכי: לכ ולא כיון שיזכור העדות אלא בעד אחד או בב' עדים לענין קיום השטר אלא עד כשמן תתום על השטר אלא עד אחד שמן תור' שטר ע"ו לאלתו לכית דין לפסוק שבועה על פי או להתחייבו תתון כשנטרפו או' אחד עמו כעל פה אלא שבע אלא היו דברי' תעולם או שפרעו ופשור אלא נרך ז'וכר העד התתום עדותו על פי השט' ויכף לכית דין ויעיד לפניהן על פה לפי תה שפסק התחבר ותור"ם כפ"מן ב"ם ס"ו אלו עדות כתכו תפלי שעתא ואפילו לתאן דתכיר התם דכשהעידו התם תרתי הוו עדות' בתכתב ידהו ובחתימת ידהו ובחתימת ידהו ואפ"ה לא הוי אלא כעד אחד כדאיתא התם ואפילו הכי לא הוי אלא כעד אחד כיון דלא ידעי בהו אלא מחתימת ידהו ולא מדבורא דפומא ה"נ כיון דלא ידעי בהו אלא מחתימת ידהו לא הוי אלא כעד אחד ואפילו הכי לא הוי אלא כעד אחד

מהרי"ו בסמ"ע מיימוני סכ"ב כמ"ש מהר"ם פ"ב כמהרי"ו בסי' ל"ד סמ"ק ג"כ בין עד ג' לב' עדים לענין זה ודו"ק היטב ועמ"ש פוד מור"ם מוה כד"מ הר"ם ל"ט ונם כמ"ש סמ"ג בהג"ה: לד לפי סג' רביעי ממון כו' ובתורה תתרה על פי שנים עדים בעי ממון פ"ם כל ג' ממון: לה ומת ג' מהן כו"ה מי הוה קי ויהיו כתובין על חתימתו ועפ"ר: לו בפני עדים כ"כ הרמב"ם ועפ"ר מם כתבתי טעם הטור, ללא כתב כאי: לז אפי' על קרום פירות אפ"ם שאין כותבין שטר על קרקעות"ם הטו והמחב' כר"ם מ"כ משום דהוה דבר שיכול להודיע מ"ם בליו מ"ח לקיים ממנו חתימת ו' מיד כותבין לחרם ומ"ם אפי' לחרם דמשמ' מכ"ם תמיהני לת"ב דבמרדכי לת"ב דתמיהני' אבל יכול לחתום בפנקסיתו ואח"כ דמנילתא דהו לא מצי לכתוב לפניו שטר עליו ואם יכה לכתוב אחר חתימתו לא מהני כיון שהו כתב אחר ומשליכו לאחר וכמ"ש הטור וכתב לפנקסו ר"ם ס"ט ע"ש: לח וכ"ם אם היו עדים לכך על החרם וכיון שהו כתב אחר לא מהני כלום: לט אם

יא אמר אחר מהעדים זה כתב ידי והעיד הוא ואחר על כתב ידו השני לא נתקיים לי לפי ששלשת רביעי הממון יוצאים על ידי עד אחד:

יב וכן אם העיד אחיו או אביו של הראשון עם אחר על כת' ידו של האחים לא נתקיים שהרי שלשה רביעי הממון יוצאים על ידי קרובים:

יג ◦(ג' רמב"ם פ"ו מה"ע דין ה') שנים שחתומים על השטר לה (לה) ומת אחר מהם צריך שנים מן השוק להעיר על חתימתו ואין הער החי יכול להצטרף עם אחר להעיר על חתימת המת שאם כן יצאו שלשה רביעי הממון על ידו ואם לא נמצא אלא עד אחד עם זה הער החי כותב חתימת ידו (לו) בפני עדים לז אפילו (לח) על החרם ומשליכו בבית דין ער שיוחזק כתב ידו כב"ר ◦(כ"י פ' תו' הנחתם) לם (לם) (וכל שכן אם היו עדים לקיים חתימת המ') כדי שלא יצטרך להעיר על חתימתו ואחר כך יעיר הוא ואחר על חתימת המת:

יד אם אין מכירים לא חתימת הערים ולא חתימת דייני הקיום ואחד מעידי השטר מעיר על כתב ידו ושני עדים מעידים על חתימת אחר מהדיינים (מ) או הדיין בעצמו ואחר עמו מעיר על כתב ידו (מא) אינו מועיל (מב) דמאי דמסהיר האי לא מסהיר האי מג הער מעיר על מנה שבשטר והדיין מעיר על חתימת הערים ◦(ר' יהושפ כ"ב מ"ח מהי"ם פ"ו התנרם) מד (מג) (וכן אם נתקיים כתב הסופר וער אחר לא הוי קיום)

טו אם

לגמרי דלא ניתן לכתוב ולא מסיב מנהג עדים בלל ובריבים לבוא ולהגיד בפה ונם מהרי"ו ס"ל כן וכן עיקר וכדברי הר"ב לחים מתורתי' ודו"ק סימב (ועיין סומן הסמיים כל הנ"ם שלא הרב מרחשה ועד סופה רק לעיל סי' ל"ם סעי' ו', כתב דברי הר"ב כמו נסעי' נ' והן הן דברי הר"ב כאן נסוף ס"ם): לה ומת ג' מהן כו' ואם מת אחד מהם הוה מי ואינו לפנינו וכ"כ הסמ"ע ס"ק ל"ה וכן מוכח להדיא בתשובת הר"ב ס"ק י' שהבאתי לקמן ס"ם זה ודלא כהנים מהם ע"ש: לו בפני עדים ועפ"ר אם בתבתי טעם הטור דלא כתב הכי עכ"ל סמ"ע והב"ח כתב דהטור קיצר בתוכן ולפי נרנ' דמ"ם הטו' יכתוב' תחתית' ידו של החתם ויעלייכו בפני ב"ד כו' ר"ל דהב' יהי' בפני ב"ד מיכתו' ויעלייכו בפני ב"ד ואיינו שכתב בפני ב"ד ולא כתב ויעלייכו נרנ"ה דמ"ם הטו' דמשמ' דהם כותב תחתית ידו בפני ב"ד לא כדין עדים דהיכ היו מעידין על חתימת ידו דמ"ל להרמב"ם דדוקא תוך לנית דין בפני עדים יחתום דאי יעשה כן נרע"ד נתבע דה"ל כמעיד בב"ד כדין מחתום בב"ד כדי להכיר מתוך כך כתב ידו ה"ל כמעיד מתם על חתימתו ונל"ע: לז על החרם. דמתנלת"ם לתום שיתבטלו אחר אבל אחסם"ל הכי למיחש למירי דכתב מיכול להזריף הוא ולא נבי מפילו מכני מורין עכ"ל הר"ן וכ"כ הירוסל"ם והתוספות ומוכח עוד בתום' דמתים כנרי מעיר דלנרי אלייעז'דמ' עיקר חסיר' כהני יאלל לכתו' עליו אפיל מתכב ויועל וכמו שכתבתי לעיל מיהן מ"ב ס"ק ל"ל ומדברי הרמב"ם ומהמב' והרא"ם ושור ונמר פוסקים לא מסמע כן דהא פסקו כר' אלישור ופ"ה כתבו כאן לייחתום על החרם ואין לומר דהחתם יחתום על החרם דמשר מתנה נמי פעול על החתם דהא לקמן ריש סימן קכ"ג כתבו דבשר ונרע' דמ"ם הטעם כאן לייחתום על החרם דהחתם הכא מחפשם בחתום על החרם כמ"ש הירוסל"ם

מג בסטר מקוים ולא במרי׳ על כתב ידם שם מעידי׳ דיומא שיכיר כל אחד
גם מחתימת חבירו דיין או יעיד לאחר שמו על חתימתו אלא כל אחד מעיד על
קיום הסטר ׳ וכן כשבני עירם מעידים על חתימת שני דייני קיום בתקיום
הסטר אם חתומה ג׳ דייני׳ עליו אע״פ שאין מכירין חתימת השלישי ולא
חייבי׳ שמא לא היו רק שנים ואחתימת השלישי היה מזויף ואע״פ שאין כתוב
בו לחותמ׳ חלת׳ חויב כו׳ כ״כ הר״ן
והרי״ף כתב ושלא וכן הוא בגמ׳ על הקיומין
דף נ״ה ע״ב : תר מעיד על החתימת
עידי הסטר ׳ כגון שאומר שחכיר אותם
או שחתימתו בפנינו וכ״ה אם אומר
בפנינו בתקיום הסטר בפני ב״ד מהני
בלירוף דיין אחר שמעיד על חתימתו :
תה ודיין אחר מעיד על חתימתו כו׳
משתם דבריהן מעיד על חתימתו לאחר
פני ולא בעינן בירוף אחר שמעיד
לפי שעיף י״ד ס״ק ל״ח : תו אלא
שבנים מן הסוק מעידים על הדיין כו׳
לפי שהסטר ושאר תחרוכים לא כתבו
יפה בכאן בדברי הר״ן ובדיומא לכן
מוכרח מני להסדין קצת ׳ וז״ל הר״ן
ס״ב דכתובות תפי דקתסבירי הסר׳ כו׳
עידי הסטר מעידים על תנא שבסטר
כרבנן והדייני׳ מעידים בפניהן בתקיו׳
אלכך לא מצטרפי ובתב הרא״ש ז״ל
דמשכחת לה דעד ודיין מצטרפי כגון
שיש עד ג׳מן הסוק שמעיד על חתימת
שני העדים ודיין אחר שמעיד על
חתימתו שהרי יש לנו ע״י עד אחד חתימת הקיום ע״י הדיין וחתימת הקיום שאחר
וכן הדין כשאין לדיין מעיד על חתימתו אלא שבנים מן הסוק מעידים על הסר
ועל הדיין דהשתא כולם שהדות אחת הן ובכיולו כ״י תוס׳ ד״ה ובתב
עליו שהסטר בשערו דרך אגרת ו״ל ויש לתמוה שהרי על הסר הבני מין כאן
אלא עדות הדיין בלבד ולכן נראה לתחוק תיובת הסר ועל ובנראו אלא שבנים
מן הסוק מעידים על הדיין והרי זה כמו שהתבת בשחוק בשהרי״ם ע״ב ׳
ועל פי זה שם בדברי הרא״ש כאן ׳ וכ״כ בשהי״ם ע״ב ובשה״ם שם הוא
בהר״ן ׳ ולפ״ז כולם לא ידעו למוקמה דמוכרח הוא שאין כאן אלא ע״ם
ודברי הר״ן נראים ׳ שאם כפי שם שבניהו שם קשם לחם שהרי״ן כ״כ
ובתב כגם שהתיתי ס״ל לברייתא הבל וליתיבינהו ברישא ובכי ס״ל דשהסנ׳
לא עד ודיין שהסרפי׳ כגון שיש עד ג׳מן הסוק שמעיד על חתימת שני העדים
ודיין ג׳שמעיד על חתימתו או שני עדים מעידים על חתימתו ועוד דלשם
שינה לשון שבסטר דברישא כתב שבסטר שהרי יש לנו ע״י הסר שבשים הקיום
וע״י הדיין שהשים הקיום שאחר ובפיכא כתב שבסטר כולם שהדות אחת הן ואין
עד ג׳ ועל דיין ג׳שני שהכי ומוכרח כן בס״ם ד״ה ג׳ לא שהשים הך דעד ודיין שהסרפי׳ שבסטר ללא שבסטר
בים שם ג׳ ולדיבוק על עד אחד ג׳שאר עדות שהדיין בלחוד וא״כ בשי שהסקינן דלא שהסדין שבשהם שום שעיד
על תנא שבסטר וזה שמעיד על החתימות ואינו בדין שיהסרפו על הסר ועל הדיין שבשהם כולם שהדות אחת הן ומכי
אר״ן בשם הרא״ש ובתב בדיומא שבשם שהסרפי׳ לא שהיו ב״ד ולא שהיו עדים שהסרפי׳ לא שהיו ב״ד ולכך דקדק
הסמ״ק שמין ג׳ החתימת קיום שאחר ולא שהיו עדים שהסרפי׳ לא שהיו ב״ד ולא שהיו עדים שהסרפי׳ לא שהיו ב״ד ולא שהיו עדים
כתם ג׳ הרא״ש בתב בדיומא שבשם שהסרפי׳ לא שהיו ב״ד ולא שהיו עדים שהסרפי׳ לא שהיו ב״ד ולא שהיו עדים שהסרפי׳ לא שהיו ב״ד ולא שהיו עדים
והדיין מעיד על בתב ידו והקשו בתום׳ ותיובת ליה שמין בלן קיום שמין בלן שהסרפי׳ לא שהיו ב״ד ולא שהיו עדים שהסרפי׳ לא שהיו ב״ד ולא שהיו עדים
מעיד בס על בתב ידו מבירו ואפ״ל שלא קיבלו בלן ר״ל שלא בתבו בדיבים לעדים בלא בשיק בדיבים ר״ל בשהסרפי׳ לא שהיו ב״ד ולא שהיו עדים שהסרפי׳ לא שהיו ב״ד ולא שהיו עדים
בשהיו שהסרפי׳ לא שהיו ב״ד ולא שהיו עדים שהסרפי׳ לא שהיו ב״ד ולא שהיו עדים שהסרפי׳ לא שהיו ב״ד ולא שהיו עדים שהסרפי׳ לא שהיו ב״ד ולא שהיו עדים
ועל בתב ידו מבירו ואינו שמעיד ג״כ על בתב שני עדי הסרפי׳ ואפ״ל שבני עדים על בתב ידו ולא שהיו ב״ד ולא שהיו עדים שהסרפי׳ לא שהיו ב״ד ולא שהיו עדים
דייק בסטר מעיד על תנא שבסטר והדיין מעיד על בתב ולא שהיו ב״ד ולא שהיו עדים שהסרפי׳ לא שהיו ב״ד ולא שהיו עדים שהסרפי׳ לא שהיו ב״ד ולא שהיו עדים
שהסרפי׳ לא שהיו ב״ד ולא שהיו עדים שהסרפי׳ ל

מח קרובים לדייני קיום משו' דבעי' עדות שיכול להזימה ודיינים אלו לא יקבלו הזמה על קרוביהן : מט ויש מכשירים משום דשתם קיום הוא שמעידין שמכירי' חתימ' וכזה לא שייך הזמה מ"מ הקילו בקיום שטרות להכשיר אף אם מעידין שהכירן חתמו אף דשייך ביה הזמה : נ לעדים המעידים כו' משום דאין לה' ענין זה לזה אבל עידי הקיו' עצמן שמעידין כעדות א' לא יהיו קרובי' כמו בעדות דעלמא : נא ובלבד שיכתבו מי הן עידי הקיו' שאם כו' ודייני' של קיום פשיטא שיהיו נכרים מכח חתימתן שבקיום אם הם קרובים ומ"מ איכו צריך לכותבן משא"כ עידי קיום שאינן נוכרים בשום מקום מ"ה צריך לכותבן וק"ל : נב רחוקים מעידי השטר משום דעיקר המלוה תלוי בעדים וגם לא יקבלו עליהן הזמה : נג מדייני' שדני' על המלוה כו' מפני שדנ' על המלוה כא ע"י דייני הקיום שקיימוהו להשטר עפי תחה שבא על ידי עידי הקיום שעל ידי דייני הקיום נגמר הקיום : כד מעידין בפניו ותות' פי' זה השומע מפיהן חות' כפשו עמהן ולעפ"י שאלו השנים היו עדים שהעידו לפניו נעשו ג"כ דיינים דבקיום שטרות הקילו

יח ° (ר"ן שם) צריך (מח) שלא יהיו עידי הקיום מח קרובים לדייני קיום ° (רשב"א שם) מט ויש מכשירין :

הגה ° (ר"ן שם לכ"ע) ועידי הקיום יכולין להיות קרובים נ לעדים המעידים על חתימת הדיינים שקיימו השטר ° (בש"ע נרשם כאן ר"ן ובאמת הר"ן אינו שייך לכתבי' והוא מבואר בש"ס פ' מ"ס וכל הפוסקים כדלעיל סעיף י"ב) ועידי הקיום לא יהיו קרובים זה לזה :

יט ° (ר"ן וריב"ש סי' ספ"ב) עידי קיום הקרובים למלוה וללוה פסולים ° (רשב"א) ויש מי שמכשיר ° (ר"ן פ' שני דייני גזירות וע"פ ועפ"קמ"ס שם פ' שני דייני גזירות) (כ) (ודייני קיום הקרובים למלוה ולוה הקיום פסול) :

כ ° (ר"ן שם) דיינים החותמים לקיים השטר חותמים אע"פ שלא קראוהו °(רשב"א ובתשובו' רמב"ן סי' קי"ב) ודוקא מה שיש בגוף השטר אין צריכים לקרות (כא) אבל מ"מ צריכי' הם לראות מי הם המלוה והלוה כדי שלא יהיו קרובים לדייני' ולא לעדים המעידים בפניהם ° (ריטב"א ועפ"ק כ') ויש אומרים שאין צריך לקרותו כלל °(ר"ן פ"ב דכתובות) כא (כב) (ובלבד שיכתבו מי הם עידי הקיום שאם יהיו פסולים למלוה ולוה יכולים להכיר אחר כך) :

כא ° (ר"ן שם) דיינים שדנים על תנאים ועניינים שבמלוה עצמה (כג) צריך שיהיו כב רחוקים מעידי השטר :

כב (שם בשם הרא"ש) (כד) דייני קיום צריך שיהיו רחוקים נג מדיינים שדנים על המלוה עצמה (כה) ויש מכשירין :

כג ° (ר"ן שם) (כו) עידי הקיום יכולים להיות קרובים לדייני מלוה :

מו ° (ל' רמב"ם פ"ז מה"ע דין ו') שלשה שישבו לקיים את השטר שנים מהם מכירים חתימת ידי העדים ואחר אינו מכיר עד שלא חתמו כד (כז) מעידין בפניו וחותם משחתמו

סכי או הם מפרשים זה הירושלמי בענין אחר עכ"ל ונראה שיש לפרש די הירושלמי תני ובלבד דברי' שהם רגילי' בהם דהיינו ש"ה אחרי' כאלו שהם רגילים בהם דאלו להרא"ש ה"ל תני מפני שהם רגילים בהם אלא ודאי י"ל ש"ה לאיכך ובלבד דברים שהם רגילים בהם גם ראיתי בריטב"א פ' ב' דכתובו' שחולק להרא"ש שכתב וז"ל ומסתברא כיון דקתני אמיו דלית ליה לא שא ולא הא ש"ה לאדם רחוק דעלמא דאמי שכא ותנא דמתני' נקט הנהו דמסתמא שכיחי בנייהו וידעי כתב' דידהו ע"כ : מט שלא יהיו עידי הקיו' משום דבעי' עדות שיכול להזימה ודיינים אלו לא יקבלו הזמה על קרוביהם עכ"ל הסמ"ע ובאמת כתבו כן קצת פוסקים אבל הר"ן ספ"ב דכתובות השיג על זה והוכיח מסוף פ' זה בורר דלא קי"ל כהירושלמי דפיסל עדים קרובים מטע' הזמה אלא גזירת הכתוב הוא אלא יומתה אבות על בנים דכל שהדבר יוצ' על פי קרובים הן שניהם עדים או הא' עד והשני דיין דא ודא אחת היא ופסולים והשיג על הרשב"א שכתב דיכולי' להיו' עידי קיום קרובים לדייני קיום כיון דאין הזמה שכיח' כמו לא מייסינן להכי בקיום שטרות דרבנן ע"ש : נ ודייני קיום כו' נראה מדברי הר"ב דאף מאן דמכשיר בעידי קיום פוסל בדייני קיום וכ"כ בעיר שושן להדיא אבל דייני קיום הקרובים למלוה או ללוה פסולי' לכ"ע ודבריו תמוהין בעיני דפשיטא דמאן דמכשיר בעידי קיום ה"ה בדייני קיו' דאין טעם לחלק כלל ועוד דהא לפי טעם המכשיר הוא משום דקיום שטרות דרבנן הקילו בה ואוקמה אדאורייתא דלא צריך קיום כלל א"כ האי טעמא שייך נמי בדייני קיום והר"ב ספי נראה להכשי' בדייני קיום מעידי קיו' והר"ן וסייעתו דפסלי בדייני קיום הקרובים למלוה ולוה פסלי נ"כ בעידי קיום הקרובים למלוה ולוה אבל מאן דמכשיר בעידי קיום פשיטא דה"ה וכ"ש בדייני קיום וכן הוא להדיא בתשובת הרשב"א הנדפסת בתשוב' רמב"ן סי' קי"ב שכת' שם אבל כשעידי קיום או דייני קיום

קרובים בין למלוה בין ללוה נראין הדברים שפסולים משום דנפק מתוכא אפומ' דקרובים אלא שיש לעיין מדתני ר' חייא אין העדים חותמים על השטר אא"כ קראוהו כו' ועוד תדע לך דגרסי' פ"ק דגטין בפני כמה כותבו לה כו' אלא דייני קיום ועידי קיום כשרים אע"פ שהם קרובים לבעל ולאשה כו' (ובתשו' רשב"א לפום סימן תתקמ"ט שלפון מוטעה קצת אמנם כוכתו כמ"ש בתשו' רשב"א שלדפסת בתשו' רמב"ן שם ע"ש) והכי מוכח נמי להדיא מדברי הרשב"א בחדושיו ריש פ"ק דגטין בסוגיא דבפני כמה כותבו לה כו' (ומ"ש הריב"ש סי' ספ"ב בשם רשב"א פ"ק דגטין דפסול עידי קיום הקרובים למלוה ולוה בלי"ע ואפשר שבחדושי רשב"א שלו לא היה כתוב סוף דברי רשב"א ע"ש בחדושיו בדף ו' סוף ע"ב ונראה שמ"ש הוא ברור וא"כ דברי הר"ב והע"ש בלי"ע : כא אבל מ"מ צריכים הם לראות כו' כדי שלא כו' וזו דעת הר"ן וריב"ש וסייעתם דלעיל סעיף י"ט דפסלי בעידי קיום הקרובים ללוה ולמלו' ולפיכך צריכי' הם לראות וה"ה דכשיכתבו' מי הם עידי קיום שני וכ"כ הריטב"א פ' שני דייני גזירו' וז"ל הא דאמרי' הדיינים חותמים על השטר אע"פ שלא קראוהו פי' אע"פ שלא ראו כלל לדעת עניינו אבל צריך לדעת שמות בעלי דבר כדי שלא יקיימוהו בקרובים לבעלי דבר או נמי לא קראוהו כלל והוא שכתבו באגרתא בפי' שמות המעידים על כתב העדי' עכ"ל והביאו ב"י וכ"כ הב"ח בשם כותלין וז"ל ומסיקנא רבי דיכא בתר כ"ד לא דייקי וכיון שכן כתב הרמ"א ז"ל כי מקיימי השטר צריך שיכתבו שמות המעידים על החתימות בפי' או שיקראו שמות בעלי דבר דאל"כ שמא יקיימוהו בקרובים ובי דיכא בתר בי דיכא לא דייקי ונובי' בשטר זה והכי מיתוק' הא דפ' שני דייני גזירו' הדיינים חותמים בשטר אע"פ שלא קראוהו כלומר כולו אלא שמות בעלי הדבר או לא קראוהו כלל ופירשו שמות העדי' עכ"ל וכיס אוחרי' שכתב המחבר שא"צ לקרותו כלל הוא הרשב"א בתשו' רמב"ן סי' קי"ב מבואר שם להדיא טעמו משום דעידי קיום ודייני קיום הקרובי' למלוה ולוה כשרים והוא היא מי שמכשיר בסעי' י"ט ולפיכך א"צ לקרותו כלל ולא לכתוב שם העדים כלל והרב בהג"ה והע"ש ערבבו הדברים וכמו שיתבאר : כב ובלבד שיכתבו כו' מה שנראה מדברי הר"ב והעיר שושן דלסברא זו באחרונה צריך שיכתבו ליתא ונם מה שנראה מדבריהם דלסברא הראשונה לא מהני שיכתבו ליתא אלא לסברא הראשונה כו' שיכת' מהני כשיראו מי הם המלוה ולוה וה"ה מהני כשיכתבו מי הם עידי הקיום ולסברא האחרונה א"צ לקרותו כלל ולא לכתוב מי הם עידי הקיום וכמ"ש בסמוך והר"ב והע"ש ערבבו הדברים ולא ה"ל לכתוב כאן ובלבד שיכתבו מי הם עידי הקיום כו' אלא בסברא הראשונה אחר מ"ש המחבר אבל מ"מ צריכים הם לראות כו' היה להם לכתוב או שיכתבו מי הם עידי הקיו' כו' כ"ל : כג צריך שיהיו רחוקים מעידי השטר עצמו כשם שצריך שיהיו רחוקים מהם כשמעידים בפניהם על פה שאף על פי שעדים החתומים על השטר מטעם שחתמו נעשה כאלו נחקרה עדותן בבית דין שדנין על הממון היאך ידונו אותו בעדות קרוביהן שמעידים על הממון בעצמו עכ"ל ר"ן ולפי זה משמע דה"ה אם העידו עדים בע"פ לפני ב"ד אחד וכתבו הב"ד עדותן אין יכולי' בית דין אחר הקרובים לעדים לדון במלוה ע"פ עדות קרוביהן שהעידו כבר וכן משמע עוד בדברי הר"ן שהבאתי לקמן בסמוך ס"ק כ"ו וכן משמע עוד ממ"ש הר"ן שם וז"ל דאכן קי"ל כטעם הירושלמי לפסול משום הזמה אלא כיון דנפקא לן בש"ס דילן מדכתיב בנים שאין קרובים מעידים זה עם זה מהאי טעמא נמי אין מעידים זה בפני זה דכל שהדבר יוצא ע"פ קרובי' הן שניהם עדים או אחד עד והשני דיין דא ודא אחת היא עכ"ל וכ"כ הריטב"א ספ"ב דכתובות וז"ל דאמר בירושלמי לא מעידי' כו' משום הזמה אבל אין זה שטת הש"ס דילן דהזמה מילתא אחריתי היא ומעלמא קאתי וכדאית' במס' סנהדרין גבי הא דתנן ב' אחין וא' מצטרף עמהם הרי הן ג' עדיות והן עדות א' בהזמה ומעם פיסול בקרובי' בש"ס דילן גזירות המלך הוא שלא יצא הדבר נגמר ע"פ קרוביהן שהם כגוף א' וכשהעדי' קרובים זה לזה הרי הם חשובים אלא כעד א' וכשהעדים קרובים לדייני' הרי הוא כעד עצמו נעשה דיין אחר שהעיד ואין כאן דיין שלם עכ"ל ודלא כעיר שושן שכתב הטע' שדין זה כונע בעדי' שחתמו כדין או לא - וגם בסמ"ע ס"ק כ"ב כתב הטעם שלא יקבלו הזמה עליהן - אלא הטעם ברור ומבואר בריטב"א והר"ן כמ"ש וע"ל סי' ל"ג סעי' י"ז ומ"ש שם : כד דייני קיום צריך שיהיו רחוקים כו' דכיון דאחרי' שצריך שיהיו דייני המלו' רחוקי' מעידי השטר לפי שאע"פ שעידי השטר נסתלקו מטעם שחתמו מ"מ דייני מלוה ע"פ חתימתן בריאים לדון וקנפיק מתוכ' ע"פ קרובים כך ראוי שבאמר שצריך שיהיו דייני מלוה רחוקים מדייני קיום שהרי ע"פ קיומן צריכים לדון דאף שיש לחלק דמפני שעידי השטר על המלוה עצמו הם מעידים ודייני קיום אין עניינם אלא על הקיום איכו נראה דמ"מ דייני המלוה ע"פ קרוביהן צריכי' לדון וכי תימא א"כ אף עידי הקיו' צריכים להיות רחוקים מדייני המלוה וא"כ לכתוב בקיום שמות עידי הקיום המלוה שלא יהיו קרוביהן כדי להזהר בדייני המלוה שלא יהיו קרוביהן ועכשיו לא נהגו כן אלא כותבים סתם ליתא שאין עידי קיום דומים לדייני קיום שכיון שנתקיים השטר בדיינים דייני המלוה ע"פ דייני הקיום הם דנים ולא ע"פ עידי הקיום שאפי' היו עידי הקיום קרוביהם דדייני מלו' כשמגביה את השטר אינם מצטרפים עמהן שאיכן צריכי' אלא דייני קיום ואע"פ שקרוביהן גרמו להיותם חגבי' ממון זה כל שאין כאן ניכרו' קרובים אלא גרמתן בעלמא לא איכפת לן כדתכן הרי אלו ג' עדיות ולפי זה שכתבנו שיכולים עידי קיום להיות קרובי' לעידי השטר ולדייני מלוה כל שנתקיים השטר כבר על פי אחרים אבל צריך להזהר שלא יהיו עידי קיום קרובים לדייני קיום ושלא יהיו דייני קיום קרובים לדייני מלוה עכ"ל ר"ן : כה ויש מכשירים כל שאין נריכים דייני קיום עצמן להעיד על חתימתן בפניהם אלא שדייני מלוה מכירים אות' או שאחרים מעידים עליהם עכ"ל ר"ן בשם הרא"ש : כו עידי הקיו' שהעידו וקיימו' השטר בפני ב"ד אחר יכולי' להיות קרובי' לדייני מלוה ועי' לקמן ס"ק פ"ג : כז מעידי' בפני' ושהעיד ועד' וקי"ל לעיל ס"י ו' שפי' דאין עד נעשה דיין בקיום שטרו' דרבנן הקילו - וכת' בסמ"ע בהג"ה וה"ה עד שחתמו על השט' ועל הסט' דיין לקב' עדו' על

עד

ראי'

סג שהרי שלשה היו כיון דנתכבר קודם שנתמנו שום ג' מכן הרי זה חותם עמהם שהרי שלשה היו ואם אחר שחתמו העירו עליו שחזר בתשובה (סו) אינו חותם עמהם שהרי הוא כמי שאינו בעת חתימת השנים :

כז במה דברים אמורים כשערערו עליו בעבירה אבל אם ערערו עליו בפנם משפחה כגון שאמרו אמו לא נשתחררה ועבר הוא או לא נתגייר וכותי הוא ונודע אחר שחתמו השנים שאין במשפחתו פגם ושהוא כשר הרי זה חותם עמהם שזה גילוי דבר שהיה מקורם הוא :

כח ס (תשו' הרא"ש כלל ס' ד') כתבו קיום (סז) ונמצא אחר מרייני קיום פסול (סח) יחתכו אותו קיום שם והשטר נשאר בכשרותו :

כט שלשה שישבו לקיים את השטר (סט) ומת אח'מהם (ע) צריכין לכתוב בכותב תלתא הוינא וחד ליתהי כדי שלא יאמר

סו אינו חותם עמהם כו' ולרש"י דוקא שלו הסכים שחתמו אין מעידים עליו משום דכונעין בעדות שנגלי להם שחתמו עם פסול כדין אבל אחרים מעידים עליו ומותם ותתיים לי על המחבר ובר"ב שלא הזכירו כלל דעת רש"י ונראה עיקר כש"ם וכן דעת הרבה פוסקי' וכמו שנתבאר. דאפי' ר"ח שהניחו החום' ודאי קשה עליו טוב' וכבר הזכר הרמב"ן כש' המלחמות פ"ב בתשובות דברי ר"ח ש"ם וכי' הרי"ף והרמב"ם שלא הזכירו כלל ע"ז ונראה להו כפי' ר"ח כש"ה דהכשיר בנגרע בתרי ותרי מ"מ פירוש מנותב פונב מרע דפסל' דליכי' דש"ם משמע דקאי אמותם דחתמו דיניס עמהם שנגלו להעיד מדקתני שלשה שישבו כו' וקאי ערעור על ג' מהם עד שלא חתמו מעידים עליו ומותם משחתמו אין מעידים עליו ומותם ועור דמנרע רמוקה כזו שהתבטל בירופס ה"ל לש"ם לפרש ועיקר הענין מסר אין הסף' ועוד דכיון דאף לאחם שחתמו מכבי כשיבטלו עדות ממנו ונבטלו מחזי כ"ב לש"ם דאיכא מעידים עליו ומותם ועוד דלא אל"ל אין מעידים עליו דהש"ם מכני עדותן לעוור אחרם שלא אל"ל משחתמו מעידים עליו ואינו חותם עמהם ועוד ק"ת מכני דפריך אי ערער דפנם משפחה גילוי מלתא מעלמא בעלמא הוא דהש"ם כי מעידים עליו אחר שחתמו אינו חותם עמהם משום שהעידו עליו בב"ד שהיה פסול מעולם ולא כתבטל ועדי סרטון מש"כ כשהעידו עליו שנגלו לקיים עדותם אבל אם ערערו עליו בפסול שנתם אחר שחתמו אינו נגלו לקיים עדותם שנתבטלה על עליו הערעור ולא כתבטר אלא עתה מיום שהגיעו עליו כ"ב ובלשה וכמ"ש בפרים' ש"ם : סח ובסטר כשהר בכשרותו וברשה דסיינו דוקא כשנתקיים מקדם ש"ם נ' כשרים אם אינם עדי' לכשיבו שנכנל לקיים' על ידן ונקי"ל דלא כפסל בשטר שנתת תתימת הפסול שנתם כבר על הקיום :

סו כ"ב

מתכשר אלא משעה שהעידו עליו כב"ד משעה תשובה וכל שטרות שנתת'כיונתים פסולים דהם הסי' שעתת פסול אית לכל הדבר מתחים דוקאי אין עדותן מכשרתת וכיון שהעידו עליו משעה שנתת'משעה שנתתו ניגלי מילתא שרצוי היה לפנרף בשותו שעה כראתי' בערער דפנם משפחה. לפיכך נראין יותר דברי רש"י ז"ל דפי' שנתתתו היינו שעתת דאין מעידי'עליו לפי שהן כונעים בעדות שנגלי הוא להם שיצאו עם פסול בדין עכ"ל הר"ן ועוד דפ' ועוד דפ' דהם בעד זומם קי"ל לתפר'סוא בפסל ב"ם לענין בכשר לתפרע הוא בכשר - ומצא רמ"ם בריבב"ם פ"ב דכתובות ו"ל ומ"ת כיון שהעידו עליו דעבר תעוב' קודם ערעור על אלו הרי לא נתנם' תנירו' וכבר היה בשתתמו ו"ל דהש"ל דמ"ל כי אין זה בכשר עד שיעידו בב"ד ועוד לפילו הוא בכשר לתפרע משום דעבר תעוב' קודם ערעור על אלו הרי לא נתנם' דין הוא שיתבטל בירוף עכ"ל הסירוף הראשון בבר נתפה והסירוף השני ב"ב לא מתוור דש"כ גם נערער דפנם משפחה בימה. הכי לכך נראה פירש"י עיקר ועשה לפון ב"ם מורה כפירושו - ומה שהקשו עליו הסום' הביבה פריך תרי ותרי ניהו הא נגי ר'כתי משכחיתות זש"ה קי"ל דחזקתיב'גברא בחזקת כשרות ל"ק הירי דבבר כתב ברא"ם ובר"ן דלא דמי לתפה והוכיחו דלא כתו שבתבו התופסות בשם ר"ת. אלא בהרי"ף. דתרי ותרי ה"ל בגרע שפק פסול לענין דאין מעידים מתון על ידו וכן הוכיח הרמב"ן בם'התלמות פ"ב דכתובות דלא מהרי'אוקי בגרע בחזקתי'אלא מוקמינא מחזקת בחזקתי'והשיב על הבעל התתור וכיבנו שנגלי ועל"ם שהרי הדברים נכוחים וכן כתב הבעל העיטור סוף דף ל"ה דתחתרת כרב אלפס וכ"ב ובה"ג פ"ב מה'עדו'דין ג'וכ"פ בסור והתתבר לעיל סימן ל"ה סעיף כ"ח - ומה שהקשו עוד התום' על פ"ב דתתו פריך גילוי מילתא בעלמא הוא דהכר שעשוי לגלות הוא. שיכרקב עד שיתבר הדבר וזה תות'לך יתבר הדבר לעולם כיון שאלו אנים מומחי' שהוא עבר אין כל העולם יכולי'להכחיבן ותרי כתלם. עכ"ל לפי ענית דעתי נמי ל"ק דהבר שעשוי לגלות לכל העולם לא מהיבן תרי כתלם ותכי מהיבן רבה אחר רב נחמן אחר ר"ש בני עדים שאחרו את בעליהן ואח"כ בא בעלם לא תבא תתו עלה בתערבא אחא נגרא ואקי ואת אחרת לא תבא כו'וכתבו התום'שם ור"ל אחי נגרא ואקי כו'וש"ת כיון דאיכא. תרי דאחרי אח אחרי'מיכא אלא דאחרי שהו אח בכך בא תרי כאלה דיהו ור"ל דלגבי דבר הנראה ביותר לכל לא היה סומר רב נסני עדים לא. תבא עכ"ל וכן כתב אחרי'ק סוכם. קע"ה ור"ל ואח שכתבת תרי כאלה גם זה לא מהל בכל כי לא מהל בתורת עדות אלא גילוי מילתא בעלמא שבבר הוא להאמין יותר התרוצים שהצוטפים בכל היכא אמין עדו'מש אלא אחר רוב דעות בראשית ביכמות ע"ב דף ס"ה ובסוטה פ"י אקבא דף ל"ם עכ"ל ופ"ב הבא ואין להקשות על פירש"י דלאח יתבבר להפך לפסול בבר ואין בריב"ם ז"ה ור"ל ויש תקשין ואחב לן בזה עכ"ל אלא מבואר מדלין לאחכתר לפסול ור"ל דלעניין עבו'ותאמין כל התעפות נחזקת בשרות הן ע"כ ועו'נרא לאחרן דהכי פריך אי ערער דפנם משפחה וב"ב ע"כ שם אחרי'לכל שבדברים'כן הוא דאם לא כן תיקשי נתי תרי ותרי ניהו ואל"כ גילוי מלת'בעלמא הוא ולא שייך לות'שנועים בעדותן כיון שאחרין דבריהם וכן תוכח להריא תלמון רש"י שכתב ר"ל גילוי מלתא בעלמא הוא משחתמו אחרי אחרים עליו תתי תשר נוגע בעדות אי'לכל דבר זה בריבים הן לבר ודבר בעשוי לגלות אות שיבקו תאריו עד שיבר הדבר ואין עדותן אל אלו מלוי להבדתן ואינם אלא תבלי דבר בעלמא ע"כ ור"ל בח"ם דבר זה בריבים הן לבר כו'דבע"כ שבר זה בריבים הן לבר דאם לא תיקשי נתי תרי ותרי ניהו אלא ודאי דמייר בבערער דפנ'משפחה שאם לבר ולבדוק הדבר ואחרים שיבראו דבריהם ופ"ב דבר זה בריבים הן לבר ואם לא תיקשי נתי תרי ותרי ניהו אלא ודאי דמייר ב"ל בדור ולכך נראה פירש"י עיקר : גם ברא"ם וטור ור'ירוחם בעמ"י שהביאו מי'הרי"ף בתשבת'הביאו ב"ב פירש"י תתבל'וכן הבעל העיטור דף ל"ד ע"ב כתב בתחלה פירוש רבותא תשום דכונעים בעדותן הן ואלכך הן סיכם תעידים אבל אתרים תעידים עכ"ל וכן הרתב"ן בם'התלמות אף על פי שתסכים להרי"ף דתרי יתרי פסול התפק ודלא כבעל העטור ופי' ר"ת תכל תקום בבח תתבת דתשתא הוא משום דכונעים בעדותן הן ואלכך הן סיכם תעידים בשניהם ועל"ל דלעניין עבו'ותאמין כל התעפות נחזקת בשרות הן ע"כ ניהו ותוקתי'לבגרע בתזקת כשרות ור"ל (דף ת"ם ע"ב) ועוד שלין פירוש אחר עולה בשתועה זו כתוכן דאי נתי תרי ותרי ניהו אפילו הכי אין מעידים עליו משום דתתו דכונעים כי אתרי נתי דלאו הוא נזלן הוא תיקי כונעים כו' ע"כ ל"ל וכן כתב בשלטי גבורים פ"ב דכתובות בשם ריא"ז (דף תע"ז ע"ב) וז"ל ג' שיבאו לקיים השטר כו' לאחר שחתמו אין מעידים בשנים עליו שעשה תשובה להבדיל לפי שכונעי' בעדותן שחתמו אחרים מעידים בשנים עליו שעשה תשובה ובכר שאתי בשם הר"ן מבכל תקום בשם תשתא דתשבים לפירש"י דשעתא הוא משום דכונעים

יאמר הרואה או בית דין של שנים קיימוהו ° (ל"מ"ס סי' דין ו') סו (עג) אפילו היה כתוב בו בבית דין יאמר שמא דימו ששנים בית דין הם ° (ער כאן) (עד) ואם יש בו סח (עה) משמיעות שהרי שלשה אינו צריך ° (הרמ"ם ושור ועור ס"עפ"י) ויש אומרים שאם לא כתבו וחר ליתוהי כשר ° (ריב"ם סי' תי"ב) (פו) ומכל מקום לכולי עלמא אם כתב בי דינא וכסותב תלתא תו לא צריך וחותמים שנים מהם ודי : כנס ° (סם ור"ן פ"ב דשבועות) ומם כל מה מתומים מין צריך לכתוב במותב תלתא סיגופ ° (תוס' רמב"ן סי' ל"ג ומהגהר"י לעיל פרק ח') סה ומפילו מין כותב כן רק סער זה כתב"ם כרחוי לי ככך :

ל ° (ג"י בשם הגהות) אפילו כשלא מת אחר מהם נוהגין לכתוב וחר ליתוהי ע (עם) כרי להקל מעליהם שלא יחתמו בו אלא שנים :

כנס עם מס כתב בהנסך כמותב תלתא כו' ומתומים כו' נ' (ריב"ם סי' תי"ב) (עו) ומתנה מ' מהן קרוב או פסול ° (ריב"ם סי' תי"ב) ים אומרים דכשר דתלינן דנ' לחרים שבו ולא מתמו מהן רק כ' והנ' הקרוב או הפסול מתם מחר כך כחו שהכתיבו לעיל סי' מ"ס סעיף י"ב לענין סחר שטרות ° (חסו' הרא"ם בכללו סי' ל' ועיין פ"ת ס"ו) סו (עז) ים אומרים דפסול ° (ריב"ם סי' שפ"ב) (עח) קיום שכתבו עם מהמתו סהדי (עם) כשר (פ) דמוחל ומתומים נ' מהו רוסין שבו בית דין : לא ° (כל הסעיף ל' ורחב"ם פכ"ז סם' מלוה וין ו') קיום בית דין צריך שיהיה סמוך לכתב ידי הערים או (פא) סמוך לצד השטר (פב) או מאחוריו סר (פג) כנגד הכתב ולכן

סמזכירו סס' הסנין בשני מומחה כו' ר"ל שהותו כשלים ודאי לא היה עמהן בקיו' אלא מדנשמ' בשני מומחין ודאי בקיו' שכשכם דכוה ודאי בשנין ס"ס' כו מומחה דלא שמה כו' אבל לפי הרמב"ם ס"ג לא ס"ס ובמ"ב ס"ג לא ס"ס ובמן בפרישה ס"ג ודו"ק : סס ומפילו מין כתב כו' רק סער זה כו' ומשמע סס בתוכת ערמב"ן סי' ל"ג דסתמת מלמתן בשנין ומלכשני זס קלי וכן בכ"מ ס"ס : ע כדי להקל מעליהן כו' סי' כשהיו מתמלה נ' יפד וקבלו העדים משלמה ומ"ב סלך ג' מהן ולא מהמו אלא משנים ס"ג לפדר מחר שלוחי קודם סיכתבו סחרת' ושיתפו' נס הוא אלא כותבין סחרת' וכותבין כה ומד ליתוהי (ומ"ם מי כתב תרי מנו תלתא ג' כשני כ') ופני בתחימת משניהם כין שנתקבל העדות כשלשה : עה אם כתב בהנסך סי' בקיום סב"ד סיו רגילין לכתוב קדמנ' נפק סער זה וע"ם זה נקרא קיום שנפק ופ"ל סי' ס"ב ס"ו : עם ו"ל דפסול סי' בקיום פסול אפ"ל בשטר כשאר בכסרותו : עו מנסנו סהדי בשטר כרי"ם סי' אפ"ב כתב בשטר דיל"ל שהן נאמנו' פכירו שכירו ופרי סס עדים ב"ד דנפ זה כללי לא יהיה גדולה מחומה מרואים וכ"ם

פה ולכן אם כתב קנה כו' ולפסוקי מרדכי פ' כ"ב דכת' דמלפף כיס כייר וכתב כיס סימן וכ' מ"מ אם כתם נתון וכתב עליו דף ק לעשות כיתן אלא יוליף ע"כ אמ"ש נמי מדברי הרב בהג"ה ודו"מ כדפי' אבל לי נראה כדברי הגמוקי ומיהו לדעות דברי נתון בלי שום ראיה דכתב יוקע אמין לחלוק על הנתון אם לא נראים כדורה מן אם"ם וכל אבן כפן דשבעל העיטור והגהות מרדכי פוסקים כנתון לפסק הלכה וכן ר' ירוחם פוסק כ"כ בשם נתון לפסק הלכה ואם שכתב המגיה מסנה ומביאו כיתם יוסף ודברי פרמב"ם עיקר לפי שיטות רעתי נראה דאף הרמב"ם מודה להנתון אלא דהרמב"ם מיירי כגון שכתב מאמורין אבל מאמורין אפילו אם כן פשיטא דמיירי שפי לכתוב הקיום מאמורין והנתון מיירי כיכא אלא בלא כייר כלל כגון שכייר כלא"ה בכיס דברי ר' ירוחם פוק כתוב כ"כ בשם נתון לפסק הלכה ואם שכתב המגיה מסנה ומביאו כיתם יוסף ודברי פרמב"ם עיקר לפי שיטות רעתי נראה דאף הרמב"ם מודה להנתון אלא דהרמב"ם מיירי

ג שנים החתומים על השטר ואמרו אין כתב ידם יוצא ממקום אחר ובאו שנים ואמרו כתב ידם הוא (כז) אבל קטנים היו או פסולי' כג (כז) הרי אלו נאמנים (כח) וקורעין השטר כה (כט) אלא אם כן טען שנקבע לו זמן לקיים השטר ° (ר"ן פ"ב דכתובות) ואם יש עדים שהוא כתב ידם או שהוה כתב ידם יוצא ממקום אחר ° (רמב"ם) כו (ל) משטר שקרא עליו ערער והוחזק בבית דין כז (לא) אין קורעין אותו ° (הרא"ש וסור') ויש מי שאומ' שאין צריך שיקרא עליו ערער דבהוחזק בבית דין סגי אפילו לא קרא עליו ערער כח כט וכל זה שכבר מתו העדים ° (ר"ן פסה"ד) אבל אם העדי' חיים ומצויים אפי' ע"ל דקרעינן ליה לשטר ל"כ ארבע בעל העיסור נסה הרא"ש ז"ל אבל מורי הרא"ם ז"ל כתב כיון שהיום או מחר יבואו עדים ויקיימוהו ס"ל תרי ותרי ואפי' ליה שטרא לחפיסה ליה לן למיקרעיה מספק כשהיה רחמ' נסבעו' לה תקרע קרעינה ליה דילמא סליק דייק דעבד כר' אליעזר ואפ"ג דליכ' למעבד כר' אליעזר לכתחלה וכמאן דכרעין ז"ל נשטר של יתומים כי היכא אבל כשתלוה קיים לה מקיימינה ליה לשטרא משום דאי הוה ליה קיום עד השתא הוה ליה וכיון דקיי' לי' דידי' לא מהני ואי מקיי' נמי לא מהני אלא לחפיסה ליה לן לעכובי כיון דהשתא פסול הוא כן עיקר עכ"ל ז"ל דמוכר הרא"ה פי' דה הקחה רב ממון מוקי תרי להרי תרי לגה כשרים' אלא לעכובי קיום' ולא כשרים' לחפיסה ואפי' כת' שלישי כן אפי' כשם רשב"ם לעכובי מוכר ורו"ק מוהו כ"ל דמשטר דנם ה"ר שלמה כן פרש מוקי דשטר של יתומים לה קרעינן ליה : ק משטר שקר' עליו ערער וכו' כבר נתבאר זה לעיל סעיף ו' ס"ק כ"ה בעל נכון ע"ש : קה אין קורעים אותו ולא מנבינא ניה ואפי' תפס מטלטלי אפילו בפרעם לה מקרעין שיניה וכו' לקמן - ופ"ה בשטר שכתב אומרים שהוא פרוע ושכנס אומרים להניח בתחלת רשב"ם שכתב ה' בסוף סימן כ"ם מחו"י ונם ס"ם זה ע"ש ועיין ס"ם לקמן סימן ס"ב ס"ק כ' : קו ויש מלקין על העיקר כשנבע הרמב"ם דכיון דאפילו בם השטר נפסל וכן דעת הר"ן וכן פסק הבית מרם וכן נרע"ה לקן שכר לחלק ולפוקמא שטרא למוקמיה הא מתרי' כש"ם פ' תרוכא ריש דף ע"ב ופ' זה זורר ריש דף כ"ו דהיכ' דפסלי לפו בנזלנותא נפס' השטר אפילו לחפרע' קורס שהעידו עליו שנעשה נזלן כאביו וקי"ל כותיה ולמעשה הוא נפסל וכ"ל לדעת הרמב"ם דהתם מייבי פסולים אותם בנזלנותא נפקיעא מבמ"כ כבא דמייבי שהם חיים ואינם בלן אבל לא משהנו לחלק בכך אלא נרע"כ ונדולה מזה נרפה דעת התוספות דפסילו משהנו שהרי פסולים אותם בנזלנותא שמוחרים נזלנים היו נפסל השטר והיינו כמ"ש הר"ן בחלה דשטר דברו דפסולי עדו' היו כיינו שכיו קרובים בכתובות ובתרתקו אבל בזמוחרים נזלנים היו פסילו מהו נאמנים ע"ם וה"ם התוספות ופסולי עדו' דקתני לא שמוחרי' שעיירן פסולים הם דא"כ מאחי אין נאמנים אלא פסולי עדות היו אז ועתה הם כשרים ע"כ ל"ל לא שמוחרים שנזלנים הם ס"ל עיירן הם פסולים אלא שמוחרים שנזלנים הם פסולים אלא מדברי הרמב"ם שהשטר נפסל אפילו לאחר זמן ואפי' לאחר מיתת העדים ומכל מקום אחאי אין נאמנים להחזיר נאמנות דאי בעי מוחזק הוא בשטר ואי בעי אינו מוחזק ואפי' הכי נאמנים ומשום דאין מוחזק מפסיד לו ואין לומר דמיירי שהשטר בידו דהא כתבו תוי' דא

קס ס"לחמרו לבעל השטר ° כתב הר"ם כללי ס"ס ר' על
שטר שכתבתי ולא ס"ו כותבי' כו' מתחילו' אם לית לך סוס
מחנינו כללי ס"ל לפרש ואף אם אומרי' בעדים דלא היה ככלל אין
נחנילו קולי וסותרים מ"ש בשטר ע"ל ד"מ"ע : קו קוץ מלומר
בפנינו מסר מודעא בשטם משו'
דאמריכן בנאמרת מודעא ניתן
לכתוב ופי' הר"ן דניתן לכתוב
בשטר מכר דאם יבטלו וניכא
לאחר כך מחמת המודעא צריך
להזכיר בשטר מודעא שקיבל
כח"ב בשטר וח"ם ס"ל דאף
בשכתב דס יוצא ממקו' אחר
נחנילו קיון דלא עקרי סהדותא
לגמרי דהא לכתי מכני לאהדורי
זוי לסומת דהשתא שטרא וכתב
עוד ר"ן ז"ל וכן אם נפרס כו' וכתבתיהו בפרישה ע"ם וכתב עוד
דאולינן לכתוב משום דמלוה קעביד שתחזיר לשטר
הלואה או לשטר קנין כדי להניל הלוה או המוכר מיזקו ולא היו
נחנים בשכתב ידס יוצא ממקום אחר דהא גם נחתרם לנוסים
היכו מחמת נפשות כ"ם דניתן לכתוב ואף"ה אין נחנים לומר
כן בשכתב' יוצא ממקום אחר כו' עד"ר ועפ"ר : קו שלוש
היה קטן ס"ם דשוקה הדעדים לא אתמו על השטר היוצ'מחמת
יד הקטן דשולה הוא ואין נחנים להם נשטר כשטר הנשים : קף
מכל עד שהחזם בשטר כו' דאין כ"ד מוקרין על עד אחד ועל"ל ר"ם
כ"ם דבשטרות ס"ם אינו יכול לאוזר ולבעיד ש"ם :
סנוה

(קסו) אין נאמנים (קסו) בשום דבר קס שיאמרו לבטל
השטר ° (פור נשם דניהו נפיס פ"ב מה' עדות) קו (קיו) חוץ
מלומר בפנינו מסר מודעא :
לח ° (תוי' הש"ם) עדים החתומים על השטר שאמרו קו
הנה שהלוה היה קטן באותו שעה (קיח) אינם נאמנים :
° (ריב"ם פי' קב"ו) ים מומרים הם דעדים שתתומים על
השטר כמי שנשקרה עדותן ואין יכולין לאזו' דוקא שכי'
קף (קיח) אבל עד אחד שתתום בשטר יכול לאזור כו' :

א מלוה

וזה לשונו נם קס כתב ני"ו ע"ם הריב"ם דבשטוארים דשטו ולא ידעו בדבר
שהוא מתנם נאמנים לעולם כו' כל זה לא נהיגי הריב"ם כאן לא מייני
משעות אלא שבתלה לא ידעו שהוא מתנם ואח"כ שמעו מעיו שהוא מתנם
ול"ד כלל לדעיל פיקן מ"ג שאומרים שניהו שתתלה בשבת אתלך כאן דהניכ
של הריב"ם כאן לא שליגי שהוא שתומות כלל ואפשר נם שטר תורה וכמ"ם :

שוב מבאתי בתשובת הרי"ק
שלשקר ס"ם ל"ד דף כ"ג ע"ב
בניא דברי רבי יוסי טוב שמביאי בשם'
דאם אומרים שנועד לשם אחר כך
נאמנים ואפילו בת"י יוצא ממקו' אפי'
כו' (ומה דברי הריב"ם בכ"ל) ולא
הניא סוס מולך דברי ונם מבאתי
נשדק בניית לשרי שהחזר נופי' שהניח
דברי הריב"ם בכ"ל נשטם לפסק
הלכה - וכן עיקר : קאו מין
נאמנים - ועדים שחרים נאמנים וכן
כתבו הנמוקים ע"ל רבי יהושע ב"ב
מ"ב ותיבאו ב"י ממו"ל ני"ו : קפז
בשום דבר - תשמע דקאי נ"ב אתנאי

וכן העלייתי לעיל סי"ב ס"ק להלכה ועפה על מ"ם שתחזר לקון פיזן פ"ב
פעי"י ב וכן לעיל סי"ב ס"ם כתבו הטו"ז ס"י להוסיף בעדותו שבאי ותפש"ב
ס"ק י' כתב דדעת הטור ושתחבר דבתבאי נאמנים לפ שכתי' יוצא ממקום
אחר ומ"ם כאן בשום דבר לא קאי אתנאי שבתב"ם לעיל סימן כ"ם שתם בעדות
נע"פ שתחזר וכן כתב תש"ת לדעת הטור ולא נסירא לי גם אי לפשר לומר
כן נדעת הטור דא"ב היאך כתב כאן סימן לרע כתב לעיל סימן כ"ם נבי עדות נע"פ שהרא"ם
מולק על הרמב"ם דא הרא"ם מיירי בעדות שבשטר אבל נאחת הטור מיירי
ל"ק מיירי דכאן יוצא ממקום אחר מין נאמנים לפ שכתבו שהוא מתנם וכן
נאמנים ולא ידעו אם הוא מתנם אם לאו ואפילו נא ידעו אם הוא מתנם
ורש"י דבכתי' יוצא ממקום אחר מין נאמנים לפ שכתבו שהוא מתנם וכן
והרא"ם ס"ל דבאחות וחשוד ור' ירוחם כ"ב מ"ב וכן כתבו עוד התוספות
פרק חזקת הבתים דף מ"ם ע"ל וכן בנמת שטר מ"ם שתחזי"ם וכן פתב
האמוקי יוסף שם וכן תשיק נתנה'חזי' ס"ק מא' עדות נשם ר"י וכן כתב שריב"ם ס"ק דבאחות נשם ר"י וכן
פוסקים אלו לא הוי פסק כן שהרי לא הביאם ני"י - ונדולה מזה מה שכתב הב"י נשפיטות דפוסקים דפסקו כמר בר רב מארי ולא כרב נחמן ולא הביא שום חולק
שיהא ואני ראיתי בהריב"ם שם שכתב וזה לשונו הלכתא כרב נחמן ורבינו חננאל דרבא דשמוך כריניה חולא לאחר בר רב מארי כיון דמוקמי ליה
ושוניין כאי דפרק חזקת שבתים כרב נחמן ושתם פרכינן להריב"ם מדרב נחמן וכן פסק רבינו הני ורב"ם ז"ל והרמב"ן ז"ל והרשב"א בשלוש תשובות
שאות קיים ריש דף ל"ו ז"ל ושפשוט כרבינו הני דבעיא דתנאי היו דבינו חננאל חולק לאחר בר רב מארי פשיטא דנאמנים
ודוקא כאי בשתק שתבתים שתחזקו מדרב נחמן ורב חונא אלמא הלכתא כותיה ודאמר לאחר בר רב מארי פשיטא דנאמנים
אלו בשטר ל"ם פשפק כרב נחמן ע"ש ושפטר רבא ר"ח ושפטר הפוסקים דפסקו כבולא ס"ם כאחר בר רב מארי בר מחויך שנועה ואחרי לא קאמרי אלא היכא דליכא
מחזקות אלא כותיה מה שאין כן בכא משתא שנויא בש"ם דלא כותיה - שוב ראיתי שגם בפסקי תוספות פ"ב דכתובות סימן ס"ם כתבו על פה לא אתי ואתרא
לשטרא אפי' ע"י חנו ע"ב ואיתיבו כרב נחמן ושקדן שם כתב על זה ז"ל ופ"ע כי זה דוקא לרב נחמן אבל לאחר בר רב מארי דקי"ל כותיה בכל דוכתי'בר מחויך שנוע'
ואחרי לא מוי הכי פרב ע"ל ולפי מה שכתבתי לק"מ בין הפוסקים ב"ל שבאמת פסקו כרב נחמן - ומ"ם פרישה"ת ובבל העיטור דנקט דהלכה
היו דבינו כרב נחמן אלא דיש לדקדק לפוסקים דשם שכך הם מר בר רב מארי חוא נתנא שפי מרבה וקי"ל הלכה כבתרתי מתניי ורבה ואילך ונראה דכוונתם דשם
ב"ל לשם ס"ם לשטר מיד בעיא דרבא לרב נחמן בתר תלתא דרב נחמן ונשר הכי דברי מר בר רב מארי ומשמיר שם ס"ם בעיא דרבא בתר תלתא דשטר מ"
דמשקנת שם ס"ם בבעיי דרבא ולא כתר בר רב מארי : קיח מיהם נאמנים דכיון דקי"ל מוקח מין הערים חותמים אלא ס"ב נעשה בנדול בריבים שם לבדוק שם
הוא נדול וכל אלא נקרו מסוי נפשיהו דשיהי ואין אדם חשים שנתו דשע עב"ל דשב"ם ואפ"ל אפילו אין כת"י יוצא ממקום אחר אין נאמנים : קיט אבל עד
א'כו' ע"ב נזה כיון דקי"ל לקמן סימן כ"ב בהרמ"ם ושייעתו דשר אחר בכתב זוקק לשבועה ס"ב ס"ל כשיעור על פה ואילך יוכל לחזור בו ואף הריב"ם סימן כ"ב
לא כתב כן דרך אגב אלא דרך בעלי התשובות לכתוב דבר אף שאינו עולה לסלכה בשיעור אף שאינו עולה לסלכה בשיעור אף שאינו עולה לסלכה בשיעור
לקמן סי"ב ס"ב דשר א' בשטר סוי בשר א' ס"ם אינו יכול לאזור בו אם כתב עדותו בלשון אשר בשטרות שע"ר בעניו אלא שני חתומים ואלא שני כתבו :

כאב סדר כתובה סימן ק"י ז"ל הנה נם לפני שמואל ובירו סובר על מקנת כתובה והרמב"ן ז"ל החולק מהר"ר מיוק אשרלב מביכרת לי לפיך
בשטר עדים קיימו שתחתום הער שתעיד הר שתיר בתחום על בשטר עם שתעיד עדתו שעיד על שתחתום ושוכ'ושתת על הפוכ'לאחר שתחם הער
הרמבן כל ב"ל העיד שתר"ם בשתחתום נם כאן נם כתר הרבני בן זוכת מון ואחר שתום כתב בשטר ושבפניו קבלה שתם ק"ם על בשטר בפני עדים שתחתומים
על השטר שהיעו כתר שתרשם בן יצחק וכתר שתעיד שתחתו עדיים ב"ל על השטר עכ"ל החזן ועל פי זה נהני רוחם שתקיים השטר שכתב תכם נ'פניס
בשחר שהעד החזן שתרשם עם כתר שתעי' סופר ועד כת"ם ר'יוחם כתב ב"ח שכתב סופר ועד שתרשם לנבות שתכני תכי חרי ושכיבו ב"י בש"ם סימן ס"ו לף על נב
דבש"ת שתרב שתכל לנתרי היינו בשתי שתחתום הסופר לפניהו אבל כשהסופר לפניהו ושעיד על כתיבתו שתשרש לנבות תנני תרי כ"ם לשתוקי בתם יהי
ושכשר כשר אלא שתוכל לפוכיח עם כתובתה. וב' שתתר שהעיון שכר הק"ם הוי עד ב'בע"פ ושתשרש עם עד שתחתום כדלקתם בהריב"ם בש"ג ופ"ב ושכתב בדא
דהיינו דוקא לנבות תנני תרי כשר כתבתר דלעיון שכר פדיק תבניית נכי תרי ושר דברי כתב הרמב"ן פ"ד תש'עדות שם שתר שתם אותו אלא שכתב עדותו קניתי
תירו על הסלוקה שעשה תלוה בשטר נאורה וה"ם בנרון דיון ואע"ב דלא קבלה ק"ם שתיון שכתבו רק בשני עדים שתחתומים זה שהיו תזיק דכל תי שהיה בקיע
יוכל לשעיד על זה וכמ"ש הרשב"ם בתשובה סימן אלף ע"ב - הנ'דשוכר זה תקיים נב'עדי דשתר שתחתר שתעיד שתיר שכתב עיון זה השטר שכתב עליו
שתחתם שטר הרשאון כל ב"ל שתיר הוא על שתיתת שכיהו שתיק אלא שתיתת רק שאינו שכיר שתחתיתם נם שתיון שתיר שתחתיתם וגם שתכשרים ולא שתרי
דשתיק נכי ריבעא דשתוכל לפוחתם דשל שטר' כתי"ם שכיי כשים עדים על שתיתת יד שתי יכול הוא לשעיד על השטר ופ"ב ס"ם הכא שכשר שתקיימה מ"י כשר
שתעיד ולא שתעיד שאינו שתיר שתכיר שתחתיתם רק שפשר שזכר עיון שפשר יכיר בשתחתיתם ק"ק דנעין יהי לפי הכי דכתי חבר הוא ופ"ם לעיון
קיום שטרות דרבינו הוא שתיר שתחם שטר הער דשתכיר' שתפי שתחם הער שתיר לית לים ליה שתחתום נשם שטר' דאי לפי דכתי חבר הוא ופ"ם לעיון

כבכל הב"ם דפיקי פנים שכשרות - הפן שתשר נירוף כתב שופר ועד כשר כתבתי לעיל סעיף י"ד ס"ק ח"ם דלית' דר' יוחם לא קשר אלא
כשהסופר לפניהו ושעיד כע"ם והוא הפן שב'שינו נוכף רק לעדות ע"ם ולא לקיום השטר ואפ נפקא מינ'פוכ'ם לעיון שרשת לקוחות
שכרשתרינן נשם ס"ק דשתיעה ובכל הפוסקים ושתשר לקמן סימן ס"ם פעיף י"ח ס"ק ח"ם כשתם שופר שתחתום שתחתם שתחתם שתחתם

מז מי שטען אמנה הוא או פרוע ובו ב סעיפים :

א מלוה שאמר על שטר שבידו (ע) שהוא אמנה או פרוע אם הוא חייב לאחרים (ב) ואין לו (ג) ממה לפרוע אלא מזה השטר (ד) וכתב בו נאמנות (ה) בבית והוחזק השטר

מז א סכנה לחכמה לו פרוע כו' עיין בס"ח סכתב לתרץ לחה לא יבה כחמן כתינו דחי בעי הוה מחיל ליה משום סחמן כיו יכתו לחתול ולהסיד חוכו אלא היה יכול לחזור ולנבותו לעולם כיון שהחליו חשכ"ל כסטוען לחכמה לו פרוע חיכו מפסיד חוכו דיודע בהלוה דהיכו נוחן לכסור כמה שלוה ליפרע ואחי אומרים לו אכל חותם אקדכתנו כר"ם כ"ב ותו לחד שיטה כן לה קיל כי חלא כסיכוי כתרת וכמ"ש סטור ונם כתחבר ס' פ"ו סעיף ה' בסדי דחיכו יכול לחוליה להלוי חיכו סם כתבתי וחלקתי דה"ת כסכניע וחן הפרעון על חלוה סהלוה לו אכל סם עדיין לה הניע וחכו חפסר דיכול לחוסלו אכל הטור והחבר חייבי כחן כהניע וחכו חלקחלקו כם"ם זה כין סם חמר כן כשעת שתכתנו חלוה שלא חו לה חשמע דחיירי עכ"ם שהניע וחכו ק"ל : כ וכתוב בו כחחכות כו' אכל סם כין נו כחחכות נחחן חף כחלו' שכ כחלוה יכין שהיכו יכול לנבות נו חלה כשהוצה והרי אומר סהוח פרוע (כ"כ כטור) ושפע ל"ח דפרוע הוח כטוען חין לי כח"ם כם"ו : נ וסוסוק פשטר כו' פי' כתקיים כך"ד וכ"כ נם' מ"ו וסל"ו : ד חיכו

ב סעיפים :

א מלוה שאמר על שטר שבידו (ע) שהוא אמנה או פרוע אם הוא חייב לאחרים (ב) ואין לו (ג) ממה לפרוע אלא מזה השטר (ד) וכתב בו נאמנות (ה) בבית והוחזק השטר

מז א סכנה לחכמה לו פרוע כו' עיין בס"ח סכתב לתרץ לחה לא יבה כחמן כתינו דחי בעי הוה מחיל ליה משום סחמן כיו יכתו לחתול ולהסיד חוכו אלא היה יכול לחזור ולנבותו לעולם כיון שהחליו חשכ"ל כסטוען לחכמה לו פרוע חיכו מפסיד חוכו דיודע בהלוה דהיכו נוחן לכסור כמה שלוה ליפרע ואחי אומרים לו אכל חותם אקדכתנו כר"ם כ"ב ותו לחד שיטה כן לה קיל כי חלא כסיכוי כתרת וכמ"ש סטור ונם כתחבר ס' פ"ו סעיף ה' בסדי דחיכו יכול לחוליה להלוי חיכו סם כתבתי וחלקתי דה"ת כסכניע וחן הפרעון על חלוה סהלוה לו אכל סם עדיין לה הניע וחכו חפסר דיכול לחוסלו אכל הטור והחבר חייבי כחן כהניע וחכו חלקחלקו כם"ם זה כין סם חמר כן כשעת שתכתנו חלוה שלא חו לה חשמע דחיירי עכ"ם שהניע וחכו ק"ל : כ וכתוב בו כחחכות כו' אכל סם כין נו כחחכות נחחן חף כחלו' שכ כחלוה יכין שהיכו יכול לנבות נו חלה כשהוצה והרי אומר סהוח פרוע (כ"כ כטור) ושפע ל"ח דפרוע הוח כטוען חין לי כח"ם כם"ו : נ וסוסוק פשטר כו' פי' כתקיים כך"ד וכ"כ נם' מ"ו וסל"ו : ד חיכו

ג סעיפים :

א מלוה שאמר על שטר שבידו (ע) שהוא אמנה או פרוע אם הוא חייב לאחרים (ב) ואין לו (ג) ממה לפרוע אלא מזה השטר (ד) וכתב בו נאמנות (ה) בבית והוחזק השטר

מז א סכנה לחכמה לו פרוע כו' עיין בס"ח סכתב לתרץ לחה לא יבה כחמן כתינו דחי בעי הוה מחיל ליה משום סחמן כיו יכתו לחתול ולהסיד חוכו אלא היה יכול לחזור ולנבותו לעולם כיון שהחליו חשכ"ל כסטוען לחכמה לו פרוע חיכו מפסיד חוכו דיודע בהלוה דהיכו נוחן לכסור כמה שלוה ליפרע ואחי אומרים לו אכל חותם אקדכתנו כר"ם כ"ב ותו לחד שיטה כן לה קיל כי חלא כסיכוי כתרת וכמ"ש סטור ונם כתחבר ס' פ"ו סעיף ה' בסדי דחיכו יכול לחוליה להלוי חיכו סם כתבתי וחלקתי דה"ת כסכניע וחן הפרעון על חלוה סהלוה לו אכל סם עדיין לה הניע וחכו חפסר דיכול לחוסלו אכל הטור והחבר חייבי כחן כהניע וחכו חלקחלקו כם"ם זה כין סם חמר כן כשעת שתכתנו חלוה שלא חו לה חשמע דחיירי עכ"ם שהניע וחכו ק"ל : כ וכתוב בו כחחכות כו' אכל סם כין נו כחחכות נחחן חף כחלו' שכ כחלוה יכין שהיכו יכול לנבות נו חלה כשהוצה והרי אומר סהוח פרוע (כ"כ כטור) ושפע ל"ח דפרוע הוח כטוען חין לי כח"ם כם"ו : נ וסוסוק פשטר כו' פי' כתקיים כך"ד וכ"כ נם' מ"ו וסל"ו : ד חיכו

ד ולכן נראה כו' הרא"ש כתשובה כלל ע"ט סי' י"ג כתב דאם אומר על שטרות שבידו שטרות אלו מיופקי' ללוי שהלוה לי מעות אין כיוצא כלום וכן אם אמלא כיצד מעות אלו יכול לומר של לוי הוא שהלוה אותן לי כעי"כ דאלו לומר שהלוה אותן לי אפי' כן עכ"ן כעין דיקן כאלו הודיעו לבעל שטר שלו פנו' שהלוה אותן לי כמ"ש בסי' ע"ט) וכתב כאלו אם כתבו אם כתבו בידו עיסק' ופרקמט' שהלוה אותן לי כמ"ש בסי' ע"ט) וכתב כאל

מה ו ויכול לכתוב הכל אם הלוה כו' וכו'. עמ' הלוה צריך להביא עדים מקרוב

הלוה והלוה ומעשה ובזמן וכן בשטרי מקח צריך להביא עדים מקרוב שהמוכר והמעיד והסופר בזמן דנדוניא שטרו בתוך ספר נשואין - וכ"ל כהנהו דכן הסתם כפסק דמתני' דר' אלעזר לא פליג אתנ"ם כפ"ז - ומה שהקשו התוס' והרא"ש (ובשב"ש בתוספות) על פירוש מהר"ם הנ"ל מרן בב"י ז"ל בסעיף ב' ל"ל דמ"ש בקרוב ל"ל דמ"ש דמייתי למיתי כשקרוב אם נתי מיתי כשקרוב לתוקי"ם מאיזו מוכי הלוה והלוואה עיין שכותב שופט הסמ"ע לתי סי"ל כ"ז שלא נעשו סענין דהם לא לדברי התוס' ופ"ה דמייתי' מיתי כשקרוב ופ"ה ס"ל כמ"ש עי"ל דברי דמשמע דמשמתא לא פסיל בתחלה אלא משום גזירה דשמין וכפריר אם"ם אם כשמו לפרוע אם לא ס"ל כמר' ופ"ל ל"ה למיתני כשקר ופשרת דרישיני וכמ"ש כאן ומה שהר"ב בעל הלוה פרוע אם אפשר אם לא פרוע בלוה הכי פשיטא הוא ס"ל כדבנן ס"ל דלא"כ למה פרוע הכי אלא הוה מצי לפטוי ס"ל דלא"כ הוה מצי לפטוי דילמא הלכה כר' יוחנן. אלא משמע דפשק כר' אלעזר' שפי' תורה בעלי ועי"ל דשרוים מיניה מצי דלית לרבנן בעלי כלל ע"ש ופכ"מ משמע כהוא דנכתוב בסוף - נם הרן ז"ל כל אנם כתב כיוצא בזה ע"ש וכ"כ רמב"ן דף קנ"ו ע"ר בשם סופר הכותב שטרי הלוה שיהו מזומנין בידו מיניה מקום הלוה ומקום הלוה ומקו' המעו' ומקו' סומן מעדי מקח בריך מיניה מקום המוכר ומקום הלוה ומקום סומן ע"כ: ב שכיון שנמחל מעכורו מיהו מוכר ולוה (ומשרה) ומקום סומן ע"כ: ב שכיון שנמחל מעכורו מיהו מוכר ולוה אז כו' עיין בעיר שומן שכח' תחלה דהכני מרי נכי ומ"ש כתב דפסק רפ"ק דהכני מרי לא נדי ובפ"ע בריך למיסק עליו ופסק כשטר שנמחל מעכורו בזמה מכ"מ וכל הפרט לא נהירין לי כלל ורמ"ם פסקיב מהרמ"ם פ"ו דדרוים (דף כ"ו ע"ב כ"ם) ומציגלו ב"י בסי' כ"ם ס"ב לפו רמ"ם היה לפרש לתלי דהרמ"ם פ"ם בתחלה ל"ר כלל דשפיר הכם דהכי פשיטא כופר בכלוח ובלבך בקשה לו בשטר לתלוה בתפירה כמו שבתחלה מתחלה שפם לא יתן לומן עלוני רקשה לו בשטר בתפירה וזענה הכל ומ"ש לתלי דמסיק הרמ"ם שכך פתנה מתחלה שפם לא יתן לומן עלוני סיפא מתעות שכתן לו מתנה ונגי לפי' מתשכרי ופ"ב כתבו המחבר והר"ב לקמן סי' כ"ה סעיף ה' [illegible] ספר מרכת) ובפי פירושם כיוצא בזה בקבוייא לוחיות בני כתיב' [illegible] ל"ל דכל היכא דליכא כתיבה ומפירה מיהו נוהם בשטר שנמחל מעכורו מפלוגו מכנ"מ ופ"ה מכח דכתן מתעות פרעון בעשר שנים ומיהו והנו כו' ס"ב בשל שטר לגרעי ופם שטן פרעתי נתתן - נם מהכא משמע דמיירי בשטר שנמחל מ"ג ופ"ה רמיירי היכא דכתוב בשטר בפירוש דמקור דין דמתם הוא מס"ם ע' מוקם מכתים (דף ל"ב ע"ב) ופם ויוצא לתרוץ כמ"ם ורשב"ם דפם טוען מוכרתי והלויתי לך כיון שנמחל מעכורו בשל שטר ונפתן הלוה וכ"ב מרמנ"ם ופ"ה ופ"ר מה' מלוה דין ז' ה' וכ"כ הסמ"ג וכ"כ בעמ"ם שטר י"ה וכ"כ ר' ירוחם כ"ו מ"ם שטר מלוה כו' ופרפו מיהו מוכר ולוה כו' כיון כתב נמחל מעכורו ופיהו נוהם כו' בלל והרי כתלו על פה בכ"ל וכן מסתע נסור ומסתבר לקמן ס"ם ב"ו ע"ם - ועוד רמיה מהר"ם מרוטנבורג בתרומיו ס"ם ע"ם מתחיבת ר' יוסי מוסר יתן והרן ז"ל הרגרים דף כ"ו ע"ב ובמחוקי יוסף ז"ל. כוהב נבי הכוהן שרגון לפניהו תיהם בתה נוהם כיון שנמחל מעכורו בש

ועוד כתב סם כע"ם דהם מוכיח רחוקן ממ"ס אתם כו שמעון והכי' מלך מלך הסבי לנמרי ולא כתב ע"ב אתמתו לא כך ולא פרעון דנרש תוקף ממ"ס וה דהין דרך העולם להחמין להלוה כתב סתם כזה ובאמן הלוה לזמ'ממני בשלו אתה מצאתו כו' ע"ם דכתב וה לפסיטו' ומתי ☜ דפסח ליה קמבעי' לי טובא דהם הלכתא כרבה דאמר בפ' נ"פ סוף דף קע"ב דלכפיל' לא חייש' ונם אין זה מוקה כ"כ דלא יאמין לו דהם בנמרא ובכל הפוסקים תירי כדין לוה דעתן שם' אמר' הוא דמדרך בני אדם להחמין זה לזה ולא חלקו אף אם בסתר הוא על בסך אלפי' אלפי' ובני דקאמרי סם דאיכו בחמן בעיבותו הייבו דלאו כל כמיכים לאריעי שטרא דכ"ד וה מכנגדו אבל לא אמרו דאיכו בחמן תשוס דחוקה דאין אדם מחמין לחבירו שטר בדול כזה ומחקר נרחה דמחלק וס"ל דרבי"ל אדם להחמין לחבירו אבל למי שחיי' לו מעם איכו בותן בידו שטר שיכול לחובעו כו הרבה ☜ ולפע"ד נרחה אי אפשר דבשאדם צריך למעות ואין חבירו רוצ' להלוו לו כ"א בחוזן וה אי אתר עביבי שיהרא לו שאיכו יכול למפרע עתה עבי' הו' דאחמין הלוה למלוה ומשתעבד ליה מרצונו לזה ונם וה הוא בכלל אחרים עבד לוה לאים מלוה לעת דקבו הנדול ועמ"ם עוד ו"ל וירחם לי עוד שאפי' אם טוען לויתי בס כך וכך ופרעתי בחמן כו' וכעיבי נרחה פשוט ☜ דו"ל לפי שבדתו דמחקר דהוא מודה שמחמל' אחר כיד וה אתם אחר ס"ו והלו' עליו הרי אינו יכול לפבינו אתם בחמין לו ואין בחמין לו בחם שתוא' פרעתי בחנו דלא לויתי עליו דהיה בחמן עליו אתוס דחוקה הוא דאין אדם בחמין אחר ס"ם

כזה כיון דלפי הודאתו איכו הוא בכלל החזק שברי אחמיכו :

מט ג אין צריך לכתוב כו' פי' אפי' לבתחלה ג"ל משא"כ בנט דצריך לכתוב כו' ואיבה דאית ליה כמ"ם בא"ח סי' קכ"ט : ב שאם הלוה פב"פ כו' אבל אם הלוה ואם הלוקח אינו מצריך אחכר לבבר וס"ל דאיכו דומה לשובר דצריכים לבבר שניהן וכדאמר דבשובר בא אחד לויתי ואיכו יכול להני' בשיפר' לו אם שטרו דאף שיבירו אם אחד אלוה זה יערי' ויתן שובר זה ליד לוה אחר שאחו בשם אלוה זה שהוא כותב בשובר זה ואותו הלוה יפטור בפני בשובר זה אחלוה אלו אלא בדין לבך צריכין להבין נם אם הלוה אלו ואו לא אמר אלו אלא אחד אבל אם אלוה יש יערי אלוה אחר אפי' אחם ים א

ג (ג) בלא קנין צריכים להכיר אף שם המלוה ואם אינם מכירים אותם ד אפילו אשה או קרוב כשרים ליסר שכך הוא שמם ס (נמ"ח כסם פרמ"ר) ה והיכא דסמיך אאשה או קרוב ואשתכח טעותא לצורבא מרבנן מקבלינן: (תשוס רמן ריף צורבא מרבנן לקמן ס (ב"י ריס סי' כ"ס נסם רשב"ם) וים מוזרים דוקא בנמצא מן דרכו לדקדק משום דמן הסתם כל אנשים כמו שבתנאי נמצן ע"ר סי' ק"י אבל בספר דנים מן תלמיד חכם בספר נבחר וכתב בעל המחבר בספרו ב"י בס"ח סי' כ"ס סכן עיקר (ד) ולכן משום מה שכתב כאן בשם) לגבר אחרינא דאורחיה למירק לא מקבלינן דוראי מירק רק והשתא הדר ומשקר:

כנה וכן נשהר עעות סופר דמוכח שטעה בספר כפר ס (תשו' הרמ"ם ופור) ואתרי' דטעה כמו שאמרו' מאירית עינים סופר וכדלעיל ריס סי' ל"ט:

ג כל שהוחזק שמו של שיש יוס בעיר כותבין אותו שם ואין חוששין שמא שינה שמו לעשות קנוניא:

ד (פור נסם הרמ"ם) אי קרו ליה וענו מחזקינן ליה בההוא שמא לחובתו כגון שקרא את עצמו ראובן

וכתב

הלוקח אף נסתר שטרי מכר כדמסתמ' מדברי ס' המגיה שלא הצריך הרמ"ם קנין נסתר מכר. וקשה לי על המחבר דהיינו דוקא להרמ"ם משא"כ לרוב הפוסקים המקילין עליו דאף נסתר מכר מין כותבים למוכר בלא לוקח רק בסתר קנין כמו נסתר שלוח וכמ"ש הרב המגיה ר"ם כ"י. וכיצד הר"ב נכנס בהנית לקמן ר"ם ר"ל וכמו שכתב המחבר גופיה לקמן ר"ם ר"ל ופ"ב מכ"ל להצוות ספר מכר נסתר הלוקח ונלע"ד: ג בלא קנין כו' דאפשר זה מיגו מהלוה ולא יחסור הספר להחלוה פר לאחר זמן ויפרוץ לקוחות שלא כיון כדלעיל סי' ל"ט סי' ג ומוס הדין בספר מכר בלא קנין צריך להכיר אף שם הלוקח להפוסקים והמחבר לקמן ר"ם נ"כ דמין כותבין ספר לאחר בלא לוקח רק בספר ק ין ע"ם מיהו למ"ר עיין בחתומין וכיון לו מ"ב כפל קנין מ"ב להכיר מהלוה והלוקח.

ולהסמ"ע והב"ח ונסתר לחרונים בכאן דברים אסר לא נתכוין בעיני וחלוקים אסר לא שערום מנוחינו וח"ם נרשם עיין וכן דעת הרב המגי' ס"ם. (עיין מ"ש לעיל סי' ל"ט סעיף ו' ס"ק י"ח):

ד ולכן המוה כו' וכתב"ע ט"ק' בסרין לחרן מסום דקיל הוכחת הכ"י בסי' כ"ם הוא תרמ"ם שכתב לנו מורחים למירק לסמכל נכסים כדי שיכירם יפה ויב ל לסמוך על אחרים מחכירים כו' והחזקק נסירשב"ם ירא"ל ד' מעלו' הכר' משה כ"כ כו' ראי בעדות משה דוקא קאמר ק' למה מיים וכתב ויכול לסמוך על אחרים כו' ע"ם שמריך כאן ואין לכנויו בכוונים בעיני דשפיר קאמר ויכול לסמוך על אחרים שחכירים לפי שטוח לא היה יכול לרחוקה בעצמו אבל נברא אחרינ' לא יוכל לזוח שסמך על אחרים דה"ל לרחוקה בעצמה גם כן נס יתר דברי הסמ"ע מנומחים גם לפון זה ליתא כלל בשרשב"ם אלא מלפון כ"י הוא ע"ם. ועוד דברי הפ"י נסי' כ"ם הוכיח סיר כן מת"ם בשור יון זה בא"ע סי' ק"י נגי הרמ"ם אלא נראה לחרן דמחמר כתי מיירי בחכרת משה וכתו שכתב בב"י סי' כ"ם דר"י אע"ג דסתם קאמר מיירי בחילקת ראלו ס רמים לסירק כי הכרת משה וכן נחקור דין זה שוטח מהרמ"ר בשב"ם סער ל"ג מ"ב משע דחיירי דוקא בהכרת משה שכתב שם קיום לכן חכל זה למדנו את"ם שסניר על עדות משה שלוחה וקא חודה לה שטוח בהכרת פניה מהימנינ' ליה ולא מקרי חוזר ומניד כו' וכן משע משה דברי הם"ם ורשב"ם וכן חוכח נשור א"ע סימן ק"י שכתב דין זה דוקא נגי שובר דמשה שיכול הת"ח לומר משעה ולא כתב כן נשום מקום אחר והיינו שכתב הב"י כאן נשי' זה על דברי הרמב"ן ז"ל וכבר נתבאר כיוצא זה בשור א"ע סי' ק"י וכתבתיו נשור סי' כ"ם עכ"ל וכ"כ נתשוב' חכי"ם מ"ח נסאלני הנסיות סי' ל"ד רף קס"ו ע"ב ו"ל לכורב' מרכנן לא ריים נשחתם אבל כאן שהי אחר לא ואמ' לכורב' חרכנן נעדות אים שו"ם אפילו נעדות משה אינו יכולים למוור וכן כיוצא נזה מחרוחות נשם הרמב"ר כו' עכ"ל וכן עיקר לדינא ולא נשמע"ש ע"ם:

ס מאחר

רס"כ שם נב"ל פי' כ"י דלא אמרי' אמרי' דאין דרך ת"ח לדקדק כ"א בעדות משה כו' והחזקק כפי' רם"כ שם ירחה דל"ד לעדות הכרת משה לפוד כ"כ אלא ס"ם להרומה לו משום נד דאי בעדות משה דוקא קאמר ק' למה סיים וכתב ויכול לסמוך על אחרים אלא ודאי כוונתו דרם"כ הוא דכל שהת"ח ברשות כידו לסמוך על אחרים מלין דהו כנון משה וקרוב מקבלין מיניה כשאומר אמ"כ כך אמרו לי אחרים ושכחתי ע"ש וכן נטעוני ולא מוזר ומניד הוא מפיהו הוא וכללו זה כתי הוא הכרת שם אי"ה ומלוה ומוכר והלוקח דבדין נותן שהת"ח והדיין יכולין לסמוך אאחרי' כאומרים לבכיי שכך שמם אלא שכלייני דעלמא דלאו ת"ח הם כשכותבין ומוחתמין שהת"ח פלוני כ"ם אינם נאמנים לומר אם כ"ש הטעוני אחרי' נאומר שכל פלוני שמו פלוני אחרים שמשמרים שמו כך ת"ח כשכותבין שהת"ח אבל אחרים אינם יכולים לסמוך אאחרי' ואפי' (ולא כתבו שם ס"ם אותן אחרים כ"כ) משהת' נם הם עצמן אקרו ודרשו וידעו ששמו כן לכן אין כידם לסזור ולמניד משה"ת שטרוד בניהם ולפיכך אינם יכולים לסמוך אאחרים אלא אם אקר ודרש בעצמו אלא שהם אחרים והא דכתב רם"כ שם שאין דרכו להסתכל בהשה כו' לעולם אין צריך לכעל ליתודו כדרי"ף וקרי"ם והיינו שהשה עומדת לפניו ואם הסתכל כה היה מכירה אפ"ה מקבלין מיניה כשאומר כ"ש כשים לפניו אים דכשה"נ אינו נאמן לומר לא רציתי להסתכל כו' ואסתכל על אחרים והטעוני כ"ש כשהינו מכיר אותו אף אם הסתכל כו דהוה אמינינ' לו ואחרי' שהכת אחרים ולא כ"ש מקרקעי דרי"ף וקרי"ם אלא ש"מ כתוב שאין דרכו להסתכל בהשה לזהירו דבהשה אפשר דרכו להסתכל בהשה לזהירו דהכא נמי אין דרכו להסתכל בהשה ואפי' הכי היכל מקבלינן מחנו אחרי שטעה דמ"כ ק' אחרי כם דהסתיל כאין דרכו להסתכל בהשה ואפי' הכי היכל לסמוך אאחרים משמע מדברינו דנם בהשה אם לא הסתכל בה בדרך אחרים שיעידו לפניו והא דכתבו הכי דאין כהיכה דסמך אהשה אלו קרוב משום דבשאר זוהרו וקרוב כי אם מעדים ואתם אחרים כשרים ואתם אין לומר שאני ה"ת שנאמן לומר שטעות היה כיון דע"י עדים כשרים כ"כ והעדים עצמן שטעו היכל לפניו נ"כ אינם נאמנים לומר שטעו דה"ל מוזר ומניד משה"כ כשאמרו' עדות נאיר מ"ם נאמן ת"ח נבדם לומר שטן שטעו.

והשתא מ"ם שכתב כאן כ"ם הכיה רחוק לדבריו מדכתבו רכינו בפ"ע סי' ק"י מעדות משה וכתם בב"י דנם בשאר דברים נאמן ת"ח לומר שטעו ב"כ הכיה נראה לי עוד שהזכיר ס"י כאן מ"ם בסימן כ"ש הרי לפניכו שכתב שכאן וכר מ"ם בסי' כ"ט: ועוד דהאי דיוק דכתב המחבר כאן דהיכה דסמך אהשה וקרוב כו' מדברי בע"ת בסי' רמ"ב סעי' ב' ושדקדק כן מהמחבר ומהאי דסמיך אקרוב משמע לאם מים דלוה ומלוה ליכה כו משום נד משום דאין דרכו להסתכל בהשה ולא מצינו אלין בפירוש ואין כידינו לדקות דבריכן לכן מחוורת' הדברים שכתבתי ומה"ע הכל ודו"ק:

ז וכתב שטר עליו כו' כראה דצריך להיות וכתוב שטר כו"ו וכן תי"ו נכתבת ור"ל שמלוה מוציא שטר עליו כתוב כו שראובן חייב וכו' רוצה לכתוב ולומר לן שמי שראובן כותב לה מתמ"כים ליה כיון דקרי ליה בהאי שמא ועכו"ו כותבתי כוותאי מכל מ"מ נ"ל דהמי ראובן כלך לכותבי ולעדי לכתוב עליו שטר מוכ מ"ך שהוא חייב לשתעון מלה דכוותה ס"ך רמאית בכ"ל ליעלה לו מס ראובן כדי להוציא כו ממון מיד ראובן לאחר וק"ל: ה מאחר שלא הוחזקו מס שכים כו' זה לא קאי אלא על ר"מ שמי רמאי שעלה שמו כשמי והודה לזה כ"ג קאמר שאין מוסגין לזה מאחר שלא הוחזקו שכ מס כעיר כו' הא מי הוחזקו שכ מס כעיר שמותיהן שוים אין מוציאין שטר על סוס ג' אלא לפסס בשני שמי רמאי ג' העלה שמו כשס כעל קובי אפי' כדאיכא שכיס בני' שמותיהן שוין אין מוסגין לו דהא קי"ל שני יוסף בן שמעון הדרי בעיר אחת כל ג' מהן מוציא ס"ם על ג' וכ"ס שטר והחתם כתוב כדברי החתב מאחר שלא הוחזקו כו' שיש בעיר שמו כשמי וכולה מדה טעמא דמאחר שלא הוחזקו כו' שיש בשס זה והעדים אינן מוחתמין ואין מכירין שאות הלוה והחלוה ליכא למימר להרמאי שהעלה שמו כו' דא"כ היו מוחתמין למי שאין מכירין ומס הטו' דלא כת' לא ס"ם דאין העדים מוחתמין כו' קאי אריש דברי' אלא למי שייב כו' ג' טעמים למה אין מוסגין דמאחר שזה מוציא השטר מיתתת ידו נוכח כו אפי' בהוחזקו שני יוסף כ"ם כ"ש היכ' דלא הוחזקו דלא שייב' והיו זהו קלת דוחק שאתה נזקק בתרתי ולא שיי' טעמו דהשני וה"ל נמ טעמו דהסיפא משום דהמוציא שטר הוא נאמן וכמ"ש ס"ט השטר והחתם אחר זה כשני יוסף כ"ם לכן כראה דה"ט דאין העדים כו' קאי נמי אסס' אמת' אחר העלה שמו כשס החלוה וה"ק מאחר דאין מוחתמין אלא כ"ב מכירין נס החלוה והאי הכרה היא הכרה כשס ונס כשניותת עיב' וא"כ ג"ל לרמאי כזה שהרי יכירוהו כשניותת עיב' כשבא לקבלו אמיבו זה שאתה לו ואפשר שם"ל דהאי דאחרו' דכ' יוסף כ"ם בעיר א' דכל ג' מוציא ס"ם על אחר הוא מה"ט דאין לפוס לרמאי מאחר שהעדים מכירו להחלוה כשניותת עין ומ"ם אחרי דכל ג' אחרי מוציא השטר על אחר הוא בהוחזקו והמחכר קיבר בהעתקת לשון הרמב"ם. ועי"ל דהאי מאחר שלא הוחזקו כו' דכת' הרמ"כם והמחכר אלא נס מסיפא וכא לאחדינו דאף אם עשו החלוה החלוה הוא רמאי שהרי"ו עומד בלוה (או כיונא דהכרים בלוי) והודאי הוא השטר עדים דכתוב אם היה עומד ג' בעיר שמו כן והוא עומד עליו בכרי שהוחזקו עומד שם כשהודה היו אומרים הדין לעשו' דרים והקיר' היטב שאת הדין עמו מש"כ היכא שלא הוחזקו שני בעיר ג' שמותיהן כן וזו"ק: ט או שטעו בשם הלוה פי' דוקא כשמו דמסתמא אין לו אלא שם ג' לאחרי שטעו מש"כ בשניותי וק"ל: י ולא אחרי' כבר עשו עדים שליחותן כו' כת ב"י פנ"ם שטר שהיה אתום בו עד ג' ואבד או נמחק יכולין לכתוב שטר אחר דכל זמן שלא עשו שכיון מעשה שטר אף הרחטון לא עשה כלום עכ"ל ד"מ: יא כל זמן שלא נכתב בו קנין ומיהו שטר כתיבה קדה קנין יד לית ליה דמוכ מלוה או בלוקח: יב דאין שייך בשטרות כלל כו' דדוק בגם דכתי' כיס וכתב ונתן ולא"ת אין מיכיה דצריך שיכתבו בבעל או בלוקח כמותו אם שייך לומר שכבר עשו שליחותן מש"כ בשטר שטרות: יג שיאמר לו שטר זה שאתה מוציא עלי הוא כו' טעם זה כתב הרשב"ם אפי' המשכה אם (דף קע"ב ע"ב) ונס הטו' וכתב וכנמר' (דף קע"ב ע"ב) מייתי תכא דכריית' דפליג על תכא דמתני' וס"ל דמוציאין וע"ז וקאמ' אם כנמר' דכשה פליגי דתכא דיהן ס"ל כותבין שטר אלוה כלה

מלוה

ה מאחר שלא הוחזקו כו' נעני' שוכן כתב זה כראשה וכ"כ בשמ"ם ס"ק ת' דאראשה קאי אאי אפיקה אפי' כדאיכא שכי' שמותיהן שוי' מוציאי' אם שטר על אחר כדלקמן פעני' ז' ועי"ש שהאריכ. ומיהו אפשי לומ' דגם אסיקא קאי אאי כדלקמן פעני' ז' אחר אלו' וכדלקמן פעני' ז' בתב"ם שליחות דאם היו מוחזקין שנים היה יכול לומר לאחר אני מייב אשה"כ כשלא הוחזקו ודו"ק

ו וכתב שטר עליו כו' כלומר שאין מוסגין לו אלא שם ג' אחרי' אבל אם כתב שטר עליו כו' שמו כשמי ואחרי' רמאי אין מוסגין לו דהא כתב שטר עליו ולא אחרי' כלום

ז וכתב שטר עליו ראובן לוה משמעון וטען השת' לאו ראובן שמי אי קרו ליה ראובן ועני אע"ג דלא אתחזק שלשים יום כההוא שמא חייב:

ה יצא לפנינו שטר וטען הלוה ואמר איני חייב כלום שמא רמאי אחר העלה שמו כשמי והודה לזה או שאמר לא לזה אני חייב אלא לאחר וזה רמאי הוא והעלה שמו כשם בעל חובי ° (ג' הרמב"ם פכ"ד מה' מלוה) מ (ה) מאחר שלא הוחזקו שם שנים ששמותיהם שוים אין חוששין לדברין:

ו ° (כל המעיין תמי' הרמ"ם נמור) מי שהוחזק בשם כיני בעיר וכתבו עליו שטר באותו כינוי ואחר כך נודע שהיה לו כינוי אחר ס או שטעו בשכום המעות במקום שמעון או שטעו בסכום המעות יכתבו שטר אחר ° (סם) (ו) (והוא הדין בשאר מעות) י ולא אמרינן כבר עשו עריס שליחותם ° (ר"ן פ' המקבל) (ויש מומרים דאפי' כתבו שטר כשר לא שייך בשטרות לומר עשו שליחותן יא) (ז) כל זמן שלא נכתב בו קנין (ח) (ומיהו עדיין בתיכה לבעליו ° (ר"ת בשם תשובת הרשב"ם ועיין ס"ק ס') (ט) (ויש מומרים יב דאין שייך בשטרות כלל לומר כבר עשו עריס שליחותן) ° (פור בשם תשו' הרמ"ם) ויש מי שאומר שאפי' אם לא כתבו אחר אם יתברר הדבר שהוא טעות סופר כשר:

ז היו שנים בעיר אחת שם כל אחר מהם יוסף בן שמעון אין שום אחר מהם יכול להוציא שטר על חבירו ° (פ' המגיה פ' נ"ר מה' מלוה בשם הרשב"ם) אם יש בו קנין יג שיאמר לו שטר זה שאתה מוציא עלי שלי הוא והחזרתי לך כשפרעת לי החוב שהיה לי בידך:

הגה

שנעשה השם ונחתם בשונן עשו שליחותן ושוב אין כותבין ונותנין ע"כ וכתב ני' ואפי' בשטרות המחוברים בתיבה אם אחר כתבו ונתנו לשליח וכתבו ונתנו לו ונאבד מיכא לאפוקי אם מוחזקים ולענין נס אסיקנא התם בתיקו ע"כ וכל זה לדעת הר"ן שכתב דאם נכתב השם בשונן אחרי כיון שעשו שליחותן אבל לדעת הרשב"ם שכתב דאין לחוש בזו אלא בנגם ולא בשאר שטרו' ע"כ אין מקום לריכים אלו גבי שאר שטרות ומדברי ה' המ' ע"כ תם' מלוה משמע כדברי הר"ן שכ"ל ר"ת ועפ"ה הדברים הללה כתב כאן בהג"ה וי"ש דאפי' כתבו שטר כו' כל זמן אלא נכתב בו קנין כו' וי"ש דאין שייך כו' אחלוק' הרשב"ם על הר"ן כנ"ל. אבל לפי"ד שכ"ג לא כיון יפה דפרש"י הרשב"ם לא עליב כלל אהר"ן דפרש"י רמ"ם הר"ן דנאשר שטרו' אין כותבין הייט נשטרי מלוה אר נשטרי מכר כאחרינו' ות"ם הרשב"ם בתשובה לעיל ולא אחרינן עשו עריס שליחותן אלא נבי נס כו' לא אחת אלא לאפוקי שטר אתנה או שטר מכר נאחרות אבל בשטר מכר כאחרות ובשטר הלוה מודם להר"ן וכתבו מהגהו' להריא וכדברי הרשב"ם ס"ם פ' נס פשוט ריש דף קע"ב נבי מי שפרע מקנת חבירו דכ"ר כותבים לו שטר אחר אבל עדים לא נשלחת כי היכא אליבי לאפוקי מתובת אלא עריס עשו שליחותן היאך מוחזקין ועושין שליחותן ולא זהא אחר שאתה נתנה ורגא אחר בשטר מכר אין בו אחרות ע"כ ופשיטא דשטר הלוה דמי לשטר מכר באחרות כיון דבשטר משתעבדים לחלוה בשטר זה ובכי תוכת נמי כתבוהו אחרת להרשב"ם אחרות בית יוסף סיתן זה מתורם ז' אחת עריס אלו כיון שהם זכורים עשו כותבים לו שטר אחר כתלוה דבשלמא כו' אלא אחת לא הה לא הכי לא. ובכי אחרינן נמי לעיל ריש פי"ח ס"ק אבל עדי השטר עתה אין כותבים לו שטר אחר כו' ובכי תוכת נמי מתמי' רשב"ם סיתן אלא ע"ג שמניא הכ"י לעיל סיתן ל"ם תמי' ע"ב ובכי תוכת נמי מדברי תשובת הרשב"ם סיתן תתקפ"ג שהניא הכ"י ור"ת לקמן סי' ע"ג מתו"כ שהכאתי לעיל סיתן ת"ם ס"ק נ' ובכי תוכת נמי מדברי הגאוני אחרי' כשם ר"י והר"ב לקמן ר"ם כ"ר דוקא מדברי הלוה אם לא אחר כו' אבל אם הערים יכולים לכתוב שטר אחר אף מזמן הסני לחלוה אעפ"י שיודעים שאינו פרוע אעפ"י שליחותן בכתיבת שטר אחרון. ומיהו כדברי הרמ"ם ושטור והמחבר כאן דוקא כשעשו כותבים שטר אחר דאז לא אחרינן עשו שליחותן הא לאו הכי אחרי' עשו שליחותן וכדברי הר"ן והרשב"ם ואין כאן מחלוק ובכ"ל ע"ש ובדור ולא כהר"ב ונם על ס"ם והשת"ם שכתבו כדברי הר"ב יש לתמוה ג

יוד דברים

ו דברי׳ פוסקין וא״ו כו׳ ולפי ע״ד אין כאן סתירה כלל בדברי המחבר ולפי דעת הר״ב ס״ל לפקפוי דהסור הוא נגד הס״ק - ובמחת בדרכי משה כתב על דברי הטור דכ״ם לא משמע כן מלא כת״ם ה׳מחבר כו׳ אבל ודאי זה מינו עולה על הדעת כלל שהטור יהיה נגד הס״ם - ונם רשב״ם והגמוקי יוסף והרשב״ץ כולם כתבו כת״ם הטור - אלא נראה דקס לפי שפעמ׳ דיוקא בשטר שיש בו קנין רכותי׳ לגוף בלא מלוה דאל״כ קשה למה כתבו לי בשלימות כשפרע לו ס״ל לקרעו אלא דמבעו בו כמו שמוכח עתה ומחת שהרי הוא לקח שטר כזה מתחל׳ למבעו בו לכך קאמר כ״ם דהכא דמתכוי׳ שכך כותבים שטר לגוף אע״פ שאין מלוה אתו ומש כן יוכל לומר שם שהמוזרתי לך כשפרעת לי ולא קרעתיו היינו משו׳ שלא הספיק לזה שהתבעני בו תפני שידעתי ששטר כזה אינו כלום משעם דכותבים שטר לגוף בלא מלוה :

ואין לתקשות ס״ב מיך לקח שטר כזה מתחלה ע״ל דיוכל לומ׳ מתחלה לא ידעתי משם כזה אינו כלום כי היכי שנוי כתב׳ נרע דאין כותבים לגוף בלא מלוה : (ובלא״ה ס״ל כן לשטר ופיוצתו שפי׳ משם תפני שיכו׳ לומר שטר זה שלי הוא ובדי קשה ס״ב מיך לקח שטר כזה מתחלה אלא ודאי ס״ל שיכול לומר מתחלה לא הייתי יודע ששטר כזה אינו כלום ואין לתקשות ליתא מתחלה לא הייתי יודע ששטר כזה אינו כלום משעם שיכו׳ לו׳ מחזרתיו לך כשפרעת לי דא״כ קשה נתפי שיו בשתת אבל משם שפיר ס״ל דשפי בדינא דאיכ׳ כתחת פלונת׳ דתכלי מי כותבי׳ שטר לגוף בלא מלוה אבל ודאי מי אין כותבי׳ שטר לגוף בלא מלוה וכגון בלא קנין ליכא למימר דמשיקרא שטר דשטר כזה מועיל ס״ב כמאי שפי משתת ועוד דבשלמא מתחלה ס״ל דשפי ולקח שטר אבל בשתת שכתן בשטר לירו בשלימות לא ס״ל לסתיעי ולימן לירו שטר אלא שפעמ׳ מאחי לא פירט בקפוסו דשעתת הוא דשתת כתב הלוה לנדו בשטר בלא הלו׳ ס״ל משום דכיון דתתכי׳ שתת קתני משתת לפו דשתתת תיירי בכל נוני בין שטעון לא ידעתי מהשטר וכין שטעון ידעתי מהשטר הוא שטר וכשטעון ידעתי מהשטר אתאי שטר אלא ודאי משעת שיכול לומר המזרתיו לך כשפרעת לי בשלימות לפי שהכתבי על זה שטר כזה אינו כלום משע׳ דכותבי׳ שטר לגוף בלא מלוה אלא ודאי : ומש כן בשטר שלין כו קנין דאין כותבים בלא מלוה אלא לשטון שהחזרתי לך כשפרעת לי ס״ל לשום שהתבעני בו שתתת נכתב שתחלה לו בידיעת שניהם שהרי אין כותבים שטר בלא מלוה - ועל כן השטר שפסק לעיל ס״ם לי״ם כאלו דעיו כתחותיו זכין לו ואפי׳ בשטר שאין בו קנין וכל שכן אינו כלום שהרי אין מלוה שתו לא תילף כאן ים בו קנין לאין בו קנין - כן ס״ל ברור :

(ולפי זה שם הוא שטר חכר או שטר אתנ׳ אפשר בלא שהני בשטעון שלי היה והחזרתיו לך כשתרה ולקחת אתני דהא קי״ל כפ״ב משום ריש רפ״ם דשטר חכר ואתנ׳ שם החזיר לו השטר לא תורם אתכתו ואכירתו אלא צריך קנין אדם ואפ״ב לשיה כורך אחזיר לו השטר כשלא׳ בשלוחה אחזיר לו השטר אפני שבזה אחוק בשל אשפ״ב, נאחר ואתנם ואפ״ב לא שהני אלא בשטעון כתבת לך אתחלה שטר לעצמך וזו״ק :

ומה שתירץ בשטע״ם פ״ב דשטר שלין בו קנין ירא הלוה לפק׳ ולומר שלי הוא כו׳ הוא דוחק גדול שברי עיניכו ריאות שאין הלוה ירא בכך ושוטן כן כל שכן דשפח׳ אתו - ונם השטע״ם נופיה הקשה על דברי עצמו ובניח בפ״ם : נם דברי הפ״ם דף ע״ם ע״ב לא אתאוריין ע״ש : ונם מ״ש הב״ח דשם הוא בשאחר וכ״ל שם אין בו קנין כו׳ לא נהיר׳ כלל להניח כל שפרי האחר ובפרט שבראה פ׳ דברי לקומי׳ מהרי החניר שהניח בכ״י פרוקא קנין זעור דרש״ם אשתמ׳ רוקא קנין ואע״פ שבב״ח דחק כשם מ״ת אין דבריו כ״ל ע״ם ועוד דא״כ לא פ״ל להאחר לכתוב שם אין בו קנין אלא פ״ל אפילו אין בו קנין כו׳ ונם לא פ״ל להזכיר קנין כלל אלא פ״ל לכתוב שתתת כת״ם הטור וק״ל (ונם מ״ם הב״ח דת״ם רשב״ם והוא מינו יודע מה שבינינו שאין יכול להניח על מכירו שטר שאתו שטר בו אין לו הכנה כל עיקר ודחק גדול הוא לפרש דברי רשב״ם שם כפשוטו אין רגיל שכתב שטר זה לרשות והלא שטר זה מינו כלוה לכך כתב והוא כלומר הלוה שעשה לרשות מינו יודע מה שבינינו ע״ש ודו״ק) אלא ודאי כדאתמרן :

יש אם״כ נאו שיש שטר זה בעצמן כו׳ ואפי מלוה בשטר לוחר לכל דבר שהרי אלו יכולין לשלם השטות שהרי לא עשו נחר שליחות ה׳מחבר והרי״ב מי שכ״ב כתבו כן לדעת הרמב״ם - וכ״כ הרשב״א שתפשה לוחר כן - ואיתא כתבו שם אי״ה שתפילו בעידי השטר עצמן שאינו אלא מלוה ע״פ וכן משיק הריב״ם שם כשם ים מערבים וע״ם : יב ויכתבו שום שיתן כעון כסף או לוי או מרוץ מלוין וכיוצא בזה : יג וי״ת דאין כותבי׳ שם שטר כזה אלא כשהלוה נתן לו הכסף בפ״ע וכן משמע בשטע״ם ונם מל״ש והכיון דאיכא רמיא דמדברי הטור דשם״ם ה׳ וכדבריהם כתבתי דאין דעתיהו דאיכא שטר אבל לעולם מקום הלוה והחלוה בריך וכן כתוב הב״ח שיין שם מולק וכתב לזה כיון הר״ב ס״ב ויש מחברים דאין כותבין כו׳ ודלא כדבריהם ע״ש ורשב״ם שטר מלוה ושטר סיתן ס״ב : יד שלי״ם מו״ר כו׳ הוי סיתן דכיכתב יוסף כתבו כו׳ ודלא כהי סיתן דהא מפשר לא פקפי ליה אלא דאיכא למימר דהכא שאני דכיון דהלוה כתב שטר לחבירו ולא נתן לו מעות אלא לאחר זמן ואחר כך נתן לו מעות אפשר דלא מהני ליה שיכתוב לו שטר אחר שיהא בו דין שטר ומלוה ולא יהא בו דין שטר בלבד ולא דין מלוה בלבד ולכך אפשר דלא מהני ליה שיכתוב לו שטר אחר אלא שיכתוב לו שטר חדש

ואם יש בירו שובר מאחד מהם אין שום אחר מהם יכול לתבוע שיאמר לכל אחד מהם אתה כתבת לי זה השובר ומיהו אם יכתבו הרשאה זה לזה יגבה אחד מהם שהרי הוא מורה שלא פרע אלא לאחד ואם יטען פרעתי לשטכם וצוותי לכתוב שובר אחד כי הוא יפסיק לי להראותו לכל מי שיבא מכם לתבעני חובו טענתו טענה ולא יועיל הרשאה:

ח (סור סעיף י"ד נסמ"ה) במה דברים אמורים כשאין משולשים לא בשטרות ולא בשובר אבל אם משולשים בשטרות ולא בשובר על בעל השובר להביא ראיה:

ט מלוה אחד שהלוה לשני יוסף בן שמעון בכ' שטרות והיו משולשי' שניכר שטרו של כל אחד (יח) ונמצא כל אצל המלוה שובר מקוים ששטרו של יוסף בן שמעון פרוע ולא היה השובר משולש ונמצאו שני השטרות בין שטרותיו של מלוה הקרועים הזרע כחם של השטרות ושניהם בחזקת פרועים:

י (סור מנקל התרומות סוף סער ל"ג ומוסס ערוך בכורות ף' י"ם בכור דף מ"ח) שני יוסף בן שמעון שלוה אחר מהם מאחר ונמצא לאחר מהם שרה (יט) שקנה מיוסף בן שמעון השני או שהיו שותפים כו' אין המלוה יכול לטרוף השדה ולומר אם לך הלוותי מוטב ואם לחבירך הלוותי כיון שאין לחבירך בני חורין הרי לקחת שעבודי וכן כשהם שותפים לא יוכל לגבות החצי ממה נפשך לפי שאין נכסי בעל חוב משועבדים אלא משעם ערב והערב אינו משתעבד אלא במקום שיוכל לתבוע מהלוה עצמו וכיון שאינו יכול לתבוע מהלוה עצמו אינו יכול לגבות מנכסיו (כ) (ומוסף) כו' (כא) נמצא שהערב לשני יוסף בן שמעון בין לשני מלוים בין למלוה אחד כשם שאינו יכול לתבוע מהם כך אינו יכול לתבוע הערב:

נ שטר שכתוב בו לויתי ממך מנה ובו סעיף א:

א (ב) שטר בערים (ב) שכתוב בו אני פלוני לויתי ממך מנה (ג) כל המוציאו גובה בו אבל אם אין ערים אלא שהוא כתב ירו (ד) מתוך שנאמן לומר פרעתי (ה) נאמן לומר לא לויתי ממך אלא מאחר ונפל מסנו ומצאתו:

סנה (תרוכי פ' נ"ב ופסקי רקנטי סי' תל"ו ותוסוב מהר"ם ר"פ פיתן מקב"ם) כ (ם) וה"ה פסק דין שכתוב בו פלוני כתיב לכנגדו מייב לשלם למי שמוציאו (ס) (ר' יהושם כ"ו מ"ה נסם הסב"ם) וכן (ו) שטר שכתוב פלוני מייב לפלוני או לכל מי שמוציאו מייב לשלם לכל מי שמוציאו (סם) נ ודוקא כשכן מקחת אותו פלוני (סם) אלא אם כן כתוב בפירוש בין כח מקחתו או שלא מקחתו (ס' י"ב ע"נ סם הר"ח והריטב"א) ד (ז) ואם נכתב שובר מכוח שטר זה אפילו כשכתוב בפירוש בין כח מקחתו או שלא מקחתו אין השובר מועיל כלום שהרי לא נכתב השובר אלא מכח השטר ואין השובר יכול לגבות יותר ממה שכתוב בשטר:

ב א שטר בעדי שכתוב כו' כל שכתוב עליו עדי לפי' לא כתוב בו שפיכנו עדים אלא בשטר כתיבת יד דיין שטרים לו וכן מוכ' בשור וכמ"ש בסוף סי' מ"ו ולקמן בסי' ס"ט וכן כתב בכית יוסף וכפרישה ע"ין סם: ב וה"ה שכתב כו' פירוש למ"ד דאינו נאמן לומר פרעתי נגד פסק דין וכמ"ש לעיל בסי' ל"ט ס"י דאל"כ להו נאמן לומר לויתי אינו כן אלא דוקא שכתוב יד הלוה בשטר ג ודוקא שכתוב אותו פלוני כו' פי שכתב מכתב ואכתב תביעתו והשטר דכיון שכתוב בשטר שם המלוה כוח עיקר וש"מ בא עוד ולכל המוציאו כל כתלו כתוב כו' ולכתי כתו ועל סי' ס"ם ס"ד וסי' ס"ו ס"ח: ד ומכ כתב שטר כו' זה קתי מרים' אפילו לא כתב כו' סום מלוי אבל אם כתוב בשטר שמוציאו דאין צריך לכתוב בכתב אותו פלוני מרמ"ה כתב הסמ"ע:

כב אבל אם מסולשים בשטרות כו' עיין בשור ס"ם ס"ו וכ"ה דסם סם דברי ום"ה לא כתבתו כאן כס"ע וכפרי"ש וה"ה כתבתי טוב טעם לדברי השור ס"ב: כג אבל המלוה שאין מקוים שטרו כו' כ"כ ל"ה ופ' כל שטרות מקוים הוא רחוק שאין המלוה נותן ליתנו ללוה כשיפרענו ועד"ין לא פרשו דמ"ב לא כ"ל לפרוש מקוים דאין מדרך המלוה לקיים בשובר אלא הלוה לאחר שפרעו וכן נידון השובר ומחרימין שאם כתוב בשובר מקוים ונשתכח השובר ולא נמצא כתב הלוה שפרעו אלא השובר אין לו כלום כיון שכתב מקוים ואין המלוה נותן לו דמחמת שכתב מקוים סבור שפרעו ולא כתב כן אלא מחמת שכתב מקוים ולא מחמת שפרעו ולכן אם נמצא השובר אחר זמן אין לו כלום כיון שכתב מקוים ולא מחמת שפרעו:

ג א שטר כתוב בו לויתי ממך מנה - ובערים מחוסרים למשם לא לקיים מעניין זה לויתי ממך אלא לקיים מעניין זה שכתב ממך ולא מחמתי ולא מחמת אחר ולא מחמת אביך ולא מחמת אחיך ולא מחמת אחותך ולא מחמת אשתך ולא מחמת בנך ולא מחמת בתך ולא מחמת עבדך ולא מחמת שפחתך ולא מחמת שורך ולא מחמת חמורך ולא מחמת שום דבר שבעולם אלא ממך לבדך ולא מחמת אחר כלל

כלוה סלוני סכתם כשובר כה ככתך וסלמתי לו ע"פ השוב' ולא עוד אלא אפי' אם כתוב בשובר שכח ככם על אותו פלוני וקיבל מעו'מוה סלוה ל"מ דלא מצי לסייב בהודאתו לאפוקי מהורעפי כת"י כל זמן שאין ידוע שסיב לו כם מהסלוה כ"ל :

נא ג בלא קנין מצטרפי' פי' לענין זה דהיכו יכול לטעון להד"ם וחיכו נאמן ע"ז אפי' בשטוע' דמצטרפי' וה"ל כ' עדי' אחל אי טען פרעתיהו זה ג"כ תלוי בסלונתא שכתב הטור והמחבר בסמוך ס"ב דלהי"ה ס"ל כשני' המעיד ע"פ בלא קנין על הלואה דנאמן לומר שפרע בשטועת היסת וכן משמע כמ"מ פי"ד דהלוה ע"ם : כ אני

(ח) ואם כתב בשטר משעבד עלמו ננד המוצ"ל שטר שוב זה עליו ◦ (תשו' הרא"ש בלל ס"ח סי' ס') אע"ג שידוע שלא היה מייב לו מעולם מ"מ מייב לשלם לו דהרי מ"מ בשתעבד ננדו וכמו שכתבתי לעיל סימן מ' (ט) ועיין לקמן סי' ס"ח סעיף י' :

נא שטר שאין בו אלא ער אחר או אחר מהן פסול ובו ז' סעיפים :

א (ו) ער אחר בכתב וער אחר בעל פה ◦ (טור) ו (בלא קנין) מצטרפין ◦ (ל' רמב"ם פ"ד מה' עדות) ואם אמר זה שלא כתב עדותו ◦ אני קניתי מידו על דבר זה ולא בא המלו' ולא שאל ממני לכתוב שניהם מצטרפין לעשות המלו' בשטר

(ב) אומר בפני נשטר השטר הוי כשטר גמור

הגה

ואינו יכול לומר פרעתי ואם אותו שמעיד ע"פ לגבות ממשעבדי :

מי שמוציא ראיה מלא מהני שובר שניר הלוה אף שיאמר הלוה אלוני שכתם בשובר בא ככתך וסלמתי לו ע"פ השובר ולא עוד אלא אפילו אם כתוב בשובר בפירוש שבא ככם על אותו פלוני וקיבל מעו'מוה הלוה ל"מ דלא מצי לסייב בהודאתו לאפוקי מהורעפי כת"י כל זמן שאין ידוע שסיב לו כם מהסלוה כ"ל עכ"ל ס"ס מ"ע . וכן כ"ו נמקור דין זה מיירי דלא הוזכר שום תרם נשטר . ומ"ם הסמ"ע אפילו כתב סחיכ בפירוש שבא ככם אותו פלוני כו'היינו בשובר שכתב הלוה עכשו נפני עדים שפרעו לו ולא נתקבל שטרו ואפילו הכי יכול לומר פרעתי דיוצ נדול' מזו :

ונ"ל דהא דמהני שובר משו' תרם על שטר שכתב שתם לכל מי שמוציאו מיירו כשיוצ שהקנה אם"כ שכתב לו שובר עליו וקת"ל דלא מיתסי כיון שכתב לפס על מי שמוציאו השטר בתקפו אף שפרע למלוה הרמשון וכתב לו שובר כיון דלא כתב אותו השובר על השטר עכשו והוה חוכיא שתם השטר וכן מ"ל סני עכשו חקור דין זה שכתב לו שובר עליו וקת"ל דלא מיתסי כיון שפרעו ועשה תחכו שוב"כתם זה שכתב ו"ל ומיהו כל שמוציא מחד שטר זה ופרעו לו ועשה מחכו שוב נחתל שעשוו לכל תרם שיוציאו מכאן ואילך אלא כתייב אלא כשכה לכך

דיוצ שפרע למלוה הרמשון ולא ירע משובר זה כמי דלא כתייב אלא נתנה לו בלבר מ"ם ס"ל כאלו כתייב לו אתחלה ושם שפרע למלוה הרמשון מיהו דאפשיר מנקטים שפרע לו ולא כתב שובר ע"ב השטר עכשו והמיהו ולא מנטית היכא דאין ידוע בעיים שפרע לו רק אחלוה הרמשון כתב לו שובר ככתב ירו דאיכ' למיתס לקנוטיל שתא אחר שתכר לו שטר זה עשה לו שובר ככתב ירו ואפילו הוחזק כתב ירו בכית דין קורם התכירם כיון דכת"י ליח ליה אלא יכול סוציא השטר לטעון אלא יודע מן הכתב יד וכן לפילו פרע בעיים יכול לטעון לא ירעתי ואכהי כיון שקניתי השטר ובתחילת לכל מי שמוציאו עכשיו ומ"ל כאלו כתחילה לי אתחלה מיהו אם עשה לו המלוה הרמשון שובר כתוב בעיים כיון דשובר בעיים אלא אית ליה ס"ב ס"ל לקומה לא לירע ואיהו דאפשיר מנקטיה דהא אחרינן בפוף פרק קמא דחגיגה (פוף דף י"ם) ובתכאר בפוסקים בכתה דוכתי דלית פורף בשובר מלקוחות שקנו השטר מן המלוה ולא אחרינן דלקוחות לא ידעי אלא שובר בעיים אלא אית ליה ומ"ם הכא . וכן התכא בזמיכינו שקונין תחרמ"ת מן תוה ואלו היה מתחרמ"י בשלה דוה לא היה שום תרם קונה שום מחכ"י דהיה מוסם שתם פרע לו בעיים או שתם נתן כת"י בעיים שפרע לו : ותו דהיכא לא ירע ס"ל כלקח תקן מחכיכו ושוב"ם שום נגיכה כירו ואיהו אלו דמ"ח כריך לסחזיר לו תעותיו תשום תקנת השוק וכדלקמן סימן שכ"ו וס"ם הכא ואע"נ דכתב הרמ"ם ושמו' לקמן סי' ס"ו ס"ו דלא סייך בשטרות תקנת השוק אלא שכיח היינו בשם שטרות דעלמא אבל בתחרמ"ת שכזמיכינו דשכיח שובה שקונין מן תוה יותר מן המלוים שפיש"ם דשייך תקנת השוק ועוד דבתר דכתבו הרמ"ם ושטר שם דשטרות לא שייך תקנת השוק אלא אכתי ו"ל ועוד אלא יבא השטר מרשות לבעלי שעריין כשטר כירו לא לסחול השטר אלכך תשיב שפיר מחוכו לבעלו שתחו אפ"י לסחול וכדלקמן סי' ס"ו ס"ק י' שייך נמי תקנת השוק ולפי זה הכא בתחרמ"י בשתערר זה שפרע לחלוה הרמשון קורם שקבלו זה שייך בקונה ליזבת בשם קבה שתחרמ"י ויסול כדלקמן סי' שכ"ו אבל בירע או בשובר בעיים דשום תפרסם לקמן סימן שכ"ו דאין שייך לסחזיר לו תעותיו . כן כ"כ בדיכים הללו : (עיין בתשובת תשרשל"ם סי' ס"ו כ" : ם ופם כתב בשטר כו' ס"ם נתי אסייב ושעכר עלמו בשטר לפרוע לכל מי שיביא שובה שפרע לו בעיים או שתם נתן כת"י בעיים שפרע לו : ותו דהיכא לא ירע ס"ל כלקח תקן מחכיכו ושוב"ם שום נגיכה כירו ואיהו אלו דמ"ח כריך לסחזיר לו תעותיו תשום תקנת השוק וכ

ע ה"נכעל דעדות שכטלה מקלתה נטלה כולה כמ"ש כסי' ל"ו :
' סברי מפשר שפתחו כו' כתב זה ליתן טעם מפילו אי מתחו
הפסולין קודם הכשירי' ומ"ל דכ"ש אם פסולים נמלאו מתחומין
לכסוף דכשר כיון דכשר בשר הסשר בהכשרי' וכמ"ש כסימן מ"ס
סעיף י"ב ע"ש ומשם כתב מור"ם
נהג"ה דעת הסוקלים ופוסלים
בפסקולי' מתומין לכסוף : ומ
ונתכטל כדרך שנתבאר ס"ל
שנתקברו יחד כתורת עדות יכא
לפני כ"ד כו' ו"ה"ה בשטר
הלוחה הדין כן דיכול לכא לב"ד
להם"ד מקדם ולקייבו שבועה או
להעטרף עם אחר כל שלא העיד
עם הפסול בב"ד כמ"ש המחבר
בסי' ל"ו ובהג"ה בם"ם ג' שלא
שהמחבר העתיק ל"העור וכטור
כ"כ כתשובה אחשפא שהיה
בלוות ע"ש ועמ"ש בסימן מ"ה
ס"ג : יב שלא כשתלק כו'
בשר כתלה שעם שילוק כסי"ם
ל"ג ובסי' ל"ו ע"ש : יג ונתכטל
הסשר לדבר א' כו' פי' שנתכטל
מכח נוף הענין ולא מכח פסול
העדי' מ"ם מתקיים עדותן לגמ'
עיכי' שכתשם' : יד שע"פ שהן לינן
מתומי' כו' ל"ד בס שלא הסת"ח
אחריס היו מתומי' כו' ג"כ עידי
מסיר ושפ"ר : טו הסשר פסול
עד"ר שם כתבתי דלא אם יכולו
אלו ע"ידי מסיר' ויעידו לפני ב"ד
שרלו בהלוחה ושכחשר לפניהן
שטר א"א מין ב"ד יכול לכתוב
שטר חדש ע"פ כדין עדים ב
מתומי' על השט' ומכא ל"מכן
קרוב דשהני הכא דלא נתנו
עלותיהם לדבר זה ע"ש :

נב א מכל נוכח בו מת הקרן כו' ובר"ם

נב שטר שיש בו רבית או קרוע ובו ב"ס

א שטר שיש בו רבית מפורש אינו גובה בו את הרבית ג
(ג) אבל גובה בו את הקרן אפי' ממשעבדי אבל אם כלל הקרן

ר * (ג"ת סי' ס"ה סק"ה ערוה) שטר שהיו עדיו מרובים ונמצא
עד אחד מהם קרוב או פסול ואין העדים קיימים לשאול
אותם (ד) אם יש עדות ברורה שכולם ישבו לחתום שהרי
נתכוונו להעיד ט הרי זה בטל ואם לאו תתקיים העדות בשאר
שהרי אפשר שחתמו הכשרים והניחו מקום לגדול לחתום
ובא זה הקרוב או הפסול וחתם שלא מרעתם (ובכך נתפלג כל ז
לעיל סי' מ"ה סעיף י"ב) :

ה * (פורם"ה בשם הרמ"ם) צוואה שנמצא אחד מעידיה קרוב
או פסול יג (ונתכטל בדרך שנתבאר) (ו) העד שאינו קרוב אם
זוכר העדות יבוא לפני ב"ד ויעיד ואם יש עד אחר ששמע
הצוואה מבחוץ מצטרף עמו להעיד את"ם שלא ייחתום להעיד:
ו * (פור"ם בשם הרמ"ם) הכותב כל נכסיו לשני בני אדם
בשרות אחת והעדים קרובים לאחד ממקבלי המתנה
ורחוקים מהשני הרי השטר פסול מפני שהוא עדות אחת יד
(ז) אם נסתלק אותו שהעדים פסולים לו מאותו ממון
* (תרוה"י פ' קוף נתיבות ותשובת ריטב"א בס"י סי' ל"ז תמו' י"ד) (ח)
(ועדות על פה ככי הפי גוכה כפרים להעיד לזה שאינן קרוביו) אבל אם
כתב בשטר אחר שנתתי לראובן חצר פלונית ושנתתי לשמעון
חצר פלונית ונמצאו העדים קרובים לזה ורחוקים מזה זה
שהם רחוקים ממנו מתנתו קיימת שאלו שתי עדיות הן את"ם
שהם בשטר אחר :

הגה * (מהר"ם פדוי סי' מ"ו) וכן אם היו כתובים בשטר כ' תנ
נ' דברים יג ונתכטל השטר לדבר א' בשטר לא נתכטל .
ז (ט) שטר שנמסר בפני ב' עדים גוכין בו ממשעבדי יד
את"ם שהם (אינן) חתומים בו ומ"ם אם נמצאו עידי
חתימתו פסולים ואפי' עד אחד מהם פסול טו השטר פסול
את"ם שנמסר בפני עדים כשרים מפני שהוא מתוך מתוכו :

נג שטר שיש בו רבית או קרוע ובו ב"ס

א שטר שיש בו רבית מפורש אינו גובה בו את הרבית ג
(ג) אבל גובה בו את הקרן אפי' ממשעבדי אבל אם כלל הקרן

הרמ"ם שכתב כאן דהיינו לענין שלא יוכל כתרם
נמני עדים אבל טוי סער ג' לענין שבועה - ג"כ דמ"ם הני הוא כתרם מיירי
שירוע שחתמו יחד אבל אם"כ דיינו שטר כמני עדים כשטר שעדיו מרוכים לפי
לא כתב הרמ"ם ג' דיינו אלא מחוכים זה לזה דק הני הוא דהני הוא כתרם
נפי"ד מפ' עדות. ואפי' דיוק יש בדברי כשטר שכתב נפ' ה' מה' עדות
משום דנפ' ה' לא מיירי אלא מדיני
עדו' שנטלה מקלת' ונטלה כולה ונפ"ד
מיירי מדיני פסול קורב' ומ"ם הוא
להני הניש"ם סי' תט"ו ול"ל כי מה
שכתב הרב שלפני הוא כשטר שיודעני
שחתמו יחד כו' ונם מיירי כשטר שתת'
שעושה קנין כו' אבל היכא שלא נודע
זה ומיהו רווחא לחיתר רווח' שבק לף רב
שלפא יודע. כתו שהכריע הרמ"ם
והרא"ש ול"ל דשטר ג' כשטר קם לשבוע'
את"ם נעל פ"נ נשם הגהו שכתב ע"ל
ומ"ש והכי הלכתא ומשם ע"נ
פשום ע"ש - ומ"כ מ"ש המחבר כאן
דעת נס"ג כלשון ו"ש לנחר שהרמ"ם
שסום נעל סנר' ומשום חולק עליו
ליתא אלא כ"ש מוכו לכם"ג וזיכו לחת
והרוב - שוב ראיתי נשרך הניח
להמחבר כתב הוא עכתו שמשקנתו
כדברי ז"ל ועור ל"ל שמ"ם הרמב"ם
הני הוא כתרם הוא לענין שהיכו חסו'
שטר לגבות בו מנני מרי לעפ"י ש"ם
שם עדי מסירה אבל להשניכו כיון שטר
ש"ם בו ער ג' אפ"כ משעבדי לאחר
וזה נראה דעת הרמב"ם דלחרי' רווח"
שבק למען דקדוק מיכי' ומו שכתב
בפ' ה' מה' עדות עכ"ל הני שחוזר
המחבר בספרו דבק הניח מה"ש בב'
ועל פי זה כ"ל לפרש מ"ש כאן בס"ע
וי"ל לפו לפלוגתי שתם. אלא לפי
שסשנבת רשאול לא הזכיר מזה כלום
כתב דיכול שלא בפ"נ בלשון ו"ל ואלא
כתב"ם ושמ"ם ס"ע ו"שהניכו לשטר
ארשאול הוא קרוב יכול להעידו בפ"נ מהני פלוג קודם שיעיד אבל הכא דפסלי לשטר משום עדות שנטלה מקלת' נפל"ד כולה אפי'
אין הנאה לקרובו אהני אפ"ם יאחר הדחוק תרו לי חלקי מתתנה בזכר בשטר ואלק של הקרוב אל תתנו אין שותפין לו כיון דשתת' הוא משום עדות שנטלה
מקלתה נטלה כולה וכראי נפו' ומחי לה לרון שבשעיף לפני זה בהג"ה ג' מהן קרוב או פסול השטר נטל ואל"כ מה יועיל שיתלק הקרוב כיון דכשר כתנטל העדות
שנשטר משום עדות שנטלה מקלתה נטלה כולה ומחני הרמ"ם פשיטא נמי דאין דאייה דלא מיירי בתחו ג' ש"ם ואל"כ קשה מהמ' המוסים דמה
יועיל שלוח כיון דכשר כתנטל השטר וכן משמע להדיא בדבריהם סי' קנ"ם וס"ם ק"ח ה"ה שלוח מועיל בנמלא ג' מהן קרוב או פסול ע"ש והיה שפשר לרמוח ולומר
דה"ק התשכר אל"כ כשתלק או מועיל כשיעידו שניהם כן בע"פ בשבועה אל מדברי הרב לא משמ"כן ונם בע"ם משמע להדיא דהשטר כשר אפ"ג שנפסלו ואפ"ם דמיירי
שנתלק קודם שנכתב השטר רק שכתבו בעדות בשטר כמו שהיה האפשה שכתב בכשיו לשכיה כב"ל - ודוחק - ועוד שנם בזה ק' מ"ל להמחבר הא אלא לא כוכר דין
זה בהרמב"ם והרא"ש בכל ושהרב"ל כיון דפסלי הכא לשטר משום שחתמו שניהם עדות שיאחרו קרוב כשר לחני' דהשטר כשר אפ"ג שנפסלו ה"ק הרמב"ם אל"כ אפי'
כשתלק כשר שייך לומר כן דאתי לאתלופי בשטר שטרות שיאחרו קרוב כשר לחני' ואיכא לידע נהא ולא ידע בשלוק שהרי אין הכשלו כוכר בשטר אל"כ נשר דמיירי
שנוכר בשטר שנתלק אותו עלו' וכ"ז אינו משמע בדברי המחבר ול"ש : ח ובעדות נע"ם בהג"ה בכרי' כו' מיירי דוקא בכה"ג כגון בכותה בכשיו לב' שהרי
והג"ה לעני' כגיעה משום קורבה רם"ם לא יתנו להכשי רק בתני ולא שם היו מעידי' שכהן מני בכשיו להעיד היו בותבים לו אבל היכא שיש לחוש לענין משום
קורבה כגון שהיו השטר מקוים ובאו עדי' שהם קרובי' לא ורחוקים אשכי לקיים השטר ובה"ג אף בע"ם פסולים דלא עדיפו ל"ם לקיים השטר כלל ומ"ש יש לחוש
משעירים משום הקרוב וכן אם נשנב לבני' דשר ובאו עדים שרחוקי' לא וקרובים לב' מה נשנו מי' לשעיר אפי' בע"ם אל"כ כשתלק הקרוב שהרמב"ם והכי"ת כתי"ם
הרמ"ב יש לחוש משעירי' כן משום הקרוב כיון שהם לשם לשעיר על החני ודו"ק : ט שטר שנחתם כו' לפי"ד ע"ש לחשפה דבין זה בין נב"י לא הניח רק חתי"ם
(כן הוא בהרי"ף שלפנינו ע"פ המנרש וכ"כ הרא"ש והרמב"ן והרשב"א והר"ן והסור לקחן ס"ם ס"ט בשם הרי"ף והשב"ם ל"ל שמשמע ליה להרא"ש חדשת הרי"ף
דרוקא בנתן ולא בשאול ומיהם בעיני שהרי הרי"ף ק"ח דחכו' וכו' שמחמשפיה דברי הרי"ף והרשב"א ע"ש החנר' שכתבו ול"ל ומ"ש ז"ל בק"ח דחכות לא ללחר
על עכתה כתבה אלא ללחר על דין מזוין דנתן כו' ע"ש) ובחמ"ן בחלקין ע"ז - ובמחת נם הר"ן שם ס"ל עיקר דאין הלכה כר"ם בשטרו' ע"ש שהאריך וכן דעת
הרשב"ם בחו"ט ע"ק דנתן ופ' החנר' וכן משמע מדבריו בתשו' סי' תלף ס"ד ע"ש וכן דעת הרמב"ן (אך דעת הרשב"ם ס' החנר' והרמב"ן שבשעה"מ שם דשטר
מתנ' דינו כנתן ודברי הרמב"ן ובעה"ת ובה"ן שם משמע להריף דף כשם החנר' אין עידי מסיר כדתי ע"ש) ובעה"ת שם ובאגן שם ג"כ דברי הרמב"ן שהביא הר"ן בתריכו' וכ"כ התו' ס"ק דנתן סוף דף נ' בשם ר"ת (ובעה"ת שם כת"ש הרא"ש בשם ר"ת) ובפ"ק דעידי מסיר כדתי ס"ק בשטרו' ובפ"ם
פוף וס"ל ל"ל ר"ת וכמ"ש התו' שם כן בשם ר"ת) דאין נוב"ממשעבדי בעידי מסיר' ונם משקנת התו' שם נרא"ן - ובשם כתבו התו' שכן נרא"ל ר"ת וכ"כ הרא"ש ס"ק
דנתן וכן נרא"בחות מ"ר"ש שם דף נ"ש סוף ס"ש ובמ"ן שם ס"ל כר"ת אלא כן ר"ת ו"ל ולית ליה בשטרו' מיהו נרמב"ן עכתו מו"ם
בהעתיק המחרכי דבריו כתב ו"ל ולית לן כר"ת אלא כר"ת אף בשטרות) וכן כתב בעל העיטור בשם מ' דיני חוב סוף דף ס"ב דלית להלכתא כר"ת בשטרות ע"ש
וכ"כ רב הני נאון בס"ת, ומחבר שטר י"ב דף כ"ו ע"ב וכ"כ הריטב"א ס"ק דקדושין בסוגיא דכתן לפ"ש בחבר ומקורשת לי כו' ר"ת היא דאת"
עידי מעיר' כתרי מיהו בשטר שטרות שהם שטרי רחיה קי"ל כר"ת דבעידי תחתי כו' וכן קבלתי מפי מורי כר' ע"ב ול"ל כיון דכל הני דנתנו"ם ל"ל דאין נוהין
מהשעבדי בעידי מסיר' כפי השטר בשטרות שהם שטרי רחיה קי"ל כר"ת דבעידי תחתי כו' וכן קבלתי מפי מורי כר' ע"ב ול"ל כיון דכל הני דנתנו"ם ל"ל דאין נוהין

נב א מכל נוכח בו מת הקר ן ר מפי' העיור בן רבית הפורית כת"ם התוקפות ורא"ש ושטר פיסקים וסיור והמחבר ביור' דעה סוף סימן קס"ב

הקרן עם הרבית (ג) פסוד ד מפני שיכא לגבות בו הרבי׳ כנס ׳ (מהרי׳ק סוף ר׳) ג (ב) מיהו אם התי׳ב מודה נריך לשלם לו הקרן ׳ (מהרי׳ק שם) ד (ד) וי״ל דמעמר דקנסינן למלוה ואין נריך לשלם לו ׳ (מהרי׳ק שם) (ה) מיהו אם המלוה הלו׳ על ידי שלים ומסלים עמה שטר ונלל קרן עם רבית נוכה הקרן מכל מקו׳ דאחר שתקנו שדרתי שלוחי ולא לעותי לנלול הקרן עם הרבית ועיין כי׳ ד׳ ס׳ ו׳ קס׳ג פוד מדי׳כ שלו שטר שבא לפנינו קרוע ׳ קרע בית דין (ו) והוא שקרוע במקום העדים והזמן והתורף (ז) או שקרוע שתי וערב במקל ואם

וכרש״ם וכטור כתבו דאפי׳ מפורש כו ר׳בית קלוג׳ שמוה דאוריית׳ דיכא הבי ואין העדים נפסלים כמה מתתו על שטר כזה ועברו על שלא תשימון עליו נשך דקאי כמי שעבר׳ משום דלא משמע לאיכשי דקאי מעבר׳ כ״ג אלוה ומלוה וערב ועש״ר : כ מפני שיכא לגבות בו כו׳ כפרישי׳ כתבתי דלא מהכי׳ם רוצה לכתוב עליו דלא כיתן השטר לגבות הרבית כ׳ הקרן דמ״מ מתקלה נכתב בשטר דהרי יכולי׳ לגבות בו נם הרבי׳ ומ״ה קנסו׳ ליה נס הקרן אלא להגבותו מחמת עבדי׳ : ב מיהו אם המייב מודה כו׳ ומ״ה אם י״ם עדים כמה היב׳ הקרן וכ״כ אם מכר׳ק : ד וי״ל דפטור כו׳ וכ״כ פתו׳ בס׳ק כס״ג וכתב דאפי׳ דאם נכתב אם דלא לשם מוקד׳ (כמ״ש בס׳ מ״ג ס״ו) דהשטר פסול אכל לא מפיל המלו׳ ושעתו דשם רק בשטר נעשה כהיסור מש״כ כאן דהלוה נעש׳ כהיסור ונם ס״ים אם ולא מחר׳ דה הלוה קושח ונכשר דשמני ליה דלא היה כוונתו להרוים משל״כ המלוה ולה דשם כ״כ אלי׳כא דר׳ ונפוף פסק כרבנן מ״מ ים כ״מ לדינא אם כלל הקרן עם הרבי׳ דאפי מודי רבנן דפסול וכדפסק כאן ודו״ק : ס קרע כ״ד כו׳ נקרא וה קר׳כ׳ד מפני שדר׳ שכ״ד בשרוץ לפסול שטר או נם קורעין בקרעין אלו וכן מפורש בש״ם ועפ״ר

ואם

ו ואם כיכר שנעשה בסכין כו' כשעשה בסכין כו' אמרי' במתכוון כעשה כדי לפסלו: ז נקרע בשפי כו' ואינו מעורב בלל: ח נרע שפי כו' ואסול כדלרי כתבתי דקיימ"ל דוקא בפסלינו בקרע ככפליו אבל נקר בכפליו אפי' לנתרי תולין לומר

שנקרע בחוסן כו' כיון שנקרע בחוסן שהשטר נפסל בזה אבל כמקו שהשטר כשר אין לך עוכין לו שטר אחר דכוותיה שה כשר ינכה בשטי"ח זה כ"כ דשב"ל בכתיבה כימן תפ"ח ס"ג: י ואם כי' נקרע בקרע כ"ד אם כראה בלי כו' וכן הוא פ"ח שם וכ"כ בי"ש בל"ת דכרי הרשב"ם ע"ש: יא אבל בל"ה כו' כגון שאבד נקב אין לומרי' במקום נקב קרע כ"ד כיון דאין פוסלין בשטר משפק ס"ל רשב"ם שם ד"ה נ': יב נ"נ ח אין שומעין לו ואפילו ידעינן שאין כוונתו אלא לדעת כתבתי בפרישה מטו' דיש בסיעתו על אדת מוכ' בלבו שכבר הלוו שטר ח' שלא היום או מכר בפירוש לו הלו' אקפ"ש שיכתוב לו האלוה שובר על מה שכתב לו אח"מ מיקרי שט"ח פנוס (אם לא דנכתב בסרעון ע"ג שטר בופו) ולא יפרע מהלוה כיון שאמר פרעתיך אף"כ עוד כ"ח בשטופה אם אין נאמנות בשטר וכמ"ש בר"ם פ"ד ואם יש בידי הלוה שכי שטרות כל ח' מתחתים י"ל דניקח ללוה כאלו נפרעים יותר מאלו היו שכיכים שטר ח' של מאה דאז אם יפרע לו אקלת הסוב אף שיכתוב לו שובר מכל מקום יצטרך לשומרי מהשכנרים או שיכדכו ויתבע ממנו הלוה כל הסוב וק"ל ובני נעמים אלו הן נ"כ בגמרא. ולא בשטר לעמתי אלא אלא כשידוע שעדיין לא פרעו הלוה (ועמ"ש בסרים' עו' צריכו עמתי אלא להגמרא) אבל בשאין ידוע כל"ה אין לנאמנות שטר של הלוי אפי' לעשות משטר נדול קטן ח' ולקרוע שנדול ופדמסיק המחבר משטר שמת פרע לו אותו של מאה כו' וכ"כ בעור וע"ש והעור והמחבר לא פירש אלא בנא ידעינן מי פרעו מדכתבו עליה ואפי' אם יש לו ח' של מאה כו' בכל בבבא ח' והכאי דינא בתרא פשיטא כשידוע אלא פרעו מותר לנאות ולעשות ממנה ח' של אחרים אלא שטר"ם אחת אפי' ללמדינו דינא דאפי' ידעו

אלא פרעו אסור משום דאתי לכלכא:

נך ח אם רצה הלוה כו' עם"ש בסי כתבתי וכשם' סרעון כ"ד הלוה ליקח שטר אדם או לכתוב לו שובר כי פעמי ליקח לאלו' יות' ליתן לו שובר כדי שיתיר הלוה שמא יתבדנו ויאמר לפרוע לו האותר ופעמי ליקח ליה יות' בשטר אדם כדי שלא יהא השטר שבידו על האותר פנוס וכמ"ש בסי' שלבני זה טעמי אלו בכיאות דהלוה ע"ש בכ"ל ולא כמ"ש בעמ"ש ול"ל אי שפרע מקצת שובו ואתירא האלו' שמא יגא הקול משם זה פרוע הוא כו' ילך אצל כ"ד ויעש' לו שטר אדם כו' ונפ"ש כת' ז"ל ואם לא רצ' האלוה לשבו' ולנרוע כל שטר סרעון יכתו' לו שובר כו' ע"ב אלא פעיק' כמ"ש וכע"ש כשלמו כת' בסי' שלפכי זה הטעמים שכתבתי מבואר ק"ל כ תחלת בריש הלוה והמקבר דם ל"ל דאם שוברים בשטר אותו זמן אפילו כותבים בשטר אחר זמן שובר וכמ"ש בסימן ל"ג ומ"ב כאן בעדים כיון דכתב בשובו שטר אחר מוחן סרעון יהא כשובר כמוקדם אבל כיון דין לו עדים כרצוים כ"ד אלא' לאחוקי מחון ועד"ר מ"ש עוד מזה: נ אם הוה סרעון אלוה אבל אלא רצונו לשטר כתיבת סרעון: ד והאלוה יתן שכר הסופר לכתוב השובר ואם אין שטר לאלוה אלא לו אלוה האותר אלא שטר סרעון כמו שכתבתי בסי' ואם כתב בשובו שטר אחר הוא ויוצא זה של חמשים ויאמר זה שטר אחר הוא ויגבה בו:

נג שלא לשנות השטר ובו פעיף אחד

א מי שיש לו שטר על חבירו במנה ואמר עשו לי שנים מחמשים חמשים או שיש לו שנים של חמשים חמשים ואמר שיעשו לו אחד של מנה ג (ג) אין שומעין לו: הגה (ה' סחנירי ותוס') ואפילו ידעינן שאין השטר סרעון פרוע אסור לשנות ד אלא מרצון הלוה: ואפילו יש לו אחד של מאה ואמר שיקרעוהו ויעשו לו אחד של חמשים אין שומעין לו שמא פרע לו אותו של מאה וכתב לו שובר ויוציא זה של חמשים ויאמר זה שטר אחר הוא ויגבה בו:

נד דין פרעון על ידי שובר ובו ה סעיפים:

א מי שפרע מקצת חובו ג אם רצה המלוה בית דין יעשו לו שטר מכה שנשאר חייב לו ויכתבוהו מזמן ראשון ג (ג) אבל לא עידי השטר: הגה (הגה"מ פשטי כתבים פ"ו) אעפ"י שהוא מרצון הלוה אסור מוזן סרעון ואילך יכולי' עדים לעמוד לו שטר אחר ד אם הוא מרצון הלוה:

(ב) ואם רצה יכתוב שובר (כתוקי יוסף פ' בם פשוט) ד

(ג) (המלוה יתן שכר הסופר לכתוב השובר ואם אין שטר למלוה והלוה שנקש מתנו שובר הוא יתן השכר: ד הגה

דאפשטא להרי' מדברי' דמוחן פשטי יכולי' לעשות לו שטר אפי' שלא מדעת המלוה ולית לחיתר הכא כלל עכו עדים שליחותן שאין זה שטר אדם שלא מדעת אותו והפשטה בשלמא היא כו' ע"כ ולפע"ד זה אינו דהא נהרי' אחר השטר לעיל סי' ח"ם דעדים שלא כ"ד יעשו לו שטר אפי' מוחן שמחתם שלא כרצה הלוה אלא הא אלא לומר דמוחן סרעון יכולי' לכתוב אפילו מרצון הלוה משום דאם יכולים לכתוב ואינם דוקא מדעת הלוה וכן כרצה דעת המחבר אחר"ם כאן ולעיל סי' ח"ם והוינן כדברי הרב בהג"ה: ב ואם כתב אחד יכתוב שטר ואף על פי שיצטרך הלוה לחזור את שוברו כתבו סי' ל"ל סבדירה לאלוה כזה • וכתב הב"ח דם"מ שאין הלוה יכול לכוף אותו שיכתוב הפרעון על השטר • מיהו כ"ל דכל זה לא חיישי' אלא כשמצית ג"ם של כל השטר אבל המלוה יכול לומר פרע לי שטרי ואז לא נדרך מידי אבל בשלא הגיע ג"ם של כל השטר כגון שטר לבני זמנים ופורע לו ל' ה סרעון וכי אפי' נוטל הבדירה מיד הלוה ואחייב אלוה לאחלוף לו השטר או לכתוב הפרעון על נבי השטר אם ירצה הלוה: ג

אלוה יתן שכר הסופר כו' כן כתב כר"ם בשם הל"ף ע"ש נם פשוט אבל בשאת לימא כן בשמוקי יוסף שם אלא כתב הב"י דק בשאם הכותבים אינם מבקשים שכר

סגר

הבא לפרוע חובו ואמר המלוה אבד לי השטר אין הלוה יכול לומר לא אפרע לך עד שתחזיר לי שטרי אלא הרי זה יכתוב לו שובר ויפרע לו כל חובו ° (לשון רמב"ם פרק כ"ג מהל' מלוה עד סוף הסעיף) ° וישללוה להחרים מהם על מי שכובש שטרו וטוען שאבר ואם טען המלוה טענת ודאי ואמר השטר אצלו ועתה הניחו בכיסו (ד) ישבע המלוה היסת שאבר השטר ואחר כך יפרע חובו ויכתוב שובר:

ג אם המלוה אין שטרי עתה בידי כי הוא בעיר אחר ואכתוב לך שובר ° (סור ומע מבעה"ת) יש מי שאומר שאין שומעין לו כיון שהוא בעולם לא יפרע לו עד שיחזיר לו שטרו:

הגה ° (תשו' רשב"א סי' אלף קי"ו) וכל זמן שאין בידו ואינו רוצה להחזירו אינו חייב לשלם לו עד שיחזיר לו שטרו ז ואפילו נשבע לשלם פטור מן השבועה ° (שם) ואם המלוה אחר תפרעני תפלה ואחר כך תחזור לך שטרך והלוה אחר הקדר לי שטרי ואחר כך אפרע לך (ה) הדין עם הלוה ונראה לי דאם אינו ממהרו נותן השטר כיד שלש עד אחר הפרעון - ° (תשו' רשב"א סימן מתק"ג) מי שחייב לאכרו תבן בשטר ומודה לו בכך וכו' אחר"כ יש לו טענה עליו ובעל השטר אומר תן לי הבן שאתה מודה לי בהן ואכתוב לך שובר עליהם ואע"ג דאחר"כ הוא אומר שלשם לך כלום עד שתחזיר לי שטרי אם יוכל להוציא ממנו ולדון עם הנתבע ° (ש"ע סי' כ"ו) ז הדין עם הנתבע אבל אם אי אפשר לו להפיק דראיתי עכשיו או לדון עכשיו כפי הנראה לבית דין ומן שנתחייב כדבר או שהבית דין צריכין להיות מתוכן כדין עם התובע (ו) שנדחך לשלם לו מיד מה שמודה לו ויתן לו שובר - ° (מהרי"ק שורש פ"ם) שטר שכתוב בו שיהא כתפקו כל זמן שלא יכתוב קרוע קרע ב"ד או כדלא כתוב עליו תברא (ז) אפ"ה מהני שובר:

(ח) כשכותבין שובר (ט) אם ווכרי' זמן השטר יכתוב שובר על שטר שזמנו כך וכך ואם אין ווכרים אותו (י) יכתבו שהם על שטר שכזמו כך וכך (יא) ולא יכתבו זמן בשובר שמא איחרו הערים זמן ההלואה בשטר ונמצא שלפעמים זמן השובר קודם לזמן השטר ויחזור ויוציא שטר חובו המאוחר ויטרוף בו לפיכך אין לערים לכתוב

ב ויש נוהגין להקריס כו' אבל לא מסכימים כי אין מסכימים בטענת ספק ומ"ם כסי' ע"ם:

ו ואפי' כשכתב לשלם לו כו' דאין סברי דאדעתא דהכי לא כתב -

ז הדין עם הנתבע כר"ם כ"ד כתב בשור נ"כ כשם הרא"ש דבכתב עומד לפרוע:

ח ויש נוהגין לומר שבועות בכל ב' בפרוס ובדברי הר"ב כ"ל בפרוס כ'אבר בשטר כו' יכתוב לו שובר כו' הלוה יתן שכר בשופר כו' אך מדברי הסמ"ע ס"ק ל' וכן נעיר שזמן לא מהמת כן וכן כי"מ כתב להדיא בפירוש מקצת מהו ז"ל כלי' ס"ג בשם הלוה יתן שכר כתיבת השובר ומשמע שם דוקא כשיש שטר ללוה אבל אם אין שטר ללוה וכלוה מבקש מיהו שובר הלוה נותן בשטר עכ"ל וכ"כ הכריו בלי"ע: ד יסבע המלוה היסת ואפ"ג שהלוה מודה בגירו של שטר שהוא פרוסה מ"מ מהמת רואים שבר שהוא פרוסה ולפיכך בשטען שבר' יש לו ללוה ליסבע היסת עכ"ל ס' המגיה - וכתב נשפר גדולי תרומת שטר ל"ג וז"ל ולא הרעתי לחם הוקק לזה שטרי אם לא יסבע שטר השטר לא היה פורע כלום כיון שהוא כיד המלוה עד שיתן לו שטרו כדלקמן סעיף ג' ותן לך תחלן גדול מזה עכ"ל - ולפע"ד הוקק ס' הת' לזה דע"כ לא קאמרינן לקמן סעיף ג' דע"כ לפרוע לו עד שיתן לו שטרו אלא משום דמוקי פרוע היה המלוה שהוא פרוע שטרי לאחר זמן ויחזיר לו השטר ולכלוה רוצה לפרוע לו אחר שיחזיר לו השטר ע"כ מדברינו למלוה שרי לן לך חיוק זה רק משום שהעדות עד אחר שתחזיר לו שטרו ואז יפרע לך אבל שיעבד אלוה שהעדות כיון שיחזיר לו שטרו זה לא משכחת כלל כיון שכותב לו שובר ולכך דקדק ס' הת' וכתב ס' משהת רואים שבר שהוא פרוסה שכתב שובר יתן לו אלוה יום ס' פורע אלוה כיון שמוה כיד המלוה עד שיתן לו שטרו כדלקמן סעיף ג' ואין לך תחלן גדול מזה עכ"ל - ולפע"ד הוקק ס' הת' לזה דע"כ לא קאמרינן לקמן סעיף ג' דע"כ לפרוע לו עד שיתן לו שטרו אלא משום דמוקי פרוע היה המלוה פרוע שטרי לאחר זמן ויחזיר לו השטר ולכלוה רוצה לפרוע לו אחר שיחזיר לו השטר ע"כ מדברינו למלוה שרי לן לך חיוק זה רק משום שהעדות עד אחר שתחזיר לו שטרו ואז יפרע לך אבל שיעבד אלוה שהעדות כיון שכותב לו שובר ולכך דקדק ס' הת' ו

לכתוב זמן בשובר ח (יג) אלא א"כ זוכרים זמן ההלואה (יג) שובר שנכתב סתם פלוני פרע לפלוני מבטל כל שטר שיש לו עליו :

הגה ° (תשו' הרא"ש כלל ס"ח סי' י"ט) וכן אם יש לוה עדים ט שפלוני יש לו שטר פרוע עליו אינו יכול להוציא עליו שטר ולומר ששטר אחר פרוע היה לו עליו (יד) אלא כל שטרותיו בחזקת פרועים (ע"ל סס"ה) :

ד אם זמן השטר והשובר ביום א' נתבאר בסי' מ"ג סכ"ו :

ה אם כתוב בשובר דינרי סתם (טו) מבטל כל שטר שיש עליו אבל אם היה כתוב בו כך וכך דינרין ונמחק הסכום ונשאר דינרים או שכתוב הסכום על המחק ולא נתקיים אין דנים בו אלא בפחות שבלשונות :

נה　דין שלישות ובו ב סעיפים

א ° (ל' רמב"ם פי"א מה' מכירה) מי שפרע מקצ' חובו והשליש את השטר וא"ל אם לא נתתי לך עד יום פלוני תן לו שטרו והגיע הזמן ולא נתן לא יתן השליש את השטר שזו אסמכתא היא ולא קניא ואם קנו מידו עליה בב"ד חשוב א הרי זה קנה והוא שיתפים זכיותיו בב"ד (א) והוא שלא יהיה אנוס כיצד הרי שהתפים שטרו או שוברו בב"ד וקנו מידו שאם לא בא ביו' פלוני יתן זה לבעל דינו והגיע היום ולא בא הרי אלו נותנים ואם עכבו נהר או חולי מלבוא לא יתנו וכן כל כיוצא בזה והוא שיהיה בב"ד חשוב :

הגה ° (טור בשם הרא"ש) וי"א דלא בעינן שהתפים שטרו מאח' דקנו מיניה בבית דין חשוב דהיינו ב' דבקיא' בדיני אסמכתא (ב) ועיין לקמן סי' ר"ז סעיף ט"ו ° (תשו' רשב"א סי' אלף כ"ב וע"ל סי' ס"ה ס"א) שליש שהחזיר שטר למלוה שלא היה לו להחזיר ב משמתינן לשליש ג עד דמקבל עליו כל אונסא שאירע ללוה מזה ד (ג) ואם נודע לב"ד שהחזירו שלא כדין אין דנין על השטר ואם לא נודע לבית דין והוציאו מן הלוה כל השטר ואח"כ נודע שהחזירו השליש שלא כדין ה (ד) השליש פטור דהוי גרמא בנזקין :

ב במה דברים אמורים שנותנים השטר לבעל דינו כשאמר אם לא פרעתי ביום פלוני יהיו המעות שנתתי מתנה וישאר השטר קיים כבתחלה . שאם לא כן הוי שטר שנמחל שעבודו כדי המעות שנתן ° (עיין ס"ק ד') ו (ה) ואינו גובה בו

ס אא"כ זוכרין זמן ההלואה פי' זמן הכתוב בשטר א"מת כעס' ההלואה אבל לא שיכתבו היום שראו שהלוה לו דהא כבר כת' שיש לחשוש שמא אחרו זמן ההלואה בשטר וק"ל : ט שפלוני יש לו שטר פרוע כו' דומה לזה כתב הטור והמחבר בס"ס ס"ה באות' שטר בין שטרותי פרוע כו' ומשם נלמד דאם היה לו על אחד שתי שטרות הגדול בחזקת פרוע ולא הקטן וא"נ דמסי' מור"ם וכת' כל שטרותיו פרועי' כלל"ד קאמר אלא ר"ל אף שאומ' שטר אחר הי' אני אומרי' שזהו השטר שפרע עד שיבורר וכן מוכח שם בתשו' הרא"ש ע"ש ועמ"ש בטו' והמחב' בסי' ס"נ בא' שמהדר אחר עדי' לקיים שטר כו' ע"ש : י נתבאר בסי' מ"ג ע"ש בסעי' כ"ו וכ' ומ"ש שם בסמ"ע ובהג"דמ :

נה　א הרי זה קנה כו' עיין ° בטור שכתבו בסעיף י"ב תשוב' הרא"ש כתי' שלוה לחבירו ועשה לו שטר מכירה על שדיהו ומכר' לאחר קודם שבא הזמן כו' ע"ש וכתבה מור"ס לקמן ס"ס ר"א ע"ש : ב משמתינן לשלי' כו' ° הייכו כשאין המלו' כאן אבל כשהמלוה כאן ומודה דשלא כדין בא לידו כייפינן ליה לחזור השטר או לכתו' עליו שובר"ב כשם רשב"א מסש"ו : ג עד דמקבל עליו כל אונסא כו' דכל כשעדיין לא גבה בו משמתינן עד שיסלקו דכל גרמ' בנזקין מחייבינן הגור' לסלקו מש"א כ כשכב' גבה דפטור כן הוא שם וכדמסיי' מור"ם כאן וכ"כ לקמן בסימן קע"ה ס"מ בהג"ה ע"ש : ד ואם נודע לב"ד שהחזירו שלא כדין כו' ע"ל סי' ס"ק ס"א וסי"ו וכ"ל דכאן הכל מודים דלא יגבה בו כיון שודאי אינו חייב לו סך כל השטר משא"כ התם דאיכא למימ' שמ"ד המלוה כפל וחייב לו כו' : ה השליש פטור דה"ל גרמ' בניזקין ול"ד למ"ש הטור והמחבר לעיל בסי' מ"ו בסעי' ל"ז בהודאת עדי' שספ' מתמו שצריכין לשל' מדינא דגרמי גם בסי' כ"ט ס"כ גם בסי' ל"ם כ"כ בטו' והמחבר דסילוק יש בין דינא דגרמי לגרמ' דכיזקין כמבואר בתו' והרא"ש והטור והמחבר כתבוהו לקמן בסי' שפ"ו והסילוק שביכיהן הוא בין אם ההיזק נעשה מיד וגם אם הוא ברי היזקא או לא ע"ש ולפי מ"ש בדרישה ובסמ"ע שם בס"ב שהרשב"א וסייעתו מחלקין בין היזק המגיע לו קודם שקיבל עליו לפרו' לו ובין לאח' שקיבל עליו מכח השמת' ושכו' המה מחולקי' עם הרא"ש דהרא"ש מחייב בכל ענין וכמ"ש לקמן הטור והמחבר סימן קע"ה בסעי' מ' במוכר שדה לכותי בצד שדה חבירו ומזיקו ולפ"ז היה נראה לומר דלעיל בסי' מ"ו העתיק המחבר דברי הרא"ש וכאן העתיק מור"ס דברי הרשב"א אלא שא"כ לא ה"ל למור"ס ז"ל לסתום כאן אלא לפר' די"ש פלוגתא בזה לכך מסוררת' כמ"ש בדרישה וגם הרא"ש מודה בהא ודו"ק : ו ואינו גובה בו כלום אלא מבני חרי נראה דהייכו דוק' המותר במה שעדיין לא פרעו דאלו מה שפרעו כתב הרא"ש שם בפ"ד דנדרי' וכתבתי' לשונו בדרישה דאינו חוזר וגובה ממנו אא"ל בכתיבה ומסיר' בדין אותיו' דשטר וכמ"ש בר"ס ס"ו (ול"ד למ"ש המרדכי והביאו מור"ס בסי' מ"ח דאם חזר ומסרו לו בעדי' חוזר וגובה בו ולא הזכיר שם כתיב' ומסיר' דשאני התם דמיירי דחזר ולוה

יג אא"כ זוכרי' זמן ההלואה הכתוב בשטר : יג שובר שנכתב סתם כו' ע"ל סי' ל"ח ס"ק ס' וסי' נ"א ס"ק כ"נ : יד אלא כל שטרותיו כו' כלומר בברירה ביד הלוה לומר גדול פרוע וכדלקמן ס"ס ס"ה ועיין שם : טו מבטל כל שטר שיש לו עליו הטעם איתא ברמב"ן דיד בעל השטר על התחתונה ואמרי' דילמא לא ידעי עדים סכום השטר וכתבו סתם דכל מאי דליפוק לורעיה · משמע דמספיקא לא מפקי' ממונא · ולפ"ז אם תפס המלו' המות' מה' דינרים מהני תפיסה וכ"כ כ"י פי' זה בשם תשוב' רשב"א דליקום שטרא ביד מלוה ומעות היכא דקיימי לוקמו עד שיתגלה הדבר ואי תפס לא מפקינן מיניה עכ"ל וכן העליתי בספרי תקפו כהן סי' כ"ה והשגתי שם על ס' גדולי תרומה סוף שער כ"נ שכרא' מדבריו שהרמב"ן חולק אתשו' רשב"א וליתא אלא כמו שכתבתי עיי' שם :

נה　א והוא שלא יהיה אנוס כו' ואם עכבו נהר כו' עיין בספרי שפתי כהן כ"ל פי' רל"ב ס"ק י"ם הוכחתי דדוקא אונס דשכיח ולא שכיח וכל שכן לא שכיח כלל הוי אונס לענין נדרים וממון אבל אי שכיח לא הוי אונס דה"ל לאתנויי וכתבתי שם בשם הרא"ש ור' ירוחם דעכבו נהר היינו שגדל הנהר מתי גשמים או הפשרת שלגים דאונסא דלא שכיח הוא אבל אי פסקיה מברא וכה"ג אונסא דשכיח הוא וה"ל לאסוקי אדעתיה עיי' שם · ועכשיו מצאתי בתשו' מהר"ר שלמה כהן ספר שני סי' מ"ם שכתב דברי' הפכים ממה שכתבתי וחלק על הרא"ש ור' ירוחם בדברים שאינם נכונים לפע"ד · ושוב מצאתי בתשו' מהר"א ן' ששון סי' ם"א שהאריך להשיב על תשו' מהרש"ך הנ"ל והסכים כדברי וכהכתי' וע"ש שהאריך ועיין בתשו' מהר"מ אלשיך סי' ס' : ב וע"ל סי' ר"ז שם נתבארו דינים אלו על נכון כי שם עיקר דיני אסמכתא : ג ואם נודע לב"ד שהחזירו שלא כדין כו' ע"ל סי' ס"ה ס"א וסי"ו וכ"ל דכאן הכל מודי' דלא יגבה בו שודאי אינו חייב לו משא"כ התם דהתם דכהי דליתרע שטר' מ"מ יכול להיו' שחייב לו ע"ש : ד השליש פטור כו' כתב בתשובת משאת בנימן סי' פ"ה דוקא כשהחזירו למלוה הוי גרמא אבל שטר שאינו פרוע שהחזירו ללוה מיקרי גרמי וחייב השליש כדמוכח בתשו' הרא"ש כלל ל"ם סי' ב' ודמי לשורף שטרות של חבירו דלקמן סי' שפ"ו סעי' כ' וע"ש : ה ואינו גובה בו כלום כו' דברי הר"ב והסמ"ע אינם מאוררין בכאן לפע"ד בכמה דיני' ע"כ מוכרח אני להאריך קצת · נראה מ"ש הר"ב ואינו גובה כלום ממשעבדי אף שגם בפירו' הרא"ש פרק ד' דנדרים נראה לכא' דה כן הוא תמוה (ולקמן אכתוב שגם הרא"ש מורה במסקנא ע"ש) דלמה לא יגבה ממשעבדי מקנת חובו שלא פרע ועיין וליכא למיגזר שמא יגבה בו מני האמר שכפר' דלא אשכחן גזירה כי האי בש"ס ופוסקים ומכ"ן לנו לגדות גזירה שלא נתנה בש"ס ולא הכעיא לדעת הרמב"ן וה'המגי"ד וסייעת' שהבאתי לעיל סי' כ"ב דאפילו בשטר שיש בו רבית גובה הקרן ממשעבדי ולא חיישי' שמא יגבה הרבי' בתורת קרן כדאמרינן גבי שט"מ המוקדמי' דאפי' מזמן שני לא גבי בזי' שמא יגבה מזמן ראשון דהתם אי גבי מזמן ראשון הרי הכל אסו' שטרף מן הלקוחות שלא כדין כל הממון אבל כאן אפי' יגבה הרבי' בקרן שבשטר לא עביד איסו' ולא קנסי' טפי' דהוי איסור' ע"כ דבריהם שם · א"כ מ"כ פשיט' דגובה הפא' ממשעבדי ולא גזרי' · אלא אפי' לדעת התום' וסייעתם דלעיל סי' כ"ב דגזרי' בשטר שיש בו רבית כמו בשט"מ המוקדמין נלפע"ד דדוק' התם כיון שהשטר נכתב מתחלה בפסול א"כ איכא למיחוייה לשט"מ המוקדמים (א"כ התם שהרבית נמשך מהקרן שייך למגז' ביה דהוי כגוף אחד משא"כ בפרע מקצתו דשני ענינים נפרדים הם א"כ שאני התם דלא ינטרך ליטבע וכמ"ש לקמן א"כ שאני התם כיון שגם המלוה גוב' כו' וכמ"ש לקמן) אבל שטר שכפר' קצתו לא מסתבר לפסלו כולו לענין משעבדי והכי מוכח מהא דאמרי' בש"ם פ"י"כ (דף קכ"מ) ובכל הפוסקי' וטור לקמן ס"ס פ"ב גבי לוה אומר פרעתי מחצה ועדי' מעידי' שפרע לו כולו דגוב' מחצה מבני חרי ואינו גובה מלקוחות דאי' התם טעמא דאמרי הלקוחו' אכן אעדים סמכינן דאמרי כולו פריע משמ' הא לא"ה כגון דאמרי כמו הלוה גוב' מחצה אף מלקוחו' ולא גזרי' שמא יגבה גם מני האמר · וכן יש עוד להוכיח בכמה דוכתי בש"ם ופוסקי' · וא"כ קשה נ"כ על מ"ש הרא"ש פ' נדרים וז"ל יתן ויגבה כל חובו מבני חרי אבל ממשעבדי לא שכבר נמחל שעבודו מני החוב ושטר שלו' בו ופרעו אינו חוז' ולוה בו שכבר נמחל שעבודו נאפי' מני החו' שלא פרע אינו גובה בשטר זה ממשעבדי דחיישי' שמא יגב' בו מני האמר שכפרע כדאמרי' בשט"מ מוקד' ומבני מרי נפי ביה דקני ליה למפיר' א"כ גבי משעבדי כל החוב ונמיירי שכך התנה מתחלה אם לא אתן לו לזמן פלוני שיהיו המעות שנתן לו מתנה וישאר השטר בבתחלה

נו דין שלישות ובו ז׳ סעיפים:

א (ס) שליש בזמן ששלישותו בירו נאמן

נו ג נתמן כשני עדי' פי' נתמן נגד המלוה והלוה כשני עדים אבל מ"מ אם עדים מכחישין זאת זה נתמכים יותר ממה שמ"ם הטור והמחב' בסמוך סק"י: ב אפי' אם הוא קרוב דה"ל כנתמן על תבת ועפ"ר: ג וא"ל לישבע פי' שטענים נתמן בלא שבועה ועפ"ר: ד ואפי' כתבו לו שכתמדם ונתבד' אותו הכתב לו שכתמדם עכין ג' בשטרות מה שלא כתבו שם ועיין בב"י מקס"ד וב"מ ע' שהריך בזה בסס רשב"ג: ה לא נתמר שלא שמכו כו' אלא תמרינן דלזכרון בעלמא כתבו: ו ואע"פ שעבר הזמן °אבל אם השלים המלוה שטרו ביד ג' ושטרים יעש' לו פטרה לו דין עד ומן פלוני ועבר הזמן ולא עשה יפו' לו שטרו כ"כ הרשב"א בתשוב' ד"מ סי' כ"ד סי' כ"ב ע"ש שהריך: ז ואפי' הכחישו ג' מכן כו' ז"ל הטו' נתמן ל"מ אם טוען שלא עשאו שלים אלא בתורי' קדון מטרו לידו (והייט שיבא בקדון בידו אלא תבעי' ושיזכרנו לידו בשעת מסי"ב כשכתבו בקדון על תבעי' דהייט שלים ונתמן ועכשיו מ"מ דישבתי כן לדברי הרשב"א) נתמן מועיל לבטל השלישות הוא"ל שטוח מודה שהמימינו עליו דרך בקדון הרי הוא נתמן ככל מה שיאמר אלא אפילו טוען נזלת ממני והלה אומ' לא כי אלא שלים מניתני כיניך וכין פלוני נתמן ע"ל סי' מ"ה ע"י שם כתב הטור דנם אם טוען הלוה ממני שלים לקוחי סי' פ"ו סעיף ו' דבעי נגר ער בכנר ער ומכל מיי זה פיסת וכתב"ם לקוחי סי' פ"ו סעיף ו' דבעי נגר ער ברין שכתבע ליפטע פיסת אלא אפילו טוען שלים הוא שכרו לי ליה כבני ערי' ול"ד זה שהשלים מסייעו ליפטע אפילו פיסת אלא אפילו פיסת אלא אפילו פיסת אלא

דין ומצע למשקן להודות מו לכפור אם נתחייב לו בשטר אלום ירוע אם
יורה יפרעהו ואם יכפור ישבע ואמתון סוטן כן נתחייבתי לך בשטר ופרעתיך
ואמה השטר בידי קרוע ורואין סוטן אלא היו דברים מעולם אלא בעל השטר
מידו ואנשו אמתון וקרעו ואומנ מכ"ד שיחייבוהו ליתן אם פרעו או לא וכ"ר
מייבוהו שטוח על כך ואמרה שנתחייב שטוח על כך תזר ואחר שנתח אלא
פרעתי אבל לוי אמר לי נשם ראובן שאסול השטר ואקרעהו כי אינו רוצה
שאקרע לו כלום וראובן סוטן שטוח לך לא שאסיר אני שטות . ושאלו
שטוח שאעין אלא פרע לראובן אלא שאומר אלו אמר לו נשם ראובן שיסול
השטר ויקרענו כי ראובן כפר בזה ואפילו אם היה לוי עומד בפניהו ושאל לוי
וראובן שיה שאומר שקר הוא אלא שאני נאמן בעל היה לוי לומר לאמתון ראובן ולא דחי לאמר
דוה כורר ואפקידו שטר לוי ואמר לו אי לוי לראובן ואמר לו דחי לאמר
ושאלו נאמן אבל אם ראובן אומר שאלו היה לוי כלום אלכך אין
לוי כל ם ואינו שטוח שאעין אלא פרע לראובן מייב לאקרע לו כל ם
כאות השטר שכ"ל ואכזבלי דברי בעל גדולי תרומה ניכר אלא עיין בשטוח
הרמ"ם שאמו רק שטחיק תשו' הרמ"ם שטניס ע"י וע"כ כתב נ"כ כתב הרמ"ם
בתשוב' כלל ס"ח סימן י"ז כתשר הוא כ"ו ושאמו שוא שטי' כ"ב ע"ם :

והשתא

אחי כמי שעיל הא לא פאמינו הרמ"ם לגוי כתנו שאלו אחי
מייבו הרמ"ם לשלם משום ביון שחוד שלא פרע ולא כתו שנרע' מדברי הר"מ
שהשתי נשמון הלשרמ"ם אין לוי נאמן אפי' נאמתון שייך לומר שיש לו תנו
שטיש יכול לישבע ע"ם : ואי"ם כלאי מדברי תשו' הרמ"ם ראיה שאינו חוזם
שוא שלא לא שמרי' אומה אין לוי חוזם ולא לו וכתי"ם שטעם"ת אלא אין
כדבריו כלום מדכתב הלא"ם הכי דוה כורר הוכלם בשטר כיוה אבל הכא אין
נאמן חוזה שטעלים כו' ועיו דאל"כ ס"ל להרמ"ם לשטוק עכ"ע ליטבע שהלוה
שנוקה כגר שעד אלא שמל לו הרמ"ע שאין הלוה יוצא מזה הא שטבע' אפ"ע על
פי שער השניעי' כדלקמן סי"ע ס"ק ס"ג ומדשטק הרמ"ם בשאלות שאייב
לו לשלוח על השטר אלמא הס"ל דבל שחכתים השלים אין השלים נאמן בלל
ואינו יכול לחזות עד בידר דנוגע בעדות הוא כיון שהוא שחכתיבו ותוכע את
השלים שעמו וכן משמע להדיא מדברי תשה הרמ"ם בתשו' חולק על השטמ"ת
וכמ"ם לקמן ס"ק כ"ו ע"ש וכ"כ בתשו' מהרשד"ם סי' ע"ו דהרמ"ם בתשו' חולק
על השטמ"ת ע"ש :

ולמדנו

מתשו' הרמ"ם דמי שאומר שתח נתח לי כלי זה ליתנו לפלוני
והמקבל אינו יורע ואנחנו תכתים השלי' ואומר אלא נתנו
בידו שעולם נאמן השלי' לשחזירו לנתנו אף"ם יש לו תנו שהים יכול ליתנו
צינו לבינו לשחקבל ואף"ע נתנו כבר לשחקבל נאמן שחקבל לשחזירו לו כיון
שאינו יורע אם לא ע"ם השלי' : ועור למדנו מתשו' הרמ"ם דאם תורם
שהשלי' בידו על פי פיתה תנאי ותכתים את השלי' ואומר אלא נתקיי' שתנאי
נאמן השלים אף"ע שהמקבל אינו יורע שהתנאי ושהשלישות שהשלים אינו
דאתם ביאלא השטר בידם אבל הכא אין לאמן חורם כו' ואף אאמר אתם שומן
אלא נורמי פרעתי אבל הכא הורה שתמון אלא פרע אלא תשתן דפניי' ליש
להרמ"ם דאתם נתי אין לוי שטן כלום פרעתי או לא . ואכי מוכח
נתי נ"ם בנאמן ע"שהמקבל (רק ס"ב ע"ם) דאלמאי"ו דרב סוכא ורב שרבא
הוא נשטי' לוי יורעת דאל אתה' אתם ואומר רב סוכא דאי אתה"ם אאמר
בידי לגירושין להבית ניאלי' אשיתי' ואף"ם לא אלינ רב סוכא אלא נאמן
דאוי מילתא לאיטור' אבל נתתון דאתיתב לאתילא מורם וכראתי' נ"ם אתם
להריח ונם אנאמן לא אלינ אלא בשטניתם יאר בעיר וכמ"ם רש"י ותום' ואאר
פוסקים שם ע"ם . ונראם דבזה אפי' ליש ליה תנו יכול ליתנו לשחקבל ליון
דאשתא ליה להרמ"ם דיהבך דע"ז הוה בורר מיירי בכל אוכא כיון שוטן כלום כדי
אז לא ליכר הוכחתי לעיל דאל"כ להרמ"ם דיהבך דע"ז הוה בורר ליכא לשלי' תנו
נאמן אתתון . ואכי תוכח נתי אמ"ם התום' והאנורה נאמן ע' התקבל
דשלי' אתיתן אפילו אלא תנו ואכר הוכחתי דאע"ג התקבל מיירי שאין התקבל
יורע ואף"ם אתיתן אלא ודאי תיכא דאורם אשאלו שלי' אפי' אין התקבל יורע
שלי' נאמן וכן תוכח בתרצלי ע' התקבל ע"ם :

הנה

כתבתי שרעת הרמ"ם דאיכא שתכתים השלים ואינו תורם שהשלים
נאינו אין השלים נאמן . ונם ראיתי נתוטם' דנאמן ע' התקבל
דף ס"ם ע"ם ואנורה שם שכתבו ז"ל אתיתכתים לשלים אפילו בדברים שעשוים
להשתל ולהשכיר איכא לא אמר דכתורת אלא אתא לירים אלא אתורת
אקדון שכ"ל אלי תוכח להריח אדברים' דאיכ' דאוח אתיתכתים ואומר דאתורת
אלא אתא לירים ולא אשאלו שלים אין השלים נאמן :

ונם

אין הרמאון שכתבו שנש"ת ואסור דאיכא דאוח אומר שהקדידו
בידו השלים נאמן . אינו נראה לע"ד אשטי' דאל"כ כל התקבלים
יאמרו כן ולא שנקח אדי לכל בריה ואפילו בדברי' עשויי' להשתל ולהשכיר
ואיכ' אדי לא יאמר שלים אלי ויעשה קונים שם אחר ויחלוקו וכן אפילו
אית לים תנו שיכול ליתנו לו בינו לבינו כגון אלא ראוסו בידו אם אוח
אתיתכתים נאין ליתנו לשכ"ל כל התקבלי' יעשו קונים עם אחר ויעשו אתם ;

וכן

מנאתי אתשו' אתר"ת דאוח אלרא סי' אשל"ם וז"ל שאל ראובן שאתה
לראובן יורני בינו שלכלות שלים אם נאמן נשבועה או בלא
שבועה לפי שאין לים תוכח ולא לו או שאת אאמר אתקנו שבועה בתתון יאבע
נם השלים ואף ראא' רב נאמן נאמן בעל אתקח לומר לזה אלכלתי ולזה לא
אלכלתי אתקח אוח שבועה ועור יש לראובי אלרא אתי"ל שהשלים נאמן בלא שבועה
אם אתתון אומר לשקבל לאקדון נאמתי לך והאתקבל אומר אין אקדונך בידי
ואפלו לפלוני ואשלשאתני לאחור אתקבלה ואפא נם אלוני אוכעי לאתילר
לו ער בוכוחי ואות' שהו' אאזן לאמר' עאר כשיעבע לך בכל ואתופש אומר
אין לי דין ודברי' עם עלוי כי אם עאר לך אשקרתי ואתה אתלוה לי ועאת אאיר
עיניכו אם זה נאמן בלא שבועה ראין אר' אתם' אאין אתקבל' אומר
שלי אוא לאו בל אימתו של שקבל לומר לשלי' ירעתי ואשיב ראינו כדרך
אחר אני שהש' נוסח שבשתובע אומר לשקדון נאמתי לך שאין זה נאמן בלא
שבועה לומר שלים אני הא"ב לא שנקח מיי בכל בריה שכל שקבל יכול לשבוע
עם אאר ויאמר אינו שקבל אלא שלים ויעשה מה שלבו חפץ וכל

השקדים יהיו נאמנים בלא שבועה אלי' אינו ראוי אאר שלים ואשלי'
אורה' ראינו אלישור אלו בשלכות שלים ושבועות שבשל מורינו הש שריב"ם
מהיינו שבועה דאלי"ם לשקונים ורמיתי בתשו' ר"ת שפסרו שבועה דאין אוא
מוסף ולא לו ולא הניח שם ראי' ע"ל שיעבא וכל שכן שם אאר לשקדון נאמתי
לך שפסוק עניני שיעבא בללו של דבר נראם לי שלכה לאתפא שם שניתם אורי'
שפשאלו שלים נאמן ואם שניח אורי שרוך שבועה עכ"ל וכן נאמתו' אלישתי
ושפר השפטים סי' מ"ר הניא דברי התוספת אשר"ת בשרוכא ושאתי שם אדבריו
לאיכ' דאכאים ואומר לא עשיתי אותר שלים לא אהניא בשבועה ואניו
יכול לשיות עד ואתיים בתשו' אלישתי שם וז"ל וכ"כ אורי דנילו אאיר ז"ל
בתשוב' שאות דפא שלים נאמן אלא פרש לראובן אלישור כשאומר אורה לו שטיח שלים עכ"ל
ועור כתב שם בתשובה אלישתי שם וז"ל ונה אשר ראינו כדוך לדברינו
אאיח אומר אני שטעת אלי' אלי שלא אמרתי לך שאין זה נאמן
אשום שיבא' כי שר כללו של דבר נראם אלא אומר אלי' שניח אורי' שפשאלו
אלי' נאמן בלא שבועה ושם אינ' אורי' נדיך שבועה עכ"ל וכ"כ אהרדכי רפ"ק
לאיבעיא ו"ל השלי' נאמן בלא שבועה כ"ש ר"ת ור"י וכ"ע ראינו נדוך אלא
לאשטה ראינ' ב"ש נאמן בלא שבועה ושם אינ' אורי' נדיך שבועה עכ"ל וכ"כ אהרדכי רפ"ק
לאשטה ראינ' דשניחם פשאלו שלי' ואוריה בכך אבל שם אומר לשקדון נאמתי
לך נדיך לישבע ואלמי שלי' אשניחם בשלו שלי' שבועה אשום ראינ' לקבוני' וע"ש
לשטה ראינ' דשניחם שלי' אשניחם בשלו שלי' שבועה אשום ראינ' לקבוני' וע"ש
בשלו שלי' ראינ' אלא שבועה ושוי ראינ' אלרא אתי"ל שהשלים נאמן בלא שבועה
אם אתתון אומר לשקדון נאמתי לך אבל אם אומר אתקנו שבועה אין השלים נאמן בלא
שבועה ושם אינ' אורי' נדיך שבועה עכ"ל וכ"כ אהרדכי רפ"ק אלי' אלא נאמן
אשום שיבא' כי שר כללו של דבר נראם אלא אומר אלי' שניח אורי' שפשאלו
אלי' נאמן בלא שבועה ושם אינ' אורי' נדיך שבועה עכ"ל וכ"כ אהרדכי רפ"ק
לאיבעיא ו"ל השלי' נאמן בלא שבועה כ"ש ר"ת ור"י וכ"ע ראינו נדוך אלא
לאשטה ראינ' ב"ש נאמן בלא שבועה ושם אינ' אורי' נדיך שבועה עכ"ל וכ"כ אהרדכי רפ"ק
לאשטה ראינ' דשניחם פשאלו שלי' ואוריה בכך אבל שם אומר לשקדון נאמתי
לך נדיך לישבע ואלמי

ס"ק ס"ג כתב כו' וכן אם כתב מתק או נרד מקור הסטר כתלין לומר דהתם הסלעים שכיח בכתי' עליו במתק כ"כ תשוב' הרא"ש בכלל ק"ה סי' ד' ע"ש שהאריך וע"ש עוד בסי' ה' שהאריך בזה עיין שם' מכל שכן שייב לו מקורו מן הפוסקים בלא זה שהסלעים כו' עד"מ ד': ט ויכולי' להסכימו אפי' בטענת שמא אפי' לזה ס"ס הכסף כיכין כסף המעו' ומיי' שם בהגמ"ר ז"ל כדהיתם בפ' כל הנשבעין עכ"ל ונראה דר"ל דהיתם שם הפותחי' ושלוחים והנושא והנותן בתוך בית ערוכי' ליכא אפי' בטענת שמא כשהולדם בכ' תעה כסף וכמ"ש ג"כ הטור והמחבר לקמן בר"ס ל"ג ע"ש וה"ה זה הסלעים כסיס לקן תרעומות עליו ע"ש: יד והוכיח מתחת ידו בכ"ד כו' ל' הטור ואפי' נראה דר"ל שהולי"ח הסטר מתחת ידו שתם ושתק עד שנתקיים ואמר פרוע הוא כו': יה שטרנו רגם כיס טורפו אע"פ דרחוקו עתה כידו בכ"ד מ"מ כיון דהימנוהו מתחלה לתנו בידו וה"ה כאן כיכים שלא יקרענו ולא ישרפנו או לתתו לכשנגדו ה"ל כאן לנגדי דידהו בכל דבריו ועפ"ר: (נ"ב ס"ק ובתב המרדכי פ' החובל ע"ז כשלי' ג' שטר הסטר ואחר שהלוה נוהו לשרוף והלוה הכחישו שלים כאן עכ"ל ד"מ): יב אינו אלא כמשתק כ"כ הטור והמחבר לקמן ס"ס ס"ה דאפי' נתלה בידי הלוה יב אינו אלא כמשתק התובע על

(י) השליש נאמן (יא) והוא שלא יהיה ביניהם ובין השליש הכחשה בסך המעות שבידו דאם כן הוה ליה נוגע בדבר ואינו נאמן:

הגה במקום שאין לו מנו ס (תרומת הדשן פ' החובל) (יב) אבל במקום שיש לו מנו ס (יג) ויכולים להסכימו ס (הגה' מרדכי רבינו) אפי' בטענת שמא:

ס (מבלן עד סוף הסעיף הוא ל' הרא"ש מחלוה) (יא) שטר שהיי ביד שליש ' והוציא מתחת ידו בבית דין ואמר פרוע הוא אע"פ שהשטר מקויים נאמן יפ (יג) שאלו רצה היה שורפו או קורעו (יד) וכן אם מת השליש ונמצא כתב (יג) יוצא מתחת ידי השליש ששטר זה המונח אצלו פרוע הוא (ה"ז פרוע) אע"פ שאין ערים על הכתב (יד) (וע"ל סי' ס"ה מדיני' מלו) אבל כתב שיצא מתחת ידי המלוה ששטר פלוני פרוע אפילו היה בכתב ידי המלוה יב אינו אלא כמשתק התובע

נגרר זה וכנון במקו' אלא נהגו לכתוב פרעון או פיחת מגמי מאמוריו וקיימא נתנו' הרא"ש סי' רכתב שטחת החתק שאמורי הסטר שאינו מגרע תוכו של שטר כלום כו' ע"פ אבל במקום שנהגו לכתוב פרעון מאמוריו דיש פוסלים הסטר לעיל סימן מ"ד ס"ו ס"ב מכל מקום אלא ערוך הלוים מסכים לדבר עצמו ואפי' לפיי פוסקים שכתבתי בס"ק ג' דכל שהיה ביד שליש כשום פיפ לעשותו שטר כאר הוא כאר מלן ליתא לן דכאן היה יכול לעשותו כאר כשום פיפ דילמא מגמי או פרעון היה כו' מעיקרא - כן נלפע"ד: ז ושום אלא יהיה כיכיים וכין הלוים שכתבתי כו' ואפי' יש ערים שעשאוהו שלים או שמניחים מורים שעשאוהו שלים מ"מ כשיש בכתב כיכים וכין הלוי כפך בתחון

סו העדים כאחכים ואעילו הוא ליה לאילים תנו דחנו כאקום עדים לא
אחרינן הן הוא כאוכח אסרחמ"ן שכשעל האחרונות אשר כ"כ : סו אבל אם
אומר כאשכן כך וכך הו'וכן אם שאלוהו אלי'ע"ש אותו אנשי העירים והעדים
אינם כאן כנגן אחתו או שאלכו למ"ה לא יוכל לומר אחכתי עדיך אסרי לא
עשיתיך אלים אלא אפני עדים אלא כיון דזימנין מיית עדים או אולי לאו
אחך על הלוים והזאכים . כן הוא
להריש כאוספות והרשב"א והרבי
ואגודה פ' האקבל ע"ם : יז אבן
שעיניו'ליה כדי אלא יהא אוכחם
אסעדים ואף על גב דלעיל פי' ג' ס"ג
גבי עדים שאעידו אחם דכין אדבר
כאכחישים אחקבל שאחוניה אחכירו
עליו הרואים הא חעדם אחם שאחת
אסחמ"ם אבל הכא אם אינו דכין
כאכחישים היינו חוניאים הלוים עם
הדבר שבירו אחוקת כאחכוחו אלבך
שעיניהן ליה : יח או שאחלוה נחנו
בידו לחיות לוים כיניהם והלוה חוען
בדר אחר כאחן הלוה יודע אחטעיות
כי אם ע"י הלוים והאלוה אכחישו לא
הוי אלים לכ"ע ובאו"ש לעיל ס"ק ס"
ולקאן ס"ק כ"ז : יט אין לו ליחן
הלישות כו' עיין אם שכחבתי לקאן
ס"ק כ"ם אות : ך והא דכאן כו'
אבל אם יש לאם חרעומות כו' כאב
הב"ח (בסעיף ג') ובע"ב ולעיל ס"ק
אעילו באלישותו בידו אינו כאן כיש
לאם עליו חרעומות כשך אחמון אחם
מבירי אשם אכחישים אותו אלא
אשאותו אלים אבל הכא אחרי אחוניו
אשאותו אלים אז יש לו כאלישותו בידו
כאן אעילו אינה כשאם ניניהם כשך
אחמון ובע"ב אשותה כלל הא אינהותו
אבל כאחרי אלישותו בידו אינו כאן עכ"י ובנדון אחוכחן דכאי הינהותו
לאלים ח"מ לא הינהותו לגזול ולינה לעצמו אחמון אחלישות ופשיטא דכריך
ליתבע כיש אכחשה ניניהם כשך אחמון אעע"י אלישותו בידו וכן אוכח
בבעה"ת ס"ק ס"ו (וכ"כ להריא בחשוב' אס"ר יוסף אראבי סי' ג' ואף על פי אשניהם מודים אשאותו אלא כיש אכחשה ניניהם כשך אחמון כריך ליתבע ע"ם) וגם
בשאר ס"ק ס"ו אוכח כן שכחב שם אח"ם הר"ב ודוקא כשאינהן בשאלקו כו' וז"ל כבר כתבו אחשבר בשעי' ג' אלא דשם אחירי בעור אחלישות בידו ולהינו'אחמן לאור
בכל הדברים וכאן אחירי בשאן אלישותו בידו ולהיות כעד ג' אינם אוכר ובכתבו וכ"כ אחסור אניהן אם אינם בעריאה ע"ב ע"כ הרי אוכח בהדיא כהדברי והוא כבור :

אך גם דברי בשאר ס"ם אינם בלעע"ר בעירוש הדברי אחר"ם ובאור : ובשם להריש דוקא בשאין אלישותו יוצא אחתת ירו הוא אחמלינהן בין יש לשם עליו חרעומות או לא
בכל בשאלישותו יוצא אחתת ירו אלא בשאלישותו אחתת ירו הוא אחמלינהן בין יש לשם עליו חרעומות או לא
אם חלוקין בין יש עליו חרעומות או לא בכל בשאלישותו יוצא אחתת ירו אחן חלוק ע"ם) : לכך בלשע"ר אחן פירוש חרעומות כאו אשהניהם אשם אחוקלקים עמו בשך אחמון שהוא אומר לא אחלישתם בידי אלא כך ואם אומר אשאינו יודע . אלא בלשע"ר דש"ך דוקא אחן לשם עליו
חרעומות על אחריא אשלישות אחתת ירו ואחרוייהו חוזו דכדין עכר כאם אחריא אשלישות אחתת ירו אלא אחמוקלקים עניניהם אחרים (כגון אזה אוכיר
שניהן לו אשלישות אשיש אחני אניניהם שאף לאחר שניהן לו אשלישות יכול לאחזור לאחן עליוני או כשך עליוני הוי אחכיחו כאחן אשלים ואחייב זה
שניהן לו אשלישות ליאבע נגדו ש"ר לאכאים הער או כשאלים אחייעו עשור אפילו אחבוע'ניאם אשיש אשיעור אשפיר אחבוע) אבל אם יש
עליו חרעומות אחריא אשלישות אחתת ירו אלא כדין ג"כ נין אחוכע לאחירו'לו אשלישו'לאחרי אחפי שניהן לו אלא כדין או אחוכעו אחת'אניניהם אחרים
אניניהם אפילו לא יש לאחר אלישות כדין אין אחן אשלים יכול לאעיד דאוכע בעדות הוא אחרי כש"כ נריך הוא לאעיד אשל"כ יאחר לו זה אחן לו אשלישות אלי
אחריא אחתת ירך אלא כדין (ואע"כ יאשרך ליאבע נגדו ודכין שניהן לו אחן אלא אשאוכע לא הוי ער וכדלקאן סימן קכ"ם ס"ק ח"ם ואע"כ נין אשאוכר
לשיועת אחריא או לשיועת אחכוע לא שוי ער אחכחיים ולא ער אחשיים ודו"ק) אבל בשאלישות אחת ירו לא שייך לאחר שיש לאם עליו חרעומות אשהרי
ירו ליאחנו לאחי אירכם - כן בלשע"ר כרור :

מיהו אחשוב'אחר"ח אחשוכע אחיאחון לשפר אחשפטים סימן ע"ו ואחרדכי ואגודה בשפין פ'אחקבל אוכח להריש דש"ל דשלים נאחן לאחות כשר אחך
אחוכעו שהוניא אשלישות אחתת ירו אלא כדין ג"כ נאחן אם שאלים נאחן אלישותו אחת ירו דכדין עכר לאחקע עשור שהוא
אלישותו ירו אפילו בלא שהוכע אחשלים עושה אלים אלישותו ואוקה אחן אדם אוסא ולא לו כו' ועי"ש - וא"ת כאחא לשע"ר עיקר דכדין ליאבע מ"ש
אהר"י כרבלוני ובשל אעיטור ובשל אחרוחות והר"ב ואשר אחרוניש רבים ניהו ונם שהנשא אר'אוך אחרוניש אחשיק דכדי בשל אעיטור אשם ועור דאחשכר
כוחייהו ונם אשאת ליאבע אחוכעא אחן אלישות יוצא אחתת ירו הרי הוא בכל אדם אחשיק כן וכל אחרחות שהניא בחשוב'אחר"ח אשם יש לאחוכח הי'ל דהיינו
דוקא אחקאי דאקאן רב נאחן אישא אחן אחי כעי אחר אלים אחוכעם לך נאחן ג"כ לוחר כדין שניהן אבל לכחר דאקאן רב נאחן אישא ש"ב כדין
דכדין שכוחם אח ליכא אחנו ואח לא אחי ער אחר בכל ער שכדין ליאבע לא אחי ער וב"ב אחם אחרינן בש"ם בקרושין פרק אחאומר (דף ע"ב ע"כ) ואכחב'לקאן
אחי'קכ"ם ס"ק ח"ם ועור יש לאחות לאחות אחסר"ם בע"ם ע"ם . ועיין לקאן סימן קל"ם סעיף ס' :

ונראה דאם רוצה זה שניהן לו אלישות לאחזיר אלישות אלים כדי שיעיר לאו נוגע בעדות הוא וכאחי"ם אחסר בסי' ל"ו ובסימן ק"מ בשם ה"ר יונה בשני
שכירות וכ"פ אחכחר בסימן נ"ו סי"ב ואף לאם אי אחולק שכניה אחכחר בסימן ק"מ סי"ם והוא אחרשב"ם . ול"ל דאחוכח כאן אשאם אלים ניניהם
אחחלה ואיאחכוח אחחלה אם כן אשהא אחאחזיר לו אחר לאיאחכוחים : ועור אחנאחי בשאחוני אחרשב"ם פרק אחקבל שכחב וזה לשונו וא"ת אף אחסיר הוא לאחן ואלה
אלים אינו כאחן אלא בשאלישותו יוצא אחתת ירו ול"ל אשום אחנו זכו כחב אחר אם בית דין ז"ל בשאחון בשני שם אחוני ירם לי'אחני'וכיון
דלא נקץ אחוני ירם לא אחיאחן דאחן בית אחלים הוא בעולם שאם היה קיים אפילו בית אחשא הוא אחיאחן לאחר לבירושין יהניא ניהלי' אחי כעיף
אחרר לם בירים ע"כ ואם כדבריו אלים דשלמא אף על פי שאין אלישותו יוצא אחתת ירו יהא (ול"ל דאחלת יהא אחן כאו הוא ואח"ק) נאחן לוחות אי שכחן לוחות כידו
אחי כעי אחרר לים בירים ולבירי כיאם לי' אחי לאו לאחר הרב ז"ל אשום שאחא אחנו הייחי לאחר דכנש יונה אחתת ירו אפילו בלא אחנו אאיאחן ואחרחת
מדינא לרב אחסר ואשאחא דכיון אחסרו לירה נאחן היה כשאח אחיאחרו אף על פי שלא אחסרו בעדים אחפיאחו אוכחת עליו אחיאחי יהניא ניהלי' ואלינהן ואלים
דשלמא אחאחי' דכאן אלישותו אחתת ירו אינו נאחן לאחזר אחוקא לאחר אחי אינו נאחן אחי אחיוע שכניו אחתת ירו ס"ב כאיהוע אלקאחו אלא אחיאחן כאות' דכאל אחקח
אחשפו אניהן אחכל כשם יונה אחתת ירה נאחן עכ"ל הרשב"א אחי לאחיא אחבין אחרשב"ר דהיכא דיכול לאחזיר לו נאחן אף כשכבר יצא אלישו' אחתת ירו
וגם הרשב"א נופא מוכח לו כזה אלא אחי אחאחי' אחאחן אחנו נאחן לוכוחה אף על פי שלשע"ר הרשב"א לא אחיאר רבאחן אף כלא אחנו לוכוחה אלא נבי נם
אלא שייך שכועה או בשאר דבר לענין להחזיק בירו אבל לא היהים כעד אחר לענין אחמון לאחרו עד אחיוע לשעדו לשבועה היכא שהוא אומר שהשלים עשה אלא
הבין שהוא שכועה אלישות אחתת ירו ושם כן לכאר אקבא ר"ב חייב אשלים לישבע ואינו יכול לאחיות עד אלא ש"ך דכשאומר לאחות אחי אינה אחתת ירו אינו
נאחן כלל לענין שיחזיר זה שהוא אחתת ירו אלא לעולם נאחן זה שיש אחתת ירו בידו ואינו יכול לאחיות עד אחר נם היא נאחנת ה"ם אוכח לאחרי אחרשב"א דהיכא
דיכול לאחזירו לאשלים ריכו בשלישות יוצא אחתת ירו אף על פי שלשע"ר הרשב"א לא אחיאר רבאחן אף כלא אחנו ואחי כריך לאחלק בין שכירות לאשלישות

ובמה שכחבתי בן נראה לפי עניות דעתי (ועור דאם בלאו הכי לאחברת ואחרדכי ואגודה בשאחן כיון אף שהוניא

אשלישות

סו (בגמות אחרדכי פ' זה בורר) יג (אחוכע יאלים שכר אשלישות) :
ב הכחישוהו עדים ואמרו לא על אחנאי זה היית שליש
ביניהם (סור ס"ג בשם אחרמב"ן והוא אחכעה"ת)
(סו) העדים נאמנים בר"א כשאומר ר"ש שליש ביום פלוני
נמסר בידי השלישות בתנאי כך וכך והעדים מכחישים אותו
(סו) אבל אם אומר בתנאי כך וכך הוא בידי אחם אפילו
שאומרים העדים כשנמסר לידו לא הי"ה התנאי כן השליש
נאמן דשמא אח"כ באו לפניו והתנו בענין זה אף על פי שאין
השליש טוען בפירוש כן (יז) אנן טענינן ליה כן כדי שלא
יהא מוכחש מהעדים :
כנס (בעה"ת שם) ואין מילוק לענין אלים כין אם שניהם
כתנו בידו (יח) או שאחלוה נתנו בידו אלים כיניהם
ג (יט) אין לו ליתן השלישות אלא בפני ב"ד ויפרש להם
ענין השלישות שמא יפול ביניהם אחלוקת ואם יוציא
השלישות מרשות ידו סו לא יהיה נאמן אלא בשר אחר
לפיכך צריך שיכתבו בית דין ויחתמו הענין :
כנס (סור ס"ג בשם בעל אעיטור) (כ) והא דאחמלינכעד אחר
אע"פ שאין אלישותו בידו סו דוקא כשאניהם נשאלקו אעלין ואין
לשם חרעומות עליו אבל אם יש לשם חרעומות עליו בענין
אשלישות שניהם בידו סו נוגע בעדות ואינו נאמן
כלל

על ל' מסטרות'ו לא כתנרש כא אשטר הוא אלא אמרינן שהניהן
אחולי יכא אלוה פתאום לפרוש לו ש'פי' כשובר מוכן בידו לתבעו
לו ובתבתיבו נ"כ לפ"ל ס"ס מ"ט : יג התובע'תן שטר כו'
דלעולם' שהדבר כא לזכו'לוותאלת הוא צריך לפ'השבירות :
יד אבן טענינן ליה כדי שלא
יהא מוכחש מעדים וא"ת הא
כתב אטור והמקבר בסי'מן ל'
סם"ג ול"ל וכן אם העידו אחם
דבין שהבר כתבחיהן לקבל
שהמע"ה שאני הכא שהלים עם
שטר שבידו בחוק' נאמן ומעידים
כאין לזוניהו מבאחנותו הוא
אמרינן דאמרינן דכריבן בחופן
דלא יסתרו אהדדי אמ"ל התם
דהאמון הוא בחוקת בעליו
ומעידים כאין לזוניהו מידו א"ה
כל אמין עדות נאורה לפניהו
דבין אותו כמוכחשים ומע"ר
א"ה עוד תוס : טו לא יהיה
נאמן אלא בשר אחד כל'כעד אחד כשי
בשה ולענין לאייבו שבועה
קאחר וק'ל : טו דוק'כשניהן
נשאלקו כו' בבר כתבו אמבחר
בשעי' ג' אלא דשם אחירי בעור אחלישות בידו ולהינו' נאמן לאור
בכל הדברים וכאן אחירי בשאן אלישותו בידו ולהיות כעד ג' א"ה בבעה"ת ס"ק ס"ו אוכח כן שכחב שם אח"ם הר"ב ודוקא כשאניהם נשאלקו כו' וז"ל כבר כתבו אחשבר בשעי' ג' אלא דשם אחירי בעור אחלישות בידו ולהינו' נאמן לאור
בכל הדברים וכאן אחירי בשאן אלישותו בידו ולהיות כעד ג' א"ה כוא בעולם שאם היה קיים אפילו בית אחשא הוא אחיאחן לאחר לבירושין יהניא ניהלי' אחי כעיף
אחרר לם בירים ע"כ ואם כדבריו אלים דשלמא אף על פי שאין אלישותו יוצא אחתת ירו יהא (ול"ל דאחלת יהא אחן כאו הוא ואח"ק) נאחן לוחות אי שכחן לוחות כידו
אחי כעי אחרר לים בירים ולבירי כיאם לי' אחי לאו לאחר הרב ז"ל אשום שאחא אחנו הייחי לאחר דכנש יונה אחתת ירו אפילו בלא אחנו אאיאחן ואחרחת
מדינא לרב אחסר ואשאחא דכיון אחסרו לירה נאחן היה כשאח אחיאחרו אף על פי שלא אחסרו בעדים אחפיאחו אוכחת עליו אחיאחי יהניא ניהלי' ואלינהן ואלים
דשלמא אחאחי' דכאן אלישותו אחתת ירו אינו נאחן לאחזר אחוקא לאחר אחי אינו נאחן אחי אחיוע שכניו אחתת ירו ס"ב כאיהוע אלקאחו אלא אחיאחן כאות' דכאל אחקח
אחשפו אניהן אחכל כשם יונה אחתת ירה נאחן עכ"ל הרשב"א אחי לאחיא אחבין אחרשב"ר דהיכא דיכול לאחזיר לו נאחן אף כשכבר יצא אלישו' אחתת ירו
וגם הרשב"א נופא מוכח לו כזה אלא אחי אחאחי' אחאחן אחנו נאחן לוכוחה אף על פי שלשע"ר הרשב"א לא אחיאר רבאחן אף כלא אחנו לוכוחה אלא נבי נם
אלא שייך שכועה או בשאר דבר לענין להחזיק בירו אבל לא היהים כעד אחר לענין אחמון לאחרו עד אחיוע לשעדו לשבועה היכא שהוא אומר שהשלים עשה אלא
הבין שהוא שכועה אלישות אחתת ירו ושם כן לכאר אקבא ר"ב חייב אשלים לישבע ואינו יכול לאחיות עד אלא ש"ך דכשאומר לאחות אחי אינה אחתת ירו אינו
נאחן כלל לענין שיחזיר זה שהוא אחתת ירו אלא לעולם נאחן זה שיש אחתת ירו בידו ואינו יכול לאחיות עד אחר נם היא נאחנת ה"ם אוכח לאחרי אחרשב"א דהיכא
דיכול לאחזירו לאשלים ריכו בשלישות יוצא אחתת ירו אף על פי שלשע"ר הרשב"א לא אחיאר רבאחן אף כלא אחנו ואחי כריך לאחלק בין שכירות לאשלישות

ובמה שכחבתי בן נראה לפי עניות דעתי (ועור דאם בלאו הכי לאחברת ואחרדכי ואגודה בשאחן כיון אף שהוניא

אשלישות

זי וכן אם היה קרוב כו׳ דכיון דאין לו דין שלים אלא כעד וקרוב אינו פסול אין כעדותו ממש וק״ל : יח אינו נאמן ז״ל הסור שאין השלים נאמן יותר מכת״ד עצמו ואלו היה הסטר כיד המלוה כיון שאינו יכול לקיימו אינו כלום שמודה בסטר שכתבו

כלל ס (סור שם) יז (כה) וכן אם היה קרוב אינו פסול :

ד (כג) שטר שיוצא מתחת יד שליש והלוה טוען שהוא מזויף (כג) או פרוע אם אין יכולין לקיים חתימות העדים אף על פי שהשליש מעיד שהמלוה והלוה מסרוהו לו ואמרו לו שכך וכך נשאר עריין לפרוע משטר זה יח (כד) אינו נאמן :

ה שליש שהוציא שטר בידו שפרענו ביום פלוני ועבר הזמן וטען הלוה שפרעו בזמנו יט או שמת הלוה (כה) הרי הוא כ בחזקת שאינו פרוע ומחזירו למלו׳ואם מת הלוה לא יפרע אלא בשבועה (כו) כרין הבא ליפרע מן היתומי׳ כו מי שחייב עצמו בשטר בקנין לחבירו והפקירו החייב ביד אחר בסתם ומת המפקיר הרי זה (כז) לא יתננו למלוה וגם לא יחזירנו ליורשי הלוה :

שלישי

בחוקת שאינו פרוע ס״נראה

דה״כ דאין הכ״ד טוענין לו שיכ׳שלא פרעו וקמ״ל דאפ״ג דאין הסטר ביד המלוה אפ״ה אינו כאומן המלוה אבל אם טען הלו׳כעצמו שיכול לו צריך ליגבע לו דלא עדיף כשהוא ביד שלים מכשהו׳כיד המלוה עצמו כשאין בו כאומנות וכת״ש הסטר כס״פ״כ : דף מי שחייב עצמו בשטר בקנין כו׳ר״ל דאז נשתעבדו נכסיו משעת קנין וכותבין לגוה כלא מלוה מ״ם צריך הכי טעמי׳ שאכתי׳ בכאמיך : דכ לא יתננו למלוה כו׳ר״ל הסטר לא יתננו למלוה משני טעמים הא׳שאין לו כו ופרעו (פי׳ושזר הסטר לגוה) לפיכך כאלא כידו והפקידו ביד אחר אבל זה . והשני שאין הסטר בידו ולא בו מעולם ואפילו אם העדים שקבו מידו שיתנו הסטר בידו ולא ליד המלוה ולא זכה בו המלוה לפניו ש׳יכ׳ו בו העדים עד ש׳לא מתחת יד המזי׳ונם לא יקורעו ליד יורשי הלוה שאין לאחר לעדים בסתם קנו ממני לפלוני וכתבו לו הסטר וכאמה שזכה בו המלוה בפ׳יתו בידו העדים ואפקיר אבל אם אמר אחזיר לו הסטר כשיבא לידי אינו יכול לקייים ואין כח ביד השלים לעשות משטר מזויף כאשר כתבו לו ע״פ שלא נתן לו המלוה עדיין הסטר בידו ולא נתן לו המלוה עדיין הסטר בידו ולא נתן לו המלוה עדיין הסטר בידו ול

כד יעשה שליש כו' ז"ל הטור שכר השליח נתחן שכך ג"כ השליח נתחן כשאם שינה השכר או המשכון מתחת ידו כמנו שאם היה רוצה היה אומר השליח בידי על תנאי כך וכך ע"כ : כה אין לשליח דין שליח ו"ל הרשב"ץ אם השליח מת לשליח שיקבל שכר זה שכאשר יעבור רחובן תנאי זה יתן השכר לשכנגדו והשליח לא רצה לקבל השכר ובשכר השכר בידי השליח ועבר רחובן התנאי אפ"ה לא יתחייב השליח לשכנגדו כי הוא לא נעשה שליח על כך אלא יחזירנו למי שמסרו לידו עכ"ל : כו כיצד ראובן נתן לשמעון מנה כשליח שילך ויקנה לו חפץ פלוני ונתן לו שכר ידוע והלך שמעון וקנה החפץ ובא ליתנו לראובן ואמר לו ראובן אינני צריך לו אלא לפלוני ואני שלחתיך בשבילו אין לשמעון אלא שכרו שהרי לא עשה שליחותו של ראובן אלא של פלוני ואין לו על ראובן אלא שכר הילוכו בלבד ואם נתייקר החפץ בדמיו אין לו על ראובן אלא מה שהיה שוה בשעה שנתחייב לו שכר הילוכו

מוכיחו עפ"הכותב דלא כאחרי"מגו למפרע וע"כ כתב דלפ"ז ס"ל להרמ"ס כך כללא דהתו"ד כותב אלא ס"ל להרמ"ס כאחרי"מגו למפרע והא ליתי"וכ"ם לקרן וגם כתבו' מהר"ן ן"סמון סי"ב סהריך לפלפל בזה ועתה ע"כ דס"ל להרמ"ס דאחרי"מגו למפרע ולא כסתו"ודק עכתו"מהר לריב"ה דעת הרמ"ס ועור כתב בתו"מהר"ן ן"סמון סי' ו"ז ל"ת תיקבי ליה להרמ"ס ז"ל דס"ל דאחרי' מגו למפרע פ"כ מתני' דאחרי' אלים שאין שליחותו ניירו אינו נאמן וכן לכאורה קשיא זה למאי דקי"ל כליש'קמא דאי נעיל קלקי' לאחרי' אע"ג דאחרי' ניניסם ודברי זה הרי הוי כאין שליחותו ניירו אלא דהכא לא קשיא דאפ"ה אחרי' בני דינא תיירי שאחר שפוא פרוע ועודנו שם נפקי כ"ר ועליין לא ינא משם (וכבר הבאנתי לעיל סי' מ"ו ס"ק ס"ו ובסי' ו"ה ס"ק ג') על מהר"ן ן"סמון זה והנה דע"כ תיירי שראובן הכ"ר מחמ"כיניו קונס שנפלו האילוקי' ניניסם ולא מהר מז פרוע אלא מה"כ מהר פרוע ע"ב) ולפכי לא תקרי אין שליחותו ניירו כו' ועוד שהרוץ שם בכל דבריו אין כאם מהם אפ"ה אחרי' אין נאמן עליו להכריח הרמ"ס מוכרח לפורש דלא כאחרי' מגו למפרע יכול שראובן הכ"ר מחמ"כיניו קונס שנפלו האילוקי' ניניסם ולא מהר מז פרוע אלא מה"כ מהר פרוע ע"ב) ולפכי לא תקרי אין שליחותו ניירו כו' ועוד שהרוץ שם בכל דבריו אין כאם מהם אפ"ה אחרי' אין נאמן עליו להכריח הרמ"ס מוכרח לפורש דלא כאחרי' מגו למפרע ע"כ מתני' דקתם כליש'קמא דאי נעיל קלקי' לאחרי' אע"ג דאחרי' בני דינא תיירי שאחר שפוא פרוע ועודנו שם נפקי כ"ר ועליין לא ינא משם (וכבר הבאנתי לעיל סי' מ"ו ס"ק ס"ו ובסי' ו"ה ס"ק ג') על מהר"ן ן"סמון זה והנה דע"כ תיירי

סהיה צרור ותתום בתוותו של שליח או סנור בתיבתו או חיק בו סימן אחר
סחרעת השליח הוא ולא הניחו שם אחר או שהשליח מודה בכך :

ט שליח שאבד בידו ונמצא תוקן או נגרר אחריו השטר כמן לומר אחרי שליחותי היה נכתב עליו ונחתם ואח"כ נשברה או נמחקה ואמר לי שהיה השטר כיד התלוה לא היה פסול משום תוקן ונגרר אח"פ שהתנאתי לפני אחרים ואני שליח אפשיך שליחים תגעל דבר עמהן התובע ישלם שכר השליחות :

יא שליח שהכחישוהו עדים הערים נאמנים ואפי' יש לו לשליח תגן כדי שיהיו כאחד העדים המכחישין אותו בבירור אבל אם הוא אומר בתוספת כך וכך הוא בידו שהם אח"פ שאומרין העדים כשהשלח לידו לא היו התנאים כן השליח נאמן שהרי אח"כ הוא לפניו והתנו בעניין אחר ואח"פ שאינו יודע כן אחר טוענין לו כדי שלא יהיו מוכחש מהעדים וכן אם עשאוהו שליח ע"פ אותו תגלי בעדים והעדים מכחישים כאן באן שמתו או הלכו למ"ה אינו יכול לומר לא סמכתי עליך שהרי לא עשיתיך שליח אלא בפני עדים אלא הוחיל שלפעמים מתים העדים או הולכים למ"ה אחר עליו והמתין אותו :

יב ואין מילוק לענין שליח בין אם שניהם נתנו בידו או שהלך ונתנו בידו לאות שליח ניכיהם והוא שזה שניתן לו יודע כדי שלא יתגלי זה היה זה המוציא להשליח :

יג וכל זה שאמרנו שהשליח נאמן כל כך עדים דוקא כשהשליחות יוצא מתחת ידו ונגזה אין שייך לומלק בין הם עליו תרעומות או לא שהרי בידו ליתנו לאי שירצה אבל אם כבר אמר השליחות ליד אחר ואין הדי הוא כעד ג' דעלמא אם אינו קרוב או פסול ואינו נוגע בעדות ואין לשם עליו תרעומות על שאינו השליחות מתחת ידו כגון שהשניהם מודים שבדין עשה מה שהוציו השליחות מתחת ידו אלא שהם מלקים בעניינים אחרים כגון שהשליחות יוצא מתחת ידו לשתעון אחר שניתן לו השליחות שהם תגלי ביניהם נאפי שם אחר לשתעון אחר שניתן לו השליחות ליתן פלוני או כסך פלוני וזה כופר והשליח אומר כדברי רואין מייב שתעון פטור לשטעה נגרו ש"ר לשכחים העד או שהשליח אומר כדברי שתעון פטור שתעון אלא שהשליח ס"ל עד מפייע אבל אם אין עליו תרעומות שהוציא השליחות מתחת ידו אלא כדין אם כן אין שתעון למניו שיחזיר לו השליחות לשהרי אפי שניתן לו אלא כדין אין שתעון מסת' עניינים אחרי שניכיהם אפילו לא יהי כדברי שניתן לו כדין אין השליח יכול להעיד לטובת נעדות הוא שהרי הוא כאלו אח"כ יאמר לו זה תן לי השליחות אלי שהוצאת מתחת ידך אלא כדין ואח"כ יבוא ויאמר ליטבע נגרו וכיון שניתן לו אין שר המכתים ולא עד שהמפייע מיטו אם זה שניתן לו השליח רוצה להחזיר השליחות להשליח כדי שיעיד יוכל להעיד ואינו נוגע בעדות :

וי"א דה"ה כשפוטרו השבועה מועיל להוותו עד :

יד אין לשליח ליתן השליחות אלא נפני ב' ויעדים להם ענין השליחות שמא יפול ביניהם מחלוקת ואם ויניחו השליחות מתחת ידו לא יהיה נאמן אלא בעד אחד לפיכך צריך שיכתבו ב' ויחתמו הענין שהרי ש"ר כשירוע להשליח בנירור שהדין נותן ליתן לו השליחות ואין שטר כיבר רק שתעיבה שמא יכחישו זה שכבדו אבל כשיש לאויו שעבה על אחת שיטעון כשיבוא שכבדו כבון שמא שמתכת וכיוצא בזה אין לי ליתן השליחות לפני ב' שהרי הב' טועני לכל דבר שבזותו אפילו אלא נפניו ואם אחמר יתנו ליד ב' הרי אין כאן טוען לפניהם ואחא לא ישעון אלא נפני ב' ואם אחמר יעשה יאמר לפני עדים נאותם שהם נאמנים שהרי בידו והעדים יכתבו ויחתמו הענין ויתנוהו ליד השליח והשליח יחזירנו לו :

טו שליח שעשאוהו שניהם שליח נפני עדים או שהורים זה והרי שטר יוצא מתחת ידו ואינו מקויים ואומר שהשטר הוא נתקנו ואינו פרוע נאמן אע"פ שאי אפשר לקייימו עכשיו מ"ט כיון שהיה בידו לקייימו כשהם פעם נאמן כיון שעשאוהו שליח אלא אם הלוה טוען שהוא מזויף אין השליח נאמן וכן שובר כשרים שאינו מקויים שיכול שתחת ידו נאמן לומר שהשובר נכתב על שנפרע השטר כיון שהיה יכול לקייימו כשהם פעם אבל אם התלוה אומר שהשובר מזויף אין השליח נאמן אפ"ה אינו נשבע אלא אם הלוה אומר שהוא מזויף וכיון שאינו יכול להתקיים עכשיו שאינו כלו' וכיון שטוען הלוה שפרעו אחר שהשלח לו קודם שהשלח נכתב שטר עכשיו שאינו נאמן אלא אם שהיה על שהיה בידו ליתנו לזה מיכרח נאלא יותר מבעל דבר עצמו וא"ת הלוה מייב שבועה לפורייתא שהשלי' הרי הוא כאחר המכחישו שהרי לפניו שחייב לו ואינו יכול לטעון לא שטעה השליח ולא השטעה אפ"פ אלא אתר לו שהשלח אחה היה עד בשכר כיון שהוא חוזה שעשאו שליח :

טז שליח שהושלח שטר בידו שיפרעהו ניוס פלוני ועבר הזמן ויטוען הלוה שפרעו

דין שאטור להשהות שטר פרוע ובו שני סעיפים :

נז א (ג) אסור להשהות ג שטר פרוע בתוך ביתו ס (תשו' הרמ"ס כלל ע"ד) ב (ב) (וה"ה שטר שבחתל שעבודו) ס (רשב"ץ) ואפ אינו רוצה להחזיר שטר פרוע ג (ג) ראוי לגדותו עד שיחזירנו ס (ר"ן פ"ב דכתובות) (ד) ואין לו לעכב השטר ד בשביל פשיטי דספרא ובמקום

נז ג שטר פרוע בתוך ביתו דכתיב לא תשכן בהלוך עולם שמא יקוו ויתבעו : ב וה"ה שטר שבחתל שיעבודו מ"מ מניו שטר שבחתל שעבודו אף לעניין לא פרע וסיימו שמחל לו שיעבוד קרקעות אלו ונתן לו רשות למוכרן אפי' שירצה ולא יטרפנו מהלקוחו נס' ל' שבחתל שיעבודו ר"ל שפרעו ויצור ולוה על אותו בשטר וכמ"ש הטור והמחבר בסימן מ"ט ק"ל : ג רבי מנדותו כפול לקמן סי' ס"ז ס"ג : ד בשביל פשיטי דספרא עד"ר : ה שאין

נספרא' · ומדברי התוספו' פ"ב דכתובות דף י"ט ע"ב והרא"ם שם מבואר להדיא דיכול לעכב השטר בשביל פשיטי דספרא' שכ"כ ג"כ הריטב"א · וע"ע לקמן סעיף כאלן בשם הגהות אשר' ·

שפרעו בזמנו הרי זה בחזקת שפרוע ואינו פרוע אמר שטר ואין שלוח בידך ליטבע שא"כ אומר לו הבו ליטבע לי ואין שם שלוח יקרע בשבוע' תקיעותיהם ואם אח שלוח אחר שחת לוה אין מוציא שבועה לנכיו ואין נוכי כשטר זה ואם יש בשטר נחתנות נוכי' כשטר זה ופ"ב שבועה אבל עכיו אין שלוח מי ואומר ישבע לי אין שחת ונא לעקרע מן היתומים וכל זה שהושלח בידו בשעה שלא שהיו שלוחי שיקרעו רוקא בפני השלים פ"ב שבועה' כלל אפי' אין בו שלוח אי אומר ישבע לי ואין שבע לי פרע מן היתומים אלא השלים נאמן שלח פרעו ונוכה זה שטרו :

יז מי שחת ונמצא שלו שטר שלין בו קנין ואין ידוע מי שהקניו שלו אין שבוח שטר מוב ומכר או שטר שהנה לא יחזירו לא לזה ולא לזה ואם יש בו קנין יחנו לשלוח או שלוח או שלוח אם אין ידוע שהקנה לפני העדים בשהם כגון שהעדים כשמסר לידו לא היו התנאים כן השליח נאמן שאולי אח"כ כאו לפניו והתנו בעניין אחר ואע"פ שאינו יודע כן אנו סוענין לו כדי שלא יהיו מוכחש מהעדים וכן אם עשאוהו שליח ע"פ אותו תגלי בעדים והעדים מכחישים כאן באן שמתו או הלכו למ"ה אינו יכול לומר לא סמכתי עליך שהרי לא עשיתיך שליח אלא בפני עדים אלא הוחיל שלפעמים מתים העדים או הולכים למ"ה אחר עליו והמתין אותו :

יב ואין מילוק לענין שליח בין אם שניהם נתנו בידו או שהלך ונתנו בידו לאות שליח ניכיהם והוא שזה שניתן לו יודע כדי שלא יתגלי זה היה זה המוציא להשליח :

יג וכל זה שאמרנו שהשליח נאמן כל כך עדים דוקא כשהשליחות יוצא מתחת ידו ונגזה אין שייך לומלק בין הם עליו תרעומות או לא שהרי בידו ליתנו לאי שירצה אבל אם כבר אמר השליחות ליד אחר מהן הרי הוא כעד ג' דעלמא אם אינו קרוב או פסול ואינו נוגע בעדות ואין לשם עליו תרעומות על שאינו השליחות מתחת ידו אלא כדין אם כן אין שתעון למניו שיחזיר לו השליחות לשהרי אפי שניתן לו אלא כדין אין שתעון מסת' עניינים אחרי שניכיהם אפילו לא יהי כדברי שניתן לו כדין אין השליח יכול להעיד לטובת נעדות הוא שהרי הוא כאלו אח"כ יאמר לו זה תן לי השליחות אלי שהוצאת מתחת ידך אלא כדין ואח"כ יבוא ויאמר ליטבע נגרו וכיון שניתן לו אין שר המכתים ולא עד שהמפייע מיטו אם זה שניתן לו השליח רוצה להחזיר השליחות להשליח כדי שיעיד יוכל להעיד ואינו נוגע בעדות :

וי"א דה"ה כשפוטרו השבועה מועיל להוותו עד :

יד אין לשליח ליתן השליחות אלא נפני ב' ויעדים להם ענין השליחות שמא יפול ביניהם מחלוקת ואם ויניחו השליחות מתחת ידו לא יהיה נאמן אלא בעד אחד לפיכך צריך שיכתבו ב' ויחתמו הענין שהרי ש"ר כשירוע להשליח בנירור שהדין נותן ליתן לו השליחות ואין שטר כיבר רק שתעיבה שמא יכחישו זה שכבדו אבל כשיש לאויו שעבה על אחת שיטעון כשיבוא שכבדו כבון שמא שמתכת וכיוצא בזה אין לי ליתן השליחות לפני ב' שהרי הב' טועני לכל דבר שבזותו אפילו אלא נפניו ואם אחמר יתנו ליד ב' הרי אין כאן טוען לפניהם ואחא לא ישעון אלא נפני ב' ואם אחמר יעשה יאמר לפני עדים נאותם שהם נאמנים שהרי בידו והעדים יכתבו ויחתמו הענין ויתנוהו ליד השליח והשליח יחזירנו לו :

טו שליח שעשאוהו שניהם שליח נפני עדים או שהורים זה והרי שטר יוצא מתחת ידו ואינו מקויים ואומר שהשטר הוא נתקנו ואינו פרוע נאמן אע"פ שאי אפשר לקייימו עכשיו מ"ט כיון שהיה בידו לקייימו כשהם פעם נאמן כיון שעשאוהו שליח אלא אם הלוה טוען שהוא מזויף אין השליח נאמן וכן שובר כשרים שאינו מקויים שיכול שתחת ידו נאמן לומר שהשובר נכתב על שנפרע השטר כיון שהיה יכול לקייימו כשהם פעם אבל אם התלוה אומר שהשובר מזויף אין השליח נאמן אפ"ה אינו נשבע אלא אם הלוה אומר שהוא מזויף וכיון שאינו יכול להתקיים עכשיו שאינו כלו' וכיון שטוען הלוה שפרעו אחר שהשלח לו קודם שהשלח נכתב שטר עכשיו שאינו נאמן אלא אם שהיה על שהיה בידו ליתנו לזה מיכרח נאלא יותר מבעל דבר עצמו וא"ת הלוה מייב שבועה לפורייתא שהשלי' הרי הוא כאחר המכחישו שהרי לפניו שחייב לו ואינו יכול לטעון לא שטעה השליח ולא השטעה אפ"פ אלא אתר לו שהשלח אחה היה עד בשכר כיון שהוא חוזה שעשאו שליח :

טז שליח שהושלח שטר בידו שיפרעהו ניוס פלוני ועבר הזמן ויטוען הלוה שפרעו

נז ג שטר פרוע בתוך ביתו דכתיב לא תשכן בהלוך עולם שמא יקוו ויתבעו : ב וה"ה שטר שבחתל שיעבודו מ"מ מניו שטר שבחתל שעבודו אף לעניין לא פרע וסיימו שמחל לו שיעבוד קרקעות אלו ונתן לו רשות למוכרן אפי' שירצה ולא יטרפנו מהלקוחו נס' ל' שבחתל שיעבודו ר"ל שפרעו ויצור ולוה על אותו בשטר וכמ"ש הטור והמחבר בסימן מ"ט ק"ל : ג רבי מנדותו כפול לקמן סי' ס"ז ס"ג : ד בשביל פשיטי דספרא עד"ר : ה שאין

דין שאטור להשהות שטר פרוע ובו שני סעיפים :

נז א (ג) אסור להשהות ג שטר פרוע בתוך ביתו ס (תשו' הרמ"ס כלל ע"ד) ב (ב) (וה"ה שטר שבחתל שעבודו) ס (רשב"ץ) ואפ אינו רוצה להחזיר שטר פרוע ג (ג) ראוי לגדותו עד שיחזירנו ס (ר"ן פ"ב דכתובות) (ד) ואין לו לעכב השטר ד בשביל פשיטי דספרא ובמקום

נספרא' · ומדברי התוספו' פ"ב דכתובות דף י"ט ע"ב והרא"ם שם מבואר להדיא דיכול לעכב השטר בשביל פשיטי דספרא' שכ"כ ג"כ הריטב"א · וע"ע לקמן סעיף כאלן בשם הגהות אשר' ·

ומ"מ כלפ"ד דסם רוכה לקרעו או לכתוב על גבו פסוס פרוע ודאפי לעכבו משום פסיפי דספר' לכ"ם ודלא כנרס"ה מהברי סהסבר וכמ"ם לקמן ודו"ק: ס ונמקום כן' נרסה מרברי הר"ב דמ"ם קורם לכן ומיון לו לעכב הספר בשביל פסיפי דספר' היינו מפני כשקרעו ומשום דהלוה כותן ספסר וגוסו של ספר סל לוה הוא וכן משמע יותר בעיר פושן • מכל לפ"ד זה סיכו דסם נתיפורס קיימיריכן בכם ודין זה דאין לו לעכב בספר בשביל פסיפי דספר' הוא מהר"ן פ"ב דכתובות דפיכור' הוא משום של מסכן בפסלי' פולם פלא מיירי בשפלו' מייב לתת המסכר והמלוה נתן פותו המסכר ואפור לו לפסוסי הספר פרוע צשלימסו לעכבו משום פסיפי דספר' וכן נהר"ן שם להריף וז"ל ספר פרוע אסור להשהו' ולא מתירי'דאני לעכבו על פסיפי דספר' שעל הלוה ליתן שכר כסופר ופמ"ם שאין לו לעכב בספר בשביל פרעון ופע"ם ואחר וגובה מלוה בשע' פרעון ופע"ם כן אין לו לעכב בספר בשביל זה הכי מוכח בם"ם עכ"ל ובפרב"ח בחשוב' שכניב ב"י סי' ס"ם וי"ם סי' ח"ם לא מייירי מפיפור' אלא גופו של ספר שמי הוא לתתן לגור ע"פ בלוחותו ע"פ ורו"ק: ו אבל חותר כו' ופוס סיכחוב שובר על גבון כו' ובבי' החבר' מחוסין לפ"ד ובב"י כתב בשם הר"ן פ"ב דכתובות שחותר לפסוסי ספר של מכס אע"פ שאינו מייב אלא מחמיס ולכאן בשם ע"פ כתב ופוס שיכחוב שובר על גבון כו' ובבי' החבר' מי' כ"ר נרסה בשם הר"ן דבבי הר"ן ע"פ) ולפ"ד זה אינו אלא בהר"ן מוכח דלפיל אינו כותב שובר כלל מותר • ובי"ל הר"ן שם ותחם אני ולפם כשחמיס יותר בתנאי מבואתם דשם בתנאי נופל' לחתם פוס ותם כין שפתיכו בתחילת החתום או בסתיכו דקיום

בתחלת הגוי בשניה לא בסחבר' אלא ע"מ שיקויי' אותו דבר וכ"ל דהיינו טעם' חסו' דבאחר' שכתב ליה לחבר' אכל ע"מ שיבער עליו לשלמן וכיוצא בו וכל בב"ב מייל שעבודיה מסחתם בעל כרחיה דלוה שברי בידו של חלוה לקיים חבאו ובורחי אלא מתסר לפסוסת שבר זה בתוך ביתו כיון דשעבוד' מסחתם מייל בתקנ' בשם סחותר לפסוסת שבר של חנה אע"פ שפיכו מייב אלא מחמיס דפסיפי דספר' ליה משום פיסיפי דספר' וחותר עכ"ל ברי אלא הוכיר הר"ן כדברי כלל ביכחוב שובר וכ"כ דחיירי אע"פ שאינו כותב שבר כלל דוחיק דשבר שחנה ובחבאי ועוד דא"כ כיאך כתב ובחבאי אלא נכיו כו' נרסה לחקר' דהר"ן חיירי בכחוב שובר על הספר (וכן ב"ח בי' כ"ר נרסה בשלשן כן דברי הר"ן ע"ם) ולפ"ד זה אינו אלא בהר"ן מוכח דלפיל אינו כותב שובר כלל מותר • וי"ל הר"ן שם ותחם אני ולפם כשחמיס יותר בתנאי מבואתם דשם בתנאי נופל' לחתם פוס ותם כין שפתיכו בתחילת החתום או בסתיכו דקיום

ס (פרשב"ם) (ס) ובמקום ס שלין הלוה נותן שבר בסופר אין צריך לסחזיר הספר ולבער שיקרעו) (ו) אבל מותר להשהות שטר של מנה אע"פ שאינו חייב אלא חמשים והוא שיכתוב שובר על גביו ממה שנפרע או יכתוב שוב בפני עצמו וימסרנו ללוה (וע"ל סי' כ"ו ס"ו):

ב שטר שלוה בו ופרעו (ז) אינו חוזר ולוה בו (ח) כמו שנתבאר בסי' ס"ח ואם אמר לו הלוה פרעתיך והשיב המלוה כן היה אבל החזרתים לך (ט) הרי מודה שנמחל שעבודו ואינו גובה בו אבל אם אמר החזרתים לך שתחליפ' לי מפני שלא היו המעות יוצאים (י) אלא ע"י הרחק השטר קיים ס (פ' המניח פ"י דחלוה):

נח מי שהוציא שטר חוב על חבירו ומחן סמרא) ובו ד סעיפים:

א הוציא (כ) שטר מקוים על חבירו ואמר ליה פרעתיך ואמר לו אמת שפרעתני אבל מלוה אחרת יש לי עליך על פה ס (כ) ובשבילה קבלתי' וזה השטר עריין בחוקתו עומד אם לא נתנה לו בפני עדים נאמן והשטר עריין בחוקתו ג (נ) וגובה בו בלא שבוע' אם יש בו נאמנות ואם אחר כך יתבענו שלקח ממנו שלא כדין נשבע היסת ונפטר ג (ד) ואם אין בו נאמנות אינו נוטל אלא בשבוע'

ס שלין הלוה נותן שבר בסופר כו' אבל אם הלוה נותן שבר בסופר אפילו בתקופ דמן דרך הלוה ליתנו צריך להחזיר הסבר לידו דשלו הוא וק"ל: ו אינו קורע ולוה בו וכו' כמ"ם מהלכ' מלוה ולוה פ"ב ואפילו אם מקנו מידו מקדם או שמכרו לידו לפני עדים מכירה מקדם ע"ם: ז אלא ע"י הרחק כמ"ש סטור' כשעמו וכתב ז"ל כיון דאלו הוא ידע לא היה מקבל:

נח א וכשכילה קבלתים

פי' אף שאומר לו שנתן לו לפרעון שבר זה כל שאינו מודה שהוא קבלם נ"ב על פוב זה יכול לומ' בשרמי ניכנו וכמ"ם בשמכר בם"ם זה שנם כמ"ב: ב ונוסף בו בלא שבועה אם יש בו בשמכות קמ"ל דלא תימא כיון דאיכא ריעותא לפניהו שברי מודה שבעל יבער ליגבע אע"פ שיש בו בשמכות ופע"ר אין בו בשמכות אינו כום' אלא שבועה כ"ב הוה ופע"ר שבאיכא ריעותא דקמ"ל כום דם"ל דברין כן דאע"פ שלא טען הלוה שבע לי שנתן ריעותא דהוה ליה כיון דאיכא ריעותא דלקמן כש' פ"ד משא"כ כשלא הודה שפרעו וכמ"ם הטור והמחבר בר"ם פ"ב ע"ם: כין

ד כין שה"ל תן לו המעות כו' פירש אף דהתם אינו ליתן לו המעות תחלה מ"מ כיון שה"ל ליקח מידו משטר ה"ל למסור שטר לו אלא כ"ה כשיש ליתן לו המעות כשאר שטר וכ"כ בשעה"מ ס"ק ס"ה לענין ערב : ו לא יוכל המלוה לעכבן כו' עיין בסמ"ע ס"ק ו' ובש"ך ס"ק ב' ובקצה"ח ס"ק ב' ובנתה"ש ס"ק א' ובחוה"מ ס"ק ב' ובנתיבות ס"ק ב' ובאבנ"מ ס"ק ב' ובשו"ת חת"ס ח"ב סי' ק"ב ובשו"ת מהר"ם שיק חו"מ סי' ק"ב ובשו"ת מהר"ם מרוטנבורג דפוס פראג סי' ק"ב ובשו"ת מהר"ם מרוטנבורג דפוס לבוב סי' ק"ב ובשו"ת מהר"ם מרוטנבורג דפוס קראקא

ואם

יד שהרי לא פרעו בעדים ר"ל שהרי לא נתנו בפירוש בתורת פרעון בפני עדים: טו ופ"ל דאפילו בכ"ג אי"צ עד', דמ"מ לא מסיקא ובפרט במקום דקי"ל לו אין מדרך בני אדם ליתן לו במתנה עד שיעלם לו מוכו תחלה. טז אבל בפני עד אחד כו', ואפילו שבועה אין צריך ליטבע אם יש בו כאמור בעלמא עד"ר וד"מ: יז הוסיל והודה שהמי הסור כו' עד אם יש עדים שפרע לו זה פשוט דבים לו עדים אפי' לא הודה לו שנפטר, משום דבעל כמ"ש במקבל לפני זה בספי' ג' ולא פ"ל לתימר לטון הוסיל והודה אלא שהמחבר תפס לי' פרמ"כ שכ"כ בפי' דמחלוקת לשברתו דבהודה דמחמי הסור קיבל אפי' ליכא עדים משטר בעל ולא רנה מחסבר לשמות לי' פרמ"כ אף אם נכתב דשתי המוחרי' דכתב"ג עדים ליכא אלא חד קודם שכתב דשתי פרמ"כ וק"ל: יח אם יש עדי' שפרע לו שהי הסור כן פוה נ"כ לי' כשור ופ"ר דהוכחתי דל"ד קאמר אלא אפי' אין עדים שהי הסור פרע לו אלא שהעידו שכתב לו פרעון בפני עדים ל"ל בעל מכרח אי משטר בטל לגמרי ולר"ת ולהרא"ם כ"ל בשטר אלפני זה בטל"ה דם"ל דאפי' אם העידו שהי שלו לו פרעון אי"צ שיכתוב בשטר (דלא קרעינן ליה ולא מבטלין ליה) ס"ל דכתב"ג בדין זה דמוד דשהי הסור היה דשטר כתוב בעל לגמרי וה"ל אפי' אין עדים כלל שכתב לו שהי אינו כאלו שהי הסור כתוב בשטר ופרעו בפני עדים ופרעון שטרי כ"ל מחויב שבועה, ואפי"ה אין בעלי דינין נשבעין שבועה זו אלא אם כן שהי הסור

כאן מיעידו שכתן לו כתורת פרעון והכרעת הסור כמ"ו הלוי לעניין דאין שלוח עין כאן לעלמו עכ"ר דמ"מ כיון דמ"ל להסור לעיל כשעו' כ'רנב בעלמ' מעלילו מעידי' שקבל המעו' מהם סגי ג"כ לאיזה טורך הניא כאן דעת הרמב"ם דעיל ר"י הלוי והכרעתו דאף כיון דנם כעלמ' מעידי' מהם כ"ם הכא) ועור שלפי שהם רחוקי' מעידי' שכתפרש' מרתי' הסור דמ"ם הסו' פוסל"ל ומורם מהדמי הסור הוא החוב הוא לגו דוקא נוה דוחק וכמ"ש בשתוך - לכך כרמה לפ"ר דהרבנים כשמעו הסור הניו תרעת הרמב"ם דפ"ב דאין (ערי' שפרעו לו מלוקחי' דמי הסור רק מנב' מהם מעות) ליתר' ליה שטרא רכיון שהורם שהחוב הוא תרתי הסור וקבל דמי הסור חקה שעל הסטר קבל ולא שייך לומר מנו דהוה כתנו בחקום חקה ורר"י הלוי פ"ל דלפ ככ"ג אית ליה מנו אלא מיירי שם עדים שחעידו' שקבל דמי הסור למחסת' דהיינו שמלוקחי' פרעו לו דמי הסור אלא שאין שלוקחי' יודעי' שם קבל לשם פרעון הוב שעל ליה זה ומלכך פ"ל דאע"ג דבעלמא סיכא לא' לר"י הלוי דכאן מחתם לשם שטרא' אחנו אחתם לשם פרעון דשאני הכא שאני כיון שחעידו' שקבל הפי' דמי הסור והוב פורם שהחוב הוא תרתי הסור ומחתם' לשם פרעון יכניס ניהלי' והכרעת הסור כר"ר הלוי דאע"ג דהסור פ"ל לעיל דגם בעלמ' שם מעידו' שקבל מחעות כשחם מני ואיתרע שטר' מ"מ בעינן הכא מיעידו שקבל דמי הסור משום דרוקא בחם פ"ל להסור דמני בהכי משמע מכחב הרמ"ם דאדרבא יותר נרעין בעו' מחתם משעו' שטרלי דאיכ יותר כרכון פורע חובותיו מחם ליחן שלו כחתם כו' ומיינו משום דחתם קבל המעות מיד הלוה עצמו משא"כ הכא שאין הפרו' מעידו' רק שקבל מעות מחי שהיו קודי כשר הסור ומ"כ היה יכול ליחנן שהסור בעצמו היה שלו ומחוב שבשטר הוא חוב לאחר שהרי מעידים שהסור הוא של הלוה עדיין ולא שקבל דמי הסור כלל ומיכ ליכא למיחש שמא הלוה כבר פרעו

ב דקנינא ודעתיד אנא למקני כו' בסמ"ע ס"ק ב' סביא מפלוקת פרמב"ם עם הרמב"ן דבשעבוד דלקני' יכול למחול כו' ולקמן ריש סי' ק"ל העלימי בפרמ"ן דלי' למחול וע"ש: ג לשעתו כת' בסמ"ע דר"ל בעת שסי' לו עניין ע"ש ר"ל בעת שבי' נרי' לו למכו' או ליתכו לזה ס"ל וזו"ל וא"ת גם קסה ס"ב ל"ש ורוק כת' כלל לשעתו אלא נראה משום דהרמב"ם שם ס"ל כ' מיד נכי מפומיקי ממלק בין מכר לשעתה למכרם מחכר עולם ובעתיקו אחמב"ל ע"ש קי"ו כת' כאן דמעלו מכרן לשעתה ולא מחכר עולם אינו סורף משם וכ"כ בסו' לקמן סימן קי"ח סעיף י"ש דשם נתן מתנה לזמן ידוע מן הב"ח יכול לסרוף עד סיבוב זמנה וע"ש: ד זהו דין הס"ע ועכשיו מין סורפי' משלטלי' וקס"ל כהרמב"ם וכל הפוסקים ואחרונים לא נזכר מהכא זה ולרבינו הרמב"ם והריב"ש ושאר מחרונים כתבו כאן דמעלו לא מכרן לשעתה ולא מחכר עולם ואפילו כתבו פעמים בתשובותיהם הלכ' למעשה לסרוף משלטלים ולא הזכירו שום מחבר (וגם מדברי התום' והרא"ש ע' מוקח בכתיס מבואר דלפ' כולהו היו סורפים משלטלים וכנראים לעיל סימן ל"ו סעיף ס"ק כ"ו) וגם הרמב"ם בפסקיו לא הזכירוהו רק בתשובתו כתב שכאן נהגו כן וגם בפותח תשובה היה מסופק שם בנהגו כך וכתב שיש לעמוד על המנהג ואם אי אפשר לברר המנהג יעמוד הדבר על דין התורה ויסרוף הכעל תוך משלטלים והניחו הסור - ועוד כ"ל דהרמב"ם לא קאמר אלא דוקא כאדם שהיו כותבים לכתוב שעבוד משלטלי אבל קרקע בכל השטרות וכן משמע להריב"ש מדברי שכתב וז"ל ואפי' מדינא דגמ' יש לסרוף משלטלי אפילו שהיו כותבים לכתוב שעבוד משלטלי אבל קרקע בכל השטרות וכן משמע מדברי הרמב"ם ושור דוקא היכא שנהגו לכתוב בכל השטרות שעבוד משלטלי אבל היכא שנהגו שלא לכתוב שעבוד משלטלי אפילו הם לגמ' הכי סורפים משלטלי וכן נ"ל מדברי המחבר מיירי דוקא בתקומו' אלו שהיו המנהג פשוט כן אלא לסרוף משלטלי, והייכו אפי' מקום שהיו נוהגי' לכתוב שעבוד משלטלי אבל קרקע בכל השטרות אבל כשאר מקומות אפילו יודע מנין זמן שלא היו נוהגים כן לכתוב שעבוד משלטלי אבל קרקע בכל השטרות אפילו הכי אין סורפים משלטלים ואין נראין לסקור כלל על המחבר דכיון שאין כותבים שעבוד משלטלי אבל קרקע רק בתקנת השטרות כשמעבד לו כפירוש וכוה לכתוב כן ס"ב לא שייך תקנת הסוק ורמי ולא נהגו כאיך מיון סורם: ה נהגו שאין סורף כו' עיין בתשו' מהרשד"ם סי' ק"פ דבשם שלוחה ובשאת נזכה מעשה מה שכתבתי לקמן סי' ק"ב דלפ"ז נ"מ המכירה ליד זה הב"ח שמעכב לו משלטלי אבל קרקע דאינו לסלוקה או לסחקל מתנה כיון שכבר קבלו מות לפי קניטה וע"ש: ז או נתן כו' כתב ב"י וז"ל משמ' הס"ל להרמב"ם דבתתנה מתי מיכא משום תקנת הסוק ומן כן דעת הרשב"א כמ"ש בסי' שכ"ו וכן נקמן סי' שכ"ו הבאתי על הב"י וז"ל כוה והוכחתי דהרשב"א והרא"ש לא פליגי - וכתב עוד בד"מ דבתשו' הרא"ש כלל ע"ט סימן ה' משמע דהרשב"א ע"כ ונ"ל דלא כיון יפה ז"ל הרא"ש שם בתשובה ופשוט שמן נוגעים משלטלי שאכר היינו משום תקנת הסוק כו' אבל בנתינת ס"ם לא שייך תקנת הסוק דמלתא דלא שכיחא היא כו' ובכן הר"ל דבתנה מילתא דלא שכיחא היא זה אינו שפיר כתב לעיל מיניה דגם בנתן משלטלי' אין מוציאין ממנו משום תקנת הסוק וכמ"ש הסור כאן בס"ד בשמו אלא דבגם כוותי' דבתנה ס"ם מילתא דלא שכיחא היא ב"כ הסור לפרוך בס"ם קי"ח אבל לגמ' הרא"ש ז"ל כו' לעני' משלטלי שכתב רואנן לא הוי נבי מיניה הייבו משום תקנת הסוק אבל בנתינת ס"ם לא שייך תקנת הסוק דמלתא דלא שכיחא היא כו' וכן משמע להריב"ש בסור כאן סעיף ז' בשם תשו' הרא"ש וכ"כ לפ"ז במוכר ס"ם ריבה מכי וכ"כ הסור בסי' שכ"ו וכן במוכר: ח ועכשיו נהגו שאין סורפין משלטלי' אפילו בנתינת ס"ם ואפילו בשאר מקומות שהיו נוהגים לכתוב שעבוד משלטלי אבל קרקע בכל השטרות וכן משמע מדברי הרמב"ן בתשו' שהבאתי בסמ"ע ס"ק ב' ומיירי בשאר מקומות שהיו נוהגים לכתוב שעבוד משלטלי אבל קרקע בכל השטרות ומשמע מדברי הרמב"ן דאפילו בשאר מקומות שהיו נוהגים לכתוב שעבוד משלטלי אבל קרקע בכל השטרות אין סורפין משלטלי'

כן וכ"כ בתשובות מה"ר יוסף סרמכי סי' ק"כ שכתב מהלוקח גדולי הדור וע"ש עוד כר"ם בקב"מ סוף שערתו גם כן כתבתי"ם ומהר"ם החנ"י דברי הב"י הניא על הב"י וכתב דכ"מ מהומר לא גרע מחתנה ואף שהרב כ"י בשערי בדק הבית מזר והשיג על המחבי"ם ניחא דשאני מחתנה דאי לאו דס"ל כהאי מיניה לא הוי יהיב ליה מתנה וס"ל כתנך ועוד דסבר נמי ס"ל

בהאי מיניה שכלה לו מחלה תדע דס"ל הג"ל להרמ"ם דעשו תקנת השוק כשכ"ג ונפרש לפי מה שכתבתי לקמן סי' שכ"ו דהרמ"ם מודה דמחתנה לא שייך תקנת השוק דלא עדיף מנכס ופרע בתורו ועוד דסבר מהר"ם דעשו תקנת השוק נתכר ותתכ' דסלוק' ומחקבל תקנה ס"ב להחזיר גוף בחמץ כלל אף בשיתן לו הב"ח בדמיים והא בהך תקנת השוק דלקמן סי' שכ"ו גריך לגיוקא עכ"פ להחזיר גוף בחמץ ודלא כהרמ"ם דקאמר כיון דמין מוניחים החלבלבי שמכ"ס ע"ב ונהגו לשעו' תקנת השוק כחלבלבי אנ"ק לא יועיל בשטר שעבוד חלבלבי אנ"ק לא יועיל לענין טריפה רק לענין סם שם בית הלום שגם נוגה בחזקה ואף כן כיון דכחלן דלא כתיב דחי לענין טריפה ס"ב ס"ה יתן בחתי' לחן סורקי' ופ"כ ס"ה בב"ח מפורש שגבה כיון דלענין טריפה הוי כחלן דלא כתיב שעבוד חלבלבי אנ"ק ס"ב לחן מוניחי' חידו - ורהיא ברורה ליה חחה שכחתני לקמן סי' שכ"ו בשם רבותי"ה ובשר פוסקי' דלחידו דבני נגב ונחן בחתנה לא עשו תקנת השוק ודגרע מנכס ופרע בתורו ומהנחתי שם שגם הרמ"ם מודה ליה ס"ב בחי חחתנה לומר דלא עשו תקנת השוק בחתנה חפרע בתורו ופ"כ כיון דחלן כחב הרמ"ם דבחתנה עשו תקנת השוק כ"ם בפרע בתורו ולא חפחנה לחלק כיון פרע בתורו לגבי ב"ח חפחר בתורו אלא כיון דחכא בחלוקה מיכא תקנת השוק חפחנה דענין פרוע בחלן דלא כחיב שעבוד חלבלבי אנ"ק דחי לא כן חכן לענין ב"ח חפחר חקנה ונבא כן כ"ל זכך דפוי לה דות: ס בשר חוב וחכרו לו מוכח מבלן חדברי הרמ"ם וטעו וחחחבר ובשר חחרונים דשכרות חפחנחי בחנב וחיחה בלא בניא בב"י חחלוקת בזה בשרי הרמ"ם בחשובה סי' חלקי"ד חולק וס"ל דשכרות לית להו חיקון סי' ק"ד חחו"ל ר' נקרנה ס"ב לפי דעת הרמ"ם פשים' דאין הב"ח יכול לגבות חן בס"ח שחכר לף לפי דיבת דס"ם ולקחן סי' ס"ו ס"ק כ"ה כחבתי שכ"ל בדברי הרמב"ם - וח"ת ג"ל כיון דהחחרונים לא כתנו רק דברי הרמ"ם ובור בחתם - ואיכן לף להרמב"ם ב"ח בזה שכחב הרמ"ם דבשכרות לא שייך חקנת השוק לענין בשר חחלה הבשר"ח אף בשאר קנין חמועיל כרלקמן סי' ס"ו ומור ואחכרו לחכר חלוקה מוניא מיר חלוקה חבני נחמה דלא שייך בשכרות חקנת השוק כיון דלא קנים: ו' ס' קנים ולפי פירש"י בבינוקין דף כ"ג ע"ב מחוכות וכפות ס' קנים הוי דבר קנה קנים לבנים ואחרונים בחשובה שבניה חבשה"ח שער ס"ד חולק עליו מדאמרינן בכחוכות ג' אף"פ (ריש דף כ"ם) דחחוכות לא קיבי ואחכרו ב"י חמוכר ו' וכ"כ הרמב"ם בחחוכות פ' בניזקין ולפ"ד ל"ק חיבי דלא קאחרי' חחם אלא דחקנו חחוכות חחת חוכר ולא חחת חעבד יבא אלא חעבד יבא כסף חחת חעבד יבא דחעבד יבא קיבי דהיינו חפקר ס' סלעים ואעב כסף קין אבל מ"ח כיון בשאר קנינים כחוכות חיקרי דבר קים לו קנה לענין חיוב - ועוד ג"ל דחחם בני אאחו לא קנה כיון דלא קנים: ו' ס' קנים ולפי פירש"י בבינוקין דף כ"ג ע"ב חחוכות וכפות ס' קנים הוי דבר קנה קנים לבנים ואחרונים בחשובה שבניה חבשה"ח שער ס"ד חולק עליו (דלחלמת חחוכות אין לחם קנה כשביל רפואה) וכראיחה בחוספות פרק נערה שנחפחחה דף כ' ע"ב ובהרא"ש פרק חניחת חחם נני עיבור נכסי (וז"ל הרא"ש וכ"ל דחחוכות אין לחם קנה כשביל רפואה) ולא חקשי חכניא דכניא רפואה אאחן לה קנה כלל חחוכות היינו בבחו דבוני בחכני כחוב חיבי דהוי אאחם אאבד אבל אם אדם קבל עליו לזון אים בכרי לא חשחבר כלל אי חחשיב דרפואה אי"כ) בפרק לזון בח בב אאחו

דיה לתת לו פירות כו' פ"מ מזונו' ואפי' רוצה מתחילה לזונו על שלחנו יכול סגון לומר אי רוצה להתפרנס אלא נפני עלמי על שלחני דהא סייס וכתב דדוקא כהתנה עמו כפירוש לזונו על שלחנו צריך לאכול עמו וכן מוכח כרי"ב ע"ס : יב הדין עם המקבל

במקבל המתנה סטעם דסתם לזונו משמע שיהא כיון כרצונו ג ° (ריטב"א נמשו') המחייב לזון את חבירו הנותן אומר יג לתת לו פירות והלה אומר מעות יד הרין עם המקבל המתנה ואם התנה עמו בפירוש לזונו על שלחנו והוא אינו רוצה לאכול עמו אינו חייב ליתן לו אלא יג לפי ברכת הבית הנה ° (סם) מיכו סם מין המכוך מכח סגון (יג) אלא מכח המתנה ° קייב לתת לו כל דמי המזונות ° (ריטב"א ע' הגוסף נב"י לקמן ס"ם ר"ו) יד ואם אלה סגיון (יד) מיכו קייב ברפואתו רק

מורין שתקנת עולם היא אלא יבמה הנעל ולא פעירות ולא מזון המסה והכנות מכסים המוטבדים אפלו דגרים אפין להם קבוה עכ"ל וכן כתב המה"ג עטין ר"ד דף קע"ה ע"ג וכן פסק הגעל החרומו' ריש שער ס"ו וכן כתב הכרשבורה ריש פרק הניקין וכן כתב רש"י פרק קמא דכבא מציעא דף י"ד ע"ב הרי שכל המוסיפים אלו ס"ל הלכה כר' חניל' דסעמא הוא לפי שאין קונין וכתיבה בלתר אפין לו כקנה אפיפא דלא מהני לרבי מניה לפרוע מוקח המטבעדי וכדאוקמ' בס"ם - וכן נראה דעת הרמב"ן בהשוגה שהביא הטעם הנ"ל בשם ר' יחנאל גאון (ע"ם דמוכח מדבריו דאף בשאר ד' מיני נזיקין אין מוציאין מיד המזיק אלא מן הקרקע) ומיהו אפי' לפי טעם זה אין לחלק בין שאר ד' מיני נזיקין לשן המבעה דהא בשאר ד' מיני נזיקין אין מוציאין מיד המזיק אלא מן הקרקע ומשום דאין לו אחריות אלא בקרקע ולא בשאר מיני נזיקין ומיהו אפי' לפי טעם זה אין לחלק בין נזיקין שנעשו ברשות לשאר נזיקין שלא נעשו ברשות דבכל גווני אין לו אחריות אלא בקרקע ולא בשאר מיני נזיקין ומיהו אפי' לפי טעם זה אין לחלק בין נזיקין שנעשו ברשות לשאר נזיקין שלא נעשו ברשות דבכל גווני אין לו אחריות אלא בקרקע ולא בשאר מיני נזיקין ומיהו אפי' לפי טעם זה אין לחלק בין נזיקין שנעשו ברשות לשאר נזיקין שלא נעשו ברשות דבכל גווני אין לו אחריות אלא בקרקע ולא בשאר מיני נזיקין

ונראה

טעם לדברי הרמב"ם ופוסקים אלו שפסקו כר' חניכא משום דסתם ד"ם ס"ק אינן ולרי אליעזר ונבי אי ר' חניכא קונים וכתובים כפי אי ר"ת קונים ומפני שאין כתובים כו' ומקיל ורבי שונא כתובים מהם אליעזר ס"ם אלמא אכתבא כתיבי . ועוד דבירושלמי פרק

מניקין קתני אין מוציאין כו' מכסים המוטבדים אחר ר' חניכא תפני שאין להן קנקנ ע"כ הרי ר' יוחנן נופיה אחר חניכא ואי אפשר לומר דלא שמיע לי' דהא רבי חניכא ר' ועוד דיש טעם לפסוק כר' חניכא דרב"י פ' המניקין והטעם שכתב שאין כתובים בקרקע אלא מפני שהכתב אינו מברר כלום אבל בקרקע מכסים המוטבדים שהרי מכרו לו בפתריות וכתב לו שטר מכירה והרי היא מלויה בשטר ואת הפירות מכסים ברי מורין ולא אמרינן שהמוכר לא מכר אלא מה שבידו ולא מה שיבא לעולם ומיהו אפי' לפי טעם זה אין לחלק בין שאר ד' מיני נזיקין שלא נעשו ברשות לשאר נזיקין שנעשו ברשות דבכל גווני אין לו אחריות אלא בקרקע ולא בשאר מיני נזיקין ומיהו אפי' לפי טעם זה אין לחלק בין נזיקין שנעשו ברשות לשאר נזיקין שלא נעשו ברשות דבכל גווני אין לו אחריות אלא בקרקע ולא בשאר מיני נזיקין ומיהו אפי' לפי טעם זה אין לחלק בין נזיקין שנעשו ברשות לשאר נזיקין שלא נעשו ברשות דבכל גווני אין לו אחריות אלא בקרקע ולא בשאר מיני נזיקין

ריש סימן רכ"ם ומפשר כתב כן לדבות דפירות דפקילו כתובים לאן גובים מכסים המוטבדים וכתב"ם ועל"ש :

ונראה

טעם לדברי הרמב"ם ופוסקים אלו שפסקו כר' חניכא משום דסתם ד"ם ס"ק אינן ולרי אליעזר ונבי אי ר' חניכא קונים וכתובים כפי אי ר"ת קונים ומפני שאין כתובים כו' ומקיל ורבי שונא כתובים מהם אליעזר ס"ם אלמא אכתבא כתיבי . ועוד דבירושלמי פרק

מניקין קתני אין מוציאין כו' מכסים המוטבדים אחר ר' חניכא תפני שאין להן קנקנ ע"כ הרי ר' יוחנן נופיה אחר חניכא ואי אפשר לומר דלא שמיע לי' דהא רבי חניכא ר' ועוד יש טעם לפסוק כר' חניכא דרב"י פ' המניקין והטעם שכתב שאין כתובים בקרקע אלא מפני שהכתב אינו מברר כלום אבל בקרקע מכסים המוטבדים שהרי מכרו לו בפתריות וכתב לו שטר מכירה והרי היא מלויה בשטר ואת הפירות מכסים ברי מורין ולא אמרינן שהמוכר לא מכר אלא מה שבידו ולא מה שיבא לעולם ומיהו אפי' לפי טעם זה אין לחלק בין נזיקין שנעשו ברשות לשאר נזיקין שלא נעשו ברשות דבכל גווני אין לו אחריות אלא בקרקע ולא בשאר מיני נזיקין ומיהו אפי' לפי טעם זה אין לחלק בין נזיקין שנעשו ברשות לשאר נזיקין שלא נעשו ברשות דבכל גווני אין לו אחריות אלא בקרקע ולא בשאר מיני נזיקין

ריש סימן רכ"ם ומפשר כתב כן לדבות דפירות דפקילו כתובים לאן גובים מכסים המוטבדים וכתב"ם ועל"ש :

ב על התובע להביא ראיה וכ"כ מו"ר נסי' ק"ס ס"ג ע"ש : והמחזיר כתב סם פלונתא כוף . וכסם ר"ן סתם המחזיר וכתב דעל היורש להביא ראיה שלא היה לו בשעת מיתה וה"ה לא"כ ואפי' ס' סטרי' ו' עכ"ל ורימז לזה שכתבתי דכאן כת' כיצד מ"ם סם . וכ"ל לייסב דכאן מיירי דכתבתם עוטן כרי שלא היה לו במכתב בשעת הקנאה מ"ם מ"מ דעל המוציא להביא ראיה מסת"כ עם"ס ר"ן דסם כתב דעומדים היורשי' שמא לאחר מכאן לקחם וכמ"ם סם מ"ם מוליכין כתר טענת כרי דתוכא ומחזיר כאן כאלו וכאן היו ואף דכסי' ק"ס מיירי נ"כ כיארסים וסתם יורשים אין עשרת' כמילי דאכוה בכרי ונס סתימתו כפירושו דמי דמיירי נס כשמא דומי' דכבר לבסי זה דמיירי נס בעומן הלוקח שמא וכמ"ם בסוף בסדיא י"ל דשאני התם כמ"י קי"ב דמיירי כקרקעו ובקרקעו לא שייך למימר כאן כאלו וכאן סיס דקרקע במקומה עומדת ואף שיצאה מרשות לרשו' מקומ' לא תזוז . ודוקא כמטלטלים הנמצאי' בבית בעליהן כאן כתב סם כסי' ר"ן כאן כאלו בבית כאן כאלו היו נס בשעת המתנה וכאן אף דמיירי כמטלטלים מ"מ כיון דעומן שכתב כרי הם עם וכ"ל ודו"ק : כה ואחר זמן כתב לו שטר כו' עי' לקמן ס"ג דקי"ל דכהלוה אפילו לא הוציאה עדיין כיון דמלוה להוציאה כתנה ס"ל כאלו כבר הוציא' ואין כאן דמים לקנו' כו גוף הקרקע וכמ"ם הטור לקמן כס"ד ר"ל דסם הרמ"ם מ"מ כאן קנה כמסכוכה אפי' כבר הוציא המעות כיון שלא נח לקנות גוף הקרקע אלא לאכול מחנה כפירות עד שיתן לו דמיו ס"ל כמלוה ע"ם ונותן לו מסכון עליה דיכול להוציא מיד' משכון עד שיתן לו דמיו טור ע"ם : כב שטר בקנין כו' עד"ר סם כתבתי דנראה דמיירי שלא עשה לו קנין בפני עצמו אלא ר"ל שכת' לו שטר קנין ולאפוקי סט' רחיה וכסט' לפוד אינו קונה עד שיתן נ"כ דמי הקני' אם לו כמוכ' שהם מכרי רעתה וכמ"ם הטור והמחבר לקמן סי' ק"ן וקי"ל ע"ם ומ"ם הוצרך לכתוב דאף"פ זכה בזה כמסכוכ' דאלו עשה לו קנין פורה בפני עצמו פשים דקנה ואפי' נוף הסל קנה ומ"ה דקדק הטו' וכתב כשט' וקנין ולא כתב קנין ושטר שכרי קנין נמו' הוא קוד' לשטר וק"ל : כג ואם בא לוי למחול כו' עי' דאע"פ דהמוכ' שט"ם לבבירו ומ' ואפילו מיקיל' מקיל' וכמ"ם לקמן כס"ו שאני הכא דמעות שט"ם מעולם לא היה שלו ועיין בטור : כד ה"ג שיכתבו בעדי' דשט' כשם שמעון אף שיתנו שט' כו' : כה אין כופי' לותו ל' הטור דאל"ל לא יקר' דיך כפי' ולא גזלת דיך כפי' עכ' ול"ל שים לו גזלת כוכ דנרא' כאלו צריך למכו' משטרותיו : כו ואפי' הודה לו שמעון כו' ל' הטור דכרי לא נעשה מעשה שיתקיי' התנאי ע"י משמ"כ כשהתנ' עם עם כלוה דהלוואה כשעה על תנאי זה ו"ל דוקא לכאחינו ולאל תפרעני אלא נעדי' דמכאי כשהתנ' כשט' הלוה וכמ"ם כסי' ע"ו ע"ז ור"ן : כז ואפי' לא פי' דכריו אלא אמר לעדי כו' כל' זה כתב נ"כ הטו' וסם כתבתי דה"ה אם אמר כן בלוה עם"ם אלא שהוא פי' דכריו אלא שהוא מורגא דמלתא דנקט דכל אמת' אין מפרשו כדי אלא להסביר את עצמו דהל"ל מתלה

מתי

דנרים מוכיח כאן שאייב נפשו כ"כ הסח"ע ס"ק י"ח : כד מייב - מיקי' היינו דוקא לגבות מכני חרי אבל לגבות מתשעבדי אף שמת' לו שטר ע"ז לא מכאי אפילו הוא דכר קבוב כגון שכתב לו בית זה או שך זה שהרי מצא בשטרך שכתב מחייב ליתנו לך דכיון אלא היה בעול' נשעת כתיב' מין קבול ונבא לפותו כתיב' כן מתנת' מדכרי רש"י והסתום פ' הכונין סוף לף כ'להפוסקים דפסקו כת"ר שאין כתובין והנאתי לכריסם לעיל ס"ק י"ב אכן להרמ"ם ומיימוני שהנאתי שם משעת דטרף כרב' קבוב כשתתחיי' עצמו נשטר אף אלא היה בעולם ועם"ם ודו"ק : דם והוא שקנו מידו נראה שמחנר הוניא כן מנשה"ת שטר ס"ר וכן נראה שמ"מ אבל לעני' הנשמ"ת נמיל דם"ל לעיל ס"ק ס"ב אכן להרמ"ם ומיימוני שהנאתי שם משעת דטרף כרב' קבוב כשתתחיי' עצמו נשטר אף אלא היה בעולם ועם"ם ודו"ק : דם והוא שקנו מידו נראה שמחנר הוניא כן מנשה"ת שטר ס"ר וכן נראה שמ"מ אבל לעני' הנשמ"ת נמיל דם"ל לעיל ס"ק ס"ב אכן להרמ"ם ומיימוני שהנאתי שם משעת דטרף כרב' קבוב כשתתחיי' עצמו נשטר אף אלא היה בעולם ועם"ם ודו"ק : דם והוא שקנו מידו נראה שמחנר הוניא כן מנשה"ת שטר ס"ר וכן נראה שמ"מ אבל לעני' הנשמ"ת נמיל דם"ל לעיל ס"ק ס"ב אכן להרמ"ם ומיימוני שהנאתי שם משעת דטרף כרב' קבוב כשתתחיי' עצמו נשטר אף אלא היה בעולם ועם"ם ודו"ק : דם והוא שקנו מידו נראה שמחנר הוניא כן מנשה"ת שטר ס"ר וכן נראה שמ"מ אבל לעני' הנשמ"ת נמיל דם"ל לעיל ס"ק ס"ב אכן להרמ"ם ומיימוני שהנאתי שם משעת דטרף כרב' קבוב כשתתחיי' עצמו נשטר אף אלא היה בעולם ועם"ם ודו"ק :

(כר) חייב ס (כן הוניא מנעה"ת שטר ס"ר) (כה) והוא שקנו מידו ראובן שהוציא שטר בקנין על שמעון שכתוב בו (כו) מחמת שנתתי לו ק' זהובים ושעברתי לו כל נכסי לגבורתם מהם ס (כן פי' נ"י) (אבל לא שנתר עצמו להתחייב) וטען שמעון שבשעה שכתבו על עצמו לא היו בידו ואין אדם מקנה דבר שלא בא לעולם אם הזהובי' שבשטר הוא מטבע שנושאים ונותנים בו אין מטבע נקנה בחליפין ואם אין נושאים ונותנים בטרינה באותם זהובי נקנים בחליפין ס (ע"ל פי' ס"ג ס"ו) אלא שצריך שיהיו ברשותו בשעת קנין ואם אין הרבר ידוע שרי"ן ברשותו כ (כו) על התובע להביא ראיה :

כגם ואם טען התובע כרי סס"ה כרשותו ואנתבע כופר לרי"ך ליתבע ונלמן לומר נתתי כתנו דאי כפי אמר שלא היה ברשותו מיהו כל זה (כח) לסברת הרי"ף וקצת רבוותא אבל רבים פוסקים על זה וס"ל דכל האומר נתתי לפלוני כך וכך הוי הודאת בעל דין וכאלה עדי' דמי ואין מדקדקין כ"כ בתן דמחתר סבור' דמרי' (כט) דוקא כתן בפופן הסופ"ל וקנה מקכל המתנ' : ז ס (סוי מנעה"ת שטר ס"ר) ראובן הלוה לשמעון מנה כפ ואחר זמן כתב לו כפ (ל) שטר בקנין מחמת שלותי מפלוני כך וכך ונתחייבתי לו בהם משפתי לו קרקפלוני זכה במשכונה :

ת ס (סוי מנעה"ת שטר כ"ה) (לא) ראובן הוציא שטר שלוה שמעון מלוי וטען ראובן שלוי היה שלוחו ונכתב השטר על שמו ולא הקפיד עליו ושמעון טוען לאו בעל דברים דידי את ס (סוי) (הפר שאין לך הרשה מלוי) אם הוד' לוי לראובן ששלוחו היה (לב) אם אינו חב לאחרים בהודאתו כופין את שמעון שיפרע לראובן כג ואם בא לוי למחול לשמעון אינו מחול :

ט ס (סוי מנעה"ת שם ס"ה) ראובן הלוה מנה ללוי ובשעת הלוא' אמר ללוי כד שיכתבו (הערים) השטר על שם שמעון אך שיתנו השטר ליר ראובן ושכתבע ראובן מלוי בזמנו טען לאו בעל דברים דידי את הדין עם ראובן (לג) ואם תבע ראובן לשמעון שיעשה לו שטר מכר מהשטר זה שנכתב על שמו כה אין כופין אותו כי ואפילו הודה לו שמעון שיעש' לו שטר מכר יכול לחזור בו אבל אם אמר ללוה בשעת הלוא' על מנת כן אני מלוה לך שתעשה לי שטר בשם שמעון ולכשארצה תחזירנו לי על שמי כופין אותו על כך כז אפילו לא פירש רבריו אלא אמר לעדים בפני הלוה עור שטר

אחר

הוא נאמן אמיגיל נס מ"ם כפ"י והרמ"ם מהכוכה הכריס לדברי הרי"ף דאם לא היה לו נאמן אמה לא עשה כלום כו' לא ידענא מאי קאמר דפסיטא דנם הרמ"ה מינו חולק כזה על הרי"ף דאם יהוא שלא היה לו נאמן אמה לא עשה כלום שלא נאמן דאמתו אמתי אליב - נם הרב בחכוכה פימן ל"ב כפיב על דברי כ"י כזה - ועי"ם עוד בחכוכ' הרב מיימוני' שלו - ועיין בחכוב' מהר"ם מלובלין סי' ק"ת : דם דוקא כתן נאמן המוציא - כיון שהוא עצמו יכתב בחתי' אבל לקמן סימן קי"ב ס"נ בהגה"ת שכתב אבי כותן בריך להקבל להניח דאיה שכבכסיים היו בידו ואמאי אמה ואין כן פי"ב ועי"ש : ל שטר בקנין כו' קנין הוא ולא הוקא דאפי' לא עשה לו קנין בפני עצמו דינ' הכי סמ"ע - ועיין בחשו' מהר"ם בחן פפר ב' סי' מ"ט : לא ראובן הוציא כו' דין זה ל"ש דמסתבר' כהמולקים בנעשה"ת ובכי דמ"ם המולקים הכך דאיכא בניכרת חייבי דוקא כם"ח ולא בנריע ליח' וכל הפוסקים מולקים ע"ז מ"ח כאן יכול להיות דפרין שמעם דכיון שכבת' כבר הפסר על שם לוי מ"ה המוכו של לוי פים ואע"פ שלוי שלוחו של ראובן היה מ"מ כיון דחתות להוצ"ל בחבה נעשה שמעון לוה של לוי ולוי לוה של ראובן והוא שטר' דלוי הוא ולא הבני הוראה דילי'ער שיקבלו לו בחכוב' ומיב' ועוד דאפי' לאוכר שלוחו היה בענין אלא יכול שמעון הרצותו כלל ובנין הך דלקמן סימן ס"ו וסעי' ס"ק י"ז תלוי' לין דלוי נאמן בכפ"נ כיון שהפסיד כבר בכת על אחו ושייכו אלא מיבעו בשוה מקו' בפוסקי' בקבל בפם דכתיב' ומפיר' ולא הוכז' שיודה לו שהשעות שלו היה ואע"פ קי"ל דאם מיבעי' בכל מקום כפירוש שהשעות מהשלם של בעל הפסיפים מ"מ לא ק"ל לשתוש בכל המקומות ונל"ע - ועיין בחשו' מהרש"ם סי' ס"ד ופי' קב"ב ובחשו' מהר"ש ן' שמון סי' קי"ב : לב אם אינו אם לאחרי - כרלעי' מ"ח ע"ש : לג ואם תבע כו' לין כופי' כו' ומהרש"ל כתב בשם כנוזל קמא סי' ל"ב בשרוך ליתן טעם לדבריו שלא"כ כופים אותו על מדת מדוס וע"ש וע"ל סי' קפ"ו ס"ב - ועיין בחשו' מהרש"ך ס"ב סי' קע"ה

אחר תכתבו לי על הלואה זו מחייבים אותו לכתוב שטר אחר על שמו ° (תשו' הרא"ש כלל ו' סי' ס"ו) כה (לה) שטר שהיה כתוב על שם ראובן כה (לה) וכתוב בסיפו (קודם חתימת העדים) ואלו המעות הם מחכירות הקהל וטוען ראובן שכיון שכתובים על שמו שלו הם שהקהל נתנו לו שטר זה על מעות שהיה לו אצל הקהל והקהל מכחישין אותו הדין עם הקהל:

י ° (תשו' רשב"א סי' תתקכ"ו) שמעון שהיה חייב מנה לראובן ונתפשרו ביניהם שיעשה שטעון שטר חוב ללוי מך' דינרי' ואח"כ עשה ראובן (לשמעון) שטר מחילה מכל תביעות ממון ל ועכשיו טוען שמעון שכיון שלוי לא הלוהו אלא ראובן כיון שמחל לו כל תביעות ממון גם זה בכלל (לו) הדין עם שמעון:

יא ° (תשו' הרא"ש כלל כ"ו סי' ג') המלוה את חבירו על משכונות קרקע וצוה לכתוב הקרקע בשם בנו הקטן ועכשיו טוען המלוה למלוה לאו בעל דברים דידי את (לז) אין בדבריו כלום:

יב ° (שם סי' ד') אשה שטוענת על הקרקעות שהניח בעלה שחציים שלה ממעות שנפלו לה מבית אביה והשטרות כתובים בשם שניהם לח (לח) הדין עם האשה ואם כתובים בשמה לבד והיא טוענת שכולם שלה כולם שלה:

סא כמה דינים מענין שטרות ובו י"ו סעיפים

א קהל שתקנו שלא יועיל שום שטר אם לא יהיה מכתיבת יד סופר העיר ב (מ) אין בכלל זה מחילה שמחל ראובן לשמעון ג וחתום עליה ראובן ° (סור סי' ס) (רוממי מן הכוכ' ד רק על הספר המתום בעדים):

ב ° (ריב"ש סי' ר"י) ה טופס השטר שביד הסופ' שחתומי' עליו עדים ולא הועתק השטר אין דין שטר לאותו טופס אלא אם כן מנהג בעיר להיות לו דין שטר:

הגה

מהר"י כהן לכתבום ס"ה מעתון משל"ה כשמדבר עם הלוה דכלוה כיה יודע בהאמת שהמעות של הלוה הן שלו ומהסתת מפרש ואח"כ שטר אחר תכתוב על שמי: כה שטר שהיה כתוב ע"ש ראובן כו' ממשכנ ק"ר כהן בשלהת ותשובות דין זה כתקום שהיה לו להקדיך כי ז"ל הסוכל קבל שהיה מנהגם לחכור ככיר' בכנסתם וכשכותבים בשטר כותבי' אותו כשם ג' מהקבל ובסוף השטר קודם חתימת העדים כותבין דוה בחתון הוה מהקבל מכחירות כך וכך של הקבל ושכתו' ראובן כוי"ל בשטר בוה ושוען כו' ובקבל מיתו נשהוכר שלא ליתן לראובן ת"ש שכתוב בה"ש כיון שכן מכחר' תשובה כיון שחנהג הקבל כך הוה לאוכל כמיבים דראובן ועליו לכבר' דהי' שהמעו' כן שלו ואיכו יכול לשטון שהקבל נתנו לו השטר זה בשביל שכתב לו כך וכך שטרי' ודכ"ת ראובן כ"ל: לה וכתוב בסופו קודם חתימת העדים ואלו כו' נרסי' כ"ה הסמ"ע ולא גרסי' לה וכן נתבו' הרא"ש לפרש ולא מי לא גרסי' נרסי' מהכור כך ומהעתו כך וק"ל: לו הדין עם שחשון מיירי כשכתוב עדיין על ראובן רק שכתב בשטר על שלוי לפרש טעם וכן תוכח לפרש בתשוב' רשב"א שם שהטעם הוא דשם בית הקבה מהעות ללוי שוב אין לראובן יכול למחול ועש"ה שמ"ע ס"ק ל' פירושו שהשטר לא ה"ל לוי עדיין ולא היו ברי' לזה אלא שהי' לא ה"ל לוי שם הוא בעין אלא שהקנה לו המעות רק שכתבו על שמו לא שהקנה לו כדלעיל שעי' מ' וק"ל:

ועיין בתשו' מהרשד"ם סי' כ': לו מין בדבריו כלום - ונרוך הוא לפרוע לראובן שנלוי לוחתעו בשם כבו כי אתל שהוא מהשרופם של בנו בשם השלוש לכך בשם אחי הוא מהשרופם אלו ונרוך לפרוע לו ועור כיר הוא תלוי לחבו מהשרופם לבבו כרחבו מהשו מבי ריקומי' ישבע כ"ם שחינם את עצמו מהשרופ' ועור לא גרע מיתומי' שחבבו לגבל בעל הבית שים לו דין מהשרופם כרמית' בפ' הניזקין כ"ם המחוק מל שלחבו של מבי מהשר הוא מהשרופם שלו עכ"ל הרא"ש שם ועיין עוד בתשו' הרא"ש שם כלל כ"ו סי' ב' ונרי"ב סי' ר"ן: לח הדין עם הלקח - היינו מבי' נוהתו ונותנת בתוך הבית ובת"ם כבי' ס"ב ס"ק שם מור וכחבו מור"ם ס"ם עכ"ל ס"ת מחכם בתקור דין זה בתשו' הרא"ש כלל כ"ו סי' ד' ותשתו מפי' ס"ב בנוסחא ונותנת תוך הבית כשהבעל עצמו כתב השטרות וכת"ם בקטן סי' ס"ב ס"ק ו' ונפ"ב בשטר הוניא דנרי' תתקו' הרא"ש שם וכת"ם שם - מיהו לענין דיל כתבתי שם בשעיקר בתשו' הרשב"א סי' תתקכ"ו שחולק ע"ש:

בא ג מין בכלל זה מחיל' - וה"ה בלוה בתחיתת ידו וכ"כ בשת"ה ס"ק ב' וכן מהתע תת"ם בשטר וכו' ודוקא מין בכונה רק על השטר כולו ובשום הוא:

ג וכן

כם לי כו' ע"ש והמכחר בשמים ולא כתבו כאן בשם"ע דשתך עת"ם בשם"ס י"ו נס משום דם"ל מ"ם בשטר כאן בשם הרמ"ם הוא שהוא לת"ם בשטר בשם"ס י"ו בשם הרמ"ם (וכת"ם הב"י בהדי' כאן נס מו"ש כ"כ בד' ת"ם) ועיין בשת"ם ת"ם שם בשו"ת ודרישה ובאן דל"ם בהדי' ודו"ק - עכ"ל: לו מין בדבריו כלו' °וכת' הרא"ש בכלל ו' סי' ג' על אחד שקנ' קרקע ונלו' מעו' על שם בכו' הקטני' ובשטרות נכתבו על שמן ובפיה בשטרות כיה כאן ואחר שם יתות יהא לבניו הקטני' ואח"כ בשהגדיל ואת ופסק דוכע בכו' הקטני' בקרק' ובשטרות שבכתבו על שמן עכ"ל ועיין בו' כם שהשיב דבין זה בשם מכר הקרקע את"כ לאחר ונתעסים לבוף את בנו בשנדל לכתוב בשטר על שמו ובשנגדל הבן לא כתבה לכתוב בשטר ועיין שם: לח הדין עם בשטר בוה היכו בתיכם בוסחת בתוך הבית וכמ"ש בסי' ס"ב ס"ק שם אור וכתבו מור"ם ס"ע:

בא ד מכתיבת יד סופר העיר סי' כתיבתן ותתימתן דשטום משם ויוק רבינו' לתקן כן שלא יקחו סופרים ועדים מהן דסי והעיקר תלוי בתתימת העדים וק"ל: כ מין בכלל זה מה"ל וכו' וה"ה בלוה בתתימת יד הלוה נ"כ מיהו בכלל דו"ל בתר טעמא דמחרין בודאה (סי' בתתימתו) כה' עדים דתי שלא תחשבה כך בית שכתבו הרא"ם על שטר מקבלה מ"ם נקט' המכחר נס משום תורת' דמלת' נקט שהוא המלוים מיהם מלוים כ"ה בשטר מ"ם כי עדים ס"יכול לערוך ע"י מלקוחות ומחקבלי מתנה משל"כ בתתימת ידן מהב במקבלה מן כ"ת בוה וק"ל: ג ותחום עליהם ראובן סי' ואפ"ה אם בכתב על נוף המקבלה היא מכתב יד אחר מהיכו °סופרי העיר ולא מכתיבת יד ראובן וכ"כ בטור ד רק על בשטר בתחום בעדים והיכו שטרי הלוחות ועל פקח ומחכר שלוקחים עדים המפקיעי' קול ויוכל לערוך על ידו מלקוחו' וק"ל:

ה טופס השטר וכו' ע"ל בטור שטר שכתבו כי בתשו"ב שלוי לשלוכי כך וכך וכוכו' ס"תם לו לוחן פלוני בכלהכות ומקרית ובכל יפוי כח שייפה השופר ותחתם בעדים לחתם ווהו נקרא טופס של וכירה שרשתו לוכרון שהכרים שנעשה לפנים בשעת הקנין כדי לכתוב שטר נמור עי' וה כש"ה פנוי"ן:

ד דהוי תפי כתבן פי' וכתוב ע"ם שני עדים ודרש' ולא תפי כתבן אלא שטר הכיתן לבתך' ולפ"ז כיד הלוקח לו כיד המלו' התירו קבלת שטר תיקון העולם וכמ"ש הטור והמחב' בסי' כ"ב ס"ק ט"ו ומ"ש תוי"ט ותי' למ"מ שטרו ר"ל למ"מ שטרו שטר אלא עותר לבתך' ולא תמרי' לפקמיה אתי' לא כותן לבתך' דלמא מגרעינ' דעת לוה וז"ל לכותבו ד' אם יש לו מעלעלי' בספרים כתבתי דהיינו ר"ל שרגוזה לשלם בקרקע והמלוה אומר שיש בידה מעלעלין לפרוע ממן וקאמר שטרא ליכתב ע"ז שאין לה דין מקנה שהוא אלא אמי' שמוח' אין לי שום לפרוע כלל וכמ"ש לקמן בטור וכדברי המחבר סי' ס"ג וק"ל אם ד' אלא תפי מכני שכל העולם אין לי תשתא אם היה לו קרקעות היה ידוע משא"כ מעלעלים דיכול להיות שיש מהן בפדרו או מופקד ביד אחר בשוה מ"ה קאמר דיסב ע"ז כתבי הגאוני' שאין לו וחנב וזה מעלעלין עליו נ"כ אם יש לו קרקע בשוה לד: ת שיוכל כל המוציא לגבות אלא הראשה כו' עיין בתשובת הרמ"ם והביאו הטור סמ"ע ומוכח מסה"ת אלא שטר בכתב בפי' כלי הראשה שם שיש לו רגוני' כו בכל המקומות דכל תנאי שבמתון קיים ודוקא אם לא כתב בשטר בפי' כל הראשה אלא שיוכל לגבות בו כל המוציא כוה כתבו כמ"ש המחבר כאן דבכל המקומות אין לגבות כו אלא הראשה אם לא במקום שנהגו אלא לגבות כו אם לא כתב בשטר בפי' אלא הראשה' וכ"כ מהרש"ך בת"ס סי' ע"ג והביאו מור"ם בהגהות ר"ס ס"ו ע"ש וע"ש בדברי' הלכה היא הראשה דנם דברי המחבר צריכין לפרש כן דהיינו ר"ל שכתב בשטר כפי' הלכה הראשה אלא ר"ל בשטר שכתוב כו שכל התנאים יכו' לגבו' כו כוותה הוא אפי' כלא הראשה וע"ז מסיק וכתב הס אין מנהגנו כו' אלא דמ"כ ר"ל לפתוח אלא לפרש וע"ש: ע בין יהודי כותי כו' ולא תמרינן מדלגבי כותי לא קל התנאי דהא לימוד ים כדבר לא יכול נ"כ גבי ישראל אפר המוליאו ועד"ז ר"ל דלא כתמכת כו' ע"ל סימן מ"ב סעיף י' דכ"כ כדי לפיות יד בעל השטר על הלוכוס ודורסין מחמתו ל' השטר ליפוי כח דבעל השטר ולא כשופסי דשטרא ע"ל סי' ק"ג דפרש"י השטר דר"ל דכתב לגבות בו מיד ולא שופסי השטרות כך הוא: יא

קאי לכל כללי בתחלת עניינה כל זה הביאה בב"י תחוב רביכו אהי בסימן זה סס"ג עיין שם וברמה דר"ל דמה שקיבל עליו לכתוב בכל זכותי קאי דוקא לכללים ועניינים המשתבריס לומר שהיה דעתו עליהן שוולתן לא היה נגמר ענין השטר וז"ש בתחלת עניינה שכל המתחייב בשטר דעתו בתחלת ההלוואה עניין הוה וכפי' ע"ל בסי' ס"ה לכביה זה וכתב כה דתחות עניינה והיה היה ונם שם לפני זה אחי' ב"י ד' ויש"ל שכתב ב"ב סד"ג ע"ש: יב על הכפל

כם פי' השטר המדוברי' כתוב עד שכפל והיה כראה דדוק' שכפ"ב דקאי כל עליו כולי האי משמע לשמתת ומשמע מלשני זוזי אבל בחיוב סתם הוראה אין זה לשמתת אלא אפי' ב"כ כל תנאי שבמתון קיים וכן משמע מתשובת הרמ"ם נס בהיא השטר בסי' ע"ה סכ"ה ומ"ש הס בביאור סס כצ"ע בסס"ג ע"ש גם בד"מ כתוב אלא מקרי

ה וכן שטר אלא כיתן לכתוב אלא מעדים כתבוהו מעצמן אלא מדעת אלא דפסקו למעשה מפיהם ולא מפי כתבם ראין דכין על פי אותו שטר כלל וכמ"ש לעיל סי' ל"ה סעיף כ' ס"ק ח' כאריכות וכן משמע מדברי הרמ"ם פ"ג מה' מ' ז' ע"ש וגם כאן כיון שהפה שטר שכיר המשכר כ"ל ראין כאן תחלוקת בלל הפע"ב דכתב ונ"מ וכ"ש כתבו הרמ"ם בלשון אהריב"ם וכמ"ש הרב בהג"ה כאן מ"מ לפע"ד ל"ל עליני דהריב"ם מיירי שאלוה בתחיב בפני שני עדים בפס בתוכה ולא בתחיי עצמו כלל שיכתוב השופר בשטר רק שפה יכתבו שטר נאמר מ"ב שופה זה שכתבו בשטר השופר אין לו דין שטר כיון שלא כתבוהו ליתן לו התלו' שמדבי הניחוהו ביד השופר - אבל הרמ"ם מיירי שנתחייב עצמו בהעדים יכתבו עליו שהוא תמוה לעשות שטר שפיהם בכל יפוי כח שיעשה השופר וקבל עצמו בקנין כן בשטר ערי' ע"כ כל שפיהם עוה"כ כאיב' העדים עומד בתקום כתיב' השופר ניון בשטר כתבתם ליד החלוה ע"ם נרי"ם וכתבו הרמ"ם ותרמ"ם מכוונים פמו שכתבתי - מיהו נראה הרמ"ם וריב"ם מיירי שאלוה מה לפה לכתוב שטר אם כן השטר ניתן לכתוב אבל כל שכתבוהו אלא מדעת אלו עדים מפיהם ולא מפי כתבם ואין דכין על עין כלל והעדות עדי' כמו לא תמצי ודו"ק: ד כתבו הנמוקים שתקנו לגזוה אם יש משלמין כו' משמע אפי' רוצה לשלם קרקע בריבה ע"פ שתקבל הנמוקים שם יש משלמין כו' משמע וכן משמע לפרש בשור ותתבו הרמ"ם בלל ל"ם סי' ח' ודלא כשמ"ע ס"ק י' - גם דברי הב"ח לא נהירין מ"ש כאן - ומ"ש בשור לקמן סי' ק"ל מיירי לדיל דס"ע וכ"ש בס בתריכות ע"ש: ס

בשמה שוה לשים כו' עמ"ש לקמן סי"ש כ"ו בוה: ו מיוכל כו' כתב בשמ"ע דמיירי בשתוב בשטר שתם שיגבה כו' בכל מקום אבל אם כתב בשטר שיגבה כו בלא הראשה אין מנהגנו כן אלא הראשה פשוט דלא סיין מנהג וכל שכן שאר תנאים שבמתון שאין נוהגין בהם כלל וכ"כ הרשב"א בתשובה ח"א סי' ר"ס ועיין בתשובת הרמ"ם סי' ע"ה ס"ק י"ב ועוד הובאתיו לקמן סי' ע"ה ס"ק ט"ו: יא על הכפל כו' שכתב בשמ"ע דוקא בכתב בשטר כולי האי משמע לשמתת אבל בקבל עליו לשלם בהוראה לא הוי לשמתת כיון שכתבוהו לשלם מה שמפיהם ובזה ייבר מה שהקשה בד"מ מהך דאם מוכי לקמן סי' ר"ז ומביאו הב"ח מיהו אם פיה לו מקורם מזומנת לקנות ובוגן שהיה לו ריוח בו אף שכתוב בשטר

כנס ואע"ג דכתב כיס יג דלא כהסמכתא כו' ועיין לקמן סי' ר"ו כדיבי הסמכתא וכל דכר שנתנו בני המדינה בשטרו' אע"פ שאינו כתיקון חכמים כולבי' אחריו :

ו ◦ (סור פ"ט מהט' הרמ"ם סס פ"ח) שטר שכתוב בו שיש רשות לסלוה לירד לנכסי לוה בין בפניו בין שלא בפניו בלא רשות ב"ד ובלא שומא והכרזה יד (יג) אינו רשאי לעבור על דברי תורה לירד לנכסיו שהמלוה את חבירו לא ימשכנו אלא בב"ד אבל אם לא מצא דיין שרוצה לרוצו או יש לו רשות לעשות דין לעצמו :

ז ◦ (סור סי"ר מהט' הרמ"ם כלל ס"ה סי' נ') שמעון שכתב עליו לראובן באחר בניסן סו שנתחייב לו בכל כך ממון ער אלף זהובי שיודה שמעון אחר זמנו של שטר זה שיש לראובן עליו ויכתוב ויחתום בחתימת ירו בהוראה זו והויא ראובן כתב ידו של שמעון שהודה שיש לראובן עליו מאה זהובים וזמן כתב ידו בכ"ו בניסן ונתקיימה חתימות שמעון בא' באייר ראובן גובה מזמן שטרו (יג) ראז יצא הקול שנתחזק שטר של שמעון ער אלף זהובים :

ח ◦ (סור סס"ו מהט' הרמ"ם כלל ס"ה סי' נ') ראובן שתבע את שמעון לדין ואמר ליה אתה הודית בפני עדים שאתה חייב לי מנה בשטר ועתה גנבו השט' ונתנוהו לך השיב שמעון אתה לא הלויתני סז לוי נתן לי משכון ושאל ממני לכתוב עלי שטר חוב בשמך והוא החזיר לי השטר והחזרתי לו משכונו יז שמעון נאמן בשבועה :

ט ◦ (סור פ"ו מהט' הרמ"ם בכמה מקומות) הרוצ'לפסול שט' יח מפני שלא הוציאו בחיי אביו ועוד שבא (המלוה) לתכלית העוני ולא הוציאו יט אין השטר נפסל בכך אמנם יש לדיין לחקור ולדרוש להוציא הדין לאמתו ואם יראה לו באומדנא דמוכח שהדין מרומז ושקר יכתוב ויחתום שאין לשו' דיין ישראל להשתדל בדין זה וע"ל סי' ס"ו סעיף ס"ג) :

כנס ◦ (סס בסור ובחסו' הרמ"ם) וכן כל שטר יכן ים לכ"ד לחקו' ולפשפש לקריו אע"ג שכתוב בו שלא יטמון בכתב סוס טענה נגד השטר וקבל עליו בשרש וכשופט אפ"ה כב"ד צריך לחקור אחר זס כדי להוציא הדין לאמתו :

י ◦ (סור פ"ם זה מהט' הרמ"ם כלל ס"ה סי' נ') שטר שכתוב בלשון זה ביאור מה שהודה בפניגו ראובן שיש עליו מממון עזבון יעקב כך וכך אין לו דין (יד) שטר לגבות ממשעברי כי אין כו קנין אלא הודאה בעלמא ומוכיח הלשון שלא כונו הכתיבה זו אלא לזכרון דברים ולא לשם שטר שכתבו כיאור מה שהודה בפניגו ולא כתבו הערני על עצמו כמו

שנתחייב לשלם כל מה שתפשירו פסור וכמ"ש בסי' כסס תבו' הרשב"ם ובשטם דמנוסת הרינוס לא קרי השטר כדפים' כיון שלמי מניגוסו הפוסקי' כתבשל כיסו של מגירו אין לו עליו שלא תרעומות ונרע מגרשם בנוסקין דקסור ותו דמי ערב בשכר שכים ודאי ריוס שלא שלם היה מניע השטר כ"כ הב"ח וע"ל סי' רכ"ב סעי' ו' בהב"ח ות"ם סס אך מה שכתב הרשב"ם מהנני הב"ח הר"ב דקושית הר"ב בר"ח עיקרם על תשובת הרשב"ם שכתבינו הובאת ובסי"ל השטר שיהיו שרוגם סוכלות יותר מן הרשוי זה"ק : יב מיגו דאפי לעכור כו' כתב השב"ם דמיגו דוקא היכא שאין מכחש פשוט בעיר לירד בלי רשות כ"ר ובלי שומא אבל אי מכחש פשוט כן בעי' שיהיו שרוגם כתבים ובני דיוק לשון תשובת הרשב"ם בשור וכן פסק המחבר בסימן ק"ו ס"ו בהגהת כו' ובנגיעו ברורים - ובהב"ח כתב וז"ל לכאורה משמע דלפי' שהגה בעיר שלא לסוריר מעשהו משמע שכתוב כך בפירוש בשטר כתב הרשב"ם דאיכא רשאי אבל אם אין מיכחש בעיר יכול לירד מעצמו ובשם הריא"ז כתב דאפי' אם היה מיכחש נמי אסור וז"ל בשם הרשב"ם כאן שכתב בשטר ע"ל ובנגיעו ברורים דפשיטא דאם לפסרו"ך לפיגו לא היה מיכחש נמי אסור ובשטר כתבו בנגיעו ברורים דקאמר היכא שמיכחש לירד בלי רשות ב"ד ובלי שומא פוגין בהיות ובזה בנגיעו ברורים ומוכרחים ובח"מ וזה ברור : יג דאז יצא הקול ובויא להם לקוסות להסוק שמא כתן לו כתיבת ירו מיד וע"ל סימן ס"ו סעי' ס"ג : יד שטר לגבות ממשעברי ובגרשם דסס ויכול לסעון פרעתי דיניו סעון פוץ ממשעברי לא תשם לסניח בירו ובח"מ לקמן סימן ס"ע ס"ק מ"ובגרשם שו כרמ' דאפי' בטרחת עדים לא שו דס"ל מפיסס ולא מפי כתב כיון שכתב בלא פוגין בלא בלי ובח"מ לעיל סי' ל"ג ס"ק מ"ובח"ם ס"ק נ"ובח"מ הרשב"ם בסוף התשו' ומביא בשטר ס"מ זה ולענין זה היה עדות שלא לקיים מה שהיה בפיסס שהם מיירי לסרוח שמות בעיקר הדברים שהיה בפיסס דלענין זה שו עדות שלא יוכל לסעון משפשה או משנעשה מיין שם וזו"ק : ולא

ממשעברי כי אין כו קנין אלא הודאה בעלמא ומוכיח הלשון שלא כונו הכתיבה זו אלא לזכרון דברים ולא לשם שטר שכתבו כיאור מה שהודה בפניגו ולא כתבו הערני על עצמו כמו

ממון משכר עליו בשמיטה וכיוצ' כו אבל במקום שאין לשכר ידועו דייני ישראל בלותו וזכות שיש לו לפני דייני כותיס מאחר שקיבל עליו ופ"ק נפסו כוס ופ"ד שכתב מו"ס בשם ס"ס ע"ס : פו שכתבייב לו בכל כך כו' בפרשה כתבתי דהרא דהמשפה כך היה שראובן ושמעון היו שותפי' בשאר פניניס ושתבייב שמעון עצמו בנגד ראובן בשטר עד אלף זהו' והיה כתוב בשטר זה נתן לו בחובן שבל מה שיודע ע"פ השטרון שבשטר ראובן בידו ויתן לו אותו כתוב ויחתום בחתימת ידו יתבייב לו בלותו כך בשטר זה שבוה בעדים לעדו' כו מהלקוחות : וכתבו אלף וזו' משום שיודע שיותר מזה ודאי אין לו בידו אלא פחות מזה מה שיהיה (ועפ"ר שכתבתי שם עור פי' לפר) ובשטר השניה מהיה זמן ינבה שם מה' בניסן ממון בשטר או ממון קיומו שכתב ידו שהיה בא' באייר דמי קייב לו מכל ממון כתיב דהיה פשיט דלא יטרוף אלא קיום אין בו ממש והשיב דיטרו' ממון בשטר דמאו היה לשם ללקוחות למכוח מליקח מיד שמעון דהרי אז יצא הקול (וכ"ם דמשטר מוקדם לב"ם אלוה לפני זמן שהוא ובני קרי וכמ"ם בסי' ק"ד) ואין לשם לומר כל זמן שלא נתברר פ"י כתיבת ידו כמה מייב לו אין כאן קוב ברור ומ"ם קיניניו משטר מוקדם דמ"מ היה לשם לפחות מלקנו' שמ' נתן לו כתיבת ידו מיד דהא אין לכתיבת יד קול דיאמרו שהכנו לקנות כל זמן שלא יצא הקול דכתיבת ידו וכ"כ בהשו' סס ונם לקיום ב"ד דכתיבת יד אין לו קול למוכר עליו ומה"ט אין שו"ר בשטר כתיבת ידו אלא שהוא מקוים בב"ד וכמ"ש בסי"ם ופס"ר : טז לוי נתן לי משכון כו' ר"ל לוי בקש משמעון שיאמר לפדיס שיכתבו שטר עליו שיך שהוא מייב לראובן מאה זהו' ואותו שטר יאמרו לוי ופשה לוי כן מאיזה טעם ידוע אללו בדבר זה וכדי שיהא שמעון בטוח שלא יגיע לו היזק מזה בשטר כתן לוי כיד שמעון משכון של ראובן ובשעה שיבא ראובן לגבות חובו מלוי יחזיר לו השטר ויקרע אותו (ועפ"ר סס כתבתי עוד פי' לפר) : יז שמעון נאמן בשבועה לומר לראובן לך פרעתי והיה נאמן בשבועה אפילו מאחר שאין לראובן עד שמעון נס עתה נאמן לומר לו אתה לא הלויתני מעולם ואיכו חות לדברי ראובן למאמרו שמאחר שהתחייב לפני העדי' אע"ג דקיבל : יח מפני שלא הוציאו בחיי אביו ודאי ב"ו מסוס ס"ל שמעון שלא יכול לגבות מבני ראובן על שטר זה שכתב אביהם ראובן בחייו אלא אם כן שהיה לו שעבוד קרוע : יט אין השטר נפסל בכך שכתב ס"ס ואפ"ה יכול

להתנצל ולומר לא היה בסטר בידי לכתוב את שכיר ונס כתב' שכיר לא היה בידי ופד"ר : כ ולא קודם בפניהם כו' ל"כ בהוספ' נ"כ בתשובת הרמ"ם וכספרי טור של קלף ופ"ו ל"ל דמ"ם בסטר כיוצר מה שקודם בפניהם תיבת כיוצר קודם מגרע כח לשון הולאה שכתב הת"כ שקודם בפניהם דל' כיוצר מורה על תכסון בעלמ' ולא שהיתה הולאה נמורה וסוף קלת דוקק וכלל ספרי הטור הנלפסים לא כתוב כאן תיבת ולא אלא תיבת אלא קודם בפניהם ועפ"ר פסק כתבתי כיוצרו ודו"ק : כח על לאו דדברי קבלה והו' אל תסכן בהלכך עולה : כט דנופו של כיוצר אלו דהו' נותן שכר הסופ' וכמ"ם הטור לעיל סי' ל"ט סכ"ב פ"ם ומס כתן המלוה שכר הסופ' מקבל הלוואה נכיה וצריך הלוה לחזור ולפלם לו אבל מ"מ אין לו למלוה לעכב בשביל זה בסטר כמ"ם המחבר לעיל סי' כ"ו סעיף ג' ועמ"ם בדרישה : כב ולא הכיון כו' אין שומעין לו דה"ל לומ' כן מתחיל לוכני מכיון תפרשוהו לי ואל"כ אבל אתיקה בעכיים אלו ה"ל בקבלה שקבל עליו לקיי' מה שהסופרים נוהגים לכתוב בשטרות וכתובו' ובדקדוק הן וע"ל סי' מ"ם ס"ג : כד וכ"ם בשטר דקדוקי' כו' עד וכמו שכתבתי בסמוך ר"ל מיד אחר זה בסט"ו בכתבו המחבר וה"ת ה"כ למה כתבו מור"ם כאן ר"ל משום שיש לעטות ולפרש דמ"ם בסמוך דיש לדקדק בלשון הסטר ולא תמרי' כו' ר"ל דמדקדקין ולא תייבי' דהא' נבר' לא נמירי אבל אם אינ' דשעין הן ס"ת הסומתי' לו קמ"ל מור"ם כאן דאין סומתי' שטוען על כתובת אשתו שלא הכיר אין סומתי' לו כן הדין כמי בשטר דקדוקים וק"ל : כה אין כופי' אותו אם מפרש הרמ"ם דהא בשטר מצי' דמקבל מתנה הרמ"ם הלואה שלו עליו מוטל לית תסר הסופר ודמי הכייר נמל' שהשטר שלו לגור ה"פ בלוחתו משמ"ם בשטר הלואה וכ"ל בסעיף י"ב :

כו אלא אפר הכוונה עין משפט ונמשפט ח"מ סי' ל"ט סעיף ל"ב :

סב דין אשה הנושאת ונותנת בתוך הבית וכו סעיף אחר

א ג' אשה הנושאת ונותנת בתוך הבית והיו שטרות מקניי' הקרקעו' ועבדים או שטרי חובות כתובים על שמה והיא אומרת (ג) שלי הם (מפי' השטרות מתמ ירה) ה (כ) עלי' להבי' ראיה בערים שהוא כרבריה (ג) שהיה לה (ר) ממון מיוחר ואין צריך שיעירו על אלו השטרות שהם שלה ° (תרומ' כ"ג ס"ק ה') ג (ה) (ומפילו מלמתה ומפי' סיו השטרו' הסמיכה ועיין פ"ק מ"ק ס"ק ה') (כיוצ) והה

מנה קודם תומו בתחנה רמ"ם תומוק/כתבה נמתנת נתנו וכ"ם למלי שהניח מתרדכי פ"ם כשם תרמ"ם בתשובה/ומעון שנשא לשה והוליד תחנה תכון כו' דכל מלי דלא הוי קרקע או מקץ ידוע סיום תבעלה הוי תומוקת ויכול/למעון דמתקום למר הוי עכ"ל וכ"כ בתשו'/תרמ"ם ן"שעון פ"ם ל"ר ריש רף כ"ו ע"ם וכרבריהם תמוהין דמשתע נפ"ם ופוסקים דמיירי/מפילו השטרות והתחלטלים הם תחת ירה ואית לה תנו ומכי מוכח כתי' מתרדכי/מתוסף/הרמ"ם ומשר פוסקים שהביאתי לקמן פ"ק ו'/ זאך דתשו'/הרמ"ם שלפי כיון שמעמד שהבעל כתן לה תחנה וכתפ"ם לקמן פ"ק ה' נפ"ם מתרדכי מהרי"ם שם קלי להביא לעיון יתיי אז כלי כאה ומרדכי כתב שם המרדכי לעיל איכא שכתב מהר"ם בתשו'/שם קודם שכתבת הפקירה מחון אז כתחנת לומר על פלוני הם נתנו לו נשע שקלה לה פיהי ויהב/לה אבל אם תשכתב הפקירה כירה סומלי ונוסחת ונותנת בכספים פיר"י ולא תפיתון לומ'/אלי הם ולא על פלוני כרתחר/פ"ת פ"ם אסה שנוסחת ונותנת כו' עכ"ל אלתא קף על נב דאית לה תנו אינה כתחנת . נפ תם שכתן תחר"ם אלצין שם תפריב"ם פי' קפ"ם ליתה ועפ"ם ועל"ש סי' ג' עליי להניח רגלי . ואם אינה מניח/רגלי צריכה להחזיר קף בוף השטרות כ"כ הנע"ה שער כ"ם פ"ת כשם פ"ר כתן כן ה"ר תפיר וכן תחנת תרומ' הדבר כל הפוסקים ועיין מ"ם קמ"ן פיתון סי"ן סעיף י"ם ס"ק ל"ח : ג שהיה לה מתון מיוחר . ואז אפי' הבעל מי שנתן כרי שנשע/תחתון אלו עליו להניח רגלי כ"כ הנ"י נפ"ם ס"ם כשם תשו'/רשב"ם ואפלת אפלת תי שכתן לכתו או לאחותי כו'/ופ"ם ד מתון מיוחר . תחנת אפילו אינו קולה כשעור השטרות שהם וכמ"ם כ"י כשם הנ"ם אפרי כשם פר"ח כהן ורפ"ן וריב"ם ר"תפ"/תלינן לתשאיר המתון בירים כרתתרינן לקמן פיתון תעשתו קתן : ם ואפילו אלתא כו'/ברמב"ם וכן אלתא שהיתה נוטלת ונותנת בכתבי יתומים כו'/וכתב תפר"ן/ד"ה ואפילו היו השטרות תחת יד"ה כל"ל דכרים שהרי כתב כתב תור"ם ואפי' השטרות תחת יד"ה :

ד וכ"ם

מניח בתשובה ס"ם כ"ת דף פ"ת ריש ע"ג תעפ"י שכתב כתב הרין כן בתשת פים כתבו בשלתא כתב תרמב"ם דין אשת פים התוזכר בתוספתא פ"ם דבכא נתרת כת"ם בנעשת סוף שער שני ופמ"כ כתב דין האלתא וכרתתרינן בס"ם כו'/ולא כ"ל שתתלה כתב תרמב"ם דין אשת פים התוזכר בתוספתא פ"ם דבכא נתרת כת"ם בנעשת סוף שער שני ופמ"כ כתב דין האלתא וכרתתרינן בס"ם (דף כ"ב ע"ב) תמו דתימה תשה כיון דסכיתת לה תילתא דאתרי קא תרת/קתי יתיי לא נזלה מיתתי קמ"ל ופירוצו אפילו אלתא שהיתה נוטלת ונותנת

בתוך שנים אחר מות בעלה ובשטרות שנתנו על מיתה אחר מות בעלה ולא
לאחרי כיון שהתחילה על היתומים והשיבו הוא לה דברים קחי יחתי לא נזלה
קמ"ל : כתב הרמב"ם פ' כ"ב מה' אישות ז"ל הרי שהתנה התנה
מפלגים כיר בפיה היא מורדת אחת מתנה נתנו לי והוא אומר בשעה שירד הס
שהם בלי ס"ו נתחתם ויש לו להחזיר על מי שטוענ' דבר שאינו ויש לקח כהן
קרקע ושוה פרוטה אחת אחר ס"ת הן נתנו לי אלא יפה לבעלי רשות כהן
כל מה שהרגה (עיין ח"מ סימן כ"ו ס"ק כ"ב) עליה להניח דעתו שכל מה
שהתנה היר בפיה כשוקה בשעל הוא שיכול פירותיו עד שתניח דעתו שהתנה
לו אחה נתנו לי בתחלה ובסוף שטוענ' שטעות היתה שהרי לא הבעל ואינו מוכל
פירות ואין עכ"ל ומעתיקו פשוט ומחלוקת בס"ע סי"ס סעיף י"ב - ומקשה
בתשו' מהר"ל ן' מביה ס"ה כ"ח על ס"ה בדיעה ס"ו נתחתם ס"ע ס"ל ודוקא ס' הס
בחלות ומירן דעה' פירות בשיכל ומוכח' כתוך שנים ואח"כ תחתם
בשעל התרומות סוף סער שני שהביא לו ה"ר נתן בן ה"ר מהיר בן לוי"ח דברי
הרמב"ם וחכיולו בכ"מ שם בקצרה (וכ"כ בתשו' מהר"ם ן' עטון סי"קכ"ח לדעת
הרמב"ם ע"ש) שכל שי מיטה הם לא מריח ניל דהרמב"ם ס"ל בשנים ס"ת
שער כ"ם ס"ה ס"ה ה"ר נתן בן ה"ר מהיר נוטיה שכתב וז"ל ודוקא פרוות
בחלות ומירן דעה' פירות בשיכל ומוכח' כתוך שנים ואח"כ תחתם
בשעל התרומות סוף סער שני שהביא לו ה"ר נתן בן ה"ר מהיר כן לויח דברי
הרמב"ם ע"ש) שכל שי מיטה הם לא מריח ניל דהרמב"ם ס"ל בשנים ס"ת בשנים ס"ת
שער כ"ם

ד והי"ה אם נמצאו לה מטלטלים כו' פי' דל"ת דוקא בשטרו' שאין גופן ממון והן מחוסרי' גוביינא הוא דצריך ראיי' משא"כ במטלטלי' קמ"ל · והשת' דקמ"ל דאין לחלק בזה אמרי' כמ"ש בסמוך דעדיפי מיניהו דמטלטלי' דאפי' אם מתה האשה או א' מהאחי' דצריך היורש להבי' ראי' וכמ"ש בסמוך בס"ק : ה לא היתה נושאת כו' כא"ע ס"ס פ"ו כתב דאפי' אם נושאת ונותנת בתוך הבית מ"מ אם הוא ידוע שהבעל עצמו כתב השטר על שמה הרי הוא שלה · ואם כתבו הבעל על שם שניהם הרי הוא של שניהם ומו"ה איירי כאן בכתבה האשה מעצמ' או ע"ש שניהן דאז צריכי' דוק' שלא תהא נושאת ונותנ' בתוך הבי' וק"ל : ו ושת' אשה נושאת כו' הטעם דהאי נושאת ונותנת איכו ר"ל דוקא שתתעסק בפרקמטי' אלא כל שהבעל מאמינה ומפקיד את אשר יש לו בבית בידה וכ"כ הטור בהדי' בא"ע ס"ס פ"ו וע"ש : ז אם ידוע שהיה לו ממון כו' וע"ל ס"ס כ"ה דלא כ"כ אלא נאמן במגו וזה סייך לומר אף בדלא ידוע שהיה לה ממון כו' וצ"ל דשאני הכ' דמיירי שכתבה לאחרים והי' מתה ע"כ אין לה מיגו ודו"ק :

ס או'

°(טור בשם הרמ"ה ועיין ס"ק ו') ד (ו) וה"ה אם נמצאו לה מטלטלי' ברשותה עליה להביא ראיה :

הגה °(טור א"ע ס"ס פ"ו) ה (ז) לא היתה נושאת ונותנת בתוך הבית והיו שטרות כתובים על שמה הם שלה היו כתובים על שמה ועל שם בעלה הם של שניהם °(תשובת רשב"א ומרדכי פ' מ"ה) ו (ח) וסתם אשה נושאת ונותנת תוך הבית °(תשו' רשב"א בא"ע ס"ס פ"ו) (ט) אשה שכתבה לאחרים שמה שתקנת ידה הוא של אחרים ז (י) אם ידוע שהיה לה ממון שאינו של בעל נאמנ' ואין הבעל יכול לומר שלו הוא °(תשו' רשב"א סי' תתע"ט וריב"ש סי' קס"ט) (יא) יש מי שאומר שאם היו שטרו' כתובים על שמה אע"פ שהיא אינה נאמנת

בכונת הריב"ש דר"ל אע"פ שהבעל מכחישה בטענ' אתה נתתם לי נאמנת אבל לעיל בטוענ' אחרים כתבו לי אינו יכול להכחישה בברי דודאי אינו יודע שלא נתנו לה אחרים · וכן משמע בתשו' מהר"ל ן' חביב ס"ס כ"ט לדברי שכתב וז"ל שאם כנגד בעלה נאמנת שטוען טענת ודאי כ"ש כנגד היורשים שאין טוענים כ"א שמא ואין עליה כי אם חרם סתם שאם הזכיר הריב"ש כא' מן החלוקות שהיא בשבועת היסת זהו כשטוען טענת ודאי כו' עכ"ל · וכן נראה דעת הטור והמחב' כמ"ש רבא"ע סימן פ"ה סעיף י"ב כתבו בלשון הרמב"ם מחם ובסי' צ"ו סעיף ד' כתבו אלמנ' שאומר' מנה נתן לי בעלי במתנ' אם היא מוחזק' במנה נאמנת נמנו כו' אלא ודאי כמ"ש :

וכתב מהר"ל ן' חביב שם דבכל מקום שאמר הרמב"ם שהיא נאמנת על מטלטלים שבידה בלע"ד שזהו דוקא במטלטלים שאינם ידועים לבעל אבל אם היו ידועי' לבעל והיא היתה שולט' עליהן להשתמש בהו או להתקשט בהן אינה נאמנת ודינם כדין כלים העשויים להשאיל ולהשכי' שכתב הרמב"ם פ"ח מה' טוען עכ"ל ומשמע מדבריו דקאי גם באומרת מתנה נתתו לי ואף שהבאתי בכנה"ג סוף שער ששי בשם תשובת ה"ר נתן בן ה"ר מאיר כדבריו וז"ל שכתב ועל מה שכתב הרמב"ם שנאמנ' לומר במתנה נתתם לי מיירי דהוה כשאר טוענים הוי הכן שאומר לאביו אתה נתת לי כלים אלו אעפ"י שאין ידוע שנתנם לו ואינ' ידועים לאביו תי לא היה נאמן כתו כן האשה ואין חילוק בניהם מיהו אי הוי מטלטלי' ידועים לבעל לא היה אומר הרב והוי כעין דברים העשויים להשאיל ולהשכיר אלא מטלטלים דומיא דמעות ואין זה צריך לפני' עכ"ל ומה או בקברה בכ"ת פ"כ מה' אישות מ"מ דבריהם תמוהי' בעיני וכ"ל דכאן אין חילו' בין ידועי' או לא דממ"כ אי לא ראו עתה בידה אפילו ידוע לבעל נאמנ' לומר מתנה נתת לי כתנו דלהר"ם וכמ"ש הרמב"ם פ"ח מה' טוען (או במגו דהחזרתי אפילו עדים שמסרם לידו בשאלה או שכירות וכמ"ש הרא"ש ושאר פוסקים וכדלקמן סימן קל"ב) ואם כה"ג הכא ואי ראו עתה בידה אפילו אין ידועים לבעל כמ"ש דמאי היה נאמן בדבר שאין ידוע לו הייכו דוקא משום מגו דאי בעי היה אומר לא היה שלך מעולם אבל כאן שכל שקנתה אשה קנה בעלה ואפילו לא היה של מעולם אלא אחרים נתנו לה במתנ' הרי הוא של הבעל שיאכל פירותיו להרמב"ם ואם כן אין לה מגו · זה כ"ל ברור בדעת הרמב"ם ודו"ק · אבל להתוס' והרשב"א ופייעתם שהבאתי לעיל דחולקין וס"ל דנאמנת לומר אחר נתנם לי אף לענין פירות יש חילוק בטוענ' אתה נתתם לי בין ידועים לבעל או לא נתה בידה דאם אינ' ידועים לבעל נאמנת במגו דאחרים נתנו לי ובידועים אינ' נאמנת · כל זה כ"ל ברור ודו"ק : ו וה"ה אם נמצאו לה מטלטלי' כו' בשם הרמ"ה נר' ירוחם הביאו ב"י והנע"ת שער מ"ש חלק ס"ו כתב דבמטלטלי מהני תפיסת' ותמיהו ב"י לקמן סי' קע"ם וכ"כ עוד בשער כ"א סוף חלק ח' בשם נתן בן ה"ר מאיר ע"ש אבן מדברי התוס' פ"ח סוף דף כ"א ד"ה קבל מן האשה כו' והרא"ש שם מוכח להדיא כמ"ש הטור בשם הרמ"ה וכן הוא במרדכי שם שאני התם למה כתב הטור כן בשם הרמ"ה והלא כן מבואר בהרא"ש ותוס' להדיא דאף במעו' או מטלטלים דינא הכי (ומוכח עוד שם דאעפ"י שיש לה מגו דהחזרתי אינה נאמנת דמשתמא כל מה שבידה משל בעלה הוא וע"ל סימן כ"ו ריש ס"ק ל"ב) וכ"כ עוד הטור והמחבר בא"ע סוף סימן פ"ו ע"ש וע"ל וכן נראה להדיא מתשו' רשב"א שהביא ב"י בא"ע סימן פ"ה דף ק"ו ע"ב ע"ש וכן עיקר : ז לא היתה כו' עד של שניהם כתב המ"ע דכתו' א"ע ס"ס פ"ו כתב אפילו נושאת ונותנת ב"ה כיון שהבעל עצמו כתב על שמו והר"ב איירי כאן בכתבה האשה מעצמה או צריך דוקא שלא תהא נושאת ונותנת ב"ה עכ"ל ואין כן דעת הר"ב דא"כ עיקר הדין שכתב הטור לא כתב הר"ב ודין אחר שלא נזכר בטור יכתוב הר"ב מבלי כורך אלא נראה דהר"ב אזיל לטעמיה שכתב בא"ע ס"ס פ"ו על דברי הטור וז"ל והרשב"א סי' תתקכ"ט כתב כ"ז דוקא אם היא מוחזקת שיש לה נכסי מלוג אבל אם אינ' מוחזק' בכך עליה להביא ראיה דכל מה שהאשה מחזקת בעלה הוא כי סתם אשה נושאת ונותנת בתוך הבית ועוד האריך בזה עכ"ל דרכי משה ומשמע דס"ל לפרש כהרשב"א והנה מצאתי מקור דין זה בטור בתשו' הרא"ש כלל כ"ו סי' י' וזה לשונו ושאלת אשה שטוענ' על קצת קרקעות שבנית בעלה שהם מנכסי מלוג כי בעלה קנה מנכסי משל מעותיה שכפלו בית אביה והשטר כתוב בשם שניהם יראה שכל הקרקעות שקנה בעלה והשטרות כתובים גם כן בשם האשה שהקרקעות שלה כי אדם הקונה קרקע אין דרך שיכתוב את אשתו בשטר הקנייה וזה שכתב שם אשתו בכרין הדברים מפני דמי הקרקע כן משלה ואם היה שטר הקנייה כתוב כלו על שמה הדבר ידוע שהקרקע היה שלה מה לי כולו מה לי חציו כרון זה הוי כאלו נכתב השטר לאיכם רעלמא מה לי אשתו ומה לי איכש רעלמא עד כאן לשונו ומשמע דמיירי אף בנושאת ונותנת ב"ה מדלא חילק וכן מוכחי טעמא דכיון שכתב שם אשתו בשטר בכרין הדברים כו' ועיין ח"מ לעיל ס"ס ס' ומ"מ כ"ל עיקר כהרשב"א דמה טעמא הנשטר על שמה אין ראיה דלמא לגלויי ווזי הוא דבעי וכדאמרינן בפ' מ"ה וכתבתי כאן עוד סימן פ"ה וסימן פ"ו וכן הוא בתשובת רשב"א שם וכתבתי עוד בא"ע שם דאם היא אומר' לא היו המעות שמוכים אינה נאמנת ועיין שם :

וכתב בפרישה כאן עוד על דברי הטור דאם שלא להשביע עצמו עשה כן לא הוי ליה למסור השטרות לידה עכ"ל ולי נראה דאפילו השטרות ברשות בעלה דינא הכי להטור וכדמוכח לקמן סוף ס"ק י"א ע"ש ולא שייך שלא להשביע בכה"ג כיון שכתב מתחלה השטר על שמה והעיד עדים על השטר וע"ל סימן פ"א וכ"מ בזה אף לתשו' הרשב"א שהבאתי ראי' נושאת ונותנת ב"ה : ח וסתם אשה נושאת ונותנת תוך הבית · כ"כ הרב בד"מ בשם פמ"ה שהבאתי לעיל ס"ק א' ובשם תשו' רשב"א סימן תתקכ"ד שהבאתי בסמוך ס"ק ז' ודבריו בא"ע דבמרדכי שם ליתא האי לישנ' רק איתא שם דסת' אשה ... בנכסי בעלה ובעל מאמינה בנכסיו גם הרשב"א נראה דלא קאמר אלא דסתם אשה כמי נעלה נושאת ונותנת בתוך הבית בנכסים שלו ולגלויי ווזי הוא ... שכתב השטר על שמה אבל לענין השטרות שעשתה היא לגרה סיוגלת נמה לא קאמר וכמ"ש לקמן ס"ק י"ד דשטרות שכתבנו על שמה לביה עדיפי ממטלטלי (ומכל שכן לפי מ"ש לקמן ס"ק י"ד דבעינן דוקא נושא ונותן לבדו כמ"ה א"כ נראה דגם נאשה כן כל שניהם נושאים ונותנים בשוה והשטרות נכתבו על שמה היא נאמנת רק דכשהיא לבדה נושאת ונותנת ב"ה אינ' נאמנת ופשיט' דסתם אשה אינ' נושאת ונותנ' לבדה גם בתשוב' מהר"ל ן' חביב ס"ס כ"ט כת' דסתם אשה אינה נושאת ונותנת ב"ה ע"ש) ועוד נפקא מינה לענין אם לותה מאחרים אם צריך הבעל לשלם עבורה וכמ"ש לקמן ס"ס כ"ו דאם היתה נושאת ונותנת ... בעלה צריך לשלם עבורה וכן באשה אלמנה לא אמרינן מן הסתם שהיא נושאת ונותנת ב"ה אלא בידוע (עיין בתשו' מה"ר שלמה כהן ספר ג' סי' כ"ם) ... שכתבה לאחרים כו' מיירי באשה הנושאת ונותנת ב"ה או שהבעל מאמינה בכל מה שיש לו וסמך על מ"ש קודם לכן וסתם אשה נושאת כו' וכן בתשובת ... מיירי בהכי דאל"כ אפילו אין ידוע שהיה לה ממון מיוחד נאמנת לומר של פלוני הם וכמ"ש הטור והר"ב כאן ... סוף דף כ"א ואיתא שם שטעם דמגו דאי בעי הוה שקלה ויהבה ליה וע"ש : י אם ידוע כו' ולעיל ס"ם כ"ו שתם הר"ב כדברי המחבר ומשמע שם אפילו ... נאמנ' ובסמ"ע תירץ דכאן מיירי שמתה ואין לה מגו והב"ח השיב עליו ותירץ דשאני התם שהבעל מת ויורשים אינם טוענים ברי ולעיל ס"ם כ"ו ריש ס"ק ... על שניה' כאריכו' והוכחתי דכאן אפילו יש לה מגו שהיא' יכולה ליתן לאחרי' ואפילו בעל' מת ג"כ אינ' נאמנת כיון דהיא נושאת ונותנת בנכסי בעלה ... הכל של בעלה כל זמן שאין ידוע שהיה לה ממון מיוח' שאינו של בעל ולעיל בס"ם כ"ו מיירי מדינ' שלים ומיירי באשה הנושא' ונותנת ב"ה שהאמינ' הבעל ... בנכסיו וכיון דהאמינ' יש לה דין שלים ולכך נאמנת אבל בסת' אשה הנושא' ונותנת ב"ה שלא האמינה הבעל כמו של"ם סרין כמ"ש ע"ש שהארכתי בזה : יא יש מי שאומר כו' מ"ש הרב זה בשם מי שאומר אזיל לטעמו שכתב בד"מ בא"ע ס"ס פ"ו כן לאפוקי תשובת רשב"א שהבי' ב"י שם וז"ל שאלת ראובן מתה אשתו ... ויש בידו שט"ח יוצאים על שמה וקרוביה תובעים אותה מהבע' והבע"ל טוען שמנכסיו נעשו וקרוביה אומרי' שהם מתנה שנתנו לה ע"מ שלא יהא לבעלה ... והיכא יורשה תשובה כל מה שיש לאשה בחזק' הבעל הוא עד שתביא ראי' לדבריה וכדתני' וכן האשה שהיתה נושא' ונותנ' בתוך הבית והיו אונות ושטרות ... על שמה כו' ואל תשיבני דבשמתה אין יורשיה צריכי' להבי' ראיה וטוענים להם וכדאית' התם אמר שמואל ומודה לי אבא שאם מת על האמין להבי' ראיה ... שאני שאין האמין והיתומים טועני' ברי אבל כאן הבעל טוען ברי' ועו' דהכא שאני שהיא אשה היושבת תחת בעל' וכל אשר בידה או שקנתה או בלות' בחזק' ... הוא ואפי' מן הסתם וכ"ש כשהבעל טוען ברי עכ"ל ומביאו הר"ב בד"מ שם וכתב ע"ז וז"ל ולמה בתשובת הרשב"א סימן תתע"ם משמע דטוענים ליתומים ... ואפי' שנושאת ונותנת ב"ה אף על גב דהיא אינ' נאמנת לטעון וע"ש וכן פסק הריב"ש סי' קס"ט עכ"ל גם בס"י' תרומה סוף שער ששי דף מ"ה ע"ב הקשה ... רשב"א זו דהא כ"ש מוכח בהרי' דאמין ואשה כי הדדי נינהו ועוד הקשה מהריב"ש סי' קס"ט ועוד הקשה ממה שכתב הרב המגיד בהלכות אישות ופקדון ... רשב"א הובא לעיל ס"ק ה' והנים הכל בקושיא אבל לפע"ד ל"ק מידי ואין התשובת רשב"א סי' תתע"ט וריב"ש סי' קס"ט חולקים על תשובת רשב"א זו שהרי ... גופי' בתשובה זו כתב ואל תשיבני דבשמתה אין יורשי' צריכי' כו' על האמין כו' הרי להרי' דמדמי אשה לאמין אלא דס"ל דהתם מיירי דומי' דאמין דהייכו ... אביה' שאין האמין והיתומי' טועני' ברי משא"כ הכא שטוען ברי ועו' שהיא אשה היושבת תחת בעל' והרשב"א סי' תתע"ט והריב"ש שם מיירו להדי' באלמנ' ... וגם' דכך הוא כונת הרשב"א בתשובה זו · מ סונה כל מה שיש לאש' בחזק' הבע' הוא ונ"כ מסיכי מיתי גימא שכתנו לה מתנה ע"מ כו' שלא יירשנה כל כמה דמביב' לאוקמ' בחזק' הבעל מוקמינ' ואעפ"י שהשטרות כתובים

ומכי' רמ"י מכירוסלמי דס"ם סכונם ומוכם מסם דל"מ דאין מוכיחי' מיד סכן כית מו סכפקד מידו מלא תפי' הוא מוכיח מיד סכעל כית מו יורשיו מכם מוקם זו סכל מה סכיב נמי' תפת ידו הוא מלו פ"ם ומיכ' דאם סיה סטר ממר"ם כידו מתוס על סכעל כית על סך מה מין סכע"ה לוס' יכול סט"ם וכ סיה כיד אחר סהייתי יכ' לו ומלמתיך לפרותו אלא סכן כית יכול להוכיח אותו הסך מכע"ם או מיורשיו ומוכם מוה סמ"ם מור"ם כאן אבל כן כית כו' לא הסטרות סכתובים על שמו כו' אלא על כל הכ"ל כס' אלי ומרחם סה"ע סדוקא כאשה ואח' סכן ם ולא יי' כממון זה כוה מסמו סמלוה לכו לומר כוונו מלוה אלא כדין מפמ"כ בכן כית דמין לו ס"יכות לממון אם לא מכח שמחמיכו סכע"ם וכיון שמחמיכו המחמיכו וק"ל :

ס סטר

(כב) הוא בסעל כעל כית כל מה שהפקיד או שמלוה תפת ידו בפוקה שהוא מלו ולית אם נודע שהוא של כעל כית אפי' אינו אמור וידוע אלא היה לו שום דכר קון מעל כעל כית ואם אין נותנים ליורשיו : מי

המרים מוכל מעיסתו ומין מילוק בין מחין ומומפין או כן כית כו' ומין דכרים נכונים דע"כ ס"ל לר' ירוחם דים מילוק דאל"כ מה הוצרך ר' ירוחם להביא דמיי מירוסלמי דכר זה עדיפא הוי לים למתניי מס"ם דילן נמי' מוקם הכחים דמתני' אפילו נמחין שעיסתו קחין ועוד דאם כן מה ס"ד ר' יחמעל מירוסלמי הא כתן פנרא דאימור מעיסתו קחין לא מלכתן פלוגת' כס"ם ועוד דכיון' לא הוכר סכיח מלוק בעיסתו ועוד דא"כ ס"ל לר' ירוחם לפ' מה שכתכו מוסי' ור' ירוחם שכתב ומפיל"ו ואחרנא מלמין ר' ירוחם שכתב ומפיל"ו אלא כיון דמ' מוסי דכר חבע"ם אלא ומפי' לים למחוי דכר זה מכח ספיקא דמוקם חכא מי אין מרם חפרש ומחמת ספיקא זה ס"ל לר' יחמעל ור' חייא ספיר בירוסלמי נסברא אי אין מרם חפרש עמהו כיושר לאחר מותו וכמו דפליגי בס"ם דילן ע"וה בורר (דף כ"ם ע"ב) ר' יחמעל ור' חייא כאן אחין לאים אחר מיכא דהמחמיכו כתב הרמב"ם לחלק בין אחין לאים אחר מיכא דהמטרות כתובים ע"ם מניחן כתב הרמב"ם לחלק בין אחין לאים אחר מיכא דהמטרות כתובים ע"ם מניחן

אלא אף בכתובים על שמו יש לחלק כו' לק"מ דמרנם רבותא משמעינן דאף בכתובים ע"ם מניחן כאחין לעניין קנייתו וכלא"ה נמי לק"מ . ובם הריב"ם מי' כתב דאפי' יורשה לאריסו דכר זה שהם חפרים כאחין חן מסיים הכי' בירוסלמי דאית בר בם דלא מפרסם בפיים וכאן אין חסם שכתכת ע"כ וכן עיקר (עיין בתשובת מהר"ם מלבים סי' י"ם ומי' כ"ם) : דב הוא בפוקה שהוא אלו הכי כו' כתב הסמ"ע דאפילו אם ס"ם בכונם דל"מ דאין מוכיחי' מיד הכן כית אם הבפקד מידו אלא אפילו הוא מוכיח מיד בכע"ם או יורשיו אבל אין הכע"ם או יורשיו אומרי' כדי שהוא שבא לסם אין חפרים ורחו אותה עתה כיום בעיון ללית להו חנו אלו סיש לו שטר על הבע"ם וכם"ב והיינו שכתב הסמ"ע ואיתה דסם סיה שטר חתו"ם כידו חהוס על הבע"ם אם אין לו שטר על סך מה שהוא יכול לומר שטר חוב זה סיה כיד אחר שהייתי מייב לו ומלמתיך לפרותו אלא הבן כית יכול להוכיח אותו סך מבעל הב' או מיורשיו ע"כ . ונראה הסמ"ע לא קאמר אלא בשהוא מי ומעון כדי אלי הוא דאמרי' אעפ"י אלא סיה אחוד שטר אבל בשהוא מכיר אבל הפקיד אבל אחרי' ואת ולא אחר כלום אין מוכיחי' מיד הבע"ם ויורשיו וכחו שבאחר וכשאת קאחר שפיר דאוכח בירוסלמי כו' חשום דעד כאן לא פליג ר' יחמעל אלא כיון דאת ולא פקיר כלום לא אחרי' שבאת אחיה אחוד שבא להפכיע את כעיון אבל כאחיו חשבת דאוכח בירוסלמי כו' ואם כן (ל' אם בורר דף כ"ם ע"ב) כי אחת לקמיה דר' יחמעל כ"ר יוסי אחר לאו כי אחרי' אחם שטר שטר אלא להפכיע את שלמו ע"מ שאיני אבל לאחר מיתה לא כו' ואיפ אחר אף לאחר מיתה כו' ע"ש ומשמע אחי שפיר הא דקאחר בירוסלמי אחם מהו שי

לזוחרים שכיחים בשוה בכותב הכית נאמנים בשטרות כיון שכתובים על שמם
ואמם אמם בעבל מאמינה כתב שיש לו ואם אין הבעל מאמינם כתב שיש לו
נאמנת אף בתעות ומטלטלים לומר אלי אם שביתו לי על תכת שמתים
כוונת וכותבת לפי ולא יהיה לבעל רשות כאן כלל אפי' בפירות אפי' רשו שותם
עמה נירם וכן יכולה לומר על מתרים אם אם לא רשו אות' עמה בירה והיתה
כאחן ועליו להביא ראיה שהם בתרי' והרשב"ם ז"ל כתב לדעת התוספו' שאפי' אכל לגרמיה שיעם
יכולה ליתן למתרים: ומיהו לדעת התוספו' והרשב"ם אפי' בפירות שאינן
נאמנ' לומר שהם אמם ניתנה לי מילקה כאן קרקע ומוה שהכל פירות שאכל
בשומרת שיתן לה ע"מ שלא יהא לבעלה רשות כאן כלל שלא תעשה בהם מה
שתרצה עליה להביא ראיה שע"מ שלא רשו אות' עמה נירם ויש לה תגו וכן
שאומרת שהמטלטלים שלו ניתנו לי מתרים בפיו בעלי ע"מ שלא יהא
לבעלי רשות כאן כלל אינ' נאמנ' שהפירות של יורשי בעלה משום שטענ' שתתנ'
ליורם שכל תמון שנמצא בירו שהוא בחזק' הבעל הוא שיפכל פירותיו ואין
מועיל תגו כאן: מוקח ואם אמרה של אתרי' הוא שנאמנ' לומר שע"מ שיהא יכולה
ליתן לו ואם היא מטלטלי' שלו ירושי' לבעל אינ' נאמנ' לומר של אתרים הוא
שאתרים נתנו לי בתנאה שלא יהא לבעלי שום התטלטלי' לע"ע:

ד אם טוענת לבעלה שהם נתנו לי בתנאה שהטלטלי' שלו אם לא רשו אות'
עמה בירה נאמנת כתגו דלמ"ם או האומרת ואם רשו עמה בירם אינה
נאמנ' ואין חילוק בין אם היו מטלטלים שלו ירושי' שהיו של בעל או
לשמרת הרמב"ם שנשתנו ולשמרת התוספו' והרשב"ם אם היא אומנ שאין בעל
אתיכ' אתה בירם לה אפי' רשו עמה בירה נאמנ' כתגו דאתרים נתנו לי אם
לא היו ירושי' לבעל ואין חילוק בכל דיני' אלו בין אם הבעל אכתיבה בכרי או
לא רק דכשבעל אכתיבה בכרי בריב' ליכא בעל פיות ובאמת יתרים עליה לעיכ'
אלמנה שאם בירם מעות או מטלטלים ואומרת בעלי נתן לי בתנה נאמנת

נס

כג א שטר זה - כלומ' על פך זה על שים זה לכך אין נוהגין בשטר זה
אבל אחר שטרוחיו על אתרים אפי' אחר זה או על אותו או אחר
אחר לא ירשי כן הוא בשר"ן והרש"ם ויטר ובאמת הם שים לו ב' שטרות
אחותו אך על אותו נוהג ב' מהם ומהלקוחו' אפותו אחותו אחותר ע"כ
ול"ר ולקחן פעיף כ' בשב"ם היכ' אפי' לשם נייפו לי שטר א' ואמת כיון שלא
הוכיר שום אך אחת' ואפי' אם
על אך הרבה וכל השטרות בכלל אך רב
אמ"כ אבל שלא הוכיר רק אך פלוני:

ב אין נוהגין כו ודוקא כשלא רשומו
בירו קורם לכן אבל אם רשו אותו בירו
קורם שותן שים אחור על הזיוף אין
השטר נפסל למפרע אפרי נמותו ואף
שים נחוקת בשרות - כ"כ הב"ח -
ומיהו בשנתקיים או כשרשומו או
פירושים כורחי שומו השטר שרשו קוד'
לכן כשון שים לשם אחיה שיתן מוכתח
כו וכ"ב או שאומרים רשינו השטר
בירו קורם לכן והכרנו או שתחיות
ומוצי' זה לעניין שם שתן שלא לוה שבל
מ"מ יכול לשתון פרעתי והשטר זה שטר
אחר הוא ומוצי' הוא שם לא נשתקיי'
כגר או שים לשם כו שיתן כן כ"ל ודו"ק: ג מצירי' אי או שלוה כו' ומשמע
דיר"ל אפי' אין זוכרי' שתתנו ויכול לכחות שהלו' ע"מ כיתה מ"ח משם שאחרי'
מצירי' שתים' השניים שתחומי' שתשרפי' שם לוה ונוכרין השטר זה וכן אפי' ושמ"ם
ואיינו כמ"ם נב' לדעת הרמ"ם וכ"כ הב"ח אבל לא השטר לי' ראיין ראשיכן
לזיוף כיון שנשרף זה לוה ואחרש אפי' אינ' זוכרי' זה ושוב פרע
לו וחרש לזייף לשטות שלוה השטר שלא יוכל לשתון פרעתי ואיכפת לקחו'
וכ"ב נ"ל שלא נרשם לפ' דברי הרמ"ם כמ"ש לקמן ס"ק ל' לשר"ן ומ"ל שלא שהבני
שכרת שתחיותו כשום ענין ואפי' שעדים שתחותים שעשתה שיצירים
שאתרים שיצירים שרשו שתתנו ח"ת יכול לשתון פרעתי שמא שו שטר אם שוה
ותזוייף והלכך לא שהבי שום עדות רק שלענין אם שלוה שוטן שלא לוה או שהבי
אם עירי השטר שיצירי' שרשו שהלוה או שאתרים שיצירי' עליהם שתחותו ולי שבא
דתנניב' ניה דכתב הרמ"ם הוא לשו דוקא אלא שהום דכתב כריש לא שנני'
ניה כתב שבא שנני' ניה ומ"ם אפי' בלא שטר מייב לשלם: ולא קשיא פשוטא
דשא לוחר שלא מייבי' כיון שהשטר שיוצא שמא שכר עירי שקר וכמ"ש הרמ"ם
שק"ל שהשקר הרמ"ם שהם הוא שומו שכל שיראל מי שוזקו או שי ניה שאשריב'
ניה דאפי' עירי השטר שכירי' שתיתתן אינו שוטיל או שי ניה שיש שאשריב' ניה
אלא שאשיכן ניה כירי' ומיהו לא שהשיכן ניה כירי' אלא שיש שיש שכי' שנני' ניה
דשם שו ניה לשתוש לזיוף ואיתו לא שהשיכן ניה כירי' אלא שיש שיש שכי'
דשם שפי' שכל' ואפי' ומ"ם שאפי' שהשיכן ניה כירי' כיון שטשר שטלוה
הוא ולית ניה שיש ומ"ם ומ"ש שאפי' שהשיכן ניה כירי' כיון שטשר שטלוה
ניה וכ"ב נב' ועל כן כתב שתשטר שטשו' כ' כשאפרו אין נוהגים כו לא שהשיכן
ניה כירי' כו' אבל אפי' לשון הרמ"ם לא שאש שכי כלל אלא שהשו שרשומו'
ניה אפי' ומ"ג אפי' שהשיכן ניה כירי' אלא שיש שכי' שנני' ניה שיש שכי'
שנני' ניה שהיה לשכן שלא שי שיר כאבל אם שיהו שהשיכן ניה כירי' אלא לשכן
עתה לפרוע או שעריין לא שגיע הוא"ם וכ"ב לא שהשיכן ניהו שלא שהכי כשעירי
השטר שעירי' אבל שהלוה ואפרי' שכירי' שתתיתו' או שאתרי' שעירים שרשו
שתתנו שיהיה השטר כשר לשתרי' דשם לא כתב אלא כשהשטרים עצמן שומו' שומו
שתיתתן נוהי' כו שהום שהשטרים עצמן שיהו שומו' אבל בשרי' שתרי' שומו
שתיתי' שתם שם שוטי' ושוה עיר שטוכרי' שומו שתיתן שעדי' אי"ה שם כשך
שרשו שתתנו דילמ' פרע לו ושטר זה ניוף הוא ושיהו אלא כתב הרמב"ם שום
גוי' דשהכי רק כשהעדים עצמן שומרי' שומו שתיתן כל זה כ"ל ברור: ד
ונפ עירי השטר כו' נב"י וכשכף שמנה כתב שני עירושים לשטר שהרמב"ם

סג מי שהועד עליו שמהדר אחר זיוף ובו שני סעיפים

א המוציא שטר חוב על חבירו ובאו שני' ואמרו ממנו שאל לזייף לו ג (ג) שטר זה כ אע"פ שנתקיים השטר בחותמיו ג (ב) אין גובין בו ד לעולם ס (כיון יוסף לשטת הרמ"ם ושיין ס"ק ג') אלא אם כן עירי השטר (ג) מעידים ה שראו ההלואה ו או אחרים מעידים עליהם שראו שהחתימו ס (רמ"ם פיף ה' עדות סעיל ס"ם ג"ם) ז (ד) ואם עירי השטר מעידים שזו היא חתימתן גובין בו:

הגה

וירא לנפשו שיכפור בו מ"ם נקט לשטות מלוה בשטר ועפ"ר:

ד לעולם ברשה דכת' לעולם לזמדינו דאפי' תפס
אפ"ב מעלמו מלוה בכונר בשטר מוזרי' ומוכיחי' מידו וכמ"ש
בפרישה ע"ש ויהו ג"כ לא קרעין ליה דילמ' יבור שליו ויוף
וכדמסיק: שרשו שלוה פי' ואפי' שיין יודעים
שאותו כלו' שת מלוה בשם ויכול להיו' שמלוה ע"פ שית' אותו
שלוה' ונם ג' ירי השטר רשו שטר שתם שיעידו על חתימתן
מתקר שאחרים מכירי' חתימת העדים שתתומים מצערים
שהי' ונובין בשטר זה: ו או שאחרים מעידים שרשו
כו' דוק' שרשו שתתנו שטר מר שכל לא שני כמ"ם שאכירים
חתימת שתתומים וכמ"ם לפי זה דאם"ם שכתקיים השטר אין
נוכין כו: ז ואם עירי השטר מעידי' שזו היא חתימתן כו'
כפרישה הוכיחו אפי' שיין מכירי' שתתנו שטר זה אלא שאומרים
שאחרים מכירי' שזו היא חתימתינו נוכין כו דקיימן על שעדי'
עלמן הוא שליף מקיום שנעדים דעלמא דהיכא לחיתר כהו דשעני
והשתכר נקט הכי תלת' בכא בלא זו אף זו וקשל"ם אם
שתשיק מו"ש וכתב ע"ז דים שולקי' וס"ל דשכרת חתימתן לא
שכירי ור"ל דכבכ"ב דשעדי' אין זוכרי' שתתנו שטר זה אל' מכירי'
חתימתן לא שכירי אבל בשני כבות ברשזו דהיינו שרשו שלוה
או שאחרי' מעידי' שרשו שתתנו ליה אלא שאין שם עירי השטר
מעידי' ואומרי' זהו חתימ' ידינו ואנו זוכרי' שתתנו זה השטר אין
שטר לנו שיהא נדע שלנו שידו אחרי' שרשו שתתנו השטר אין ל
ע"ל ס"ק ל' לכתב שתשטר נ"כ דין זה ולא כתב שם מור"ם דשת
השולקי' וסמך שם"ם כאן שהוא שקור דין וכתן השטר שני שיעו
ועד"מ והנוטות שם כתוב דשת הרמ"כם דשם ל' דכל עירי השטר
שלא לקיים לריכי' לזכור שלנו וכמ"ש בשם ס"ם ס"ת כשאחרי
שזו היא חתימתן ושלכו לאן אחרין שתתיתן זוכרים נ"כ שהלוה

ח לא תסגר ליה בידיה ולא תסגר ליה בידי דלמא מיי ולוה ואפי בית תמיתי כב"ד לתריב דלא לתבר נבייהו דמסד ואוקי מלא מוקמי ליה בית עד דתתבר מילתא כספרי ועפ"ר אם כתבתי דדוק הוה דים ריעות לפניהו דמסד ואוקי ולא מסכי בית תפיס וכמ"ש לעיל סי' מ"ב מסגי כב"ד לא תפ' מסגי לעיל סי' כ"ה בדין בסרתי וכסי מ"ו בדין אם כתב שכי ואחרו שבעדי פסולי בית דלא דמי גם אם לא מצינן בית קרעינן אותו מ"מ מכיקי אותו בידו דכיון דמהני כהו תפיסה כמבואר אם מ"ה לא מסגו לא תפיס אם ינכה כו כב"ד לתר דמה לי תפיסה ומה לי נכייה כב"ד לתר וק"ל: ט כל שטרותיו של זה שבקש לזייף איתרעו מהי תיבת שבקש קמי דסתמיך ליה לתיב' של זה ולא קמי לכל שטרותיו דהא מ"ירי דלא בקש מהן לזייף אלא שטר א' אלא מסוס דלא ידעינן אם הלוה והסך קמתר דכל שטרותיו הם בסף והמע"ה ולפ"ז אם יש לו על לוה א' כ' שטרות מסתבר לומר שנכנה הא' וכמ"ש הטור והמחבר לעיל סי' ל"ג דדין כ' כיתי עדים המכחי' וז"ל אלא שאל"כ ה"ל להפוסקי' לפרש זה גם בהטור מוכח דם ל' דלא אם יש לו כ' שטרות על א' דאין נוכין סוס א' מהן כמ"ש בדרים וכתבתי שם שטעמא דכנכה ג דא"ל לזייף בתם יש לחוש לכל שטר ושטר ושכן מסתע מדברי הרמ"ם ועד"ר מ"ש בפי' דברי הרמ"ם:

סך ג מחייב תפסתי דאל"כ מטלטלי דיתמי לא מסתעבדי לדיבת דנמר': כ כלא כתיבה פי' כתיב' השטר קנין שכו קונ' השטרות והייבו קני לך ליכו וכל שעבוד דאית ביה וכמ"ש בסי' ו' ע"ש ואפי' להרמב"ם דם ל' דנאתן לומר שטר כתיבה הוה ביד' ואבדתיהו הכא מודה דאינו נאתן כיון דיש עדי' דבפקדון הלו לידו וכמ"ש בסמוך: נ שרואי עתה בידו פי' עתה קודם שבאו לב"ד לדין וכמ"ש בקמן סי' ע"ב וקל"ג ע"ש:

ד ואף

(שהוא לעיל סי' ס"ג) והוכחו כך בס"ח בשם כתבו' חסר' ן' שטן פי' ר' הסכיו' שתו ולפע"ד טניים' לישב מחזורים הפ' הרשבון שכתב דמירי שכתב ממקו' אחר דאי לא כיון שאין זוכרי' שהלוה אין עדותן עדות כמ"ש הרמב"ם פ"ח מה' מ"ו והתם לעיל סי' ו' סעי' י"ג כתב ר' להרמב"ם בשכת' יוצא בהיא דפ' שטעמא דמהני לעיל סי' ו' סעי' י"ג להרמב"ם בשכת' יוצא מתקום אחר דכיון שכתקיים אלא על פיהם אין אנו צריכים לעדות ואין אנו מוסמין לומר שאין מכיון ושם כן הכא הם כך שכתב' דמירי שכתב' דאל"כ מאי קאמר ר' יונה שאין עדותן עדות אלא ודאי דמירי בשכתב' דאל"כ מאי קאמר דלא מהני אלא בש

ם הנ"מ ואף על פי שאין לו מנו וכו' כגון שיש בשטר ע"מ על פרוזבול וכיוצא בזה (ועיין בתשובת הר"ב סי' ע"ו דף קס"ו ע"ב) ודוקא ליכא למאן דאמר דחיכ"ד אין לו מנו ואין בחוב ירוע שיהא כאחין לומר לתשכון תפסתי/והתוספות והרא"ש בסוכר מיירי כשבחוב ירוע וכן הסיג עליו מכות פרם ונם כעיר סוגן המחיש הנ"מ וז"ל ואף על פי שאין לו מנו וכו' כגון בן פ"ר מפיר בם בהתרומות שכר כ"א סוף אלם מ'רמיירי בחוב ירוע .

וברמב"ם הפקידו/ספירו/ לא מהני הפיקדתו ביבם ולית ליה מנו ואין בחוב ירוע לכ"ע : ו אפילו כשאין נאמן נחנו בשטרו או להר"ם כו' כתב בסח"ע ואפ"ה לא קאמר מנו דהמוחזק לכסף ופ"ל הבו דלוקמה ואי ליכא עידי פקירן נאמן נחנו להר"ם פי' להר"ם שבשטר לידו בחזקת פקרון אלא בחזקת משכון נאמן מחמת עכ"ל (ונמשך לשטתו דלקמן סי' ע"ב ס"ק מ"ג מ"ש בשם הבחוקי יוסף וכבר הבאנוהו שם על הבחוקי יוסף והר"מ ופסק"מ כזה בתרוכות ע"ש) ואין דבריו נכונים דאף על גב דהיכא מציו הוי מנו וכמו שכתבתי לקמן סי' ע"ש ס"ו ס"ק כ"ה ופי' כ"ג סעיף כ' ופי' ס"ק ו' וכתב הסמ"ע דוקא בלא רוקף נקט וכ"כ הב"ח ושאר מפרשי' וכתב הב"ח וה"ה נחנו דהמוחזק ע"מ ובלאו הכי מוכרח לזה כן דאל"כ היכי אמרי לא עדים שהפקידום בידו הא עדיפי לא לחוש לו ליכא מנו דלכאורה אף להר"ם אלא ודאי עדים שהפקידו ברוך שעשה שכתב הרא"ש דאפ לא כן לעולם נחנו שהיו מחוסרים לגבות מעיקרא אלא שהפקידו ברוקף והשטר אבד דלא נקט . וזה שכתב הסמ"ע דלהר"ם פי' להר"ם שבאו לידו כחזקת פקרון אלא בחזקת משכון הוא דוקא ועוד דאפ הרא"ש לא נחנו שהיו מחוסרים אלבוא מעיקרא אז החזירו לו בחזקת פקרון כו' כתב בסח"ע ובזה יתיישב לכאורה דברי הרמב"ם ז"ל שכתב כו' ואפי' אין עדים שהפקידו בידו הא נמי נחנו דהכא בשטר שכתב הרמב"ם ז"ל ואפי' אין עדים שהפקידו בידו אלא שהלוה אומר הפקדתי אצלך ואבד השטר ואינו יודע היכן הפקידו ואפי' אין עדים שהפקידו בידו אלא שהלוה אומר הפקדתי אצלך ואבד השטר ואינו יודע היכן הפקידו אלא שהלוה אומר הפקדתי אצלך ואבד השטר ואינו יודע היכן הפקידו הרי זה משלם ואפי' אין עדים שהפקידו ב

כ וכמ"ז אם יתכפר עוד בס"ו ועד"ר עם כתבתי מעם לעכם למה כתב הטור והמחבר פלונתא הוא לקמן ולא כתב כפלונתא ג"כ כאן ומלקתי כ"כ כן דמשלחי כמה"ב שליח לידו כמו שהיה מצ"ב כמה"ב נפול ומקר מצאו דלא המינו לגמרי לגבות לעצמו ולא מצינו לרעת בעה"ת בשם הרמב"ן שמנאתי בשם ס"ק הקורס דכיון דשם לא מיתרע שטרא כ"ש הכא אלא אפי' לרעת המוסכת והר"ן שהכאתי יש למלך וכמ"ש בשמוך ואפי' אם תמת שמין למלך מ"מ קשה על הטור והר"ב שכתבו לעיל סימן כ"ת כדברי בעה"ת בשם הרמב"ן שכתבו דלמ"ל שמין כתבו דלמ"ל שמין כתבו דלמ"ל שמין כ

יח ויש מי שאומר דלא מייתי לקנוניא אלא בספר שנפל דאיתרע דאיכא למימר מסוס דסוס ניים ריעותא לא נזכר בשמירתו אבל ספר המופקר לא אמיליד ניים ריעותא אלא אפילו מכא מי נפ לידו ואם שניהם רוצים יעשו כאמרם : יכ ואם שניהם רוצים יעשו כאמרם - כתב הסמ"ע וז"ל ר' הרמ"ם והטור הביאו פי' אם יתפשרו ביניהם מיתחלין הפ' למכירה בשנוטש כו' ולפ"ז לא ס"ל למחכר שכתב הרמ"ם לקבר בהבירו אלא וה"ל לתרץ דסב"ם שנוטש היינו דרך זרוק עכ"ל ולפי ז"ר יפה כיון למחכר והוא דעת הרמ"ם דאם שניהם רוצים אפי' בלא שנוטש יחזירו לחלוה וכן פי' הב"ח דברי הטור והסוגיא על הסמ"ע בזה ע"ש וכן עיקר דעת הרמ"ם ועור דאפ"ה אפ"ק דחכיפא כתב בסתם יעשו כמחכר ולא הזכיר שנוטש כלל וגם בטור גופיה מוכח כן שכתב שיתפשרו ביניהם שיחלין הפ' למכירה בשנוטש כי החלוה יכול להפסיק ללוה וללוה יכול להפסיק לחלוה כו' ומשמ' רבל שאין ללוה לומר החלוה יכול החלוה לומר הפסק מיהת לו יחזירו לי שברי דחלי כמחכר אלא להרמות ניר ללוה לומר לו הפסק אחה לו יחזירו לי שברי ופירוש רוצה מיהת מוכח ניר שליש בחכם וכן משמע בתשו' הרמ"ם שכתב וז"ל אלא לכך לא יוכיח הספר מתח' ירו ויהא חוכח עד שיתברר הפחת לו שיתפשרו שניהם שיחלין הפ' למכירה בשנוטש אבל אם יאמר החלוה לחה לומר שכר ת לח הספר הפסק שנוטש כדברים נראין הלוה ליפסק היפח ואם לוה רוצה ליפסק יאמר הספר לחלוה ואם הוא יאמר שאינו רוצה ליפסק אבל יניח עדיים שהוא כדבריו יחנו לו ואין לו יום ואם לא יניח עדיים בתוך יומן יאמר הספר לחלוה וכן אם יאמר הלוה שמחנה לי אלא פרעתיך נראין ליפסק אלא פרעו ואפי' אם יש לאחנות בספר בידו ויוצא מחפת ידי אמר אין מועיל כאמחנו ואם אינו רוצה ליפסק יאמר הספר ללוה כו' עכ"ל הרי להדיא דכל שאחלוה אומר שאינו יפסק והלוה שותק או שאומר שאינו רוצה ליפסק יאמרו הספר למלוה אפי' בלא שנוטש רק כשאומר הלוה למלוה שאחנה לי או נראין ליפסק או שיחפשרו אי יפסק כרי אלא יפה הספר שלחה חוכח אבל כשאינם מודים שם לוה יפסו כאמרם אפי' בלא שנוטש ליפח הספ' כן נלפע"ד (עיין בחשו' הר"ב סי' ל"ב) : יג אבל אין לא שנאינן לפו' - משום דאינו שכיח ליקח משכון כזה דאין נופו ממון עכ"ל ואפ"ה ואין זה מדוקדק דהא כתב שאין נופו ממון אבל ל' הרמ"ם משמעה הוא דאינה אלא שכיחה אבל להלוות חשוח על משכון שאינו יכול לגבותה ולפ"ז אם הם כתובי בעניו שיכול לגבותם אפילו דעיקר שאינ' של שכיחה שבעיני' לפו שלקחה למשכון : יד לא שבעיני' לפו עיין בתשו' הרמ"ם דמייתי דאים שבועה דר' מייאש ומבלבנו דאינה אלא שכיחה לא שבעיני' ליחתי ולפ"ז לפסוקי' המלקי' אם וכתי"ם ל' ס"ק"ם שבי"ר וכפי' רכ"ו ופי' אם"ם ס"ם שכא שבעיני' לפו וע"ש : סו מאחר שסו"קסור כו' וכן אחרי (לקמן שבי' ס') משא כאפוסקא יאחיר שכיון שנותן שיחן בכלי שהשכר נחתו יאחיר לו גם השכר וכן פירות בכלי (לקמן סי' רפ"ב שעיף ס"ם) מאחיר הפירות אבל כיאחני הכלי וא"ח אין רפחת הרמ"ם שוכרחת דאחה לא ידענו שהיא כיר אחר ואחרי כיון שוהו ורואי אבל ס"ב גם וה שאבל נכו הוא אלו ואחיכו אחיה אינה אחר ואחרי כיון שבא לידו אחר שאבל שהוא כיר

יט וכן אם יש ללוה בני חורין כו' ולא למריהן שכבר פרעו וידע זה הלוה שהוא חייב למריהם ויבא לערוך בב"ח אלו ומ"ה אומר להעיד השטר לזה שהלוה שהוא מוקדם כדמיירינן דומיא לזה דראובן שמכר שדה לשמעון וכו' ידוע דאין ראובן מעיד לשמעון אע"פי שמכרה לו שלא בפניו ואפי' יש לו בב"ח וכמ"ש הטור כס"ו ל"ו והמחבר נ"כ סס"ו דיש לחלק בי"ז דהתם כיון דיש לבני שטר כשר מסייע להודאתו לא מסתבר לומר דיכא דליכא ולפי פסידא דלקוחו' מצ"ב כתב הוא לה"ר דרוצה להסתור דברי המערער המכיר בו עדות ורחייב נגדו ונם בשטר מתנה או מכר שכמנה בשוק דאחרי' דלא יזקיקינו להמתין כל או בלוקח ואף על פי שהמוכר או הנותן אחר להקוראו כמ"ש הטור והמקבר כס"ו זה סי"ד דיש לחלק בי"ז דהכא כיון

מצא ששטרות או יותר כרוכים זה על זה או שאחד כרוך בראש חבירו יכריז שטרות מצאתי למי שיאמר מניינם יחזירם כו ואין צריך שיאמר היאך היו כרוכים :

הגה ס (כן מי' בד"מ ובכרי הרמ"ס ועיין ס"ק כ"ח) כה (כו) אבל אם (כז) אבדה לאחד לא הוי ס"ס כל שטרות הוי על מלוה ולוה אחד וכני מילי שאין מניחם לפניהן (כח) אבל אם שניהם לפניהן והחזיר ידוע הכריכה כה (ל) והשני אינו יודע (לא) נותנין למי שיודע :

לא מצא

נהפלוני על הטור ותת ודוק קאמר הכריכה לא שני ס"ס : כמ והשני אינו יודע כו ואם הוא אומר מנין והשני אינו יודע כאת סב"י ס"ע למי נותנין אבל מור"ם ס"ל כאת בד"מ דנותנין למי שנותן מי' מנין שהוא עדיף ולפי מ"ש שניהן שוין הן נותנין לשום מ"ש כמ"ש בד"מ וכנה"ג ופסק

ל ופס

ל והם מקויימים מתורי' לנוה כו' כעשם שהלוה דרכו לילך לב"ד לקיים שטרו ומיד שכתקיים דרכו לוקחו מהב"ד ולא לשטות שטר מקויים כיד ב"ד וכיון שהוא מתורי' לוקחו מלווי' לומר דמיד המלוי' כפל דמ"ב מי כרכן יפד הלוה ודמי הלוה הם' שלוה משלשתן פרע לשלשתן ולקח שטרותיו מידן וכיון יפד ומיד נפלו יפד מטה"כ כשהיו מקויימין עדיין ים לשסתפק שמא המלוי' הלכו כח' לב"ד לקיים שטרותי' וכב"ד כרכן יפד עד שיקויימן ומיד כפל קודם שקיימו לוקחן ומ"כ הוה זוז של מלוים - ת"ב ריב' למימ' דמיד הלוה הם' נפלו קודם שלוה מהן או לאחר שלוה ופרע להן לכך יזוזו לתי שהיתן כהן שימן - והתי שימן אינו ר"ל כנוף פשטר כנון נקב פלוני דכבר כתב הטור והמחבר בס"ו דאין מחזירין בס' כוס וכמ"ש מלשה בשעת' אלא ר"ל שימן מהין וכר"ב כל"ו וא"ה שהלוים לומר דאינו שימן אלא שהב"ד כרכו שלשתן יפד בשלכלכו יפד לקיימן ופ"ר מ"ש שם עוד מזה : לא שלשה סופרי' יתכם למלוה דודאי מחכו כפלו לאחר שלוה לשלשתן וכרכן יפד דאי מהלוים כפלו מי כרכן יפד הן קודם שלוה הן לאחר שפרעו הלוה : לב כתיבת יד סופר א' כו' דאז אינה למימ' דאחר שכתבן לשלשתן כרכן יפד עד שיכתבו הלוים ליתן לכל א' שם"ש וכפלו יפד מידו ואינה למימר נתי מיד המלו' הא' שלוה לשלשתן כפל : לג למי שיתן בהם שימן כתב' ס' לכאור' כרחה דקיימו כשהיו מקויימין דאם היו מקויימין ג"כ דמיד הסוף כפלו דא"כ מי קיימן מיהו שהיו מוכרח די"ל שלשתן עם המלו' נקטו להסוף שילך הספיקותן לב"ד לקיימו ואחרו להשלים שעם סיכו' מקוים לא מסו' הסערו' למלו' עד שילוה להלוי' מיהו זה דוחק דא"כ יהיו' הסי' : לד וה"ה

יא מצא שלשה שטרות יחד על לוה אחד שלוה משלשה אנשים ל והם מקויימים יחזירם ללוה אף בלא סי' ולא יתנם למלוה אף אם יתן בהם סימן ואם אינם מקויימים לא יתנם אלא למי שנותן בהם סימן ואם מצא ג' ביחד מג' לווין שלוו ממלוה אחד והם כתיבת יד לג שלשה סופרים יתנם למלוה אף בלא סימן ואם הם כתיבת יד סופר אחד יתנם לג למי שיתן בהם סימן והוא

מכריך מכריז שתורה נפכרזה. שהכריך הם נותן מי' במיון והוה ג"כ קופי' ככוכם על פי' הרמ"ם בשלמא נרכיכה נופל כפ' אלו מציאות לק"מ דהשתם מי יכירו מנדלין מכאתי יודע שהם ג' דהשתם מנדלין הם ג' כדאוכח התם מהמ"כ הכא אלא ודאי ס"ל לם"ם מיקחתי בתתי' מכא בתפיסה או בדלוסקמ' או שהכא מכריך או מנודה על שטרות כו' דהכריך ומנודה לפיהכא הוא ועיקר חילתא דתתי' מכוחו שהוכאתי ואם כן הרי קופי' ג' ס"ם לדוכחא אלו ברים חלתא אפילו הרי כאי : (ב) ואו קשה דהא לפי אלו אפי' יקי ל"ל בהמת דקשר או מיון למודי' הוי פי' אחתי דקשר כהתי' הכריך או שלשה שטרות דהא כל אד ואד נתפיס בפיהם הוי פי' וכיון דמיירי אתני' בשלשה כי היכא דמשמועינן הכריך הוי שימן ה"ב ל' למתני' הכי שימן ה"ב : אלא ודאי עיקר הכי פירוש דמשמעתין דודאי עיקר הכריכה הוי שימן וכהי דייקא ליישנא דמתני' הכא בתפיסה או בדלוסקמא הכריך של שטרות או מנודה של שטרות הרי זה יחזיר משום דרמיזא דתפיסה או בדלוסקמא קתני וכן פירש"י לקמי' ול' מנא הרי זה יחזיר דנהי שים בו שימן הוא שהבלי שימן וכן הכריך ומנודה דנהי שים בו שימן הוא כרחם' כש"ם ע"ב וכ"ב הי' והברטנורא ובפ"ת ריש שער כ"ב אלא דמשיקר' הוה ס"ד דכריכה הוי שימן בלא תלתא אפילו תרי כתי ומשני מתני הוי כריכה שימן וה"ב פריך לי הכי תפי תרי תלתא אפילו תרי כתי ומשני אלא שטרי מכריז ובתלתא הוא דהוי כריכה שימן ומשמועינן תכא דכריכה הוי שימן דם"ד אחיכא דכריכה לא ליהוי שימן דהא נאחת בתרי לא הוי שימן ושמעת דלא שנ בדשלמא הוי שטרה או כריכה לאחד מהן שימן הכא מיירי דהכי תרי שטרי דאר לוה ומלוה שימן ושמא נפקם אחת פרע הלוה ומלוה נתנם לו כרוכים ולכך יש שהם כרוכים או כשלוה הלוה שמא לקח ממנו שחעות נפקם בחת ונתן לו או שטרות כרוכין ואותו שכרכן תכיר בכריכתן ואפחר לא נתן אל לבו ולכך אינו יודע שהם כרוכים לחוד אפילו הכי אי אפשר דלא ידעים בהכי שהרי כשנתן אותם לו היו כרוכים

ס מומן שכתוב כו דאז לא פייס' לקנוניה דלקוחות ליכא
דאפשר' שכשבייסו ועפ"י מ"ס עוד מזה: מא ובמקום שעדיו
בפתומין זכין כו' דנם בכהן הוה זכות לעבד שיגיע לכך וכו'
זה דמ"ש כתב נם סב"י כזה ונם במלת שטר מכר או שטר מתנ'
שיתבאר דינו בסעיף שאחר זה
ע"ם וכביה"נ מ"ש בד"מ כלו
ע"ם ואין לפר' דמ"ש כאן ובמקו'
שעדיו כו' כוונתו לזה שכתב
בד"מ והייבו לת"ד מ"ש לכן דמ"כ
הל"ל לת"ד דעדיו בפתומין ולמה
כתב תיכף ובמקום ועוד מ"ש
וכתב ובדרך שכתבתי לעיל מ'
ל"ם ומש"ה סב"ע מזה כלו'
והדרכה סתם וכת' סם ס"ג
בסרי"ף והרמ"כם דאין עדיו
בפתומין זכין לו ע"כ ל"ל דמ"ם
ובמקו' שעדיו בפתומין וזכין לו
פיינו בשכתוב בשטר בהדיא
מתבטיו וכמ"ש מ"ו ר"מ סם שם
מיירי שפעדים וכו מיד בשטר
להמלוה ושיה מיד בשעת המלו'
דזה כאלו כיה המלו' וכמ"ש
שם בסמ"ע ע"ם ודו"ק ות"ל ר"ם
קכ"ה מדין שליח שזכה בשט'
מכ לא יתכנו לו בזה נ"כ מטעם
שכתבתי דפייסי' לקנוניה דשמ'אין דעתו בו שיזכה בו זה אלא
נתנו לו כדי שיפקיע בשטר זה מידו מי שכתן או מכר לו בשד'
אחר ומן שכתב שטר זה ומ"ם נרא' דנם בזה שם יניח זה שמקב'
לו אלוקח שכזכר בשטר זה רחייב שכח לידו השטר מיום שכתיבה
דמעיקרו לאותו לידו ולא כוונר' לפרש כאן דשמ' אמ"ם כדין שלפני
זה אבל בשט"ם אין מעיקרו להלוה אפי' מכיה רחייב שמשעת
לידו מומן שכתוב בו דאכתי ליכא למיפס שפרע לו דהא שט"ם
עומד להפרע והא דכתב טטור ומפקר לעיל מ"נ שט"ו
דמעיקרו כשמכי' רחייב ומשמע שם דקאי אמי אשט"ם שם מיירי
שהמלוה עצמו מצוי לאחר שכפילה ועפ"ר ודו"ק: מנ אאל"ף
פי' כתכתב שפייר כו' ס"ם אם פ"ר בשטר מכר ושטר
דאז אם מכר אז נתן לאח' אינו יכול להפקיע מידו בשטר זה דקרי
כשמכר אז נתן לאחר מזר בו מהראשון: מד שפי' שהקנה לו
מיד כו' דאז ס"ל בשטר שפרור אז מתכת הכ"ל בשכתבתי דכשמכיה
רחייב שכח לידו מומן בתיכה מצוי'רין לו וכמ"ש וכזה ס"ל לכתה
לידו דה"ל ככח לידו מיד: מה המוצא שטר מתכת שכ"מ כו'
דכש"מ אף שלא פי' שפייר לעצמו כמ שיכ' לאזר כו שתמ'כפירושו
דמי וכמ"ש לקמן בסי' ר"ן: מו אע"פ שבנו אומר כו' בשעש
דפ"ם שטר אתכת שכתב שטר זה ליתן לידו זה המקבל ואף כתן לו
זה שכן אחר מות אביו אתן שדה זו אז מכרו לאחר ובכש"ו כתקר'
וכה להפקיע מידו ומ"ה אחר ליתנו לזה ואחר שאביו כתנו לו ואף
אזר כו וכמ"ש שכו' מוקדם לזה שנותן לו שכן: מז אע"ב כזה
שטר הקנה דאז ל"ל מתכת בריא ווכה כו זה המקבל הנזכר בשטר
תיד שכתב לו השט' אע"פ שלא הגיע לידו וכמ"ש בשמוך לעיל:
מח שאין לו כדמים אלו פחות מקציין כדין שכ"ם אומנין
בשלית שיתבאר דינו לקמן בסימן קי"ח ע"ש:
מט שוין

(לה) להביא ראיה שהגיע לידו מ מזמן הכתוב בו (בית יוסף) מא (לו) (ובמקום שעדיו בפתומין זכין לו צריך שכתבתי לעיל סימן ל"ט אות ג' בהגיה על זה):

יד (לז) המוצא שטר מתנת בריא או שטר מכר אפי' אומר הנותן או המוכר שיתנוהו למקבל או ללוקח מב (לח) לא יתננו לו מג אלא אם כן פירש במתנה ששייר לעצמו כח שיוכל לחזור בו כל ימיו כגון שכתב מהיום אם לא אחזור בי כל ימי חיי ואם הוא שטר הקנאה מד שפירש שהקנ' לו מיד (לט) אע"פ שלא הגיע השטר לידו יחזיר אפילו לא שייר לעצמו שיוכל לחזור מה המוצא שטר מתנת שכיב מרע אם הנותן קיים ואומר שיתנוהו למקבל יתנוהו לו ואם מת הנותן מו אע"פ שבנו אומר שיתנוהו לו לא יתנוהו לו מז אלא אם כן יהיה שטר הקנאה:

טו (לי רמ"כ פי"ר מה' מלוה דין י"ד) שנים שהן אוחזין בשטר המלוה אומ' שלי הוא והוצאתיו להפרע בו ממך והלוה אומר פרעתיו ובטני נפל אם היה השטר שיכול לקיימו (מ) זה ישבע מח שאין לו בדמים אלו פחות מחציין וזה

(לח) (ובמקום שעדיו בפתומין זכין לו כדרך שכתבתי לעיל פימן ל"ט אות ג' בהגיה על זה):

(לט) אלא אם כן פירש במתנה ששייר לעצמו כח שיוכל לחזור בו כל ימיו כגון שכתב מהיום אם לא אחזור בי כל ימי חיי ואם הוא שטר הקנאה מד שפירש שהקנ' לו מיד אע"פ שלא הגיע השטר לידו יחזיר אפילו לא שייר לעצמו שיוכל לחזור מה המוצא שטר מתנת שכיב מרע אם הנותן קיים ואומר שיתנוהו למקבל יתנוהו לו ואם מת הנותן מו אע"פ שבנו אומר שיתנוהו לו לא יתנוהו לו מז אלא אם כן יהיה שטר הקנאה:

(מ) זה ישבע מח שאין לו בדמים אלו פחות מחציין וזה

כשאין ידוע שהגיע קודם הפקיעו' מגם והשתרור ליד מפקם ומעכב דאיכ' לחייבם שתכבל ומאחין בפלו ולא הגיע כלל ליד ולא נתברשם או נשתתרר אבל פם מניח עדים שראו השטר בידו קודם שכפילה שריך משעת הכתיבה דאז השתא לא שייך לומר דשתרר בכפילה דכיון שהגיע השטר לידו קודם לכן כבר נשתתרר וכ"ש בניל לאחר כך ודאי השטר בכל ומפילו אי השטרון בכל אין קפידה דמפילו נתנו בעצה אחר כך לשלוח או נתנם מפשם הגיע לבעלה ובכל מהבעל והשלוח מינו כלום דכיון שנשתתרשם ונשתתרר כבר יכולים לעשות עם הגיע מה שירצו ומש בכך שבכל אח"כ ומש כן כיון דליכא ריעותא ע"כ משתמ כשתר כיום הכתיבה תדע דהא כתבו הרמ"ם ורשב"ם ומפקר פ"ב דגטין דכל נם ושתרור שנשטר אלא בזמנו אלא פיתח ליה ומפ"כ ס"ם הכא אם פיתח אלא כשטר כיום הכתיבה אלא פום ליה - ות"ם שטו' צריך לחניח רשייב שהגיע לידו מזמן הכתוב בו פייבו כשמניח רואים שיו דעים שמני בעיני לידו כגון שהיו בשעת החסיר' או צריך שיעבו שהגיע לידו מזמן הכתוב בו דאל"כ מיבו שורף אלא משעת הגיע לידו ומשום דנם אית לי' הכי אפי' לאחר שכפל ומפקר ומשעבד לאחרים ומשום הכי אמרי' דאפי' א

נח כזמן שהמלוה מודה כו' דוקא נקט המלוה מודה דאז ליכא למיחש לקנוניא דכעי לאפקועי מוכו ממי שהוא חייב לו נמי זה מטעם הנ"ל בסק"ח ודכיון שיש לפניהו שובר כשר מסיים להודאתו לא חשש מלוה מודה שעדיין לא פרע מן מזוירי אותו להמלו' כיון דאיתר' בכמיל' קיימי' לקנוניא דכעי לאפקועי מלקוחות שקנו מהלוה וכמ"ש לעיל ס"ס ועד"ר : נט אינו כלום וכו' דאמר' המלוה בכיכו ליתן להלו' כשיפרע לו ועדיין לא פרעו ומיד המלוה בפל ול"מ ביכה דהשובר הוא בתיב"ד סופר אחר דשמיט' דאינ' לאיתי בכי' בלוף לפרוע לו לא יודמן לי וסופ"מ אין בידי ליתנו לו ויעבב זה מעותי תלה בפי' הוא כתב יד המלוה או הלוה דבידם הוא לכתבו בעת שיפרע כמו שכתבו עתה אפ"ם אמר' שמא בכיכו המלוה כאמרו שמא אין בסמוכות יודמן לי הלו' לפרוע ולא יהיה לו עת לכתוב השובר ונם כשהוא כתב יד הלוה אחר' דכתבו ונתנו ביד המלוה לקחתו עליו כדי שיתבטלו לו מיד כשיתן לו המעות כי הו' רוצה לפטו' ומיהו וק"ל : ס אפי' אין על השובר עדים עפ"ר שם הוכחתי דר"ל דנפק אין עליו אפי'ת

יח המוצא שובר בשוק

שנתנו ללוה יחזיר ללוה

לזה ולא לזה ואם נמצא ביד המלוה שובר על אחר משטרותיו שהוא פרוע

אפילו אם הוא כתב יד הלוה

אא"כ שהשטר שהשובר עליו מונח

הקרועים אף על פי שהוא אינו קרוע

איתרע

השובר עדים

נט (מט) בזמן שהמלוה מודה (נ) אינו מודה לא יתננו לא (נא) אינו כלום לגרוע כח השטר (נב) או המלוה עצמו (נג) בין שטרותיו (נד) מכל מקום (נה) אפילו אין על אבל

מט כזמן שהמלוה מודה כו' דוקא נקט המלוה מודה דאז ליכא למיחש לקנוניא דכעי לאפקועי מוכו ממי שהוא חייב לו נמי זה מטעם הנ"ל בסק"ח ודכיון שיש לפניהו שובר כשר מסיים להודאתו לא חשש מלוה מודה שעדיין לא פרע מן מזוירי אותו להמלו' כיון דאיתר' בכמיל' קיימי' לקנוניא דכעי לאפקועי מלקוחות שקנו מהלוה וכמ"ש לעיל ס"ס ועד"ר : נט אינו כלום וכו' דאמר' המלוה בכיכו ליתן להלו' כשיפרע לו ועדיין לא פרעו ומיד המלוה בפל ול"מ ביכה דהשובר הוא בתיב"ד סופר אחר דשמיט' דאינ' לאיתי בכי' בלוף לפרוע לו לא יודמן לי וסופ"מ אין בידי ליתנו לו ויעבב זה מעותי תלה בפי' הוא כתב יד המלוה או הלוה דבידם הוא לכתבו בעת שיפרע כמו שכתבו עתה אפ"ם אמר' שמא בכיכו המלוה כאמרו שמא אין בסמוכות יודמן לי הלו' לפרוע ולא יהיה לו עת לכתוב השובר ונם כשהוא כתב יד הלוה אחר' דכתבו ונתנו ביד המלוה לקחתו עליו כדי שיתבטלו לו מיד כשיתן לו המעות כי הו' רוצה לפטו' ומיהו וק"ל : ס אפי' אין על השובר עדים עפ"ר שם הוכחתי דר"ל דנפק אין עליו אפי'ת

יכול לתחול השטר בכל עת וכדלקמן סי' ס"ו סעי' כ"ג והמי שמחק סי' ל"ו סעי' כ"ב ואפי' כתב בשטר שיוכל לתחול לאח כמה ש"ה אבל אם כתב בשטר שיוכל לתחול מיד אינו כלום וכמ"ש לעיל סי' מ"ו - נט אם אפי' אם כלום מודה כו' אין אומרים לו פרע או תן לי ואני אכתוב לך שטר אחר כדי שלא יהא השטר בידך כיון שהשובר בכפילה כו' הוא תחזה דאדרבה ריעותא ומאי נימוק לקנוניא כל שכן שהשטר בתקפו הוא ובשטר לא מיתעבד כלום אפי' אם כתב לו שטר אחר הוא השטר הוא שבידו ויחזיר לו שובר זה ואין כאן חשש כלל ואין ירעו הלקוחות של המשטר ועוד כשהמלוה מודה מחזירין לו הוא ולא מיחזי כמלוה ולוקח ולא יקרעו ואין לומר דכשמחזירין לו הוא קורעו אפי' ר"ת לא הוי יחזו לומר דאפי' אם קרעו אפי' כולי האי ל

סם יתקיים כחותמיו פי' יתקיימו התימות ע"י עדים והטור מסיק ע"ז וכתב ז"ל ואז נאמן הבעלי לומר שטות פרוע הוא ר"ל אז אחר ס"יתקיים כשאומר הבעלים שטות פרוע מהימינן ליה אפי' אם אין בשטר כדי למיגר דהיכי יכול להעמידו ללוה אחכל כל זמן שלא יתקיימו התימות ס"ל כאלו אין עליו עדים כלל וכבר נתבאר דבכה"ג אין הבעלים נאמן דלמא עדיף הבעלים מכשהביא בידו לוה עצמו משום הכי נמי מסיק וכתב דאם הבעלים את דאין מקוימין אותו ומחכר קיבר ולא כתב בפירוש דאף לאחר שיתקיים בחותמיו כיון שאחר הבעלים שטות פרוע לטעמי' אויל כמ"ש בה"ז ל"ל דאם נתקיים השובר בחותמיו מה לריך לנאחנותו של בעלים ואפשר דס"ק ואז כשאינו מקויים הבעלים שייך נאמנו הבעלים וכו' עכ"ל ועפ"ר ודריסה שכתבתי בדברי תמוהין הוא גם יש לתמוה על הור"ם שלא הניח והוסיף על דברי המחבר כאן כלום אחר גם הוא תמה על הב"י כר"ת שלו ע"ש: אם אפילו שפיר"ש הוא דאין מדקדקין אחר שטר שנמצא ואפילו במקצתו שטר זה פרוע או שנפרע ממנו כך וכך אפי' יוצא מתחת ידי המלוה עם ואע"פ שאין על הכתב ערים עם עושים כמו שכתוב בשובר (עג) (ומזה הדין אם מצא כתוב בפנקסו שטר פלוני הוא פרוע): כא (סור בשם תשו' הרשב"ם והוא בכלל ס"ח סי' ט"ו) עג (עד) ראובן נפטר ונמצא באחר משטרותיו מכתב ירו שטר זה פרוע או שנפרע כך וכך עושים כמו שכתוב בשובר:

כב מי

(סו) ואם אינו מקויים אם (סז) יתקיים בחותמיו ואם השלישי מת לא יחזיר לא ללוה ולא לשלוה אם (סח) אפי' שהחייב מורה שהשלוה הפקירו בידו ועדיין לא נפרע החוב (סט) לפי שחוששין לקנוניא (ע) לפיכך אין גובין בשטר חוב שזה השובר יוצא עליו ואין קורעין אותו:

כ (ג' רמב"ם פי"ו מה' מלוה ורי' כל הפרק) שטר שנמצא בו שובר בגוף השטר בין מלפניו בין מלאחריו ע (עה) ואפילו במקצתו שטר זה פרוע או שנפרע ממנו כך וכך אפי' יוצא מתחת ידי המלוה עם ואע"פ שאין על הכתב ערים עם עושים כמו שכתוב בשובר (עג) (ומזה הדין אם מצא כתוב בפנקסו שטר פלוני הוא פרוע):

כא (סור בשם תשו' הרשב"ם והוא בכלל ס"ח סי' ט"ו) עג (עד) ראובן נפטר ונמצא באחר משטרותיו מכתב ירו שטר זה פרוע או שנפרע כך וכך עושים כמו שכתוב בשובר:

כב מי

סו ואם אינו מקויים יתקיים בחותמיו - ואז נאמן הבעלים לומר שטות פרוע הוא כן הוא בשור - והמחבר שהשמיטו בשמיטת כל"י לומר שאפילו אם הוא מקויים מה שורך לנאמנותו של בעלים ומין דברים כאלו הניחו עליהם ה"ת ומ"ש וכל שכן אחר שהעדים מקויים אלא ס"ם ועכשיו אינו מקויים על כן בעינן שיאמר שטות פרוע ואז נאמן כשאפשר לקיימו אז כשמקיימים אותו נאמן אמ"כ לומר פרוע (אע"פ שראו הכ"ר שטות) כיר הבעלים יכולים ליתן אנו נאמן כיון שהעדים יכול ליתן ללוה כשהראם מיירי שידוע או שאומר שלוה שעשתו בעלים ואיתמים וכמ"ש לעיל ס"ק נ)

וכותבים שטובר ללוה וקורעים בשטר אבל אי לא אמר כלום לא היה כותבים בשובר ליד הלוה כיון שעכשיו אינו מקויי' אלא היה מוכה ולכך כתב הבעלי' לא יחזיר לא ללוה ולא ללוה ואיירי כשטובר אינו מקויים ואפשר לקיימו דאי אתקויי' אבל בעלי' פשיט' דמחזירי' ללוה דאפילו היה ביד המלוה היה מחזירי' אותו ללוה וכדלעיל סוף סעיף ג"ת ואי נאמי אפשר לקיימו כלל פשיטא סו"ס אינו ללוה אלא ודאי כראמרן.

וכזה מיושבים היטב דברי הרמב"ן שכתבתי"ת שער כ"ג ס"ב שכתב אבל אם לא תמר לו בשטר מוכ שלוחות השובר שלו לידו אלא שקרע הוא ואינו בשלוחות השובר כמו שלוחות שאר שטרות שבעולם ומיושב היטב דברי הרמב"ן שכתבתי"ת שער כ"ג ס"ב שכתב אבל אם לא תמר לו בשטר מוכ שלוחות השובר שלו לידו אלא שקרע הוא ואינו בשלוחות השובר כמו שלוחות שאר שטרות שבעולם ומיושב היטב דברי הרמב"ן

מיהו

נראה אם הכתב הרמב"ן דכל ודאי מיירי דלוה בפקי ר"ל דכב"ש ומפשר לקיים תחילתן ואפי"ל שיורה המלוה הבעלים בשאין בפקי בשטר אחרי כן אין בעדי הבעים כיון שעדי מתחילה עליו ואינו כלום דלא מסיק אלא דאין בעדי הבעים כלום

דנם המלוה לא היה נזהב כו׳ והב״ח פי׳ דמיירי שטוח כתב ירו מתם ולריוקא למטרך ולם הוה כתב ירו מין קונה׳ כמ״ש בסוכר אלא דהא תוכח עד סיבות מלוה דלריוקא דלם על גב דלם היה המלוה מי היה קרעינ׳ ליה לפני הוה כתב יד מחר מ״מ הכא ניכה מוקה דלא הוה מיכם לפטריה כיון דשקק הוה לם כתב יד מחר זה נמיו לו לא ע״כ ונם זה לינו נכון כלל נם דינו לא נסיר׳ דכיון שנכתב

סוכר על נוף הספר לע״פ שטוח כתב יד מחר קרעינן ליה תכם מוקה דמי מיוה דלא בפרע לא היה תרע לפטריה ונן תשתע נרחש״ם ס״ע י׳ הם׳ מלוה ס״ם כרין ס׳ובין י׳ ורו״ק- אלא נרלה דמחבר מיירי כשטוטו ומעולי שכתב בפרוש הקוסט דסוכר נשוטו על ספר כשר הניה נכון ל׳תשו׳ הרש״ם לסורו׳ דלף נני יורנים הניך כן. דהא נכתם דוכתי יורני׳ עיוני׳ מתלוה עדמו ונם לעיל ס״ב מחרינן המלוה לינו נוטה ויורשו נוכי׳ ס״ב ס״ו דוקא כשהמלוה מי הספר פטול אבל כיוצאין לא ילינן אי טוה מנוכן קיום טוה תנרר דכאלא נכתב כרין או נשטוח אי לרשיתה בשלמא נכתב וכש״נ קמ״ל:

עד אין לאותו פלו׳ אלא עדיף כה׳ כת׳ אלו אמ׳ כן כשני עדים ולא אמר אתם ע׳ידי דאמרי׳ אלא לאסבי׳ת כ׳ב וע״ל סי׳ פ״ח ס״ב פוד מזה ול״ד לספר שכתב עליו פרעון דאתם מנרע בספר שכתבתם וו דכשיגיא אסש כ״ב לנכות כו רושן עליו פרעון אלב׳ אמרי׳ אלא כ״ם כתב לותו אם אינו אמת ע״ב: עם ודאי הקטן פרוע כו׳ אלמא אמר אסר מ״ם מאחר שטר זה חציו לפלוני עד (עד) אין לאותו פלוני חלק כו:

פג האומר שטר בין שטרותי פרוע (סה) ואינו יודע איזהו (סו) כל שטרותיו פרועים נמצא לאחר שם שנים הגרול פרוע ולא הקטן ° (ל׳ פוף כ״ב) (סז) (אבל אם כתבו שובר נפנים לום על הקטן עם ודאי הקטן פרוע ולא הגרול וכן אם לא אמר אמר פרוע עו (עח) אלא אומר (עם) שטר אחד מהול לך ° (בית יוסף נשם אסרר״ן) הקטן מחול ולא הגרול:

כד האומר לחבירו שטר לך בירי שהוא פרוע והקטן אינו פרוע עו חוב לך בירי פהוא כל שטרות שיש לו עליו פרועים:

סו דין מכירת שטרות ואונאתן ובו מ״ב סעיפים:

א ג (ע) אותיות אין נקנים (ג) אלא בכתיבה ומסירה בנף

משמע דאיש לו אלא עדיין לינו אלו דק״ל כרבה דאמר כ״ם מכתן ולהבא הוה נוכה ולכך אפי׳ אסר אסש כיד הוב כו׳ וה״ל בש״ם קני לך אינו אלא כמילי עדיין מילי כמילי הוה אד ס״כתוב לו אתם פלוני קנה שטר זה מתני על פלוני אלו וכל שאבודים דכתיבה זו מאסב מעשה והוה עלמו הקטן קנ״ל קנין אחר דומם למ״ם קרקעו נקנין בסש׳ והיינו שכתב על נייר שהם פלוני קנו״ה או נתוב לך כמ״ם בסי׳ קנ״ה אלא שכתבו בקנין שטרות בעינן עוד שימסור לו בסש״ם עם נייר זה שכתוב בו קנו לך היה וכל שיאבדו °וס״ה אם כתב על בסש״ם בעלמו קנו לך היה וכל שיאבדו כמי שני בכבי ועש״ר שכתבתי והוכחתי זה אלא שני בכתיבה הני ת׳כות לסוד אלא לריך לכתוב לכי פ״ם מקנה לך פ״ם שטר זה על פ״ם היה וכל שיאבדו ע״ם: (בס״ם עיין בשר״ן ע׳ בכותב וכ״י ע׳ מי אמת מי מכירו שטרו דאוריית׳ ונ״מ אי מוכר שטר זה לאחר ואח״כ מכר לו אחר ונתן לו הדמים ואח״כ נמלך הראשון ואמר לא מכרתי לך אלא לאחר ונתן לו הדמים ונתחייב הראשון לשלם לשני ואח״כ נמלך השני ואמר לא מכרתי לך אלא לראשון ונתן לו הדמים ונתחייב השני לשלם לראשון ואח״כ נמלך הראשון ואמר לא מכרתי לך אלא לשני ונתן לו הדמים ונתחייב השני לשלם לראשון ואח״כ נמלך השני ואמר לא מכרתי לך אלא לראשון ונתן לו הדמים ונתחייב הראשון לשלם לשני

הגה ° (ר' ירוחם נכ"ד בשם הגאונים) ג (ג) מיהו יכול לתפוס הנייר ג עד שיחזור לו דמיו °(תשו' רשב"א בכ"ד) וכן אם אין למוכר לשלם ללוקח ד מוציאין מן הלוה ונותנין ללוקח כדלקמן סי' פ"ו אע"פ שלא קנה השטר °(תשו' רשב"א בכ"ו ממו' ל"ו) וכן אם קבל עליו המוכר אחריות אם לא יגבה הלוקח השטרות ה (ד) צריך לקיים המוכר מה שקבל עליו אע"פ שלא קנה הלוקח השטרות ובמקום דלא קנה הלוקח השטר ואמר שהמוכר עדיין יכתוב וימסור לו והמוכר חוזר במכירה ° (בעה"ת שער נ"א בכ"י ממו' י"ם) (ה) יש אומרים דאינו חייב ו לקבל מי שפרע ויכול לחזור בו אף על פי שקבל המעות:

(ו) הלכך האי מאן דמזבין שטרא לחבריה (ז) צריך למכתב ליה קני לך איהו וכל שעבוד' דאית ביה ואם לא כתב לו כן (ח) לא קנה המלוה שבו ז (ט) ואפילו הנייר לצור ע"פ צלוחיתו לא קנה אלא מקח טעות הוא ומחזיר הנייר ויחזיר לו הדמים:

הגה ° (תרומת הדשן סי' שכ"ח) (י) יש אומרים דשטר שכתוב בו אני משעבד לך ח ולכל מי שמוציאו נקנה בחליפין

ב מיהו יכול לתפוס הנייר כו' הג"ה זו אינו כדפס כסדר שהרי קאי אמ"ש אח"כ ואפילו הנייר כו' לא קנה ונ"ל הג"ה זו בסוף סעיף זה והג"ה הנדפסת בסוף סעיף זה מקומה הוא כאן: ג עד שיחזור לו דמיו וכן אם תפס הלוק' אין מוציאין מידו כמ"ש לקמן סעיף י"ז ועמ"ש שם בס"ק ל"ד: ד מוציאין מן הלוה כו' היינו מדר' נתן שיתבאר דינו בסי' פ"ו: (הג"ה וכת' מהרי"ו סי' קס"ב הוא"ל ואין המקח קיי' אינו על המעות רק שומר שכר אע"ג דנתן לקונ' שט' על המעו' וכאמן לומ' פרעתי כמינו דנאנסו עכ"ל ד"מ ג'): ה צריך לקיים המוכ' מה שקיבל עליו פי' שחייב לשלם כפי שיווי השט' לגבות בו כיון דקיבל עליו אחריות דאל"כ מאי קמ"ל הא דמי כמכיר' בל"ס צריך להחזי' לו ועי' לסעי' ל"ב ול"ד: ו לקבל מי שפרע דינו דמי שפרע עיין לקמן בסי' ר"ד ונראה דדוקא מי שפרע קאמר דה"ל לקבל עליו כיון דלא קנה דבר שגופו ממון אבל מ"מ יש בו משום מחוסרי אמנה שנתבאר שם ב"כ במו' בסי' ר"ד ז"ל שם ראוי לאדם לעמוד בדיבורו אע"פ שלא נתן דמי' ולא רשם המקו' ולא נתן משכון כל החוזר בו בין לוקח בין מוכ' הרי זה ממחוסרי אמנ' ואין רוח חכמי' נוח' הימנו עכ"ל. ולא כמ"ש °כע"ם בסעיף זה * אדין זה ז"ל אינו חייב לקבל עליו מי שפרע ויכול לחזור בו אע"פ שקיבל המעות לא היה כאן אלא קנין דברים ודברי' אין בהם משו' מחוסרי אמנה עד כאן לשונו דלא פל"ל ודברים אין בהם משום מחוסרי אמנה. ומו"רם לא כתב ויכול לחזור בו אלא לענין שא"צ לקבל עליו מי שפרע וק"ל: ז ואפי' הנייר כו' הטעם כיון דדע' שקונה היה לקנות החוב והשעבוד וזה לא קנה מ"ה לא חל הקנין כלל שאין קנין לחצאין: ח ולכל מי שמוציאו נקנה וכו' ע"ל ס"ס כ' שכת' מו"רם ז"ל וכן שטר שכתוב בו פלוני חייב לפלוני או לכל מי שמוציאו חייב לשלם לכל מי שמוציאו ודוקא שבא מחמתו כו' והכא לא פליג גם שם כ"כ סתמא וכן כתבו בשם י"א שאף הכא דמיירי שיש לו עדים או שטר

לכסף כמו קרקע כדפסוק בש"ם דב"ק עכ"ל ולא נהירא שהרי התוספות פ"ק דבבא קמא דף י"ד ע"ב כתבו דלא גרסי' שטרות וכן נראה דעת כל הפוסקים: **ואם** יוכל למכור הרבית שבשטר עיין לקמן סעיף ל"ב ס"ק ק"ג מ"ש בזה כתב הריטב"א פ"ק דקדושין אהא דאמרינן שם בדף כ"ח ע"ב אמירתו לגבוה כמסירתו להדיוט וז"ל וכן הדין בהקדש לעניים כזמן הזה והאי כמסירתו דקאמר לאו חסיר' מתם אלא מסירתו פירושו בהקבלתו כל אחד ואחד כהקבלה דיליה ובשטרות הוי בכתיבה והמסירה ובקרקעות בחזקה הלכך האומ' שטר זה וכל שעבודו יהי' לעניי' זכו לגמרי והוא דקאמר וכל שעבודו דכהי דהקבלה דהדיוט לא בעי אמירה דהדיוט בעי מפי מורי נר"ו עכ"ל ומביאו בתשו' ר' בצלאל סי' ס"ו דף כ' ע"ד: ב מיהו יכול לתפוס כו' אלקמן קאי ואפילו הנייר לצור על פי צלוחיתו לא קנה כו' מיהו יכול לתפוס כו' מיהו היינו כשלא פרע הלוה או שאין הלוה מקפיד בכך רק המוכר רוצה הנייר לכך גבר המוכר יכול לתפסו אבל אם פרע הלוה ורוצ' השטר שלו יש אומרים שצריך ליתנו לו וכה"ם הרב לקמן סעיף פ"ו ועיין ה"ש שם בס"ק כ"ט באריכות: ד צריך לקיים המוכר מה שקבל עליו. פי' שחייב לשלם כפי שיווי השטר לגבות בו כיון דקבל עליו אחריות דאל"כ מאי קמ"ל הא דמי המכירה בלא"ה צריך להחזיר לו עכ"ל סמ"ע ס"ק ה' ולפע"ד אין זו הוכחה די"ל דאם לא היה מקבל עליו אחריות לא היה צריך להחזיר כלום כשיתן לו עתה כתיבה ואין להקשות כיון דהמקח אינו כלום א"כ הלוקח יוכל לחזור בו י"ל כגון שאין הלוקח רוצה לחזור בו להיות במי שפרע או במחוסרי אמנה או שיש לו טעם אחר ורו"ק ולא דמי להא שכתבתי לקמן סעיף ל"ד ס"ק ק"ו שצריך להחזיר לו כל שיווי השטר דהתם נקנה לו השטר בדין ואפילו לא כת' לו אחריות דיכא הכי משום אחריו' ט"ס הוא אבל הכא שלא נקנה לו השט' אין לך אלא מה שמתחייב בפירוש ע"י כתיבת אחריות וכן משמע בתשו' הרשב"א שהביא ב"י ממו' ל"ו הלכך נראה דוקא אם פירש שאם לא יגבה הלוקח ישלם לו כפי שיווי השטר חייב כפי מה שחייב עצמו אבל אם לא פירש כן אלא כתב סתם שהוא מקבל עליו אחריות אם לא יגבה הלוקח השטרות א"כ להחזיר אלא המעות שקבל ודו"ק: ה י"א דאינו חייב לקבל כו' דין זה אינו נרא' לפע"ד ולפע"ד שהרב לא כיון יפה וגם דברי בעה"ת אינם ישרים בעיני וז"ל בעה"ת בשער נ"א חלק ד' יש שתורה ואומ' שבכל דבר שהוא פטור אין תוסרי' אותו למי שפרע שהרי אין לו להחזי' לו את מעו' המקח וכדלעיל דליתא ליה לצור ואין בו משום אונאה וכדלעיל ואע"פ שאין ברור אצלינו כמו שכתבנו למעלה עכ"ל ומביאו ב"י ור"מ לקמן ממו' י"ח ואין דבריו כ"ל דנהי דכתב למעלה דיכול הלוקח לומר לצור ע"פ צלוחיתו קניתיו היינו לענין שאין המוכר יכול להוציאו מידו שהלוקח יכול לומר כתי שלא זכיתי בקנייתי לגבות הממון שבתוכו מ"מ הנייר קניתי לצור ע"פ צלוחות שהרי קניתי השטר וכל מה שבתוכו אבל אי הלוקח רוצה מעותיו פשיטא שהמוכר חייב ליתן לו מעותיו (וכדאיתא ברשב"א ורמב"ן והרא"ש פ' השפינה ובר' ירוחם ובטור וכן הוא בריטב"א פ' האיש מקדש מילתא בטעמא ע"ש) כיון שמכר לו השטר לראייה ולא קנה אותו לראיי' פשיטא דאין המוכר יכול לומר לצור ע"פ צלוחיתו לבד מכרתי לך שזהו שקר הוא שהרי קנה אותו לגבות החוב שבתוכו ואף דאין אונאה לשטרות או אפילו ביטול מקח היינו היכא שקונה שטר שהוא ק"ר אבל כשהוא קונה שטר אדעתא דלגבות החוב ונמצא שהקנין אינו כלום פשיטא שצריך להחזיר לו מעותיו כי אדעתא דהכי לא קנהו ועוד דהיאך יכול המוכר לומר לצור ע"פ צלוחיתו מכרתיו דא"כ פשיטא דיש בו אונאה דהא אמרינן בש"ס פ' הזהב (דף נ"ו) וכל הפוסקים וכתבו' לקמן סעיף ל"ח ס"ק קס"ו שאם מכר שטרותיו לבשם לצור בהן הוא דבר יש בהן אונאה כיון שמכר לצורך תשמיש גופן דדוקא לגבות' אין בהן אונאה אבל לצורך גופן יש ע"ש. ועוד קשה לי על הר"ב כאן דכתב הבעה"ת כן היינו לשטת האומרים דקנה הנייר לצור ע"פ צלוחיתו אבל להאומרים דלא קנה א"כ צריך לקבל מי שפרע והיינו שכתב הבעה"ת ואף על פי שאין ברור אצלינו כמו שכתבנו למעלה כ"ל דלעיל שם כתב די"א דלא קנה הנייר וא"כ כיון שהשמיטו הפו' והטו' והשמב' דאין קנין לחצאין ולא קנה אפילו הנייר לצור ע"פ צלוחיתו אלא מקח טעות הוא ומחזיר הנייר ויחזיר לו הדמים והרב פתם כדבריהם היאך הביא הי"א דא"צ לקבל מי שפרע. ע"כ נ"ל ברור דכמו שהדין לקמן בסי' ר"ד בדברי' ותמו' שהחוזר בו צריך לקבל מי שפרע ה"ה כאן ופלא כדברי הר"ב כו' אבל במתנה קנה הנייר מיהת כשמכר ולא כתב אלא שם להראותו בכ"ד לזכותו בל זה כשם שמודה אחר ראיות מרין ערות כ"כ הריטב"א פ' האיש מקדש ודבריו כלונים דבשלמא במכר כיון דודאי אדעתא דנייר לא קנהו מתחלה א"כ המקח טעות ונתבטל לגמרי והוא כאלו לא נמכר כלל וא"כ גם הנייר לא קנה דאין קנין לחצאין אבל במתנה כל מה שנתן לו מתנה הוא ועוד נ"ל ראייה ממה שאמר מתקדשת בכה"ג כשהנייר הוא שוה פרוטה וכמ"ש הב"ש בא"ע סימן כ"ח סעיף י"א וכו"ש לקמן סעיף כ"ב ס"ק ע"ה אלא ודאי כיון דאשה כפרוטה לחוד מיקדשא א"כ כל מה שנתן לה מיקדשא בה וה"ה הכא כן כ"ל ברור: ו צריך למכתב ליה כו' וה"ה אם כתב על השט"ח עכיתו קני לך איהו וכל שעבודיה כתי שני נכבי פתי' ע"ש ק' אוכן הוא בסמ"ג דף קכ"ח ריש ע"ב וה"ל וראיתי בתשו' א' שהשיב ר"י שאין חילוק בין כתבו על אותו שטר בין כתבו בשטר אחר עכ"ל: מיהו היינו כשמסר לו השט"ח קודם שכתב עליו כן והר"א נ' חיים סימן כ"ב דף קל"ו ע"ב כמתפק באם כתוב בשטר שא"ל קני לך כו' אי מהני כיון שאינו כתוב שכתב לו קני לך כו' וכתב דאפשר דמהני למאי דקי"ל (לקמן סי' קכ"ח ס"ב) דשטרי דידן שטרי קנין הם ועוד דאפשר כיון שכתוב בשטר שא"ל קני לך כו' י"ש בכלל זה עדות על שכתיבה כו' וע"ש וע"ל סעיף כ': ח לא קנה. וכתב בסמ"ע וז"ל וכתב מהרי"ו סי' קס"ב הוא"ל ואין המקח קיים אינו על המעות רק שומר שכר אע"ג דנתן לקונה שטר על המעות וכאמן לומר פרעתי כמו דנאנסו עכ"ל דרכי משה ג' עכ"ל סמ"ע ונאמת כן הוא בר"מ אבל לפע"ד זהו שגגה כדמוכח להדיא בש"ם פרק איזהו נשך דף ע"ב בעבודה דפרדיסא ובכל הפוסקים לקמן סוף סימן ע' ובכ"י פרק קמא דמציעא גבי הכיר בה שאינו שלו וכן לקמן סימן ע"ב סעיף א' דהמעות הוי הלואה וכן בבעל התרומות שער מ"ו מייתי טובי בה"ג דהמעות הוי הלואה ע"ש וכן כתב ר' ירוחם נתיב ו' ח"ו כל מקום שהמכר אינו מכר הוי מלוה ע"פ כו' ומביאו בית יוסף לקמן סי' קי"ח מחודש מ' ומהרי"ו סימן קס"ב קאי התם להדיא אכתבים ולא אמעות שכתב שם וז"ל ואומן כתבים אפילו לדברי שמעון שמסר אותם לראובן מ"מ אינן באחריות ראובן להתחייב באונסים מאחר דהמכירה לאו מכירה היא ולכל היותר אינו חייב אלא כנושא שכר כו' וע"ש: ט ואפי' הנייר כו' הב"ח האריך בכאן להשיג על הב"י ועל מה שפסק המחבר לקמן סעיף כ"ג דברי הטור סעיף ט"ו בשם בעה"ת ושלא כדת השיג עליו דודאי מדברי בעה"ת שם משמע דקנה הנייר מדכתב שלא קנה השעבוד והלוקח תפשתם בנייר כו' משמע דהשעבוד לא קנה והנייר קנה וכן משמע עוד יותר בבעה"ת גופיה למעיין שם בשער כ"א ריש ח"ד ולכך השמיטו ועוד נראה דהמחבר ס"ל כיון דהרשב"א ור' ירוחם שהבאתי לקמן סעיף כ"ב ס"ק ע"ה חולקין דאין שופים הלוקח להחזיר השטר א"כ ה"ה במכר ולא כתב דמר דינא אית להו כוה וכמ"ש הב"י בסעיף ט"ו בשם בעה"ת דמר דינא אית להו והיינו שכתב הב"י לקמן מחודש מ' ומדברי הב"י נראה שהרשב"א ור' ירוחם כתב שכדברי הרשב"א עיקר ועיין במ"ש בסי' זה בשם בעה"ת עכ"ל ולכך השמיט לקמן סעיף ט"ו דברי בעה"ת ולא משום דס"ל כהרשב"א לגמרי דהא כתבתי לקמן ס"ק ע"ה דהא"ע סימן כ"ח סעיף י"ב משמע דלא ס"ל הכי אלא ספוקי מספקא ליה לכך לא כתב לקמן דברי בעה"ת ודו"ק: יוד יש אומרים כו' נקנה בחליפין או במסירה בלא כתיבה. שני דינים אלו שכתב הר"ב לא נתאורו לי כמו שנאמר והנה הב"י כתב כן בשם תרומ' הדשן סי' שכ"ח וכתב עליו ואין דבריו ברורי' אבל ובד"מ הבי' דברי ב"י וכתב עליו וע"ל סי' ס"א שמשמע כדברי התה"ד ע"כ ולפע"ד

סיכות ליד אותו כתיבה קמ"ל כוה דל"ת כיון שהקנה לבן ע"י
בעדים ס"ל סיבה ליד ועפ"ר : יח ושיקנה באותה כתיבה עצמה ד"ל ודבר פיכפי לקנות מיכ"ה
דמוכח ליה שטרו דמסר ליה עכ"ל ועד"ר מ"ם פירושו : יב

הנותן נכסיו לאחר בכתבת בריא מטלטלי אגב מקרקעי

בקנין יג והיו לו שטרות אף על גב דשטרי בכלל נכסי אינון
(יג) לא קנאם יד (יג) כיון שלא כתב לו קני לך איהו
וכל שעבורא דאית ביה :

ד ◦ (כ"י פ' הספינה כסם הרמב"ם וכ"כ הריטב"א פ' הפ' מקרקעי) סו

יש מי שאומר (יד) שצריך מסירת השטר קודם כתיבת
השעבוד ◦ (סו"ס כסם הרמב"ן וכן דעת רב האי גאון כם"מקח וממכר
ובעל העיטור ובעה"מ ובגה' מיי' ופוס' פ' הספינה וכ"כ הפגורה פ"ק דב"ק)
אם השטר הנמכר אינו מצוי אצלו אע"פ שהקנהו לו בקנין
חליפין (סו) אינו חשוב כמסירה :

הגה ◦ (תשו' רשב"א סכ"י מחו"מ) שטר של רחוקן ושמעון בית,
שכתן להם המלך רשות לגבות ככוסת כפר אחד והלחד
טוען שקבירו מחל לו מלקו והשטר תחת ידו אין טענתו טענה
דשטר כזה אין נקנה אפי' בכתיבה ומסי' הוא"ל ואין כו פיוב כלל
רק שהמלך נתן להם רשות . מיהו אם כבר נבה אחד ואומר
שהשטי מחל לו מה שנבה נבה ◦ (שם וע"ל סעיף י"ו) (סו) ראובן
ש"ם לו שטרות משמעון מופקדים בידו סו ושמעון מחל לו
עליהם לא קנאן ראובן הפקיר מעות ביד שמעון להתעסק
בהם ◦ (תשו' רשב"א) ראובן הפקיר מעות ביד שמעון להתעסק
(יז) ונתן לו רשות להעלות השטרות בשמו
ואח"כ נתנם לו במתנה בלא כתיבה (יח) לא קנה (וכגר
נתנאר בסמוך בסוף סעיף ג') :

1 שטר

מכר יג ושיקנה באותה כתיבה שטר זה וכל שעבורו וצריך
שיכתוב ואם לא נכתב לא קנה ◦ (נסמ"ע רס"ם כלן סור ס"ם זה
ועיין ס"ק י"ח) (יג) ויש מי שאומר שצריך שיבוא לידו
אותה כתיבה :

ג ◦ (סור סעיף ג' בסם תשו' הרמ"ם והיא בכלל ע"ו סי' ק') יב

הנותן נכסיו לאחר בכתבת בריא מטלטלי אגב מקרקעי
בקנין יג והיו לו שטרות אף על גב דשטרי בכלל נכסי אינון
(יג) לא קנאם יד (יג) כיון שלא כתב לו קני לך איהו
וכל שעבורא דאית ביה :

ד ◦ (כ"י פ' הספינה כסם הרמב"ם וכ"כ הריטב"א פ' הפ' מקרם) סו

יש מי שאומר (יד) שצריך מסירת השטר קודם כתיבת
השעבוד ◦ (סו"ס כסם הרמב"ן וכן דעת רב האי גאון כם"מקח וממכר
ובעל העיטור ובעה"מ ובגה' מיי' ופוס' פ' הספינה וכ"כ הפגורה פ"ק דב"ק)
אם השטר הנמכר אינו מצוי אצלו אע"פ שהקנהו לו בקנין
חליפין (סו) אינו חשוב כמסירה :

הגה ◦ (תשו' רשב"א סכ"י מחו"מ) שטר של רחוקן ושמעון בית,
שכתן להם המלך רשות לגבות ככוסת כפר אחד והלחד
טוען שקבירו מחל לו מלקו והשטר תחת ידו אין טענתו טענה
דשטר כזה אין נקנה אפי' בכתיבה ומסי' הוא"ל ואין כו פיוב כלל
רק שהמלך נתן להם רשות . מיהו אם כבר נבה אחד ואומר
שהשטי מחל לו מה שנבה נבה ◦ (שם וע"ל סעיף י"ו) (סו) ראובן
ש"ם לו שטרות משמעון מופקדים בידו סו ושמעון מחל לו
עליהם לא קנאן ראובן הפקיר מעות ביד שמעון להתעסק
בהם ◦ (תשו' רשב"א) ראובן הפקיר מעות ביד שמעון להתעסק
(יז) ונתן לו רשות להעלות השטרות בשמו
ואח"כ נתנם לו במתנה בלא כתיבה (יח) לא קנה (וכגר
נתנאר בסמוך בסוף סעיף ג') :

1 שטר

דעתו והסיח עליו בשוה פשם : יג
לו וגם לא אמר לו כן בע"פ וכהלקחן סעיף י' וכן מוכרח לפרש ל'תשו' הרמ"ם
בשור לקמן ס"ם ורמ"ם ע"ם וכ"כ בסמ"ע ס"ק י"ר ובפ' הבני בסמ"ע דכל' כיון
שהוא בכלל שטר מלטלים שבני לא בירה וכבר כתב הוא עצמו שאין פשם
לדבר זה ע"ם גם אי אפשר לומר כן דהא כך דינא דלקמן דבאמירה בני הוא
מתשו' הרמ"ם זו שבכלל ס"ו סיתן ג"ע"ם - ויהיו לענין הלכה העליתי לקמן
סעיף י"ם ק"ו דמגב מיהו אלא במקום מסירה וכתיבה כעין ע"ם : יד
שצריך מסירת השטר קודם כו'כתב הסמ"ע עת"ם בשור בשם הרמב"ן ובתשלר
לך משם רמ"ב סימשור קודם אלא ה"ה בשעה ג' עם הכתיבה וברמה דגם דעת
כ"י כן כו'ולפע"ר לא כתבה כלום בדברי הרמב"ן שם ד"ה והרמב"ן כיון
אלא כתב לו השטר בשעה שהקנה לו כו'ופשה לומר בשעה שלקחו מחתו למשוקי
דלא בני'אי נקנין לומר דשקם קנין לכתיבה עומר וגם ל'הב"י משמע לכאור'
דבעינן קודם רוקן וכן משמע לכאורה ל'הריטב"א פ'שלשה שקבת שכת'וצריך
להקדים המסירה שהשטר עיקר והוא נורם השעבוד כו' וגם אי אפשר לנמשך
לכתוב ולמסור ביחר לכן טוב יותר למסור בתחלה ואח"כ לכתוב לו קני לך
מיהו וכל שעבודיה כו'כן כ"ל : סו מיהו משום כמסירה - ומעפ"י שכתב
לו שטר מכירה קני לך מיהו וכל שעבודיה דאית ביה ושטר ליד אותו כתב לא
מהני כן הוא כשור ופוסקים ועיין מ"ם לעיל בסעיף ג'מ"ק י' : סז ראובן
שים לו כו'ושמעון מחל לו עליהם כו'כתב הסמ"ע ס"ק ז' ל'תשו' הרשב"א
בניהם כ"ה בשיום שכתב לו ראובן שטרי שעבוד שלו על שמעון שים
בידו כך וכך שטרות וכשמכנו שמעון אמר מוכן ומחלת לתניעה זו כו' נרמה
דהמשעה כך היה שהשטרות של שמעון היו אלא שכתבן שמעון בשם ראובן
שדע'ראובן ע"מ שראובן יתן לו ככ"י הוראה שמחון השטרות הוא של שמעון
ושעון מוכן ומחלת ובטלת הוראתי ושטרי מגבה לי דמי השטרות ג"ם דמכני
המחילה דלי כפשוטו קשה הא כתב הטור בסוף סיתן ע"ג ומחכר שם
סעיף י"ם דאין מחילה שייך אלא בשהם שייב לתביעת אחרים ואפי' בשעה
שכן הוא דין זה מדין שכתב המחבר אמר זה דאפילו בלשון מחכה לא מהני
ובגרמה דקשיא ליה דאמאי אמרינן שטרות חיפוק ליה דבלא"ה אפילו הוא מפך לא הוה
מכני היה ל'מחילה אבל לא ירדתי לסוף דעתו דודאי בכה"ג שהשטרות נקנו מחמלה לשמעון רק שצריך למוכר ולהקנותן לראובן מחמת שהשמעון של ראובן מהני
מחילה לראובן דמה לי מחל לו ממון ומה ליחל לן תביעה זו ומחלי כתבו הרמב"ם והר"ב דלא קנאן ראובן בכתיבה ומסירה בעינן ואפי'
מיירי בשם"ע אלא נקנו מחמלה השטרות לשמעון כגון אלא שכתבו רק על שמו ושיהיו של ראובן אם כן לפי דבריו הרי'קשיא לראובתא דהא ל"ל כתו מפך ובלא"ה
לא מהני ל'מחילה אלא נרמה הדברים כפשטן ומכשובת רשב"א מעשה שהיה כך היה והר"ב ל'יהב' ל'תשובת רשב"א נקט ועיקר מילתיה לשמושינן דכתיבה
ומסירה בעינן - כ"ל ורו"ק : יג ונתן לו רשות להעלות השטרות בשמו - ולא יזכה בהם אפילו אלו רק
פיון לא מחמת בשמו ויתבה לראובן ואמר כך נתנם לו אלא כתיבה לא קנה אותם שמעון אלא אם נתן לו רשות להעלות בשמו ושיהיו השטרות אלו רק אותם יכחוב
לשמעון זכה בהם משום לנך אלא כתיבה : יד לא קנה - כתב בתשובת מהרשד"ם סיתן י"ם נרמה בעיני כתלוק מם

שלקו השותפים שטרות שכתובים על שניהם בעיני כתיבה ומסירה כשאר שטרות ומיון

ז שטר העשוי בערכאות של כותים אם הוא עשוי (יח) בענין יט שהוא כשר בדיננו וכן שטר של כתב ירו הם נקניס בכתיב׳ ומסירה :

ח (תוי׳ רמב״ם) יש שטר הקנאה (כ) העשוי בנוסח של כותים אם כתוב בו לשונות המספיקים לנתינת גוף הנייר והשעבוד הרי הם כשטרות שלנו :

ט שטר משכונא (כא) להר״ן מג״ש כיון שיכול למלקו בטעות צריך כתיהמסיר׳והגאוני׳כתבו דמסיר׳ בלא כתיבה לא קניא אבל כתיבה קניא בלא מסירה דכיון שהחזיק בקרקע וכתב לו קני לך וכו׳קנה אע״פ שלא מסר לו שטר המשכונא ורוקא במשכונא מוחזקת אבל אינה מוחזקת כא הויא כשאר מלוה אבל שטר חוב על משכון של מטלטלין כיון שמכר לו החוב ומסר לו המטלטלין קנה החוב שעליו במסירת המשכון אע״פ שלא מסר לו השט׳ ולא כתב לו שום דבר ° (כ״ז נמי בעה״ת ור׳ יוסף כ״ו ועוד פוסקי׳) :

י טו (כב) האי מסירה רשטרות כג צריך (כד) הגבהה עמה או משיכה אם הוא שק מלא שטרות שאין דרכו להגביהו והא דקרי ליה מסירה אף על גב (דבעי משיכה או הגבהה עמה מסום) כה דבעי מסירה סיד ליד עם ההגבהה או עם המשיכה (כה) אי נמי אפי׳ לא בעי מסיר׳מיד ליד נקט לשון מסירה משום רבעי דעת אחרת מקנה (כו) לפיכך הזוכה בשטר הפקר שחבירו הפקיר שטרו אינו קונה על ידו מלוה הכתובה כו כיון שאין דעת אחרים מקנה :

יא המקנה

כד הרי זה קנה הסתר בכל מקום שהוא עי' לעיל סימן ע"ב סקרקע שמקנהו לו מהנה וכמ"ש הטור לקמן בסי' ר"כ כדין קניית מהנה ע"ש: כה כלא כתיבה ומסירה לכל שמקנה מ"ק דיכו סקרקע וקנין וכסף בסי' וכתוב ונקנין וכמ"ש הטור בר"ס ק"ן ומ"ש המ"ח בשם ע"ה כתבו הרמ"ה והטור לדריך וז"ש שמכר והוא שיאמר לו על פה קני לך הוא וכל שקבורא ראית ביה (טור בשם ר"ת והרמ"ה) (ויש מומרים כו (כו) הסתר מיכו נקנה בחנה (כו) ולעיכן הלכתא נקיכן כסרוא הרמכוכה דנקנה בחנה ודוקא הסתר שכתר בכתה (ריב"ם סי' ר"י) אבל לא יוכל להקנות לו בחנה כו (כח) הסתר שעדיין לא נכתב):

כז (כל הסעיף ל' רמב"ם פ"ו מה' מכירה דין י"ב ועור פוסקי) המקנ' לחבירו קרקע כל שהוא והקנה לו על גבו שטר חוב כד הרי זה קנה השטר בכל מקום שהוא כה כלא כתיבה ובלא מסירה (טור בשם הגו' הרמ"ה) והוא שיאמר לו על פה קני לך הוא וכל שקבורא ראית ביה (טור בשם ר"ת והרמ"ה) (ויש מומרים כו (כו) הסתר מיכו נקנה בחנה (כו) ולעיכן הלכתא נקיכן כסרוא הרמכוכה דנקנה בחנה ודוקא הסתר שכתר בכתה (ריב"ם סי' ר"י) אבל לא יוכל להקנות לו בחנה כו (כח) הסתר שעדיין לא נכתב):

כח (כל הסעיף ל' רמב"ם פ"ו מה' מכירה ופ"ו מה' מלוה דין ו') מי שהוציא שטר ושטען שחבירו מכרו לו בכתיבה ומסירה ואבד מסמכי"ם ולא נמצאו אבד שכו עכ"ל ולא נפיכ ושוב הם אפילו נאמר לו קני לך מיהו וכל שעבודיו כו' לא מהני סיכתוב לו ומי נרע מאר מהפקיר ושוב יש לדקדק תיפוק ליה דבלא"ה לא קנה הסתר שהפקיר הם הלוה שחייב בשטר זה קודם וחיד שהפקיר הסתר זכה הלוה מהם שכירו כדמוכח בס"ם ע"הפרה ויותר יש להקשות כן על מ"ם הסח"ב בעיכן ע"ר דף קכ"ר ע"ב נסם ר"י סטעם לפי שאין מועיל כלום קנין מהיכה שלפני אלא ע"י דעת אחרת מקנה שאחר לא יזכה אלא בדעת מקנה זה שמחל לו חוב זה ולפי זה אפילו אמר לו מחלתי לך חובך אינו יכול לחזור בו אחר שמחל לו ולא עוד אלא אפילו אמר לו מחלתי לך חובך ואל תמסור שטר זה לאחר אינו יכול לחזור בו אחר שמחל לו ולא עוד אלא אפילו אמר לו מחלתי לך חובך ואל תמסור שטר זה לאחר ומסר לאחר אינו יכול לחזור בו אחר שמחל לו ולא עוד אלא אפילו אמר לו מחלתי לך חובך ואל תמסור שטר זה לאחר ומסר לאחר ואבד

(כה) אינו צריך עדים כה לענין קנייתו כה אבל צריך עדים לענין הבאתו שהרי הנתבע אומר לו מי יאמר לי שבעל דברי שלי כתב ומסר לך לפיכך ראובן שהוציא שטר חוב שיש ללוי על שמעון וטען שלוי נתנו לו בכתיבה ומסירה ואבר השטר שהקנו בו (ל) או שטען שהקנהו לו על נבי קרקע הרי זה גובה אותו משמעון אם אין הלוה טוען מי יאמר שבעל דברי שלי כתב ומסר לך ואם טען שמעון שפרע ללוי ואמר ישבע לי ישבע לוי לשמעון ואח"כ יגבה ראובן ס (מ) מתניי' פ"ו מה"ח) ל (לא) ואם יש ראייה שמכר ולא רצה לישבע לא (לב) חייב לשלם לראובן לב (לג) וכן (לד) אם (לה) הודה לוי שפרעו (לו) ישלם לוי לראובן מת מוכר יורשיו נשבעין שבועת היורשין ונגוטל הלוקח (לז) ואם לא רצו לישבע משלמין ללוקח

טען

(כה) אינו צריך עדים כה לענין קנייתו כה אבל צריך עדים לענין הבאתו שהרי הנתבע אומר לו מי יאמר לי שבעל דברי שלי כתב ומסר לך לפיכך ראובן שהוציא שטר חוב שיש ללוי על שמעון וטען שלוי נתנו לו בכתיבה ומסירה ואבר השטר שהקנו בו (ל) או שטען שהקנהו לו על נבי קרקע הרי זה גובה אותו משמעון אם אין הלוה טוען מי יאמר שבעל דברי שלי כתב ומסר לך ואם טען שמעון שפרע ללוי ואמר ישבע לי ישבע לוי לשמעון ואח"כ יגבה ראובן ס (מ) מתניי' פ"ו מה"ח) ל (לא) ואם יש ראייה שמכר ולא רצה לישבע לא (לב) חייב לשלם לראובן לב (לג) וכן (לד) אם (לה) הודה לוי שפרעו (לו) ישלם לוי לראובן מת מוכר יורשיו נשבעין שבועת היורשין ונגוטל הלוקח (לז) ואם לא רצו לישבע משלמין ללוקח

טען

כה לענין קנייתו כי' בכתב בעל השטר ס"מ לא מכרתיו לך בכתיבה (ומסיר') או לא מכרתיו לך כלל אלא שהפקדתיו בידך או ממני כעל ומצאתיו בקופתו לי אלא זה השטר בידו ואמן נגדו לומר מסרתיו לו בכתיבה ומסירה: כה אבל צריך עדים לענין תביעתו שטא שכיון שבא להוציא מחזירו עליו ברשות: ל ואם יש ראייה שמכר כו' כי שמכר בכתיבה ומסירה אבל אם אין ראיה שהרי הוא כאן לנגד לוי כיון שבא להוציא מידו וכמ"ש: לא ואם אינה לשלם לראובן את"ל מוכיח וכתב דאייב לשלם כל דמי השטר ולא שני כשתוזיר ליתן לו מה שכתן לו בעדו ועד"ר: לב וכן אם הוא שהרי לוי שטרעו כו' ואם אין לו לשלם לוי יפסיד כלוקח וכן הדין בשטעון ש"נ את"ש נבנ"ה והמוכר לך לשלם ואם כו כלומנתא אם נתתן ת"ל מס:

לג טען

לב טען לו׳ שלא מכר כו׳ משמעו׳ הל׳ הוא שלו׳ שומן כן נגד רחוכן ואות׳ אמת הוא שכפרתי משמעון ואפ״ה אין ליתן לך כלו׳ כי לא מכרתי לך כלו׳ ובקשת׳ דיסבע לו׳ על שעכשו׳ שהוא כן ונפש׳ אבל הכ׳ והכ״מ לא פירשוהו כן אלא פירשו דמיירי שלו׳ שומן עם שמעון ואמ׳ לו אני לא מכרתי שטר זה לרחוכן ואתה צייב לי ותשלם לי ושמעון שומן אני כבר פרעתי לך ובקשתי שטר מידך ואמכי נפל ואבדו רחוכן אני יסב׳ שמעון ונשטר שלו ומרחוכן וכמ״ש הרמב״ם הביאו בסור ומסיר בסי׳ ע״ח דכל שהשטר יוצא מיד לאחר מתעכבין להלוה בשטרא שהוא ע״ם ועד״ר שכתבתי עתה לפי פירשו הכי משו׳ דס״ל דאם מודים לו שכפר׳ ושומן כנד רחוכן לא תכרתיהו לך אפי׳ שבועה ג״כ לו לעשות כנדו דשמע״ה וע״ש שהרכתי בזה: לד טען לענין קנייתו אינו נאמן

הגה וכן כ״ל עיקר לענין הלכתא (נמוקי יוסף פוף כ״ב) (מפ) ואפי׳ היה השטר לה מונח תחת יד שלים אפ״נ דכלאן נגד המוכר שהשלו שלים מכל מקום (מפ) אינו כאלן נגד שכתבו ואין הלוקח יכול לגבות בשטר זה בלא כת״כ ומסירה:

יב (נעתי׳ בשם רמב״ן בב׳ מצו׳ כ״ז) לו מכנס לבעלה שטר (מג) אינו צריך כתיבה ומסירה ואם היא מלוה על פה אינו צריך מעמד שלשתן ואפילו אם היו נכסי מלוג:

יג כיון דאין אותיות נקנות אלא בכתיבה ומסירה (מד) הנותן מתנה לחבירו והחזיר לו השטר לא חזרה מתנתו עד שיכתוב לו קני לך איהו וכל שעבודא דאית ביה:

יד (הרא״ש פ׳ ג״ש ושור) אין שטר נקנה בכתיבה ומסירה אלא שטר חוב או שטר של קנייה (מה) שכתב לו שדי מכורה לך (מו) שהוא עיקר הקנין וכן קנה השדה ולפיכך כשמסרו הלוקח לאחר וכתב לו קני לך איהו וכל שעבודא דאית ביה קנה על ידו הקרקע אבל אם קנה הקרקע בכסף או בחזק׳ או בקנין וכתבו לו שטר לראיי׳ אם מסרו לאח׳ וכתב לו קני לך איהו כו׳ לא קנה:

טו הקונה מהמלוה שטר חוב שיש לו על הלוה ומת הלוה אם אחר שלקחו מת (מז) נשבע הלוקח (מח) שלא אמר לו המוכר כלום ושאינו יודע ששטר זה פרוע וגובה ודוקא שמת המוכר אבל אם הוא חי לפ (מט) גם הוא צריך

מכירה ונם אפילו נתן בתוכה מיית לפלס מלא ודאי המיוב הוא כיון שפיעב בונה ליסבע ונוסף ללוקח כזה מייב מדינא דגרמי לפלס לו הזיקו פ״כ אלא שטעה אייך כתי ביורמיס״ה תמהר שמיורמים יאמרו אמו אין מאכוסים להזיק אלא שכאו יודעים שהוא פרוע ואין אמו רוצים ליסבע אקר פ״כ נם מוכר אי אפשר ואין אמכי כיון שאינו מכרר שעכשו מייב מדינ׳ דגרמי וכמ״ש לקמן סעיף ל״כ ס״ק ס״ה נסם הפלפי נבורי׳ נסם כיון׳ ואם כן ה״ה נני יורמיס וזה ברור - ומכאן נ״כ מכיכה על רכרי הסמ״ע דלקמן סעיף ס״ו ס״ק מ״ה וכמ״ש שם ס״ק נ״ב ס״ב: לה טען לו אלא מכר כו׳ אבל בני״ו וכ״מ פירשו כן נגד רחוכן כשבע לו כו׳ אבל בני״ו וכ״מ פירשו כלו׳ שומן כן נגד שמעון כשבע שמעון ולא אשור ונסמ״ש ס״ק ל״ב כתב דהא פירשו כשפשוטו משום דס״ל דאם מודה לו שכפרע ושומן כנד רחוכן לא מכרתיו לך אפי׳ שכועה ג״כ לעשות כנדו דהשם״ה עכ״ל ולא נהיר׳ דלמה לא יסבע לו אלא לפי דברי רחוכן מייב לשלם לו נברי וכך הם פשם דברי הרמב״ם וכן פי׳ הרב רמ״ה כתב בחשו׳ סי׳ כ״ה אלא כ׳ דכשבע לו ונשם הכ׳ פוסך כן סבר׳ דאם שמעון כשבע אינו מוסף מרעתו שם שמעון כשבע אומת לזה לדינא וכ״כ הב״ח דשם הכ׳ מוכח כן ועי׳ בנ״ש ס״ק ל״ב: לו שטר קנייתו כיון דאין אותיות נקנות אלא בכתיבה ומסירה (מד) שכתב לו כאן עיין בע״ש שכתב שצריך לאחזר לו נוף סנייר וכן הוא בשטה״ת שטר כ״א מ״ה נשם ס״ר כתן כ״ר מאיר וכ״כ הר״ן ע״ש מכוחב נבי עובדא דאלונא דשטרי וכתי״ש לעיל סי׳ ס״ר ס״ק ע״ב: מ אינו לאחן ואמת דה״ה אם שוען כתבו לו בכתבה ס״ת אינו נאמן ואלא כמ״ש בסי׳ נ״ש סיען ס״ו וז״ל כתבה להרמב״ן סי׳ ל׳ ולענין ס״ת שכתבו הסופרים אם שכתב שהנעל נתנה לה הרין עם הסופרים שהשטר אינו נקנה אלא בכתיבה ומסירה ואפילו ניכה קנים אלא נכתיבה

לה צייך נשטרות מנו וכמ״ש הרי״ף פרק הכותב במלוגא דשטרי ע״כ ואיכא לאוקמי דמאחר דכתבו לה בכתבת ס״ת שמכר דמאחר דכתבו לה בכתבת ס״ת שמכר דמאחר דכתבו לה בכתבת ס״ת שמכר

ז שכעו שניהן משפט תמ"ב אם פלוני חי רמ"ב ליתבע מלא מלאי שמואר בגרי
שפרע לו עכ"ל ב"ח וכ"כ הכ"מ נם פוסק כרוך ליתבע כו' שאני כשם שיש
שטח פרע לפוקח כך יש שפק פרע לאוכר כו' ולפעד"ז לפרש כפשוטו
לקמן מסבושה דלעיל שפלוקח כרוך ליתבע מלא כפרע ואין שכועת
לאוכר ליפרע שפרע לאוכר ונם האוכר כרוך ליתבע מלא כפרע ואין שכועת
האוכר מיפרע לפוקח דשם אאוכר
ליתבע לשכר והפוקח יורע שכוח פרוע
וזכיון שכח לשכות מהיתומים כרוך
ליתבע ב"כ (אבל כשהלוה חי אין
הלוקח כרוך ליתבע דשם שוקדמו
יורע שפרע לאוכר) מיהו נראה שגרי'
בכלל ג"כ שלא כפרע הוא בעכמו אן
הלוה ולפי זה שפי' היתומים מורים
שלא כפרע פלוקח כגון שיורעים שלא
זה ירו מיהם משפח שלקחו וכמ"ב
כרוך ליתבע כמ"ש וז"ל: כ כרוך
ליתבע. ומ"ת כשאת האוכר נוכש
הלוקח כיון דקבלו בעוד הלוה חי
וכשעת האכירה לא נתחייב ליתבע
עכ"ל דיליתא לא יעשון הלוה שפרעו אין זה בכלל אחרש
שכוחש עכ"ל שם ואין לאוכר תרוקף דשפלוה חיה הלוה כוחש שפרעו קודש
שאוכרו דיכא הכי דלא אחרי' אין אדם מורים שכוחש אלא נגי שכוחש דלא
ליפרע מיתומים ולא נגר הלוה דאכו לה דלא ליוסף עלה כדלקמן סימן ק"מ
סעיף י"ד ואפשר היינו שטעם כמ"ש הרש"ם והר"ן דכיון שאוכרו אין עליו
עיקר חיוב אלא שאוכרינהו שמא נפתן לומר פרוע האנו שיכול
לחזול ע"כ: נא ומשום שהוא פרוע. שפרע לאוכר ואחר יתבע לי
שאוכר לכך כרוך ליתבע ואיינו שכתבו הרחב"ם ושאוכר לעיל סעיף י"ח ושם
שאין שפרע לנלוי ואחר יתבע לי כו' אבל אם אינו שוחר יתבע לי אע"פ
שאוכרו שלא ליתבע כדלקמן סי' ק"ג סעיף כ' אבל כשאת הלוה כרוך
ליתבע נגר היורש שפי' אין שוחרים יתבע לכו ואין נפרעי שוכני יתומים
אלא כשכועה כדלקמן סי' ק"מ סעיף נ' וע"ש: נב ואין כו שאחרות אבל אם יש בו שאחרות ש"ל ליתבע אלא שוכה היתה לוה ליתבע נוכה שלוקח אבל כשאין
בו שאחרות וכרוך ליתבע ש"כ כשאינו רוצה ליתבע אף שאינו שוחר שפרוע מ"מ לא יפרע לו הלוה אבל אם שוחר שהוא פרוע אף אם יש בו שאחרות פיוור הלוה אע"פ
לעיל סעיף י"ח ע"ש ל"ד והשוכר אשלם שלוקח הוא שאשכירו כדכתיב ואכ"כ הרמ"ם והר"ן ושאחריך ושפר שפרוע לוחר פרוע שאנו אומרי' דפי' אחרי:

וכתב כ"ו כשעיף י"ד וז"ל ונראה דהיינו דוקא כשהשוכר שוהה שהוא פרוע אבל אם שוחר עיינתי בשוחבני ולא קם לי בניא שיהי' לא יריעא מילתי' כשהרי
שכועה"ת שכתב דמ"י לוחר עיינתי כשוחבני ושעיתי אלא כי יריעא מילתא כשהרי ע"ם בבית התרוחות שער ב' ס"ל עכ"ל וכן הניא הכ"ת אאו"ח כשהוי' דהרי
עיינתי כשוחבני ס"ם ולפע"ד זא שיינו אלא כי היכא דיכול לוחר פרוע שאנו שיוכל לחזול ס"ה שבאחן לוחר עיינתי כשוחבני ושעיתי ולא שהי לשוחל עוכר'שהוכו
בירושלמי דשם"ק דנשען דשהם חוזר שהוא חייב ושוקה אין אדם חוזר אלא שאחרקר היטב וכתם"ה שהוספות ורא"ם שם אבל הכא הרי לא פורש על עצמו כשלוה
ברשויה דרוש לוה שהרי שהוספות ורא"ם שם"ק דנשען כתבו דש"ל לרבינו שנשבל ולהרי"ף נעשוברא דבינהי רא"י לוחר עיינתי נאנו דפרעתי וכ"כ הר"ן שם ס"ה
כן לישת הרי"ף והרי נם"הכותב נני שאוכר שם"ם לשכירו שנאוחר שהרי ע"ם ולא עיינתי כשוחבני ושעיתי שכתב הרי"ף שם וז"ל ושוכר לשקדם
ברוחם דאחרי'דשיינו שעתם דשוכר שם"ם ושוכר שאין עיינתי כשוחבני ולא קם לי בניא שיהי כו'ואכן שאחרקר כן דליתא לשפי שעתם
שוכר ועוד שי הם דאחר שחוזל שוכר ושחלו שחוזל שהם דיכול לוחר עיינתי כשוחבני ולא קם לי שיהי בניא שיהי שוכר ושוכר ושאחר
אלא קם לי שיהי בניא שיהיו אלא כ"ל ושוכר ושחלו שחוזל ושדאחר ושוכר ושחלו שחוזל ש"ה דאפי'אחר לית לי בניא אלא הרי הוא שחוזל לו שחוזל כו' עכ"ל וכן
שחוכר שרבי שם בשרש שכותב שכתב וז"ל ושוכין לשקפת רבוחם כו' זאו דעת ר"ם שכתב דשחוזל שהם לוחר עיינתי כשוחבני ואלו אלא קם לי שיהי
שחקשה עליו הרי"ף כו' עכ"ד ועוד הקשו עליו דשחקשה שהב לשחרים לשו כל כשיכים לוחר שער שחנם הוא כרחיתא בש' שכתב שכתשה"ג וכ"ה לשרוח ושרבינו ס"ה
ש"ך רב"ב שוכח שאינו נשחן לוחר פרוע אלא שהם דשני שחוזל כו' עכ"ל הרי לשרי"ף דכשן שיכול לוחר פרוע ס"ה שיכול לוחר עיינתי כשוחבני · וכהיות כן
שם דברי כשה"ת נוע"כ"ל דהיינך דיוקא חלא כשרבי שוכין שחשיים על זא ושעם דבר זה פירשו הרי"ף בש"ך דנשען בני הכפו ביבלי ושבילו כ"י שחוי"ל
ושם ש"ך לא כשיבא יריע מילתא כשרבי אלא בני שוכרא דש"ך דנשען שש"ב הכא וכשוכח שחבני הרי"ף בשרק הכוחב לשרים ושם"ם · ושע"כ
ברוך לוחר דבשה"ת שיוירי בשעין דלית ליה חנו שיכול לשחול כגון שאכרו לשכירו שחעתר שלשחן וכ"ה ושחלו שחוזל ש"ה לשעון · חדש שפרי
בשכועה"ת עכשו שפיק כשער כ"ם בשם הרשב"ן בשער הוכות רבם הרי"ף ס"ל נשוברא דשכך ניבלי דיכול לשעון עיינתי כשוחבני ושעיתי בחנו דפרעתי ולא בא
הרי"ף אלא לוחר שחבר שכועה עכשו אינו נשחן לוחר שעיתי וכשן בשער כ"א כתב לדעת הרי"ף דבניא ידיע שילמה בשכדי ושור כשחעיין בשעה"ת שער כ"ש
ברשא שאחר שכתב דבריו שבניא שהי' בשחו' י"ג כתי' וז"ל ושעם דבר זה פירשו הרי"ף ז"ל בשלוחיו שש"ך דנשען בשעין הכהו הרי נגלי כו' ושכר כשבני זה שער
עשרים ושחנה שהקרחנו עכ"ל · הרי שער כ"ח שסיק כשם הרשב"ן שועת הרי"ף דשאין לוחר שעיתי כשוחבני אלא כשיורע שפרוע הוא ושכר כ"ח שכור וכ"י לקמן סי' ק"ד כשחו ולפי ז"ה שעם דבר כ"ש לא שם אלא לוחר שעיתי כשוחבני ושעיתי כשבשה שעבה נרוצה היא ולא שהיחין
אלא כשברי שיכא רלית ליה חנו · אבל דברי הכ"י והר"ח ושח"ע שבחשבו שחניהו שי לשכר שלקין כין פרוע לעיינתי כשוחבני הרי דשיירי
לשרים רשות שכתב וכ"י לקמן סי' ק"ד כשחו ולפי ז"ה שבחשבו שחניהו שי לשכר שלקין כין פרוע לעיינתי כשוחבני · (ונם לפי"ה ש"ל לעיל
ש"ך ל"ה רבר שחבשל שת בשכר רינו כשרוע פשיטא רחבא אלא"ה ליחא לשפי' רינא שכתב הכ"י וז"ח ושח"ע וק"ל) : נג ושחוכר נרוך לשלם לשוקח
כגר שחבתי לעיל סעיף י"ח דשיינו כל רחי בשכר ואלא שבי כשחשלם הרחים שקבל וכן כתב עור שחשבר לקמן סעיף כ' שחשלם כפי שה שבניהו : נד ואם
שניהו רוצה ליתבע חוזר שלוה עליו · כתב השח"ע ש"ך ח"ל שהיינו שנוצה שכוכר' שירש שלניו שבל לא שכבשי שכחו שלוה חיה ושכר שלוה שלוה ש"ח שלין לו שבל שניהו רוצה ליתבע ש"ח שלין שלשם שכיהו שזיקו וכתם"ה בשער בפי' ק"ו שכ"ה ולכ"ע שם שכרו לשוקח שלוה שלוה שלוה

מג מוזר ונובה ממכו הלוקח הל' משמע דר"ל דהלוקח חוז' ונוב' ממכו . מכל כפרישה כתבתי דס"ל דאפ"ה מיכו מוזר ונובה הלוקח אפי' לא קנה נוף הסער לגזר ע"פ גלוחיתו קנאו הלוקח אפי' לא כתב לו קני לך מיכו וכו' ואפ"ה ס"ל דצריך לקסוזו לגוה כספרע להמוכר ה"ה נמי ס"ל בכי אף שקנאו בכתיב' ומפרש הלוה ופרע למוכר נפטר ואין ללוקח עליו אלא תרעומו' ומיהו מסתברא דאפי' לא קנה נוף הסער דאלי בי' מיכו לא ליתנו ללוקח ואם עבר ופרע למוכר נפטר הלוה וכן משמע מדברי הרמב"ן ז"ל בחידושיו ומפרש ג' הלוקח להמזיר נוף הסער כשקדם ופרע הלוה למוכר כשקנאו בכתיב' :

מה לא

טז המוכר שטר חוב לחבירו כרינו ובאים המוכר והלוקח לתבוע מהלוה (כז) בית דין אומרים לו ליתנו ללוקח ואם יפרע למוכר מג (כח) חוזר וגובה ממנו הלוקח ואם קדם הלוה ופרע למוכר נפטר ואין ללוקח עליו אלא תרעומו' ◦ (כשמ"ש בשר כ"ג ובעיין פ"ק כ"ח) מד (כט) (ויש גומרים דהלוקח

מר"ם מכל ר"שמו מל כת"דצריך להמזיר ללוה כל דמי הסער ועור אניה לקמן הרמב קוסקי'שם נגד דעת הרא"ם נדין זה . ונגר הם"ס דכלעע"ר דלף לרבני הפוסקים דהמוחל נדין לשלם כל מה שווה הסער בשעת מחילה מ"מ כאחת לומר אחר המכירה שהכתובה נפרעת קודם המכירה בין שהיא עתה בשוקה או מלאכה או נרושה רפ"ב כגר כתבתי לקמן סעי' ל"ב פ"ק ס"ד דעיקר דצריך לשלם כל מה שווה הסע"ו מכחוב' ומ"ב תיקני פ"ה דאחרי"כ פ"מ גית' לרשמואל קוסיא בנזכר' . ומה שכתב הרמ"ם נפ' סניס קוזמין נסוף דבריו כזה והניח דאשתעין ניהא לקוחני שהיא עכשיו נ"כ נשוחה עכ"ל לא נהירא לפע"ד אלא הוציל כלום בתירוץ זה דזהי לפי מה שהקשה הוא דעכשיו היא נרושה שיוך תירוץ זה אבל לא היה צריך לשקטין ועדיין מיניט אניה לשקטיני דיכין שהיא עכשיו כשוחה או מלאכה או נרושה פוף פ"ק הא לא יכין לי ידעינן לאי מכרה הכתובה וילאח מכרה הכתובה נשאר נזוזל או אפילו נזוזל הרבה ואין מוכלה לשטרות ואי אמלה אשתא נצריכה להמזיר לו כל מה שווה הכתובה ואי נפרעה קודם לכן אניה נצריכה להמזיר רק דמים מועטים שקבלה ואין נרבה דעת הבעה"ת והמוקני יוסף ומה"נ שהנאתי שקבלו כן בפשיטות ולא הזכירו נרבריהם שהיא עכשיו נרושה אלא ואפי' כאחת כמו שכתבתי אלא ודאי צריך לומר דאפילו לאחרי"ף וסייעתא מתפרשים ס"מ אית' לרשמואל כו' ובאחת ניחו הייטו דמיחיכין לה שהכתובה היא פרוע בחצי דאי נעיל אחלה ליה אבל מ"מ לגני נפשה לא מיחכין שנפרע קודם המכירה אלא מיינת לשלם ללוקח כל דמי הכתובה כיון שבהכורה ונגרמתה שאחת מפסדת לו כל הכתובה וכ"כ הרב המגיד פ"ו מה' מלוה ופין ז' לחריש והבאתיו לעיל סעיף י"ח פ"ק ס"ה ובאתי שם שכן מנואר עוד בסער פוסקים ע"ש אם כן מוכח מדברי ה'אחיעזר ושאר פוסקים הנזכרי'לעיל דלא כדברי הרמ"ם דפרק שכותב בכ"ל . ועור נראה לפרש דהוא הפיקר ב"מ אית' לרשמואל כאן שנרמ'מפירש"י וכת"ם המוקי יוסף שם לדברי'ז"ל כריפא לתוספו' כו' שפיר הוי מנו אבל לפר"ח ז"ל פשוט פוכר דמוכלת דמי הסער מעליא מאלא ולא אם פקבל בלבר וכאו שהפכיחו הרמב"ן והרשב"א ז"ל אלי מנו אינה אלא וראי שפי ניחא לה דמוכר מעליא כו' אינה אלא לאחר דלא מדין מנו אחיהן עלה אלא דכיון דקא מודה דפריא היא ומוכר מעליא הוא זה היא מילתה וכאחן דאחרה מחול לך דמי עכ"ל ומפיים שם הני כפוף דבריו הרשב"א והרשב"ץ משתע שם מדבריו שהם לקוחין מהרשב"א והר"ן שם כן הרי דעת ר"י והרשב"א והר"ן והכ"ו נשם כן דלא כהרא"ם פרק הנזהב כזה . ונם הנאתי לעיל סעיף י"ח פ"ק ס"ו ממניר נשם פ"ו מה' מלוה ופין ז' לחריש והבאתיו לעיל סעיף י"ח פ"ק ס"ו ומשם מכחי הנרפתים ונשם הר"מ בן יוחא רכי אחרה פרוע הרי היא כמילו עכשיו ופין לך ממילא נדולה מזו ונם נסיחן פ"ו סעיף ס"ק י"ח הוכחתי שכן עיקר שם כן עפיטה נמי דלישתיכו לדברי הרא"ם נזכר לעיל דפרק הכותב . ודלא כשטר והמשכר הא"ע סיחן ק"ם ס"ב שכתבו נשיטות כדברי הרא"ם ולא הביאו שום פולק וכבר הובאתי מן הש"ם ופוסקים דלישתא אלא נאחת וכל זה נדור : כז בית דין אומרי' לו ליתנו ללוקח וכופין אותו ככך וכ"כ נחתו'אחר'א ן' בשן סי' קס"ו ופשוט הוא ונקלא מיהא שם המוכר אינו רוצה לקבל הפרעון ואמנו נריך לשלם ללוקח וכן אפילו המוכר רוצה לקבל נריך לשלם ללוקח אבל אם לא השניח כל הכפיות ופרע למוכר נשר מהלוקח שכאשר השטר נאותו פרעון ושוב אין לבית דין עליו שום עסק : כח מוזר ונובה ממנו הלוקח . פי' הנ"י מן המוכר ויפה פירש דאלו מן הלוה אינו מוזר אף שטר הלוה ניזוי כ"ר וכמו שאכאר וכן משמע בסמ"ע ס"ק י"ב וכן כתב הרשר"ם בתשו' סיחן ק"ב וכן כתב הבית שרש רק מה שאחלק בכ"מ דבשכתבו לו בבית דין פשק דין מייב הלוה לשלם ללוקח לא נסיבא לי וכמו שאכאר ז"ל אבל אם אין הלוה רוצה לשתוע לבית דין וקדם ופרע למלוה אין ללוקח על הלוה אלא תרעומות מפני שאחל המלוה שעבור השטר באותו פרעון אבל בית דין דהייבו שכתבו פשק דין דהלוה ישלם ללוקח פשיטא דאם אחר כך פרע למוכר מייב לפרוע פעם אחרת ללוקח שכבר נתחייב ללוקח מדרבי נתן דכילקמן נסיחן ס"ו סעיף ל"ט ולא נסיבא דמה שכתבו לו פשק דין אין לא רכיון שפשקו לו בבית דין ואמרו לו נתאן דכתבו דמי הלוה הפק"ם פשור הלוה הכך פעמי שיתאנר ואם כן ה"ם כתבו לו נם מה שכתב שכבר נתחייב ללוקח מדר'נתן דכיון דלא נסיבא דמה עניין לא נתחייב כלום ללוקח מדרבי נתן שהרי המוכר אינו מייב כלום ללוקח עד שיקבל הפרעון ולא דמי לפק דר'נתן דלקמן סיחן ס"ו דהתם אף קודם הפרעון נתחייב הלוה משום דבשבי נראה לרשמון ולהלוה הרשמון מייב לחלוה הרשמון ג"כ אף קודם הפרעון נתחייב מיד הלוה משבי למלוה רשמון וכי פרע אחר כך לבשי לא פקע שעבודיה כזה מפי דאית ליה למלוה רשמון עליו משמ"כ הכא שהמוכר אינו מייב עכשיו כלום ללוקח רק כשמקבל מעות הפרעון מייב לו וכשמקבל הפרעון ואחל המוכר שעבור השטר באותו פרעון שוב אין ללוקח על הלוה כלום דכיון שעבר על פשק דין מ"מ כשפרע לו ונחחל השטר פקע שעבודיה דלוקח . ומפי שעחל כ"ע עיקר פי' הבית יוסף דאפילו עבר ביזוי בית דין אין ללוקח חוזר וגובה מן הלוה ודלא כתבו'אחר'א ן' שכן סיחן קס"ו שהאריך כזה לפרש דהלוקח חוזר וגובה מן הלוה כדברים שאינם נראין בעיני ס"ם ס"ק ט"ו ל"ל דאפילו קדם ופרע הלוה למלוה מוזיל מידו הלוקח אבל (וכפרש מ"ם מהר"ם ן' שכן שם דהרחב"ן שהניא שכור לקחן הלוה עכשיו מקום כאותו מקום ופרע למוכר ופ"ז שמזיקין דהלוקח נוכה ממנו ע"כ לא נסיבא דהתם כגי שהוא עכשיו ומפ כן לא נרע זה פרועים וכתה שכתב הרשב"ן שם להריח ולברכרו יהיו דברי הסור שומרים זפ"ו דכאן הניאו אני דעות ונם משמע לכאורה שתופסים עיקר הריעה הרמבו' ולקמן ס"ם ס"ב לא הניאו לו בבית דין וכתבו לו פשק דין שחייב הוא לשלם ללוקח אבל אם מכירו כשום שכתבתי וק"ל . דהא פשיטא דהא דקי"ל שהמוכר שם"מ ומזר ומחלו מחול מיינו אפילו מאמרו לו בבית דין וכתבו לו פשק דין שחייב הוא לשלם ללוקח אבל אם מכירו כשום שכתבתי וק"ל . ועור דמהריבן כש"ם פרק שכותב נם הוא מפרש דמיירי שחייב לשלם ללוקח אבל אינה מוזיל מידו ללוקח אפילו כך ואפילו אם מכירו כש"ם פרק שכותב אי אמרי' שחייב הוא לשלם ללוקח אבל אם אינו מכירו כשום שכתבתי וק"ל . ועור דמהריבן

מש תנהו למעמן כמעמד שלפתן פי' לראובן תמר תנהו למעמן כמו' כמעמד שלפתן יפד דסיינו ראובן ושמעון ולוי וזה מכני בחלוה ס"פ כמו שיתבאר לקמן נר"ם קכ"ו וכאן בא פשוט וחמפר' ללמדינו דכשנותן לו פקוד כמעמד שלפתן תע"ג דקנה שמעון ההלוה והשיעבוד מהלוה ומלקוחותיו אפ"ה אינו יכול להוציא נוף השטר מראובן מפני שהוא"ם לאן שכי קנייני קנין נוף השטר וקנין השעבוד ואין מ' מסס נקני בקנאת סבירו וכ"כ בעור ע"ם : כ כופין למלוה להוציא כו' ל' העור שרשייה של הוכח היה אצל המלוה ואין כוכחין לו עדותו ורשיותו אכ"ל וכ"כ הטו' והמחבר כפ"ם ס"ו ע"ש : נא תנם ללוי כמעמד שלפתן כו' הכי דינו אומה לדין שלפני זה שפס היה הלוה ונפ שמעון הוכח כמעמד שפיכה לו המנה אלא שלא הקנה לו נוף השטר וכאן אינו דלא היה הלוה כמעמד רק הפקיד היה כמעמ' עם המפקי' והמקבל ומן הדין היה זוכה לוי בנוף השטר שהקנה לו ש"י שמעון שכיון שהיו כמעמד אלא מפני שלא זכה בהשעבוד כיון שלא היה הלוה כמעמד לא הקנה לו ונ"ל : נב בין במסירה בין בפלוגין בתחלה בדברי המקבר ס"ד ונס בשור לדעת הרמ"ן דלא מהני לית ליה בפלוגין כתיבת קני לך ליהיו כו' וס"ק כל היכא דלא הקנה השעבוד כלא' לפי מה שהוא בן בפלוגין והיינו דכותב לו קנה לך כו' ולא מצר לו בשט"ם בן במסירה והיינו דמסר לו ולא כתב לו קני כו' לא הקנה נוף השטר :

נג ודוקא

(מה) דאמר ליה לא היה לך ליתן לו הובי קר שיראה לך שקנאו ממני כדין קנייתי שטר ס (מתוס' כרמן פי' ס"ו ועיין ס"ק ס"ה) (מו) (ופס מין מלוה יכול למכור יפול לפוליפון מן הלוקח כלום הוחיל ותפס) :

יח ס (ר' יוחנן ני"ד) יש מי שאומר (מז) שאם זקפן במלוה על שמו רינו כגבה :

יט ס (סור נפס הרמב"ם כל הסעיף והוא תנפא"ת שטר כ"ם שכך הסיב לו הרמב"ן) ראובן שהיה לו שטר חוב על לוי ואמר לו מנה יש לי בירך בשטר הם תנהו לשמעון במעמד שלשתן (מח) קנה שמעון אע"פ שלא נתן לו השטר ונשתעבדו לו הלקוחות כפו שנשתעברו לראובן אלא שאין שמעון הזוכה יכול להוציא נוף השטר מיד המלוה אלא שמעון תובע ללוה ואם יכפור או שהוצרך לגבות מהמשועבדים ס בית דין כופין למלוה להוציא השטר ודנין על פיו ואם פרע הלוה לשמעון הזוכה מוציאין נוף השטר מיד המלו' ומחזירין אותו ליד הלו' כ ס (כפול לקמן סי' קכ"ו סי"ב) ראובן הפקיד שטרי חוכות אצל שמעון ואמר לו שטרות שהפקדתי בירך נפ תנם ללוי במעמד שלשתן כל זמן שלא חזר בו ראובן יש לשמעון ליתנם ללוי חזר בו יש לו להחזירם לו שכל זמן שלא קנרה השעבוד שבהם לא קנה גופם נפ בין במסירה בין בחליפין בין במעמד שלשתן (מט) ואם כתב לו והקנה לו הן וכל השעבוד שבהן והמחהו אצל אותו שמופקדים בידו (נ) המחאה זו כמו מסירה ונמצא שהם קנויים לו בכתיבה ומסירה :

כא ראובן

(ופף על גב דפפיש'ראומר לאחרינו הן תנהו אלי שניך לפלוני והתן לו זכה פף על גב פלא קנה בעודו ביד מבירו משפש שפין משנע נקנה בקנין התם היינו משום שהתן לו במלוה וזה פלוה הוא לייתן וכשהתן לו הרי הוא כפלו הוא עצמו התן לו משפ"ם כאן פלא קנה לו רק שחכר לו ולא ניחא לפלוה ליתן רק שהתן לו ותעצמו תכת שהיא שבור שהמכיר'שהמה כדין וא"כ כיון שאין המכיר' מכירה מיד פלוקח להחזיר התשוה) וע"ם הרא"ש וספ' מוכר ובונה מ"ש דאמר לית כו' ולא כתבו מוכר ובונה פלוקח היינו משום דחיישי' כשים לוה לשלם ס"ם המוכר מוכר נשטרו על הלוה וחם לו מצל הלוקח ולא הוכרכו לכתבו כי פשוט הוא • וכראה שגם כוונת הת"ם שם הוא כן דקאי שם שהראובן שהיה לו תעות ביד כותי ונתן סימן לשמעון על הכותי שיקבל ממנו התעות וקבל ואמר כך הוא לאחר בו ואחייתי ראייה מדברי הרא"ש הנ"ל דאפי' כחידי דאין הקנין כתפש אם זכה וקבל כבר תו לא מפקי' מיניה כו' ורוצה לומר דלא תיפוש דיוכל לאחר לומר לשמעון אני נעל דבריס שלך שקבלת מעות שלי אלא תו לא מפקינ' מיניה כשניל ראובן אלא נרין ראובן לחבוע את הכותי וכוונתו להביא ראייה מהרא"ש דאפי' ראובן לאחר על הלוקח המלה ואפ"ג דפשט דבריו אם לא שמחן כן ח"מ יש לדחוק כמו שכתבתי דאל"כ קשה עליו אף לאחרון דמה מילוק יש בין לוה ללוקח • ועור דבהרא"ש מיכח דאלו לגבי לוקח אין הקנין כתפש אלא כשיוצ ותפש מחילה ובכי מוכחינהו מדברי רש"י ובה"ג שם וכן מוכח בתוס' ובהגהת מרדכי שם בפ"ק ר"ת וכן בתוספות פרק חזקת הבתים דף ח"ת ובהגהת מצר"י שם ובכ"מ מוכח בהדיא דאם לא הקנה לו אינו יכול לסלק עצמו מהמכור (וכן יש להוכיח עור מלקמן סימן ר"כ ס"ג וסי"ג ומכמה דוכתי דאף אם הפקנה הקנין לא יכול להוציא מהלוקח ס"ק) ופסמ"ע ס"ק ח"ו שכתפך מהריו בל"פ (עיין בתשובת מבי"ט ח"ג סימן רם"ו) : סו אפס אקפן כו' נראה דדין זה כלתר מתני' דאחרי' בפ"ם ס' הבותח כתב ליה שטרא על אחיה וכראקפן סעיף כ"ג דלמא בפוקפן על שמו ריכו כנפא • ועור מפמע כן מהדיוקים שנתבארו לקמן סי' מ"ו סעיף י"ד עד סעיף י"ח ואחה שכתבר בי"ד סי' קע"ו בא נגי לוה מן הגר כו' ע"ש וכן עיקר : סח אפס שמעון כו' ונשתעבדו לו בלקוחות כו' ולפי מה שכתבתי לקמן סעיף כ"ם ס"ק כ"ד בראיכות דאינו נקנה כמעמד שלשתן אלא נוף השוב שטר לא יהיכנו אלו שנשעבד זה ולא נשתעבדו הלקוחות לשמעון ויכלי למיחר לאו נעל דברים ניחן לא ומש לוי נאמן לוחר פרעתי לשמעון כלפון שטר בידו בכתיבה ומסירה • ולפ"ז נם מן כופין לחלוה להוציא השטר • והיה נראה לומר דכיון שנחלק לוי מחנו בחמעד שלשתן ומחמתו לשמעון ס"ס הוא ליה השטר שניהו פרוע אף נראה כיון דלא נפרע נהניה ומן לא חלנו בפירוש המחחת השטר שניהו הוא עד שיפרע לשמעון ואפ"ה לא יפרע לשמעון אני יכופר לו ויאמר פרעתי לו יוכל לחזור ולהקנות השטר לשמעון בכתיבה ומסירה וינגה מחני ואפ"ג דנעלמא חיו בחמעד שלשתן מכל מין למחמה כלום על המחמה הכא כיון שבניהם בחמעד שלשתן אלא שנשעיך זה ולא נשתעבדו שלא יחבעו עד שיפרע לשמעון בניהו • ולפ"ז אם ראובן היה חייב לשמעון וחמחה ללוי ואח"כ חזר לו פרעתי לשמעון אע"פ שהנרך לנבות מן הלקוחות כופים לראובן שיתן בכתיבה ומסירה לשמעון דאמר שהשטר שלפני ביד ראובן מרקמה לפקנותו אם ס"ס לשמעון בכתיבה ומסירה אם כן אמחמה נם נראה שמעון מראובן נלוי והלכך אמר שעבודו לוי אינו פורע לו אי שנרך לנבות מן המשועבדים שביד ראובן ליתן השטר לשמעון בכתיבה ומסירה או יפרע לו מעותיו שהיה חייב לו אבל אם לא היה חייב ראובן לשמעון כלום רק שחתן לו בחמה המוב שהיה לו ביד לוי ואחמחו אבל לוי כחמעד שלשתן אינו מחוייב ליחן לו עוד השטר בכתיבה ומסירה כי מה שבחרבה בחתן ולה אלא בחרבה לא בחרבה • חלכך אם לוי אומר פרעתי לשמעון כאמן וכן אפי' הוכה אלא פרע אינו יכול לנבות מהמשועבדים דמיישינן לקנוטיא • וכראיתא בדוכתי פוכי דיכול לגבות לשמעון פרעתי אין נוחן מן המשועבדים ונחבאר לעיל סי' ל"ם סעיף י"ם ס"ק כ"ה ולקמן סי' ע"ם סעיף י"ב ס"ק כ"ם אבל אם רוצה ראובן אפ"ב מורהו הסוב לחת השטר בכתיבה ומסירה לשמעון יכול לגבות הסוב מלוי ולא יבא לוי לאחן לוחר פרעתי ונם יוכל לגבות מן המשועבדים • כך נראה לי נדייקים הללו : סם ואם כתב לו כו' ואמחמו כו' נראה שהשטען מהופך ונעיינן שמחמתו חחלה ואחר כך כתב לו' דאז נעני' החסירה קודם הכתיבה כדלעיל סעיף ק' כן נ"ל : ע ההמחאה זו כמו מסירה כו' ס"ק על הסור והמחבר שכתבו כן בפשיטות מהרי הרמב"ן מוכיח על זה ומביאו להרמ"ם בשטר כ"ל סוף פ"ג וכמ"ש ני"ב שנמו וגם קשה מהרי הרמב"ן כתב שם לדברי הרא"ש דשטרות נקנין בחליפין ס"ם שם המחמו קנה אותם דפוס ליה המחמה שחוים מסירה כו' אלא שהין דעת הרשבו"ם נראה כן שכ"ל שהרי המחמו שלשתן וחליפין מה ליכא אית לחו ואפ"כ מחמר שפפק השור לעיל סעיף ק' דשטרות אינם נקנין בחליפין דחליפין לא הוי כמסירה ליה פפק כאן דהחמחה הוי כמסירה ואחר כך כתב לו' דאפי' בהמחה קנה ואינו נוחן לו אלא כתיבה ומסירה ע"ש • וא"ת לעניו דיכול אין לחוכיח כאן מבבת הרמב"ן ופן נראה דעת הריטב"א פרק הלוה מקדש דף ל"ו ודין מעמד שלשתן אינו נקנה בכל דבר שנוסו מחון ולפפוקי שטר דבעי כתיבה ומסירה ולא חיקני במעמד שלשתן כחופקר אבל מחרים שקבל עליו ליחנו לזה דמאי מהני להאי קבלתא אבל בפקדון דעלמא כיון דקבל עליו זה כתרוקבה רשות חפקיר מעליו ובחתייב זה ליחנו לו וזה מבואר עכ"ל • ולפיכ למיחר דיוייני בלא כתיבה דבפ מחלק בין דבר שנוסו מחון לפפוקי שטר כו' • ועור דפס כן מאי בריך למימר שלשתן לפ בכתיבה ומסירה לא מהני מעמד שלשתן לפ בכתיבה • ועור דפס כן לא סום ליה לחמוס אלא לנרש דהייגו כשלא כתב לו קני לך בו' אלא נראה שדעתו כדעת הרמב"ן :

כא (סור מנשה"מ סעיף כ"ג מ"ס) ראובן היה לו שטר על שמעון ולוי והוא בו ומכרו ללוי הער אין לוי חשוב נוגע בדבר ולא חיישינן לחשדא לומר שהוא חתם לו שקר כדי שיקנהו ממנו אחר כך לפי שהשר האחר לא היה מסכים עמו להעיד שקר בשביל הנאתו של לוי (סמ"ע) נג (ודוקא אם העיד מתוס על הספר אבל לא יוכל להעיד על פה) (עפ) אבל אם מכרו לשני עדים החתומים עליו חיישינן להכי ואם אין הלוה מורה בו אין יכולין לגבותו:

כב ראובן שיש לו שטר על שמעון (פב) ונתנו ללוי בכתיבה ומסירה כו והיה שמעון אחר מעירי המתנה ואחר עמו ורוצה ראובן לחזור מהמתנה ושוטן שהשטר פסול לפי ששמעון הוא נוגע בערות שרוצה להעיר כדי שיפטר מבעל דינו שהשני נוח לו הרין עמו והרי הוא חשוב נוגע ברב כג (עג) המוכר שטר חוב כרינו לם (ער) אם חזר ושחלו ללוה (עם) מחול (ר"ן פ' הכותב בשם רש"י ורשב"ם) נו (עו) מיהו מין הלוקח מחוייב לתמוך ללוה שטרו ויש

נג ודוקא אם כתב מתוס כו' אבל אם כתב מתוס מסתמא דכל שכתוס מסתמא כתלג נקבר עדותו בב"ד בשטר תתימה ואו לא הוה כונע בדבר משנ"ב כשלינו מתוס וכל שתה להעיד דשתה בשעת עדות בכר פוה כונ' בדבר וק"ל: נד ויש מתעון לאחד מתיד' שתתנה על מסתמא שתיירי שהקנה לו בשט"ם לפני עדים וא"ל שיכתבו לו בשטו בכתיבה דקני לך ויהיו כו' ע"ד שנתנה לפני ב' מהן והמוכר טוען שתם שתת שמתת לך שט"ם בכ"ל אבל לא זכית כו כיון דאחד מעידי בכתיבה דקני לך כונע נתנה דהוה פסול וה"ל מילי במילי.

מיהו מדסיים וכתב דשטר כונע בדבר מסתם דפיכולי הוה מפני שהין הכו מתחיכים לו ושרוש להעיד שקר דומיא דכונע בדבר שכתב בשטר והמוכר לפני זה ולפי מ"ש פסולו הוה אע"פ שאותו שתת מסוס דשטר פסול וה"ל מילי במילי לכן נ"ל דנשט כאן מיירי שרהוכן כופר וא"ש וכתבו ולפי שכתב כו' נס כתב ורשם דאוכן לאוור בו כו' הכל הוה לפי שטרשה לפניהו מתוך שכתב שניה לו כתוב בו שנתנו ללוי ושתם שכופר נרשה שדעתו שרוצ' לאוור בו ולא שהיה שקר מע"קרו וקתם דאע"פ שדין שמו ומיהו דומה לדין שלפני זה דשתני כאן דמיד משע' שתתנה נרשה הריעות משנ"ב כדין שלפני זה דכשע' שתת"מ לא היה ריעות ומיהו דהן שתומי ה"ל כאלו נכתב עדותן בב"ד וכ"מ שם שם ודו"ק: נה אם שור ושחלו ללו' מחול כשר"ד כתבתי בשעם וכו' ה"ל למ"ד שמכירת שטרות מיהו קנין נאור רק מדרבנן דכיון דמהודרי מיהו מכור מ"ם יכול למחול מלגמ' לאו"ת מכירת שטרות דאורי"ת מ"מ היינו דוק שבעוד נכסיו שלו אבל שיבעד נוסו שלו הוה שהיה משובד להמוכר בשעת פלוגה מיהו יכול למחול ונשאר שלו המוכר המוכר בהמחילה נוף שלוה שנשאר כידו מיד הלוקח נשקע נ"כ שבעוד נכסיו דנכסי הלוה מיהו משובדי להמלוה כ"א מדין ערם דנכסי דלוכי פרעון ליה וכחקום שנשם שלוה משם המלו' נשם הערב וכ"ש הטור והמחכר כסוף פי' מ"ם ומיהו דוקא למת שלוה דנוב' המלו' מוכם שלו' דשם לא נשאר שלוה מחת המלו' ועד"ר: (נה"ם וכת' מהרי"ק שורש קפ"ט דיכול למחול אע"פ שלא הניח עדים שלא שמע אע"פ שלא נתן לו אלא שטר ואין פרעון ואפי' כתב תחלה דפוסל כל עדים שיבו בעל המחילה מ"מ יכול למחול כי' מהרי"ק שם ורשב"ם ס"ק כ"ו וכתב ר"ן ז"ל ונכתוב בשטר שע' כ"ו שם כתב מור"ם דאפשר' אין המוכ' יכול למחו' ע"ם עכ"ם): נו מיהו מין הלוקח כו' וכת' רי"ו כ"ל דהכרי הרש"ל ע"ק דין ג' לקמור שטרו ד"מ כ"נ: נו ומפי'

עפ אבל אם מכרו לפני עדים כו' אין יכולי' לגבותו דין זה אף אנם בסור כתב כן ומוה הנעל התרומות לא נהירא לי דאם היתה דבשי' מייתינן להכי לעכין שאין יכולים לגבות נו אם כן אמכרו לא' כיוסה להכי והילך כאחר שהלוה מסכים ניחו אם כן אנו נכשיר כל הספר על פי עד אחד וכ"ש כתבו התוספות פ"ק דנסין (דף י' ע"ב) והרשב"ם ורבינו נסי' שם אמת דאחרינן שתם וכיון דאחרים יכולים לגבות מדי לכאוף דאי לא הוה אחרים לא היה מסכים לכתוב לו שטר אחר אחר שכבר נתן לו מעות אבל אם מכרו לאחרים אפשר דאחר

ג ואפי׳ אם התנה כו׳ הטעם דה״ה להתם שלא יוכל לעשות מה שיכול לעשות כ״כ כ״ו ועפ״ר אם כתבתי דה״ל דכיון דמקלו כבר נפטר עליה ואינו יכול למוכר לעשות תנאי לנרש בו זכות עלות לבע׳ המשיל״ו ול״ד למתנת עם הלוה שלא ימכנו בשבתי דהתם מקבל עליה על כספו התנאי לבטל זכותו וק״ל אלא אם כן מלוה על המשכון ומוכר לו המשכון בלא רשות המלוה כ״ה הדמי מקבל וכמ״ש בסמ״ע ס״ק ל״ב כזה מוסיף דמכבי התנאי ומקבלה מקבל מכספו לאיבוד בכל דמי הספר כאשר היה נוכח אם לא היה מוכל לו לכן נראה דדוקא בשמיטה דכספו הוא דהשמיטה היא משמטו וכשהתנה ה״ל כאומר בפירוש אני לא אתן לך אתן לך אתמי׳ בתוכ׳ אבל כזה דקאמ׳ לא אתן לך אתמי׳ לא נירעו בדברי׳ שכאן יפלים לו דמי הספר וק״ל: כא ואפי׳ פירש כו׳ כתב מהרי״ק בשורש קפ״ט ואם קנין מעל הוה מעלה בעצות ד״מ כ״ד: כב ואין לי לפלפל כו׳ עד הלוה פורע כל החוב כו׳ לפ״ז פשוט כשמוכל החוב או פירש להלוה פסק החכ׳ כפשי׳ ל״ב דלרבי׳ לפלוקח כל החוב ״מ״ת המוכר יכין פירוש מוכל לעצמו דהלוה הוה מלה מחיל לעצמו לא היה מפלס כלום מטעם שכת׳ הלין בה לפלוקח ק״ל כיון דהוה וכיון דהוה לעצמו פלוח נרין לפלס כל דמי הספר לב״ע אפי׳ לרעת החולקים שכת׳ מור״ם בסמוך כפ״ם ל״ב בשם דה״ל דהמוכל ה״ל לפלס הלה מדמים שקבל וק״ל: ם מהך לעצמו יכול לחתול בפרישה כתבתי דיה״ל לפלוח ל״ל דנרין לפל לפלוקח ולע״ב אין לה לפוך ומחילה דיכו כפר מוכל ואפלונת׳ הו׳ כוס דלמר מפלס דמי כל הפס ולמר מה שקבל ודו״ק:

פה ואפי׳

ג ואפי׳ אם התנה כו׳ הטעם דה״ה להתם שלא יוכל לעשות מה שיכול לעשות כ״כ כ״ו ועפ״ר אם כתבתי דה״ל דכיון דמקלו כבר נפטר עליה ואינו יכול למוכר לעשות תנאי לנרש בו זכות עלות לבע׳ המשיל״ו ול״ד למתנת עם הלוה שלא ימכנו בשבתי דהתם מקבל עליה על כספו התנאי לבטל זכותו וק״ל אלא אם כן מלוה על המשכון ומוכר לו המשכון בלא רשות המלוה כ״ה הדמי מקבל וכמ״ש בסמ״ע ס״ק ל״ב כזה מוסיף דמכבי התנאי ומקבלה מקבל מכספו לאיבוד בכל דמי הספר כאשר היה נוכח אם לא היה מוכל לו לכן נראה דדוקא בשמיטה דכספו הוא דהשמיטה היא משמטו וכשהתנה ה״ל כאומר בפירוש אני לא אתן לך אתן לך אתמי׳ בתוכ׳ אבל כזה דקאמ׳ לא אתן לך אתמי׳ לא נירעו בדברי׳ שכאן יפלים לו דמי הספר וק״ל: כא ואפי׳ פירש כו׳ כתב מהרי״ק בשורש קפ״ט ואם קנין מעל הוה מעלה בעצות ד״מ כ״ד: כב ואין לי לפלפל כו׳ עד הלוה פורע כל החוב כו׳ לפ״ז פשוט כשמוכל החוב או פירש להלוה פסק החכ׳ כפשי׳ ל״ב דלרבי׳ לפלוקח כל החוב ״מ״ת המוכר יכין פירוש מוכל לעצמו דהלוה הוה מלה מחיל לעצמו לא היה מפלס כלום מטעם שכת׳ הלין בה לפלוקח ק״ל כיון דהוה וכיון דהוה לעצמו פלוח נרין לפלס כל דמי הספר לב״ע אפי׳ לרעת החולקים שכת׳ מור״ם בסמוך כפ״ם ל״ב בשם דה״ל דהמוכל ה״ל לפלס הלה מדמים שקבל וק״ל: ם מהך לעצמו יכול לחתול בפרישה כתבתי דיה״ל לפלוח ל״ל דנרין לפל לפלוקח ולע״ב אין לה לפוך ומחילה דיכו כפר מוכל ואפלונת׳ הו׳ כוס דלמר מפלס דמי כל הפס ולמר מה שקבל ודו״ק:

פה ואפי׳

והב״ח נפ״ב סי׳ כ״ח סעי׳ י״ח כתב בדברי הר״ן ע״פ הלי׳ מקום לעיל לא נהירין דהא אין לנוח על הפקח כלום ובפתלוה קרקע בשטר הוה כשמוכל החוב ומקנה לפה״ס בשטר אינו מועיל לו כלום ואין לחלק בין שטר לשטר ומה שכתב דאם נתן לו המלוה קרקע בשטר אינו מועיל לו כלום ומקנה לפה״ס בשטר אינו מועיל לו כלום ומקנה לפה״ס בשטר אינו מועיל לו כלום ומקנה לפה״ס

וכתב בשלטי גבורי' פ' הכותב סוף רף תקפ"ו אחזר לפשיטו ענין למחול מס יגיע לו ליורש סוף הנסה בתחילה זו ובלבד שלא יפסיד המלוה עצמו ולא יוציא מזה מה שיגיע לו ליורש סוף הנסה בעובדא דקריבתיה דרב נחמן ע"ש : פג ים מי שאחר מחמעות מס"ם אם בעובדא דקריבתיה דרב נחמן ע"ש : פג ים מי שאחר כו' יכול לעשות סוכר כו' ים לדקדק מלי דשעיף ס"ו ואולי קס"ל דיכול ליתן לו כך כתוב בשו"ת שפסרת אבל נס זה פשו' נגם מוכרח הוא בס"ם פ"ק דמציע סוף רף י"ם וכבל הפוסקי' ולפ"ז ס"ל למחמ' לכתבו בלשון ים מי שאחר ופשר דמשום הו להקריך זמן הפרעון ובקיה בל' ים מי שאחר שאין זה מבוח' בס"ם ופוסקים - אבל מ"מ גם זה נראה בכון דכך לי מוחלי ליתן כמו מוחלו למתרי - ומשמע דס"ם דיכול למחול מני הסבר אז חלק מחבו : פר וכן כל שבתן כו' ורייני' ליה ליערבל כל זכות סניח לו לכותי כמ"ש הרמ"ם בתשובה ובה"ג לקמן ס"ם שם"ם ועיין בתשו' שאלרית יוסף סי' כ"ח - וכתב מהר"ם מלובלין בתשובה סימן כ"ב לך שם כתוב סוף סיח סים שלם ויש למוד סיאור מדברי ויתוב ויתבע המוב מן שלום פיום שנית בדרך הלוקח או המקבל מחנה להעתיר ערב שלא יבי' לו סוס סיוף מסכותי וס"ם - ועיין מ"ם לקמן סימן קכ"ו ס"ק כ"ם - ועיין עוד מדיני ישראל הנה מחמת כותי בסימן מ"ם סעיף י"ו וסי' קמ"ם סעיף ס"ו וסי' קכ"ד ס"ו וק"וס קכ"ם מ"ם שם בחקומות שלו : פם

הגה לעיל ס"ם סעיף ס' (נס בעור שם סי' ז') כתבתי שאם ראובן נוה לכתוב שטר שלו על שם שמעון אין שמעון יכול למחלו הואיל ואין המחוז שלו אבל ראובן יכול למחלו כי הוא נקרא בעל השטר סב ואפילו לא מחלו בפירוש (תשו' רשב"ם סי' תתקב"ו) רק שאמר לנוה כל מה שכידו או כיוצא בזה נס שטר זה נמחל לף על פי שכתב על שם שמעון :

כר ° (במוקי יוסף פ' מי שחת בשם הריטב"ם) (פג) יש מי שאומר שכל שיכול למחול יכול לעשו' שובר הודא שנפרע או להאריך זמן הפרעון סב ומשלם כפי מה שהזיקו :

כה כותי שמכר שטר חוב לישראל ° (שם בכ"י בשם ריטב"ם) יש מי שאומר שכיון שבדיניהם כל זכותו מכר כדיניהם דייניון ליה שאם חזר ומחלו אינו מחול ° (שם ובתוס' ריטב"ם בב"מ דמו' י"ז) (פר) (וכן כל שנתן כדיניהם אפי' בלא כתיב ומפיר' מהלם) (פה) וישראל שמכר לכותי כאלו מכר לישראל :

כו ° (כ' הרשו' בסור ועיין ס"ק ס"ה) יש אומרי' שאם כתב לוה למלוה (פו) משתעבדנא לך ולכל דאתי מחמתך ומכרו למי שהיה נולד בשעת הלואה סב (פו) שוב אינו יכול למחול (פח) ו"א סד שאע"פ כן יכול למחול הגה

פח ואפי' לא מקלו בכדי כו' דין זה בכלל בח"מ בחקב' בעלמו בסי' ס' ס"ו ס"ם : סב ומשלם כפי מה שהזיקו בהלרמת ומן ובכוחך בפני' ל' כתב בשמין ב"כ בהיוק פי' מה שהזיקו בשמחל בשטר לנמרי כפי מה שהוח : סג סוב אי יכו' למחול שעמו כיון דמתקלת בכתיב' שיעבד נפשו לו ב"כ ל' הוא עלמו עיקר המלו ולא שייכי בני טעמי דכתבתי לעיל בס"ק מ' וכתב הר"ן בתשובה סי' ס"ם דדעת זו עיקר ומכן הסכימו נדולים המקרונים ד"מ כ"ם : סד שאע"פ יכול למחול עד"ר סם כתבתי לשון הרמ"ם דמוכח מינים דבני י"ם ל' דבוה קונם שטרה שטר הלוואה כלומר אם מחל לו מחמלה ומ"ם נחי כתב מו"ם כר"ם דלא כתיב ואע"פ כ"ם דשטר שכתב בו מני משעבד לך בו' נקנה בחסיר לו מני משעבד לך כיון דנשתעבד לו מחמלה : פם שמוכר

סם שהמוכר לא היה חייב ללוקח פי' סוס מוכ מתקוס לאחר דאם היה חייב מסופכב לו זה הסטר מדר' כתן אפי' כלי מכירתו ואין כיד המוכר להזיל לו למלגו וכמ"ש בסי' פ"ו ומ"ש מור"ם בר"ס זה ע"ל וכן אם אין למוכר לשלם לו כו' היינו לשלם לו הדמים שקיבל ממנו בעד לקיחת הסטר משא"כ כשמשל הסטר אף דמי המכירה אין מגיעין מיד הלוה כיון דכבר מצל לו אף דאין להמוכל לשלם לו אם הקנה לו הקוב עצמו כו' סי' אלא הקנה לו הסטר"ם כי אם הקוב שכו : סו דאינו

סנס (מרדכי פ"ב דכתובות) יכול למקול היינו אם אים לו כמה לפרוע (פט) אבל אם היה חייב לו ואין לו כמה לפרוע שתכסיו הלוה מסופכב לנוקב כתו שיתכהר לקתן סי' פ"ו (ג) ואיכו יכול למקול (רמב"ן ונ"ל סי' פ"ו ס"ק י"ח) ויש חולקין ונ"ל סימן פ"ו סו (נא) ואם הקנה לו הקוב עצמו אנב קרקע (כ' הרעוה בתרכי פ' הכותב) יש חומרים דאיכו יכול למקול (רמב"ם פ"ו מה' מכירה) וי"א דהאן כאן כגון קכין דאינו

יש חומרים הא דמוכר סטר קוב שהמוכר לא היה חייב ללוקח לו אים לו כמה לפרוע אבל אם היה חייב לו ואין לו כמה לפרוע שתכסיו הלוה מסופכב ללוקח כתו שיתכהר לקתן סי' פ"ו ויש חולקין ונ"ל סימן פ"ו סו ואם הקנה לו הקוב עצמו אנב קרקע (כ' הרעוה בתרכי פ' הכותב) יש חומרים דאיכו יכול למקול וי"א דהאן כאן כגון קכין דאינו

לעיכן הלוה דס"ל הרשבם כגר הלוה אבל מ"מ בעיכן שיכתוב לו קבי לך כו' דאל"כ לא קכהו מן המוכר ועדיין של המוכר היה ויכול למשלו - ועוד כ"ל להוכיח כן מדברי הכעה"מ דלעיל ומשמ"ש והאי"ן שהרשב"ם בתחוזתו פ"ק דגטין כתב ג"כ שפקפו על הרמב"ה דס"ל לאחיר תיקני דמוכל אבאמוכל דאמר אמוכל מעתר שלמתן קכה ויהיב לאחיר שיעה דבאסה לכותר לו בשעת מתן מעות משתעבד' לך ולכל מאן דאתי מאחתך אבאמ בכל מלוה עמו שאיכו כותב בכותב וכיון שכן מן הדין פ"ו לאמול ואמוכל הוא דאתר מור ואחלו אמול כו' וב"כ הר"ן בתשובה סי' ס"ם שכן הקפה הרמב"ה (ותירון הרשב"ם והאי"ן זה הכאתי לעיל בס"ק בקוטם) ומשמע דאי לאו דאמ'אמוכל מור ואחלו אמול"אוב ניחם ואם אית תיקני ס"ל לאחיית אחתי פליגי בעלמ"ז ורבכן אי אותיכ'קכות בתשיכה אז בעיכן כתיב' וכן אחיתר נוסף שיכ הלכתא ע' שפקיכה דאין אותיכ' ונקכו'בתשיכה אבא ודאי אי"ת כתיכה בעיכן דאי ס"ל לאו אתי אאתתים מיקרי - ונם לאחר'ן בתשו' סי' ס"ם ס"ל כן אף לפי האמת דיליה שהרי הוא אחרון דאמוכל מור ואחלו מיירי בכלא מתרצה עדיין אלוה לוה שבא אאתתים ס"ב מ"ת מיקרי אאתי קאתר אחיתר אותיות אין נקבות בתשיכה אם אשבחת לה דנקבות בתשיכה כשבתרצה לו ואאתי אשיכ ותבא אאתיתר דאין אותיות נקבות בתשיכה דמשמע דלעולם אין נקבות בתשיכה לאחר אבא ודאי לעכין קבייה אן המוכר לא אהני לו שבחת' לו אשתעבד'כו' ולעולם' בעיכן שיכתוב לו קבי לך כו' וכמ"ש - ומ"ש הרשב"ם בתחוזתו שם בשם הרמב"ה דאי כתב ליה אשתעבד' לך וכל מאן דאתי אאתתך שם אוב ואאתי אחיו אאול דהא כבאל אוב דיליה אשביב' ליה ואיכו לוקח אבא מלוה עכ"ל כך אתי אאתתים אשקכו אלין בכתיבה ואשיבה או כס"ם דיליה אשביב' ליה וזוב לא הוי לוקח - ומ"ש הרשב"ם בשטה פי' אאקבל דהיכא דאשבח דאשתעבד' לכל מאן דאתי אאתתים אשקכו אלין בכתיבה ואשיבה או כס"ם דיליה אשביב' ליה וזוב לא הוי לוקח - ומ"ש הרשב"ם בשטה פי' אאקבל דהיכא דאשבח בסטר דאוון לשאעון ולכל אי אחוניכו או לכל מאן דאתי אאתתים וכא יורש ואבא בלא הרשב"ם דכיון דאוון לשלם לו אייכו דוקא לעכין דאוון שלוה לכיון שבסטר כיכו ואוה בא אאתתי'דאשעון אין בריך הרמב"ם דס"ל כאלו אשעון לפיכו ואגב'לוד'ואייב'אוון לשל'לוד'אבל בעכין שיהא הסטר נקב'לוק'כדין קכיי' סטרו'אבא יהיו אאוב'לוק'יכול'לאוור כהן ואבא יוכל אאוב'לאחו'אין אועיל בלא כתיב'ואסיר'וכן אלקחי לעיל סעי'ס"ם י'כאשו'הרמ"ם וכל זה כ"ל נרו' ;

ואם כן כיון דלהרמב"ה ואיתא בעיכן כתיב' ואסיר"ם להאולקים עליו ולא כשאם"ש - נם מ"ם אשאם"ש כאב אוו"ם נר"ם זה כו' כבר כתבתי בריש סי' זה ס"ק י' דלאור"ם גי' לאמול או"ם אין לאמול וא"כ אין רגיא אדכבי אלכן - ועוד דכבר השבתי אם אדברי אור"ם נראים ע"ש ;

שוב אבאתי בניח אדם שיאן ס"ם אעיף כ"ג אשתע בא כן אדבריו דלהרמב"ה לא בעיכן כתיבה שכאב אם וז"ל אין אי"ם קשה להרמב"ה אאתי יאזור האזכר (בשם"ק שניח לאוחזין אוף רק י"ם בני אזכר כאוזה) ניאוח דילמא כאב בשטר אשתעבד'לך ולכל מאן דאתי אאתתך ולי נראה דלא אשו דבכן להכי דאלמא דלא שניח'וקא עניר אלוה הכי דאוזה שאב יאבר אאתו בשטר ואאתי שיאבלאו יבאב כו ויפטי'אוזו וגם אם בא להפקידו אין יכול אאב אשה וכל אילמא דלא שניח'לא אייעין ליה עכ"ל ואין רבריו נ"ל ואכאו אבאתי - גם לעכין אם אפקשה על הרמב"ה אאב דעים לאוחזין באוב דקא אכבר כאב הרשב"ם באדושין פ"ק דבשין ז"ל והיה דעים לאוחזין לא קניא דאוזה ואלי אאתי דרוב אשרותיהן לא אורגלו לכאוב כהן אבאי זה ולאפוקא כבי הא דאי"ל סוכר אעלית בלא שבאל לא אייעין עב"ל וכ"כ הכאוקי יוסף בפ"ק דאיבעיא להו בעיכן כתיבה שכאב אם וז"ל אין אי"ם לפרוע כו' אפשע אייב לו ללוקח בלאו דוקא שניח אלא שבאל לא אייעין ליה עכ"ל ואין רבריו נ"ל ואכאו אבאתי - גם לעכין אאתי דאי"ל סוכר אעלית בלא שבאל לא אייעין ליה עכ"ל ואין רבריו נ"ל והיה דעים לאוחזין לא קניא אדאוזה ואלי אאתי דרוב אשרותיהן לא אורגלו לכאוב כהן אבאי זה ולאפוקא כבי הא

סו דהיינו נקנה כמנה כו' דס"ל דאין מקנה נקנה כמנה כ"ש
בה'ו פקדון ולא קנה ורתבא לקמן סי' קכ"ב וקכ"ג וכסי' ר"נ ס"ע
ס"ק אבל במתמיד שלפנינו נקנה כמ"ש לפני זה בסי' ט' : סח
אין פירוש יכול למחול מפני דלא תשרוף דעת הסכ"מ כסי"ד שלא
יתקיים גוואתו תקנו כן נתרח
פר' מי סחת וע"ל סימן רכ"ב
וכתב סכ"ת הסכ"מ פנאי
יכול למחול : סט מכנסת
לבעלה סט"ס כו' ואפי' כלא
כתיבה ומסיר' וכמ"ש לעיל סי"ב
ול"ב : ע אם אינה מכנסת
ל"ל מתנה : עא כתמד
שלפנינו גם לתנותן קמי והטעם
דבמתמיה זו סבעמ"ד המלוה
להמקבל אינו בלוה שיתן מה
שהיה לו ל"ל כלום וקפו הלוי כחלוי
עליו להקונה דמהני דהיינו יכול
למחול כמ"ש בסעי' כ"ב עמ"ש
לקמ' סעי' ג' ולא מיירי כמתמד שלפנינו אלא בכותב כך
ומסיר' מ"ש יכול למחול ודו"ק :

עב ס"ב

סז (נג) דהיינו נקנה כמנה ולא כמלוין (נד) ועיין לקמן ס"
ר"ס עסיק ט' :

סח (נה) נתנו במתנת שכיב מרע ומת סט (נו) אין
היורש יכול למחול :

כח סט מכנסת לבעלה שטר חוב או מלוה על פה ° (בעמ"ת
סער כ"ג) ע (נז) או שלוו ממנו אחרים אחר נישואי'
אינה יכולה למחול דאין קנין לאשה בלא בעלה ואפילו הוי
נכסי מלוג :

כט (נז) הנותן שטר חוב לחבירו או מכרו עפ במעמד
שלשתן אינו יכול למחול :

ל המוכר

הנה התוספות ע"ק דגטין דף י"ג ע"ב כתבו וז"ל אומר רבינו תם דלפ"ז גבי דהמוכר שטר חוב לחבירו ומחל ומחלו מחול מכר לו כתן כמתנה במעמד שלפנינו אינו יכול למחול וכן משמע בפ"ב דקדושין דקאמ' נמלו שטר כשר פלוגתא דר"מ ורבנן ומשמע דלר"מ אינו יכול למחול ואפי' לרבנן נמי דוקא שהמוחל עדיין בעל חוב אבל אם מכר לו ונתן לו שטר ומחל אין לו כלום ואפי' לר"מ ומשמע נמי דלרבנן אפי' לא נתן לו שטר ומחל אין לו כלום

סב ס"ב וירד הלוקח והמוכר: עב ויש מי שמוכן כו' פי' המוכר לו שטר על מכונתו שב"ד דלמ"פ דהקניין נה הלוקח מ"מ כיון שהיו בידו לגמרי ונ"ב בידו הלוה לסלקו במעות לכמ"ד ס"ל כמ"ש סוס מ"ב כמשכון דמעלמא דלאו כל כמיניה לאפקועי מה שביד הלוקח: עד אינו יכול למחול בעמד דה לא קב' הלוקח מתמ' אלא שעבו' ככסי הלו' אבל שיעבוד גופו דהלו' כשאר אבל מחלו כמ"ש בסק"ג ודמ"ש יכול המלו' המוכ' למחול ומסת' דמ' ומכרו לא כתרוקן מידו הכל ודו"ב כ"ב בשע' דכשמכ' הלוקח לאחר דאינו יכול למחול דלא כשאר כלוס:

עג כיס

ל' המוכר שטר חוב לחבירו ויש משכון בידו ומסרו בידי הלוקח שוב אינו יכול למחול ללוה מה שכנגד המשכון

ס (כ' הפוסקים בשטר) (כה) וה"ה אם היתה משכנות קרקע עו וירד הלוקח והחזיק בה שאינו יכול למחול עז ויש מי שחולק בזו:

לא לוקח שטר חוב שחוזר ומכרו למלוה: עח (כו) אינו יכול למחול ולא עוד אלא אם מכרו לוקח ראשון לאיש רעלמא (כז) אין לוקח ראשון יכול למחול

ס (ל' רמב"ם פ"ו מה' מוכרין י"ל) כשמוחל המוכר (כח) או יורשיו צריכים לשלם כל מה שכתוב בשטר החוב (כז) מהיפה שבנכסים שהרי גרם לו לאבד השטר

והרי

כפוס מקומם"ם ובדברי הפוסקים לומר דמכר הנכסים לומר מכר בקנס בתמיד שלמתן ואלא כדברי התוס' ופ"ת דמ"מ המוכר מ"מ לחכות בתמיד שלמתן אינו יכול למחול תהיה תוכיח לומר שנקנה נוף משכר ושעבוד שבו בתמיד שלמתן ואם כן לא יתכן גם כן כתיבת ומסירה. ונם על הרמב"ן והרשב"ם ופ"ת קשה לו דמה כאן לא קנינו על התוספות אלא רק בתמיד שלמתן יכו' למחול אבל מודים הם. ויהא דקנה בתמיד שלמתן כל כמה דלא ימחול ליה ומ"כ לפי זה לחה"כ דינקנה נם נוף ותמיכה ומסירה ולפמ"ש הס"ל דאה"כ דינקנה נם נוף ושעבוד שבו בתמיד שלמתן אף לסרוף לקנות מן נדיך כתיבה ומסירה אלא בתיבה לחוד שבו ומסירי נדיך לכתיב נוף משכר לראיה. וכמ"ש בשע"ת וסמוכה נשם הרמב"ן ומתחה ליש מעיף י"ש. אבל נאמת זה לא בהיכ לעני"ד דשמר עצמו יהא נקנה בתמיד שלמתן ולא שמענו כן בשום מקו"ם ובכל דוכתי בש"ם לא מתרינן אלא דאותיות ניקנות בכתיבה ומסירה אבל אותיות בשום מקום לומר דאותיות ניקנות בתמיד שלמתן ומסירה בלא כתיב אלא ודאי כיון דלא שייך תעמ' שלמתן אלא בנוף בתוב בתמ' שיש לו

ע"ק דנעין נפ"ת דהמוכר שט"מ למכירו ואזר ומחלו מחול מכר אז נתן בתמיד שלמתן מ"י למחול וכלעון זה כתב נ"כ הרמ"ם פ"ק דמציעא וכן הרשב"ם ותר"ן ושער פוסק: כתבו כלעון זה אפשר דרבינו לומר מכר אז נתן בתמיד שלמתן מ"י למחול נוף התוב ונפ"ב רמב"ם פ"ק דמציעא פ"ל והא דקאמר לעיל המוכר שט"מ למכירו ואזר ומחלו מחול היינו דוקא כשלוה בפניו אבל מכר לו בתמיד שלמתן מ"י למחול נוף התוב ונפ"ב רמב"ם פ"ק דמציעא פ"ל והא דקאמר מחלו מחול דמשמע דפשוט הלוה אפי' מנוף התוב היינו דוקא כשלוה בפניו. ומה שהקשו התוס' ורא"ש ופ"ת מ"ש יוכל לגבו' מהמבל דכיון דלוה בפניו היינו משום דהתם אי נימא דהוכל למכור כתובתה בתמיד שלמתן כהו דלא מחול לה"כ לא ליהוי רק מלוה ואין לו אחריות נכסים ומהיכי תיתי שתהא יכולה לגבות מהיתום ע"כ לא כקונע זאת לחבירו דאין כאן לומר פרעתי וכן מלוה לי בחוב אינו נאמן מוך בזמן כדלקמן ריש סי' ע"ה וכן אפר בוס פועה לא יוכל לטעון ולא מהני שום שטר שכתב הרא"ש דפרעתי - כך יש לומר בדעת התוספו' והרמ"ם והרשב"ם והר"ן ומפר כל הפוסקי' ופ"ת שפסק לסוכם לא מהני כן מ"מ עדיף שפי דכתי כדי לחסכי' דברים, עם הרין שכוכחנו מן הש"ם ומן הסברא לעיל. ולא מנלחת בזום פוסק תעות התעמד שלמתן מכני להיו' מלוה בשער רק בנע"ת בש"ם רמב"ן שכנלחתי לעיל וכבר כתבתי שלין כראה לעני"ד כן: אך ברבי השור ואחמ"ב ג"ה לייסב כן מדכתב השור כתב כתבו בתמ' ש"מ אינו יכול למחול וכן מכוכם, שט"מ לבעלה כו' וכן הכוחן בתעמד שלמתן כו' מדסדרן למנך שלשם בזיכוי יחד ונם כתב כן כו' ומשמע דאף בזמן מדברי הסתבר שסדרן יחד זה לאחר זה ועוד דאי לאחסוקינן דנוף התוב ס"י למחול מאי קאלין מה כבר כתבו דין זה לקמן ס"ם קכ"ו נבי מעמד שלמתן. ועוד דכתבו לעיל סעי' י"ם דנוף הבם ושעבוד שבו נקנה כתעמד שלמתן כשטוב' ורמ"ן שנבע"ת בכ"ב כתבו דין זה לקמן ס"ם קכ"ו נבי מעמד שלמתן. ועוד דכתבו לעיל סעי' סיפא שלא מכי' לא כתב שלא מדוב הוא מדברי הפוסקים הכ"ל אלא ודאי דברי הסור והמחבר הם כשפוסו:

לפנך הרי נוכי דבריהי ניחא דהך המוכר שט"מ למכירו ואזר ומחלו מחול כלל ענין מחול אפילו מכרו בתמיד שלמתן ודלא כהתוספות ורמ"ם ופ"ת ופ"ת ולפכי קאמרינן כש"ם בכל דוכתא שתעמ ואזר ומחלו מחול ולא תפלינ בין מכרו בתמיד שלמתן או לא ונזקק נמי השתא הא דתעמ לאחול ופ"ת דהתם בחלו ע"פ קפיריהן ופפוסא דמיר שהמוכר בתמיד שלמתן כשתעבר נופו ואזיב לו אלוה ע"פ ושוב פ"י דאיה אפ"ק דקפיריהן קרפה בתכוון תקופת לפו דאיה היא כלל דהתם קא תמיע לן אפי' בתכוון אלא בתמיד שלמתן וכ"ב הר"ן בתוב' פי' ש"ם והשתא ניחא דף דף התוכל והך דש"ם דתניא נבי כתובה ולאין נהיך למה תיתרבו בתוספות ופוסקים תילוקים מה אלא בזוכרו ש"ם אלא התם בכתובה יכולה למחול שטר הכתובה כבל ענין - ולאלי נם דעת התוס' והרמ"ם ושער פוסקי' הכ"ל כן דלא מהני מעמד שלמתן קנא ואין נראה לומר דהכי הוא דבתמיד שלמתן מקנה נוף ומ"מ לא יוכל למחול נוף התוב וכמ"ש לעיל בתוך דבר דמ"י למחול וכראשונה נם ש"ם פ' האיש מקדש) ומאי כך כתב בתמיד שלמתן אינו יכול למחול כו' ולא מלנו ולפי מה שכתבתי ניחא דבשער כל ענין יכול למחול (ועיין בתשו' אהר"ם סלניך סי' ל"ח ס"ק ל"ו - סהריב"ל ותר"ן פרק האיש מקדש ס"ק י' - ופפ"ת בש"ך ס"ק קכ"ג פי שכתבתי לקמן פי' קכ"ג ס"ק י' - ופהריב"ל ותר"ן פרק האיש מקדש סי' ל"ח ס"ק ל' ומ"ש בשם הרמב"ן ורשב"ם ופ"ת ופ"ת מוכרחים ויותר כראה הם דלעילוכי נדרך הוכא לה ס"ב פפיסא כיון דקי"ל בעלמא כרב הונא ס"ב פפיסא כיון דקי"ל בעלמא כרב הונא הקשה לפ"ת ופפיסא דתקנתא ולפי"ז למחול וכ"ב בכסף משנה פ"ו מה' תכונה ופ"ת לדעת הרי"ף ס"ב - ונם בתמו' הכ"ן סי' ס"ט כתב דה"ם ברמב"ן ופ"ת ופ"ת ופ"ת ופ"ת

קנ ותיהו סתין הסטר כפי תם שטוח שום למוכר בשעת תחילה : קיו
ואם תת ישלמו יורעיו דרבי'נ דרבתי ה"ה תדיבה ולא תטוח קנסת כ"ב בסור
והוא תרבני בשם"ת שטר כ"ג וכתב שכן דעת הרשב"ו ורמב"ה ע"ש ולא כפי'
כ"י ובר"ת שוט תולק בראב ובשטת הרמב פוסקים תטר תולקים ע"ו ום"ל
דרבי' דגרתי קנסא ולא קבטובנו תחריו"ל ותהרי"ו ושט"תרב'
מרוטים ודבריהם נרשם עיקר כתו
שהוכחתי לקתן ריש סי' שפ"ו ונם הים
סומרים שתניא הר"ב לקתן סי' שפ"ח
שעיק כ"דרוקא שעתה נתן כתו' בוא
דעת תרי"ת שכתב שטתע שכן פסק
ריבב"ם עכ"ל וכראיתא בתוספתו פרק
התוכל וכתבו' תטר"ת תרוטבורק
דיום שרשב שיתן תקב"ם ע"ם עו' לות'
בתשובת תטר"תק ר"ם סיתן ת"ם שפסק
שנ'הרב דכל היכי דגרתי הטוס
קנס ולא קנסו לבטו ע"ם וכ"כ קשה על
הר"ם שלא הניח דעת סיל"ם ושפט
שהשתבר - וע"ל ריש סיתן שפ"ו
שהרכתי בזה : קו ישלמו יורעיו
עיין לקתן סיתן ק"ם שעיק כ"ם ס"ק ו'
דסיתן שפ"ח שעיק כ' בסב"ם ס"ק ט"ו
הוה שכתבתי בזה : קו ואם תכר
לו ס"ח על כותי עיין לקתן סיתן רכ"ג
ס"ך : קז צריך לשלם לו הרבית
שר'הרי הר"ב כ"ע בשם תשו'רשב"ם וכ"כ
ר'יהודה כי"ר בשם תשו'רשב"ם ותביאו
ב"י בתתו"ל ו' דצריך לשלם לו גם הרבי'
מ"ת הרי הרשב"ם נוטיה כתתו' שתרת
פשתפק שם יכול לתכור כלל הרבית
והוא כתתו'הרתב"ן סיתן רכ"ג ותביאו
ב"י בקנרת לעיל ריש סיתן זה תטוס
ס' ס"ם וס"כ כיון שאין הרבית נתכר
שפ"ג שהים יכול לנבותו אינו חייב
לשלם לו ותכיוצא בזיות לא תיקרי
חיוק ופסיק'הרשב"ם כתשו' רתב"ן
שם תיירי שף צרבית שעלה בנר
ברתשתע שתם להריץ ועוד יהם ווניש
בן תשם"ם דפ"ים נוחלין ושם תייבי
להריץ כן - ונם נשתת נרש'רשיית
ארשב"ם בכוזא תן הש"ם ע' ים נוחלין (רף קכ"ו ע"ב) דתוכח שתם דברבי'כל זתן שלא נתנה לאחי ולהבני שפילו רבנן דאמרי בכור נוטל פי שנים
בתלוה אינו נוטל ברבי'ובש"כ ב"ל דהרשב"ם ור'יהודה שכתבנו דצריך לשלם לו שף הרבית תייבי כשוקף הרבית בשטר בתלוה וא"ם ע"ל
מיהו כשך (רף ע"ב ע"ם) וכתו שהכלר תר"ת שכתב צריך לשלם לו שף הרבית שעלה עליו לא תשת'כן ונ"ע עיין כתתו'תר"ת תייבי
ס"ם"ו : קח אבל אם נורש שפרוש הוא כו'כלומר שבשר פרע לנוכח : קט אבל רבים תולקים כו' בעיר שוטן השתים הרבים תולקי'וכתב רק דברי התתב' וכן
פרשה לעני"ר עיקר כשתתב'בש"ם וכן הוא דעת רוב הפו'וכתו שהנהר (וכל רתו'התו'ם'תי שתת) (עיין ח"ם לעיל סעיף כ"ו ס"ק ם"ת והפו'התולקי'ים לעתות'
עכת"ם לעיל סעיף ו"ם ס"ק ל"ם ע"ו) וסעיף ס"ו ס"ק נ"ג וכ"ר ע"ם ועיין בהרמ"ם שפ"ק דתניעת וכריטב"ם ור"ן ע"כוהנה ושהר שהנ"ם) הלא שתם רש"י פרק
אכותב להריץ בניתור יותר דצריך לשלם לו כל תם שהים בתוב בשטר שפילו כתוב בו שלא ותכרה בתתה ובנ"י כתב הרי"ן כתב כדברי רש"י ונשתת כתב כדברי
רש"י ובניתור יותר ע"ש וכ"ם הריטב"ת ע"כוהנה וכן דעת הרב התניר וכן נרשה שפילו סע"ק רתניעת וכתב שכן דעת רבינו תננאל והרתב"ן והרשב"ם וכן
הנעל העיטור נאות תחילה דף נ"ג ע"ת שהים בתשכתבו דברי רש"י ותכריע כתותו ע"ש וכ"כ בשפטי תטר כ"ת ס"ו ס"ק ו' ותשיב תטב"ת ותרשב"ם וכן
דכ"כ בתשו'תהר"ם תרוטבורק ר"ם סי'קכ"ח ע"ש וס"ג וד"ת ורשב"ם שי' שתת (רף קכ"ו ע"ב) תולק אף שהם נהנה"ת שטר כ"ת ס"ו רשיתי שכ"כ בשתו
ת"ת לעני"ר תוכרת רלא כתב שם אלא דצריך להתיר לו תעותיו וי"ל דתשתתת קהנו כהל שויו וכן ותשתע בתוס'שם דתין תוכרת לפרש דברי רשב"ם הן ע"ם וכן
כלעני"ר עיקר כש"ם דכן ותשתע ליטתו דתנני כיס דתי שטרה תעלוה וכת"ם רשב"ם כתוס ע'כתוב ושטר רשם לא כן לתתן דלא תתין דיוק דברתי
ס"ב להתיר לו'אפי'תעותיו שכהל וזה ורתי תיתה תיוק יתזוק של תבירו אלא כיון וכל שתר יעשו'קנוני'ויתחול שם"ם שתכר לתבירו אלא ורתי לף לתתן דלא תתין
דיב' דגרתי צריך עכ"ש להתיר לו תעותיו שכהל וס"ב לירון דריבי'דיהב דגרתי כש"ב צריך לשלם לו כל תם שכתוב כשו'כ רשב"ן ברים שפרו סי'ת'ו לתריש
לף לתתן דלא תתין דיב'דגרתי צריך עכ"ש להתיר לו תעותיו שכהל וסף דקתי'תתן דלא תתין דיב'דגרתי צריך לשלם לו כל תתוב שהים בתוב יותר על
התרתים שלקתו כהן תתותו תוב לא תשלם אלא תתי ביירת ולתתן דרתין דיב'דגרתי צריך לשלם לו כל תתוב רשב"ם וכבי תוכח שתי לש"ע כרבני תשיב
תרבוותת שתניא שם'כתוב והר"ן כשם ר"ם שכתבו דשטת ריבוב לתתול תשם תעלוה כו'אלמא דלא תתין דיב'דגרתי צריך להתיר לו תעותיו אפי'לתתן דלא תתין
צריך להתיר לו תעותיו אפי'לתתן דלא תתין דיב'דגרתי ס"ב לירון דקי'ל כתתן דתתין דיב'דגרתי צריך לשלם לו כל תתוב רשב"ם תיירי דוקא תתיר לתתן
דתתין דיב'דגרתי תגני היה דתי שטר' תעל'הם לתתן דלא תתין דיב'דגרתי צריך לשלם לו כל תתוב רשב"ם תיירי דוקא תתיר לתתן
תוסיף שתיהו תתיר לו תעותיו שכהל וכן תתוב לשלם לו שלינו ורו"ק - וכן תוכח לשון שטר כ"ו שכתב שם תתשלה דתוכר שם"ם לתכירו
ותתר ותשלו תתול וצריך להתיר לתרתים שכהל וכן אפי'יורש תתכר לרש תפי נשון שטר כ"ו שכתב שם תתשלה דתוכר שם"ם לתכירו
רב תוכח כר יוסיש תי תקח הוא כו'אתר תתיר תתן דשתן דיב'דגרתי תגני היה דתי שטרה תעלוה כו'אלמא דשתן דיב'דגרתי תגני היה דתי שטרה תעלוה כו'אלמא דשתן
ו"ב לתתיר'צריך לשלם לו כל תם שהים בתוב בשטר ורו"ק - ונם הרמ"ם שע"ם שכשפיקו בתב דתשתתר'בתכרי תתום' בתשטר'לא כתב כן וכרתיתם בב"י וכן
שפק בשלוה נבורי'ם'תכות'תוף דף תקפ"ו בשם ר"י ז"ל התוכר שם"ם לתכירו תו תוכח בתתב' ותוך ותתר ותתר תוא תו שטען תלוה פרו"הוא
נתתייב תילוה ליפטע עליו והוא תינו רוצה ליפטע תרי זה תייב לשלם ללוקח תתכר לו תו לתי שטתנו בתתכה כל דתי השטר תפל'שברי נתוקת שפירוש בתכו
ו"ו ובכתיו תתכיון להפטירו בשטרותיו היו ברים תעיריים שהים השטר פרוש בשת שתכרו תרי זה תקחו תקח שטות ותין התוכר תשלם ללוקח דתי השם'אלא תדתי
שקבל תן תלוקח בלבר ותם שתנו בתתכה תתכתו בשלה ותינו תשלם כלום ע"כ וכן עיקר - ועיין ח"ם לעיל סעיף י"ם ס"ק ל"ה (עיין ח"ת'י לבית לוי סיתן
ק"ו) : קי פשור התוכל תנר תחילתו - דלא נרע תשורף דלקתן סי' שפ"ו ס"כ : וכלן בניה תב'י תסוב'הרשב"ם וז"ל שהלוקח ס"ם תתכירו ותתר
לוקח פרעתיו לתלוה ושטר לו תוספין לקבוניא ובתקום שתב לתתרים תינו נתתן כרשותם ותרתב"ן וחרשב"ם והר"ן : וכשר לעיל סעיף י"ם ס"ק ל"ה ותשטר לעיל סעיף כ"ו ס"ק ם"ת והפו'התולקי'ים לעתות'
יתיר תעות שכהל ותם תין לו תוספין לקבוניא ובתקום שתב לתתרים תינו נתתן כרשותם ותרתב"ן וחרשב"ם והר"ן : וכשר לעיל סעיף י"ם ס"ק ל"ה ותשטר לעיל סעיף כ"ו ס"ק ם"ת והפו'התולקי'ים לעתות'
לתתר שהוא תולק על הרתב"ם ותשטר לעיל סעיף י"ם וכן על תעיל תעיטור והרתב"ן וחרש"ן והר"ן : וכשר לעיל סעיף י"ו ותשר לעיל סעיף כ"ו ס"ק ם"ת והפו'התולקי'ים לעתות'
כתתן לתתר פרוש תתוך תיכול לתתול וכ"כ כתתו' תתר"ת ז'תויים סי'ע"ת רף קל"ר ע"ת וע"ב וסי'כ"ב סוף רף קל"ו ותתבו'רשב"ת זו תולק תת"ם תפו'לעיל שם
לא יתבע תתוכר יתשיר תלוקח ותם'ל כתתו' תתר"ת וכ"כ תתוב'ת ותלא תתכירו לו תו תקחו תקח שטות ותין התוכר תשלם ללוקח דתי השם'אלא תדתי
רשב"ם דף ת"ם ע"ב ותריטב"ת ותרשב"ם וכן תרתב"ן ותרשב"ם ותר"ן ותרשב"ם ותר"ן ותרשב"ם ותר

אם מכרו ביותר מכדי שויו כו' עפ"ר סס כתבתי בענינים דפוס
ג"י שכתוב בהן ואם מכרו ביותר מכדי שויו אין להשטות מונחס
ביא יותר נכוחה בע"י ופ"פ בכלל מונחה הוא ובמכירות השטות
דעלמא אם מכרן יותר מכדי שוויו אין להן מונחה ה"נ אם היה
עכו"ם דמחתת' כל מה שכתן בעדו
כו' יותר משוויו אין כו' דין מונח'
בפ ואין להשטות מונחה בסמוך
פ"ק פ"ו יתבאר דהיו אם מכר
לו במקצי שוויו: פב אין זה
בכלל אחריות פי' אפי' קיבל
עליו לאחרי' בשעת מכירה
בפירוש: פג ואפי' קיבל עליו
אחריו' כו' ז"ל הטור דכל לאחרי'
שמקבלין בשטר הייט אם אמרו
שמוכר דבר שאינו שלו או אם
מרפו כ"פ מוקד אבל אינו מקבל
עליו לאחרי' בשעת מכירה
בפירוש: פג ואפי' קיבל עליו
לאחרי

שיש עליו עד אחד הרי זה פטור משבועת התורה ° (בסמ"ע כרשם ר"ן פ' שבוע' הדיינים ונאמת כן הוא עכ"ל בשם הר"ן שם אבל הוא פשוט בכל הפוסקים ומוכרח בש"ס וכמ"ש לקמן סימן צ"ה ס"א ס"ק א') אבל נשבעין עליהם היסת ° (רמב"ן פ"ה מה' טוען) (קכה) אם היתה שם טענת ודאי (וכן נשבעין עליהם על ידי גלגול ° (בסמ"ע דכם כאן הרא"ש וכן הוא בר"מ בשם הרי"ף ורא"ש ונאמ' הוא משנה וש"ס בכמה דוכתי דוקקין ועיין לקמן סימן צ"ה) :

מ אם היה שומר שכר עליהם ונגנבו או אבדו ° (טור בשם תשו' הרי"ף והרא"ש והרבה פוסקים) אפי' בפשיעה פטור מלשלם (וכל שכן שומר חנם פטור בפשיעה) אבל מפסיד שכרו עד שישבע ששמר כראוי ° (רמב"ם) ויש מחייבים בפשיעה (קכו) (וסברא הראשונה היא עיקר דפטורים על שטרות אפילו בפשיעה ° (כ"כ הרא"ש ושאר הרבה פוסקים עיין ס"ק קכ"ב) אבל אם הזיק בידים ° (תשו' הרא"ש כלל צ"ם סימן כ') (קכז) כגון שהשליכו לנהר או כדומה חייב)

ואם

קכה אם היתה שם טענ' ודאי · בכ"י מביא תשו' הריטב"א בטוען המורתי בשטרות אי צריך לישבע כאן דכאן כתבו דנאמנו ובנאמנו לא היה צריך לישבע דאין נשבעין על טענ' שמא ויש מחלוקת רבותינו בזה ומשמע מדברי הריטב"א דהעיקר דצריך לישבע וכן נ"ל עיקר (ועיין מ"ש לעיל סימן ס"ר ס"ק ו') וכן נ"ל מדברי הרמב"ם פ"ה מה' טוען דין י' דחייב שכתב שם שטר מסרתי לך להר"ם ישבע היסת ואם אמר הנתבע אתה מסרת לי ואחר ה"ו פטור אף משבועת היסת עכ"ל והביאו ב"י בי"ד והטור לקמן סי' צ"ה והא האם נטוען להר"ם אית לי' מנו דאי ואפ"ה חייב וכן נראה דעת המחבר שפתם וכתב נשבעי' היסת אם הית' שם טענת ודאי וכן נראה להדיא מדבריו בברק הבית ע"ש (ועיין מ"ש לקמן סימן צ"ה ס"ד) ת"מ למ"ש לעיל בס"ק הקודם דת"מ צריך לישבע שאינו ברשותו אם כן בטוען המורתי פשיטא דהיסת היא בעי דאף על גב דיש לו מגו דנאמנו מ"מ גם אם טוען נאמנו היה צריך לישבע מדרבנן שאינו ברשותו ולא ב"מ הכא מידי מיהו ב"מ בעלמא דהיכא דאיכא שבוע' היסת משום טענת בריא אע"ג דיש לו מגו דהיה טוען טענה דלא היה צריך לישבע משום טענ' שמא צריך עכשיו לישבע היסת : קכו וסברא הראשונה היא עיקר כו' באמת כן דעת הרבה פו' אחר ובפרט הרא"ש בתשו' שכתב שאין לפסוק כהרמב"ם אלא כהתוספות שהביאו ראיות ידועות לדברים וגם הב"י נופים פסק לקמן סימן ס"א דלא כהרמב"ם וכ"פ בש"ע לקמן ר"ס צ"ה נ"ה כשתם אבל מה אעשה שלפע"ד דברי הרמב"ם עיקר ומוכרחים בש"ס וראיות התוספות והפוסקים שהשיבו עליו לפע"ד אינם ראיו' וכמו שאבאר · ופשיטא דאין הולכים אחר רוב הפוסקים במקום שנראה לעינים בש"ס שהדין עם המועטים ובפרט כי הפוסקים לא פסקו כן אלא מכח ראיותיהם וכיון שנסתר העיקר נפל הבנין · מה שכתבו התוספ' והרא"ש והר"ן פרק שבועת הדיינים ושאר פוסקים דהכי מוכח בפ"ק מהאי דאמרינן בש"ס החובל (דף צ"ג סוף ע"א) ההוא ארנקי דצדקה דאתי לפומבדיתא אפקדה רב יוסף גבי ההוא גברא פשע בה אתי גנבי גנבוה חייביה רב יוסף א"ל אביי והתני' לשמור ולא לחלק לעניים א"ל עניי דפומבדיתא מקן קין להו ולשמור הוא ע"כ אלמא כל הני דמימעטי ומהאי קרא אפילו מפשיעה מימעטי · ולפע"ד לא מוכח מידי דהתם כיון דמימעט מלשמור ולא לחלק לעניים אלמא דלחלק לעניים לאו לשמור הוא כתבא כיון שאין לו דין שומר אלא הוא כאינש דעלמא פשיטא דפטור אף מפשיעה (וע"כ גם הרמב"ם גופיה ברים פ"ט מה' שאלה ופקדון כתב מי שהפקידו אצלו מעות של עניים ופשע בהם ונגנבו פטור שנא' לשמור ולא לחלק לעניי' ע"כ) אבל הכא דין שומר יש לו אלא דמימעט משבועה ומפשיעה לא מימעט וכמו שיתבאר : גם ראיתי בתוס' פ' הזהב (דף נ"ז ע"ב) שכתבו נראה דאפי' פשע פטור מדפריך לקמן מהשוכר את הפועל לשמור כו' ולא משני בפשע כו' וגם זה לפע"ד לאו ראייה היא דהתם מדקתני סתמ' אחריות שבת עליו משמע בדין שאר שומר שכר ואפילו לא פשע אחריותו עליו ועוד דליכא למימר דמיירי שפשע דא"כ ריש' דקתני אין נותנים לו שכר שבת לפיכך אין אחריות שבת עליו כו' מה בכך שאין נותנים לו שכר שבת הא שומר חנם מיה' הוי למחייב בפשיעה ואף שיש לדחות ולומר כיון דאין נותנים לו שכר שבת ה"ל כאלו לא קבל עליו שמירת שבת כלל ובשבת ה"ל כאינש דעלמא מ"מ י"ל דמשמע לש"ס דכיון דקבלו בסתם ועדיין הוא ברשותו יום השבת ה"ל מיהת שומר חנם עליו ביום השבת :

גם מ"ש הראב"ד בהשגות ר"פ כ' מה' שכירות וז"ל ואם אמת הוא שומר חנם למה אינו נשבע על טענתו שלא פשע שהרי אם פשע משלם עכ"ל לק"מ דתורה תקנת ועד א'יוכיח וכבר כתב הוא עצמו על זה ואם נפסך לומר שלא מודה במקצת שאם יודע ישלם ואע"פ כן אינו נשבע עכ"ל והאי אם נפסך לומר ודאי אמת הוא ומ"מ הראב"ד שם ע"ז הרי אמרה תורה כלל ופרט בש"ת וכלל ופרט בשומר שכר מה פ"ם מיעט את אלו מעיקר התשלומין ולא מן השבועה לבדה אף ש"ח שמיעט את אלו אף מעיקר התשלומין מיעטן ולא מן השבועה עכ"ל הוכחה זו אינה תלויה בתירוץ שלפניו והיה לו מיד לכתוב הוכח' זו אבל באמת לפע"ד גם הוכחה זו אינה כלום דכל מה שרבתה תורה בד' פרשיות למיובא כגון ש"ח לשבועה וש"ם לתשלומין ממיעוט מכלל ופרט ממיובא דיליה שמייבתו התורה אבל פשיעה בשומר חנם לא אתי קרא למיובא דאפילו לאו קרא נמי מסברא הוא מחייבי' ליה דפושע מזיק הוא · וכ"ל שזה דעת הרמב"ם שכתב בריש פ"ב מה' שכירות וז"ל יראה לי שאם פשע השומר בעבדים וכיוצא בהן חייב לשלם שאינו פטור בעבדים ושטרות וקרקעות אלא מדין גנבה ואבדה וזהו וכיוצא בהן שאם היה ש"ח על מטלטלים ונגנבו או אבדו נשבע ובעבדים וקרקעות ושטרות פטור משבועה וכן אם היה שומר שכר שמשלם גנבה ואבדה במטלטלים פטור מלשלם באלו אבל אם פשע בה חייב לשלם שכל הפושע מזיק הוא ואין הפרש בין דין המזיק קרקע לדין מזיק מטלטלין ודין אמת הוא זה למבינים שכן ראוי לדון עכ"ל · והדברים ודאי ראויים למי שאמר' ולמבינים הדע' ות"ם שכל הפושע מזיק הוא ר"ל כמו שכתבתי דלכך ממעטינ' ש"ם מעיקר תשלומין ולא ממעטינ' ש"ח מתשלומי' לידים משום דפושע חייב מדין מזיק מסברא אפילו בלא קרא · ומ"ש הראב"ד בהשגות שם ואין פושע מזיק שאם היה כן פשיעה בבעלים למה פטור אלא שאין פושע דומה למזיק עכ"ל וכ"כ הרא"ש והר"ן פ' שבועת הדיינים ושאר פוסקים · לפע"ד אין זו הוכחה דפשיטא דאין כוונת הרמב"ם דפושע מזיק ממש הוא אלא כמו מזיק הוא לענין דמן הסברא חייב פושע אפילו בלא קרא וכמ"ש · ואין להקשות היא גופ' מנלן למעוטי עבדים ושטרות וקרקעות מתשלומין ולא מפשיעה ושמירה בבעלים ממעטינן אפי' מפשיעה נראה דבשלמא דבעבדים ושטרות וקרקעות היינו כדאמרי' בש"ס דילפינן לה מכלל ופרט מה הפרט מפורש דבר המטלטל וגופו ממון יצאו קרקעות שאינן מטלטלים יצאו שטרות שאין גופן ממון יצאו עבדים שהוקשו לקרקעות הקדשות אמר קרא רעהו ולא של הקדש א"כ עבדים ושטרות וקרקעות והקדשות כיון דאינן בכלל החיוב שחייבה התורה הרי אינם מוזכרים בתורה כלל ומנא לן לחיוביהו ומוקמינן להו אסברא מכחוץ לפטורי' משבועה ומחייבי' בפשיעה דפושע כמו מזיק הוא אבל פשיעה בבעלים בפירוש כתבה התורה לפטור' דהא כתיב אם בעליו עמו לא ישלם א"כ קאי אכל מה שמוזכרים בתורה לחיוב' דהיינו פשיעה וגניבה ואיכך אם בעליו עמו לא ישלם והיינו טעמא דקרא דכשבעליו עמו לא ה"ל שומר עליו כלל אלא ה"ל כאינש דעלמא :

ואחרי אשר דחינו ראיות התוספות והפוסקי' אביא ראיות לדברי הרמב"ם מדא דפשט' דמתני' דקתני שומר חנם אינו נשבע ונושא שכר אינו משלם משמע דדוקא ש"ח אינו נשבע אבל משלם מיהו אם מודה שפשע · ועוד דלאו למנם קתני העבדים ושטרות וקרקעות והקדשות אין להן תשלומי כפל ולא תשלומי ד' וה' ש"ח אינו נשבע ונושא שכר אינו משלם וכהאי ליסנא תני ליה תרי זמני בפ' הזהב ובפ' שבוע' הדיינים ואם איתא כמו דקתני אין להן תשלומי כפל ולא תשלומי ד' וה' הכי ה"ל למיתני בקצרה אין להן דין שומרין ועוד דבפ' שבוע' הדייני' קתני ואלו דברים שאין נשבעים עליהן העבדים ושטרות וקרקעות כו' משמע דדוקא שבוע' הוא דאין נשבעי' · ועוד מדתני לה בשבועות בפ' שבוע' הדיינים ואם איתא ה"ל למתנייה בפ' ארבעה שומרין הן שומר חנם כו' עבדים ושטרות וקרקעות אין בהן דין שומרי' אלא ודאי משמע דלא קתני אלא דאימעטו מדין שבועה ושאר דברים שחייבה תורה לתשלומין ולכך איירי דנקט לה בפ' שבוע' הדייני' ש"ח אינו נשבע קתני נושא שכר אינו משלם · ועוד נ"ל ראייה ברור' מהאי דגרסי' בש"ס בפ' הזהב (ריש דף נ"ח) ש"ח אינו נשבע כו' ורמינהו בני העיר ששלחו את שקליהן ונגנבו או שאבדו נשבעין לגזברין כו' ומסיק אלא אמר ר' אליעז' שבועה זו תקנ' חכמי' היא שלא יהיו בני אדם מזלזלין בהקדשות · אלמא דמדינא חייב בתשלומי' אלא דפטור משבוע' דודאי לא מסתבר לומר שיהא פטור מתשלומין משום שלא יהיו בני אדם מזלזלין בהקדשות דבכי מ"ם משום שלא יזלזלו יחייבוהו בתשלומי' והלא אפי' אם זלזל ופשע פטור ומשום שלא יזלזלו ישלו מזה ויתנו לזה דא"כ בכל מילי דהקדש היכא דפטור יחייבוהו משום שלא יזלזלו · ועוד דליסבא דשבועה זו תקנת חכמי' היא כו' משמע דהשבועה היא רק תקנ' חכמים דאם איתא הו"ל אלא אמר ר' אלעזר תקנת חכמים היא כו' ומדקאמר שבועה זו תקנת חכמים משמע דבתשלומי' אם ידוע שפשע או מודה שפשע ודאי חייב רק דמשבועה פטור בהקדשות ותרווייהו ושבועה זו תקנת חכמים היא שלא יהיו בני אדם מזלזלי' בהקדשות · וכן נראה מדברי רש"י שכתב במתני' פ' הזהב וז"ל ש"ח אינו נשבע שלא פשע שלא הזקיקתו תורה לישבע עליהן ונושא שכר אינו משלם אם נגנבו ע"כ וכש"ם נמי בסוגי' דהקדשות (דף נ"ח ע"א) כתב וז"ל הכא בנושא שכר עסקי' כלומ' שבוע' זו לא ליפטר מן התשלומי' היא דלאו שומר חנם נשבע על הפשיעה ולא נושא שכר משלם גנבה ואבדה כי מתני' אלא שבועה זו ליטול שכרו היא ע"כ וכ"כ ה' המגיד רפ"ב מה' שכירות והנ"י פ' הזהב שכן נראה מדברי רש"י וכתבו שם שכן דעת יש מפרשים ע"ש וכ"כ שפור לקמן ס"י צ"ה בשם הרמ"ה וכ"כ הרא"ש פ' שבועת הדיינים בשם הרמב"ן והראב"ד ובכ"מ כתב בש"ם וזה דהרמב"ן והראב"ד והרא"ש שם ט"ם הוא וצ"ל הרמב"ם והרמ"ה שהרי בתשובה כתב בשם הראב"ד להיפך וגם הריטב"א וה"ה כתב בשם הרמב"ן להיפך עכ"ד ובאמת הראב"ד בהשגו' חולק אבל מ"מ כ"ל דאינו ט"ם בהרא"ש שהרי הנ"י פ' הזהב וגם ר' ירוחם נ"ד כתבו כן בשם הראב"ד כהרמב"ם לכך נראה דתרי הראב"ד נינהו כנודע או אפשר שהראב"ד בפירושיו ס"ל כהרמב"ם וחזר בו ממ"ש בהשגות · וגם הרמב"ן אע"פ שכתבו ה' המגיד והריטב"א בשמו שחולק על הרמב"ן בדיבי דגרסי' שלו דף קי"א ריש ע"ג וז"ל ואע"פ שאם הזיק חייב לשלם אם פשע בשמירתן פטור שלא מצינו דיבא דברמי' אלא במזיק ויש מי שאומר שהפושע מזיק הוא ומשלם אבל שבועת התורה לעולם אין נשבעין כו' עכ"ל והבאתיו לקמן סימן ספ"ו ס"ק י' הרי שלא הכריע גם הסמ"ג דף קנ"א ע"א והמרדכי פ' הדיינים כתבו בסוף דבריהם אבל המיימוני פליג כו' ע"ש · ויהיה איך שיהיה העיקר לפע"ד כהרמב"ם וכמ"ש ומקום הניחו לי להתגדר בו · ושוב מצאתי בבעל העיטור בדיני חוב על פה דף ס"ו ע"ב שכתב וז"ל אלו דברים שאין נשבעין עליהן העבדים והשטרות והקרקעות ודוקא בכל מה דכתב באורייתא ואפילו שבוע' דעד א' דלא כתב בהדיא בעניינא אבל פשיעה ומזיק כולהי בר תשלומי נינהו אבל איתבר או איתגם פטור משבועה דאורייתא עכ"ל וזהו כדברי הרמב"ם וכמו שפי' למעלה ור"ל ואפי' שבועת דעד א' דלא כתב בהדיא בההוא עניינ' מ"מ כיון דכתב באורייתא ואי לאו קרא לא הוה מחייבי' שבוע' אבל פשיע' ומזיק כולהו בר תשלומי נינהו מסברא אפי' לא קרא וכמ"ש לעיל ודו"ק :

קכז כגון שהשליכו לנהר כו' ומפני כך פסק הרא"ש בתשו' כלל צ"ם סימן כ' על סופר שכתב שטר לשמעון וכתבו לאביו דהוי כהשליכו לאיבוד בידים כו' ומביאו ב"י ומיירי שכתבו לאביו לגמרי ודלא כמר"ב בד"מ ובהג"ה לקמן ריש סימן ס"א שהבין שכתבו לאביו בתור' שמירה ולכך כתב דשומר שחסר לשומר בשטרות חייב דגרע מפשיע' וחולק על מהרי"ק שורש י' ולא דק דפשיטא דהרא"ש לא פליג אמהרי"ק ולא מסתבר כלל לומר דגרע מפשיע' וכ"כ הרא"ש גופיה בפסקיו פ' המפקי' דשומר שמסר לשומר אפילו פשיע' לא הוי והכי מוכח בש"ס פ' המפקיד (דף ל"ו ע"ב) והרבה פוסקים וכבר השגתי לקמן ריש סי' ס"א כאריכו' על הר"ב בזה ע"ש :

קכח ואם

ג (קכא) ואם (קכב) קנו מידו שיתחייב כרין השומרי׳חייב
(ופ״ל סי׳ ס״ח ס״ק ו׳ ולקמן ריש סי׳ כ״ה) :
מא (קכג) אחים או שותפים שבאו לחלוק ויש להם שטרו׳ישומו
בית דין כל השטרות לפי שויין כל אח׳לפי קרוב הזמן וריחוקו
ולפי נכסי הלוה ואלמותי ויחלוקו נה (קכד) ואם הוא שטר
חוב אחר יכול כל אחר לומר גוד או אגוד ואם אחר שמשו בית
דין וחלקו בגורל נתקלקל שטרו של אחר מהם נב מזלו גרם :
סב אמר נכסי לפלוני שטרי בכלל נכסי נג (קכה) ואם
הוא (קכו) שכיב מרע שדבריו בכתובים וכמסורים
קנה גם השטרות :

הגה

ג ואם קנו מידו שיתחייב כו׳קנו גם השטרות וכ״כ נד״מ ולא
כני״ עד״מ ומ״ש ואם קנו מידו נ׳ סי׳ ס״ה ס״ק כ׳ כתב בחכמר
דמיבו משמייב כ״ג בקנין ומור״ס שכתב בר״ס ג״ה להאי דינ׳ אם
כתנה לשלם הכל לפי תנאו כתבתי שם דמיבו ר״ל כתנה בדברים
אלא בקנין ובה דכתב בטור
והמחבר ל׳ סי׳ רע״ג ס״ו דם״ם
שכתנה להיות מייב כאומן
מייב כדברים בלא קנין ובזרו
וכתב כן בסי׳ ס״ה ס״ל כתבתי
יפוב לזה בסי׳ ס״ה ס״ו והוא
דשתני שומרים דמייב עכ״פ מ״ם
יכול להתחייב כדיבור אף כיותר
מאג״ה בשטרות וקרקעו׳ ומינך
דאין עליהן מיו׳ שומרי׳כלל מ״ם
אין יכולין להיו׳ כדין שומרים
כ״ג בקנין כ״כ בח״מ ס״ק ו׳ וד״ק
בא ואם קנו שטר מוכ אחד כו׳
ע״ל סי׳ קע״ג ס״ק י״ד שכתב
מור״ס דיש דאין דין נזד או אגזד כדבר שאין הנוף שלהן כמו
כמשכנתא שעת׳ד לגבות מעות׳יכן רק מולקין המעו׳כו׳ע״כ ונם
בשטר׳ דיכ׳ וכ״ת מור״ס כאן כתב״ד מ״מ כ״ש בשם רמב״ן כתבו׳
סי׳ע״ח נם בשטר כ״ב כתב״ד בסי׳ קע״ג ס״ק ע״ח ו״ש
ר״ס שם נדחה כו׳ וא״כ ל״ל מהדמ׳מור׳ כאן ולא כתב כלו׳ אלדברי
המשכר מהום דמחר מ״ם בסי׳ קע״ג ס״ק ואפש׳ נמי לות׳ דדוק׳
משכנתא׳ודאום׳ לו מכרי׳מור״ס לות׳ דאין כאן נוד אגוד מהו׳דנם
לע״ע כיון שהקרקע כעין מחשב כמחון לעניו זה שמיד
אפשר לעשו׳לוקה כיניהן כמעות משכ״ב בשט״ם : בב
מולו נרם בשור ס״ו וכת׳ ז׳ל ומ״מ משכ״ם ו׳ שתא יתקלקל
קוכו של ה׳ אין לנבול המלוקה מעיקרא עכ״ל : בג ואם כו׳
שכ״מ כו׳ למשוקי כר״ח דאף אם מקנה לו בשט״ם בפי׳ לא קנינו
עד ש״מסר לו השטר בכתיבה ומסירה ואו אין כ״מ בתה שהות
בכלל נכסי׳ דמה כותב לו בפירוש קני לך מיהו וכו׳ דמיינו בשטר
ועפ״ר מ״ם עוד מזה :

לד משטר

לד מסטר ירושה שלה וכ"כ מסמ"ק סנהדרין לכתה עם זרעה :
לה מין סטרות בכלל דכל כני מדם מין סטרות בכלל
מטלטלים :

סז ג מין סמיטת כספי' נוהגת בו' נפ' רמה כתיב מקץ
שבע שנים תעשה
שמט' וזה דבר השמט' שמוט כל
בעל משה ידו אשר ישה ברעהו
לא ינוש את רעהו ואת אחיו כי
קרא שמיטה לה' את נכרי תנו'
ואשר יהיה לך את אחיך תשמט
ידיך ולפי' מדבתי' וזה דבר
השמיט' שמו' כל בעל משה ידו
כו' שבשני שמטו' בכתו' מדבר
בשמיטת קרקעות וסייגו יוכל
שחינו נוהג בו אלא בשמט
קרקעות שהיו מוחרין לבעליהן
ובשמיטת כספים דבשמט
בהלוה מהמלו' והוקשו להדדי
ליתר שבזמן שחין שמיט' קרקעו'
(דהו' ביובל) נוהג דה"ינו בזמן
שחין כל יובל ויובל נמי"ל וכמ"ש
ביובל וקראתם דרור לכל יושבי'
שמיטת כספים נ"מ שחינו נוהגת:
ב ומדברי סופרים שהרי כו'
ושמשם כדי שלא תשתכח תורת
שביעית מישראל אבל מריעה
והריעה לא חשרו בשביעי' וביובל
כדי שלא תשתכח שלא היו רוב
הבקר יכולין לעמוד בו לחסור
בעבודת קרקע כ' שני שביעי'
ויובל כ"כ התוס' כפ' בשולח
(דף ל"ו ע"ב) דדוק בזמן שהיה
שמיטה ויובל נוהג מן התורה
היה מקור בזן הבהכ' לנהל
בשה שם' לשלשה שנים ולא"ד
היה נרחה טעם אחר ונה דכיון
דקדושתן תלויה בארץ ולא שייך
בה"ל וכיון דלא שייך לעשו בהו
דבר בה"ל נם בה"י לא תקנוהו
מש"ה שמ"ט כספי' שהוה סובו הנוף וק"ל ועיין בפ"ר"ס ס"ס ע"ה ונם עיין בכרים' מ"ם כאן : נ שהיה לנוף בכרוכיה
לבעל המנכה כו' כ"כ נ"כ הטו' בשמו וכתב כסו' ז"ל ואני מיום כוחי לבאן לימי דן שלא תשמט שביעית ונם לימי סותר מנכסם אלא אחי
מיחס לדון כמנכסם : ד טעם למנכ' כו' נם בתשובת הרמ"ם כתב טעם על שהיחס על מנכסם ז"ל כיון שפשט המנכ
שלא לשמיט וכבל יודעי' זה פ"ל כאלו כתב' במלוה ע"מ שלא תשמט בשביעי' עכ"ל : ה וכיון שהשטר ש"כ כו' וסייגו ע"פ
משכון הרמ"כם שע"פ משכונו שנת פ"ט לשלש משמ"ט שנת שמיטה בימי בעל העור וכימי ר' לוי בן סביב שנת הרס"ד וכימי הרב ר'י
שנת ס"ו ומ"ג וכימי הרב מו"ה ר"ל שנת שכ"ז ובכל עולה לשמנון הרמב"ם ועפ"ם כדר"ם טעם הרמב"ם ומשכון זה תדע ממילא
שזמנו כיון שנת השמיט בשנת שם"ט ותניה עוד בתרה כימינו בשנת שע"ו יכי רלון שנוכה בתרה בימינו לקיים המלוה כתיקונו
בשמיטת כספים ובשיתת בתרן לה' : ו שביעית משמשת את המלוה שלפי' לה תשלוח ביד לתך ידך כו'
וסייגו הלוה שלך שהוה ביד לתך ידך ולא כספים משכון ביד לתך ידך ולפי' כשהוה ביד לתי' ולחינו בידו בתורת הלוה ב"ה בתורת
פקדון לחינו משמש בכל מקום שהוה ברשותו דמריה הוה ולא תקרי לת לתך ונם לחינו ברין לנגבו : ז שים בו לתריות
בכספים דמ"ח הרי הוה משכון נוביינא : ח והמשכנתא במקום כו' פי' כשלוה לקבירו על שדיהו והמלוה תוכל פירות משנו בשביית,
וסייגו שמכר לו דבר מועט בכל שנה משכון וכמ"ש בי"ד סי' קע"ב ברמ"ה וכסופו ע"ש : ט וכמקו' שחינו יכול לשלקו עד סוף
זמנו להמר כף ' הוסב הו' פשם בתי משכנתא' בתתרא דמשלק שביעי' משמשתו ונתתר' דחינו יכו' לשלקו לחינו משמש וכתבו נ"כ הטור
פתתא כי"ד פ"ם קע"ב והמשכר דכתב כאן בריש בתתרא דמשלקין בכל עת ותמ"ב כתב בתתר' דלא יוכל לשלקו עד סוף זמנו ד"ל
קשיין אהדדי ואין לומר שכשדר כן הוה דבתתרא דלא משלקי אין משלקין עד סוף זמנו דהא משכ' המשכר וכתב נם פ"ם זה שחינו יכו'
לשלקו בפי' יו"ר מקרי בתתר' (דה"ל דלמ' י"ח כ' כ"ד ב"ב ה"ל לכתו' דנם כוה פליגי) ונם דוחק לומ' דפוף זמנו דכתי' ר"ל הזמן
שקבעו ביניהן לפלק ור"ל בפי' יו"ר דמשמת' וכת' עד סו' מנו משמש דר"ל סוף זמן המשכנתא' לכן נרחה לחשוב דנמרת הכ"ל בתם
וקתני דמשלקי ודלא משלקי . ונקט לשונו' וכת' דבתתר' דמשלקי בכל עת פשיט' דמשמט וכתתרא דלא משלקי דקתמר בנמרת
דחינו משמש אין בידינו לתקל ולומר דחינו משמש כ"א כשחינו יכול לשלקו עד סוף זמנו וק"ל : י סמ"ס לו בפשה
בהלוותו פי' שהנביל לו מנרי הסל' וק"ל מכאן תנגה תוכך דאו פ"ל מיוחד יותר לפוכו וכנבני בידו דמי ועיין כר"פ הסולח (דף
תקע"ב עמוד ב') שכשם הרמ"כם כתב שאם ס"ס לו שדה הוה משמט טפי מכמשכנתא דהמלוה מוחזק בה מה שאין כן בס"ס
לו שדה שלחינו אלא בחפוחי כאם לא פירש לו אבל אם ס"ס לו שדה לשמט טפי מכשכנתא עיין שם ודוקא דאו כן בשכנתא דעיין
כיון שיש שדה להלוותו מה שאין כן בשכנתא עיין שם ודוקא כן בשכנתא עיין שם ודוקא כן בשכנתא עיין שם ודוקא כן בשכנתא
לו שדה לכברה קמ"ל שחינו משמט כלל והוה דעת הרמ"כם שכתב כך בפרק ט' דשמיטה ואפילו להיס אומרים דכתבו עליו נם כן
מק"ל כס"ס לו טפי מכשכנתא וסבירא להו כס"ס לו דאפילו אלא יוכל לשלק רק יום אחד חינו משמט מה שאין כן משכנתא
בה"ל וק"ל :

לה לשלוחי הוי כאלו כתב ומסר לו וקנה עכ"ל והייגו שכתב הב"י לקמן סימן
רמ"ח על תשו' הרמ"ם סם ועיין עוד בתשוב' הרמ"ם כלל פ"ב סי' ד' עכ"ל
וכ"פ הב"ח סם אך לעיין דיב"ע עיין שכתבה מהדברי הב"ח שם ספ"ם כן
מפני שהרשב"ם והר"ן ב"ב סיברי כן וכ"כתבתי שאין זה מוכר' ברש' שרשב"ם
והר"ן וכן רחיתי בהר' ירוחם כתיב כ"ו שלא כתב אלא דברי הרשב"ם ול"ל שם
וכתב הרשב"ם דוקא בשכלל כל ככסו"
אז יועיל בשטרות דאפילו לא אמר
וכל שעבודו דאית בהו אבל פרט
בשטרות צריך לומר וכל שעבודו דאית
בהו דכל שלא יועיל בגרוע לא יועיל
בש"ת עכ"ל ועיין בתשובת מהר"ם
אלשיך סי"ו : קלר ולכן בשל
סופלק כו' דוקא בשעת חוסה וכן מיירי
בתברי"ק שם וכ"כ הריב"ם סימן ס"ד
וק"כ והמגיד פ"ב מ"ב מה' מיחות
הביאו ב"י בש"ע ס"ם ס"ח ל בכותב
לה שדותיו מרוסה ש"ב בכותב לה בשע'
כניסה אבל אחר ניסוחים לה אחני
סילוק כו' וה"ם בשעת כניסה לחוסה
חייבי בעודה מרוסה לשפוקי לדיין
דמתרסין בשם החוסה וכמ"ם הרשב"ם
והר"ן והחתכר והר"ב בשע"ב ר"ם ב"ב
דקודם מירוסין לא מהני סילוק מ"ת
אחר ניסוחים לא מהני סילוק
וכ"ה מיחם בס"ם ר"ם הכותב ופוסקים
והחתכר בש"ם ס"ם ולפי זה שם
דברי הר"ב בכאן נרין לפרש רכתב לה
בעודה מרוסה ולדיין דמתרסין בשעת
החוסה לא מהני סילוק וכו"ל : קלה
מטלטלים לפלו' מין מסרו' בכלל ואפי'
אחר נכסי מקרקעי ומטלטלי מין
סטרו' בכלל אין בכללם מה שכתוב
ונרין לומר מקרקעי ואחר נכסי מ"ו
ע"ם . ובד"מ כתב על מ"ם הסור
הרשב"ם דסטרות הוי בכלל נכסי אבל
כ"י כתב רמי אאחר נכסי מקרקעי
ומטלטלי מין סטרות בכלל כו' הכין
דהכ"י פליג ע"ם ולא דק :

סז ג מין סמיטת כספי' עיין
בתשו' מהר"ם סי' מ"ח סי'
ס"ו ובתשו' מהרשד"ם סימן ס"ם ועיין
בתשובת מהרשד"ם סי' ל"ו וסי' קפ"ו :
ב ומין לדקוק מהריטם . עיין
בש"ת מ"ם סוה ופ"ם והמתנע ועופש
ע"פ הרין תנה עליו נרשם :
ג אבל

יח מי שים לו עיסק כו' עי' בנותן סמורה לחבירו לחתנית שכר ונותן לו שכר עתלו דקי"ל דכלנא הוי דין פקדון ואחריות הפכר ושכר הוא על הנותן ופלגא שכייה ס"ל דין הלואה דאחריו' הפכר ושכר על המקבל וכמ"ש הר"ד סי' קפ"ו : יב סותם מס תבירו וכיו מתפסק"י' שסכיכן מתפסק"ים כו ומה שים ביד כל ג' משל תבירו אין שם הלואה עליו אלא שמלק שמלק מבירו מופקד בידו : יג ערב ספרע למלוה כו' דמ"ד ספרע כשכיל הלוה כתקייב לו הלוה כתורת הלואה אותו כך ספרע כשכורו : יד משמטת שביעית יליכין לה מדכתיב וזה דבר השמטה אפילו דכור השמים משמטת וכייכו שכופה : טו וכתבו לשלם לו ג' הרמב"ן אם הניע זמן שכשכע עליו לפרו קודם שביעי' אם לא פרעו כומן שכשכע ככר עכר על שבועתו אבל ג' שכשכע לשלם לו רק כל זמן שבו' ס"ל ואלו מקל לו זה מובו אין הסיוב שבועה על עליו דוב יתמ"ר כו' כאלו התקבלתי ותיי' לה שבועתו שלא ע"פ שכס ווב הוא כתיל' דהקבלת' דמלכה הו' אבל אם לא הניע הזמן השבוע' עד אח' השמים' אין השמים' משמטת דה"ל כתלו' לעבר שכי' דהיכו משמט עכ"ל * ע"ין בע"ס שכת' בדין וה ו"ל כשבע לשלם אע"ג דהניע זמן פרעון הלואה קודם השמים' כו' אע"ג דכת' משמטת לכתור' דס"ל דמ"ס אם הניע זמן הפרעון אחר השמים' דשמיטה משמטתו ופשוט מלשלם וו"ל ומ"ש וכ"כ התוב' כסתוך בסי' נ' מיהו י"ל דכוכתו הוא כגון שקבע לו זמן הפרעון קודם שמיטה ואע"פ כשבע לו אלא יעכב לו הפרעון מליתתו לי עכ"פ כומן פלוני ואותו זמן הוא אחר שמיטה דכשב"ג ג"כ השמים' משמט כיון דקבע לו זמן הפרעון קודם השמים' ובידו לגבותו מתו מכח זמן ולית ל' ס"ס דעת אלו' ולית ל' ס"ס דעת אלו' ומן שכשכעת עליו ונראה דמוכ שכתבתי לישרי מו"ר מ"ש מהלה

יז כל דבר ששביעית משמטת ג"כ יו משמטת שבועתו לפיכך שבועת הדיינים וכיוצא בה שאם היה מורה בו היתה שביעית משמטת שבועתו אבל שבועת השומרים והשותפים וכיוצא בהם שאם היה מורה בו לא היתה שביעית משמטתו לפי שהם פקרון ולא מלוה אין שביעית משמטת שבועתו :

כנה מי שחייב לחבירו סו ונכשבע לשלם לו כל זמן שחייב ממון ° (הפרי"ק סורם פ"ג ותשו' רחב"ן סימן רנ"ו) ועיין לקמן סימן ע"נ ס"ו :

יט הלוהו ותבעו וכפר ונשבע לו והגיעה שמיטה סו והוא בכפירתו ולאחר שעברה שמיטה הורה או באו עדים אינו משמט אבל כפר ונשבע והודה אח"כ או שבאו עדים קודם סוף שביעי' הרי זה משמט :

ח ° (הרמב"ם סוף כלל פ"ו) תבעו ממון וכפר והביא עדים וחייבוהו ב"ד יז וכתבו לו פסק דין הוי כגבוי ואינו משמט :

ט ° (ג' רמב"ם שם) המלוה את חבירו והתנה עמו שלא תשמיטנו שביעית יח ה"ו נשמט (ג) אבל אם התנה עמו שלא ישמיט הוא חוב זה ואפילו בשביעית תנאו קיים שנמצא שחייב עצמו בממון שלא חייבתו תורה שהוא חייב :

כנה וכן אם כתב בשטר לשון פקדון אינו משמט לדבכי כתב לשון פקדון אלא ישמט ° (הפרי"ק סורם קפ"ו) יט אם נהנו לכתוב כן בשטרות ובשטר ג' לא נמלא כך לא תאריכן דהוי כאילו כתב ואע"פ שלעכיין שהר דבר"ם לחתי כך כ כדלעיל סי' מ"ב : ° (ני' בשם הרמב"ם)

י המלוה את חבירו וקבע לו זמן כ לעשר שנים או פחות או יותר אין שביעית הבאה בתוך הזמן משמטתו דהשתא לא קרי ביה לא יגוש :

יא כא המוסר שטרותיו לב"ד ואמר להם אתם גבו לי חובי כב אינו נשמט :

יב ° (סור סי' ו בשם הרמב"ם) המלוה על המשכון אינו משמט כג מה שכנגר המשכון ° (סור שם בשם הרמב"ם) (ר) ויש מי שאומר שאף היתר על המשכון אינו משמט :

יג משכנו כד שלא בשעת הלואתו ע"י ב"ד רינו כמלוה על המשכון :

יד הקפת

ג אבל אם התנה עמו כו' עיין לקמן סי' רכ"ו סעיף כ"ח ונכי מוכח דלא מהכי לחון זה שהכי התם דלא ידע דחית ביה מוכח הרמב"ם כ"כ הכא בהיר והרמב"ם שם ס"ק ל"ו וק"ל : ד ויש מי שמוחר שאף היתר על המשכון עיין בספר המיון להרמ"ם מלוה סמ"ם ; ה ו"ל

ג ° (הג"מ בשם מסמיים) יח מי שיש לו עיסק משל חבירו שביעית משמטת פלגא שהיא מלוה :

ד ° (הרמ"ם בהשוכה כלע"ז סי' נ') מי שהיה בו שותף עם חבירו והיו מתעסקים בסחורה ובשטרו' ונשאר ביד א' מהשותפין אין שביעי' משמטתו שאין שביעית משמטת אלא מלוה :

ה ° (ר' ירוחם נתיב ח') יג ערב שפרע למלוה וקודם שפרעו הלוה הגיע שנת השמיטה משמט :

טז ד"ה דעבר על השבוע' ומיתיר לו שבועתו וכמ"ש הרמב"ן אבל בכה"נ דזמן השבוע' היה לאח' השמיטה ושמיט ע"מ דברת' דבכה"נ ג"ל התר' לשבועתו דלא נשבע לשלם כשמו' מ"ש מש"כ להרמב"ן בכ"ל דבכר עבר שבועתו קוד' שביעי' דלריך התרה לאפקועי מ"סור ונדרו למפרע וק"ל : טו וזה בכפ"ת כו' אינו משמט משום דהא בשעת שמיטה כיון שבכר נשבע לא היה למלוה עליו שום חוב ואפר השמיטה כשהודה ס"ל כהלוה קדשה משל"כ כשהודה קודם השמיטה דהשמיט לבהלה אפר הלוה משמטת לאותו הלוה שהודה : יז וכתבו לו פסק דין כו' דכל משפה כ"ד כנגוי דמי ומ"ם כשעיף שלכני זה לאם כבר ונשבע והודה קודם סוף שמיטה דמשמט ה"ה מיירי כגלא כתבו לו הכ"ד פסק דין וכ"כ ע"ם : (הנ"ה וכתב הרמ"ם שם לאח שכתו הכ"ד הדין גלא כתבו בפסק דין משמט הכוכ וע"ל ס"ק ל' מוס) : יח ה"ר וה כשמט דתנאי וה קאי לשמיטה אלא ישמיטנו והרי הוא מתנה על מה שכתוב בתורה משל"כ כשמתנה עמו אלא ישמט הוא פי' הלוה לא ישמט נכסיו לשלם לו מוכ זה אפי' בשביעית אלא שביעי' כ"ג לאלוה וה"ל כאלו אמר אע"פ שהשביעית משמט ומיו לאתה דשאי לתבעני אני מקבל עלי לשלם לך ואדם יכול לפייס נכסיו כשמיו אלא מייכתו תורם וק"ל : יט אם נהנו לכתוב כן אדלעיל קאי אמ"ם ע"ת אלא ישמיט הוא מוכ זה כשביעי' : כ כדלעיל ס"ק כ"ב כסוף הסי' וי"ש ליתן טע' לאלוק כיכן דאמרין מצו' שביעי' מופקע ועומד הוא ממכו אין כידו לתובעו ולהוציא מידו אבל מכר מכתב כתיבה דהלוה יאמר דהמלוה ככיון לא כתב כפי המכבן כדי לקייס מצות שביעית וק"ל : כא לעבר אכיס או פחות או יותר ע"י הנמרא הוא לעבר אכיס ומתלה נקט המחבר ל' הנמרא וכתב עליו ד"ה הוא אלא ה"ה או פחות או יותר ואע"ג דמ"ם עוד מוס : כב המוסר שטרותיו לב"ד כו' אין זה כדין פרוזבול דכסמוך סי"ל דאם מיירי דאימו מים נוף אשם"ל כיד הדיינים אלא אות' דבכיכן בע"פ אבוה מוסר כידם האוכות ומ"ה כעי' ד"כתבו לו פרוזבול וכאן מיירי שמסר כיד הדיינים אשם"ל ומ"ה לא כתי' אבל כתיבה וכ"פ אתו' כפ' אבוה ע"ם ואפי' מ"ם הטו' ומיר"ם בסמוך כם"ך דאפי' כל אדם יכול לומר כן כע"פ ל"ל דאין דין תורה לשולם משמט עד שיאמר שטרותיו לב"ד והיינו דאי אית ליה פרוזבול סיכא מהכי דכור בעלמא בלי מסירות נוף אשם"ל לדדיינים ומ"ד אם כתבתי הברתה אהנתרה ומהר"ם וכיכוב דכרי הטור דהיינו לדרי תיקן כתיבת פרוזבול וכך כתמן כא אח"כ ותיקן דאוניות בע"ם בלא כתיב' פרוזבול סני ו"ם מור"ם בסע"ם דסמי' כ' ד"ה דכל אדם נמי יכול לומר דכריו כע"פ : כג מיהו כשמט דקתורה לא סוכיר אלא דלא יגוש המלוה להלוה בשביעית משל"כ וה דכתר סילק המלו' נפשו מזה ומסרו לב"ד ואין כח"ד מוסר ע"ו : כד מה שכנר המשכון כנר נתכלר טעמו דכיון ס"ם כידו לא ש"ך ביה לא יגוש ומע"ג דה"ל כוה אלא כיון דמתלה נעל המשכון כעד כל המלוה ה"ל כאלו ים כידו משכון שוה ככל הלוה : כה אלא בשעת הלואתו ל' הטור וכן משכנו אלא בשעת הלואתו ע"י ב"ד ולקח מחכו כלים ע"פ עדים להמורם (משל"כ כשמשכנו כידו בשעת הלואתו דא"ל לסמור ל' הטור וכן משכנו אלא בשעת הלואתו ע"י ב"ד ולקח מחכו כלים ע"פ עדים להמורם כיום וכלי לילה כלילה מדין תורה השכוע והש"ם הטור לקמן סי' ע"ו והטעם דאיכו משמט דתיר משכנו קנה המשכון וה"ו אלו כעד מוכ עד שישלם לו אלא שמור ומשמיל לו בעת נרכו וברמייה משלוח ערך להקניר לו כלי יום כלילה :

כו הקפת חנות כו' לכאל המוכ' דכר לקכירו מיד כשמכרו לו ס"ל כהלו הלוהו ומשמעו הסכיעית והטעם לפי שדרך הסנוכי להקיף סכה וסכתי' וכסוף כושל סוכו ואין דרך לכונסו וס"ל כהלו הלוהו וקכע לו זמן לאחר סכיעית דאין הסכיעי' מפקיעתו משא"כ במכר כו' . וכן דרך הסכיר לכניס שכר שנה או שנתי' כיד שוכרו ואינו כונסו לתתם לו אלא בס כ'דו כפקדון או כהלוא' עד לאחר שכיעית שב"ל ועיין כש"ם דלא סוכיר עשמים הללו וכתב עשמים לאחרים ואינן ברורין כש"כ : כז - משעה שקנע לו זמן לפרעו * ו"ל דוק' משעת שעמדה כדין כמו שקנם בשעיף שאחר זה ועש"ם שם : כח שכר שכיר כו' : כשכר שכתב לאחר שעמו לפני זה : כט קנם של אוכם ומפת' ומוציא שם רע אינם משמטי' ואם זקפה במלוה משמטת : ל משעת שעמדה כדין כלוה : ל משעת שעמדה כדין הטעם שכתב ב"י כיון דהוכם ומפת' משעה ב"ד הוה וס"ס כתוכת אחר הכאתוך משעה ב"ד הוה מ"ה לא הוה זקיפה דידהו כהלוה ב"ש אחר שעמדו כדין משא"כ כשהקפת קנו' הב"ל דלאו משעה ב"ד הוה : לא שעמדה כדין כראוי דמיירי הלא כתבו לו פס דין דהל"ב קשה מ"ש מהא דכת' לעיל פ"ם דהם תבעוהו וכפר וכתבו לו פסק דין דהוי כנבוי ואינו משמט : לב ואם פוגמת כו' דינא בהמותר משם שהם מיוב כתוכה וס"ל כמלוה : לג הכא מכח כותי הרי הוא כלוה כלותי כו' עד אין הסכיעי' משמטתו ופ"ם לקמן סי' קכ"ד בסנ"ה סי"ם מיבו י"ל דהפילו המשכר דפסק שם דלא אמרינן הכא מכח כותי הרי הוא כלותי כ"פ לגרישות' מודו הכא כיון דכשטרותיהן נוהגין כו מדינ' דמלכותא וכמ"ש כשי' מ"ם פ"ו דשם נ"ב פסק המשכר נופל דאמרי' כן אפי' למעליות' פ"ם מ"ם עוד תוס : לד ולכן מי שקנה אין הסכיעי' משמט ומיים שם רשב"ם אבל אם זקפו עליו כמלוה משמט : לה אבל כלאו הכי כו' פ' שם"ו תובע כאותו שטר אלא שכתבו שטרלך לפרוע בשכילו ונעשה מלוה ומשמט וכן הוא שם בהדיא : לו פרוזבול גינו משמט כן הוא במשנה במסכת שביעית ו"ל כפרש"י ז"ל כשמכרו מלמלות ללוה ועוברין על מ"ם כתורה השמר לך פן יהיה לך דבר עם לבבך בליעל כו' התקין הילל פרוזבול ופי' פרוס הוא ל' תקנה וכו' ל"ל ל' תיקון לעשירי' ועשה אלא יעברו על מ"ם כתורה ושם בנמר' דאע"ג דאין הדין משמט מ"מ יש בית דין מכמיס לתקן אלא יאמר שפקר כ"ד הפקר וכיון שתכת הפקר כ"ד הוה דאינו משמט מ"ה אמרו נ"כ דאין כותבין פרוזבול אלא בכ"ד מפני תרוויי לפקיר כדאמרינן המשכר : לז דיים להקל כומן הזה פ' אפי' כמדינה שנותנין בהן אמיטה כי לא כתב מור"ם בר"ם וה אלא כמדיכות אלו אין נוהגין אבל יש מדיכות שנוהגין כו : לח זהו נופו של פרוזבול כו' פ' דברים הללו הן ל' המלוה שאומר כן להדייניס בע"פ והדייניס כותבין דבריס בנוסח זה בתוכ תלתא בדינא ואתא פלוני המלוה ואמר לפנינו מוסרני לכם פלוני כו' ואותתמין עלמה פלוני דיין כו' או אותתמין כל' עדים ור"ל שהם עדים בדבר שאתר לפניהן כן בפניו יחד כמותב תלת' וכ"כ בטור בפי' הראשון ואחר זה כת' הטור נירס' ונוסח אחר ע"פ עוד תוס : לט ומ"ם מוסרני לינו ר"ל אסר בשטרות דכפרוזבול ג"כ לאסור בשם ע"פ וכמ"ש בסי' אלא ר"ל מוסרני דבריס הללו לכם שב"ד ולפ"ז לא הי' ר"ל לאו' רס להסיק ולכתוב ז"ל וה"ה שיוכל לאסור אוכותיו שבע"פ דאמרינן תיתי לתלוק בינן דלא כתב המשכר דבשט"פ תיירי : מ ו"ל אפילו לבניס ול"ל הוה על סהדי כו' עד ואי אתמי כיב דייני כו' נראה דלאו דלעיל הוו על סהדי קאי אלא כוכתו דשם אתעיל לכתוב כל' דייני' כאותב תלתא דייני כאחד הוכח וגם אותתמו כו' דייני זהו טפי מעלי ממ"ם דאשונה דבעדים יתנו לו בתוכ וחתום אוך ז"ל שמכר פרוזבול לבני דייניס אחרים : מא אין כותבין פרוזבול אלא על הקרקע רש"י מפרש הטעם משום דלא תקנו פרוזבול כ"א אסתם הלוואס וסתם הלוות אינו כי אם לתי שיש לו קרקע וסמוך עליה בשעות הוב ויש מפרשים הטעם משום דכשיש לו קרקע משכח עפי כנכוי ועומד כיד הב"ד ולשני הטעמים כקרקע כל שהו אבל משום דחיכ מרכוות דס"ל דאין חוכחה לקרקעות כלל ולאיך ה"ט דקרקע רחויים לגנות ולחוב ולגבות ממנה עד שיתעלו אוכו ושפ"ר : מב אלא עליון נקוב דרך הנקבים יוכל ונוחם מן הקרקע ומשכח בקרקע : מג ויש לחייב לו כפי מי שחייב להלוה דהיא משופכדת להמלוה מדר' כתן כמ"ש רבינו לקמן בסי"ם : מד ואפילו אלא בשניו הלא"ב אין מכין לאחר אלא בשניו מ"מ כיון דבזוכוי שם וכות הוא לו אע"ג דיכא לו על ידי סיוכוי אוכא הולכין אחר שם ויכוי דמעיקרא והטעם דקיל הוא שמיטת כספים בפרט בומן הזה : מה ואם השכירו לו פי' וגלת דוקא בשאילו אבוא עומד ברשות השוחל אף לעכין לוכסין מ"ם קשיב אלו משא"כ בשכירות :

כר היתה

מו סדה ממוסכנ' כו' כי' שכלו' כשביעה ביד לאחר שם פ"ם נתן לו מעות לפדות ונם הוא כאחרת דלא מיסלקא מ"מ כתלוש יכול לכתוב
ע"ה פרוזבול כמלו כשדה שיתה ביד בלוה: מז וליתומים על ככסי אפטרופוס ה"ינו שם הם מיכים לאחרים אותן כאחרים כותבין
פרוזבול על היתומי' דלא נשתם חוכחה דקרקע ס"ם לאן להאפטרופוס שלהן משכב כלו הוא על יתומים וכ"כ בעל התרומו' בשער
מ"ב ועד"ר דכתבתי דרש"י לא כי' כן (ונם כתבתי טעמו) אלא מהלך בין סוב של מכיכם על יתומים דש"ל קרקע כללה הוא וכין סוב
שביתומים עלמם מיכים לאחר
דקרקע ס"ם: מח די לו
בפרוזבול אחד ל' סטור ס"כתוב
מוסרני לכם כל סוב שיש לי על
פלוני וכלוכו כו': מט ונם לו
בשטר אחד אפי' אין קרקע אלא
לאחד כו' משום דקי"ל
משעבד לו בשטר ה' אף כולם
כשעתן לאחרי' וערבאין זה לזה
וכמ"ם סטור בר"ם פ"ג ועפ"ר
שם כתבתי דאפי' לו כל ה' כספי
עלמו ויש קרק' לה' אסן כותבין
פרוזבול על כולם דכה אותם
קרקע ס"ם להה' אשכח כאלו
היה של המלוה ואז המלוה מוכר
לעין שלו וכמ"ם סטו' והמשכר
לפני זה אלא דאז צריך ש'וכרו
המלוה לאן וכלו כולן כשטר ה'
אפי' כלא זיכוי כמי כותבין אכולן
משע' כס"ל: נ יתומים קטני
ס"ם לאן כו' אי' לן מה שלווהו
משלהן הן אי'כו הסוב מלכיהן
דכס"ד הוא מכיהן של יתומים
ושטרותיהן וכל אחר להן
כאסורין לכ"ד דמי וכן כקופה של
לדק' דכס"ד יד עכני' כיד
היתומי' משמ"כ כנדולים דדוקא
מה שיראו מלכיהן שיכיהן לה'
כמ"ם לקמן סכ"ם: נא שיכיהן
להו כו' וביתומים קטנים ש"ל
לוה דאפי' יודע דלא היה לאכיהן
פרוזבול ולא התב' סוס תנאי אין
כלותתן משמש וכמ"ם לפני זה
כסכ"ם: נב אלא כסוף דכתי'
מקן שכא שכים תעשה שמיטה
וזה דבר השמיטה שמוט כל בעל
משה ידו כו': נג כל זמן שהוא
יכול לגבות שאוב כותבין פרוזבול
דרמ"ם כפרק השואל וכשטר כתבו
דשמ"ג דאין השמיטה משמט אלא
כשופה ח"ח אין כותבין פרוזבול
אלא עד סוף שנה שביעית אבל
נם דרמ"ם מודה דאין כיד המלוה
לכתוב שום כיעוד שביעית אלא כל זמן שהלוה יכול לפרוע אבל משנגבה כל חובו כל שנה שביעית ולא אמרו דאין שביעית משמטת אלא
כשיכול לכתוב פרוזבול אבל אם אין יכול לכתוב אפי' יש לו מעות הרבה ביד הלוה אין שביעית משמטת כלומר שאין המלוה יכול לכתוב
פרוזבול על היתומי' דלא נשתם חוכחה דקרקע ס"ם לאן להאפטרופוס שלהן משכב כלו הוא על יתומים וכ"כ בעל התרומו' בשער
מ"ב ועד"ר דכתבתי דרש"י לא כי' כן (ונם כתבתי טעמו) אלא מהלך בין סוב של מכיכם על יתומים דש"ל קרקע כללה הוא וכין סוב

כר ס"ם נרמב"ם) היתה לו מז שדה ממושכנת כותבין עליה פרוזבול:

כה כותבים לאיש על נכסי אשתו ולאשה על נכסי בעלה ס"ם נרמב"ם) מז ועיתומים על נכסי אפוטרופוס:

כו ה' שלוו מא' מח די לו כפרוזבול את' מט ואם לוו בשטר את' אפי' אין קרקע לאחד מהן כותבין פרוזבול על כולם:

כז ה' שהלוו לאחר כל אחד צריך פרוזבול בפ"ע:

כח יתומים קטנים (י) שיש להם מלוה ביד אחרים אין צריכים פרוזבול ס"ם נרמב"ם) מי שחייב לקופות הצדקה אינו משמט:

כט ס"ם נרמב"ם ורי"ו ס"ו) יתומים נדולים נא טענינן להו שמא היה לאביהם פרוזבול או שמא התנה שלא ישמיטנו בשביעית:

ל ס"ם נרמב"ם) אין שביעית משמטת כנפים נב אלא כמופה לפיכך הלוה את חבירו בשביעית עצמה נובה חובו כל השנה כב"ר וכשתשקע החמה בליל ראש השנה של מוצאי שביעית אבר החוב:

לא ס"ם נרמב"ם ס"ו ס"ח) נג (ח) כל זמן שהוא יכול לנבות החוב כותבין פרוזבול:

לב פרוזבול המוקדם כשר נד (ט) והמאוחר פסול:

לג ס"ם נטור נסם נרמב"ם) נה (י) נאמן אדם לומר פרוזבול היה לי ואבר ולא עור אלא שפותחין לו שמא פרוזבול היה לך ואבר אם אמר כן נאמן:

לד ס"ם נרמב"ם ס"ו נרמב"ם) ונם לא פתחו לו כב"ד ויצא מב"ד וחזר ואמר פרוזבול היה לי אם הוא קודם פסק דין נאמן אבל אם הוא אחר פסק דין אינו נאמן לאחר פסק דין אינו נאמן:

לה וכן אם אמר המלוה תנאי היה בינינו שלא תשמיטני שביעית הקפת חנות היא או משאר דברים שאין שביעית משמטתן נאמן נז כמגו דאי בעי אמר פרוזבול היה לי ואבר:

לו ס"ם נטור נסם ח"ם) הוציא פרוזבול וטען הנתבע ואמר מלוה זו שהוא תובע אחר פרוזבול זה היתה התובע נאמן שאלו אמר פרוזבול היה לו ואבר נאמן ואע"פ שאין אנו יודעין זמן הפרוזבול שאבר:

לז ס"ם נרמב"ם) המחזיר חוב שקברה עליו שביעית יאמר לו המלוה משמט אני וכבר נפטרת ממני אמר לו אע"פ רצוני שתקבל ממנו ואל יאמר לו כחובי אני נותן לך אלא יאמר לו שלי הם וכמתנה אני נותן לך החזר לו חובו ולא אמר לו כן (יא) מסבב עמו ברברים עד שיאמר לו שלי הם ובמתנה נתתי לך ואם לא אמר לא יקבל ממנו נה אלא יטול מעותיו וילך לו:

לז שטר חוב משקברה עליו שביעית ולא נכתב עליו פרוזבול נה (יב) מוציאין שטר מהמלוה להחזירו ללוה:

לח המוכר שטר חוב להבירו ואחר כך עבר' עליו שמיטה אין הלוקח חוזר על המוכר שהלוקח פשע בעצמו שלא עשה פרוזבול ואם כבר עברה עליו שמיטה כשמכרו ס טוענין ללוקח שהמוכר היה לו פרוזבול ואבר ואם הורה המוכר שלא היה פרוזבול אם אין

לתבוע חובו כל שנה שביעית ולא אמרו דאין שביעי' משמטת אלא בשופו אלא לפכין שאם אלו מעצמו יכול לקבל מתנו אבל דרמ"ם ס"ל דיכו' לתבוע חובו כל כ"ד כל שנה שביעית עד סופו כמ"ש דכ"ם ס"ל הפי' כללא דכל זמן שיכול לנבות חובו דהייכו ע"י סדייכים כותבין פרוזבול אלא שמפלקין עד היכן יכול לנבו' חובו וכ"כ בד"מ סעיף ל"ב ע"ש: נד והמאוחר פסול משום דאין יכול למסור לכ"ד החובו' שיכו ס"ל עדיין וכשיאסר זמנו לאחר זמן וינבה ע"י אפי' בחובות שנתפייכו לו אחר כתיבת הפרוזבול אבל במוקדם מנרע כאו וכומן דכשב"ם הוא לפיכך המוקדם פסול והמאוחר כשר וכמה שכתב הטור והמחבר בסימן מ"ג משום דשם מיסה כאו במוקדם לעריף מלקוחות מחותו זמן ומנרע כאו במאוחר וק"ל: נה נאמן אדם לומר כו' משום דחזקה הוא דלא שכיק היכך היתרת ואכילי מיסורא וכודאי מסר שטרותיו לבית דין או כתבו לו פרוזבל ול"ד למי שכתב הטור והמחבר בסימן ס"ו ס"ח דאין אדם נאמן לומר שטר קבין היה לי כתבו לו קבי לך היכו וכל שיעבודי ונחנתיכו דשאני כתם דלאו בידו הוא דדילמא המוכר לא רצה לכתוב לו כן אבל בשטר אבד השטר וזה מלוה אבל כאן משמ"ם ודאי שלו הוא וכדידיה תליא מילתא למסור לב"ד חוכתו ומסתמא עשאו וס"ם כתבו הטור והמחבר בסעיף שאחר זה שנאמן לומר תנאי היה כו' כתבו כו' אבל כלא מיבו מכח דאי טעמא דתנאי היה כו' לא היה נאמן כיון דלאו בידיה לאוד תליא וק"ל ושם"ר: נו לאחר פסק דין מיבו נאמן דכיון דשתק בשעת פסק דין אחרי הוא כמודה שלא היה לו פרוזבול וכשיבא לגבותו טענת שקר: נז כתבו דאי אמר כו' אבל כלאו מיבו נאמן לומר כו' אבל כלאו מיבו נאמן מהשם שכתבתי לפני זה:

נח אלא ישול מעותיו פי' כלוה שבא ליתנם לו וזה פשיט לו משום שכי יקויר הלוה וישלם וילך לו: נט מוציאין שטר מכלוה ע"ר שם כתבתי דכ"ל דודאי דמי הכייר לרך הלוה להקויר לו דה"ל השטר משכון בידו כעד דמי הכייר אבל דמי שכר הסופר ס"ל ליתן לו דנ"כ בשטר בשביעית דהא ניף השטר מיבו סוב יותר מדמי הכייר לנור ע"ם בלאוסיתו:

ס טוענין ללוקח כו' דק"ל טוענין ליורש וללוקח כל מה שהיורש או המוכר יכול לטעון אבל בשלקחו קודם שביעית אין טוענין דמסתמא עדיין לא היה ביד המוכר פרוזבול כיון דלא הגיע זמן השמיטה:

סח א להודיע ולא להוסיף · ע"ד שכתבאר כעור ובדברי המחב' לעילורים סי' מ"ב ס"ב: כ הרי הוא כשר

פי' ואין הלוי יכול לומר פרעתיו ונוב' מהשבדי דעידי ישראל מפקי לקלא ואין סילוק כאיזה לשון אלא כת' שהעדי' יכולים לקרותו: ג שהותמין כותי' פסולים בכל הדברים כל דבר שבעשה ונתקיי' ולא בשע' כנון מקח שנתקיים מיד שכתן הלוקח דמי הכסף למוכר או שקנהו בקנין או בשוק, או ככסף (פי' פרוטה שקונין בו בשעת התקלת המקח וכמ"ש ר"ס ק"ן) ואין השטר בעלמא להראיה בעלמא שקנהו ככסף או בקנין או בשוק, הוא מועיל שטר הבעש' כשרכאו' ס"כ דמקרעין עדי' וזולתן ומכוי כופר ואומר מעולם לא קנהו בקנין או ככסף אמרי' דבעש"כ לא מרע' כפשוטיו לאסקיד שקר וס"ל כאלו הלכר יוצא ונפשה לפני דייני ישראל אבל דבר אלא כתקני' כ"ת ע"י השטר בית דין שכתן לו שדה והקנהו לו בשטר עלמו שכתב בו שדי כתובה לך כיון דלא קנהו כ"ת ע"י שטר זה בעש' כותי' לא קנהו אפי' בעשה בעש"כ דאע"ג דהימינן לזה מ"מ לא אלימא כפייהו דכותים לעשות גוף הקנין ע"י כתיבתן וק"ל ועל"ד סי' ס"ו ופ"ק ו' ז':

ד ושטרי מוכר' בשעת מכירה הלוה כשתעבד לו כלי שטר מיד בכתיבת המעות: ה המעות בפניהן פי' בפני עדים בחותמ"ס בשטר אע"פ שלא ראוהו הערכות לשטרא ולזה דעת הרמב"ם שטר הבולה בעש"כ הייגו שכל ענייני בעשה בפני כותי' דעלמא וכן כותבין וחותמין והולכין אל הערכות לקיים תתימתן ודומה לקיום שטרות שלהן שבעדים כותבין וחותמין ואין"ד מקיימין · ומ"ה מצריך בעל סברא זו שיעידו עדי ישראל על אלו הכותים שעדי השטר שכן בחזקת כשרות ונפ על הערכות דאל"כ דילמא בעל השטר זייף וכתב תתימת כותים נאמנים כלא ידיעתם והערכי קיכל שוחד לקיים אבל דעת הרמב"ם ס"ל דשטר הבולה בעש"כ הייגו שאין הכותים עדי השטר חותמין השטר עד שיבואו עם בעלי הדברים לפני העש"כ ויהיו כל הדברי' מבוררים לפני הערכות ואחר שלתברר לן כל דבר הערכות מצויים לעדים שיתתמו וזן מקיימי' תתימתן וס"ל לא מצריך בעל סברא זו שיעידו על עדי כותי' כתתומים שהן בחזקת כשרות כי אם לא היו כל הדברים כמו שהן כתובי' בשטר אחת לא היו בעש"כ מצויים לתתמו ונם ס"ל שיעידו על בעש"כ מעלמן דס"ל שתתמת בחזקת כשרות הן דלא מרע' בפשוטיו ומ"ה כתב ס"ל לכתוב בשטר שבפניהן מכח הלוקח או סלוק המעות דשתתמת נעשה כהשטר ומ"ה ס"ל כמי דנוקה הו מתעבדים כיון דכל הדברים נעשים בערכות אלא אית ליה כך מפורש בשטר להסהדקיך הו וכמ"ש בפרישה והמקבר ומור"ם קצרו בהשתקת דבריהם ע"ש ודו"ק:

ו ובפר שכותבין הו בערכות פי' כרך שלהן שכותבין הו כל דבר הנה לפניהן בכהונ"ב כומיניו אחרי' הו ב"ב דלא מרע' בעשייהו לכתוב הו שקר: ז כשטר שלהם ועיין בהשב"ם סי' תתקפ"ד מדין ספר ערכי שכתוב הו ס"ס שהם לא כתבו אלא על פי הדברים ואיה עלינו בעברת קולמוס ורלוזן מוזק בשדה בד"מ ב"ב ס"ב: ח דשתם ערכות לא מקבלי שוחד הו' כבר כתבתי ממ"ם לפני זה ובד' דברים מפולק בעל סברא זו (והוא דעת הרמב"ם) עם בעל סברא קמייתא (הוא הרמב"ם) הא' בחה דלא עדות על הערכות שלהן ידועין בקבלת שוחד · הב' שא"א שיהא כתוב בשטר שרואו בתית העדות · הד' דנוכח לפי' מתעבדי ומעשה שכתבתי לפני זה כל זה לפי סברתו ועפ"ר: ט אלא כל שנעשה בערכות פי' כשידוע שנעשו כל הדברים לפניהן או בשעת השטר שכל הפניהן:

(יג) אם אין לו נכסים אפ אינו נאמן (יד) ואם יש לו נכסים נאמן ונפטר הלוה והמוכר ישלם ללוקח:

סח דין שטרות העשויות בערכאות של כותים ובו ב סעיפים

א (כן הוא לי' הרמב"ם פ"ב כ"ו הל' מלוה) (ג) שטר שכתוב בכל לשון ובכל כתב אם היה עשוי כתקון שטרי ישראל שאינם יכולים ג להזדייף ולא להוסיף ולא לגרוע והיו עדיו ישראל (ד) ויודעין לקרותו ב הרי הוא כשר וגובה בו מהמשועבדים אבל כל השטרות ג שחותמי כותים פסולים חוץ משטרי מקח ומכר ד (ג) ושטרי הובו והוא שיתן ה המעות בפניהן ויכתבו בשטר לפנינו מנה פלוני לפלוני כך וכך דמי המכר או המעות החוב והו שיהיו עשוין בערכאות שלהם אבל במקום קבוע פליליהם בלא קיום השופט שלה לא יועיל כלום ס (ג"ז פ"ק דגטין) (ומקילו דכו כבר הערכות על פי מותו בספר ומסוקו הקונה בתקתו מיגו כלום) וכן צריכי עירי ישראל שיעידו על אלו הכותים שהן עירי השט' וקל זה השופט שלהן שקיים עדותן שאינם יודעים בקבלת שוחד ואו גובים (ד) מבני הורין ואפ חסרו שטרי הכותים דבר מכל אלו הרי הם כחרס:

הגה ס (כ"י בשם הרשב"ם) ו וספר שכותבין בו הערכות הוי כשטר שלהם וי"ל ח דשתם ערכות לא מקבלי שוחד וכיון שבעשה בפניהן נוכן אפי' מתעבדי אפי' בלא עידי מסירת ישראל ואפי' אין השופט יודע לקיים העדים ט אלא כל שבעשה בפני הערכות לא מרע' בפשוטיו לעקרי ואפילו בפק עלייהו בלא דמקבלי שוחד לבטות משפט ב"מ לעדות שקר

נאמן כלל וי"ל למלוה שאחר על שטר שכיוצא שהוא שאחר נאמן בדאמרי' ליה ככפי וכמ"ש לקמן סי' ע"ו ס"ק ה' התם הא כתבא שעשה כיון דאית ליה לוה שכתב לו אלא דאמרי' שכתב לו לפרוע לו מיד ולא עשה כן ולא אמרי' שכתב לו לפרוע לו כשיבא לידו אלא מיד וכן הדין הכא שכתב לו שטר שיבא ליד

סט ג נוכח מנכסי בני חורין דכל שטרי חתימי עלייהו לית לי' קלא ולא ידעי לקומי לאורעורי

סט א הוציא עליו כתב ידו שהוא חייב לו ג (ג) גובה מנכסים בני חורין בין שכתב

הלכך אין המלוה טורף ממשעבדי אע"ג דקי"ל שיעבודי דאוריית' אפי' במלוה ע"פ וק"ל: כ דמ"מ אתם שמו בדאם המלוה משמע דאף ללא טענן הוא כן אלא טענינן ליה בכי והטעם משום דספמ' מוקיקין אותו לכך כנון שאתם הוא ואתר על אשר ואין אותו אתר לפניכו שיעיד על אתימתו ונם אין כאן מי שמכיר אתימתו אלא זה בעד ועוד אתר אני מוקיקין לזה שיכתוב אתימתו אדרבה במנינן לפני עדים ומשלימו כב"ד וכמ"ש בטור והמתבר לעיל סי' מ"ו סי"ג ס"ס וכע"ש כתב וז"ל דשמ' * אתם הו שמו ככדי בדי' המלוה כו' ול"ב כמ"ש וק"ל: ג ואינו נאתן לומר לפני שיעבוס אלא להפסיד אבל אינו נאתן להפסיד כוונתי בכתיבתי ואת דאין לדם כאתן בטענות אלו כ"ש בהודאות ס"ס ואלא ע"פ כתיבת ידו וכמ"ש בטור והמתבר סי' פ"ח סי"ו ע"ש

ד תעיד על כתאה עדים כו' אפי' ואינו נוהב הו מתשעבדי ונם נאתן לומר פרעתי כשאין בו נאתנות אלא מפי עדים ליה קלא ואדם פורש ואינו קושם להכיח אשר כוה כיד המלוה וכמ"ש בסעי' שאח"ז ה ולא אן הלקוחות אפי' אם הלוה מודה אלא פרעו מכוס דלית ליה קלא ונם מייבי לקבוני וכמ"ש בטור והמתבר לקמן בסעיף ע"ח: ו ואינו יכול לומר פרעתי כו' וכן פסק מור"ם ז"ל ועין בהנה"מ: ז ואם

שכתב אני פלוני הבא על החתום מורה שאני חייב לפלוני מנה (כ) ואתם למטה בין שכתוב בכתב יד אחר והוא אתם למטה והוא הרין אם לא אתם למטה אלא כתב אני פלוני בן פלוני חייב לך מנה אלא שבזה יש חילוק כשאתם למטה אפילו כל העליון כתב יד אחר גוכה אבל כשאתם שמו למעלה צרי' שיהא הכל בכתיבת ידו ג (ג) דשמא אתם שמו בראש המגלה ומצאו אחר וכתב תחתיו אבל כשהכל הוא כתב ידו ליכא למיחש לזיופא (ד) אפי' לא כתב שמו אלא שכתב אני חייב לפלוני כך וכך כיון שהוא כתב ידו חייב לפיכך הפיתקאות שהשותפים מוציאים זה על זה הואיל והוא כתב ידם אפי' אין בו אתימה כלל אלא קבלתי ביום פלוני כך וכך גובים בו מבני

חורין ג ואינו נאמן לומר לא היו דברים מעולם:

הגה ס (פסקי מהרו"י סי' ר"ס) (ה) אפילו כתב לו בכתב ידו אתימת ידי דלמטס ד תעיד עלי כמסה עדים אפ"ס לא הוי רק כספר בתימת יד:

ב אפי' נתקיים בבית דין שהו' כתב ידו אין לו אלא דין מלוה על פה בעדים ואינו גובה מן היורשין ס (ו) ולא מן הלקוחות אלא ממנו אם הורה שלא פרע (ז) אבל אם טוען פרעתי נאמן ונשבע היסת ונפטר ואינו יכול לומר שטרך בידי מאי בעי שאינו חושש להניחו בידו כיון שאינו שטר גמור הגה ס (טור בשם הרמ"ה והרו"ה שנשפר המאור פ"ב והרשב"ם והרשב"ם והרא"ש בר"ן פ"ב דכתובות והריטב"א) ו (ח) וי"ל דאינו יכול לומר פרעתי על כתיבת ידו ואין לדין כוס אלא מה שעינו רואות: (ריב"ם סי' תפ"ד) ואם

עצמו למחום כך או מתשעבדו על עניו אחר בכדי אלא בשם אוב וכעין הנאמן אמ"ו ז"ל או כוונתו ג"כ כמ"ש הסמ"ע ואח"כ בדי ר"ל לפקוני אלא מוך וכדאמרינן בע"פ ומביאו ב"י ודלא כהרשב"א בתנו דפרעתי ולא קאתר הרמב"ן אלא כשטוען כמ"ש זה שכתבתי אין כו כח לחייבני אלינו אלא כשרם וכמשמע ולא כהריטב"א כו' עב"י ולכאורה דעת הרשב"א בתשו' דלקמן ס"ק ט"ו אינו כן ואפשר לומר דיש מילוק בין טוען לשפם כתבתי ובין טוען להתעסק כתבתי אך בי"מ כתב על דברי הריטב"א והרשב"א כתב בתשו' דהכי אתם בתשו' הרמב"ן. וגם נראי' מבואר דפשם דברי הרמב"ן משמע דהכא יד כל כלל היינו לנאתני ובן כהלה מדברי הטור והמתבר וכן משמע בהחרי"ף סוף פרק קי"ם ובשאר מחרונים. ויתה שבניף סי"ם מתמה דלקמן סעי' ג' אינה דמייב דהא התם היכא דאתנו ואתו עדים דאתנו ואינו יכול לומר פרעתי אלא ממנו אם הורה שלא פרע ומ"מ כלפי' ד"ף הרמב"ן לא קאתר אלא מדינא ול"ש היכול לסייב את עצמו בבית"י אפילו אלא מ"ש לעיל סי' נ"ב בשלמא אם הוכרת אתו אלא אפילו אם אין הוכרת אתו מפרתיו לך. ומ"מ בלעי"ד דף הרמב"ן לא קאתר אלא מדינא ול"ש היכול לסייב את עצמו בבית"י אפילו אלא הוכרת אתו כלל מ"מ בשלמא לעיל לעשום בעלמא אפילו אם אין אתו הוכרת אתו אלא אפילו אם אין הוכרת אתו רק בשתפים וכמ"ש אבל אם אין אתו הוכרת אתו כלל אפילו אם הוכרת אתו רק בשתפים אתו אין היכול לעשום בעלמא כתבתי לך אפילו יש בו נאתנות. וגם בלאו הכי הא דאם הריטב"א דפליג הרמב"ן מהניא דבשין וגם יש עוד לדחות דהכא דבשין מייבי בשתפים אתו וכמ"ש בה"ל קרק המגרש וכן בדאה דעת בה"י אם הכרת אתו אלא מהני אתו לא מהני אתו ול"ל ויש לדחות דלומר דבשין אתו שוה ברוך לכתוב אתו הא מיבא אתם ירו ואפילו אפילו לזה שכתב אפשר ומ"מ ואילך כיון שבכל כתיבה נאתן אלא כאיכתו בלא אתיתתו כלל מ"מ מכיר לא מהני אתו אלא אפילו אם אין הוכרת אתו כלל מ"מ כתב בשם הריטב"א דף ק"ם ע"ב ד"ה שטר כתב אחר כתב קבול כו' והרמ"ם שם נבי מה שהקשו בשם אתם אינו אתם עכשו כמלוה בשם יעקב ניוק על הער עכשו ואתן הוא"ם עליו כתב ירו נוכח הפ"ם ויובנו דמ"מ לא נפעל שטר' בשבי כיון שאפי' לעשו' הוא על שטר עכשו אלא כשהוא נוכח ומ"ש בשם ר"י ור"ם דאפי' בשם ריב"ם ורו"ק: ד דשמ' אתם שמו גרמ"ם שהמלה אתם אף אלא שהוא נוכח (אלא שהוא נאתן לומר לא כלום) אבל בשטר שכתב ירו אפי' לעשו' הוא על שטר' בשבי כיון שאפי' לעשו' הוא על שטר' בשבי כיון שאפי' לעשו' הוא על שטר' בשבי כיון שא

יג ואם כתב כן בתמכות כו' ◎עיין בהגר"מ סס כתבתי דכ"ל ☜ דאף אם לא כתב כן שיהא נאמן בלא שבועה אף ס"ס כיון שבועה בלא שבועה כדין בתמכו' במלוה ע"פ בעדים וכמ"ש המחבר לקמן בר"ס ע"ז ס"ע שכתבתי מלתא בטעמא. ◎עוד כתבתי ☜ בהגר"מ דאם לא כתב כן שיהא נאמן במלוה אבל כתב כן שלא יהא נאמן במלוה אלא לומר פרעתי ואף כ"ש טוען שפרעו אזי במלוה כשבע שלא בפרע וכו' ולדעת הי"א שכת' מור"ם לפני זה דס"ל דכל כת' ידו אף שלא כתב כן שום דבר אף ס"ס אין במלוה נאמן לומר פרעתי אבל אם יהא כלו' במלוה כשכת' כן שלא יהא כלו' נאמן דיש לב"ח כשכתב כן כשטר בעדי' וכמ"ש לקמן סי' ע"ז ס"ע ודו"ק: יד נאמן בס בועת היסת אף בלא שבועה אינו נאמן לומר פרעתי אבל אם נשבע היסת בשטר כיד המלוה משום דסתם מלוה לגבות בו ואין הלוה יכול לקיימו זולתו ויהא נאמן לומר פרעתי במנו דמזוי, הוי כשטר עם הכתמו' שכן וכ"כ הטור ס"ס: טו אינו נאמן לומר פרעתי ואע"ג דהי' כל' מוד' לי מ"מ כיון דכל ס"ם עדי' על הענין אינו מניח שטר כזה כיד המלוה לאחר שפרעו: טז פנקס שחתמו עליו בעלי הדבר וכל ס"ס שכתב כו' ס"ס בתמכו' הרוכה (כדף קל"ב ע"ב) שכת' ז"ל דאם אינה דפרעו לא היה לו להניח הפנקס בידו דהרי הוא כשט' מאת' שחתמו עליו ובס החתימו עליו עד א' עמהם לראיה ולכרר על עסקינן ועדיף משטר כי השטר הוא בלא שבועה על עיקר תביעת העסק והפנקס הוא פרטי לכרר על ענין העסק דכר יום ביומו כו' ולא כמ"ס ◎בע"ס בטעמא דאינו נאמן לומר פרעתי משום דסעד הוא כמו שלים כיעקב וה"ל כהלוו שטר ונתן מיד שלים עכ"ל כי טעם זה ל"ת אם לא כמ"ס ודו"ק: יז אינו נאמן להם שהוא פרוע ופטורים.

טז ואם כתוב כן בתמכות כו' עיין בהגר"מ סס כתבתי דכ"ל מיהו אפילו אם כתב כן אינה נאמן בלא שבועה אף ס"ס דין שטר גרוע לגבי שטר גרוע ולפ"ז אין זה מוכרח מהרמ"א סס דאין גרוע למלך משום דהכא טעמא דכתב בפשי' דהלוה לא חשש לתבוע משום דאין עליו עדים אך מ"מ לית ליה בלא שייבי ג"כ בכתוב שתחת מ"א מעירה עלי כך' עדים דיכין כך ויכין כך אינו בלא חתימ' ידו ולא על עדים ואח"ת לאחר כתב הכי ל"ל בלשון פרוע דשטר להוויע בחתימת ההוצאת בע"ח כך' עדים דמי ולא מצי למימר לחששת כתבתי ע"כ ול"ל אף כשכתוב כן שיהא לו דין שטר יש לומר דלשון פרוע דשטר כתב כן ואפשר דרעו ולא חשש לתבוע משום דאין עליו עדים אך מ"מ כיון דאין עליו עדים ולא פריע מהשעבדי אז כיון דאין עליו עדים לית ליה בלא שייבי ואיכשי לית. ול"ל לכתוב כן בתמכות דזולתי מסקר סהרי הוא המחיבו ועוד דאחרינן ליה אפילו יהיו עליו עדים בהמת כיון דלא הוא דפעמים אנשים יש עלך מצ"ע כשכתוב כן שיהא לו דין שטר גרוע ואפילו הכי אין נכש"י משמע דאפילו בלא שייבי ג"כ כתבו ואתתו אף שכתבו בפנקס בעלמא ע"כ ל"ל כ"ש בשטר ג' ול"ל דאפילו בכתב יד הלוה אינו נאמן לומר פרעתי - כן כלפע"ד: כעיר סוסן פיימן מ"ח כתב דאפי' שטוען על תביעו חתימה חלק מבלי סוס משמעות אינו כלום ויכול החתום לטעון מאחי בעל ומצאתו אז פרעתיו כתבו דלא לגזור עליו אז אין שטר טענו והטריך בזה ע"ש - והסמ"ע סס חלק עליו דסך קי"ל דלענילא לא מיירינן ע"ש שהטריך ג"כ וכן כס"מ נראל דוד סס שהריך להסיע על הע"ש כיכר שפתים אך למותר ונאין בהם טעם - והב"ח סס וכאן בפי' זה כתב כדברי הע"ש ע"ש שהטריך ג"כ - וכן כלפע"ד עיקר דבהא יחתב אותו בלא נאמן לחייב החתום דהוי מגו ואחום מגו דאי בעי הוה כתב עליה אפי' בעבי אין לחייב החתום דהוי מגו להוציא ממון מהחתום - וגם כנאמן סמ"ו ז"ל כתב בשלין סמ"ע אלא כסי' מ"ת ז"ל ולי נראה דאיירי לברורי הע"ס דחתמר בס"ס דכתובות (דף כ"ס) דילמא מסכת פיכם דלא חעלי וכתב עליה אפי' דבעי ואתן מוכיח עליו כו' ואפי' ס"ל שיהא חייב על אחיתת חלק אחלי צריך לכתוב עליו אם דכעי אלא בלא כתב אמי יכול לחתבו בהם שיהרגם אלא ודאי היכ"ל כתב אחרינן דילמא מצא אחתם בסוף חגילת ואחלי דלא חייבינן לגבילו' היכ' דליכא ריעותא (כלומר והכא כיון אלא כתב סום משמעות הוי ריעותא) וכן הוא בע"ס עכ"ל ובפתים יפה - מיהו חייבו מרינ' אלא מצי אחתם כתב הב"ח שכבר נחנו בארבעת אלה לגבו' כו' ע"פ תיקון אחרינו' ע"ס וכיכ' יראין מכאן ירוץ נראה עיקר כת"ס - ועיין עוד מ"ש בחתם מ"ס: יח כתוב כן בתמכות כו' בשם ע"ס ס"ק י"ג דאף אם לא כתב כן שיהא נאמן בלא שבועה אף ס"ס דיכו שבועה כדין בתמכו' במלוה ע"פ בעדים לקמן ר"ס ע"ז ואם לא כתב כן שיהא נאמן במלוה אלא לומר פרעתי ואף כ"ש טוען שפרעו אזי במלוה כשבע שלא בפרע וכו' ולדעת הי"א שכת' מור"ם לפני זה דס"ל דכל כת' ידו אף שלא כתב כן שום דבר אף ס"ס אין במלוה נאמן לומר פרעתי אבל אם יהא כלו' במלוה כשכת' כן שלא יהא כלו' נאמן דיש לב"ח כשכתב כן כשטר בעדי' וכמ"ש לקמן סי' ע"ז ס"ע ודו"ק: יד נאמן בס בועת היסת אף בלא שבועה אינו נאמן לומר פרעתי אבל אם נשבע היסת בשטר כיד המלוה משום דסתם מלוה לגבות בו ואין הלוה יכול לקיימו זולתו ויהא נאמן לומר פרעתי במנו דמזוי, הוי כשטר עם הכתמו' שכן וכ"כ הטור ס"ס: טו אינו נאמן לומר פרעתי ואע"ג דהי' כל' מוד' לי מ"מ כיון דכל ס"ם עדי' על הענין אינו מניח שטר כזה כיד המלוה לאחר שפרעו: טז פנקס שחתמו עליו בעלי הדבר וכל ס"ס שכתב כו' ס"ס בתמכו' הרוכה (כדף קל"ב ע"ב) שכת' ז"ל דאם אינה דפרעו לא היה לו להניח הפנקס בידו דהרי הוא כשט' מאת' שחתמו עליו ובס החתימו עליו עד א' עמהם לראיה ולכרר על עסקינן ועדיף משטר כי השטר הוא בלא שבועה על עיקר תביעת העסק והפנקס הוא פרטי לכרר על ענין העסק דכר יום ביומו כו' ולא כמ"ס ◎בע"ס בטעמא דאינו נאמן לומר פרעתי משום דסעד הוא כמו שלים כיעקב וה"ל כהלוו שטר ונתן מיד שלים עכ"ל כי טעם זה ל"ת אם לא כמ"ס ודו"ק: יז אינו נאמן להם שהוא פרוע ופטורים.

יג (יז) ואם (יח) כתוב בו (יט) נאמנות אם נתקיים, חתימתו אינו נאמן לומר פרעתי שאילו פרעו לא היה מניחו בידו כיון שיש בו נאמנות ואם לא נתקיימה חתימתו ונטען פרעתי יד נאמן בשבועת היסת (ועיין לקמן סי' קכ"ו סעיף י"ב וי"ד סס כאן לומר טעיתי בתנו דפרעתי):

ג ◎(כ"י ס"ו ס"ן ונעל"ד טעיתור דף ס"נ ע"ג ס"ס) כתב ידו שהחתים עדים אחר חתימתו לא לקיים החתימה אלא לקיי' העניו

טו (כ) אינו נאמן (כא) לומר פרעתי:

ד ◎(תשו' הרמ"ס כללי ק"ז סי' ו', ע"ש) טו (כב) פנקס שחתמו עליו בעלי הדבר והחתימו עד א' עמהם (כג) אינו נאמן לומר פרעתי כל זמן שהפנקס ביד חבירו:

ה הוציא כתב יד הלוה על יורשיו אע"פ שמודים שהוא כתב יד אביהם יג (כד) אנו טוענין להם שהוא פרוע ופטורים.

נגם כסי"ע ס"ב כ"כ סתור אלא דסם כשבע התלוה אסס"ח אלא בפרע ובופל וכאן בכתב"י בפסר היורש עכ"ל סמ"ע וכן הוא בתשו"חכר"ח בתשובת מיי' לסמר משפטים סי' ע"ה ותביאו ב"י בס"ם בקצרה וכן משמע בסור סעיף י' דלהלמנות סתם אף בכתב"י לא תסבי כגר יורשי' שכתב ואם כתב כן לאמנות שהאמינו עליו יורשיו כו': כה ופטורים אף משבועת היורשים - דאין היורשים צריכים ליסבע אלא ליסול בסער זה פרוש בשבועה אלא שקרנו אבא שסער זה פרוש אבל לשסער פטורי' אף משבועת היסת בשטעני' שתם אבל בשטועני' גרי שפר' צריכי' ליסבע כדלקמן סי' ע"ה סעי' ס"ג בשער י"ע ס"ם ועיין בתשו' חכר"ח יוסף סרמבי סי' ע"ב - אבל מהרימי' כו' עיין בשת"ם ס"ק י"ם : כו ואם הוא תוך זמנן כו' פוליל ומורי' שבועת שחב יד אביהם כו' דין זה נל"פ אף אגם הסור ובעה"ת כתב כן כי הם בכך אגם תודים שהוא כ"י אניהן מ"ח אלו היה אניהן קיים והיה תודה שהוא כת' ידו אף על פי שהיה בתוך זמנן היה בתחן לשעון פרוע בתנו דאינו כת' ידי ס"כ כשון ליתתי דילמא פרע אניהן דאע"ג דאניהן לא היה לתחן אלא תשו' שנו שפניהן ליתתי וכתו שהאמינו לקחן סי' רנ"ז תיבו בהודה בתליו אם כגירויו לק"מ דאניהן נופיה אלו הוא קיים והיה תושן פרעתי לא היה כתחן שהרי כתב הודה אלא שטען על אלא פרע ולא היה יכול לשטען אלא פרעתי אחר שהוציאתי או אחר שנתנדה וזה לא שייך בכאה בתליו או אח אגדויו אבל בשם"י שהוא תוך זמנו ומעולם לא הודה אלא פרע קפיק - וברמה דסטור לשעמים אוביל דס"ל לקחן סימן ק"ח ס"ז דלא שעניגן ליתתי שהשו שאניהן היה יכול לשטען שהשו דמיגלמא דלא שכיחא לא שעני' ליתתי וכן י"ל דס"ל לשעמ"ת וא"כ קשה על שחבנר שהבי' לקחן סי' ק"ח סעי' ג' נבי שהשו כ' דעות וכאן שהם לשחרי כרכרי בשמ"ת וטור (ונם בב"י וד"ח לא שביאו כאן שום תולק) ושפשר ס"ל דחוקה דאין אדם פורע תוך זמנו נרע שפי שחילתא דלא שכיחא ואפי' חאן דפליג שחילתא דחוקה נרע שפי שחילתא דלא שכיחא תודה בשעני' ליתתי דילמא פרע אניהן כיון דחוקה אין אדם פורע תוך זמנו - אבל בשחת בלשפ"ר דחאן דפליג שהם פליג כחי שכא וכמ"ש לקחן סי' ע"ה סעיף ג' על דברי הר"ב ס"ם דשע"ג דחוקה דאין אדם פורע תוך זמנו שחילתא דלא שכיחא כדחוכח בשהם דוכחי ואדע דשם שיבו נופיה היה יכול לשטען שאשו שכתב שהרי אניהן תוך זמנו לא היה יכול לשטען אפי' הוא בשעתו אף בשאר שפיקים ע"פ כשים ערים בקניעות הזמן וכדלקמן סימן ע"ת ס"ח בלשפ"ר שבשחת דאאן דפליג שהם הוא משום דס"ל דלעולם שעניגן ליתתי כל שם שהיה יכול אניהן לשטען ולעולם אבו תושבי כאלו אניהן קיים לשניהו ושוטן אף אי כך יהיה תודה שעבה שיהיה וכן שחת לשרש"י שדברי הרמב"ן בשפר שהלחות ע' התודר את שביות וע' הנוחל קחת ע"ם שהם שכתב שבשחוני' כלם בשביתו דשעני' לשו כל שאי דחבי שעין שבוחן כו' ע"ם וכן בלשפ"ר עיקר :

כז או שטרם שחייב וכום כתולין שבוא חייב לו עדיין או כאגא כתוב שפקפקו שבוא חייב לו או נדחו כו' לשטן רשפ"ן בשם בשל התרוחות - ופירש שבדק הבית דר"ל דשפקפו שפילו שאר זחנו הוי כחייב תודה כו' ושריף חכתב זרו ע"ם וכן פי' בתשובת שבי"ם מ"ב שי' ע"ר ע"ם ולפי שביאות דשחי דרשה שפרחיק לית לקי שבחל' כתוב בשפקפו שבותו כתב דר עדיין חייב לו שה לשו שהכי לא שריף שפקפו שכתב דאין בתשב"ם בתשו' להרי"ובניבו כ"י וכ"ם ש"ם ק' ובשחת ס"ם דשך דינא דשפקפו לא בחנם בשפ"ת ולפרשב"ת שבשער י"ג ור"ח לא כתב אלא נ' דרכים ואם שיחם הב"י ז' אלא דאפי כ"פ' זרו"ק : כח ואם אין תודים כו' שע"ם שבוא תוך זמנן כו' כתב בשם"ע ז"ל לכאורה דשה דקדק וכתב שע"ם שבוא תוך זמנן דס"ל דדוקא בכה"ג דאינא לאחיר בהכח"י תודה שיוא ואחילתא אין לחוש לשומן שהו בשם"ב בשבוח שלשפ"ן ושבוא דשם אח בשוך זמנו שטור בשע"ם אב"ל ואם כוח בתליו י"ל אלא לשבוע את בניו כוח כל זמן אלא ס"ל הבו לו ובחת בניהויו שאחי לאחיר שניהויו אחת שי' לאחר חקויים ואיתו אינו תודה לנבות שתה ואינה לנבות שתה כוח ובוא בוח ואח"כ יחזו' וינב' בכתי' יד החקויים ולא אחרו דנוכין אפי' אלוה ע"ם מיורש"ם בשחת בניהוי (וכח"ם בסי' ק"ם) אלא אינא דאינא ריעות' לפניהו אבל בחקו' ריעות' חייבין ולא חוקקין לחיורש' בחקו' ריעות' ליטול שובר ולשוחרו חשבבריס וק"ל ושקשת בעין זה כתב ג"כ בשחרית יוסף ונם חבר"ר ויפל ז"ל בהנהותיו ועפ"ר מ"ם עוד חוה - וברחה דנם החשבר כאן ברחשן חשלחתן נקט וס"ה לא"כ חרתי ואחר"ם לשחוש בניהויו שבינא לה בשם שכתבתי לדוחק הוא דעת שליחים וס"ל דבתוך הזמן ובניו' שחליו הוא לשחי שכתבתי ואם בניהויו כו' בשלו שהבי' בשבועה

כה פטורים אף בלא שבועה עפ"ר מס כתבתי דאפי' אם יודע בלא נשבע אחיכין אם"ם הן פטורין כיון דלא היה מייב לאחיכין ממון ודאי ואיכא למימר אם היה היה נשבע דלא עדיף מיו"ד שבועת ו"ז דכפס' דין מכל כת"י דאחיכין דנפק עליהן דאף דאחיכין עכ"פ היה מייב ליפטע היסת שפרע אף פטורים בלא שבועה וכ"ל : סע"ם עיין בעור שם"ם וכתב כם"ם וז"ל כתב לו בכתב ידו ונתנו לו בפני עדי' וכו סט"ם גמו' וגוב' ממשעבדי מסע' מפיר' דקי"ל פירושו כרתי כו' ונרע"ד דר"ל שכתבו לו בל' קתימת מסה מחייב לו ומסרו לו בפני עדים דמכת"ד ידו כוח לירי כל פסי' והמחבר ומור"ם קנדו ולא כתבוהו כאן דסתמו אח"ם בם"ם ת' וכם"ם ס"ג ע"ש ואף דאין עניכם ענין ל' מחס"ל דאין לחלק בלא לעולם עדים מפקי בלא ונם יש בסברת דב"ם הוא כוונל והוא כת"י וכם"ם ת' כתב בעור והמחב' דיש נאמרו' מ'אמר לעדי' שמסרו בפניכן פתמו והעידו שנמסר בפניכן ועמ"ם שם :

ע ג אסור להלוות בלא עדים כו' כן הוא בגמרא דעובר אלאבי עור לית ליה סיכה תתן מכסול (פי' רש"י סיכה הלוה לכסור מלוותו) ונם המלו' גור' קללה לעצמו שבבריו יאמרו שתובע לקבירו מה בלא מייב לו : כ ואפי' לת"ם פי' אף דמסתמא בת"ם לא יכפרנו מדעתו ולית ליה סיכה משום לפני עור לא תתן מכשול ותו נ"ב לא יכפה לידי שנרם קללה לעצמו"ם יש לפשום שמסתמא טרדות למודו יפכחנו ושבע שאינו מייב וינרם לעצמו קללה וכ"ל ועפ"ר מ"ם עיד מיה : נ אח"כ הלוהו על המשכון דהו לא מ"י כיס כני עשתי כ"כ הם"ה ומ"ם דלית ליה משום כפירה דהתלי' יפה בתתן בשבוע עד כדי דמי המשכון ונם אין קללה מתברית כיון דהמשכון בידו יאמינו לו שודאי פלוגו : ד משבח יות' משום דכלוותו על המשכון תכתי יש קצ' קלת בשכן תלוקין כתב הלוה עליו מפ"כ כשהלוה כשער דכבל רוצין בסך שכתוב בו ויודעין ברור שקייב לו והפרעון הוה שעת נרוש דא"כ שערו בידו מאי בעי וק"ל : ס בתתן לומר בו' פרעתיך היינו דוקא לאחר זמן שקבע להלוותו אבל תוך הזמן אינו נאמן וכמ"ם המחבר לעיל סי' ל"ט ס"ם ס"ע"ש ו דכל קנין לכתיבה עומד אף עוד שער מע"ד קנין דהס כותבין שער קנין אפי' זמן מרוב, אחר שהלוהו וכמ"ם הטור והמחבר כשי' ל"ט ס"ג ולא היה לו לפרוע עד"ם תתן לו השטר או שוכר וק"ל : ז מאלת לי כו' ע"ל סי' פ"ב סי"ח :

ע סנדריך

ע ג ואפי' לת"ם . דאפשר לא יכפור אף"ה יש לחוש שאפשר שערם לאחרו יאבד : כ משובח יותר .

יד ועיין שם : ג וגורס קללה לעצמו . שהבריות יקללוהו ממש שתובע לאבידו אם שאינו מייב לו : ד ויש

מולקים . והעיקר כשבנרס הרמב"ן וכן הוא דעת רוב הפוסקים וכמעט כולם וכאמת שכתב כספרי וכן כתב מה"ר יצחק ברבי אלי' שבתאו"ן ן"ל

מוף שפר ג' עיין שם וכן משמע בכתי' דוכתי וכן מדברי הפוסקים והטור . וכן לעיל סי' ל"ט סעיף ג' וריש סימן כ"ג ולקמן סימן ע"ה ס"ד בהג"ה

וכן מדברי הרמב"ם והטור לקמן סימן פ"ו ס"ק ו ומוף סימן פ"ח וכ"כ בס' מגורת מוזב ד"ם ע"ד ומוף סימן ע"ב בהג"ה ובכנ"ד

ומיהו מדברי רבינו ירוחם נ"ח ח"ב ומה"ר יהודה מינ"ץ בס' אגודה ומה"ר יצחק בר מרדכי בס' אורחות חיים ומה"ר אשר בר יחיאל בס' הלכות

פ"ד נשם הרמב"ן עיין שם וכן הכאתי לקמן סימן פ"ח סעי' כ"ג ס"ק כ"ט שכן כתב הריב"ש סי' תע"ד בשם מהרי"ח ברנפתים מ"ה לענין דינא העיקר כשבנרש

הרמב"ן וכמ"ם בשפרי ע"ם ונם הרמב"ן נוסף כת' בפ' נם פשום נבי כי כתביתו שטרי מקניית' ו"ל וש"מ דקנין בלא שטר מורף מן המוטעבדי' ומהבאן מוכח

מהמבתרי' לות"ע מוכח שאינו יכול לות"פ ולא חלק על זה : ח ועל"ל סי' ל"ט ס"ה דבאמת לות"פ הכא יש מהני בהם שהאיש מחרי' בקניני כן

מבואר בפ"ם שם ע"ם : ו אחר פרעתיך כו' בספרי המרכתי בזה ובעליתי דהעיקר כדעת ר"ם והרי"ף והסור ורמב"ן סי' מ"ב נ"ל דלא קושה כפרן וכהך

דבפ"ם ע"בועות הדיינים ומוכחתי שם שכן נ"כ דעת הרמ"ם (והש"ת כתב וז"ל וכ"פ רבינו הסור בשם בפ"ע סעיף י"ח על סתם מ"ם כפן דרמ"ם והרי"ף

והרמב"ם הפכיתו הא"כ לנרר דפעילו הכאי שהוא לא הוחזק כפרן ולא כתי"ם הרמ"ם ע' דאם הכאי שהוא כ"ש דלהחמ

עכ"ל ולא דק דהרי הסור נופי' כתב לקמן סי' ק"ח ס"ב כדברי הרמ"ם ע' ג"ם והרמ"ם ג"כ הם כתב הך דלקמן סי' ע"ם בשם הג' כל הנאמנין אלא דמ' הרמ"ם

ומור דדוקא בשטר מתרי' הכי כיון דמוקה מכח שטר קמתיק וכדעת הרמב"ם והרי"ף והרמ"ם וה"המגיד . ולאחתי כל"ם שכבין ג"כ מדעת הרמ"ם בהכי"ם וכן כרשם

בם"ע שעם מרמ"קו"ולפע"ד ח"ם הוא כרור) וכן עיקר כדעת הרמב"ם וכמו שכבין הסוך מרדכיו וכמו שהוכחתי בספרי שם וז"ל בס' המ"ות ויוסף לדעתו וכן

(פה) אין מורי' שהוא כתב יר אביה' אע"פ שהוא תוך הזמן (ל) פטורי' ° (סור כסם הרמ"ם) אבל מחרימין סתם במעמד היורשי' אם שום אדם יודע שאביהם חייב חוב זה ולא פרע : כנס ° (ר"ם בפי"ם) מיבו אם נידולו ומת בכידו אין לנלק וכבל ענין מייב לנלם :

ו ° (סור כסם הגמ"ם) אם ראובן הוציא פסק על יורשי שמעון שאביהם נתחייב לו שבועה על עסק תביעת ממון והם אומרים שמא נשבע לך או פרעו לך (לא) פטורים אף בלא שבועה אלא מחרימי' סתם במעמד היורשים :

ע דין מלוה על פה ואם אמר ליה אל תפרעני אלא בעדים ובו ו סעיפים

א ° (ג' רמב"ם פ"כ מה' מלוה הין ז') ג אסור להלוות בלא עדים ב (ג) ואפילו לתלמיד חכם ג אא"כ הלוהו על המשכון והמלוה בשטר ד (ב) משובח יותר וכל המלו' בלא עדים עובר משום לפני עור לא תתן מכשול (ג) וגור' קללה לעצמו המלוה את חבירו בערי' בלא קנין ובלא שטר אין צריך לפרעו בערי' אלא ה נאמן בשבועת היסת לומר פרעתיך ז כנס ° (בפ"ת שער כ"ם) אבל אם קבל קנין אפי' בלא שטר לא יוכל לומר פרעתי דהוי כשטר ו דכלקנין לכתיב עומד ° (תרע' פ"ק דכתו' דמפקי לרבפי"ה) (י) וים קולקין (ה) ועל סי' ל"ט סעיף ה' וכל מקום שנאמן לומר פרעתי נאמן לומר ז מאלת לי ° (מרדכי פ' השותפין) אף"פ שמאלה טענה נרועה היא (וכ"פ לקמן סימן פ"ג) ז

ב ° (עיין פ"ק ו') (י) אפר

פרעתיך

שאינו חייב לאמור פטורים שלו מן העכברי' עכ"ל כל דברינו לא נהירין לפע"ד דס"ל מי שאחר אבר שטרי לא יכתוב הלה לפרוע לו והא קי"ל שטרין לפרוע לו ואינו יכול לומר שאנשרך לאמור טוברו מן העכברים וכמו שמוכח מכל הפוסקים כפ"ם פשום וכ"כ הסו' והמחבר לקמן סי' כ"ד ס"ב וכ"כ שהאלו' אומר שוהו הכתי' עצמו שאין הדין נותן כלל שהשניהל משם כפף לא יצטרכו לפרוע וכפרש כיון דאפשר שכחתיב טובר . וכ"ם ורמ"ה כרור' מפורשת כו' לפע"ד לאו דמייב היה כלל דאפי' אם היה שיב לחוש שהלוה לא יחזיר מ"מ כיון דאינו מוחזק בהלואה זו אלא כפקדון יו"ד סי' ל"ט סעיף ג' וריש סימן כ"ג ולקמן סימן ע"ה ס"ד בהג"ה וכן מדברי הרמב"ם והטור לקמן סימן פ"ו ס"ק ו ומוף סימן פ"ח וכ"כ בס' מגורת מוזב ד"ם ע"ד ומוף סימן ע"ב בהג"ה ובכנ"ד ומיהו מדברי רבינו ירוחם נ"ח ח"ב ומה"ר יהודה מינ"ץ בס' אגודה ומה"ר יצחק בר מרדכי בס' אורחות חיים ומה"ר אשר בר יחיאל בס' הלכות פ"ד נשם הרמב"ן עיין שם וכן הכאתי לקמן סימן פ"ח סעי' כ"ג ס"ק כ"ט שכן כת' הריב"ש סי' תע"ד בשם מהרי"ח ברנפתים מ"ה לענין דינא העיקר כשבנרש הרמב"ן וכמ"ם בשפרי ע"ם ונם הרמב"ן נוסף כת' בפ' נם פשום נבי כי כתביתו שטרי מקניית' ו"ל וש"מ דקנין בלא שטר מורף מן המוטעבדי' ומהבאן מוכח מהמבתרי' לות"ע מוכח שאינו יכול לות"פ ולא חלק על זה : ח ועל"ל סי' ל"ט ס"ה דבאמת לות"פ הכא יש מהני בהם שהאיש מחרי' בקניני כן מבואר כפ"ם שם ע"ם : ו אחר פרעתיך כו' בספרי המרכתי בזה ובעליתי דהעיקר כדעת ר"ם והרי"ף והסור ורמב"ן סי' מ"ב נ"ל דלא קושה כפרן וכהך דבפ"ם ע"בועות הדיינים ומוכחתי שם שכן נ"כ דעת הרמ"ם (והש"ת כתב וז"ל וכ"פ רבינו הסור בשם בפ"ע סעיף י"ח על סתם מ"ם כפן דרמ"ם והרי"ף והרמב"ם הפכיתו הא"כ לנרר דפעילו הכאי שהוא לא הוחזק כפרן ולא כתי"ם הרמ"ם ע' דאם הכאי שהוא כ"ש דלהחמ עכ"ל ולא דק דהרי הסור נופי' כתב לקמן סי' ק"ח ס"ב כדברי הרמ"ם ע' ג"ם והרמ"ם ג"כ הם כתב הך דלקמן סי' ע"ם בשם הג' כל הנאמנין אלא דמ' הרמ"ם ומור דדוקא בשטר מתרי' הכי כיון דמוקה מכח שטר קמתיק וכדעת הרמב"ם והרי"ף והרמ"ם וה"המגיד . ולאחתי כל"ם שכבין ג"כ מדעת הרמ"ם בהכי"ם וכן כרשם בם"ע שעם מרמ"קו"ולפע"ד ח"ם הוא כרור) וכן עיקר כדעת הרמב"ם וכמו שכבין הסוך מרדכיו וכמו שהוכחתי בספרי שם וז"ל בס' המ"ות ויוסף לדעתו וכן

פרעתיך בפני פלוני ופלוני אומרים ללוה הביאום והפטר
ס (כ' לדעת הרמב"ם) מ (ד) סנרין לכרר דבריו) לא באו
ואפילו באו ס והכחישוהו ואמרו לא היו דברי מעולם ישבע
היסת ויפטור ס (כ"פ בה' טוען הנ"ל) ואם אומר שהזמינו לקבל
כשפרעו אם הכחישוהו חייב לשלם:

כנס ס (עיין ס"קו') ויש מיזקק כין המיכס
מו לא וכל שכאלו עדים והכחישוהו חייב לשלם אלא שאין
צריך לכרר דבריו ומס לא יוכל להכיא העדים לית לן בפס
וע"ל ר"ס ע"ס:

ג ס (כל הסעיף הוא דברי הרמב"ם פ"ו מה' מלוה) יא (מ) אמר
לו אל תפרעני אלא בערים (מ) בין שאמר לו בשעת
הלואה יב בין שאמר לו אחר שהלוהו צריך לפרעו בערים
(י) ואם אמר שפרעו שלא בערים יג (יא) אינו נאמן
ס (סיר ומוס הרמב"ם) (יכ) והמלוה גוכה ממנו בלא שבועה
טען ואמר כן עשיתי ופרעתיך (יג) בפני פלוני ופלוני
והלכו למדינ'הים או מתו הרי זה (יד) נאמן ונשבע שבועת
היסת

פרעתיך בפני פלוני ופלוני אומרים ללוה הביאום והפטר
ס (כ' לדעת הרמב"ם) מ (ד) סנרין לכרר דבריו) לא באו
ואפילו באו ס והכחישוהו ואמרו לא היו דברי מעולם ישבע
היסת ויפטור ס (כ"פ בה' טוען הנ"ל) ואם אומר שהזמינו לקבל
כשפרעו אם הכחישוהו חייב לשלם:

כנס ס (עיין ס"קו') ויש מיזקק כין המיכס
מו לא וכל שכאלו עדים והכחישוהו חייב לשלם אלא שאין
צריך לכרר דבריו ומס לא יוכל להכיא העדים לית לן בפס
וע"ל ר"ס ע"ס:

ג ס (כל הסעיף הוא דברי הרמב"ם פ"ו מה' מלוה) יא (מ) אמר
לו אל תפרעני אלא בערים (מ) בין שאמר לו בשעת
הלואה יב בין שאמר לו אחר שהלוהו צריך לפרעו בערים
(י) ואם אמר שפרעו שלא בערים יג (יא) אינו נאמן
ס (סיר ומוס הרמב"ם) (יכ) והמלוה גוכה ממנו בלא שבועה
טען ואמר כן עשיתי ופרעתיך (יג) בפני פלוני ופלוני
והלכו למדינ'הים או מתו הרי זה (יד) נאמן ונשבע שבועת
היסת

ם צריך לכרר דבריו הרמב"ם לא כתב כלל ומ"מ נ"ל לאומרים
הכיאם ותפטר מתו או הלכו למדינת הים יש' היסת שפרעו שהיו
הנו מצריכין להכיאם אלא לכרר דבריו לכפטר אף מהשבועה
שהמלוה לפל'רו בעדים ס"ל ס' הרי אלא כתב
פתם צריך לכרר דבריו אלא
כתב כלאו הכי להפטר מהשבוע'
ומ"מ דקדק טעו' שהרמ"כ
ס"ל לחפי' כאו פדי' והכחישוהו
פ"ע נשבוע' וכמ"ש בפרים אבל
מאן דכת' צריך לכרר דבריו
פתם פשיט' דלא מהני שבועה
בהכחישוהו ולפ"ז אין לחלק
בין תמיכ' לדחיכ' אם לא שנאמר
דהרמ"ם ס"ל דאפי' בתמיכ' נמי
כיון דמיכ' ע"ס ואין לו שום
ראיה אלא מגופו אין לו כח
לגבות ולפ"ז אין לחלק בין
מלוה לפקדון ולא בין מיכ'
לדחיכ' ולא בין מיכ' לאבדה
ולא בין מיכ' לגזלן ולא בין
מיכ' לשומר שכר ושומר חנם
ולא בין מיכ' לשואל ולא בין
מיכ' לשומר אבידה ולא בין
מיכ' לשומר שומר ולא בין
מיכ' לשומר שומר שומר ולא
בין מיכ' לשומר שכיר ולא
בין מיכ' לשומר חנוני ולא
בין מיכ' לשומר אומן ולא
בין מיכ' לשומר שומר חנם
ולא בין מיכ' לשומר שומר
שכר ולא בין מיכ' לשומר
שומר אומן ולא בין מיכ'
לשומר שומר חנוני ולא בין
מיכ' לשומר שומר שומר
חנם ולא בין מיכ' לשומר
שומר שומר שכר ולא בין
מיכ' לשומר שומר שומר
אומן ולא בין מיכ' לשומר
שומר שומר חנוני ולא בין
מיכ' לשומר שומר שומר
שומר חנם ולא בין מיכ'
לשומר שומר שומר שומר
שכר ולא בין מיכ' לשומר
שומר שומר שומר אומן
ולא בין מיכ' לשומר שומר
שומר שומר חנוני ולא בין
מיכ' לשומר שומר שומר
שומר שומר חנם ולא בין
מיכ' לשומר שומר שומר
שומר שומר שכר ולא בין
מיכ' לשומר שומר שומר
שומר שומר אומן ולא בין
מיכ' לשומר שומר שומר
שומר שומר חנוני ולא בין
מיכ' לשומר שומר שומר
שומר שומר שומר חנם
ולא בין מיכ' לשומר שומר
שומר שומר שומר שומר
שכר ולא בין מיכ' לשומר
שומר שומר שומר שומר
אומן ולא בין מיכ' לשומר
שומר שומר שומר שומר
חנוני ולא בין מיכ' לשומר
שומר שומר שומר שומר
שומר חנם ולא בין מיכ'
לשומר שומר שומר שומר
שומר שכר ולא בין מיכ'
לשומר שומר שומר שומר
שומר אומן ולא בין מיכ'
לשומר שומר שומר שומר
שומר חנוני ולא בין מיכ'
לשומר שומר שומר שומר
שומר שומר חנם ולא בין
מיכ' לשומר שומר שומר
שומר שומר שומר שכר
ולא בין מיכ' לשומר שומר
שומר שומר שומר שומר
אומן ולא בין מיכ' לשומר
שומר שומר שומר שומר
שומר חנוני ולא בין מיכ'
לשומר שומר שומר שומר
שומר שומר שומר חנם
ולא בין מיכ' לשומר שומר
שומר שומר שומר שומר
שומר שכר ולא בין מיכ'
לשומר שומר שומר שומר
שומר שומר אומן ולא בין
מיכ' לשומר שומר שומר
שומר שומר שומר חנוני
ולא בין מיכ' לשומר שומר
שומר שומר שומר שומר
חנם ולא בין מיכ' לשומר
שומר שומר שומר שומר
שומר שכר ולא בין מיכ'
לשומר שומר שומר שומר
שומר שומר שומר אומן
ולא בין מיכ' לשומר שומר
שומר שומר שומר שומר
חנוני ולא בין מיכ' לשומר
שומר שומר שומר שומר
שומר חנם ולא בין מיכ'
לשומר שומר שומר שומר
שומר שומר שכר ולא בין
מיכ' לשומר שומר שומר
שומר שומר שומר שומר
אומן ולא בין מיכ' לשומר
שומר שומר שומר שומר
שומר חנוני ולא בין מיכ'
לשומר שומר שומר שומר
שומר שומר חנם ולא בין
מיכ' לשומר שומר שומר
שומר שומר שומר שכר
ולא בין מיכ' לשומר שומר
שומר שומר שומר שומר
אומן ולא בין מיכ' לשומר
שומר שומר שומר שומר
שומר חנוני ולא בין מיכ'
לשומר שומר שומר שומר
שומר שומר שומר חנם
ולא בין מיכ' לשומר ש

היסת ונפטר וכן אם אמר אל תפרעני אלא בפני תלמידי חכמים או בפני רופאים ואמר להן בפניהם פרעתיך ואותם עריס שפרעתיך בפניהם מתו או הלכו למדינת הים הרי זה נאמן ונשבע היסת ונפטר:

ד (סו) אמר לו אל תפרעני אלא בפני פלוני ופלוני ואמר לו פרעתיך בפני אחרים (סז) אם באו אותם אחרים והעידו

והשתא

לא קשה מה שאמר הרמב"ם וכי מה היה לו לשאול וכי יש לו לאסור את העדים בבית האסורי' ועוד שם מתו נמצא זה פורע פעם אחר פעם ב"כ בעשית עירות או ערות נסטר כו' וה"מ הסכים עתו שהוא תחת נאמתו והכתתו לקחן ס"ק ס"ו ולפי מ"ש בית ב"כ לפי מה שכתב הרמב"ם ב"כ הכי נמי דכל מתו מתירי ליה ולא מתירי ליה ולא מתירי ליה דהא רב אחי ב"ל בכי הגוו ולפי"ז הא דכתב הרמב"ם ב"כ ומ"ש הרמ"א ויש לו לשאול בזה ולפי"ז יש לומר דהרמב"ם מיירי בהסכמת ובהסכמתו לקחן ס"ק ס"ו לקיים תנאו ואינו נאמן בכך ואין צריך לאסור העדים בבית האסורי' או לפרוע שם מתו רק תקנתו שיכתוב שטר ומ"ש הרמב"ם בהסכמת ובהסכמתו לקחן ס"ק ס"ו על זה כ"ל בדוחק לכאורה - אך לאחר שכתב כיון דרבנו המחלוקים ובלוח מוסקין ב"ש : סו אמר לו כו' משמע דגם בדין זה אין מילוק כיון שאמר לו נשבע לפרוע ולא לאחר הלוואה אלא לעולם מוסיף תנאי אף בלא קנין וכדלעיל ס"ג גבי ס"ל לכל המפרשי אלא בעדים וכן משמע להדיא בהרמ"ם פרק זה בורר וכסור לעיל סי' כ"ב סעיף ד' ס"ק על גב שהתרדכי פרק שבועת הדיינים כתב דרבנ"ם פי' דהיינו נקנין הא כתב שם שרבי יוחנ עליו ועור נראה דרבנ"ם מפרש שאלו עדים אחרים שהעידו שפרעו וכמ"ש רש"י והרי"ף דלקחן ולא כפי' הרמב"ם ור"ת וכן משמע בתרבי' דבני רשב"ם בתר פרש"י והרי"ף וכתב אף ב"ח סי' וכן ז"ל וזה נמי למה שכתבתי לעיל בכי תרי ובכיוצא בכי תרי ס"ל לרשב"ם בהם דעתי קנין וכמ"ש בתרבי' שהעיד שם ואף ס"ל עליו ר' יוחנ דס"ל כרמב"ם שהתרבי' שם דהמוציא כי תרי כמי ס"ב קנין ולפי זה לדעת רש"י והרי"ף ובכיוצא בלקחן דס"ל דאפילו נאו עדים אחרים ושהעידו שפרע נאמן דס"ל כסיומי' כי תרי נראה דכי סיכ דס"ל להרי"ף בני בתחנות כני תרי דבעי קנין לאחר הלוואה וכמו שכתבתי לקחן סיומן ס"ב סעיף כ' ס"ק ג' ורי"ף : סז אם באו אותם אחרים כו' כתחת בל"ע בזין זה כי לפע"ד עיקר כפ"ם כהרי"ף ופ"ר יוסף הלוי ורש"י ושיעתם וכתו שתהר ונם רחיתי גדולי הפוסקים שסוכרים כן מה שלא שגיתם בית יוסף כלל הלא תחה פ"ר זרחיה הלוי בספר התלמות והרמב"ן בספר המלחמות וכן בהגהת מהר"י פרק שבועת הדיינים כתב ז"ל וכן הלכתא כרב אלפס ורש"י ולא כתיימוני עד כאן לשונו - ולענין מה שהקשה הרמב"ם פ"ו מהלכות תלוה על זה וכתב שהוא שעות גדול שהרי כאן עדים ושעידו שבפניהם פרעו ואין כאן בית חיפוש - יפה תירץ הרמב"ם בהשגות ז"ל שאחר שלא הפרעני אלא בפני פלוני ופלוני נאמת כדאמרן דנהי דר"ב ז"ל (ר"ל הרי"ף) דאחר שפלניכו לבולו שלחו לבני אלי פרעון שכי אחו אחריני ואחרי קיץ פרעיה מכי אחר שפרעו ניכו - והחיוה שהחה זה הסכם ע"ז ואחר שפלניכו ופלוני אם יבואו עדים שפרעו שבפניהם אין כאן בית חיפוש - יתה על מה שאחרו מהריתי עלי כני תרי שיפרעינו עמם אחר פעם אלא אם יש לו שטר יקרענו ואם אין לו שטר יכתוב לו שובר בכתב ידו והו תקנתו לכל ענין כל"ל וכתב שה' שחר דברי הרמב"ם ופיוסיתי שאין מחריתו כך הת' ורלוחי שאין מחריתו כנוונה לפע"ר ודברי הרמב"ם נראין והכם ס"ל כ' המגיד מכי אחה כיכרי הר"ם ז"ל שאחר כראין דברי הרב ז"ל דאחר שפלניכו לכ"ע גבי אפי פרעון וכן אחר מהריני ואחרי קיץ פרעיה מני אחר שטרא ניכו ע"כ ואפה אלו שתי שעות נראות כפות הרמ"ם ז"ל דאחר שפלניכו אפילו לא מני אחר שטרא ניכו וכעין שתעירים שחשת הלוה שהחה עליו פרעו אוזר ונוהה אותם הם"ל כמחיני כל זמן שלא יעידו אותם עדוני ואת"ל דשעחה דעיים אחרים אינם אחם אלא אם יוחה לפרעו שבפניהם ואחר מלוה שטרא ניכו כל זמן שהעדים מעידים שעל אותה הלוואה עדוני ואת"ל דשעחה דעיים אחרים אינם אחם אלא אם יוחה לפרעו שבפניהם ואחר מלוה שטרא ניכו עדים והוא לא הזכיר כלל פרוע הם לא הזכיר כאחות כלל עור כתב ואחתה שחתה זה הסכם ואחר שפרי' אחר שטרא ניכו ואחתו לא ידעינן אם ס"ב הקם הלוה לפרעו בפני עדים אחרים

ופלוני

ופלוני

ופלוני ותובע שיחזור לפרעו אין בדבריו כלום מאחר שמודה שקבלם ◦ (כ"כ כנ"ה ועיין פ"ק כ"ה) והלה לא בתורת פקדון מסרם הוי פרעון יא ודברים שאומר זה אינם דברים (ועי"ל ס"ק כ"ב):

ו ◦ (נעתי"ת סימן כ"ו) מי שנמחק שטרו (סא) וכתבו לו ב"ד שטר אחר (כז) דינו כמלוה בשטר ואינו יכול לטעון פרעתי ◦ (סה בנעתי"ת נסמן בהגה"ד וע"ל ס"ה ס"ק) ויש מי שאומר דהוא הדין אם תבע את חבירו על פה ונתחייב לו בדין ולא היה בידו לפרעו יב (כח) וכתבו לו ב"ד שטר אח"כ פרעתי אינו נאמן ומסר מורעא קודם לכן בענין שהמכר בטל שדהו באונס ומסר מורעא קודם לכן בענין שהמכר בטל המעות של האנס שביד המוכר יש להם דין מלוה על פה ואינו טורף ממשעבדי בכח שטר שבידו שאין לו דין שטר (כז) שלא ניתן ליכתב וגם נאמן לומר פרעתי ◦ (תשו"רשפ"ח) (כח) וה"ה לכל שטר כט שלא ניתן ליכתב (ועי"ל סי"ח ס"ב)

עא דיני נאמנות ובו כ"ג סעיפים:

א ◦ (כל הסעיף ל' רמב"ם פט"ו מה' מלוה דין ג' ו') הרוצה המלוה עם הלוה שיהא נאמן בכל עת שיאמר שלא פרעו

ב (ל) הרי זה נוטל (ג) בלא שבועה אע"פ שטענו שפרעו אפילו

מאחר שהוא מוסכם ביניהם וזה מינו כו' וכתבוהו בדברי רמ"י עכ"ל ולפע"ד גם דעת הסור כן ודבריו מדוקדקי' שכתב כת' וכיון לכיכו והו' מודה לו רק שאומר שקבל כו' ופטרו רק שאומר שקבלו כדעתו נתות פקדון כו' וכן מנואר בכ"מ כנ"ל וכתבו לו כ"מ אשר מאר - כאופן שנתפשר לעילי מ"מ ע"ש: כו וכיון כתלוה כשפר ונוגה מהלקוחות: כה וכתבו לו מעשה כ"כ כו' מינו כאמן כו' אפילו מ"ל לעיל מ"ו ל"ש דבשקר יין כאמן לומר פרעתי כ"כ הסמ"ע ולעיל סימן ל"ם הסכים עליו ע"ש: כו מה שכתב כו' מד ונם נאמן לומר פרעתי כ"כ הסור וכנ"י לא כתב על דין זה דבר רק כתב שהוא מפ' מיזאו כפי בעובד דפרדיסה (דף ע"כ) ובאמת לא אזכר כם"ם שם שמינו כאמן לומר פרעתי ואפרה' משמע לכאורה כם"ש שם דלא מצינו ליה אלא מי שנבע מעשבדי אבל מבני מרי עשיטה ליה דבאני ומינו נאמן לומר פרעתי רק התוספו' שם כתבו דעשיטה ליה דבאמן לומר פרעתי וכן נחזו' הסג"ה סעיף ס"ם שם ע"ש זה משמע להריב"ש דבאמן לומר פרעתי אבל נבעה"ת ריש שע"ז כתב' דמבני מרי מינ' נבי ואי טעין קרעתי אמר ליה שטרך בידי מאי כעי ס"ל וכ"כ הריב"ש ר"ם שם"ש ולפי זה דמדמו הנשה"ת והריב"ש התם הפי דיבה לשטר מוקדם וכהשתא לכאורה כם"ש התם דהמי דמי להדדי מ"כ הסרוב הפוסקי' ונם התחבר נופיה פסק לעיל פי' מ"ב סעיף ז' בשטר מוקדם דנוקם מכני מרי ועכ"פ ס"ל לדינא: כז אלא ניתן ליכתב כו' עמ"ש בזה לקמן פי' ק"ו: כח ופ"ה לכל שטר כו' עיין בתשובת מהרשד"ם סימן רמ"ט):

עא ג תרי זה נוטל בלא שבועה אפי' בכאתנות שהם מיירי שלא כתב לו שיהא נאמן בלא שבועה ואפי' נאמנו ע"פ כ"כ הסמ"ע וכ"כ הב"ח וכן מנואר בנעה"ת שטר כ"ו והסכים שתו הרמ"ן והביאו כ"י בסעיף י"ב וכ"כ ה' המגיד פט"ו מה' מלוה דין ג' ונכתב"ם דפק בשפת הרגר ע"ש ושטעם מנואר בנעה"ת שם נשם פרחצ"ן דמשמעות הלשון הוא בלא שבועה דכיון דהמגיה פעליה לשתעית דיניה וכאמן אלא כדברינו לנר וכ"כ הב"ש ג"כ ה' המגיד שם דשתם נאתנות בלא שבועה משמע כו' אבל מלוה שהאמין בלוה משבועה ע"ש ואפשר"ל דאמיכו אלא לשבועי שטרא ורו"ק עור בלע"ז דהכא אכן שהגי שלא פרעו כיון שהתבע כן שהיקר יפרענו ויאמינו למלוה ולא ברע מצ"ל אל הפרעני בלא נעדים שהמלוה נוטל בלא שבועה שהם כ"כ בלעיל כי' ע' ס"ק י"ל מיהו שבוע' היינו לאחר הפרעון נרין כאלאמן פעיף ח': כ בלא שבועה. ואם יש עד ג' מכחישו דעת הרמ"ם ור"ת בע' שבועה (ובשמ"ע ס"ק נ' הקשה מה"ם הרמ"ם בתשו' כלל ס"ת סי' י"ט ולפמ"ש דשאני התם שהמלוה בעני הער וכדמ"ל להרמ"ם נכי שני עדים לאלף נין ראו שפרעו ונין הודה לפניהם לקמן פעיף נ' ס"ק ח' ס"ב) דנוטל בלא שבועה ודעת הרמב"ן ורשב"ן דנרין שבועה ובשמ"ע כתב דשדבת המחבר אבל אם יש עדים שפרעו דוקא שני עדים ובדעת הרמ"ם ולפמ"ש משום הא לא מרית דבשני עדים דוקא מינו נוטל כלום אבל בא"ח משלם ואיתו בשבועה - שוד כתב בשם"ע דמשמע מהמחבר ולם מהגה עליו שיהא לאמן אפי' עדים אבל ע"פ שהביא עדים שפרעו הרי זה נוזב מהנו בלא שבועה מוכח דבשתם נאתנות כאמן נבר ער ג' דאל"כ ניהא דהא דאיתני' כב' עדים היינו אלא נרין ליכא נבר ער ג' ובדאיכא ב' עדים שפרעו אל"ל מוקי הרי לחרי הרי ובוקח ממון מחוקת מרי אלוה ואל"ל משום דבשטר משמע למלוה דהא נם בנאתנות דמלוה ע"פ מיירי אפ"ל ולפמ"ש משום הא לאו מרית ובשמ"ם בעה"ת ריש שטר כ"ו וז"ל ויש מחקשים מאחי מחניו' אליבא דמלוה היון דמחניתי כבי מרי ניחא דהא דאיתני' כב' עדים היינו אלא ליכא נבר ער ג' ובדאיכא ב' עדים שפרעו אל"ל מוקי הרי לחרי הרי ובוקח ממון מחוקת מרי ולא יהיו עדות מוכחת ומוקי מחוקת מרי ולא יכא למיתר מאי חזית דמשמת מחני מהני דאמרת קשמיכין ומוקי שטר למוקדמים אלא אפי' שטרא לא הוי מוכחת ולא מהניין מוקי מרי לחרי ומוקי ממון ◦ (כ"כ כנ"ה ועיין פ"ק כ"ה) והלה לא בתורת פקדון מסרם הוי פרעון יא ודברים שאומר זה אינם דברים (ועי"ל ס"ק כ"ב):

ו ◦ (נעתי"ת שטר כ"ו) מי שנמחק שטרו (סא) וכתבו לו ב"ד שטר אחר (כז) דינו כמלוה בשטר ואינו יכול לטעון פרעתי ◦ (סה בנעתי"ת נסמן בהגה"ד וע"ל ס"ה ס"ק) ויש מי שאומר דהוא הדין אם תבע את חבירו על פה ונתחייב לו בדין ולא היה בידו לפרעו יב (כח) וכתבו לו ב"ד שטר אח"כ פרעתי אינו נאמן ומסר מורעא קודם לכן בענין שהמכר בטל שדהו באונס ומסר מורעא קודם לכן בענין שהמכר בטל המעות של האנס שביד המוכר יש להם דין מלוה על פה ואינו טורף ממשעבדי בכח שטר שבידו שאין לו דין שטר (כז) שלא ניתן ליכתב וגם נאמן לומר פרעתי ◦ (תשו"רשפ"ח) (כח) וה"ה לכל שטר כט שלא ניתן ליכתב (ועי"ל סי"ח ס"ב)

עא דיני נאמנות ובו כ"ג סעיפים:

א ◦ (כל הסעיף ל' רמב"ם פט"ו מה' מלוה דין ג' ו') הרוצה המלוה עם הלוה שיהא נאמן בכל עת שיאמר שלא פרעו

ב (ל) הרי זה נוטל (ג) בלא שבועה אע"פ שטענו שפרעו אפילו

מאחר שהוא מוסכם ביניהם וזה מינו כו' וכתבוהו בדברי רמ"י עכ"ל ולפע"ד גם דעת הסור כן ודבריו מדוקדקי' שכתב כת' וכיון לכיכו והו' מודה לו רק שאומר שקבל כו' ופטרו רק שאומר שקבלו כדעתו נתות פקדון כו' וכן מנואר בכ"מ כנ"ל וכתבו לו כ"מ אשר מאר - כאופן שנתפשר לעילי מ"מ ע"ש: כו וכתבו לו מעשה כ"כ כו' מינו כאמן כו' אפילו מ"ל לעיל מ"ו ל"ש דבשקר יין כאמן לומר פרעתי כ"כ הסמ"ע ולעיל סימן ל"ם הסכים עליו ע"ש: כו מה שכתב כו' מד ונם נאמן לומר פרעתי כ"כ הסור וכנ"י לא כתב על דין זה דבר רק כתב שהוא מפ' מיזאו כפי בעובד דפרדיסה (דף ע"כ) ובאמת לא אזכר כם"ם שם שמינו כאמן לומר פרעתי ואפרה' משמע לכאורה כם"ש שם דלא מצינו ליה אלא מי שנבע מעשבדי אבל מבני מרי עשיטה ליה דבאני ומינו נאמן לומר פרעתי רק התוספו' שם כתבו דעשיטה ליה דבאמן לומר פרעתי וכן נחזו' הסג"ה סעיף ס"ם שם ע"ש זה משמע להריב"ש דבאמן לומר פרעתי אבל נבעה"ת ריש שע"ז כתב' דמבני מרי מינ' נבי ואי טעין קרעתי אמר ליה שטרך בידי מאי כעי ס"ל וכ"כ הריב"ש ר"ם שם"ש ולפי זה דמדמו הנשה"ת והריב"ש התם הפי דיבה לשטר מוקדם וכהשתא לכאורה כם"ש התם דהמי דמי להדדי מ"כ הסרוב הפוסקי' ונם התחבר נופיה פסק לעיל פי' מ"ב סעיף ז' בשטר מוקדם דנוקם מכני מרי ועכ"פ ס"ל לדינא: כז אלא ניתן ליכתב כו' עמ"ש בזה לקמן פי' ק"ו: כח ופ"ה לכל שטר כו' עיין בתשובת מהרשד"ם סימן רמ"ט):

עא ג תרי זה נוטל בלא שבועה אפי' בכאתנות שהם מיירי שלא כתב לו שיהא נאמן בלא שבועה ואפי' נאמנו ע"פ כ"כ הסמ"ע וכ"כ הב"ח וכן מנואר בנעה"ת שטר כ"ו והסכים שתו הרמ"ן והביאו כ"י בסעיף י"ב וכ"כ ה' המגיד פט"ו מה' מלוה דין ג' ושטעם מנואר בנעה"ת שם נשם פרחצ"ן דמשמעות הלשון הוא בלא שבועה דכיון דהמגיה פעליה לשתעית דיניה וכאמן אלא כדברינו לנר וכ"כ הב"ש ג"כ ה' המגיד שם דשתם נאתנות בלא שבועה משמע כו' אבל מלוה שהאמין בלוה משבועה ע"ש ואפשר"ל דאמיכו אלא לשבועי שטרא ורו"ק עור בלע"ז דהכא אכן שהגי שלא פרעו כיון שהתבע כן שהיקר יפרענו ויאמינו למלוה ולא ברע מצ"ל אל הפרעני בלא נעדים שהמלוה נוטל בלא שבועה שהם כ"כ בלעיל כי' ע' ס"ק י"ל מיהו שבוע' היינו לאחר הפרעון נרין כאלאמן פעיף ח': כ בלא שבועה. ואם יש עד ג' מכחישו דעת הרמ"ם ור"ת בע' שבועה (ובשמ"ע ס"ק נ' הקשה מה"ם הרמ"ם בתשו' כלל ס"ת סי' י"ט ולפמ"ש דשאני התם שהמלוה בעני הער וכדמ"ל להרמ"ם נכי שני עדים לאלף נין ראו שפרעו ונין הודה לפניהם לקמן פעיף נ' ס"ק ח' ס"ב) דנוטל בלא שבועה ודעת הרמב"ן ורשב"ן דנרין שבועה ובשמ"ע כתב דשדבת המחבר אבל אם יש עדים שפרעו דוקא שני עדים ובדעת הרמ"ם ולפמ"ש משום הא לא מרית דבשני עדים דוקא מינו נוטל כלום אבל בא"ח משלם ואיתו בשבועה - שוד כתב בשם"ע דמשמע מהמחבר ולם מהגה עליו שיהא לאמן אפי' עדים אבל ע"פ שהביא עדים שפרעו הרי זה נוזב מהנו בלא שבועה מוכח דבשתם נאתנות כאמן נבר ער ג' דאל"כ ניהא דהא דאיתני' כב' עדים היינו אלא נרין ליכא נבר ער ג' ובדאיכא ב' עדים שפרעו אל"ל מוקי הרי לחרי הרי ובוקח ממון מחוקת מרי ולא יהיו עדות מוכחת ומוקי מחוקת מרי ולא יכא למיתר מאי חזית דמשמת מחני מהני דאמרת קשמיכין ומוקי שטר למוקדמים אלא אפי' שטרא לא הוי מוכחת ולא מהניין מוקי מרי לחרי ומוקי ממון

ו אבל לפח הלוקח כו׳ ופ״ר כתן וכסי׳ כ״כ מ״ס כוס לדעת הרמ״ם שכתבו הטור כסי׳ כ״ב ס״ד: ז שלא פסלם אלא לפרעון כו׳ אבל אם נילה דעתו כדברי נחמנית שהחמינהו נס לוס ולכיונא כוס ודאי מסיחין אהבל וכבלל כל תנאי שבחתון קיי׳ ודוק׳ דבר שהוא כנודאי כל׳ התנאי׳ אבל

ב כתבר המשוסף כו אחרי׳ החמ״ם ג דאין הנאחנו אלא למה שהחמינו וכ״כ רשב״ם סי׳ אלף כ״ו על שטר פקדון שכתוב בו שהחמינו בעיקר החמנות שלימה נחמנית שכיח כסבי עדים דאו אחרי׳ כיון שנקט בעיקר החמנות לא החמינו אלא שלא ישעון אחכה היה דבריהו או ריבי׳ אבל פרעתיו יכול לטעון ע״ש וכ״כ רשב״ם כסי׳ תתקנ״ג כפס כתב בשטר שתפ׳ נאחן בכל ענייני השטר דנ״כ סדין כל ד׳ מ כ׳ ו ט ובאחנין

ב (סור נסס סרמ״ם) הא דמהני נאמנות בלא קנין דוקא בשעת הלואה ו אבל לאחר הלואה ולא קנו מיניה (ז) לא משתעבר:

ב (סור נסס סי׳ מנ״ם והרא״ש והרחב״ם) הא דמהני נאמנות בנגנו עדים הני מילי כשמעידין בפנינו פרעו (ח) אבל אם העידו בפנינו הורה שפרעו נאמנים ו (ט) שלא פסלם אלא לפרעון אבל הוראה מילתא אחריתי היא ובזה לא פסלם (י) (סור נסס כסס״ם) (י) וכן אם העידו שמחל לו החוב נאמנים:

סנס וכן כל כיוצא כוס ם (יא) דאין כנאמנות אלא למה שהחמינו

ט ובאחנין

מפרש״י לנאמנו׳ כבי חרי דאם אינה ריס דמיים אפי׳ לאחם נאמנו׳ כחי ע״ם) וכן משמע חח״ם ר׳ ירוחם כ״ב ח״ג ו״ל כדאם לפי ח״ם דג אלמא בחחי׳ בשטר אלא פרעו ואפי׳ אלא כסבי עריס כדיך קנין כו׳ ובחיבו ב״י ועור משמע כן יוחר לפעיין נר׳ ירוחם עצמו שכחב שם ו״ל החחה עמו שיאחר אלא פרעו ואפי׳ אלא קנין ופרעו ניהו לבין עכשו חייב ואם פרעו נפני עדים פטור אבל אם החנה שיהא נאחן אליו בפני עדים אפי׳ הניח שפרעו חייב לפרעו עכם אחרת כו׳ וח״ם אפי׳ אלא קנין כ״כ החום׳ וכחה פוסקים אחרי׳ כו׳ וכרמ״ם לפי ח״ם רב אלפס בחשובה כשאחינו בפני עדים שדיך קנין ויש חולקין עליו שחי״ב קנין ונראחנו עיקר עכ״ל ועור נלפע״ד דר׳ ירוחם נוכיח כן חדברי הרי״ף ז״ל כורר ות״ם לפי ח״ם רב אלפס בחשובה ס״ם הוא ומשחוכח כח״ם הו״ל הרי״ף ריס ד׳ ו״כ היכא שקבל עליו קרוב או פסול ג׳ לאחור כו והיכא דקבל עליה קרוב או פסול כבי חרי חזינן לנאמן דקחמ׳ חפי׳ קבו חיכוים בב״ד חצי הדר ביה דקנין בשטרות הוא דאחמר לאחר ע״ם ב׳ עדים וכדוחח לאחריני לאחרי לו קבל עליה חר קרוב או פסול כבי חרי וקבו חיכי׳ לא חין לאחהר בית דין רק״ל חין לאחר קנין כלום ומשחבח כוחייהו דהא אפי׳ קבל עליו ולא נעבל בו דינים כבי חרי וקבו חיכי׳ ג׳ לאחור כו כדגרס׳ בע׳ שבוע׳ פרישי׳ דהוא ר״ל לאחריט הטיחת עלי כבי חרי כל חיוחת דאחר לא פרעתי׳ כי׳ עכ״ל הרי״ף וכ״כ בב״י שם וז״ל סחיק דשבועו׳ קנין לאחרי׳ אחם הוא ר״ל לאחריט מהימנ׳ לי כבי חרי כו׳ וכרמ״ם ברי״ף ז״ל אחם לא נקנין רק״ל אין לאחר קנין כלום עור חירגו חן לאחרונ׳ ז״ל דאחם כשאחר עמי כן נעשה כלוה שוחה דבחשיב׳ אחינו נחר ואחעצד כפניה ודאי לקנין עכ״ל וכרמ״ם דגם הרי״ף חוכה דבעשה כלוה חשחעבד אף בלא קנין אלא דס״ל דקנין לאחר כלוה הוא כעשה כלוה בלא קנין וכן פי׳ בחדרכי ריס ע״ה בורר דברי הרי״ף ז״ל וחה שהביא הלאפי׳ דלויה חשבונות הרייניס כי היכא דאחני מיקרא חכני חנאי׳ להיחני׳ כבי חרי ואפי׳ בלא קנין אבי חכני ע״י קנין אפי׳ בלאחר זחן כ׳ שאכחן בני עיר דבעשה חחן חעות חשחעבר בלא קנין ולאחר חחן חעות לא חשחעבר אלא בקנין כו׳ עכ״ל ולעניין דינא אע״ג שיעת כאב״ח בחרכי ע׳ שבועות הרייניס׳ דא״ל קנין וז״ל חהיחן לי ככי חרי נס זה פי׳ רשב״ם בקנין ולא נרחה לרחב״ה שהרי מחילה חחון א״ל קנין כו׳ עכ״ל נרחה עיקר כרשב״ם ולא דחי לאחילת חחון שהוחל לו חם שכבר נירו אבל הכא כיון שחניא עריס שפרעו ואפ״ג שריך לפריע חחרם הוי כאחיב ליחן לו ואף על פי שבא בעל דין ב״ם וז״ל כורר נרחה דבבל ענין אפי׳ קנין ח״ם נרחה עיקר כח״ם ולכן נרחה דבא ב״ח בסיחן זה ובפי׳ כ״כ ואפ״ם אח״ם הכ״ח שבא הרא״ם חוכה בהיחני׳ ככי חרי אלא בשעת הלוחה בעינן קנין לא נהיר׳ לעני׳ ח״ח לריב׳ נרחה כן עיקר דאין שום שיחעבר לאחר אלוחה לפרעו אבית כאחירה בעלמא ובפרט שכבר הוכחחי שכן דעת הרי״ף וחבי׳ והרא״ה ור׳ ירוחם וכ״כ הניחר עם״ם חלוף וקרוב אללי לוחר שבא סחיר לא יחרו בעיניו דברי הרא״ם ולכך אפי׳ בפני כ״כ הניח ג״כ דברי הרא״ם כחב כן בסיחן זה דברי הרא״ם בסחם ״ מיהו בסחם נאחנות נרחה עיקר כהרא״ם ונרחה שבא הרי״ף חוכה לו וכחו שהוכחחי חדברי ר׳ ירוחם וכן משמע בב״י ושעה הרבר הא״ל בקבל פסול כחר ואפ״ג שחדברי ה׳ החניר נרחה דאפי׳ בסחם נאחנות קריך קנין ונרחה שם חרעתו שכן דעת הרא״ם אפרי בעין דדברי הרמב״ם בשחם נאחנות ע״י שניא דברי הרמב״ם ונראה דברי הרמב״ם בשאחנות בבי חרי ע״ם ועור שכחב על דברי הרא״ם ו״ל ולעון רבינו (הרחב״ם) חוכה כן שאחר בחב הלוחה כחו שאחר למעלה עכ״ל ודברי הרחב״ם בחר לעון החנה נם בשאחנות בחם עיין שם ח״ח נרחה כוה עיקר כדעת הרא״ם והפוסקים שבאחרי וכ״ב בעם״ח סעי׳ ב׳ ו״ח ג דאף קנין בשאחנות ומשמע דאפילו אחר אלוחה חלוק ויוור שכחב דלאו שעבוד הנכסים גיחי׳ דלסרך קנין אלא כמו שהרחה הוא אלא דאפי׳ בלא קנוי שטר או שובר וכבל ענין שהוא שהחרחה כמו שבחבו בשטר כ״ם שבקבלנו כפי׳ עכ״ל וכשטר כ״ם ח״ב נבי אפ״ל אל חערעינו אלא בשטרים שבאלוחה הוא אבל בשטר שבאחנות אפי׳ בשטר שבאלוחה אין לנו לערער כלל ואפ״ל אלא בשטר שבאלוחה שבאחנות

יב ואפי' פרעו תחלה בעדים כו' כן דעת הר"י ן' הג"מ והר"ן והאר פוסקים
נדלא כרבי אפי' ובר"פ אלו ב"ר חיכו דוקא בשטרי הלו' משלמי ניכסו
אבל אם פוגע לחר"ם בדרך לשלם לו וכתב הב"ח וז"ל ועיקר על סדרא זו מהא דתנן בפ' הכותב
עה ס"ע"ב שכיר פרוע לא תפרע אלא בשטרא ואם פרעו בעדים ומשיק רבא שבועה זו
מדרבנן כרי לשעים דעתו על כ"ש
מ"ר בפ"ה אפי' פקח הוא תייתי לה לירי
ס"ר ומשיק דייקינן לה בתוכ"ד ואפי'
בהר"ם יפטרנו בחרם ומיקים לה
לשני ק"ו מי בחלום אלמא רשע"פ רבנן
לא מתחלה לשם פרעון מ"מ יתבטלו
פרעון הרשעון ומתר לה חלום זה
אבל שכרי נפרע' כתובתן שניה כו'
ושכח מי דכותה שמתר שפרעו שניה
מקום לא לשני קתני בחלום ואם
מכפור הרי ים עדים ומתר חלום זה
אבל שכרי נפרע מוכן שניה ואע"פ
שמתן לו מתחלה לשם פרעון מ"מ
לאפרע נפשיה חלום אבל כרשתרי'
בכתוב"ה דמייב נרורם לדברי רבינו
אפי' ואפ"ל לותר דהר"י הג"מ ושאיים
ס"ל דשכח שפתיכו כני תרי חם כן
פרעון הרשעון שכתן לו בפני עדי' פ"ל
כאלו כתן לו מתנה או מחל לו וכשכר'
דשכי"ם בתרדכי ס' שרייניים אע"נ
דהר"ם לא מתרם אלא לענין זה לא
שני קנין מ"מ הר"י הג"ם תופס בכרם
זה אף לענין אלא יוכל לחזרנו ולותר
חלום זה אבל דכבר מחל לו חם שכתן
לו כיון דשתיכו כני תרי עכ"ל
דשתירוץ זה כתירץ לפע"ד דרשב"ם
לא קאתר אלא דהוי מחילה אלא שני
קנין אבל היאך כאתר שכתן לו מתנה
שפילו יכנר שפרע לו כ' פעמים ושוב
דשם אסור שכתן לקתן שפיקו' דאין
הבאתנות מועיל אלא לשתרים שתם
אלא שתיכו לגזול (ושתע דשפילו
בשאתנות כני תרי דיבא הכי) ושם
אינה דשתנה הוא לשם יתרים שתם -
אבל לפע"ד שעיקרא לק"ת לפי ת"ם
לעיל ס"ק ג' וי"ב דשיכו דוק' בשטרי
שטרתי אם כן ל"ד כלל דשכח כיון
שהשתיכו כפ' עדים א"כ לא יתפייב
בחלום אלא כשיתרי שעדים שפרע לו
בפירוש על תוך זה שהתנה רשב"ם הרי הוא שטרי ובשתן הוא ככך אפי' אלא תנו רשפ"ם כיון שהשתיכו כפ' עדים על השרעון ואם כן אשכאתרים שפרעו
בפירוש על תוך זה שהתנה הרי שיתכו' ככי תרי לשכתיכם על פרעון זה ושטרי' אלא אם לפרעון זה ושם כן אשכאתרים שפרעו
משטרי - כן נלפע"ד (אבל אין לתרץ דשטרי הכא כיון שהשתיכו ככך לי שתם שלא שתייבן לפרעון אחרון דכי ניתם דתו לא שני

ונראה דאפי' שטרי כפירוש שתם שתן לו שתנה לו אחרי שום שעבוד רק שטרשי דשם העדים יכיו כאתרים שתן לו לפרעון ולא
ס"ב כאתרי אלא כתנה לו כאתנה רק לפרעון זה דסייעיכי ככי תרי כל שיתת לאתר לא פרעכה הם פלגינן דבורייתו וכת"ם לעיל סי' ע' ס"ק ס"ו
ולפני פרעון זה הם אשלוכו כן כ"ל כרור ורי"ק : עוד כתב הב"ח וז"ל והר"ן סוכיח כן הא"כ הפוכי משטרת לאת לי ואתילו כ"י (וכ"כ ה"ת שם) ולי נראם
דכ"ת שוכא סיכא דאיכא לאר עדיות וביכוכי ולאר זיכוכית אלא שכאתי שפרעו על תוך זה וה"כ הפוכי משטרת כ"ל דע"כ לא קאתרי' כ"ב דייני גזירות ולקתן סיתן ס"ה דכ"ע
סשטרי א"כ אי אינה דשעדים כאתני' סייני ע"כ שכאתי שפרעו על תוך זה וה"כ הפוכי משטרת כ"ל דע"כ לא קאתרי' כ"ב דייני גזירות ולקתן סיתן ס"ה דכ"ע הייכו כשטרי
סיכא דאיכא לאר עדיות וביכוכי ולאר זיכוכית אלא כשום תייב לזה וה תייב לזה אבל כאן שום פרע לזה א"כ אינו תייב לו דא"ם יתכרר שפרע וא"כ כי ניתם
דצריך לשלם לו אכא כשאתנות ואם"כ יאתיר דיוציא אתנו אתרת שם שפרע לזה א"כ הפוכי משטרת כ"ל ולא ס"ב כי ניתם ונלפע"ד כו' לכאורה משתע אכאן דשטר אתם לא אשני לשטר אלא אשאתיאתים דכרי בעה"ת שם שכשוך אלקן: ושם אינו אשקים שוך דכרי השטר -
(עיין כשר) וז"ל בעה"ת שם ושטרת אלא אתיב לה דליאוי ניתם ואפשאתיאתים דכרי בעה"ת שם שכשוך אלקן: ושם אינו אשקים שוך דכרי השטר -
וכרלינל וכ"כ ה"ר משה ז"ל שאם פרעו כ'עמי' יכול להשביעו' אתר כך ניתת תיכו אי כתב בשטרא שיכא שאתנו ק"ו ונלפע"ד לשולם לא משתע
בתחלת הפרעון ולא בסוף הפרעון וכ"פ הרשב"ץ שכ"ל בעה"ת ואין לותר דשתם מיירי בשאתנות שתם ואפשר ס"ל לבעה"ת שתם שאתנות לא מהני כגד שר אם אתר
ולכך אלא שום שעבוד לאתר שהני לפשרו אלא כגד שר ס' אבל אתר הפרעון יכול להשביעו ניתת לכך כרוך לעולם אבל בשאתנות כני תרי ס"ר לעולם - דשם כתב
ואי כתיב ניתם לעולם לא וכרלינל כו' וע"כ בת"ם וכרלינל ריתם"ל לעיל אלק ס' וז"ל לתם שכריכו לכתוב בטופסי השטרות שכשעה ק"ו לעולם שטרי כורתי כיון
שהשתיכו שכני עדים שתיתן אלא שום שעבוד וכולל לותר אלא שכשיתו אתר הפרעון לא אשכע כו' שתם ולא תילק בין שאתנות שתם לשאתנות שכני תרי שתתע דכבל
שאתנות אחרינ - ע"כ כלפע"ד דשטר כשור כפוף דכרי תיכת לעולם - ואלא על פי דבלאתי שכי לא שיכא כרוכיכי תיכת לעולם
דיוכו אומרי' דלשופרא דשטרא כתב לו כן שיהא כאתן אלא שום שעבוד וכ"ש כתב שהראב"ד בפסקיו נכי מ"י דלאתם אחרינ אלי כך' עדים שבאתנו שיכת לעולם
ס"ק י"ו אבל לא אלי לאתר הפרעון לכך כרוך תיכת לעולם - וכן כתב בתשוב' שטר"ח ן' שמון שיתן ס"ו ושיתן רש"ו דבבל תלוי בתיכת לעולם ע"ש אלא שתנחם
בתיכת נלנו שכתב שטר שאיכו בשעבוד ולא עמדתי על סוף דעתו כוה כי בשעה"ת נב' דפוסי' בדפוס שלוניקי שכת שב"ו ודפוס פראנ שכת שם ד' דפוס ויניציאה
שעם הגרולי תרוסה יפני נ"כ תיכת נלנו"ל שבל כת"ם שטר ע"ם (ושתעתי שיש רוציש לות' דת"ם שתתנר לעולם כו' אלי לאתם כלותר שתשתע כו'
נלפע"ד וזה שנגם וכוכח שתתנר שיכתוב תיכת לעולם וכת"ם בר"ב שם ובנרשב"ץ שאתנו תקור יתן לא שיתיכן דו"ל הרשב"ץ (הביאו ב"י כסיתן ע'
תמו"ר') שם אתר לאניכו שם לא תכתוב ע"ג השטר הפרעון לא יהא הלוה כאתן ס"ל כפלו הפרעון לא יהא הלוה כאתן ס"ל כפלו אלוני ופלוני כו' דבריו הר"ב בס"ן (הביאו ב"י כסיתן ע'
כתב בשטר כל זתן שטרי או יוצא אתתת ידו ולא כתוב על נבו אבל אתן שם אביו שעדים שפרעו כאתן אפי' אלני הבי"ף והר"י הלוי ע"כ ל (ועי' הרי"ף
ותר"י הלוי פיא אול ופרעיה בפני אחריני ולא נרשי פרעי' בין דיליה לדיליה כניכים הרתב"ם ועי"ש ל"ל הכא ל"ל אל תפרעני אלא
בפני פלוני ופלוני ואכיא עדים אחרים שפרעו אינו כאתן) ס"ב אשתע דבדין שרשתון אינו כאתן לפי ני' הרי"ף והר"י הלוי ואפשר אתילון בין אני דיניס אלא
בדבין ארשתון כיון דשתנה שטר השרעון לא יהא הלוה כאתן ס"ל כפלו השרעון לא יהא הלוה כאתן ס"ל כפלו השטר הן עדיו וה"ל כפ"ל כל העדיים יהיו פטולים עד

ס ושתיין לכותן עליו ועל יורשיו כשאלת ברמ"ם ונם כתשוכ
כתב שם שלא שתם כוח ע"ו שתם שלא אתם לא יהיה השקבל יוכל
לשבע שבועת השסתין ל"ל דשם"ל לאור"ם דשתעשה כך היה
ונפ"ם שם שתתיכו שתם שלא אתרע אפשר : ו וכניה שתין כיל
אתר כו' שם כתשוב' ברמ"ם נשו'
כתב דתיירי שהני שתין רק
שלא היה שתם כוח ע"ו על שטר חוב
ופסק דאיכו כאתן ליקח השתין
שהוא כעין עד שיעיר חוכו רק
שעל השט"ח יקח נ"ב שלא שתכו
ע"ש : ח שכתב דו שלוה
כו' ואז אפי' היתכוכו יותר ממש'
עדים שתעידים שפרעו דנם
שוכר בעדים לא שהני אלא
כתיכת ידו שהני ודוקא דכתוב
בשוכר שהוא על שטר שפכוחו
כך וכך ממ"ם בסתוך שפיק ע'
ס"ק כ"ו ע"ש : יב לפיכך אם
כתב כו' עד ונלנו לשון' עפ"ר
אם כתבתי והוכתבתי'דאף אם לא
כתב תיכת לשולם שהי דיכא
שכי דתדכיתכוכו כשכי עדים
שתילת ידעיכן שפרעו בלא שכוע'
קלא ושתור' ונלנו'יכודעי' כוכתו
כיום כתם שקור וכתכו דאפילו
לאתר פרעון יכיה פשור תכל וכל
ותם"כ לא תזכיר השור תיכת
לשולם בסוף דכריו ועי"ש ת"ם
עוד תוזה : יג ואם שכיא עדים
שפרעו שהני וה"ה דוקא בשטר
שהני שכי"ם שפרעו בעדים
נאתנות ולא בשיתכו ככי תרי
אבל ת"ם לפני זה ואפי' בכתב
שתקו אפ' אתרי נם בשתיכו כך
עדי' וכתב לו שוב' בכתי' כתקו'
אתר וק"ל :

יד שלא

יד שלא להחרים מרם סתם כיון דמ"מ מחרים ומקבל לנוכח לא
מצי בחלוה לעכב מלהחרים: שו אפי' לם פירשו פ' וכתב ס"ת
כתן בלא מרם דמ"מ לא הימניה שינוול אותו ואם לא נזל לא עליו
קאי הקבל' וכ"כ כאן' וכתב עוד שם דגם כתמנו' מפורש
לינו מוטיל להדר' רחם ובפרים'
כתבתי פירושו לדע' האו' דהיינו
דוקא כגון שיאמר לא ירים רחמו
של הגנול כרי ע"ם ומ"ש כתבתי
שם למה שהשיגו בעל לחם ע"ש:
טו כדר בכלל וכ"כ הוכיח
שם פערו מהכלר הסנועה
בכלל וכדמסי' דאין מילוק בין
סנועה לכדר וכ"כ שם וכ"ת ע"ש:
יז לא ליימא כל מקן דגוליה בוקע לא
לגנול כל מקן דגוליה בוקע אלא
גם אחי שכתבו לו הגנולה וה"ה
בעיב כ"ו דלא קשה כי שם
בירושלם עם שינוי רשות שתקריו
ונם אחר ולא מהדר דאל"כ לא
יש"כ הגנולן הגנולה שיאמר שלית
ליה תיקון כשורה דהא מ"מ גנול'
מתחלה ועמ"ש עוד מזה בפרים
יח אין לחוש כל מקן דגולי' בעע'
דלא לגנולן לאוד קאי בקבל' אלא
גם אחי שכתבו לו הגנולה וה"ה
בעיב כ"ו דלא קשה כי שם
בירושלם עם שינוי רשות שתקריו
ונם אחר ולא מהדר דאל"כ לא
יש"כ הגנולן הגנולה שיאמר שלית
ליה תיקון כשורה דהא מ"מ גנול'
מתחלה ועמ"ש עוד מזה בפרים
יח אין כותבין פתק דלטות' כו' וז"ל
פשוט כשם רב סהי נחון אין אנו
רגילין ליתן רשות לכלי שיכתוב
ויאמר כתבו לי פתק דלטות'
ותנו לי רשות להחרים לו שם אחר
אלא כך אנו אומרים לו שם אחר
תוכע לדם יודע ברי דין בי כיכם ואם לאו מסור אחר בכיתך דין
על גוזלך וקבל אותך כרצונך עכ"ל - וז"ל זה משמע לי דאפי אם
אין יכול להכיח לב"ד רבי' שכחשדים ולהטיל לחרם שתם עליהן כי
אם שים לו תביעה ודאית על חבירו אבל מדברי הכ"י נרא' דסיב
לפניו נירסא אחרת ועל פיסם כתב דאם מעד קלת בני אדם שאי
גולן יכול להכיח כולם לב"ד ולהטיל לפניהם חרם שתם וכ"כ
בע"ם ועפ"ר: יט ואפי' שיגא כו' כן הוא ב"כ לשון הטור וז'
ואפי' בוי' יתפרש כל' אפי' כדל"ת וכתו' מסיק ע"ז שכל חרם
דב"ד גוזרין אותו מ"ק לבעל דין לעכו' אחן ואף אם יסיח כאנוני
ים החרם על עליו עכ"ל - והא דכתב הטור ומעכבר כסי' פ"ו
שכ"כ דיעבד מחבירו אחן הייכו כשהוח שם והוא מעכבינו כב"ד
ועמ"ש שם עוד מזה: כ דנותנין לכל אדם חרם נם הטור
ומעכבר כ"כ שם וכדי שלא יסתרו דבריהן ז"ל דכאן כתבו הטור ו'
ומעכבר דוקא ליתומים כותבים פתקא דלטותא ל"ל דמ"ש בסי'
י"ו הוא דוק' כשטוען ואומרים לי עדים בודאי ואינו יודע בידי מי
הן וכמ"ש שם בשרי' וכאן מיירי בלא טוענין ודאי ובאין שכן לא
ל"ל למור"ם לכתוב זה כל' י"א כיון דל"מ בולקי' ע"ז וע"ל סי' כ"מ
ס"ב: כא דאין שם הלוה דשעב"מ ניכרו לא מהני להחלו'
כשקיבל תחנו מעות בפני עדים וכמ"ש הטור ומעכבר בר"ם כ"מ
והרי כת' כעדים דמי ושם כתשובה וכטור כתב שלא כהחינו
בשני עדי' ומהני אפי' כשהחתינו כשנים וכמ"ש שם שהם
מיירי דכתב בשובר כהדיא דעל שם"ם שבידו על הלוה על סך
פלוני ועדיו פלוני ופלוני קבלו כך וכך משמ"ש הכא דלא נכתב
בכת' שעל סוס פלוני קבלו עפ"ר ודו"ק: כב ויוצא מתחת יד
אחר כו' כרלה שהוח משעב שכתב הטור ומעכבר לע"ל סי' מ"ג
בשם הרמב"ם כדין הרומה לזה ז"ל וכן פורו רבותי שאפי'
יוצא מיד אחר והלוה טען מתני נפל אחר שטרעתי שע"ם שהוח
בתוך הזמן כשבע היסת וכפע' שכיון שאין השטר כיד הלוה אין
כאן תוקה ע"ל: כג כתב

מפרעני אלא נפני פלוני ופלוני דלעני הרי"ף והר"י אלפי ס"ל כפיסל כל שאר
פערים אבל כדין הסני שכתב שהחלו' יפה כאחן אם כן לא פעל כל שאר פערי'
אלא שהאחינו למלוה אפי' מנפשיה אפל לענני שהרי לא הימניה אלא ס"ל כא"ל אל
מפרעני אלא נפני פלוני ופלוני ואם כן כדין זה נם שטראי אינו יכול לטעון
וכמ"ש הנמוק"ת שטר י"ם מ"ב ושטר
ס"ת שהנמוק"ת שטר לנהרי ע"ם וכן
מוכח להדי שהמוזכת הרמ"ם שכשטר
וכ"י מיוחן שם שעיף ק"ע וכן משמע
לעיל סיחן כ"מ להרי ע"ם (וע"כ
הר"ב מיירי שהשתם כאחנות אלא כתב
כשטר נאחנות כגי תרי פסיטא דאע"פ
שחניא עדים שפרעו לא מהני
נמ"ש ס"ק י"ב כתב ב"כ להדי' דהר"ב
מיירי דוקא שהשתם כאחנות ולא
שהימניה כגי תרי) דנרע לאלוה מ"ל
אלא מפרעני אלא נפני פלוני ופלוני
והרמב"ן לא אחר אלא נדין הרמב"ן
הסור כמ"ל אל מפרעני אלא נפני פלוני
ופלוני ולא נדין שהזכיר"ם: וכ"ל דנם
הר"ב ס"ק שהני ופמ' הלוה דהוי כאלו
אחר אל מפרעני כו' ונרע חיניה וכ"ע
(וכבר כתבתי לעיל סיחן ע' פ"ר דבני
מ"ל אל מפרעני אלא נפני פלוני
ופלוני נופים דנרי הר"ב נ"ל ומפשר
דאינו נאחן לומר שטראי אינו כלל לנירסת
הרמב"ם והשתכר והר"ב ע"ש) ד: יז
שלא להחרים שתם כיון דאינו מחרים
ומקבל לנוכח לא מצי החלוה לעכב
להחרים עכ"ל שם"ע. ונרא' דהיינו
דוקא כשהרו נפירום מקבלת חרם אבל
אם פרעו משנועה יכול לכופו לקבל

חרם נבנית דין דלא פערו אלא מן השתור ולא מן הקבל ול"ד לפערו מן השנוע'
דנדר נכלל אף על נב דנדר קל משנועה משום דנדר הוא נכל לטון שנועה -
מ"ב שאין דרך להדיר בנית דין משא"כ בקבל שע"ח: יח אפילו אם
פירשו בפירום שכתב בשטר שלא ליתן אפילו חרם שתם אינו מועיל אלא
שהאינו לנוול ואם לא נזל אין עליו חרם שתם וכן הוא בנעמ"ת שטר כ"ו ריש
מ"ב: יט נדר נכלל והוא הדין לאיפלו אם פערו מנדר משנועה נכלל
וכראיתא נניתוקי יוסף פרק הכותח ונהרכי תשב ונשמ"ע: ך רק
בנבל הכותב כו' עיין נאחן עזר סיחן כ"ו סעיף י"ט וסיחן ל"ח ושם שכתבתי
שם: כא לא ליימא כל מקן דגוליה כו' לאין כוונתינו להחרים על מה שכתב
דתם שכתב עכר רק לקבל כרי להחזיר לתם שלו: כב ואפי' שיגא כו' וכתב
בעמ"ת וטור שכל חרם שב"ד גוזרים אותו מ"ק לבעל דין לעכות אחן ואף אם
יפיח כאנוני שם בחרם על עליו עכ"ל וכן כתב הר"ב כי"ד סי' רכ"ח סל"ב
דאפי' לא שתעו כלל על עליו. ואפ"ה כתב הסו' לעיל סי' מ"ג סכ"ב דיעבד
אחן כתב בשמ"ע דהייכו כיון שאות שם ואחביעו בב"י ועכ"ל: כג וע"ל
סי' ס"ז סעיף י"ב רי"ה דנותכי' כו' כתב הסמ"ע ס"ק כ' וז"ל נם הסו' כתבו שם
כן וכרי אלא יפתחו דבריהם ומ"ו כ"ל דמ"ש בסי' ס"ו דוקא כשטוען יש לי עדי'
בודאי וכאן מיירי בלא טוענין בודאי ובאין שכן לא ס"ל לאוקו"ם לכתוב זה
בלבון י"א כו' עכ"ל ובדברי האוקים ולי נרא שפשיטן ס"ז מיירי ליתן חרם
אחר עדות כאנוסר שם להריא דוה מוטל על הב"ד לחקור אחר עדות כרי
להוציא הדין למתחו משא"כ הכא ליתן חרם אחרי שמיעב לו לוחות דיתומים
דאחרי' ליה חסור אחם נניתך על נזילך ואבלך אותם וה"ה אחיו ע"ש וע"ל כו'
דר"ה דנותנים חרם אחר עדות דייקא כן כ"ל -- ועב"ד ס"ה נכנפס
וכ"ב נותנים חרם וכן משמע להריא נסמ"ע לקמן סיחן רס"ו ס"ק ד' ע"ש:
כד הדין עם הלוה דשעבד שטראי לא מהני להחלוה כשקבל ממנו מעות
נפני עדים וכמו שכתבתי בסי' ס"ו והרי כת' כעדים וכשתם כתב הטור
ובשטר כתב אלא"כ המחינו כל' עדים והא דכתב הטור נפני ר' רחבי' קיקים
עדי' שובר מכת"י כו' אחת"כ בשובר בהדיא על שטר חוב זה קבל
משא"כ הכא דלא כתב נכח' פעל חוב ע' קבלן עכ"ל סח"ע ולפעד"ז
אלא קאי אם בתשובת הרמ"ם ובטור שכתב יד אלא אלעלא קאי מגל שכתב
יד כיון דפוסל כל העדים ואבטל הנאחנות שוב לא יוכל לומר בשטראי ודו"ק
וכ"כ הקו"ם ס"ב בפשיטות בשטר נדולי תרומה דיק ס"ק ט"ו: וע"ל סיחן
כ"מ ס"ק ס' הארכתי בזה (עיין בחשובת מהר"ן בסוף סי' פ"ב)

כה עם הלוה - ע"ש לעיל סי' כ"מ סעיף נ' דלא
קרעינן בשטר ואי תפס מלוה לא מפקינן מיניה אם נם בכאן כיחם הכי אר
דילמא כי ערעיר שפי נע"ש: כו ויוצא מתחת יד אחר אוחו
אחר אינו יודע אם הלוה מודה או לא - כן הוא בחשובת הרמ"ם
שם - אבל אם אוא שלים ויודע מה טיבו הוא כאחן כאלעיל סיחן כ"ו

וע"כ יכול להחזיר השטר למלוה ופשיט"ל כהשתא: כז אחיו מע"ל כהשתא: כח אפי' אם מוכח למלוה שיפטר ואפי' יש כאחנות שטר למלוה ליפטר ואפי' אם המלוה אומר יש לי ראיה שלא נפרעתי לא מהני שטרי ראיה אלא אם כן מוכח שהשטר נשאר ביד המלוה ולא נפל לרשות הלוה ואפי' אם המלוה אומר שהשטר נשאר ביד המלוה ולא נפל לרשות הלוה

כתב פרעון בערים נגד שטר חוב ומת המלוה ויש כמה אמתלאות מוכיחות שכתב הפרעון מזוייף יתברר הדבר בדרישות ותקירות ואם אחר כך יראה לבית דין שהעדות מכונת (כה) חייבים היורשים להחזיר השטר ללוה :

(סה נתחנ' סוף כלל ע"ם) (כו) אע"פ שיש בשטר נאמנות אינו נוטה מהיתומים קטנים כי אולי כשיגדלו ימצאו שובר או עירי פרעון :

שטר שיש בו נאמנות ונמצא המלוה ברבר אחר בערים (כז) בטל הנאמנות :

(סוף נסה רני קלוניומוס) שטר שיש בו נאמנות ומנהג המקום שהרבה כותבין נאמנות בלא המלכת הבעלים לשופרא דשטרא והלוה טוען כי בלא רשותו נכתב (כח) אם העדים עצמם הם כאן ואומרי שלא כתבוהו כי אם מפני שהיו רואים שבשאר שטרות הוא כתוב כך (כט) ביה וקנינא מיניה על כל מאי דכתיב לעיל אין סומכין על הנאמנות (ל) כיון שאינו מנהג פשוט לכתוב כן בכל השטרות (וסי' בספר תיקוני בספר וסי' ל' סימן ס"ב סעיף ה') ואם כתוב בפירוש וקנינא על כל מאי דכתיב ומפורש לעיל בענין הנאמנות מפורש ואח"כ אמרו לא אמר לנו מעולם אין נאמנים רבינו שהגיר שוב אינו חוזר ומגיר (פור נסה הר' נרונלוני) לכך מנהג טוב לכתוב בשטרות קנין על הנאמנות מפורש ושוב אין לפקפק :

טו בטקום

יא (פור סכ"ג נסה הרמ"ם) כה כתב פרעון בערים נגד שטר

יב (פור נתחנ' סוף כלל ע"ם) (כו)

יג (ל)

יד (פור נסה רני קלוניומוס)

כתב פרעון בערים נגד שטר חוב ומת המלוה ויש כמה אמתלאות מוכיחות שכתב הפרעון מזוייף יתברר הדבר בדרישות ותקירות ואם אחר כך יראה לבית דין שהעדות מכונת (כה) חייבים היורשים להחזיר השטר ללוה :

(סה נתחנ' סוף כלל ע"ם) (כו) אע"פ שיש בשטר נאמנות אינו נוטה מהיתומים קטנים כי אולי כשיגדלו ימצאו שובר או עירי פרעון :

שטר שיש בו נאמנות ונמצא המלוה ברבר אחר בערים (כז) בטל הנאמנות :

(פור נסה רני קלוניומוס) שטר שיש בו נאמנות ומנהג המקום שהרבה כותבין נאמנות בלא המלכת הבעלים לשופרא דשטרא והלוה טוען כי בלא רשותו נכתב (כח) אם העדים עצמם הם כאן ואומרי שלא כתבוהו כי אם מפני שהיו רואים שבשאר שטרות הוא כתוב כך (כט) ביה וקנינא מיניה על כל מאי דכתיב לעיל אין סומכין על הנאמנות (ל) כיון שאינו מנהג פשוט לכתוב כן בכל השטרות (וסי' בספר תיקוני בספר וסי' ל' סימן ס"ב סעיף ה') ואם כתוב בפירוש וקנינא על כל מאי דכתיב ומפורש לעיל בענין הנאמנות מפורש ואח"כ אמרו לא אמר לנו מעולם אין נאמנים רבינו שהגיר שוב אינו חוזר ומגיר (פור נסה הר' נרונלוני) לכך מנהג טוב לכתוב בשטרות קנין על הנאמנות מפורש ושוב אין לפקפק :

טו בטקום

כתב פרעון בערים כו' דין זה נלמד מתשוב' הה"ם כתבו בסור כסי' זה סכ"ח כתרוכא ע"ם : כד כפרן בדבר אחד בו' ז"ל פסור אם נתלה בפרן על ידי דבר אחר וי"ל עדיס אע"נ דקי"ל סוקח בפרן לחתון זה לא סוקח בפרן לדבר אחר אפ"ה בפח בטל לנאמנות ולא קיל לי' אלא בשבוע' והטעם כתבתי בפרישה בשם בע"ת משום דחשתא לא ניחנו בשם מקום אחר ור"ל דאפ' לא סוקח בפרן בזה השם' כשום דבר כ"ח בדבר אחר אפ"ם אינו נוטל אלא בשבועה וכן מוכח לקמן סי' ע"ם בעי' ה' עכ"ל וע"ם בסי' ע"ם דלא מוכח מידי מינו בלא"ם סוח אחת ומשמע כאי אפי' לא סוקח בפרן בשו' דבר לחלוה זה רק סמוקח בפרן לאחר בדבר אחר ולפ"ז יותר נראה לנרום בדבר אחר נרלי"ת ורו"ק : לא נמל מנאמנות . ואם בשעה בפרן בא"ר קורם שנאמנו' כל מילי דב"ר אלא אפי' עיבים ושבר וקבל כ"כ בשם' גרולי תרומ' רק"י ע"ג ועי"ם : לא אם העדים בשעת כו' אף על נב דכתיב וקנינא כו' בלי"ע בדין זה סיהיו העדים בשעת לומר אלא קנו על הנאמנות ובשטר כתב וקנינא מיניה על כל מה דכתוב ומפורש לעיל ובשטר כתב שעה הדין זה סמוס דלון כלן מניר . ומניר דאיכא למיתר אפשר מילי בשטר אחתי בדאיכא בירושלמי בשאר העדים לומר על זה שתתנו וע"ו לא שתתנו עכ"ל והוא מדברי בשע"ת בשר כ"ו ח"ג ולפשוטי לאיל דב"ל לבשע"ת ריש שטר כ"ו דהירושלמי הוא אליב' דהלכת' אפי' בשכתב ירן ונוכ שתקום אחר ע"ם אבל הרי"ן ק"ק דר"ם ובסי' פרק אילו נכסים בשם הרמב"ן אדירושלמי הוא אליבא דר' אחיר שתקום אחר לא ירון בשכ"י ונוכ שתקו אחר אין בשתנים לומ"ע שתתנו וע"ז לא שתתנו וע"כ ס"ם כאן דלון בשנים בשתנים לומר לא שתתנו על הנאמנות ונם כרב אבא בשם' בעיל סימן מ"ב סעיף ז' ריש מולקוח דלון בעדי כאחי וכן נראה דעת המחבר שם סעיף ס' וכמ"ם שם וכ"כ כאן (ונם קשה על הסור כיון דלילו כתב לעיל סימן מ"ב בר"י והרא"ם ס"ל בשבת"י ונוכ שת"א אין בשתנים ב"כ בע"כ הירושלמי פיירי בשאין כת"י ונוכ שת"א וב"כ מילף כתב בשאדירושלמי בירושלמי בשאין כת"י ונוכ) ואדרבה נראה דשלולמן דם"ל שתם דבשתנים כיינו משום שכוח שעות שמעידים שטויים לשעות שם כן יוכלו לומר שעינו וע"ז לא שתתנו משא"כ הכא שאין כאן שעות כלל ואדרבה בשטר כתוב וקנינא על כל מה דכתב לעיל סילף כאחר שיהיו בשתנים לומר לא שתתנו על הנאמנות (וע"כ מיירי הכא שכתב שתתנו אחר ואפ"ה אפילו כתוב בפירוש וקנינא על כל מה דכתיב ומפורש לעיל ובענין הנאמנות אפשר כו' אחתי לא בשתנים אלא בשתנים לומר אחר ואפ"ה אפילו כתוב בפירוש וקנינא על כל מה דכתיב ומפורש לעיל ובענין הנאמנות אפשר כו' אחתי לא בשתנים הא כיון דלון כאן שתתנו אחר ומפורש שם שתתנו לומר שתתנו אחר ולפי התירוץ של הרוקח הכתוב ובנדולי תרומה שהעתיקו הב"י בסי' ע"ם דהיינו דוקא שכתב שתתנו אחר אבל אם לא כתב שתתנו אחר

כט כשמצוה עליה כו' כרמ' דלית ליה ר"ל דצריך לפירוש זה שיהא כן להעדים אלא ס"ס כשבא בתורתו מקום לפקיחן שטר שכתב בו בתחלה אחרי מסתמ' ניחוש לבתוב ולמחוק כן לא היה הסופר כתבו ולא העדים חותמין תחתיו כיון שהוא מקום שמן

טו ס (סור בשם בעה"ת) במקום שנהגו שלא לכתוב נאמנות אלא בציווי הלוה כה (לה) כשמצוה הלוה מועיל אפי' בלא קנין (לו) (וכ"ל דוקא שחתר כך בשעת הלוואה. (לז) כתו שכתבתי פימן זה סעיף ב') :

טז ס (סור ובעה"ת בשם הרי"ף) שטר שיש בו נאמנות וכתוב בו זמן קבוע לפרעון ל (לח) אף על פי שעבר הזמן עדיין הנאמנות קיים :

יז בר"א דמהני נאמנות שהם לפטרו משבועה בעוד שהלוי חי ובא לגבות ממנו אבל אם מת לא ובא לגבות מיורשיו לא מהני לב (לט) אלא אם כן פירש (מ) שפוטרו ממנו ומיורשיו לג שאז גובה בלא

(וכן משמע בתשו' הרי"ן לב סעי' ג' כלל י"ט סו"ס) מיהו כתי דוקא כשידוע שזה ידע מהשטר - וכתב תיובתא דאין הריטב"א מסכים כ"ז כאן מן התורף דה אפי' בשחתמו שם על פי שנוגעים לכתוב בכל השטרות לא השמיטו (וכ"מ ס"ת סי' שכ"ח) כתב שם דה הלי דכל שכתבו לשתוק דינו כאלו נכתב אלא ודאי כ"מ - וכתב הרמב"ם זה לשון שטר שכתב בו שלא לכתוב נאמנות ואמר לו הלוה אחר כך כתוב לי נאמנות אין כותבין לו שכל שכתב בתחלה שלא לכתוב ואחר כך אמר לו כתוב לי הרי זה כמוסיף על השטר ופסול עכ"ל ומשמע דאפי' בשחתמו שם על פי שנוגעים לכתוב לא חשיב כמוסיף ע"כ

מ יורשיו בכלל כו' ולפ"ז כתב בקצוי חו"מ בהלכות הרמ"ה וסייר
ובכ"מ פסק כהרא"ם ולפ"ז יורשים בכלל בקצוי כרשותי וכן כותב בחו"מ דעת
הריב"ש סימן תנ"ה ס"ק : מח אים כו נאמנות שתם - כלומר דלא
הסמין גם ליורשי הלוה עליו כתו נסיף דאז היו נוגעי בלה שבוע' שלא בפניו'
דמיירי שבאמינו על יורשיו דאל"כ לא היו יכולים יורשי הלוה לגבות מן
שבועה רבין דיסיה בלוה' מייב שבוע'
אין מורים שבועה לגביו כו' לקמן סימן
ק"מ סי"ב וכן פירשו הסמ"ע וכ"מ
והוא פשוט : מד אין נאמנות
מועיל כו' נלע"ד בדין זה כי הרמ"ה
לא פסק כן בפשיטות רק שכתב כיון
דבעניני רישי נכון להחמי' כרבני ר"ת
ור"ל מיתר לתובע שהוא שחוניא
מהלקוחות שלא יוציא עי שיבוע וכן
משמע מדברי התוס' בלל ע"ה סי' ח'
שכתב כיון דיכלנו דבוות לא מפקיע'
התוס' עי שיבוע המלוה כו' ופ"כ כיון
דהרמב"ה בשבועות הולך וכן דעת בעל
התמור והרמ"ה דהיכא דקים הבאמינו'
בשטר ללקוחות מהני וכדבריו נראה
עיקר כתוספתא כי התעיין היטיב יראה'
שהם סתירין הרמב"ן גם המלחמות
(ובעמ"ה מביא דבריו גם שפר מזכו'
ע"ש) והרא"ם דבלים כרשותו לפי
הייבו לקוחות הוא דוקא דפירוש בלים
ברשותו לא יהא כפירוש בלי' ברשותם
וגם תירוצי הרמב"ן עכשו שם נראה
שהוא דוקא בעיניו רק שטרם להעתיר
דברי הגלוסים - גם רמיתי ברמ"י
ובשבועות פירשו לפרש בלי' ברשותו
לקוחות אלו פ"ב תלן ליתא לן דלי
מקום חלוש מהלקוחות ואינו רוצה
ליטבע אלא תבי למיחר קים לי כרמ"י
וס"ד עובדים כרשבורם והרמב"ה וכ"ל
התמור והרמ"ה וגם הרמ"ה מקשר
דיתורו היכא דחקם חלוש דשתא הוי
מוחר ללקוחות שגם התובעים כף
בלע"ר תיהו מיינו דוקא בשתחינו
מקום שכתוב כו שהתיינו גם בגד
הלקוחות אלו אבל שתם בלתיני' פשיטא
שלב"ם לא תהבי בגר הלקוחות : מב
וה"ה כו' לעיל' שכתוב בשטרו בלתיני
מקום שיגבה התחלוה בלא שבוע
אינו חושיל ול"ב מיחבר לקמן סי' ק"ב
סעיף ג' וגם כתב הסור בשם בעה"ת
דבלתיני מקום חושיל לב"ח מוקים
ואני תחתי שם עליו דבעה"ת מבוא'
להריב מקשה ע"ש : מד אבל אלא
בעניו כו' הרמ"ה בתשו' כלל ע"ב סי"ב
מוקי לה דבלתיני שתם תבני אפי'
לגבות אלא בפניו ואביאתו הסור לקמן ר"ם ק"ו וב"ב שם בשם תשובות
הרמב"ם וכן כתב ב"ב הרא"ם בשמקיו פרק בכותב ותביאתו הסור ס"ע ר"ם ב"ת
ס"ע : מה אבל צריך ליטבע כו' דאתחזק לא תימני אלא לבטולי שטר' וח"ת
אית ליה עליים תביעת בעל פה ויד בעל השטר על התחתונה כ"ב הסור וכפו'
ובם לע"ת סוף פ"ר תם' חלוה מקשה דשם לעיל מיתן ח"ב סעיף ח' מהריבן
דיר בעל השטר על התחתונה הוא חשוב שהתחב הוא תוחזק וא"ב הכא נמי
הרי הלוה תוחזק ס"ם שהריך בזה יהבית בקושיא ולפ"ד לק"מ דהכא כיון
שהבא ועות בשטר על המלוה והמלוה הוא תוחזק השטר אתחתא לא
היתני' אלא לבטולי שטר' אלא לעניין תביעת בעל פה בן נלפ"ד : מו
לפ"ז בתי המלוה רו"ן הוא ל' הסור - ולפ"ז קשתא דב"ה הוא דבאתת
המלוה צריך ליטבע ולפ"ד אינו תוכרת וי"ל דהרי"ף והרמ"ה לא תיירי אלא
בשתלוה תי דשם בתבו דשתחת הוא דצריך ליטבע היכא חשוב אלא לבטולי שטר' וה"ל אלא
אלא שתם ואין בשבועי' על תיפוי בלי דיוק לי דיוק והלה תכמי' שתם שטרו בלי' שתם ניתן
דעת הרמב"ם ורוב הפו' ואין בשבועי' על זה והניח הסור שבתו לקמן ס"ע ר"ם ב"ב - ולשון הרמב"ם בדין זה תדוק בשטר שכתבו שם ר"ו בחלוה ור"ל
שתם חלוה חיכא בלתין בכל עת תיפתר פרעתי אינו נוגה בשטר זה לא תן פירות ולא תן בלוקח כו' שתן חלוה ואחר בשטר זה פרעתי אלא
בשבע חיכא כו' שב' ל' ופשטר ס"ל להסור דבדין הבים תייב לו כודאי אלא שהוא המחינו ס"ב כל מחנקתה השטר אבל אחינן ס"ל מבע' בעי' יעויין שפי' חס"ל אלא -
ואחר פרעתי אלא בהריב"ש ס"ל חס' חלוה דין ר"ל יורה שבע להפקי' מן חלוה בשטר אלא ס"ל מבע' בעי' יעויין שפי' חס"ל אלא -
שפרי לשם ונשטר אפ"י אלא כתב לו ואחר שתה בתתן על יורשי עכ"ל מיהו ויתר נראה לפרש שפירות שתן בתי אלא תשתם לשבע
בשבועה דלא שתא אלא בשתחת הבתחינו בגד פירות - ואולי גם כוונת הסור בן ד"ה שפי' אחר שתה המלוה לומר דב"ה בשתה המלוה צריך ליטבע
בשבועה דלא תיפתר בשתחת הוא דצריך ליטבע היכא חשוב אלא לבטולי שטר' וה"ל אלא בשתחת הוא דצריך ליטבע ולפ"ד אינו תוכרת וי"ל דהרי"ף והרמ"ה לא תיירי אלא
בשתלוה תי דשם בתבו דשתחת הוא דצריך ליטבע היכא חשוב אלא לבטולי שטר' וה"ל אלא בשתחת הוא דצריך ליטבע ולפ"ד אינו תוכרת וי"ל דהרי"ף והרמ"ה לא תיירי אלא
בשתלוה תי דשם בתבו דשתחת הוא דצריך ליטבע היכא חשוב אלא לבטולי שטר' וה"ל אלא בשתחת הוא דצריך ליטבע ולפ"ד אינו תוכרת וי"ל דהרי"ף והרמ"ה לא תיירי אלא
בשתלוה תי דשם בתבו דשתחת הוא דצריך ליטבע היכא חשוב אלא לבטולי שטר' וה"ל אלא בשתחת הוא דצריך ליטבע ולפ"ד אינו תוכרת וי"ל דהרי"ף והרמ"ה לא תיירי אלא

לד ס"ם כו בתחנות שתם ע"כ נ"ל דהתי בתחנות לתו דוקא הוא
דא"כ לא היתנוהו בלוה אלא תבפיס ולא הוה תני המלוה לנבות
תביורים אלא בשבועה וכמ"ש שלבני זה ופשוט הוא
בנמרא ובדברי הטור כתן ונם לקתן סי' ק"ם בס"ב ונם בדברי
בתחבר שם ותין תדם תורים
לבניו תמין כוה דלא הוה יכול
לנבותו אלא בשבועה וע"כ נ"ל
דבתחנות שתם דבתב בתן ר"ל
דהימיב בלוה לתלוה עליו ועל
יורש' וקרתו שתם כיון דלא
הסמין גם ליורשי התלוה עליו
ועל בניו וכתי כתו דוה תקרי
בתחנות תעורם וכמ"ש בתחבר
מ"ד אחר זה ודו"ק : לה כ"ב
ואם כתב בשטר בתחנות תעורם
שפטר אותו וכלי' תכתו תתנו
ותבתי כתו נוכים בלא סוס
שבועה : לו אפי' בתנה בפני'
ס"נבה כו' ובעמ דקיימי'
לקנוניא : לו וה"ה לתלוה
תוקדם כו' פי' צריך ליטבע לתן'
שבלוה אחריו נ"ב ללוה זה
ותשועבד' לו נ"ב נכסי בלוה
ותכותר כף' תי שהיה בשני דיכול
התלוה בהסרון להשביע לתלוה
התוקד' לו וכא לטרוף תיבודו
שפדיין תייב לו ושלא בקנוניא
בא עליו אם בלוה : לח אבל אלא
בפניו לא בעמ בתם לפני וה
בשפי' י"ן ס"ק ל"ח די"ל דלא
בתחינו אלא תפני שידע בו שלא
יעיז בנגדו בפניו תס"ב שלא
בפניו ועוד שתם יש סוב' לו רחי'
ללוה שפרעו : לם נתתן לו'
שהוא פרוע ותין יכולין לומר
שטרך כיד אחינו תלי בפי דיכול
לו' לבו תלימות' דבת' בו
קשתי : מ אבל צריך ליטבע
כו' בעמ כתבתי בר"ם וה והוא
דחיבא לתימר דלא תיתני המלוה
אלא בנגד שטרו דלא יבא התלוה
בשבע תשטרו ובטל אלא ליהוי

כתביעה ע"פ דבשבע אלוה היסת ובפטר וכ"ב בטור כתן : מח
ואחר פרעתי תקנתו והתלוה כו' כ"ל ובתתק הני שני תיכות לו
כולו ונם ברמב"ם ליתנהו : מט תשלם התקנת וכו' ובשבע
היסת דבתחנות שטרו תשבועה דאוריית' אבל לא בעמ דתין
בשבעין תשטרו' כת"ם לפ"ז אלא בתורת תקנה ולקמן סי' ס"ה ס"ו וה"ה תתן
וה תקרי שטר כיון דיש ללוה בתחנות ותין התלוה יכול לגבות בו
ועפ"ר : נא ותיכו בתר' שתם כו' התשבר לטשתו תול דפסק
כן בסי' ס"ם ס"ה דהיב"ם ס"ל ליטבע ס"ם ועיפ'

נפסס

תין צריך ותין סיב"ם בשבעים בשטר כדלעיל ס"ם ס"ו :

נפקא לנא מקרא סתם סגי ופוסק דעת הרמ"ם והטור סכ"ב סס והטור שכתב כאן דנכתבין היכא דעתיק ל"ב ת"ס הכי וכמ"ש הטור כמו שם בסי' ס"ט ופ"ר : מד וי"ל שסייבין לפרוע ז"ל הטור (על סכר"ב ת"ת) אלא ל"ל הרמ"ם ז"ל כתב מת פלוני ואמרו היתומי' תביעו אמר לנו שפוה פרוע אין כדכריהן כלום ז"אמר המלוה לתביע' החמנתי כש"אמר שפר' ולכ"ל ה"החמנתי ואני אומר שלא את"כ מכיע' מעולם כלום אבל אם הביאו עדים וכו' . עד כאן לשונו כתבתי מוה דהרמ"ם ס"ל דאפי' מת מביעין לאחר שפנים ומן הפרעון ואמרו שמביעין פרע לאחר שפנים מומן או שאומרי' שמן רצו שמביעין פרעו אינו נאמנין כמו כוה המחבר כמ"ש וי"ל שסייבים כו' ולא קאמר הרמ"ם דשמביעים היורשים לפטור נפשם אפי' כלא שבועה וכ"ל אלא דוקא במוציא המלוה עליהן כתיב' יד הלוה שביעין שקיים דע"ו כתב הרמ"ם דינו כמ"ש הטור כמ"ש ס"ט וכ"ש במלוה ע"פ אבל במוני' עליהן שט"ם שביעין בעדי' שקיים ואין דינו לא לגבי' ולא להמלוה נאמנו נשבע המלוה וטעל"ם אף שהיורשים וכמ"ש הטור לקמן סי' ק"ם ס"ב ונם המחבר שם אלא דכאן דיש להלוה שחמנות ס"ל להכ"ת דאמרי שהחמנו נם ליורש"ו . והרמ"ם ס"ל דלא אמרי שהחמנו ליורש"ו ס"ל כאלו לא נכתב שחמנית לשום ג' והדרא לדינא הכ"ל דאלוה נשבע אשערו בעדים ונוכה אפי' מיורש הלוה : מס ואל"כ שביעין אדעים שביעין לאמר לפניהן שבוה פרוע כ"כ נ"כ הטור נשם הרמ"ם ואל"ת נם אם שביעין אדעי' למה יכנה יאמר המלוה לכך כתבתי לו שחמנות אפני ס"דאתי אלא יעיו לפני מש"כ שביעים דשע"ו וכמ"ש שם ס"ק ל"ב שחמנו' לוה למלוה וכם"ק ל"ק שנפרע אלא שפניו . י"ל שחירת אב לבניו לא אמרי' שכי לאן מדרבו לשקר לפניהן ועוד דלעי"ל דוקא אלוה"ו קאי אמרי' שכי אבל כאן דאיירי מלפשר לא אמרי' כן : מו ואם היו שותפין בשוה כו' כ"כ יורדין לשכה"ו כו' פרי"ם כתבתי דדוקא שכשן שותפין בשוה אלא מה שכתן מלוה לא' משביעין הוי קנת ברשות כיון שבשוה הוא אל שביעין מ"ם פוערי' הלו' ויורדין לשכסי המקבל ופוערין לשבירו חלקו משל"כ שבלא היו שותפין אלו נוביו חלקו והלוה חוץ ונוכה מוה שכתן לו עודף וכ"מ אם נכסיו דהלו"ביניהו' ושל המקבל ז'כורי' אי שוה רך וזה קשה לה"ג מידו וק"ל :

עב ג מפני שבוה כמו ריב' דקד' וכתב כמו ריב' דריב' משם ליתא אלא כדבר פנוף דהלוה כתבה כו שהלוה לו דינר ומצאו לו דינר ופרוטה דשייכו פירושו של ריבית ועיין כי"ד ר"ם קס"ו שכתב הטו' כשם הרמב"ן ונם המחבר כתבו שם כדין המלוה משות לשבירו דאשור לדור בחבירו קנס וכתב ע"ז ז"ל דוקא לכתחלה אבל אם כבר דר בו כיון דהתחיר לא קיימא לאחרת אפי' הוא נברא דעביד למינר אפי' לצאת ידי שמים ג"ל לאת לו עכ"ל . °וברמה דה"ה כאן אם כבר עבר ושתם ג"ל לאת לו שכרו אם לא קיים' לאחר' וכ"ם הוא ומה שתם דאיירי דלא הלוהו על שבירו ואין לחבריות הלוואתו על השכר כך ק"ו כוה שמשתם כדבר שהלוה עליו וחבריות הלוואתו הוא עליו (דברי עכי כיון דהוא קרוב להפסיד דאם יענב או יאבד מהעולם יאבד מהו . ומש"כ כשלא הלוהו עליו דאם יענב אותו הדבר שמשתם, בו יענב מהו מהקום אחר) וכתי"לוק זה לריכין לחלק שם כי"ד שלא ה"קשי' דבר הרמ"ם לחדדי מש"ם שם כם"ם ק"ו ובשמו למ"ם בשמו שם בס"ק כ"כ בהלוה על שדיהו וכמ"ש שם נם מור"ם בתבו בר"ם ק"ע כ"ם ס"ע ודו"ק :

כ שלא

(סם נשם תשו' הרמ"ם) ויש מי שאומר מד (נח) שחייבים לפרוע מה אא"כ הביאו עדים שאביהם אמר לפניהם שהוא פרוע :

כג °(טור נשם תשובת הרמ"ם) שטר שכתוב בו נתחייב פלוני (נב) לפלוני או לפלוני והאמין למוציא השטר ואמר מהם הוציא השט' וטוען הלוה שפרעו לחבירו נמבירו מורה לו (נג) כיון שהאמין למוציא השטר (נד) לאו כל כמיני' לומר שפרע כל זמן שזה הוציא השטר מו (נה) ואם היו שותפים בחוב כיון שאחר מהם מורה שנפרע אם יש נכסים למורה אינו נאמן להפסיר לחבירו כיון שהשטר בידו אבל על חלקו הוא נאמן (נו) וב"ר מנבין לאחר חלקו :

עב המלוה על המשכון והרבה דיני משכונות ובו מ"ד סעיפים :

א המלוה על המשכון צריך ליזהר שלא ישתמש בו (ג) מפני שהוא כמו ריבי' ואם מלו' לעני על מרא וקרדו' וכיוצ' בו

כה שמייבים לפרוע . נתבו' מהרמב"ם סימן כ"ג מחה על סנרה זו ח"ל נפלאתי מאד מסנרת הרמ"ם ז"ל שאמר שפוה ז"ל סובר ג"כ נהכרח שמלו' זה מיום שלא כמלוה ע"פ מיך שפסר שלא כאחין ליורש או שלא נפ"ן נעדו"ם לנו יסוד לדבר זה שנתבינן ליתמי ולנקוטות עד כאן לשונו ולא קשה מידי דהפ דשנתבינן ליתמי ולנקוטות הייבו סיכוי שהיה מניחם נאחין כלא כאחנות דילים הם שפין כן בכל שלא היה כאחין שלא מפני שבאחינו שברי שפר זה סיכוי שהלוה לומר לאביכם פאחנתי כשיאמר פרעתי ולא לכם ואני אומר שלא אמר מביכם מעולם שפר' וכאחנות' הרמב"ם ופור ור' ירוחם ושאר מפסק שכתב זו דשפ"ו אחין ל' לאחר הזמן הדין כן וכ"כ כאחנ"ע ס"ק מ"ד וכן משמ' להרי' נתבו' מהר"ם ן' חביב סימן כ"ה דף מ' ע"ר והוא פשוט ואחכיני על הע"ם שכתב וי"ם שכיון שאת נתון הזמן מייבים לפרוע דאוקה מין מרס פורע תוך זמנו ולא מבעיא שלא כאחנ"ע לא אפי' אמרו היתומי' ושעכו נביבו מביבו אמר לנו אבו' פרע שטר זה אין כדבריהם כלום שיכול לומר לאביכם אחמנתי ולא לכם כו' דאפ נם אחר בזמן שביבם לנו לאפי"ם כן וכאחנ"ם :

כו לפלוני או לפלוני כו' ובית ספרים כשור פיתא הביתם' לפלוני ולפלוני :

כז כיון שמאחין לאו כל כאיני' לומ' שפרע כו' כתב הב"ח והא דכת' הרמב"ם בהשו"ת סלף ע"ב (ומביאו סר"ב לקמן סימן ע"ו ס"י) דכל מי שמשטר בידו נוהם בו ואפילו אין בו נאחנות שהם כידי' אין בשבי אומר שפרע אין בדבר כלום שיכול לומר לאביכם אחמנתי ולא לכם כו' דאפ נם אחר אומר שפרע לא היה נוהם בו אם לא היה כאוב שאחין לאוכיח שהשטר עכ"ל ולא היה נרוך לוה להכא מאחיעין דאשוה שאחין לאוכיח השטר בידו אפילו בלא שעות"ל אפילו לא אחין לאוכיח השטר ואבי אומר שפרע נוהם מיך שהשטר בידו אפילו אם

בו ששכרו מרובה ואינו נפחת אלא מעט יכול להשכירו ג (ג) שלא ברשות בעלים ולגבות לו רמי השכירות בחובו ד (סור) ויש מי שאומר דרוקא לאחרים יכול להשכיר אבל לא לעצמו ה (ה) משום חשדא :

כנס ד (ג"י לרעת רש"י לעת הסור) ודוקא שלא פתנה עמו מתחלה ו (ו) אבל אם התנה עם הלוה מתחלה (ה) שרי (ועיין כי"מ סימן קע"ב וקס"ו) ד (מרדכי פ"ק דמציעות בשם רמ"ן) י"ל דאין סלוק כזה נקרין שטרי דכריס ואם למד כספרים שהלוה עליהם שכרם ו (י) שולח יד בפקדון (מרדכי שם בשם רמב"ם) (ז) וים מחלקין ו (יא) משום דקסב"ר מנה קעביד ועיין כ"ד סי' קע"ב :

ב (סור ופוסקי' בשם סרי"ף וכ"כ סרמב"ם ס"פ ו' מה' שכירו') המלו' את חבירו על המשכון בין שהלוהו מעות בין פירות

ג שלא ברשות בעליס כו' דמשתמש כיתם ליה וכוה כמשיב אבידה : ג מקום חסר כו' וכ"ם כתב ז"ל ולפ"ז דכיון דתנן מותר להשכיר משכי מקום להשכיר אבדה אין למוד מזה אבדה למסר' דבאלנקא מניח בשרק אלו מניחות מכאן ואילך אם רחיון ומכוכן ומפרש ר"י והרמ"ם שיכול לשומם בעצמו כלא ב"ר דכיון דהשכיר אבדה הוה לא מצרי'ליה עכ"ל ולפעד"ז דם"ו כ"כ כאן נמי דיכו כמשיב אבדה ולא מצרי'ליה עכ"ל ולפעד"ז כלא ראי דהכא כגר פשיב אבדה כמם שכתבו הסכירות ב"כ שפיר יה לשומו מחשכיר לעצמו בפחות כן בלפע"ז נרוע : ד אבל אם התנה עמו כו' היינו ע"פ ב"י סימן קע"ב שכן מסקא מפרש' המומכין (רמ"ם רים ע"כ) וכ"כ כ"י וכ"פ לפי' רש"י לעת הסור אבל לפע"ז רמ"ם לא פרש' כן ומיירי כשהתנה עמו ולא"כ הוי שוכר ואפי' שוכר לכ"ע וכם"פ שם מוסף להריף ולאחן ולא פ"ל כרב יוסף הוי ב"מ ואחן רם"ל כרב יוסף הוי ב"מ מסום דמנה קעביר ואם תימה מיקסי להסכלה"פ סוי ב"מ לכ"ע משו' שוכר אלא ודאי מיירי שהם כשלא התנה וכמ"ש ע"ש ס"ק י"ם ומ"ש לא קשה לרעת הסור דהתם לא מיירי משום דאי מיירי כשלא התנו אי הוי ב"מ או ש"ח מסום מנו' ע"ל דכסור ס"ל כפי' ר"ת שכשיטו התום שם ולפ"ז דינו של כר"ב כשהתנה עמו ב"מ ע"ל דגם כזה מיקרי משום חשד לרעת הסור ואין לומר דמיירי שהם מחוסכן אבלו ולא ירע שהתנו עמו וב"מ : ה שרי . לכאורה דוקא לפל"ב יש נו סיפול רבית : ו שולח יד בפקדון וב"מ רחסם ואילך ש"מ דאפי' מודו חייב הוא בשחריותן וגם אם אומר החחסכן שכך וכך נתקלקלו מחמת למודו הוא שלמד מחוכו מחמת שלא נתקלקלו אילו נחתן בשבוע לפסור בפשו אלא מחחסכן בשבע על פחיתתו וכוסל ורוקא כשים עדים שלמד מחוכו דאל"כ נאמן בשבוע כחנו דאלו לחרי חחוכו דאין פרם בשם גולן לפסול ב"ע עכחו כ"כ סחרוכי שם רשב"ן ורשבא"ם כחב שאף שלכחחלה אסור אלא בכייחת אפי' בספרי ב"מ אי אפשי עבי' וקרא בספרים לא מיקרי שולח יד בפקדון לפוחת פסול לשבועה כיון דאכר חלוה קעביר (וכחב סחרוכי שם וכ"ל דפייה לדברי רשב"א כי' דרוקא כרישב' אבל לכחחל אסור אלא בכייחת וב"ש לחה כחב חור"ם בהגהותיו בי"ד סי' קע"ב סעיף ג' ריש חתירים לחלות על ספרים וללחוד חחוכן ועל חקומות ב"ח ולישב עליהן אפילו אלא בכייחת הא רשב"א זה דחולק וחתיר בייכו דוקא בכייחת ואפשר דחוכ"ם מיירי בחחיל כיון דחוכיל לחכלי כיון דחוכ'סוב ורשב"א מיירי אלא בחחלה עחו חחלה עכ"ל ב"ח . וח"ם ואפשר כי' ורשב"א מיירי אלא בחכ'סוב כיון כלפע"ז דכיון דלרשב"א אסור משום רבית א"כ חה בחחלה ובסוף כאחד ובדבים יוחר שייך איסור רבית בשחכ'סוב'עחו אבל בבר בחבחי בספרי שפחי כאן שם ב"ק ד"לב"ח דבים חחירי'שבחב בר"ם שם חסרי"ל בחחי' בי' ואפורש ע'פיחו כשך רם"ל דאפי'בלא בכייחת'סרי חסו'חלוה ואפ"ה חסר"ל בי' בלא בעל רשב"א ובשיעחו ע"ש בדבריהם בחב שם בשם ב"ש ושוב לפחחיר ולעשות בכייחת ע"ש . ועחה חקרוב שפלני חכם ג'רילחא חסרי"ל בחגורה חיירי בחי בכייחת'רוקא ובשבחי לו זה מי שפשר חרא שכרי חסרי"ל שם לא חכיר כלל בחשובה חבכייחת ועוד שחזה שכחב בחגורה לחר חסרי"ל שם דחותר לחלות חעות יחוחים בריבית וע"ז חזה שכחב בחגורה ריפא ב"מ שכחב שם וז"ל פירי' חכאן יש לומר שפשר בלות על בית לדור בו אפי' בבייחת ב"ש אין חותר לחלות על חקומות ב"ח ולישב עליהן ורילחא לברך חבי'שרי כהכחבחי לעיל ע'פוסב עכ"ל ולחא חסיבו אפי'בלא בכייחת בלפ"ז ב"ח כחב כחב ב"ע ורילחא קי"ל כר"ת ועוד שכחב כחו שכחבחי לעיל ע' בחזה ובש'פוכב כחב בשחם חחותר לחלות בריבית לברך חבחו חכל זה ברשם בחגורה חחבחי'ל חחותר ולחריף חחותר ללמוד חתוך חספרים אפילו בלא בכייחת וחם כיש חתירין שכחב הר"ב שבחיבו ר"ח שם ורלא כחב"ע זה בלפע"ז בדול (שוב ראיתי שגם הגאון חח"ו כגליון חח"ע שלו הביא'על חחח"ע זה וכחב"ם לרשב"א ב"ב ריש פ' חחחירים פוא חפרי"ל וחגורה) : ז ויש מחלקין כו' לפון חעיר שוכן ויש חחירים ללמוד כהן חשום חחנוח קעביר כו' ולא דק ליכא חפן חחיר ללמוד כהן לכחחלה וכ"ש כל חפוסקים וכמו שכחבחי לקחן סיחן כ"כ פעיף ד' ולא ידעתי לפי"ז חיכי לכחחלה אסור ח"ח לא פוי פלוה יר בפקדון חשום קעביר דוקא כשלא נחנו עמו כלל אבל אם נחנו עמו בחחלה אפילו בלא בכייחת ואפי' בשכירות יום אחד כמ"ש בסי' רצ"ב ס"ב ובסי' שי"ב ס"ב ובסי' שי"ג ס"ב ובסי' שי"ח ס"ב ובסי' שכ"ב ס"ב ובסי' שכ"ג ס"ב ובסי' שכ"ד ס"ב ובסי' שכ"ה ס"ב ובסי' שכ"ו ס"ב ובסי' שכ"ז ס"ב ובסי' שכ"ח ס"ב ובסי' שכ"ט ס"ב ובסי' של"ב ס"ב ובסי' של"ג ס"ב ובסי' של"ד ס"ב ובסי' של"ה ס"ב ובסי' של"ו ס"ב ובסי' של"ז ס"ב ובסי' של"ח ס"ב ובסי' של"ט ס"ב ובסי' של"י ס"ב ובסי' של"כ ס"ב ובסי' של"ל ס"ב ובסי' של"מ ס"ב ובסי' של"נ ס"ב ובסי' של"ס ס"ב ובסי' של"ע ס"ב ובסי' של"פ ס"ב ובסי' של"צ ס"ב ובסי' של"ק ס"ב ובסי' של"ר ס"ב ובסי' של"ש ס"ב ובסי' של"ת ס"ב ובסי' של"א ס"ב ובסי' של"ב ס"ב ובסי' של"ג ס"ב ובסי' של"ד ס"ב ובסי' של"ה ס"ב ובסי' של"ו ס"ב ובסי' של"ז ס"ב ובסי' של"ח ס"ב ובסי' של

(ס) בין שמשכנו בשעת הלואתו בין שמשכנו אחר שהלוהו

ה"ז

גם מ"ש הרמב"ן שם וז"ל ופשטין נמי דיוקא דקס"ד דר' עקיבא כר' יצחק וקתני אבד ואבד בשמירת שוכר משמע ואע"ג דאפשר לך לדחויי בשטבעה ספינתו בים דמייה היא ואין סומכין לך עכ"ל לא ירדתי לסוף דעתו דהא בש"ס בפ' אלו מציאו' (דף כ"ט) ובפ' המפקיד (דף מ"ג) ובפ' הזהב (דף נ"ח) מוקי' הכי אבדו שטבעה ספינתו בים · ועוד דהכ' י"ל דר' עקיבא בקם אבדו כליפנא דר' אליעזר בריה' ור' אליעזר נקט אבדו לרבות' דאפי' אבדו ישבע ויטול מעותיו דס"ל אפי' ש"ש לא הוי · סוף דבר איני רואה שום טענה נכונה בכל דברי הרמב"ן בס' המלחמו' וכבר כרתי דהעיקר כרש"י דס"ל בשעת הלואתו קני ליה לגמרי אף לאונסין : ועוד נלפע"ד דרך אחר' לפסק רש"י לפי דקשיא לי לפי הדרך שכתבתי אף שהסכימו בו התוספות והרא"ש ושאר פוסקים מ"מ קשה מאד לומר דכיון דשלא בשעת הלואתו קני ליה קנין גמור יקנהו אף בשעת הלואתו לענין שמטה ומתן · גם לשון הש"ס פ' השולח ופ' כל שעה דחוק לומר כן גם רבינו שמשון בפירוש המשנה פ"י דשביעית כתב וז"ל וצריך לדחוק הסיא דגטין דהכי קאמר שאני משכון דקני ליה שלא בשעת הלואתו כדר' יצחק וסו"ל וכן בשעת הלואתו נמי אהני לענין דקריב' ביה של אחיך בידך עכ"ל משמע מדבריו שזה דוחק · גם הרשב"א בחדושיו פ' השולח כתב על הרז"ה שכת' לדברי התוספות ז"ל ודברי רבינו ז"ל מתמיהין דאי הוא משכון לאו כגוס הוא ואי אהני לן ואי דאפשר במשכון אחר דעלתא לחיובי ליה קנוי כדר' יצחק ועוד דבמכר משכח' נמי בר דלא משמט כגון שמי' לו השדה כרע"ח' דבריית' א"כ כהלוהו על חברו בשטר' דלא משלקי לכ"ע עכ"ל גם הרמב"ן בס' המלחמות פ' כל שעה כתב על דברי בעל המאור שפי' כן וז"ל אמר הכותב אלו דברי הבאי וכי בשביל שהוא קונה במקום אחר יקנה כאן שלא כדין ואם כן אפילו ישראל מכותי יקנה הואיל וישראל מישראל קונה עכ"ל ודבריו נראין ככושם בזה :

וראיתי בס' רמב"ן פרק שבועת הדיינים דף קי"ו שהקשה לו מתני הך דפרק כל שעה ותירץ לו דודאי לר' יצחק לא קני בשע' הלואתו והא דפשטים ש"ס בעי לאוקמה דתנאי סבירא ליה דלא כר' יצחק וסבירא להו דאפילו בשע' הלואתו קני ליה מיהו אנן קי"ל כר' יצחק ודלא כהני תנאי עכ"ד בקצרה ע"ש שהאריך · ולפ"ז נתיישבו ג"כ דברי רש"י · ואע"פ שזה דוחק קצת דסתמא' דש"ס פ' כל שעה משמע דתנאי פ"ל כר' יצחק מ"מ ניח' ליה טפי בתירוץ זה מכל מה שתירצו הקדמונים בזה מכח כל הנך קושיות שכתבתי · ואין להקשות לפ"ז דהא בהשולח מוקמינן סתמא דמתני' דשביעית כר' יצחק והתם נמי בשע' הלואתו היא ומיהו יהיה ר' יצחק נגד סתמ' דמתני' דהאבי התם נכתי שאכתוב לקמן : ועוד נלפע"ד דרך אחרת לדעת רש"י דודאי ר' יצח' לא קאמר אלא שלא בשעת הלואתו ול"ק מהך דפ' כל שעה דהתם נמי י"ל דאיירי שלא בשעת הלואתו והא דדייקינן בש"ס בהאומני' ובפ' שבוע' הדייני' דליסב' דהלוהו על המשכון משמע בשעת הלואתו לק"מ דודאי ליסב' דהלוהו על המשכון ליסב' דמשכון משמע שהלוהו מתחלה על המשכון ואם כן משכנו בשעת הלואתו אבל בפסחים לא קאמרינן אלא ישראל שהלוה לכותי על חמצו ומאי ליסבא שפיר יש לפרשו שהלוה לו מתחלה על חמצו שהיה לכותי בביתו ולא השכינו אצלו רק שמשע' לו חמצו שהיה לו בביתו מדלא קתני ישרא' שהלוה לכותי על משכון של חמץ · וראייה לזה דהא מעיקרא קאמר התם בפ' כל שעה לימא כתנאי ישראל שהלוה לכותי על חמצו כו' ומשני ומסברא כו' אלא הכ"ע כגון שהרהינו אצלו וקיפלגי בדר' יצחק כו' אלמא דמעיקרא הוה ס"ד שלא השכינו אצלו בביתו ואם כן ישראל שהלוה לכותי על חמצו דנקט היינו ששעבד לו חמצו וכן פירש"י התם לפרוש דמעיקרא קס"ד דבשלא מסרו לו איירי אלא שעבדו לו בשטר' לוים שאם לא אתן לך עד יום פלוני בא לביתו ונכנס מחמץ זה עכ"ל וא"כ הכי דמשני בשהרהינו אצלו מ"מ שפיר נוכל לומר דאיירי שהרהינו אצלו לאחר הלואה שהלוה לו מתחלה על החמץ שהיה לו בביתו ששעבדו לו ואח"כ הרהינו אצלו וזהו לפע"ד נכון ומתמבי על בעלי התו' ושאר גדולים שפירשו העולם בזה · שלא הדברים פשוטים ומוכרחים כמ"ש :

וגם הך דפ' השולח נלפע"ד דרך אחרת לדעת רש"י דאע"ג דהתם תנן המלוה על המשכון אינו משמט ומשמע שהלוה מתחלה על המשכון מ"מ א"ש דהא ודאי כי דייקינן שפיר מאי טעמ' אמרי' בש"ס איסור דאמר ר' יצחק שלא בשע' הלואתו בשע' הלואתו מי אמר רנכי ודאי דקושי' הוא דדיוקא דר' יצחק דדייק מקרא דולך תהי' צדקה שלא בשע' הלואתו מיירי א"מ מה טעם יש לחלק בין שלא בשע' הלואתו לבשע' הלואתו ודוחק לומ' דש"ס פריך דילמא גזירת הכתוב הוא בלא טעם ועוד דהא רחמנ' לא כתב בהדי' דקונה אלא אנן מדיוק' דקר' ילפי' הכי אם אינו קונ' משכון צדק' מנין וא"כ נימא דס"ל לרחמנ' דב"מ קונה משכון אף בשעת הלואתו אלא ודאי הכי קאמרי' איסור דאמר ר' יצחק כמשכנו שלא בשעת הלואתו שאין לו לשלם ומשכנו ע"פ ב"ד לפרוע מחובו א"כ קני ליה משכון דהא לית ליה שאר נכסי לתשלומי חובו וא"כ משכון זה נקנה לו בהלואתו כאלו מכרו לו בחובו אבל משכנו בשעת הלואתו ואית ליה שאר נכסי דשעבודים רמי' על כל נכסיו מי אמר שיהא משכון זה קנוי לו (ולפ"ז אף כמי שמשכנו בשעת הלואתו ובשבא לתבוע חובו אין לו לשלם נקנה לו המשכון משעה שאין לו לשלם כיון דאין לו מה לגבות חובו אלא ממשכון זה ונתברר לב"ד שאין לו מה לשלם אלא ממשכון זה דלא שתברר כלל לומר כיון שהמשכון בא מתחלה בידו בשעת הלואה לא יקנה לו עכשיו דלמה יגרע כחו' בידו עד עתה סוף סוף עתה שנתברר לב"ד שאין לו לשלם הרי כאלו הגבהו הבית דין המשכון לזה והרי נקנה לו לתשלומי חובו ואין להקשות א"כ אמאי לא משני בפ' האומני' ובפ' שבוע' הדייני' דפלוגת' דר' אליעזר ור' עקיב' איירי שמשכנו בשעת הלואתו ואין לו לשלם א"כ מהא דליסבא דהמלוה על המשכון כו' לא משמע הכי אלא משמע שהלוהו שיהא המשכון בידו עד שישל' לו ויש לו לשל' ועוד דהא קליני אי ישבע ויטול מעותיו משמע דיש לו לשלם ועוד דא"כ אמאי קתני במתני' דהוי ש"ש באונסין נמי לחייב אלא ודאי מיירי כמשכנו בשע' הלואתו ויכול להשתלם חובו עכשיו ממקו' אחר אבל אם א"א לו להשתל' ממקו' אחר ב"מ קונ' משכון לגמרי) וא"כ הך דהשולח לק"מ דכיון דאינו יכול לגבו' חובו משאר נכסי' משמט השמט' א"כ ודאי גלוי לכל ב"ד שזה לא ישל' לו וה"ל כאלו נתבר' בב"ד שאין לו לשלם במשכון זה קנוי לו · ולא קשיא להרא"ש פ' השולח דכת' דבל שנה שביעית

אין

אין ב"ד כופקי' לגבות שום חוב וגם המלוה בעצמו אין לו ליגוש את שלוה מיד שנכנס' השמט' אבל אם יפרע הלוה מעצמו א"צ לומ' משמט אני עכ"ל וכתב הב"ח בס"' פ"ז שפי' ל"ב שגם הרמב"ם מודה לו כתוב שלפני שביעית שאי' נגבה ע"פ ב"ד מיד שנכנס שביעי' א"כ פשיט' אתי שפי' דהמלוה על המשכון אינו משמט אדר' יצחק דכיון דמיד שנכנס שביעית לא היה יכול לגבות חובו ע"פ ב"ד וא"כ המשכון נקנה לו מיד שנכנס שביעי' מדר' יצחק דהיכ' דאין לו מה לגבו' חובו קונה המשכון וליכ' למימר דהיאך יקנה המשכון כיון שאינו רשאי לגבות חובו דהא פשיט' דכיון שאם היה משלם לו מדעתו לא היה צ"ל משמט אני א"כ הוא גובה מעצמו מהמשכון והוה כאלו משלם לו · ואפשר לתרו' רמב"ן סי' ב"ח ותרו' רשב"א שהבי' ב"י סי' ס"ז שכתבו דגובה חובו כל שביעי' אין ר"ל אלא אם משלם לו מעצמו גובה חובו אבל מ"מ אין ב"ד כופקין לו וכוונתם לומר דכיון דיכול לגבו' חובו כותבי' פרוזבול · ואף לדעת הב"י דגובה חובו לעולם כל שנה שביעי' ואפי' ע"י ב"ד וכן נראה לבאור' עיקר מ"מ ניח' דה"ם קונה המשכון דכיון דבסו' שנה שביעי' לא יוכל לגבו' חובו א"כ כך הוא גזירת הכתוב כל זמן שזה לא יוכל לגבות חובו יהא המשכון שבידו כאלו מכרו לו עתה וקבל מעותיו כבר וד"וק :

ובזה נדחה נמי מה שהביא הרמב"ן בס' המלחמו' בפ' שבוע' הדיינים ראייה דר' יצחק לא קאמר דקני ליה לאונסי' וז"ל ויש ראייה לדברינו' ממה שאמרו בפ' ד' וה' כגון שתפסו ניזק לגבות ממנו ונעשה עליו ש"ש לנזקיו והתם משכנו שלא בשעת הלואתו הוא וקאמר דשומר שכר הוי ולא מחייב באונסין ולא תית' והתם חילת' בעלת' קאמר משום דבהכי שני ליה לחיובי ניזק בנזקין ואי דצריך ליה קאמר דבשמירת ש"ש מתחייב' בנזקין דאי הכי ליה' ש"ח אי נמי שומר שהם דכל ד' שומרין נכנסין תחת הבעלים לנזקין ועוד דהא במילתי' דר' יצחק ליכ' פלוגת' והלכה פסוק' היא ואפי' בתנאי לא בעי לאוקמי' הש"ס וכיון שכן אמאי אמר רבא ש"ש ולא א"ח' שהם כגון שתפסו ניזק לגבות ממנו ומתחייב' בנזקיו שלא להוצי' דבר שקר מפיו אלא ש"מ ש"ש הוי עכ"ל · ולפע"ד אין זה ראייה דכיון דמיירי התם בשור תם א"כ לא נתחייב' לו זה עד שעת העמד' בדין דקי"ל פלג' ניזק קנס וקנ' אין אדם זוכ' בו עד שעת העמד' בדין וא"כ לא נתבר' עדיין לב"ד שום חיוב לו והיאך נאמ' שיה' כאלו הגבהו הב"ד המשכון לו' וכאלו מכרו לו בחובו שהרי אינו חיי' לו ממון רק קנס ומתחייב לו וגם זה דוקא אם יפסקו לו הב"ד קנס ואפי' למ"ד פלגא נזק' ממונ' נמי ניח' דכיון דעדיין לא נתברר ע"פ ב"ד מה שמתחייב לו לא קני ליה אלא במ"מ שומ' שכר הוי בההיא הנאה דתפיס ליה שור אנזקים וכן פירש"י התם דבהכי' הנא' דמשתלמי נזקייהו מהשבי ולא צריכו ליה בעלי' לאנט' הוי עלי' ש"ש : ועוד דהת' מוקי' לה כר' ישמעאל דאמר בעלי' חובו' נינהו וכגון שתפסו ניזק כו' וא"כ יכול המזיק לסלקו בזוזי וכדאית' להדיא בש"ס שמבית (דף ל"ם ע"ב) דלר' ישמעא' דאמ' ב"ח הוא יכול לסלקו בזוזי ואם הקדישו ניו' אינו קדו' ואם מכרו אינו מכור וא"כ לא קני ליה וא"כ מוכרח לומ' דנעשה ש"ש משא"ם כמשכנו שלא בשעת הלואתו דקני ליה קנין גמור ויכול לקדש בו האשה ולקנות בו עבדים וקרקעות וכמו שכתבנ' וא"כ פשיט' דחייב בו באונסי' וזה ברור :

עוד כתב הרמב"ן שם בתחלת דבריו וז"ל דאע"ג דקני ליה כדר' יצחק אינ כל הנאה שלו ואדרבה יש ממנו הנאה גדולה לחבירו שהוא מחזירו לו ועוד שאינו משתמש בו (וכ"כ בחדושי הר"ן סוף פ' שבוע' הדיינים דאינו חייב באונסי' כיון שאינו יכול להשתמש בו) ומעותיו של זה כשילו' אצלו ולא תגינה שוגל שיהא אסור בשאלתו וזה לוה משתמש בו · והלוה שמשתמש בו מעלה שכר ללוה ואע"פ שקנה אותו לחקב' דברי' שאינו כעצ' משתלש' אבל בכיו כיון שאין כל ההנאה שלו אינו נעש' עליו ש"ם וכם אמרו אומן קונה בשבח כלי ומקדשין בו את האשה ואינו אלא ש"ש דתנן כל האומני' שומרי שכר עכ"ל ולפע"ד אין מכל זה ראייה מה דמאן לימא לן שאין המלוה יכול להשתמש בו בשעה שהוא בידו כגון כשמחזיר המשכון ביום והכר בלילה ומו' ולוקח ממנו מחרים בלילה והכר ביו' יכול המלו' להשתמש בו כשעתו' אצלו כיון שהו' שלו לפרעון חובו אלא דרחמנ' חייבי' להדורי ליה משו' צדק' והלכ' דרי' לגמו' לו מחרים ביום והכר בלילה משום סיותו ומצוה דצדק' הוא דרמיא עליה אבל בשהו' בידו יכול להשתמש בו כל זמן שהו' ירצה אלא דלאו אורח' להשתמש במחרים בלילה והכר ביו' ולהכי כי אמרי' בפ' המקבל וכי תאמ' שמחזירי' לו' משכנין ומשני שלא תהא שביעי' משמטתו ושלא יעש' מטלטלין אבל בכיו ולא קאמ' שיה' רשאי להשתמ' בו משום דמשתמ' אין משתמשי' בו אלא כפי שמשמשו פרעון א"כ אפי' תימא דאינו רשאי להשתמש בו מ"מ חייב באונסין כיון דב"ח קונ' משכון והרי הוא שלו לגמרי והא דאינו רשאי להשתמ' בו הינו משום דכיון דרחמנ' חייבי' לעשות צדקה ולהחזירו לו בשעת תשמישו א"כ כשזה ישתמש בו יפחות הצדק' המוטלת עליו שיתקלקלו ולא יוכל העני להשתמש בו זמן שהיה משתמש בו מקודם אבל מ"מ גוף המשכון הוא שלו לגמרי · ומ"ש וכם אמרו אומן קונה בשבח כלי ומקדשין בו את האש' ואינו אלא שומר שכר דתנן כל האומני' שומרי' שכר כו' · לפע"ד נמי לאו ראייה היא דודאי למ"ד אומן קונ' בשבח כלי קני ליה לגמרי ואי לא מצי לקדש בו האש' והא דתנן כל האומני' שומרי שכר מיירי בדלי' לא שבח' כגון דאגריה לכיתנא כיתנא או בשלים' דאגרת' כדמוקי' בבב"ק בפ' הגוזל קמא ובפ' המקבל ע"ש ואדרבה מכאן ראייה דאינו יכול לקדש האשה אלא כשקנה ליה לגמרי דאם לא כן מאי פליגי אי אומן קונה בשבח כלי או לא הא מ"מ ש"ם הוי וכדתנן באומני' וכל שהוא שומר שכר יוכל לקדש האשה אלא ודאי נמי דהוי ש"ש מ"מ כיון דאין לו קנין בגופו של כלי אינו יכול לקד' האשה מכל זה נתבאר בהכרח שהעיקר כרש"י דשלא בשעת הלואתו קני אותו לגמרי אף לענין אונסים וא"ב היה נראה להורות כן בפשיטו' אך שרבו הפוסקי' שאומ' הסוברי' דלא קנה אותו לאונסין וכמ"ש לקמן ס"ק ס"ו · אבל זה נ"ל ברור ° דאם עדיין לא שלם הלוה מצי למימר קים לי כרש"י וכן אם מיד ותפס אחר שהלים אפי' בעדים הבפלוגת' דרבוותא מהני תפיסה בעדים וכפרט שהבאתי וראיתי הרבה גדולים

דין משכנו שלא בשע' הלואתו מחמת שאין לו לשלם וה"ה אם היה המשכון כבר בידו ונתברר לבית דין שאין לו מה להשתל' רק ממשכון זה י"א דקונה אותו אף לאונסים ועיקר כדבריהם אף רבים חולקים לכן הוי ספיקא דדינא ומי שמוחזק אין מוציאין מידו :

ס"ק ג' וז"ל ואם אמר לו הלוה לחבירו שלוה מעות מפלוני ואמר לו הלוה לא לויתי ממך אלא מפלוני ונתחייב הלוה לשלם לפלוני ולא לחבירו ע"כ ומשמע מדבריו דאפילו אם הלוה הודה לחבירו שלוה ממנו ואמר לו שכבר פרעו לפלוני ולא לו אינו נשבע ופטור ולא משמע כן מדברי הרמ"א ומדברי הב"ח שהביא הש"ך שם ומדברי הסמ"ע בסי' ע"ה ס"ק ל"ב ומדברי הש"ך בסי' ע"ה ס"ק ל"ב ומדברי הש"ך בסי' ע"ה ס"ק ל"ב ומדברי הש"ך

ואפי' הוא כאן מלוה להכותי בעלמא - וזה כרמ"ב עיי"ש פסוט לדע' הרמ"ם ז"ל שמשפט על כותי' בערכאות יכין הוא אפי' שנתכוד מידו משכון שמקבל ממנו ריבית שיכו לו יתרון דמי המשכון דהו פעור נס מיסורא"ל מה"ט דכתיב' - ושמעתי שבתשוב' כן לב משפתם כוה והכלע"ד כתבתי

ודו"ק : עו אלא אכד מעותיו (יח) אלא (יט) שומר חנם לעניין זה שאם אפי' המשכון יתרי' על הסוב אין המלוה כותן ללוה יתרון מו (כ) אלא אכד מעותיו (כא) ולא יותר ומשפיקא

ע"שר שכנת ר"ום"ל ואפי' ליתרי' ואפי' ליתרי' שומר חנם לעניין זה שאם המשכון יתרי' על הסוב אין המלוה כותן ללוה יתרון מו (כ) אלא אכד מעותיו (כא) ולא יותר ומשפיקא

(יח) אלא (יט) שומר חנם לעניין זה שאם המשכון יתרי' על הסוב אין המלוה כותן ללוה יתרון מו (כ) אלא אכד מעותיו (כא) ולא יותר ומשפיקא

(דר"י לא אמר אלא אמשכנו אלא כשעת הלואה) משוס דסבר ר"י וס"ת וכמ"ש לעיל דאמר אם אמר כשעת הלואה אע"פ שלינו שוה דמי שוכו קכלתיו אם אכד אע"פ שהמשכון שוה יותר שוכו אפילו המשכון הוה קע' דמגלא וכיון דהלכתא כשמואל אמרי' כמי שפילו לא אמר כלום כשעת הלואה דקכלו לעשות על אחריותו כדמי שהיו וכן הוא מפורש כתו' ומוכרחין לכו לומר כן כפי' הש"ו וכמ"ש בפרישו"ה אלא אם כתב ש"ע ס"כ ע"ש ז"ל ו"ל אפילו על * המשכון ס"ת אלא אם שהו אכד שוכו שהו שיעור כנד שוכו המלוה כו' נם שם אחר וכ כתב שאם דמי המשכון יתרי' על הסוב לא כתביי המלו' ביתרון ומעותיו אכודין מפני שהוא ס"ם עליהן ולא דק לעשו' ר"י אין הלכה כמ"ד דכשעה ס"ם משום המלוה והא דאי' כשומר אכד ס"ל דהלכ' כרבה ולא הוו עלה אלא ס"ם אע"פ שכשעה המלוה

בגוף התביעה אלא שעמו כמ"ש ודו"ק ועד"ר :

עז ומשפיקא

דכריו מוכרחים ואפשר גם התוספות מודי' דהוי שומר שכר מהאי שעמא ובפרק המומכן שכתבו דדוקא בכי אופן בו שומר שכר משעמא דתפיס ליה אגודי' ולא בעלוה היינו משכנו בשעת הלואה ואם אלא כשעה ולפי"ז הוא הדין דאמר ר' יצחק הוא כן היינו משום דשכיחא לפו דכיון דאמר ר' יצחק בעל כוב קונה משכון משעת שקונה אותו לשום דבר מיכול לשמות בו כמו בשלו וכ"כ הוכרחו לומר דקונה אותו לקרם אפשר ולשמות קנין שבירים או קרקעות אבל אין הכי נמי דמוכרים - משמע דמו שומר שכר משעם היה אלא משום דתפיס ליה למוכיח אחר אלוה - ולא פיה אלמני לני לחלוק על דברי הר"מ אלא כיון דבלאו הכי הרבה פוסקים סבירא להו סבירא דהוי שומר שכר לשחרי אפילו ביתרון אלא משום הבעל הלכות גדולו' ושערי דר אלפס והרי"ף והרא"ש וה"המאיר והרא"ן והמנוקי יוסף ובעל המאו"ר והרא"ש נשעה"מ שער מ"ם מ"ד ושאר פוסקים וכן עפשו המחבר וכן עפשו אחריכים ומחבתים לקחן ס"ק כ"ב ואיכו מנוחר בדברי ר"י שנתוספות אחולק על זה דנפי סבירא ליה כרבה שומר אחרה כש"ה מ"מ"ל דשומר אלא בשעת הלואה אחכוך שעתי אחריני דאחרן וראייה ליה אחרי נם בשעתי רב אלפס פשו בשעת הלואה הוי שומר חנם ואפילו הכי פשו אלא בשעת הלואה הוי ס"ם אם כן לדעת ר"י יפיר הוא ולית הלכתא כוותי' - ואפשר שוה דעת הגה בשע"ם שכתב ויש"ל דאלוה על המשכון לא הוי אלא ס"ם ולא כתב בפשוט ויש"ל דלא אלא שומר חנם אלא ר"ל דאלוה על המשכון דוקא עליני אבל בהמשכון אלא בשעת אלוה מורם להחמיר הוי ס"ם ול"ל נם ס"ל כן מיתרון מיירי אלוה - וכן עיקר : ום אלא ס"ם כו' ואפשר נפוסקים דאין מילוק בין אלוה בשטר או אלא בשטר ולפוקי מהלכות גדולו וכן משמע בשור ואפשר אלא מילקו : כתב בתשובת חיימוני לספר משפטים שיתן כ' ובאחרוכי ס"ם שבועת הדייניס ויש"ל משמע רש"י מנחתי לאוכן אחכוך אפשר לשתעון ואפשרון משכנו בלוי וכן אחר לו שתעון בלוי אבל אוכן אחכוך. על אוכן זמן. ואם יעבור הזמן שוב לא יפרעו ולא יוכל לוי אחכוך בחתכה ליורש ואפילו בא לאוכן ואוכך משכנו אפילו בשתעון - כך דעתי נוסח שראוכן ושתעון מוכיחין המשכון מיורש ויחזירו ליורש פיעור הלוה שלוה לוי לשתעון דכל זכות שים לו כו שתן לו לוי ואין יכול יורש לומר לראוכן ושתעון לאו בעלי דברים דידי אתון דאחר רב יור' בגל ולא כתיבאי פשוטים ובא אחר ואכלו רבה אוה נוכח רבה אוה נוכח כוי והא דאמר ר' יצחק ס"ם קונה המשכון פיינו בתשכנו אבל בשעת הלואה ואם שנוכן שתעון בלוחאכון זה כתן לוחן לפי שעתה היא דכל כי האי מאכתא היא ולא קניא אי לא שפא ואפילו מיכיה בכ"ד אשה כראחרי' כנדרים אלכך אם מוכן יורש שתן המשכון כידו יפשע ואין כרצוחו כראחרי' בפרק המפקיר ויעוד יפשע כאם שים אוה ואף אי לא רקיל ל כרבה אפי' אחר בבי המשכון. ואחר המלוה אלא אלוחיך עליו ושקל היה שוה ואפילו אומר ג' ריבני' היה שוה יפשע בכי אופן ואפילו אומר בפי זה בשעת הלואה ואפילו הכי אין לוי אלא אחד מן השנים

וכתב"ם הסכים הרמ"ה נ"י ז"ל ומיהו קס"ד היתן קס"ד והרי הוא כאלו מלוה להכותי בשבועה וזה נראה בעיני פשוט לדין הרמ"ה ז"ל שהפסק של כותים בערכאותיהן הוא אחי שבשבר תירוו מסכון שחקבל ממנו רבית שאינו משלם לו יתירון דמי המסכון דאי שזור גם מהיכא"ל הם"ם דכתיבנא ושמעתי שבתשוב' ן' לב"ב מפתחק נזה ובנ"פ"ר כתבתי וז"ל ועיין בתשו' ן' לב סעי' ג' סימן קס"ו כתב וז"ל דבנדון דיין תפקר דכל תפקין שיין הסו ז"ם כיון דקא מסי ליה בפשם תהיות שהוא תרוים בקבלין עשרה לתוא לו עשרי' לתוא כתובב כו' ופיים וכדיך לעיין ולהחייבם כרב' ולא הוכ"ם כלל שהו"מסכון של כותי ברבי' ור"ל דמודה להסה"ם בתסכון של כותי תפקי' דה"ל שלומו של כותי וכיון שהיכרל הרמבן תייב גם בסני תייב מלא תיירי בתסכון של ישרל שפשם שהיתר עם ישרל שני כנון שיפקה לו שהר היתר ע"פ לופני' שבתנהר ניור' דעם ותניא לו בתיבתו לבתסון על הקרן וה"ב אף שהמסכון שוה יות"מ מינו תוכרח שיהיה בעיפק' ולכאיכר' שלא היה ריוח לו יהבע שלא הרויח לא יתערך לשלם לו ריוחים וכמה ים לפסתפק אם נכנס הריוח בתיכה"ם דאע"ג דאפשר שיניע לו ריוח מ"מ אין הריוח נא לו מחמת תיירת המסכון כמו פרוס"ד יוסף שהוא מחמת תיירי המסכון אלא מחמת התשות של עיפק' והמסכון תוכח מבלו בלא"ה לבסתון על הקרן ואע"ג דסרסור לקחן ס"ק"ה וכן נכונתן לו דבר לתכור ולהר כל הריוח פלגי ניניהו לקחן ס"ם קפ"ו סוי ס"ם אע"ג דסוי ספק אם יתכור וירויח תחי תקבל שכר על תה שתטרים לתכור המסכון וה"כ אע"ג דספק הוא מ"מ תסכר היא על תיירת המסכון נופים תפא"כ הכא דתסכר הוא על התתות והמסכון אינו תוכח על זה י"ל דלא הוי ס"ם ואפשר גם שמא"ם תוהם לזה וה"ם דבנפשם גדול כזה שתסתר דתכ'תורי' דהוי עלי' ס"ם סייגו רוק כתסכון של כותי שתוכ' ג"כ על הריוחי' ה"כ תרוי' בשתיר' תמסכון ברווחי' כוראי סוי עלי' ס"ם ותפא"כ זה ודו"ק: וכ' ותפשיקא לן תפקי' תחוב' כתב בשמ"ע דכ"ל דתיור"ם כתב כן להדיוקשפסקינן שנר' ז"ל אלו רתין תחלי' צריך לשל היתרון תמסכון על ועי' בלשע"ר דר"ל אי תפא לא תפקין תינו' ותחרש"ל ע' שכונם תכריע ברתין' דסוי סומר תכם לגתרי ואין רציותיו כלום וכתו שכתבתי לקתן סימן רס"ד בעיף ס"ו ע"ם ובתשוב' ר' אליעזר ן' מיים סי' קכ"ב כתב שבכרתם תתרונים כרא בשפסקים כרב יוסף וכן כתב בתשו' תכם עזריה ר"ם פ"ם דקו"ל כרב יוסף ע"ם וכן כתב בתשו' תבר"ם ני מוריב' סימן מ"ם דפי' ב' ופי' תכ"ם שכן ראוי לפסוק בלכה לתעשה ושכן היה דן מורו הגדול תבר"י סיפסק ז"ל ותפיהק סוגיין דשלחת דסוי ספיקא דדינא וכן כתב בתשו' תבר"ם כהן תפר שכי סי' קס"ם ע"ם: כג לא תפקי' תחוב' - ואם תעם התלוה כפי תם שבנגר תעותיו לא ס"ל לן תפקי תיבי' דהא תטעם בתוספו' ופוסקי' דרב יוסף ופיתשו לא ס"ל לן תר סברת דה"ל כאלו פירש שיפסיד בנגר תעותיו ג"כ תם שפשליתי בספרי תקפו כהן סימן ע"ב דתני התוקם לזותר קיום לי כותים בזה ג"כ ס"ל תבי תתלוה לזותר קיום לי בשפוסקים דהוי ס"ם ולא קיום לי בהא דפוסקי' דה"ל כאלו פירש אלא בתתולקין ודו"ק: כר תלוה על תסכון ותזר וה"ל תולקין בדין זה בראית' בסע"ה תרבי סוף כבא תבינא ותתיים לי אתה שפסק תתבר בפשיטו אלא בתולקין שתרי הוא עלתו תבינ' תמ"ם דעת שתולקין ס"ם - גם הכ"ת תולק על תתבר' בכל תפשי' ולעניניתשם בלפע"ר נדין הרמבן בתתולקין דאין התלוה תייב כיון שתזר ותפקידו ביד הלוה עלתו ובדין תבי שפסק תתבר' ותשתא' תתרי' דאית' בתרבי דכיון שתתירים תפסק תתלבושים לא היו יותר ברשותה ואיכא לזותר תשפתי לותה בעבור כתותבי דתתלה תשתמש ברשותה תשכנס בעלה (וגם כתשובת תבר"ם בלסיק סימן קל"ב סכיא נשתם דברי ר"י בנברי שמא דשתמש ברשותה תשכנס ע"ם) וכ"כ התתבר בפ"ע ס"ם ע"ג דתי בתסכון בשת שמא סיגם יכולם לתוכיח תידו בלא כלום וה"ת תקבו' הרמב"ם פסכיא בכ"י סם דכתב דאין תשכון ברשותה תשכנס ע"ם וגם אי הוה סבעל קיום ובים סוטן שנתת לי ס"ל כאלו הפקידו וה"ה התלוה ביד אתר: יש על בנדי תשתו כו' וכתב שם בתרדכי ז"ל ותע"ג דתין לדש יכול לתכור תת למסכון בנדי שתשו ת"ת תחוקי ביכם בבכי לא תחוקין דתשתמ' תתרי' דברשותה תשכנס ע"ם ות"ת תס לא תור' וכתבת תכנסי בשבועה עכ"ל ותע"ג דתין לדש יכול לתכור תת למסכון בנדי שתשו ת"ת תחוקי ביכם בבכי לא תחוקין דתשתמ' תתרי' דברשותה תשכנס ע"ם וה"ה בשכיר תשכנס בעלה כרלוכה וק"ל: כ' בדין

ומספיקא לא תפקין תחוכא ול"ל דתתור"ם כתב כן ללתדינו שפפקין כשברת י"ם בללו דתין התלוה צריך לשלם ביתרון תתסכון ודע שבתור תסיק וכתב עוד דלדע' ר"י דפסק בשתולא תם בתוב יתר על תתסכון הלוה הוה כותן לתלוה דתי ביתרון כד"ת שבלוהו שתם תכל תם פי' ל"ת תם תתר בברייתא דתם יפסיד תסכון שיפסיד כל תובו דפסיעי דתיכו תשלם לו ביתרון תלא תפי' לא תתר תלא תע"ם שתיכו שוה כל בתוב קבלתי אפי' תם בלוהו על קתת תלא וזו תם תכד בקת' לכד כל בתוב וכן תם בלוהו על שכי קתות תלא וזו תו על קתת עם תסכון תלא וזו ותכד בקת' תסכון בפסיד בתוב בפסיד תני בתתר עכ"ל שבי בפסיד תני בתתר עכ"ל וכבר כתבתי דתין לילוק כין פסק תנתוים לפסק דר"י בשה דתם תכד תסכון תכדו כל תעות'ו ות"ם לא כתבו תור"ם ות"ת תל"ל בתי דין ותי"ו תם בלוהו על שכי קתות תו על קתת ותסכון ותכד ת' תפס ובכ"ם בטור ולהכריע בין דעות שים כזה בשתרת ועפ"ר: יו"ד סימן תלוה כו' עד תכתי כרסותת תתלוה בקי תעשה בשה בלוה תיו תלא ס"ם דתתלוה ופטור תנ"כ - ולפתרת קתיית' הכוכר' בסע"ף שלפני זה דתתלוה ס"ם ת"ש לשלם דתי תתסכון תם שהוה יותר תדתי תוכו ולדעת י"ת פ"ל ת"ם כתן תתלוה ת"ש ר"ל דתתלוה תססיד דתי תוכו כפי ס"ווי תסכון וכע"ם לא דק כת"ם דין * זה שלינהו דת"ר ל"ת פ"ל כר"י דלא נשתה עליו ס"ם לתוד ותרת"ם דתתרכי בעל דין זה ס"ל כר"י דלא נשתה עליו ס"ם ודו"ק: יש כיון דכתורת פקדון כתבו לו פ' תדלה תתר לו תריכי תתזיר לך תסכון שנתת לי ס"ל כאלו הפקידו וה"ה התלוה ביד אתר: יש על בנדי תשתו כו' וכתב שם בתרדכי ז"ל ותע"ג דתין לדש יכול לתכור תת למסכון בנדי שתשו ת"ת תחוקי ביכם בבכי לא תחוקין דתשתמ' תתרי' דברשותה תשכנס ע"ם וה"ה בשכיר תשכנס בעלה כרלוכה וק"ל: כ' בדין

ב הדין עם שמעון וכו' עם ראובן יכולה לתופסה בכתובתה דעדיין הם ברשות המלוה וכ"ה לעיל בעצמו מטלטלי אבל בני הלוה והמלוה נוהה מהן ועד"ר מ"ם דעת הקולקין ע"ש: כא נעשה עליו שומר וכתב הר"ן בתשובה סי' ס"ו על ראובן שתשובה זו אינה מחוורת כלל שהרי אפילו לשמעון שפיקדון הכל חוץ מאותם בנדים שבתורת שאלה באו ליד ראובן עריין הם ברשות שמעון: הנה (תוס' פרקו סי' ל"ם) ראובן שכתן לשמעון משכון למשכנו אבל כותי ושמעון כתן משכון לחר לכותי ועכב משכון של ראובן כדי (כז) נעשה עליו (כח) שומר כל (כט) כאלו הלוהו עליו:

ד (תוס' רבינו פ' מי פלוגתא כ"ם) (ל) המלוה על המשכון ונתן לו רשות להשתמש בו ונאנס (לא) אפשר שאפילו בתיגת רשות בלבר לא הוי שואל וחייב:

ה (תוס' רבינו פ') כך מי שנתמשכן ע"י נאמני הקהל על חלקו המגיע מהמס ונגנב המשכון כה (לב) אין לקהל

הנעל יכול למכור ולמשכן כשו"מ שתו וכיון שלא תבעתם כמו שכיבינו בחקרית מת בכסיו אין לו בכסות שתו וכיון כו' וכ"ם בכורן שלפיכיו דאמן ליתן לן דלא מפקיע מדעתה למשכניה כו' ע"כ ובכתב הרשב"ם שם מיירי בנגני שתו עשה לה בכאל וכן משמע מהראיה שהביא מהמקדיש בכסיו אין לן בכסו' שתו כו' (ובלעמ"ד דלפיירתו מיירי פ' הבונל קתם דף ק"כ ע"ב דאתרי' בתם שתו דא

כז ופטור אפילו מפשיעה. דלמאן דאמרי' לקמן ס"ה ס"ו דמשכני משפשיעה למוכ"ש לעניין שמירות וכיוצ"ב דאין כאן שומרים וכ"ש הטור והמחבר כאשם כמ"ש מ"מ מוכ"ש כאן דפטור אפילו בפשיעה כיון דהתנה בפירוש שלא יהא מקבל עליו לשמירת כל דשהם שייך דעלמא דומה לזה כת' הטור והמחבר לקמן ס"ס ע"ב תשובת הרשב"ם כה' שהיה לו במשכון מכותי ואברו ושואל ממנו ממון הרבה כמו ששואל ממנו הכותי לא ישלם לו אלא דמי שויו רשהם שייך העלמא:

ט (כל הפשיק ג' הרמב"ם פ"ג מה' מלוה דין ו') המלוה על המשכון ואבר או נגנב בלא אונס (מא) שהרי המלוה חייב כמו ברמי המשכון כמו שנתבאר ואמר המלוה שלא הלויתיך עליו (מב) ושקל היה שוה והלוה אמר שלא הלויתני עליו ושלא היה הרי המלוה (מג) נשבע תחלה (מד) שבועת השומרים שאינו ברשותו והלוה נשבע היסת שהיה שוה כנגד החוב ונפטר:

י (ג' רמב"ם פ"ס) אמר המלוה שלא הלויתיך עליו ושקל היה שוה והלוה אומר שלא הלויתני עליו וג' דינרין היה שוה ישבע המלוה תחלה שאינו ברשותו (מה) ואחר כך (מו) ישבע הלוה כמה היה שוה שהרי הורה במקצת וישלם הרינר:

יא (ג' רמב"ם פ"ס) שלא הלויתיך עליו ושקל היה שוה והלה אומר איני יודע רמיו ישבע מלוה שאינו ברשותו וכולל בשבועתו ששני דינרי' היה שוה וישלם הלוה שאר החוב שהרי הוא יודע בודאי שהוא חייב ואינו יודע אם פרעו אם לאו (טור ס"ה ומוסיף מדעתו ונעל העיסור) ואם יש למלוה עדים שנאבד (מז) נוטל שקל כלא שבועה אלא שמחרים הלוה שתם על מי שנטל ממנו שלא כדין והוא הדין שאם מאמינו הלוה שנאבד שנוטל שקל בלא שבועה (מה שנרשם כאן נמצא"ע בה"מ פי"ג מה' מלוה ליתה בלא מוסיף מדעתו ה"ה שער ת"ם נמצא בעל העיסור והמרדכי מגב מוכיחים לא רק נכ"י ע"ם):

יב (כל הפשיק הוא ג' סור ומוסיף מדעתו ונעל"פ ונעיסור) אמר המלוה שלא הלויתני עליו וזה'היה שוה:

יג (סור) (מז) ומ"מ שתכדו בפשיעה למאן דאמר דלא טוי מלא שומר חנם:

והמלוה אמר שלא היה שוה אלא שלש שנאבד או יש לו עדים שנאבד נשבע המלוה היסת ונפטר ואם אין

(לא) ופטור אפילו מפשיעה:

ח (כנ"ה תרומב"ם פ"ס מכונם) (מ) ראובן שאל משמעון סיף שהיה לו במשכון מכותי ואברו ושואל ממנו ממון הרבה כמו ששואל ממנו הכותי לא ישלם לו אלא דמי שויו רשהם שייך העלמא:

ט (כל הפשיק ג' הרמב"ם פ"ג מה' מלוה דין ו') המלוה על המשכון ואבר או נגנב בלא אונס (מא) שהרי המלוה חייב כמו ברמי המשכון כמו שנתבאר ואמר המלוה שלא הלויתיך עליו (מב) ושקל היה שוה והלוה אמר שלא הלויתני עליו ושלא היה הרי המלוה (מג) נשבע תחלה (מד) שבועת השומרים שאינו ברשותו והלוה נשבע היסת שהיה שוה כנגד החוב ונפטר:

י (ג' רמב"ם פ"ס) אמר המלוה שלא הלויתיך עליו ושקל היה שוה והלוה אומר שלא הלויתני עליו וג' דינרין היה שוה ישבע המלוה תחלה שאינו ברשותו (מה) ואחר כך (מו) ישבע הלוה כמה היה שוה שהרי הורה במקצת וישלם הרינר:

יא (ג' רמב"ם פ"ס) שלא הלויתיך עליו ושקל היה שוה והלה אומר איני יודע רמיו ישבע מלוה שאינו ברשותו וכולל בשבועתו ששני דינרי' היה שוה וישלם הלוה שאר החוב שהרי הוא יודע בודאי שהוא חייב ואינו יודע אם פרעו אם לאו (טור ס"ה ומוסיף מדעתו ונעל העיסור) ואם יש למלוה עדים שנאבד (מז) נוטל שקל כלא שבועה אלא שמחרים הלוה שתם על מי שנטל ממנו שלא כדין והוא הדין שאם מאמינו הלוה שנאבד שנוטל שקל בלא שבועה (מה שנרשם כאן נמצא"ע בה"מ פי"ג מה' מלוה ליתה בלא מוסיף מדעתו ה"ה שער ת"ם נמצא בעל העיסור והמרדכי מגב מוכיחים לא רק נכ"י ע"ם):

יב (כל הפשיק הוא ג' סור ומוסיף מדעתו ונעל"פ ונעיסור) אמר המלוה שלא הלויתני עליו וזה'היה שוה:

יג (סור) (מז) ומ"מ שתכדו בפשיעה למאן דאמר דלא טוי מלא שומר חנם:

והמלוה אמר שלא היה שוה אלא שלש שנאבד או יש לו עדים שנאבד נשבע המלוה היסת ונפטר ואם אין

עתוספות והנמת מהר"י זמוקו יוסף סוף פרק הכונם בכי הא דאמרי' בש"ם התם בהמה ננרת דכפש כשפחת המנרים מדיים בכתרת מי מנחי למיכפ' מרגנית' בכפפתא מו לא וכתבו ו"ל לפלוגי ים עדים אחים בו מרגנית' מיכני' ליה דשתא לא מיניר ליה לפטוקי מדעתיה לפתי ולא מחר מתי הוא ליה נגי דפוקמי' כיון דלא רגילי מיכני לפטוקי מדעתיה כלל ול"ר לדינר זהב דלעיל דמיכני' ליה לפטוקי מדעתי' שפי שפעתים שמוחר כן דירה שאם היתה יודעת שהוא של זהב לא היתה מחרתו ער כאן לטוכו ואף על גב דאמרי' שהוא של הפקיר אלו הרבה ומשתמש בשיר מדעתיה לקבל שמירתו כיון שהוא הרבה משל"כ בשיר יקר דלא מכיר שהוא יותר ולא עלה על דעתו לקבל שמירה יותר משהוא שייך דעלמא וכן משמע להריש

דלמאן דאמרי' מקבל שמירות משמע שאפילו לא מחריות דפשיעה ועיין לקמן סימן ס"ה סעיף ד' בהג"ה ומ"ם סם: ם רואנו שאל כו' משמע לכאורה מדברי החטור שהכותי מעליל על פיהשל וראוכ חתכו יותר מסוגו ואיכו ידוע כמה היה שוה לכך לא יכלם אלא דמי בעיר שונן ואפשיי וזה לצוכ ואם הכותי אכטו אלא כדין מין רואנו מייב כזה עכ"ל וכן משמע ס"ק כ"ח שכתב ע"ז וז"ל דומה לזה כתב הטור לקמן ס"ה סע"ת שטוכת הרשב"ם כה' שהיה לו במשכון מכותי ואברו ושואל ממנו ממון הרבה כמו ששואל ממנו הכותי לא ישלם לו אלא דמי שויו רשהם שייך העלמא ומשמע שם דאפילו אם הכותי מעכיר עליו הדרך כשכיל כך כיון שלא כיין עכ"ל אבל נאמ' משמע שהכותי מרכיו ירצה שכוונתו לפני דמי שייך זה ס"ל לשלם דמיהי שהיו יקר ואפילו לא יקר שהיו שייך יקר ומכיש רצויה מהם"ם בכי דיכה דמרי' כשיהות דכשל"ל קכלה עלה כשיהות דהכי"ל קכלה עלה - והם"ם הכא דכשיהות דשייך יקר לא קכל עליה דשל"ה דיהוע שהיו שייך מכל מקו' אי הוה יהע שפוא שייך יקר לא היה מקכל שמיהה עליו ע"ם ומפ כן שפילו הכותי אינו מעליל על דמי שלא יקר הוא ס"ל לשלם לו רק שוין שהיה שייך דעלמא - וכן כתכ מהרש"ל פרק הכונם סימן ל"ו - ועיין מהרש"ל כתב שם וזה"ל ואפת שכ"ע נחול שלשלם נכי דיכה וכן מוכח

אין הלוה מאמינו שנאבר וגם אין לו ערי שנאבר נשבע המלו שאינו ברשותו ומגלג עליו שלא היה שוה יותר ממה שהלוהו ואם המלוה מוד בקצקצ שאמ הלוה שלא הלויתני עליו ושתים היה שוה ואמר המלוה שלא היה שוה אלא חמשה רינרים משלם לו הרינר שמורה לו (מו) וישבע שלא היה שוה יותר מחמשה רינרים וכולל בשבועתו שאינו ברשותו אם אינו מאמינו שנאבר וגם אין לו ערי שנאבר ואם אמר לו הילך מה שהוא שוה יותר ממה שהלויתיך לו או שאמר היה לי בידך בכרי שהיה שוה יותר על החוב ה"ז נשבע היסת ונפטר אם זה מאמינו שנאבר אז אם יש לו ערים שנאבר אמר הלוה שלא הלויתני עליו נשתים היה שוה והמלוה אמר לא (מז) וכולל בשבועתו (מח) שאינו יודע שהיה שוה יותר מדמי החוב ויפטור אם יש ערים שנאבר או שהלוה מאמינו נשבע היסת שאינו יודע שהיה שוה יותר מדמי החוב ויפטור ואם השיב (מט) אני יודע שהיה שוה יותר מדמי החוב ואיני יודע כמה

(נ) הוה ליה סחוייב

מ נס

(נג) מחוייב שבועה ואינו יכול לישבע ומשלם לו סלע ואם רצה המלוה מחרים סתם על מי שטוען שקר ואם שניהם תובעים זה את זה שאמר הלוה סלע הלויתני עליו ושתים היה שוה והמלוה אומר שלא היה שוה אלא שקל נשבע הלוה היסת שלא היה שוה פחות מסלע והמלוה נשבע שאינו ברשותו ויכולין בשבועתו שלא היה שוה יותר מסלע

ואם

לפניך עפר כסות לי כיוצ מיני יודע הרי הן לפניך עפר כורין על מסין לי כיוצ מיני יודע הרי הן לפניך פסור מפני סלע הוה זמרה נית מלא פירות לי כיוצ וכיוצ מלא חטות לי כיוצ אין לך כיוצ מניין ומניין מיוב מפני שניש מדם ומניו ושליש מדם כיוצ מדם ומניו ושליש מדם ע"כ והם מטורות וכסות

מפילו מחד מהן ורמי שוה פרוטה ופ"ם משמע דאף על פי שחזרה לו על כל פנים בחנורה או כסות אחד פסור כיון שהיו שוה פרוטה ופסק רסוגיא דאחמתא בפרק הדיוטים : ועוד קשה לי לרעת הרמ"ם דמשלם דכאמר פירות שהם אין בהולאתו משעות על שוה פרוטה אפף בשעות חש"פ קרויין פירות והרי הרמב"ם פ"ה מה"מ פלה שכניש כתב המפקיר פירות כו' והכאמר אומר מיני יודע כו' ונראת משמע מדברי הרמ"ם דמתרת דהרמב"ם מיירי שאומר בהדיא יודע מני שהן פרוטה ומיני יודע כמה היו שוין יותר אבל לא בהדיא כלל לפרש כן ודברי שהרי כתב והשתא אומר מיני יודע משמע שהיו אומר רק מיני יודע כמה הין שוין יותר לא מיירי ועוד דהם הוא חילוק נכון כיון דאומר מתם מיני יודע כשאומר יודע מני שהיו שוה פרוטה כו' ל"ל להרמב"ם לכתוב והשתא אומר יודע מני שהיו שוין פרוטה ומיני יודע מם היו שוין יותר - ומה שכתב הרמ"ם והרמב"ן תירץ והרניו מיום מוכנים - לפי עניות רעתי דברי הרמב"ן מוכנים מיוכחים כדברים ועיקר והכל שקול מפנר - וז"ל הר"ן פרק הדיינין והכל תקום יש לדקדק בדיוכו של ה"ר יוסף הלוי שאומר שכאחת מהם היינו שוה שהמקפיד בירו יודע כמה היה שוה לתת מהו כמוכיים שכועה ומיני יכול ליגבע מפלם הרי מינו מודה בדבר שכאחת ומשקל והוי ליה כאומר מיני יודע פלא כל אחת שכאחת לתת כוסל פקור ועוד שהיו כופר בעתי כסף שהרי הוא אומר שהיו יודע כמה היה שוה ותירץ הרמב"ן ז"ל דלא דמי דכי אמר מיני יודע כמה הם פלא סה שוה שכאחת לתת כוסל היו מודה בפירות דודאי הוא מיוב בו שכפחות מתה הים שהיו יכול להפטר ושל הפטר תשם שה כדי מילוחו שתובע לו המפקיר הוא טוען שהיו יודע שם היה שם יותר או לא ואפרי זה מתה כאילו הוא מודה דכשהמפקיר אומר מנה היה שוה ופלא מיני יודע שהיו מתרין שהן בהו' אחת פלא אחת שכאחת והיו מפקיר פרוטה אף על פי שהוא שהיו מפרשה הכי כתי הוה שכאחת לתת כוסל אין בהולאתו פלא הפחות שאפשר דהיינו מה שכאחת בנית אף על פי שהוא שהיו מפרש ושל הפטר הרי הוא כופר בתר כי היכי דכאומר לחיני יודע כתה שוה שהי מתרינן דהפרוטה עד מנה שתובע

ומה המפקיר הרי הוא כופר בתר כיון שה"ם לתיינו מתוך שתנתו ותה שהנו רואים ויודעים כתה יש בנית תה יתן תה יוסף והילך ליכא הכא עכ"ל :

משעה שגם הוא לא זכה להנין דברי הרמב"ן ולפע"ד דברי הרמב"ן תובני' פיסב וסם בדורים דכי אמר מיני יודע אלא תה שכאחת לתת כוסל נהי דכללות הולאתו הוא עכ"ם שוה פרוטה מ"מ כאן שהוה שכוה תה שתוכת שם בנית לאו דבר שכאחת הוא דהם יכול להיות שיש בנית יותר מזה ופ"כ אינו מודע שוה פרוטה דוקא שהרי הוא אומר כל תה שכאחת שם בנית אלא פרוטה או כתה פרוטות ואפילו לא נתנא שם בנית רק שוה פרוטה ולא יותר מ"מ כיון שהוא אלא שוה פרוטה אין פם יש שם שוה פרוטה או כתה פרוטות ופ

(נב) ואם היה הלוה מאמינו שנאבר או שיש לו ערים ח גם הוא לא ישבע אלא היסת שלא היה שוה יותר מסלע :

יג ° (סור מנעל הפיסור) היו שניה מוזי זה לזה כגון שאומר הלוה סלע הלויתני וסלע היה שוה ובא לפרותו והמלו מורה אלא שאומר שאבר אם אין לו ערים ואין הלוה מאמינו נשבע שאינו ברשותו ויצא זה בזה :

סנס ° (כל הנס ° כפור) מה (נג) היו ערים סנגור וסניף שזה יותר על דמי כתוב ותופע

הלוה

דסיס אומר דלא שוה יותר דס ° ל מינו דשוה דלא היה יכול להעיד בכנ ° כ דסבר סלוה יודע בחסרון שהוא מסל ° כ כשבועה נשבע או לא מסל ° ת דלא שוה יותר מסלע אם לאו ומינו דאמן לומר דלא פסא פי נמינו דשוה דלא היה יכול להעיד בכנ ° כ דסבר סלוה יודע בחסרון שהוא מסל ° כ כשבועה נשבע או לא מסל ° ת דלא שוה יותר מסלע אם לאו ומינו דאמן לומר דלא פסא פי נמינו

מ נס סוה לא ישבע כו' ג ° ע סה כתב המעיר ואתסבר כסמוך ס ° ס ט ° ו דכשסלו' נריך לישבע כתב היה סוה לו לא יגבל המלוה לעולם מל ° שבע שאינו כרשותו כו' ומיירי סף ' כתמהיני וכמ ° ס תור ° ס סס ו ° ם לסלק דשתי סכת כיון דעכ ° פ המלוה נריך לישבע ° ס ° ת סלא כ ° ה סוה יותר מסלע סס לית דסוי כיון היה מוזי ' לו כדי שלא ' נמרך לישבע ולפ ' ג ° ל דתיירי כלון נ ° כ דסתלוה נשבע ולפ ° ג ° ל דתיירי כשבועה דסיסת ולפ ° ג ° ל דתיירי כשבועה דסיסת ולפ ° ג ° ל דתיירי

דסיס אומר דלא סוה יותר דס ° ל מינו דשוה דלא היה יכול להעיד בכנ ° כ דסבר סלוה יודע בחסרון שהוא מסל ° כ כשבועה נשבע או לא מסל ° ת דלא שוה יותר מסלע אם לאו ומינו דאמן לומר דלא פסא פי נמינו

מכ לתי ' ר

מכ למ"ד דלא הוי אלא מ"מ הוה דעת ר"י שכתב מור"ם לעיל בסו' הב"ח סעיף ב' והמקבר לא הביאו מס משום דלא פסק כותי' מ"ה הסמיט נ"כ דין זה : מנ סברי יש הלוה יודע כיל' כתב ומינה דאם טוען הלוה כרי לי דלא כתבתי אין המלוה טוען כפי מאי דסיק בטעמו : מד שכל מיני שוה ומצוי בשוק כו' דכוה ליכא לפוקדו אמת ע"כ יש כתן כה כיון דהו' מצוי לקנות כחותו בשוק :

מה כתב הי"ש שוה כדי ליטול בפרס כתבתי דמשכחת לה שהלוה בשבע ונוטל בעון שטוען הלוה שלא פרעתיו וכ' הי"ש שוה והמלוה טוען שהיה שוה יותר מכדי שיש לו ע"מ דיכול (אלא שלא ע"מ כוונו שהלוה יכתוב שבועה שכנ"ל) הרי הלוה נשבע ונוטל שלא מהמלוה ע"מ ועמ"ש מור"ם בהג"ה בסי' ל' לענין פרעון כיון זה ועמ"ש המחבר עוד בזה בסי' ע"ג ס"ב דכשבע ונוטל בסי' ע"ג ס"ב מ"ו : מו אם הלוה מודה שחייב לו אלא שטוען שהלוה שוה לשלו כו' כל זה בסמ"ו מ"ש המלוה שוה לשלו כו' הלוה נאמן מדת שכיח יותר מדמי קונו והמלו' מודה שאינו יודע כמה היה שוה בשעת הלואה ונאמן הלוה בטענת שכתב לא היה נרוע מוה בשעת שכיח הלואה מלוה אלא שטוען שהיה שוה יותר מכפי שכתב מור"ם בסי' ל' ס"ב ועמ"ש בזה בסי' ע"ג ס"ב מ"ו : מז אם הלוה מודה שלוה ממנו מאה זהובים ואומר שפרעו ואין לו עדים ומלוה אומר שלא פרעו ואין לו עדים אלא שהוא נאמן בשבועה שלא פ

אם לא נאבר המשכון וחלוקים בעיקר הלואה שהמלוה אומר שהלוהו סלע והלוה אומר שלא הלוהו אלא שקל

מו (סו) אם הוא בענין שהיה המלוה יכול להחזיק במשכון ולטעון לקוח הוא בידי או להר"ם או החזרתיו לך (סו)נאמן לומר שהלוהו עליו ער כדי רמין מם (סח) בשבוע'(סט)בנ"ח (ע)(עור מנע"ם) (ורוקא שתפס תפן מם (עא) אבל תפס ואפילו מעות בשבע פיסת ובפער)

מו אם הוא בענין כו' ע"פ פוסקי' איתמארו לקמן סעיף י"ח : סו כאמן לומר שהלוהו כו' בשבועה כו' כתב ר' ירוחם נתיב י"ח ח"ו כל מיכפ דיכול לטעון ער כדי רמיו נריך שבועה אפילו בתובע טוען שתפ עכ"ל ומביאו הר"ן והב"י לקמן סוף סוף סעיף ג' ע"פ וכן משמע מתשובת רבני הפוסקים ורמ"ם והפור לקמן סי' קל"ה סוף סעיף ג' ע"פ וכן משמע בשאר מ"ם ריש חלק כ' ע"פ (וכתב"ג מהרינן לקמן סימן כ"ה ס"ג בשב"ם וכתה דיבמי כל דהאי ירע ואפי' לא ירע משתבר'אפי' ירע ובקי'ל) ומיין לפקפות מ"ש הרמב"ם ומתפכר לקמן סימן קמ"ה סכ"ב דנובפ שלא בשבועה ומשמע מהום שפיתחיתי' סובכי'שתפ י"ל דאפי' מהם כיון דשבוע'שבועה לא שייכת מהם בקרקעות וכמ"ש הרב המגיה שם ג"כ ליכא שלא פיסת ומיש' לא תקנו בשתפ מה שמין כן בכפ מהשלמין דשייכת שבועה בשבועה ומייבו אפי'בשתפ דיכול בריך שבועה שפילו נבר שתפ ורו"ק ז"ל בשמ"ע כך הוא דעת הפוסקים ומביאם שור וברי"ף כתבתי שפתייהו בשם הרב המגיה רמ"ל דלא מסיתן בשבועה פיסת בתנו דפיס טוען לקוח הוא בידי או המוחתי לך דפיס בלתן בפיסת מעות שלא מתרי'תנו לתפעורי מבשבועה וכיון דהוא מוחה שום התפן אינו אלא שלא מבכון כיון הורחתו כתלה עדים ואלו היו עדים שבא לידו בתור'תבכון ולא ידעו בשתפ אף דהלוה לא פיס בלתן בפיסת לומר בריכול הלא הפתינו לשום שלא בשבועה ומייבו אפי' לא ירע משתבר'אפי' ירע ומשמע ליה דמיירי בשתפ ומיהו אפי' בשתפ ליכא למימר דכיון דב

ב ואפי' מת מלוה תקלה כו' פי' ולא אמרי' בכה"ג אין אדם מורים לבניו ממון שלא יכול לגבותו כ"ש כשכופה כמ"ש בסי' ק"מ דשאני זה שהוא כבר תפס יד אכיהן לפרע ממנו וכ"כ הר"מ פי"ג מהלוה וכ"י כתב ע"ז ול"ל מיהו נראין לי שבע שכועת היורשים שלא פקדנו מכח עכ"ל ור"ל אפי' לדע' הרמ"ס והטו' בסימן ס"ט וכ"ם ע"ש דלא תקנו שבועת היורשים כ"ש כשכתוב להו' מיורשי המלוה ע"ש וק"ל : כה וכשבע על השבי' כו' פי' שכופה לתוריית"ת דהא מודה מקצת ודע כדברי המחבר כן נמי המה דברי הטור וק"ק דהאי דיבק פשוט הוא ונפ"מ לן לו ס"ל כמ"ש שהתיל כו' להדיא דלעתון לעשון עליו כדי דמיו וי"ם לדחוק ולפרש כאלו ה"ו כתובין דבריהם מיהופכין ולומ' דה"ק תע"ג דהם לא היה שום המשכון כדי תביעתו אוי"ה כלו' כאלו כשבועתו ונפטר אכל כי יכא דשוה כדי תביעתו המלו' נאמן ומשלי שתע"מ ידו וק"ל : כב או מלמד בספרי כו' פי' ותופס בשביל שום לקח דהלו בשכר הלימוד ע"ל להחזיר כמ"ש בסמוך כג שע"פ שחשוי"ב להחזיר כו' ודוקא בדברים אלו שכל"ים תקנה שחייב להחזיר °אבל בהתופס משכירו במקום שחייב לו ע"ג להחזיר במקום שים לו מינו מדרבנן שם כשם מוכר ד"מ שם : כד יכול לישבע שתם ע"ל שימן ע"ם פ"ב מ"ם כדין וש : כה וברור לו שלא נאנס כו' היינו כשהפקד טוען שנאנס צריך שיהא ברור לו שלא נאנס אבל אם טוען שנאנס להר"ם מודה שלא נאנס דכל האומ' שלא הפקיד שום כאלו אחר לא נאנס ויכול וש ליטבע שחייב לו בלוש שם :

נו הילך

ב (רמב"ם פי"ג מה' מלוה) כ (עג) ואפי' מת הלוה תחלה ואח"כ מת מלוה נפרעים (יתומיו) ממה שתחת ידם לפיכך אם המשכון שוה שלש ה"ז נשבע ונוטל אין המשכון שוה אלא דינר הרי המלוה נוטל דינר מדמי המשכון ופורע הלוה עוד דינר שמורה בו (עג) ונשבע על השנים שכפר בהם ואם כפר בכל ואמר אין זה משכון אלא פקדון בידו ואין לו אצלי כלום הרי המלוה נפרע מדמי המשכון ואם אינו שוה כדי חובו (עד) נוטל ממנו מה ששוה ועל השאר נשבע הלוה היסת ונפטר :

הגה °(טור סעיף י"ח) ואפי' ס"ה זה הדבר שמשכנו דברים שבעין כגון לוכל בפם (עה) או כגון שלמה לא אמרי' כיון שהייב להחזיר אין לו מינו אלא כיון שאין עדים ואין יכול לכפור יכול לעתון עליו כדי דמיו °(מרדכי פ"ב ותוס' שבועות) וה"ה כמקום שים תקנה שלא יעבב אחד מבעלי הדינין ואחלוקת שהרי"ף

סה ופ"ל סי"ב כתבתי כו' סם ס"ק כנה"ג כתב אלוקי' כוה וכבה"ל לא הבקידו בידו אלא הוא מקוח מיד ה"כ ואמר כלי זה לוי כלך אלא סל פלוני היה והו"מ יכו לטעון עליו ע"ס : כנ"ה וכתב הרא"ם כלל ק"ו פקיד מסר דבר סל רואבן אצל מעון ובכבן מעון כשכיל רואבן ליכול רואבן לתבוע הפקיד והפקיד יתבע למעון עכ"ל ד"מ י"ד : (ע"כ הנ"מ) : סב שהפקן תפת ידו ואתם הרשב"א בתשו' (ב"י חסם) על רואבן שטען על מעון יש לך ספרים שלי והוא בשיב לו כן אלא אני ערכתי בעדך וכשב"המלוה לפרוע כתבי לו בספרים שיתשבנם להתפרע מכם ופשק אף אם נמצא בספרים לבראי שפעויין להשביל מ"מ עכשיו אינן תפת יד מעון ומ"מ עכשיו אינו יכול להוציא עד שישלם מה שהלוה עליהן ע"ם ד"מ שם : סג ולו' הכיא עדים שהוא שלו אפי' לא הכיא עידים שעדיין הוא שלו ע"ל סי' ע"ט : סד אין רואבן נאמן לומר כו' וכן מוכח תשובת הרא"ש כלל נ' וכתבו בסור כם"ם וה ע"ם : סה ואם אינו טוען לקוח הוא בידי נראה לי דנריך להיות בידו ודאמרינן ביה קאי ור"ל נאמן מעון טופן שיהא הוא לו שנתן לו למשכן ע"ל סימן ק"ל : סו שתפלת עשיית להשביל ולהשכיר עיין בראמב"ם כפ"ם מטוען שפירש דברי וכתב כנון יורות גדולות מהשבלין כהן בכיית משתלות כו' ע"ם : סז ושאר כל הכלים כו' פיר' שאר כל הכלים מנד עצמן אתריכן כהו שעומדין להשכיל ולהשכיר אלא שרוצין בהומדן דעת שלבעל הכלי ועל זה שטוען שהשכילו לו מידו לתפוקי מהראב"ם שם ל' שהכלי מנד עצמו אין אומרי' כן שעשו להשכיל כ"א כעשו לכך :

סם כדין

ליזכע להבכים העד ואיכו יכול שהרי מודה לו רק שטוען שעכע לאחרת לפטור עצמו וכ"ל מחוייב שבועה ואי"ל ומשלם כדלקמן סי' ע"ה ס"ג ° (תשו' רשב"א סי' תתקנ"ה) וי"ל דהמלוה נאתן בשבועה (נה) והשכמת כעל המשכר כשכיר הרשאוכם כמו שנתבאר לקמן סי' וה סעיף כ"ג ועל"ל סי' ע"ה סעיף י"ג סם (נו) ועל"ל סי' ע"ה כתבתי אם הרא"ם יוכל לטעון על מה שתפת ידו משתף ולא תפשת זה שנתנו בידו ° (ב"י משום כ"ו בש"תשו' רשב"א) (נז) והא דהרא"ם יכול לטעון לקוח הוא בידי או הלויתי עליו היינו דוקא סה שהפקן תפת ידו אבל רואבן שהפקיד דבר אצל מעון סו ולו' הכיא עדי' שהוא שלו או שמעון מודה לו ומעון טוען שרואבן שייב לו עליו סז אין רואבן נאתן (לומר) שלקחו מלוי אבל אם שמעון לומר שיודע שרואבן לקחו מלוי נאתן כמו שנינו שהיא לומר שהוא לקחו מלוי ואו היה נאתן קוזל ולכך עדים בעינן שהוא שלו ע"ל סי' קל"ג :

לפדותו משום תקנת השוק ועיין עוד מלוי הדיכון סי' קל"ג :

יט דברים העשויים להשאיל ולהשכיר ° (פ' משובו ותכילו נטור) להרמב"ם והיינו כלים סו (נח) שתחלת עשיית להשאיל ולהשכיר : ° (נ"כ נסור) ולהרי"ף ור"ת כל כלי שמקפידים עליו להשאילו מפני חשיבתו או שמתקלקל הואא דבר שאין דרכו להשאיל ולהשכיר סו ושאר כל הכלים דרכו להשאיל ולהשכי' והוא שיהיה זה שהחפץ בידו רגיל אצל בעל החפץ וגם שיהיה בעל החפץ רגיל להשאיל כליו לאחרים : הנ"מ ° (סור) וזה הכל תלוי סם כתכבת הסיס ושנתתו ולפי מכבן המקום ולפי רתות עיכי הדיין ולפי מה שהתובע וכתבתב סם כני הדס :

כ ההוחק

מרבדים העשוי' להשאיל ולהשכיר ועמ"ש לקמן סי' סל"ו בלוקח מאומן מ"ש סיין תקנת השוק ע"ם) וכן אם שמעון חוד שהוא של לוי שהפקידו בידו רואבן מייב שמעון להמזירו ללוי בלא כלום אע"פ שהלוה לרואבן עליו דכל שהוא יודע הוא עומד במקום עידי פקדון ורמה (עיין בתשוב' מהרי"ם סי' ל"ב) מיהו אם לא שמעון מודה לו אינו יכול עדים ורמה אפילו אינו יודע אם שוטן שיודע לרואבן לקחו אותו שמעון כמנו שהיא לומר שהוא שלו אבל אם שמעון שהוא שלו אינו יודע עדים ואינו מודה לפי' יודע שהיא של לוי ורואבן שוטן שהוא של לוי שהפקיד בידו ועמ"ש לקמן סי' סל"ו בלוקח מאומן מי שיש לו עדים שהוא שלו ואינו יודע שהוא שלו אלא שמעון אומר שלקחו מרואבן שהוא שלו אבל אם שמעון מודה לו שהוא שלו אלא שאומר שלקחו מרואבן אינו נאמן לומר כן שהרי אם כן היה לו לומר בשעה שהפקיד אצלו שהוא שלו ורמה ואפשר שהיה לו להמזיר לו מיד ולא עכשיו שאחר שנים רבות שכחו וא

כ המוחזק במשכון שלא בערים שאמרנו שיכול לטעון עליו ער כרי רמיו (ק) אם אינו שוה לשומת הבקיאים החצי שהוא טוען עליו ואומר אני אטלנו בחיבי בעיני כרי חובי והאחר כופר שאינו חייב לו כלום ואומר אע"פ שאיני חייב לו אני רוצה לסלקו בדמים שהוא שוה לשאר בני ארם ס (הגהות ג"י בנמ"מ) סם הדין עם בעל הבלי ס (הגהת טור כי"מ) סם (קנ) (וי"מ (קנ) סהדין (קנ) עם המחזיק (קנ) וכ"כ סהמוכרים מתנינו עליו הראשונים)

בא אין חזקת מחזיק מועלת לטעון עליו ער כרי רמיו אלא בדבר שאינו יכול לילך מעצמו והוא עומד תחת יד הבעלים כגון מטלטלים או עבר קטן שאינו הולך בראגלין ובהמה המשתמרת ביד הרועה דכיון שהוא שמור ביר בעליו וזה מוחזק בו נאמן לטעון עליו ער כרי רמיו אבל עבדים גרולים ובהמה שאינה מסורה לרועה אלא מעצמה הולכת ורועה (קס) אינו נאמן לומר לקוח הוא בירי או מכיון הוא בירי אלא כשיבי' האחר ערי' שהם שלו יחזיר לו העבר והבהמה והוא ישבע לו שלא מכר ולא משכן לו כלום לפי שאין תפיסתן תפיסה שמעצמם הולכים אנה ואנה ובכל מקו' ברשו' בעלים הם ע (קו) ואם החזיק בהם שלשה שנים ויש לו ערים בכך הרי זה נאמן (קו) וישבע היסת שלקחן ממנו או שמכרם לו בחבו :

כב ס (טור נמס בשל העיטור) (קס) אם המלו' כופר במשכון ושניהם מודים בהלואה ישבע המלוה היסת שלא הניח בירו משכון והלוה ישבע היסת שהוא תופס משלו כנגר חובו אם היה משכונו כנגר חובו או יותר ואע"פ ששוה יותר נפטר המלוה ממנו שכבר נשבע עליו ואם היה שוה פחות נשבע שמשכונו היה שוה כך וכך וישלם השאר :

כג ס (תשו' רמב"ן סי' פ"ר) ראובן שלוה משמעון עשרה דינרי' על משכון והיה ער אחר ברבר שידע המשכון והחוב אבל לא ידע כמה היה החוב ושמעון אומר שעשרים דינרין הלוה לו אם הוציא שמעון המשכון לפני ב"ר או בפני ערים קורם שנפלה הכחשה ביניהם עם (קס) הדין עם ראובן וכיון שיש כאן ע"א מחייבו שבועה והרי הוא מוזה לרברי הער ואינו יכול לישבע הלכ' מחזיר המשכון ויביא ראייה על המעו' ויטול

סם הדין עם בעל הבלי כ"כ כתב הטעם דלפ"ז כתב הטעם דלפ"ז סיום לוה המקוים מינו דלקוח מ"מ לא מצינו שנאמינו כמ"ש יותר ממה שהוא עכשו טוען וכיון שהוא עכשו עלמו מודה שהבלי הינו שלו הלא ממילא כך נמקנו ע"ש : סט ור"ת סהדין עם המחזיק כפר"ם כתבתי טעמו והוא דבל המלוה על המשכו' ות"מ דתי סוו"ת מתחלת ההלואה היא דעתו שלפ"ז אם יבקשו ליקח משכונו יוכל לומר לו לא הנחתי משכון בירך אלא בשביל שתחזיר לי הלואתי ולא בשביל שתמכור משכוני ולא ירעתי שתמכרנו בזול ולא ירעתי שתרויח בו ולא ירעתי שתפסיר בו ולא ירעתי שתשכיר בו ולא ירעתי שתלוה בו ולא ירעתי שתעשה בו שום שנוי ולא ירעתי שתעשה בו שום מלאכה ולא ירעתי שתשתמש בו ולא ירעתי שתעבירנו מרשותי ולא ירעתי שתעשה בו שום מעשה שיפחית בשוויו ולא ירעתי שתעשה בו שום מעשה שיוסיף בשוויו

עב ויטול וישבע ראובן פי' אם אין למשעון רמייה שהלוה לו עשרים כדי שיטול אז שכב ראובן ויפטר משמעון : עג כיסת הא דסני כיסת אע"ג דמודה לו במקצת משום דהמשכון דביד שמעון ה"ל כשלו ואע"פ שהמשכון כוס שהלוה עליו מעיקרא כ"ש מודה דה"ל כשלו ואע"פ שהמשכון כוס שהלוה עליו מעיקרא כ"ש כספיק כ' כס"ק ס"ט : עד ופעם שלישית דינר כו' פירש ומודה שכשאר מ"ל כ' דינרי' אפ"ה נפע' ראובן אמי' בלא היש דאין לראובן היש מניח לשמעון לגבותו אפילו לגבות היסת כשעת ספק כמ"ש כסי' ע"ט וס"ו : עה היני זוכר אלא מהרינר היני ר"ל ושאר אתה ייב לי ודאי ד"ל אלא היש שאמי' שמעון נאמן ליפטר עליו כבדי דמיו אלא רצה לומר דיכר אני יודע בודאי ומתו' אני מסופק וכמ"ש מור"ם בסי' ד' ס"ב והמלוה יאמר פרעתיני והיני יודע כמה ואף ע"פ שנדקד"ל כל היכא דספיקו ודאי הפרעון ספק צריך לשלם לו היינו כשאלו' הוא מסופק אבל כאן הלוה יודע בו' פרעתיך ה' : עו שמעון מאמי' היני יודע כו' מסופק רצה לומר מהספק שאמר היני זוכר כו' ה"ל כאלו הודיו ואמ' לו היני יודע אם יש לי עליו סום דכו' : עז ע"ל סי' זה ס"ד ס"ו דמסיק וכתב הסם עד אחד מעיד אלא כלכבדי הלוה נשבע הלוה נגד העד כו' וה"ס כדין זה : עח לא קנה דדמוי כו' הטור ומור"ם כתבו דין זה בסי' ע"נ ע"ם בהגהות"י בס"ן ע"ם : עט שבפתחו דמיו ביד המלוה כפרישה כתבתי ס"ל שכן הוא שעת הלוה והמלוה מודה לו אבל מומר שבפשה בהוכם ואין עדים כדבר ואלו רצה המלוה היה כופר ואחר הרקנון היה כופר ולא היה משבעתי עליו וא"ם כאמן בדים' כמ"ש שבפשה בהוכם כמינו דאלו אחר אלא בפשה כבתיו דאל"כ היה צריך המלוה לישבע שבועה דאוריי"ת שבפשה אלו בהוכם אפי' לשעת הוכם מיתה או שבירה ואפי' אין המפקיד טוען שעד ברי וכתבתי שם עוד דיל"ל דלא מייבו התורה לישבע אלא כשטוען שנגנב או שכאבד או מיתה או שבירה דומיא דמיתה דמיתה דכלתי לנמרי משא"כ בכה"ג שהוא עדיין בעין אלא שבפתחו עדיין שם בעלים עליו וכיון דאין להלוה שבעה ברי שהמלוה לא מיינו בהורב בכה"ג ליפטר מספק עכ"ל ואין דבריו כלפע"ד דהתירוץ הראשון ודאי ליתי דהא אחמ"ס ל"ל לקמן ר"ס כ"ג ור"ס רנ"ג דלא אמרינן הבי לשטעי' הפקדון הוי כאבד אלא בשומרי הבשוע' שומרי' היינו שמי' הטעה ס"ו דמי מחזי לשבוע' השומרי' דהא הוי הטעה אלא היכ טוען ואמ' אבדתי ואינו יודע היאך אבדתי אלא שומרי'

כט °(טור בשם ר"י וכל הסעיף טור מבעה"ת) מלוה שטוען שנאבד המשכון באונס והלוה טוען ג (קכה) ברי לי שאתה מכרתו ולקחת דמיו (קכו) נשבע הלוה היסת ונפטר:

ל °(שם וכ"כ בתשו' הגאונים) ראובן משכן משכון ביד שמעון והלך שמעון ומשכנו ללוי או נתן לו במתנה מה שהיה לו עליו (קכז) ונאנס מיד לוי ותובע ראובן משכונו מיד שמעון ואומר כי סלע היה שוה ולא הלוה לו עליו אלא שני דינרים ושאל ממנו שני דינרים ושמעון אומר שלא היה שוה אלא שלשה דינרים ואינו חייב לו אלא דינר (קכח) ונמצא שמעון מודה מקצת צריך לישבע שלא היה שוה אלא שלשה דינרים גם צריך לישבע שאינו ברשותו ושנאנס וזה א"א לו לישבע כיון שלא נאנס בידו ולוי אינו יכול לפטרו בשבועתו שנאנס כי יאמר לא מהימן לי לוי הילכך ה"ל שמעון מחוייב שבועה נא (קכט) וא"י לישבע ומשלם נב וכן הדין אם נפחת המשכון ויש מחלוקת ביניהם כמה שיעו' פחיתתו ומודה שמעון שנפחת ואינו יודע אם היה באונס אם לאו ה"ל מחוייב שבועה וא"י לישבע

לך ד' דינרים בעד המשכון כתביעתך ועושין כך מפני חשש ערמה שיערים בשבועתו אחר עכ"ל ואין כלפע"ד דהא פשיטא דכשישבע צריך לברר שבועתו באופן שלא יהיה חשש ערמה אלא כלפע"ד דה"פ דראובן אומר עלי מוטל נ"כ לישבע שהמשכון הוא בידי אין אני רוצה לישבע רק אני מהפך השבועה שתשבע אתה שמכרת לי ואתן לך ג' דינרים וכן שמעון אומר השבע אתה לצרך שהמשכון הוא בידך כשלש ולא אני ואתן לך דינר וכן ראיתי בב"ח שפי' כדברי ע"ש : קכה ברי לי - אבל אי לא היה טוען ברי היה המלוה נשבע שנאנס והיה גובה חובו כדלעיל סעיף י"ד ועמ"ש שם : קכו נשבע הלוה היסת ונפטר כתבו שאין לך בידי כלום או פרעתיך עכ"ל הטור - ומשמע דהיכא דלית ליה מגו כגון שהוא מלוה בשטר או שהלוה לו בעדים ומתנה עמו שלא יפרענו אלא בעדים וכה"ג נשבע המלוה וגובה חובו ודלא כמ"ש לעיל סעיף כ' ס"ק י"ג בשם הב"ח דאם אין לו מגו צריך הלוה לישבע שבועה חמורה וז"א דכיון דלית ליה מגו למה יפטר מתשלומין ועוד דאם איתא דפטור מתשלומין למה ישבע שבועה חמורה הא קי"ל דלעולם אין נשבעין ש"ח אלא אותן הנשבעין בתור' ולא משלמין כגון מודה מקצת וע"א או שבועת השומרים וכה"ג או אותן הנשבעין ונוטלין משא"כ הכא שאינו נוטל ואינו מאותן הנשבעין שבתורה מה שייך שבועה חמורה לכאן אלא ודאי כדפי' דהא לאשמועינן דאם אין לו מגו נשבע המלוה ונוטל וכן משמע בב"ח בדבריו וכן משמע להדיא בבעה"ת שער מ"ח סוף ח"ב שממנו מקור דין זה שכתב שם וז"ל וכתב ה"ר יודא מלוה שטוען שנאבד המשכון ממנו באונס והלוה טוען לא כי אלא מכרתו ולקחת דמיו איכא מ"ד נשבע מלוה וגובה ואיכא מ"ד לוה נשבע היסת ונפטר דמהימן במגו דאי בעי אמר אין לך בידי כלום או פרעתיך כי אמר שלא נאבד מהימן ופטור ומיהו בשבועת היסת ע"כ משמע דדוקא משום מגו הא היכא דלית ליה מגו מודה להאיכא מ"ד דנשבע מלוה וגובה חובו : קכז ונאנס מיד לוי כו' פ"ה בגנב או נאבד לפי"מ דלעיל סעיף כ' בהג"ה וכן בכל הסעיף דדוקא להמחבר ושיטתו דלעיל סעיף כ' צריך לדבר בכל הסעיף בנאנס - וכ"כ ב"י וז"ל ומ"ש ונאבד מיד לוי לדעת הגאונים שסוברים דמלוה על המשכון שומר שכר הוי מאי נאבד היינו באונס גמור כגון שטבעה ספינתו בים דאל"כ אפי' נאבד ביד שמעון חייב לשלם עכ"ל ובספר גדולי תרומה דף רע"ו ע"א הקשה על הב"י וז"ל ולא הבינותי דאי נאבד באונס גמור נמצא המלוה פטור מכל וכל וגובה כל חובו לכ"ע וכדכתב הטור ז"ל בראש הסימן וא"כ אדרבה יש לו למלוה להתעצם לתבוע כל חובו גם מ"ש הרב ז"ל דאל"כ אפילו נאבד מיד שמעון חייב לשלם הוא תימה דאף באבדה שלא באונס אין המלוה שהוא שומ' שכר חייב אלא בתשלומין מה ששוה המשכון ולא יותר וכיון שהוא טוען שהוא שוה פחות ממה שהלוה תרבע למה לא ישבע כדי להפטר מלוותו היתרון עכ"ל ואמת אמר שלא הבין דברי ב"י דמ"ש דיש לו למלוה להתעצם לתבוע כל חובו לק"מ וכמ"ש לקמן ס"ק קכ"ז ומ"ש הוא תימה כו' אלא בתשלומין מה ששוה המשכון ולא יותר כו' לא דק דא"כ שבועה זו שנאנס למה וגם למה הוי מחוייב שבועה ואל"מ אלא ודאי מיירי שרוצה להפטר גם מהדינר הזה שמודה באמרו שנאנס מיד לוי - אמת שבספר גדולי תרומה שם תמה על בעה"ת בופים בזה דלמה הוי משואיל"מ לפי שהכין שרוצה לשלם הדינר הנ' שמודה והניח בתימה ע"ש אבל באמת לא דק בזה כלל כי הדבר ברור שאע"פ שמודה שהיו ג' דינרי' מ"מ אינו רוצה לשלם הדינר הנ' מטעם שנאנס ביד לוי והלכך כיון שאינו יכול לישבע משלם הדינר הנ' ונשבע שלא היה שוה רק ג' דינרים וכמ"ש לקמן ס"ק קכ"ב ונתבאר דברי הב"י ברורי' ודו"ק : קכח ונמצא שמעון מודה מקצת וצריך לישבע כו' גם צריך לישבע שאינו ברשותו ושנאנס כו' עיין בס"ק שאח"ז כתבתי פירושו והב"ח פי' דר"ל דצריך לישבע שבועת השומרים שאינו ברשותו ושלא פשע בו דאי פשע הרי הוא חייב לשלם ג"כ הדינר הה' כיון דלדידיה היה חביב ושום בעיניו ד' דינרים וכ"כ הטור בסוף סעיף זה שמעון חייב לשלם לראובן דינר אחר שישבע כו' וישאר לו חוב דינר על לוי הפושע אלמא דאע"ג דשמעון נשבע שלא היה שוה אלא ג' דינרי' אפ"ה חייב הפושע לשלם הדינר הה' והיינו מטעמא דפרישי' עכ"ל ולפע"ד דלא רק דמ"ש הטור לקמן וישאר לו חוב דינר על לוי הפושע ר"ל מאחר שאין ללוי לשלם מחוייב שמעון לשלם וישאר לשמעון חוב אותו דינר הנ' שמשלם על לוי הפושע כי לא לוה מלוי או נתן לו רק כנגד ב' דינרים שהיה לו עליו כמ"ש בתחלת דבריו אבל פשיטא שאין הפושע צריך לשלם יותר ממה שהוא שוה לכל אע"פ שהוא חביב בעיני בעל החפץ וזה ברור : קכט ואינו יכול לישבע ומשלם כו' פירש בסמ"ע ס"ק נ"א [illegible]

לשמעון עליך מוטל לישבע שמכור' בידי הוא ולפטר השבע אתה היפוך השבועה שמוטל עלי והיינו שאינו מחושבכת בידי ואתן לך ג' דינרי' כתביעתך או ששמעון אמר לראובן השבע שבועתך שמשכנו' בידך הו' והשבע נ"כ היפך שבועתי שאינה מכורה לך מידי הו' ואתן לך ד' דינרי' כעד המשכון כתביעתך ועושין כן מפני חשש ערמה שיערי' בשבוע' א' ואם הם חלוקין על היפך היינו שאין שום א' ירצה לישבע ב' שבועות הנ"ל מפיק וקאמר דאם לא נתרצו שניהן כשבעין דכיון דאין שום א' רוצה לישבע ב' שבועות וליטול ישבע כל א' שבועתו הנ"ל לפטור כנ"ל פירושו ופירושי' אחרי' היו נ"כ לפני ולא עלו לפני יפה ודו"ק : נ ברי לי שאתה מכרתו כו' דוק' בטוען הלו' ברי כפש' המשבוע' משא"כ בשטוען שמא וכמ"ש לעי' בסי"ד ועמ"ש עוד מזה בסמוך ס"ק ופטור מלשלם כזה וכת' ז"ל ונפטר במגו שאין לך בידי כלו' ועמ"ש בסמ"ע לעיל בס"כ בס"ק י"ג למה הוצרך הטור לטע' מגו ולמה השמיטו המחבר : נא ואינו יכול לישבע ומשלם פי' משלם כל תביעתו דהיינו שני דינרין ואע"פ שבשבועת מודה מקצת יכול לישבע דהא היה מתחלה בידו וראה מה שהיה שוה ובשביל שאינו יכול לישבע שאינו ברשותו ושלא פשע אין סברא שיהא משלם יותר משוי' מ"מ כיון דשלשה שבועו' הללו כאין כא' ע"י טענתו בענין זה ואינו יכול לישבע כולם דיינינן ליה כאלו אינו יכול לישבע גם לשבוע' מודה מקצת דהיינו שלא היה שוה יותר מג' דינרין וצריך לשלם לו ב' דינרין ונראה דאפי' למ"ד דהיכא דיש גלגול שבועה על עיקר השבועה וכא' אינו יכול לישבע דלא אמרינן דצריך לשלם שכיון וכמ"ש הטו' והמחב' בסי' ע"ה סט"ו וע"ש מ"מ מודה הכא כיון דג' שבועו' הללו כאין עליו כענין א' דיינינן ליה כחדא כן נראה לפר' לפי משמעות הלשון הטור והמחבר אבל בפרישה כתבתי דיותר נראה דמיירי דגם דינר השלישי אין רוצה שמעון ליתן לראובן כסוברו ודאי לוי לא פשע ואז הוי פטו' מהשלישי ומ"ה ה"ל שפיר מחוייב שבועה שנאנס לפטור מהשלישי ואינו יכול לישבע ומשל' כולו ואע"פ שאחר שמודה שהוא דין רוצה ליתן הדינר ולישבע על המותר ולפטור מ"מ כיון דמתחלה לא רצה ליתן ולישבע דיינינן לי' כדין מחוייב שבוע' ואיל"מ ומ"ש הטור והמחב' ואינו חייב אלא דינר אינו ר"ל דאותו דינר רוצה ליתן אלא ה"ק דאף לדבריך שפשע לרעב"פ אינו חייב אלא דינר ומ"ש שיש הטור וכת' ז"ל עוד צריך לישבע כו' ליפטר מהדינר דמשמע דאין רצונו ליתן הדינר הנ' ועפ"ר מ"ש עוד ראיות לזה : נב וכן הדין אם נפחת כו' פי' אע"ג דאין עליו שבועה דאינו ברשותו שהרי המשכון לפניו אלא שנפחת ושבועה דמודה מקצת יכול לישבע כמ"ש מ"מ כיון דאינו רוצה ליתן הדינר שמודה שנפחת באמרו שמא נאנס ואינו יכול לישבע ע' שנאנס ה"ל כדין מחוייב שבועה כו' וכמ"ש לפני זה : נג ואם

לישבע ומשלם ואם רצה להחזיר על כל אדם שיורק שמשכונו אינו שוה כמו שטוען הרשות בידו נב (קלג) ואם יש ערים (קלג) ואנאם ממנו נפטר שמעון ואפי' ששמרו לויכראוי נג (קלג) אם דרך ראובן להפקיד מקרונותיו ביד לוי אין ערים נד (קלג) אם דרך ראובן להפקיד מקרונותיו ביד לוי ישבע לוי שאינו ברשותו ושנאנס ממנו (קלג) ונפטר שמעון: הגה ס (סור סכ"ה נסס תפו' הרמ"ס) נה (קלד) ואם פשע לוי שמעון לנפלס (קלה) חייב שמעון לנפלס לראובן שהוא בעל דבר של ראובן אע"ג (שראובן) רנ"ל להפקיד אצל לוי ועיין לקמן סימן רנ"ח:

לא ס (שם נסס תפו' הרמ"ס) ראובן שאל משמעון משכון שמשכן בירו והשיב שמעון נו בנך הקטן בא ושאל אותו בשמך ונתתיו לו וראובן אומר שלא בא לידו נז (קלו) שמעון פושע הוא שמסרו ליד בן ראובן אפילו אם היה גרול שהמשכן או משאיל הפץ לחבירו צריך להחזיר לידו:

לב ראובן

לג ואם יש ערים כו' ונאנס כו' ואם שמעון מאמינו שנאנס: לד ואנאם מאמינו נפטר שמעון ואין ראובן יכול לומר אלו היה נגנב לא היה נאנס דבכל אופנים שהוא דבר שאינו שגיא לבוא ובא אומרין שמה שהלה ע"י התם ודוקא לענין נגנב ואנאם שהוא מילתא דשכיחא וכעשה מתחלה ע"י קצת שיבוי כשיעשה אומרין אלו לא שיבה לא הוה כעשה עכ"ל מ"ע ואפי' מכין דכריו דוקא כשומר חנם ג"כ אם הניח ערים שנגנב משומר חנם ג"כ נמי פשוט כדאמרי' לקמן סימן רכ"ג סכ"ו ופכ"ו מחמת דהמ"ס פי"ב מה' שכירות אם הניח משומר שכיר ראיים מיפטר נם משומר ראשון כדין שמיפקו ס"ז עמו והוא עמוס ואם נתקל כאן נתקל חייב משום דס"ל לעיל סעיף כ' התלוה על החשכון שומר שכר וכן משור כתב כן לפילו למ"ר לעיל דהוי שומ"שכר ואולי כוונתו לרלקמן סימן רכ"ג סעיף ס"ו אבל אינו דומה לכאן וק"ל: קלב ואפשר שמעון שומר חנם הוא ראובן חייב לנלס מה שלוה ע"ם שטוענת לוי לו ערים כיון שמעון שומר חנם הוא: ודין ראובן לנלס ערים דנרלה דלריך לנלס כיון שיש כאן ערי שכנים ואין ראובן כלע"ר ערים דנרלה ות"ם הכי"ת דהוי כאומר הלויתיך ואינו יודע שם פרעתיו לע"ר לית כלל כיון דיש ערים. ונם ע"ם שטוענת לוי ב"ש דיש לראובן לנלס והא דקאמר נפטר שמעון היינו משום דלא מיירי כשמת מחיינו דראובן וכמ"ש נסמ"ע לעיל סעיף כ"ו ס"ק ע"ם כה"נ ע"ש: קלד ואם פשע כו' חייב שמעון לנלס כו' כתב הסמ"ע ובנרלה דפקילו לדעת הרמב"ם ומחתר לקמן סימן רכ"ג סכ"ד דס"ל דאם פשעו אפשר חייבי' ולא הביעל שכתבו לית מאן דמפיק מזה דמסרו כוה דמסרו ללוי דהוה לוים אחר לגמרי וס"ם שתתו הסור ומחתר כאן עכ"ל ולא כן נראה ודרנה לכאורה ליתא ומשמע דלפילו לר"ת והרא"ם אם הכא פטור וכ"כ מהרש"ל ע"ש ר"ס מ"ו ל"ש ובויכוח שיירי ומחתר שמפקיד שם מותו משני אדין ומן לו אם לנלס פטור אפשר ולף על נב דנבי אפשר ובכיון כשאין לנו לנלס נריך הרמב"ם לנלס היינו משום אלא לך כל כ"ל ויתחוור פקרון לנבי ביתו ואם יאכלו אותו כחו שפי' אם ר"ת והרא"ם ע"כ"ל לך אפשר דנרי הרמב"ם מוכיחים כ"כ נוה דמדברי המרדכי והמנוחם פ' המפקיד מבואר להדיא דלר"ת הוא אדין הכא חייב וכן מוכח מדברי הרמב"ם ופשוט אלא דלהרמב"ם והמחתר ס"ם הכא פטור וכן כתב הב"י והר"ם והב"ח ולהרמב"ם הכא פטור ס"ם וכן מוכח להדיא מדברי המרדכי והנוחם פ' המפקיד ס"ם (וגם נפסר מהרית יוסף כתב וז"ל אבל המרדכי נב"ח תניא דנרי הרמב"ם דפליג דאפילו מחתר חייב לנלס אבל כתב דר"ת ור' שמעון סנרי דחייב ותחלה אמרין הכי' מבואר ע"ל לך מ"ם ותמהתי אמרין הכי' מבואר מיהא לתחילתו שהרי הכי' כתב וז"ל ומ"ם ואם פשע לוי שמעון חייב לנלס הרמב"ם חלוק ע"ז ומבואר סימן רכ"ג הכ"ם ד"ע ע"ל ובפי' רכ"ג הכי"ב דברי הרמב"ם ודברי המרדכי כתב ז"ל ונפשוט דברי הרמב"ם ונם נפשוט מ"ש מ"ג כתב וים לברר אם פשע לוי כו' ומבואר לדברי יעקב שכתב בשעור ע"ר שמעון שהוא דעת רבינו ס"ה הכא - ומ"ם המ"ת ומ"ם שתתו הסור ומחתר כאן לפו מילתא היא דהסור אין רלייה דאיכא למיזל לטעמיה דאפיק לקמן סימן רכ"ג הכ"ם דאפי' שמחתו ובכיון הוא חייב לנלס ומחתר נם כן אין רלייה דהא לא כתב אלא דיכא כלל ומפשר ס"ם הוא בסמ"ע ונתקוט ומחתר ע"ל ומור"ם אבל לפשר"כ נם מסור"ם אין רלייה דסמך אדין סימן רכ"ג הכ"ם עיקר דוקא דאלו ומם כתב כ' דעות כאן תדע שהרי בד"ם כתב להדיא על דברי הסור אלו וז"ל ע"ל אי רכ"ג הי מוקין כאן ס"ל אבל ואלו כת"ם: קלה חייב שמעון לנלס לראובן - דיכר אחר שישבע אלא היה החשכון אות יותר משלשה דיכרים ויפטר לו חוב דיכר על לוי הפושע עכ"ל סור וע"ל ס"ק קכ"ח: קלו שמעון פושע הוא כו' ע"ל סי' רכ"ג סכ"ה שכתב"מור"ם שם נסכ"ה הכתו לאחרי כל המפקיד ע"ר לאחר ונטו הוא והפקיד כן אם הנפקד אחזיר הפקדון לאחת המפקידים דפסור ע"ל ובסימן ס"ם נ"ב כתב מור"ם נסכ"ה ז"ל ומ"ם אם הנפקד אחזיר ליד אחת מהם דיכא דלא כתב הכי אלא סתם ומשמע דאפילו אם אחזיר ליד אחת מהם חייב לנלס ומחתר נם כן אין רלייה דהא ל

לב ° (כל הפעיף כפור כפם תפוכת הרפ"ם) ראובן היה לו מעות ביד שמעון ובקש ממנו לוי שילוה אותם לו ונתרצה להלוותם ונתן לו בהם משכון ושלח ראובן כתב לשמעון שיתן המעות ללוי ונתנם לו ונאברו המשכנות ביד ראובן רין מלוה על המשכון יש לו נם (קלו) ונתחייב ראובן בשמירת המשכנות ומיהו לא נתחייב בשמירתם עד שהגיעו המעות ליד לוי ק (קלח) ואם נאברו המשכנות קודם לכן פטור ראובן לפיכך אם ישבע ראובן שנגנבו קודם שבאו המעות ליד לוי יחזיר לו לוי מעותיו ואם הוא מסופק (קלם) אין מוציאין המעות מיד לוי :

לג ° (פור כפם תפו' הרפ"ם) ראובן תובע ללוי ספרי שמשכן לשמעון ואמר ששמעון הטההו אצל לוי לתת אותם לו קפ כשיתן לו המעות וכשהוציא לוי הספרים לתתן לראובן אומר שנפחתו ונפסרו בירו ותבעו לשלם לו הפחת ולוי אומר ממי שקבלתי הספרים (קיו) הוא הרשני ללמוד בהם כל זמן שיהיו ברשותי כיון שלוי היה יודע שהספרים של ראובן אף אם הרשוהו שמעון ללמוד בהם לא היה לו לשמוע לו ולפיכך חייב לשלם לראובן כ' מה שנפחתו הספרים כתשמיש ששתמש בהם :

לד ° (פור תנפפ"ת) יורש שהוציא שטר שיש למורשיו כך וכך ממון אצל פלו' קנ (קמפ) ויש לאותו פלוני משכון ביד המוריש קנ (קמפ) ושטען היורש שהמשכון נאנם מיד מוריש נתובע המעות קי נשבע הנתבע היסת שלא החזיר לו המשכון ושהיתה שוה כנגד חובו ויפטר :

לה ראובן לווה ממקום סדר סס וכניס במשכנות ביד לוי ואמר שהמשכנו' יהיו בידו עד ש' ר' ראובן לפדותו וליתן לו פסך שהלוהו וק"ל : קנ וסיס לאותו פלוני כו' פי' נס זה כתוב בתוך השטר שמונ"ת היורש : קנ ושותן היורש שהמשכן נהנה כו' ל"ו ר"ל שטושן כן כודאי ד"ל לאה מסיק וכתב כשהכע יסבע היסת שלא פקיר לו במשכון כיון שהיורש בעלמו יודע שטען כרי שנהנה מיד אביו אלא ר"ל יכול להיות שנהנה ואת מייב ודאי לאבי כך וכהמתון ביון שסס נ"ס נשטר נאמר יהו ום"ד דנס הוא ככלל שוטענין ליורש כל מאי דאפשר לאהוהון לטעון ופא דלא שען סיורש יכול להיות שאבי המיר לך במשכון מסו' דהוא טעה נרוש דאין מדרך המלוה לבקש' בלו' שהמשכון כלא ד"ס ואם נאמר שסשיירו לו נאמר נ"כ שפרש לו כל"ל וכן כדין שאמר זה שכתב העור והמשכר שוטענין היותים שאביהן ניוה שמייב מאה פיורוסו עליו · מאה פיורוסו הכי דאין שוטענין כודאי שכן ל"יוסו וכן מוכח שם בתשובה בסדיה וכתכוהו הכ"ו וב"ת : כשכ"ם ונם אינכי כתבתיו בקצרה כשמ"ש בדין שאמר זה ש"ם : קד נשבע שנתבע היסת כו' ל"ל העור ולא אמרינן שיסבע היורש שבועת היורשין (פי' כדין שטר דעלמא שכיד היורש) דכל שטר שמוציא היורש הוא ודאי והפרעון שפך אבל בכה כיון שהניע ליד המורים משכון כנגד הלוואתו ושפך נאבד נאונם אז נשפיעם לפיכך השטר כעל ויסבע זה היסת כו' ופ"ר °ובש"ם כתב ל"ל ומה שטושן היורש שנאנם מיד מוריסו לאו כל כמיני כו' עד ואין אדם מוריש שבוע' לבניו דמיני מצי לאסתבע מוכח מדבריו דפי' דיורש טושן ודאי ול"ג נם מ"ם דאין אדם מוריש שבועה לבניו לית' דשבועה כי האי אמרו בסדיה דמוריש ודוקא כשאת לוה בקיני מלוה וכאו לבנות יורשי המלוה מיורשי פלוה הוא דל"ג מוריש וכמ"ש הטור והמשכר והש"ם עלמו לקמן סימן ק"פ ס"ם ופ"ר : קפ וטוענין

(עיין בתשו' מהרשד"ם סי' קל"ב) נברק הנית סימן רכ"ה שכתב נשם הריטב"ה הפ המבריהן ע"ר אפאתו ובכיון סוף מפקיר, סיינו דוקא כש"ת ש"ם מיסו כ"י פ' מפקיר כתב לפרש דסוף סדין נש"ם וכן משמע לפרש · כדברי הלחיקי רשב"ה שבניא כ"י לקמן סי' רכ"ה ושמ"ש עוד שם תדיעים פלוני קלו וכתמיהי' דלאון בשטירת המשכנות אפי' בשם שיש יותר מהונו למשכ' ומייעתו דלעיל מעיף כ' ולפי"ה נשב"ש שם ככנר חונו חיש, שפטיר : קלא ואפ נאברו כו' קורס לכן שטור לנמרי ונשבע ונוכש חונו דאינו אלא ש"ם כיון אלא הלוה לו עדיין לא קבציר תנוה ונם אינו חתוייב לשטח ולנערה כיון שנעל השטן בעבמו יכול לנערה ונם לא שייך לומר דשוה ליה כאלו פיר' שפ יפטיר משכון יפטיר חונו כיון שנשטה שכאדרו לא הלוה לו עדיין : קלא

מין מוציאים המעות מיד לוי אשפת · ול"ל פיימן ע"ש ס"ק כ"ו : קח הוא הרמבי לשמר כו' נרשה לפי ענינות רשתי המיירי שטושן בשם הוא הרמבי לשמר דפיינו שטושן שאמר לי אבי הרשה שתך לשמר נשן אבל שם טושן הוא שאמר לי שרשונן נשן רשות לאי שילוח עליון לשמר נשן שטור ואף אלא שהנה שתו ככניית שם ושתו שכאתני לעיל שעיף ג' ס"ק ו' · ויותר נלפע"ר שם רשונן הרשה לשמעון ושמעון הרשה לנלוי שטור ודלא כת"ם בעיר שושן ול"ל ואפילו שם הרשה רשונן לשמעון לשמר לנשן אין כח ביד שמעון ליתן רשו' לשמר לשמר נשן אלא ש"ל שולח נשן יד אלא הרשות ושייב לשלם עכ"ל ואין דבריו כלפע"ר דכיון דשם לשמעון רשות להשתמש נשן שם כן שם שנשן רשות אלו לא שטש ושת"ם ברי"ף ופרמ"ם פרק השטיר לפרש רשומר שתם, לשומר אלא שטיש רשה דאתרינן אין השומל רשאי להשתיל ולא השומר רשאי להשכיר סיינו דוקא להשתלה אבל בריעבד לא תיקרי פשיעה ואי תייתי בתר' דאיזה דשתה בריכם שטור אלא קי"ל כר' שמיר דאמר שמעניר ע"ר בעל הבית נקרת נוזלן ש"ב כיון דלא עשה ואינו יכול לנבות כלום שהרשות ניתן ליעשה נעשה השכיר ועור דבריו"ף ורמ"ם שם משמע להריף דשוה הרין אם שהה שהות שלא נלבב"נ שבי השכיר שטור אפילו הפני ש"ם ופ"ב כ"ם הבא · וכן משמע להריף בשטושת הרמ"ם ובשור שכתבו ול"ל אף אם השכיר שתון ללמוד בספרי לא ס"ל למשוע לו כי אם כח יש לו לשמעון להרשות ללוי להשתמש נהן בלא רשות להשתמש נהן ובלא אף לשמעון לא היה רשות להשתמש נהן בלא רשו' רשונן והוא לא שען שהרשה רשונן לשמעון ללמוד נהן אלא יד נהן אלא הרשות ושייב לשלם כו' עכ"ל משמע דעיקר חיובו הוא כיון שלא היה רשות לשמעון להשתמש נהן הא אם היה רשות לשמעון להשתמש נהן בפשר ובש"ם (עיין בתשו' מהרשד"ם סימן ע"ם וסימן ק"ם) : קמפ ויש לאותו פלוני כו' לשון השטר ומי"ם בשי"ן כמשמש והמשכר כתב ויש ובלפע"ר דמיירי משום דלשון ויש משמע דמיירי שכתוב בשטר ובאמת אפילו אין כתוב כן בשטר רק מפיירים משום סדין כן הוא ניהא למיתר המשכר בשבועה משום נאמן מתו נאמן דהא אין אדם מעיד אלא על עסקי עצמו ולפ"ז בשטר דלאו דוקא הוא שכתוב כן בשטר לכך תיקן המשכר הלשון וכתב ויש כלומר שיש בידו שטר שכתוב בו כך ואפילו לא כתוב כן בשטר רק שאומר בפיו שיש בידו שטר שכתוב בו כך ואפילו הכי נאמן משום דאין אדם מעיד אלא על עסקי עצמו ועל"ז כתב הש"ך בשם הרשב"א ז"ל דאפילו אם השטר בידו אינו נאמן לומ

קה וטוענין היתומים שהכיחן ליום כו' כ"כ הכא"ת והפתיקו פעור וסס הכא"ת בת' עוד ע"ז ז"ל הלוה היה טוען שיכנעו הקרובי' שהוה המת שהיו בידו מאה ופסק ר"י שהיו עליהן שבועה ולא תרס שהאפטרופוס על היתומי' קובי' עליו לטעון בכל דבר וכל טענה שיוכל לטעון והרמ"ה כתבו' שהאפטרופוס מוכי' דמוקי' האפטרופוס מוקי כי הכי דיליד להסוברי' בזכות היתומי' עכ"ל מוכי' מוה דטעה"ו שהכיחן ליום שחייב עליו לאו טענה ודלית ביתה וכמ"ש בדין שלפני זה וכן מוכח מיניה דהה קאמר דהכיח מלוה בכיס קטני' וכיס קטני' לאו בר לווה ושבע' והלית ביתה וק"ל: קו אבל אם הוא מדברים העשויין להשאיל ולהשכיר קז (קמח) אבל אם הוא מדברים העשויין להשאיל ולהשכיר אינו משלם אלא החמשים ואפילו אם המשכון שוה יותר שהוא נאמן כמגו שהוא שאול בירו:

לז (קמח) משכונו של ישראל ביד הגר קז ומת הגר (קז) ואין לו יורש ובא אחר והחזיק בו מוציאין אותו מידו ומחזירים אותו לבעליו שכיון שמת הגר פקע שעבודו:

לז וכן

(כל הסעיף סוד מכשפ"ת) ראובן הניח משכון ביד שמעון ומת שמעון והניח בנו קטני ובא ראובן לשאול משכונו מיד יורשי שמעון ואומר שהוא ממושכן ביד אביהם בחמש"ם קה (קמג) וטוענים היתומים שאביהם צוה שהוא ממושכן במאה החמשים שראובן מודה יתן מיד ליתומים והחמשים האחרים יתן ביד השליש (קמד) עד שיגדלו היתומים (קמה) ישבעו שבועת היורשים (קמו) שלא פקדנו אבא וכו' (קמז) ונוטלים החמשים מיד השליש כמה דברים אמורים כשהיה המשכון שוה מאה ואם לאו אין עליו לתת אלא כדי דמיו ועל השאר ישבע היסת כמה דברי אמורי שאין המשכון מדברים העשויין להשאיל ולהשכיר קז (קמח) אבל אם הוא מדברים העשויין להשאיל ולהשכיר אינו משלם אלא החמשים ואפילו אם המשכון שוה יותר שהוא נאמן כמגו שהוא שאול בירו:

לז (קמט) משכונו של ישראל ביד הגר קז ומת הגר (קז) ואין לו יורש ובא אחר והחזיק בו מוציאין אותו מידו ומחזירים אותו לבעליו שכיון שמת הגר פקע שעבודו:

לז וכן

שער מ"ם יותר קרובים להתפרס כן. ולא כנגד גדולי תרומה סתכית' נב"ע לכל הנרי התחנה ראוי לפרס כן. ומ"ו לענין דינא כלפע"ד כתי"ם ורו"ק:

קמג ושוטנים היתומים שהניחן ביום כו' בשה"ע ס"ק ק"ה הניח דברי הנעשה"ת הלקוח מ"ק מ"ם ואכתב הוכח מזה דטעמא זו שטוענים שהניחן ביום שמיד עליו לאו טענה ודלית ביה"ל וכן מוכח מיניה דקאי על מלוה בכיס קטנים וכיס קטנים לאו בר לווה וטענה ודלית ביה כיכוי עכ"ל ולא ידעינ' מאיכא מוכח כן דיכול הקרובים לה טענו ודלו מ"ה היתומים לף על גב דקטנים הם מ"מ פוטרים ודלו ולכשיגדלו ועומדים בטענתן ודלו כשנעים ונוטים תרע דהם מיכחב בסיפא ומה לאו מהן עליו לתת אלא כדי דמיו ועל השאר ישבע היסת ע"כ כשמועה ומה מייתי דאי"כ פשיטא דאי"כ אפילו אם הוא מדברים העשויין להשאיל ולהשכיר ומה מייתי דאי"כ אפילו אם הוא מדברים העשויין להשאיל ולהשכיר גם הוא דבר פשוט ומה לאו מהן עליו לתת אלא כדי דמיו ועל השאר ישבע היסת ע"כ כשמועה

קנא סמר מסכונא כו' לפילו מסכנת' לוחן כמחר' דלא מסלקי ואת הגר
מיך מוחן לא עשה זה החזיק כלום - כ"כ הב"ח - אבל בשלטי גבורים
ע' תוקת הבתים ריש דף ק"ן רמיתי שכתב דדוקא כמחר' דמסלקי אבל בלחר'
דלא מסלקי הוי מכור הקרקע כיד הגר על הסוף ומכל מקום לא מהני לשלוקי
צדדים כך מטלם יומי מסכנות' וכי מיים לא פקע שעבודיים הלכך כל הקורם
זוכה כדי"ל ודברי הב"ח נראין
יותר : קנב מייב להשיבו ליזרעל
כו' ואם החזירו לכותי מייב להשיב
ליזרעל כן משמע מרמ"ם משה"כ
למכר"ם כ"כ הב"מ ולפע"ד י"ל דגם
מכר"ם מודר כן ע"ם ורו"ק : קנב
ויש מי שאומר כו' כ"כ הב"י והפ"מ
והמח"ע והב"ח בשם ר' ירוחם כתיב ר'
מלך ב' ולפע"ד כולם אנו ושנו בדברי
ר"י דר"י מייירי התם בחסכון דז"ל ר'
ירוחם שם (נתיבות ויניציה) משכונו
של יזרעל ביד כותי אסלוק עליו
הכותי בחמתת ונמכרו מן הכותי
ומכנו יזרעל למחירו לראובן ואינו
יכול להחזירם לכותי כי כיון שנפל מן
הכותי פקע שעבודו מאחר שחלפם
יזרעל ואם יכול לומר למוכיח אני
רוצה להחזירם משום קדושת הפס
יאמר לו הלוה אם תרצה לקרם הפס
מעשה בשלך עכ"ל ופשוט הוא דקאי
אחשכון ונמכרו וכן להחזירם ס"מ
הוא ול"ל ונמכר וכן להמציאו אי קאי
אחשכנות רגיל וק"ל ודע כי רבי ירוחם
ברשום יתן קונטרסיהם משכונא של
יזרעל ביד כותי אסלוק עליו הכותי
ונמכרו החמתת מן הכותי ואינו יכול
יזרעל למחירו לראובן ואינו יכול
להחזירם לכותי כי כיון שנפל מן
הכותי פקע שעבודו מאחר שחלפם
יזרעל ואם יכול לומר למוכיח אני
רוצה להחזירם משום קדושת הפס
יאמר לו הלוה אם תרצה לקרם הפס
מעשה בשלך עכ"ל ובדבר פשוט נ"כ
דמיכח החמתת נ"ל החשכנות וכמ"ש
(ועוד ראיתי נדרוש לדברי שכנתיב
ס"כ כתב ר"י ז"ל משכונו של יזרעל
ביד כותי ונמכר מן הכותי ומבקי יזרעל אם מחזירו לחכירו כחכתי בנתיב ד'
אח"כ עכ"ל ובנתיב ד' מ"ב לא כתב אלא דברים הכ"ל שהבאתי אלא ודאי
אמ"ם וק"ל) : קנב דבחמתת הם של המוכיח כו' לפילו החשכון כתב כ"י
ז"ל אח"כ בשם מהר"ם אלא מדבריהם יותר מבואר שאו אחלם החשכון
ביד כותי זכה בו החובלה ודבכסי לדינום מיכון ערבין וכותי בחר ערב' אוייל
ס"ם החשכון שכירו ובמ"ש פ"ק"י תחה על החשכר שהשחיטו ובחמת לק"מ
על החשכר זוה לפלילו בחמתת כתב החשכר דים מי שמוחר מיחזיר ליזרעל
ושמיטם דהאי יש מי שמוחר אליב מהר"ם החשכון וכמ"ש הב"ח בנופים
בם ק"י דמדברי מהר"ם מוכח דכ"ם החשוף הם של החובלה וכדברי הר"ב
ס"ם : מיהו על הר"ב קשה קלת כיון דפסק דחמתת הם של החובלה וכן הוא
ברשב"ן סימן קי"ב ע"ם - קנב וכתב יכאו לנמרי מרמת הכותן - אבל
אם לא יכאו עדיין מרמת יזרעל החלוה כריך להחזירם לו כדלקמן סימן
קפ"ג ס"ח ופ"ם : קנו משכונו של נר כו' וה"ה בחשכון של כותי כמי
ביאם בכי וב"כ מהרש"ל שם סי' ד' בד"ה אמנם כו' כתב הב"ח דהיינו ע"פ קו"
בחום' ומרא"ם דלא כפי' רש"י וב"כ ס"ח"ע כ"ב מ"ש וכאם כפי' החום' עב"ל ולא
ירדתי לסוף דעתו דהא ודאי לענין דיבא ל"ש רש"י וחום' כחמתת כחום' להרי'
ניבול לסיי שסטו' וחמתת' חפרש' כפירש"י ונם כה"ח שם מוכ' להרי' שחפר'
כפירש"י ולא כפי' החום' ודלא כמ"ש הב"ח בשחו שהרי על ה"ם מרמ"ם נר"ל
אלא היה חשכון בחכר מרחמן אבל אם היה בחניהו קונה לו כו' כחב ה' חח'
שם ול"ל ופי' ה"ם אבל אם היה בחניהו קונה לו בחכר החמתת אבל חכר
שחיטה חמתת בניהן ביבא שוחר בכרם והניהו חוק כחו שעיה"י והלכתא דליחנהו בחניהו קלי חחשכון וכחנו החוספות שם לפירושו דל"ל דחניהו בחכר
החמתת דאי בחכר שניהו חמתת לא קנה ממ"ב בעל בכר חניהו כו' חלוה לפירוש החוספות צריך לומר לחיקן ע"ם : קנו ולא היה
חלוה בחניהו כו' ע"ל סימן רמ"ם : קנח מן דחכרי לי כלום כו' כי אם היה רחובן חוקן שחשכון חייב לו חקות ואחי חוקם בחשכון אבל בחם שביד אחר לחקון מן כאן חבא
ברים החעיינים לחחרים ומן הדבר נוהג בעלמן אחם הוא אלא אחרי דבאמן נחנו חוקן לחי ס"ם כחב דוקא לגבי חחקון בחוקים זה כוה אלא יכחיבו אחרני ואחריכן כחו שקיר ל"י לעיל בסימן ס"ם שכיבה ל"י לעיל בסימן ס"ם שכיבה ל"י לעיל בסימן ס"ם שכיבה

קיד זכה שמעון בכל המשכון ס"ט דכשפיע שמשכיבו ראובן לשמעון סילק בפניו שמעו שמעון לנמרי דאל"כ היה אסור לשמעון ליקח ממנו ריבית דס"ל דישראל שהלוה לישראל וכמ"ש כי"ד סימן קס"ט ס"ע ס"ו ומה"ט נראה דאפי' אם משכן ישראל לנכרי מותר (קס) והלך ראובן ומשכנו לשמעון ונתן לו המעות שהכותי חייב לו ומת הכותי והמשכון שוה כפלים מהחוב קיד (קס) זכה שמעון בכל המשכון:

הגה ס (הגו' רשב"ם בב"ב) משכון של כותי ביד ישראל (קסה) ואמר הכותי (קסו) ליתן המשכון לישראל אחר ואת (קסז) זכה זה במשכון שבידו וא"צ ליתן לאחר כלום דהרי לא משוך (קסח) ואם היה הכותי בייב לישראל אחר קיג עיין לקמן ריס סי"ס"ו: מא משכונו של כותי ביד ראובן והפקידו ראובן ביד שמעון ומת הכותי (קסט) יש להסתפק ס (עם בתרומי) (ובפ"ח מיו') אם זכה שמעון במה שהמשכון יותר מהחוב ו מב ס (בפ"ח משער מ"ס) המחזיק בקרקע חבירו ואוכל פירותיו ושוען כי במשכון נראר בו והיה לו שטר ממאה דינרי שהלוה עליו ועכשיו נאבר ממנו והלה טוען שלא היה כי אם מחמשים דנרים אם לא החזיק בו המלוה שני חזקה קיה הלוה נאמן קיו (קפ) וישבע ש"ר כרין מורה

דרמכן מהיכא דא"ל הכותי לראובן משכון אותו מכל ישראל אחר משמע שפיס כך היה מכל מתוך דרמכן מוכח דמין מילוק כלל וכלא כתבו"ך כו' עכ"ל ור"ל דלמהרי"ך אפי' משמע שפיס כך היה אלא יש מילוק בפיס לכותי יותר מ"ש אלא משמע שפיס כך היה ולעולם אין מילוק ודו"ק וצ"ע לדיי': קפ זכה שמעון בכל המשכון. פירוש משמע דבשעה שהפקידו ראובן לשמעון סילק בפניו שמעו שמעון לנמרי דאל"כ היה אסור לשמעון ליקח ממנו ריבית דס"ל דישראל שהלוה לישראל וכמ"ש כי"ד סימן קס"ט ס"ע ס"ו ומה"ט נראה דאפי' אם משכן ישראל לנכרי מותר על כותי שכידו כריבית כלי ניווי הכותי זכה ישראל בכל המשכון ואף דכידו דישראל רשאי לפדותו כמ"ש מור"ם שם כי"ד קס"ט ס"י"א דמשמר דתתנה הוא לקוי ולפדותו ס"ל כאלו התנה עמו לאזור וליתן לו לפדותו ס"ת כל זמן שהכותי מי דאף הוא עומד במקום הכותי לפדותו אבל מיד שמת הכותי זכה ישראל בכל המשכון דכיון דנשתלם ממנו כל הכוי נשתלם כל המשכון דהיורש לפדותו ויתן להבני קרנו והרבית שעלה עליו עד שעת פדייה והמות של ישראל רשאי משו"ה כשהלוה לישראל כיון שמשכון מהכותי וא"ל הכותי משכון זה של ישראל הבני לכותי לפדותו אחר מיתת הכותי המשכון קיים היורש לפדותו ויתן להבני קרנו והרבית שעלה עליו עד שעת פדייה והמות של ישראל רשאי משו"ה כשהלוה לישראל כיון שמשכון מהכותי וא"ל הכותי משכון זה של ישראל הבני לכותי לפדותו אחר מיתת הכותי

מודה מקצת ונוטל קרקעו אבל אם החזיק בה שלשה שנים קכג (קפה) נאמן המלוה בשבועת היסת קכד (קפו) ושקיל ואם מקצת הקרקע מרובה מן המקצת שהודה לו אינו נאמן אלא בשבועת היסת ואם מקצת הקרקע מרובה מן המקצת שהודה לו נאמן בשבועת היסת ואם הודה לו בחצי הקרקע אינו נאמן אלא בשבועת היסת ואם הודה לו בשלשה חלקים מארבעה חלקים הקרקע נאמן

עג ו כמקום שאין מנהג ° אבל במקום ש"ש מנהג הולכין אחריו בין לפסות על יום בין להוסיף על זמן ולקמן בסי' ל' יתבאר כו' דין מכירת המשכון דעותין במשכון של ישראל כמו שהמנהג לפסות במשכון של כותי שביד ישראל ונראה דה"ה כדין זה : כ ים לו זמן ל' יום אבל מ"מ אין דינו כאלו קבע לו זמן בהדי' לפעמים יום אחד שאינו יכול לתובעו קודם ג בין במלוה בשטר בין במלוה על פה בין במשכון בין בלא משכון ד ואם התנה שיתבע כל זמן שירצה יש לו לתבעו אפילו ביומו ה (ג) אבל שאלה סתם זמנה לאלתר ויכול לתבוע מיד : כנס ° (טור ס"ה כנס תשז' הרמ"ה) ו מיהו (ד) אם בלוה מוסיף עליה יתן בשטר למלו' והוא מכקש ממנו שטר נדיך להסזיר לו מעותיו מיד כי מסתמא לא בלוה לו אלא לזמן שיכתוב לו שטר ומאחר שאינו רוצה יסזיר למעותיו : ב ° (טור כנס הרמ"ה בל הפעיף) המלוה את חבירו ז (ה) ונקבע לו זמן לפורעו אף על פי שלא קבע מידו אינו יכול לתבעו קודם הזמן בין במלו' ע"פ בין במלו' בשטר בין במשכון בין בלא משכון בין שמת מלוה ט בין שמת לוה ° (ג' מתפר עמו) (ו) אם יורשיו אמודים בנכסים כמוהו שעין המלוה (ז) ואמר היום סוף הזמן שקבעתי והלוה אמר על עשרה ימים קבעת ס הלוה נשבע היסת ואם היה שם ע"א שהיום סוף זמנו הרי זה נשבע שבועת התורה : ג ° (טור כנס הרמב"ם) זה אומר חמשה ימים מהזמן וזה אומר עשרה אומרים לסלוה י (ח) המתן עוד ער סוף החמשה ואז ישבע היסת שנשאר עוד חמשה ימים : ד ° (שם) ו במה דברים אמורים בסלוה ע"פ בלא משכון אבל אם היתה מלוה בשטר או על המשכון ועבר המלוה שלא קבע לו זמן (ט) או שהיום סוף זמן שקבע לו ישבע

עג ו כמקום שאין מנהג כו' אבל במקום שיש מנהג הולכין אחריו בין לפסות על יום בין להוסיף על זמן ולקמן בסי' ל' יתבאר כו' דין מכירת המשכון דעותין במשכון של ישראל כמו שהמנהג לפסות במשכון של כותי שביד ישראל ונראה דה"ה כדין זה : כ ים לו זמן אבל מ"מ אין דינו כאלו קבע לו זמן בהדי' לפעמים יום אחד שאינו יכול לתובעו קודם בין במלוה בשטר בין במלוה על פה בין במשכון בין בלא משכון ד ואם התנה שיתבע כל זמן שירצה יש לו לתבעו אפילו ביומו ה (ג) אבל שאלה סתם זמנה לאלתר ויכול לתבוע מיד : כנס ° (טור כנס הרמ"ה) ו מיהו (ד) אם בלוה מוסיף עליה יתן בשטר למלו' והוא מכקש ממנו שטר נדיך להסזיר לו מעותיו מיד כי מסתמא לא בלוה לו אלא לזמן שיכתוב לו שטר ומאחר שאינו רוצה יסזיר למעותיו : ב ° (טור כנס הרמ"ה בל הפעיף) המלוה את חבירו ז (ה) ונקבע לו זמן לפורעו אף על פי שלא קבע מידו אינו יכול לתבעו קודם הזמן בין במלו' ע"פ בין במלוה בשטר בין במשכון בין בלא משכון בין שמת מלוה ט בין שמת לוה ° (ג' מתפר עמו) (ו) אם יורשיו אמודים בנכסים כמוהו שעין המלוה (ז) ואמר היום סוף הזמן שקבעתי והלוה אמר על עשרה ימים קבעת ס הלוה נשבע היסת ואם היה שם ע"א שהיום סוף זמנו הרי זה נשבע שבועת התורה : ג ° (טור כנס הרמב"ם) זה אומר חמשה ימים מהזמן וזה אומר עשרה אומרים לסלוה י (ח) המתן עוד ער סוף החמשה ואז ישבע היסת שנשאר עוד חמשה ימים : ד ° (שם) ו במה דברים אמורים בסלוה ע"פ בלא משכון אבל אם היתה מלוה בשטר או על המשכון ועבר המלוה שלא קבע לו זמן (ט) או שהיום סוף זמן שקבע לו ישבע

חבירו סתם ולא קבע לו זמן ° (כסי' פ"ג סח' מלוה כנס התוספת') ז (ה) במקום שאין להם מנהג ח יש לו זמן ל' יום (ג) ט בין במלוה בשטר בין במלוה על פה בין במשכון בין בלא משכון בין שמת מלוה ° (ג' מתפר עמו) (ו) אם יורשיו אמודים בנכסים כמוהו שעין המלוה (ז) ואמר היום סוף הזמן שקבעתי והלוה אמר על עשרה ימים קבעת ס הלוה נשבע היסת ואם היה שם ע"א שהיום סוף זמנו הרי זה נשבע שבועת התורה : ג ° (טור כנס הרמב"ם) זה אומר חמשה ימים מהזמן וזה אומר עשרה אומרים לסלוה י (ח) המתן עוד ער סוף החמשה ואז ישבע היסת שנשאר עוד חמשה ימים : ד ° (שם) ו במה דברים אמורים בסלוה ע"פ בלא משכון אבל אם היתה מלוה בשטר או על המשכון ועבר המלוה שלא קבע לו זמן (ט) או שהיום סוף זמן שקבע לו ישבע

לפחות על ל' יום כין להוסיף על זמן ולקמן בסי' ל' יתבאר כו' דין מכירת המשכון דעותין במשכון של ישראל כמו שהמנהג לפסות במשכון של כותי שביד ישראל ונראה דה"ה כדין זה : כ ים לו זמן אבל מ"מ אין דינו כאלו קבע לו זמן בהדי' לפעמים יום אחד שאינו יכול לתובעו קודם בין במלוה בשטר בין במלוה על פה בין במשכון בין בלא משכון בין שמת מלוה ט בין שמת לוה ° (ג' מתפר עמו) (ו) אם יורשיו אמודים בנכסים כמוהו שעין המלוה (ז) ואמר היום סוף הזמן שקבעתי והלוה אמר על עשרה ימים קבעת ס הלוה נשבע היסת ואם היה שם ע"א שהיום סוף זמנו הרי זה נשבע שבועת התורה : ג ° (טור כנס הרמב"ם) זה אומר חמשה ימים מהזמן וזה אומר עשרה אומרים לסלוה י (ח) המתן עוד ער סוף החמשה ואז ישבע היסת שנשאר עוד חמשה ימים : ד ° (שם) ו במה דברים אמורים בסלוה ע"פ בלא משכון אבל אם היתה מלוה בשטר או על המשכון ועבר המלוה שלא קבע לו זמן (ט) או שהיום סוף זמן שקבע לו ישבע

לפחות על ל' יום כין להוסיף על זמן ולקמן בסי' ל' יתבאר כו' דין מכירת המשכון דעותין במשכון של ישראל כמו שהמנהג לפסות במשכון של כותי שביד ישראל ונראה דה"ה כדין זה : כ ים לו זמן אבל מ"מ אין דינו כאלו קבע לו זמן בהדי' לפעמים יום אחד שאינו יכול לתובעו קודם בין במלוה בשטר בין במלוה על פה בין במשכון בין בלא משכון בין שמת מלוה ט בין שמת לוה ° (ג' מתפר עמו) (ו) אם יורשיו אמודים בנכסים כמוהו שעין המלוה (ז) ואמר היום סוף הזמן שקבעתי והלוה אמר על עשרה ימים קבעת ס הלוה נשבע היסת ואם היה שם ע"א שהיום סוף זמנו הרי זה נשבע שבועת התורה : ג ° (טור כנס הרמב"ם) זה אומר חמשה ימים מהזמן וזה אומר עשרה אומרים לסלוה י (ח) המתן עוד ער סוף החמשה ואז ישבע היסת שנשאר עוד חמשה ימים : ד ° (שם) ו במה דברים אמורים בסלוה ע"פ בלא משכון אבל אם היתה מלוה בשטר או על המשכון ועבר המלוה שלא קבע לו זמן (ט) או שהיום סוף זמן שקבע לו ישבע

ישבע

יוד ישבע

יב ישבע המלוה היסת כ"כ נס ברמ"כס שבידינו פ"נ מחלוט לכל העור שבעיתו פתח וכתב יבב' המלוה ולא כתב היסת ולפי"ז כסו' ע"כ בתנאר בטור ובדברי המחבר ס"ו דבשבועה נשבע על המשכון שבידו תע"ג שים לו מינו דלקוח תפ"ה לריך ליבב' בנק"א וצ"ל דבשני פתח דלוה כופר ואומר דלא נתחייב לו כ"כ לכל דקמה לי מיג

ז ומכין עליה מכת מרדות דכיון דסיתה כלפי התרפה אין לוקין עליה מלקות דהוו"ת ודקדקו הטור והמחבר לכתוב כאן מכת מרדות ולעכו"ז כתב מכין אותו עד שתלפי נפשו דסם מכין אותו ש"קיי מצות פרעון קוב שמוטלת עליו עדיין לקיימו ודיכו כוף להכות אותו כל כך עד ש"קיים המלוה מש"כ כאן שמכין אותו על עבירה שכבר עבר וכמ' שוע וקי"ל: יח הנשבע לחבירו לפרעו כו' °כתב בת"ס סי' ס"ג סכ"ו סם נכתב ככת' ידו שכשבע לשל' לחבירו ומ"ב אמר שלא כשבע כשבע שלא שבת"ו כך סם כתוב' מוד' פסים שאין למוס לשבוע"ז בלל ואם היכו מוד' לאכין המחון דיכו כשה' שפרלית כיה שבוע' וע"ש ד"מ °וכרא"ש דסם כתוב' בשופ"ל שלא תלי להתעכל ולות' שלא כשבע וה"ס סם עדי כ"כ כשטר: יט עדיין בשבועה במקומה כו' כשור מסי' בשפעתו וכתב ז"ל כי הזמן בשבע לזרו ושימכר לפרעון ועיקר השבועה היא על הפרעון וכני דלא עבר על השבועה כיון שלא תבעו סום מרס מ"מ עדיין חוזר בשבועתו לפרוע לו

בשתבעו מידי דהוה אהמלוה לזמן ועבר זמן דלא כפטר בהשערת הזמן עכ"ל וכלשד מדברי"ו דלא שבשבע לפרוע לו לזמן פלוני סתם אין חוזר השבועה תקייכו לשלם מעלמו עד שתבעו המלוה: כ וישומו אותו ויתנו לו בתורת פרעון לכל בלא סום וכשתנו לו בתורת פרעון לא יגא זה ידי שבועתו דהמשכון ברשות' דמרי הוא ולא כיתן אלא להשתמש ואתירו סו"ל בשומא בשבת כדי לקיים מלותו ואפלי סי"ם תיקרי ושתו"ס ברש"ם מסי' ל"ל אלא נרע משה שתשכין התינוק בשבת ושמשכירי' אותו אפי' לצומות (כמ"ש בטור ת"ם ס"ם) דמותר רק אלא יוכירו שכוח מעות) °וכרא"ה מוה ללמוד שבתיר אפי' לתריס שיעשקו בשומא זו כדי שקיים זה מלותו דומיא דשידוך תינוק דהשם שידוך הוא ע"י אחרי °ונם כרא' דהם נותן לו דכ' שלרי' מדיר' ג"כ תותר למודדו בשבת דומ"ק דמדילות הטור לרפואה ומדילת מקוה שבתירו בשבת אפוא דהפלי שמים ניכנו וכמ"ש בטור ת"ם ס"ם ו ע"ש: כא וכניא השמיטה בכתיים כו' עמ"ש לעיל בסי' ס"ו ושם פרשתיו: כב דכל שפטור מדין פרעון כו' ול"ד לת"ם מור"ם בסעיף שאחר זה דמי שבשבע לשלם לאכירו אע"פ שלא היה חייב לשלם לו מ"מ חייב לשלם לו מכח השבועה דשלחי התם דידע דאילו חייב וקיבל הקיוב לנפשו מעלמו בשבועה ואף אם יקבל עליו שלא ידע שפוא פטור מן הדין אמרי' דה"ל שבועה בבעות דבל שבשבע מדקדק ובשבע וכמ"ש הטור בסי' פ"ח סל"ב בשבועה

הוא (כד) פטור כי׳ עד שיבא המלוה או שלוחו אבל צריך שיהיו המעות בידו באותו יום (כה) ואינו רשאי להוציאם :
סנ״ס ס (מהרי״ק שור׳ ר׳) ומכי מילי שכשטר כשאין המלוה בעיר תמלה כשנשבע פלוג׳ פיס המלוה בר מקום שהיה בר בעיר תמלה כשנשבע פלוג׳ (כו) אז יגיא משם אבל אם הוא בעיר שהיה שהיה מלוה כשנשבע פלוג׳ (כז) צריך להוליכו מקרי כי אדעתא דהכי כשנשבע תמלה ס (מהרי״ק שור׳ כ׳) (כח) כי יום מזמרי דאף אם עקר דירתו מחקום למקום אם הוא רחוק יותר מקום שנשבע ליתן כדוע׳ בשתו ובתוך זה סרגיל קשטה עם בתו יום לשום שידגיל יותר אם יתן לו (כט) אין צריך ליתן לו כה מי שנשבע לשלם לאכזרו אע״פ שלא היה מייב לשלם מכח שבועתו ועיין לקמן סימן ס״ז סעיף ט״ו וסעיף ל׳ ולקמן סימן ר״ם סעיף ד׳ :

ט ס (תוי רשב״א) הנשבע כה לפרוע (לא) בר״ח אדר (לב) חייב לפרוע ביום החדש הראשון :

י ס (טור סי׳ כ׳ בשם הרמ״ה והוא בפ״ק דב״ק ע״ב) ל (לג)

מי שיש לו שטר על חבירו לזמן ובא בתוך הזמן לבית דין ואמר מצאתי שנכסי פלוני ואני ירא שאם יבואו לידו יבריחם ממני ולא אמצא מקום לגבות חובי אם רואה דיין שום אמתלא לדבריו שלא יוכל לגבות חובו כשיגיע הזמן מצוה על הדיין לעכב חממון ער שיגיע זמן השטר וכן הדין בלוה לזמן ובתוך הזמן לג רואה המלוה שהלוה שמיפיבודו כיס מתמלה ומפ״כ נכסב לשלם ״ל דכיון דמקוב ליח׳ ג״כ השבועה שנשבע שבוערו ליח׳ וה״כ לא ס״ל לחור״ס כאן לסחוס וכתוב בסחס וג״ע : כא לפרוע בר״ח אדר ה״ה בכל חדש שתמלתו הוא ר״ח שני ימים וקמ״ל דאף על גב דיום ראשון מיך להחדש שכא שעבר הוא נכשב שתם לשלם לר״ח אדר מ״מ הולכין אחר ל׳ בכי חדש שקורין שני ל׳ימים דר״ח בשוא ע״ם המודש שיבא וספיקא דאורייתא לשומרא אבל הנשבע לשלם בר״ח ניתן בשוא יד יותא אין מקייבין אותו לשלם שתמלת יום דבכל הלשון הוא כל יום בראש חדש כל הוא כתב ראשב״א שתשלם : ל מי שים לו שטר על שבירו בר׳ ראש דדקא נקט שים בידו שטר דאם הוא יכול להגיד שמבירו דאף אם יעשין הלוה נגד השטר יכבש זה על שטרי ויטול מ״ם שתקלין ע״ם אפ״כ כשאין בידו שטר דאם הלוה יכול לכבש ביתת ולפטור שתנו הלוהו בעדים הא ק״ל דא״כ לא לקור ולפרעו בעדים כת״ם בסימן ע׳ וק״ל : לא רואה המלוה שהלוה מבזוכו כי׳ שתשבר כתב לקמן סימן קל״ח סעיף ג׳ שגם לערב שותפין כשאומר כן על הלוה פין שם :

לב ומה

מי פשוט כי׳ ולימן לשתו ובניו השלוה שיכו בריך שטרי שפילו בשים בידי שיכו בשטר הלוה ומפייב כשאיזתן כי׳ וכן הוא בשב״ש ולפ״ז בשפה הבוא׳ ובתב׳ כתין שבית שמיב לימן לה לח״ר לקמן ס״ם ק״ך ובשטר בכך ופ״ם : כה שי ינא משם - כלומר אף שלא עקר דירתו רק ינא משום עסקיו (עיין בתוב׳ שהרשב״ם ס״ם סע״ו) : כו בריך להוליכו שתרי - כשתובעו דשב״ל בכר שהשבר דשפילו הוא בעיר שיכו מייב על השבועה בשאיכו תובעו בי״ם שיכו בעיר וכן משמע להריש בשב״ש ס״ק כ״ם : כז וי״ש דשפילו בעיר בריך להוליכו שתרי - ריק שם מיכו תוכרח לשון ס״ם בשהרי״ק ופ״ם בשהרי״ק שמשמיך בזה בראשית ויש לישות כל הלוחין ע״ם וי״ו ובשרש שקשה בשי שטרי ק״ל דבשבועות שיכו מייב אף שיכשה בשפתו וחם כן מין לך שלא חם שתחייב בשבועה דהיינו לשולינו למקום עלוני שבל למקום שלא בשבע שיכו מייב אף שיהיו רחוק יותר דהיינו דלא היה מייב בלא שבועה ס״ם מין לך שלא חם שנשבע ובשה בשפתו וגם מהרי״ק נופיב הרגיש בזה ובתב וי״ל שם יפשל השואל היפך חמול בשבועה על אשר לא בוני שפיו ושלא רבר בשום דלגבי שבועה בעינן לבשה בשפתים ולא שבי בחשבע בחשבת ברחוקה בשפתים בשבים בשבע ובשבר בשבועת פיסור וברר שהרם אוסר ובורר על עצמו או ורואי אין לנו שלא חם שבוניס חפיו ולא בלחר חתנו לשאול עליו דבר אחר כיוחם לו ושפי׳ יוביחו הרגיש שגם בזה כיון לפי שבראם ובהיבו חשו׳ דגלי קרא לגבות בשפתים אבל שבועה שהרם עושה לאחרו לקיים לו חבשו׳ שהחבע שחו בשבועה חלויה בחבאי בכל חם שיחול בחבאי חמיל גם בשבועה לפי שבראם ובן חשבע בחוך ת״ם דבינו אשר בחשוב׳ ותיו כו׳ שב״ל ושפ״ח לא חשחבר לחלק בכך ושוב רשם שביאם דבשבע חשבועה בשפתים לא חמיינא שלא בשבע עבורו ליח׳ אבל בשבועה שלא בשבע עבורו ליח׳ אלא בשבועה בשיטו וה״ב לא בוני שלא בשבע עבורו ליח׳ אלא בשבועה שבשפתים ול

לב ומזה נסתרכב המגהמ כו' פי' ממה שאמרו שמעקלין אפי' לדבר שאינו צורך כולי האי: לג
שמעך ונסתרכב שמעקלין אפי' לדבר שאינו צורך כולי האי: לג
וילאו עליה עסיקין סטור כלל דין זה עם דין הנ"ל דהמומר ירא
מני דחלוה יכוזו ככסיו וכו' ככבא קמא ושמעו בבי' עלמו
וכרמ"ה ה"ט דבקונה שדה וילאו
עלי' עסיקין יכול להכריחו לקנו'
קרקע אע"פ שאין לו אלא מעות ונס
כיון דרמי קנייתו הוא עדיין
בעין כיד המוכר משנ"ב מלוה
ולוה דאין שומעין למלוה אע"ג
רוחץ כ"ד לחתלה לדברין שמן
הראוי הוא לקום ולילוק ג' כתב
נ"ב כשה"ת וכן מדוי"ק מל'
המוכר שליל הזכיר לחתלה
וכאן לא הזכיר לחתלה
וק"ל: לד אם שלוחו
על המזכון וכו' כשי"
(מפסי"ז) כשם שם התרומו'
דדין משכנת' של קרקע כדין
משכנת' של מטלטלים דיכול
למוכרה לאחר ג' יום שקבע לו וכן
הסי' הרמב"ד לפי הדין הלא שתל'
דדבר במקנא עכ"ל ד"מ י"ט:
לה יכול למוכרה ע"פ ב"ד כו'
כן הוא נ"ב ל' הטור וכפרישה
כתבתי והוכחתי שבתשלה נקט
משמעות ל' הגמרא שבלמד מ'ו'
שהמכירה יהיה ע"פ ב"ד וקור
ומפרש דברי הרמ"ה מכירה ע"פ
ב"ד י"ל שהוא ב"ד ממש וכדי
שיודיעוהו לחלוה כו' והרמ"ם
פירשו שהיה ב"ד ל"ל קאמר הלא
ר"ל ע"פ נ' שמתי שמותו אותו
כמה הוא שוה ועד"ז נפרש נמ
כאן דברי המחבר שמתשל"ל וכתב
שמכרו ב"ד והם ב"ב כשטו סי'
וכתב דהמכירה בב"ד יהיה ע"פ
ב"ד הדיוטות שישומו אותו
דמתשלה נקט ל' הגמר' והם ב"ב כמי בשטיף ד"ה דהמי
מכירה בב"ד מיהו ר"ל מיד ס"ל שצריך לשהו ל' יום לאחר שתביע'
וק"ל ומה שהמשכון דבר הצריך ללוה תדיר ע"ל סי' נ"ו שעיף י'
מ"ם: לו לומר לו המתן כו' ויטעון פי' שמתין משכח שהלוה
יטעון שאינו מייב לו עליו ב"ב ושמעו כתב הטו"ז ל"ל שברי שם ירצ'
לשק"יכול לומר לקוח הוא כידי ועפ"ר: לז שהע"פ שעבר זמן
ההלואה כו' נב הטו' בשם הרמ"ם ב"ב אפשהם הלוה'וסיים בטעמו
ז"ל שברי הלוה היה תבעו לדין היו כותבין לו זמן ל' יום ולכאורה
משמע דדוקא ב"ב אפשהם הלוה'דהע"נ דהין לריך להמתין לו יות'
מל' יום מ"מ כיון דלא פי' הזמן כשדיו לריך להמתין לו לאחר זמן
תביעתו ל' יום

(לי) שהלוה מבזבז נכסיו ואין לו קרקע או שהלו' רוצה לילך
למדינת הים ותובע המלו' את שלו או שיתן לו ערב שומעין לו
סנה ° (מהרש"ל כתם"ס סי' ס"ה ובפסקיו סי' ס"ד) וה"ה בכל מקום
שהרשה לב"ד לעכב מעות שבתבע לג ומזה נסתרכב
המגהמ לעקל המעות אע"פ שאין לו קרקע או שהלו' רוצה לילך
מעיר לאחרת והרשה לב"ד זמן הראוי לעקל מעותיו וה"ה שבתבע
° (תשו' מהרי"ו סי' קכ"ה) אם יש בעיר התובע צריך שבתבע לילך
ולדון בעיר התובע להוליך מעותיו ועיין לעיל סי' י"ד ° (מהרי"ו
שם) אבל אם הרשה לב"ד שבתבע ליית לו דיכו בעירו ולאו נכר'
אלמא הוא לא יעכבו לו מעותיו אע"פ שאם בעיר התובע אלא לך
התובע לאחר שבתבע והשהרשה לבית דין לעכב המעות צריכין
להודיע לבתבע כדלקמן ס"ק י"ן ° (תשו' רשל"ה סי' אלף קמ"ט) מי
שיש לו בעיר אם בתלוה ויש אם יכולים התובע' לכופו לדון
עמהם בעירם אלא יהא כל אחד ואחד לוה ויהולך לאחד"כ היש
וכית דין מודיעין לו תחלה כדלקמן סימן ק"ו:

יא ° (טור והרמ"ם שם בשם תשו' הרי"ף) (לא) הקונה שדה
מחבירו לג ויצאו עליה עסיקין ובא לבית דין וטוען
חושש אני שמא תצא השדה מידי ואתבר מטוני ולא אמצ'לך
(תקום לנכות תובי) קנה באותו סמון קרקע כדי שאטרף אותו
שומעין לו:

יב לאחר שעבר הזמן שקבע לו או שלשים יום במלוה שאם
לו (לב) אם הלוהו על משכון שאם לה יכול למוכרו
על פי בית דין ° (טור ס"ק ט"ו והמ' פי"ב מהי מלוה) ואם
הלוה בעיר יודיעוהו ב"ד שאם לא יפרע יתנו רשות למכור
המשכון ואם אינו בעיר ° (טור שם הרמ"ם) (לג) אין ב"ד
נזקקין לו לומר לו המתן עד שיבא הלוה ויטעון:

יג ° (טור והוא מנעל התרומות שער מ"ם פ"ה) ואם המשכון כלה
והולך (לד) יכול למוכרו בבית דין ואפי' תוך שלשי'
יום בין שהיו בעליו שם בין שלא היו שם:

יד ° (טור סכ"ב בשם תשו' הרמ"ם) יש מי שאומר לו שאע"פ
שעבר זמן ההלואה צריך להמתין מלמכור המשכון
שלשים יום אחר התביעה:

סנה

סלוה מבזבז ככסיו כו' דוקא מבזבז אבל אם אינו מבזבז אף על פי
שתחוסם מידי יום יום ולא יוכל לשלם לזמן אם אין בחשלטלי לא יוכל בחבין
לעכב תוך זמנן - כ"כ מהרש"ל ס"ק רכ"ב סי"ד' ואע"פ שרשיותו שהניח שם
מע"ק דחכות נבי הלוה לחניהו לעשר שנים והניע שחשם אינו רשיה כלל
דהחם ידע מעיקרא שיהיה שחשם וה"כ בקר וקבל מכל מקום כן נרחה עיקר
לדי'רהם בלחו בהכי רב יהודאי נחון
והרמ"ן והרשב"ם בחשו' סימן מלך
תחק"ת והריב"ם סימן ק"ט מולקים
וכהריהם משמע לכחורה עיקר נם ע"ם
ונהי דכבר הסכימו כל המחרונים
ונחפשם בחכנב כדברי בחחבר מ"מ
מין לך בו מלח מדושו - ועיין עוד
בחפרישה ל' שם מדיני' אלו - ועיין עוד
בחשו' ל' נ' שפר ג' כלל י"ז סימן ק"כ
ובחשו' מבני"ם מ"ח סימן ל"ג ושו' קל"ב
ורי"ב ובחשו' מהרשד"ם סימן כ"ו ושו'
קכ"ח וקכ"ח ושפ"ו ושפ"ב ות"ם וחכ"ח
ובחשובות מהר"ם כהן ס"ב סימן כ"ח
ובחשו' מהרם"ן ז' סימן ס"ו כ"ם כחם
דיבי' מדיני עיקול ולפי מדיבי' אלו
חלויים בחבנב החקומות ולפי רוחת
עיני הדייניס לא הסרכתי בזה: לה
הקונה שדה כו' ע"ל סי' רכ"ו ס"ה:
לו אם הלוהו על משכון כו' כתב
ב"י בחאור' ז"ו ל' כתב בשם ת"ח בשער
מ"ם שדעת הרשד"ן ז"ל דחשכון קרקע
אלא קבע לה זמן אעפ"י שהוא מוכל
פירות בכניסת או בשוה' הרי' מכרע'
שיהיו כחשכון החשלטלין והחלוה
כופהו למכור הקרקע לאחר ג' יום או
לאחר זמן שקבעו ביניהם וכן הסיב
הרמב"ד לפי הדין אלא שתלה בדבר
בחבנב החדיב' ואם אין חבנב ליחרל
לחרין מחבנב הכותים עכ"ל ונחשכו
אמרינן ד' יום ואם"ח ס"ק כ"ב וס"ל
כל"ב - ולא ירדתי לסוף דעת' דחחרין
בשע"ת שם ירלה דחשלוה לחרמ"ן לא
סיהה רק אם יכול לכופו בחשכנ
קרקע לפרותו או למכרו וע"ז הסיב
הרמ"ן שיכול לכופו לפרותו וכל עיק'
פלפולו של הרמ"ן שם אלא ניחא
דחשכון קרקע אין החלוה יכול לכופו
שיכול הלוה לומר הרי שחכת על
חשכון קחנו בחוכך ס"ם ונהי דכתב
שם הרמ"ן דחשכון' חשלטלי' כופהו
מיד לאחר ג' יום מ"ח בחשכון' קרק' לא
חזכיר הרמ"ן שם כלל ג' יום ויש לומ'
דס"ל לכופו בשעות חשבת וכרחחרינן
בשוזה נשך דף ס"ח ע"ב נבי חשכון קרקע שחם חשכנת שחם ואם רצויים
שכח' בחשו' הרמב"ן שם וז"ל דבר זה שחם יודע שכבר נשעל עליו הרשב"ד
ומה שכחחפץ כו ומורה עליו שחם יודע ובכל חנני כיוצ' ונס' העיטור כחב
בפירוש שחרין עם החלוה כו' ושם מיד חייתי דברי הרשב"ד וז"ל ומיהו
בחשובו' שחלה להרשב"ד שכחב רואין שחשכון שחם הלוה ג' יום חרי ביש חילוק בין קרקע לחשלטלין ומזה דחי הוי דיבה דקרקע יכול לפרותו לאחר ג'
פשיטא דלא סום לחרין מן סכוחים לנמל דין חורחיהו חלילה וכדחמתא להריא חרבב"ד דדוקא דבבר שחין קרקע יכול לפרותו לאחר ג'
לא נדין החכורר שבליהו וכחו שהוכחתי ג"כ בפריכות לקחן שעיף י"ד שעיף קטן ל"ם וס"כ שף להרמ"ן דשבירא ליה דבש בקרקע יכול לכופו לפרותו (וכן
הוא דעת הרמ"ם פרק ס"ב) יש לומר דהיינו דוקא לאחר שנה חרע שהרי כתב הרמ"ן ובספר העיטור כתב נפי שהרין עם החלוה כו' והרי בשעל העיטור
ביני חוב מלוה על המשכון דף ס"ח ריש ע"ב פסק דחשכון חשלטלין יכול לכופו לאחר ל' יום (ע"ש סיב קנת ס"ם בלשונו) ונשאת ע"פוחקי
דף מ"ם נבי חשכונו קרקע כתב חרע שהרי חחבנב עם החלוה (ע"ש סיב נ"ב קנת ס"ם)
ואפי אלבל שתא חני חשלק ליה ואפי לא נל"ע אי חכי חכפי ליה לחפרע ליה לזוחי עד שתא ארלא עד כאן לשונו הרי להריא דפף על נב דחשלטלים פסיפא ליה
דיכול לכופו לאחר ג' יום מ"ח בקרקע חשפקא ליה עד שתא וכן בלשע"ד עיקר דבקרקע מ"ל לכופו לפרותו עד שנה בין לאחרינן דשתא דשתא
חשבונתא דקרקע שתא ונס אין שברא לומר סיגרע כח החלוה שהלוה לא יוכל למלקו קודם שנה והחלוה יוכל לפרותו קודם שנה מ"ל לכתוב חרע שתא
מלא שתחתא הדין שוה בשניהם כן נלע"ד: לז אין ב"ד נזקקין לומר לו המתן כו' שברי אם יבקש לסחר יוכל לומר לקוח הוא בידי אלא חשיאין
לו עכה למוכרו בעירם כדי שידע הלוה בכמה נמכר עכ"ל ר"ת ס"ו ובביאו הטור ופ' הלייט ס"ו דברין דברי סומת ב"ר ואעפ"כ הבריך לעכה לעדי כי אולי
יחכור ביותר מהשומת ולא יסחר שבומת ע"ם ועיין לקחן ס"ק מ': לח יכול למכרו כו' בנעפ"ת בשם ס"ם אם בשם ס"מקח כחב ואע"פ שאם חבריח
מדעת לפי שלעתו של לוה יסחר אותו חשרון כו' ובהרשה ואע"פ שחשכון חחלה לא היה שוה יותר מחובו ובבאו מין לו להחחל' מחקו' אחר אפילו אם יכול
לעכרו ר"ת ס"ו הוא חשרון ללוה שיהיה למלוה חוב עליו: לז א 37 1 לט ו"ם

עור כתב בעיר סוסן על דברי הר"ב כאן וז"ל וכ"ל דמיירי

כשים מתנה כן במלוה לכותים בלא רבית ס"ב ברבית והלוה לישראל גם כן ברבי' כגון שמלה מחבירו בכותי ואח"כ מלוה לנוכרי כותי אבל כשים מתנה כן במלוה לכותי' על המחסן ברבית מלא יוכל להחבו בשעת מחסה כמלוה לישראל בלא רבית ואין לומר שמא יתמין לו שכר ואז"ל לא כתבו זאת אלא ע"יום מה שייך למלות במלוה בכותי' וזה דוחק לומר כשמלוה לישראל בלא רבית משום שכר מחבוי דהמלוה על המחסן מקבלו עליו כאלו מלוה לכותי ברבית שמין שמברא לומר כן כ"ל עכ"ל ובמ"ש מסיג עליו ח"ל ואין כ"ל בדבריו לדיבא שלא כ"ל לחסת דמלמדים ליהודים מתנתו מתנתו בחבחבו של כותי בחבחבו הרמב"ד והמרדכי פרק הגוזל וכביהם הר"מ כתבו סתם ומשמע דבכל ענין מיירי וכן משמע לקמן מיתין שם"ם ומשמע דמחדיין כשמבחינו מלוה ליד המלוה מדעתא דהכי כתבו לו בתורת מחסן שיכנס עמו בחבחבו כשער נוסע עם מבחנו דכותי ושל המלוה הים מוסל להחבות בלא יכנס עמו בחבחבו כותי ומרלא התנה מהדיין גם מוא הים דעתו לכך בשעת המלוה עכ"ל וכ"ב כתב הר"ח בשב"ג וכן נם' מגרול דור בסיג על הע"ם בש"ג - ולשון ר' יצחק הע"ם בכוונים וברבי מתיגים מתוסים דכתי דמדעת' דבכי נתנו לו שיהנהב עמו בחבחבו דכותי ושל המלוה הים מוסל להחבות בלא רבית ס"ב להתין שנה ודוקא בשנותן רבית מחוייב להחתין שהרי אין לו הפסד כמה שחעותיו בידו שהרי נותן לו רבי' ואפ"ב בלא רבית וס"ב לשם יגרע שמ"ישראל יותר מכותי עכשו ובכבי כיפא כמי ד"ק הם שהקם'שהם"ע שם"ב לא מוי לים להחבות כו' דהדרנא דחבחתו משמע דכל אותו החבחב שנוכנים בכותי'ים להכוב בישראל אבל מה שנם בכותי'שיבו בוחב בקים'שלא יגנב בישראל - נם ח"ם הפע"ם בתשו' הרמב"ד כו'בלאו הכי אין בכון זכה ס"ם לעיל ס"ק ל"ו דהרמב"ד ס"ל דאין למדין מכותי'רק בדבר שאין מפורש בגלגלינו ושם כן אפי'בעיקר הדין של הרמב"ד וכמ"ש לקמן -

אלא מ"ם הע"ם מ"ב ברבית ושלוה לישראל ג"ב ברבי' כגון שהל' מתבו מיום היה'בשובו בכותי לא דקדק הרבה ולדינא'בשלמא בקשים וכוחבו שעשה עמו מיום היה'בשובו בחבחבו שעשה עמו בחוה שתבוהו בכותי לשור ליקח ממנו רבית אם המלוה יורע שהחת שהוה של ישראל ואי מיירי בשוה' שהלוה לדבריך הרמב"ם ומי שהמין כמ"ם כ"ד אין קשים ע"ב מ"ב לא ברין כאן לשעשה ברבין גם בישראל דיוק דהלכותה דשם כיון שהחתין לדבריו הרמבחבים הרי הוה מחויבו בשל כותי ושבישה דיכול לחכרו אלא ודאי כמ"ש: וכל זה כתבתי לדעת הר"ב אך לפי ע"ר דברי הר"ב בל"ע בעיקר הדין שכתב הר"ם אלא יכול לחכרו בשעות מוכה שהוה עשה עמו בחבחבו דכותי ואח"כ לא יוכל לחכרו בשעות מוכה אחר כמו שכתב הר"ב בל"ע דהיינו הוה דין תור"ם ואין אלא תשה כוחת בישראל - ולא תבעית לשון הפוסקים שכתבים רלא שהרי'דיכלכותה דק בדברי' שכם להבחת המלך ולא בין שם לחכירו וכן שכתים בשלטי הגבורי' בפרק חזקת הבחים סוף דף קפ"ם ז"ל ובדבר בשיני אלא שאחר דר"ח אלא בדברים שהמלך גוזר להבחתו כגון החכסי'והחבויות וכיוצא בהן אבל בדברי' סתם הדין לנו לדון אלא על פי תורתינו ובפרק בא חדם נכנס עכ"ל אלא אפילו לשאר שו' יפוסקים דשמרי' ד"ר בכל דבר שיינו דוקא שם שהינו בגר דין תורתינו אלא שהינו שפורש אבלינו אבל לדון בדיני הכותים בכל דבר בגר תורתינו אלילה ואפי' לא יעשה כן ביסראל ובשרכי אם לא כתב אלא בע"שחכסן שדיני כותים להכחים דיני ישראל אלילה וכבר הארין הרמב"ם בתשו' חביאה בית יוסף לעיל סוף סי' ובלעע"ר דהיינו חשום דאין חשורה אבלינו אלא יוכל לחכרו שאר שכם ואחבעו חבירו לדין ועשה כ"י כבר שרץ אלין שלוה חשום ריבה דהלכותה כו' משום שהוא דבר חמוה שאר לפי ענינות דעתי דכיון דע"ם דין תור'יכו'לחכרו לאחר ל'יום היאך נלמור שדיני כותים לנשל דין תורה מ"ו ולא תבא כוחת בישראל - ולא תבעית לשון הפוסקים שכתבים רלא שהרי'דיכלכותה דק בדברי'שכם להבחת המלך ולא בין שם לחכירו וכן שכתים בשלטי הגבורי' בפרק חזקת הבחים סוף דף קפ"ם ז"ל ובדבר בשיני אלא שאחר דר"ח אלא בדברים שהמלך גוזר להבחתו כגון החכסי'והחבויות וכיוצא בהן אבל בדברי' סתם הדין לנו לדון אלא על פי תורתינו אלילה ואפי' לא יעשה כן ביסראל ובשרכי אם לא כתב אלא בע"שחכסן שדיני כותים להכחים דיני ישראל אלילה וכבר הארין הרמב"ם בתשו' חביאה בית יוסף לעיל סוף סי' כ"ו נם שכתב שם בחקום שדיני כותי'שאין הבעל יורש את שחתו ולא שחתו יורשת את בעלה כ"ש שאין הבעל יורש את שחתו שבעת"כ יורש את שחתו ולא שייך כאן דיבה דהלכותה כלל שם כן עקרת כל דיני החורה הבלימה כו'ם שהרי"ף הרבה כן כתב ג"כ הרא"ש בשו"ת כלל ק"ו ז"ל ולכך בשחקרת שם ש"ם עכ"ל בשאר ש"ת הרבה כן ברי'ד יד בעל השער על השחתונה שבתבת שדיניהם בשיפוי לע"ר כרשה רבר שאור שבין שחתו לשאר שדיני שהרי'ד ר"ח בכל דבריהם מיינו דוקא לענין הרבותא'ומבואר'של השקפי המלכים שבל דין שנין שרם לחבירו שאים'ועשים'ולא שבל דיני תורה מ"ו וכן כתב נם כן הר"ן בקדושין וכע"ם רבשון ז"ל וכם רשי'שחולל ברי"ף דוקא הם שהוא עושה שחוקי המלך שבל הם שהוא עושה שלא כדין לא נאמרו שבל כל דיני תורה מ"ו וכן כתב נם כן הר"ן בקדושין וכע"ם רבשון ז"ל וכם רשי'שחולל ברי"ף דוקא הם שהוא עושה שחוקי המלך שבל הם שהוא עושה שלא כדין לא נאמרו שבל כל דיני תורה מ"ו וכן כתב נם כן הר"ן בקדושין וכע"ם רבשון ז"ל וכם רשי'שחולל ברי"ף דוקא הם שהוא עושה שחוקי המלך שבל הם שהוא עושה שלא כדין לא נאמרו שבל כל דיני תורה מ"ו

דיני'דהלכו'רלי עניר שלא כדין שחסבו'הוא שלא דיב'כו'וכן מ"כ נשם מ"ב שחסבו שיכול ע'ערבלא'של כותי'כו'שר מ"ח הדברו לחיין נשריא רלא שחסבו שחרות שבר בעלות בערבלות של כותי' אלא לענין שיחבות דיבה רלא שחבינו לה לבטות חדין תורה שפילו בשלא בחה בכל ע"ם והרי שחבח נמי לשריא שדברי הרמב"ד שהבחתי לעיל ס"ק כ"ו דדוקא בדבר שאין שפורש אבלינו לחדין שדיב'דהלכותה אבל לא הם שהוא שפורש דיבינו - אמת שהרב כתב לקמן ס"ם שם"ם בשלו שהם בחקום שדיני כותים ושחת שבחו אין יכולים יורשים לומר כל הבוחב שם שהוא לשקל'בני שהדיבה אבל לא שידעו שדיני כותים רשם שחם לא יורשם בעלם ולפיכך בזה חשום דיבה דהלכותה רלא שהרי'ד אלא בדבר שים בו שבשה לחלך או שהוא לשקל'בני שהדיבה אבל לא שידעו שדיני כותים רשם שחם לא יורשם בעלם ולפיכך בזה חשום דיבה דהלכותה רלא שהרי'ד אלא בדבר שים בו שבשה לחלך דר"ח ולפי זה שים שפשר לישב דבריו כאן קצת דזשו שם"י לחכור שחשכון בשחות שבחה שים שהוא שפורש שבחו שם"ם בשלו שהם בחקום שדיני כותים ושחת שבחו אין יכולים יורשים לומר כל הבוחב שם שהוא לשקל'בני שהדיבה אבל לא שידעו שדיני כותים רשם שחם לא יורשם בעלם ולפיכך בזה חשום דיבה דהלכותה רלא שהרי'ד אלא בדבר שים בו שבשה לחלך דר"ח ולפי זה שים שפשר לישב דבריו כאן קצת דזשו שם"י לחכור שחשכון בשחות שבחה שים שהוא שפורש שבחו שם"ם בשלו שהם בחקום שדיני כותים ושחת שבחו אין יכולים יורשים לומר כל הבוחב שם שהוא לשקל'בני שהדיבה אבל לא שידעו שדיני כותים רשם שחם לא יורשם בעלם ולפיכך בזה חשום דיבה דהלכותה רלא שהרי'ד אלא בדבר שים בו שבשה לחלך

מ שכתכר כיותר מכשומת ואו כיתרון הוא למחסכן וכמ"ם כעור והמחכר כסמוך סי' ו' אלא כיסוס אלא יתנו כפקות ופ"ל סי' קי"ד: מא יסבא שכוח כדכריו ולא מקשב כנגלן כמה שחכר שהיגו אלו ולומר שהיגו נחתן כסכוע דלא משמע לחיכני להיות לו דין נגלן כוה ריב"ם ופפ"ר מ"ם עוד כוה: מב ומס היגו יודע שהוא כמה היה שוה ביום שחכרו ואחר כך ירדו או עלו בשוקי אם יש לו לחזור ולקחת כמו שהיה או לא כיון שכבר נתחייב בדמיו אלא אם כן שהיה

מז וה"מ אם התלוה אומר שכיוסו למכרו כשחות חסויו וכן משמע לכריא דמפרי"ק סי : תם תומחים כו' דהיינו כחו שנתכוין לעיל ריש סימן נ' לסיים כה"ר דנחיר ופריסות היינו רלית בהו לפני"מר דנחיר : מו ים מי שאומר כו' הריב"ם כתוב בשמו בשם הגה"ר מנחם מגל מדברי המו"ל אלו מניחות ופ' אלמנ' כיהודי"ק ופשחים אם יחמץ לכריא ללקחו לעצמו וכן משמע לכאו' בדברי הס"ה בשם הגאון בשם' החקח שכתב בשם' שהיו רשאי ללקחו לעצמו משמע דבכל ענין אמור וכן משמע יותר בשפר מקח עכחו שער ו' ול"ל וזה שהמשכון אלו ים בו ג' תכלים שיורים בעל המשכון קורם מכירתו אם הוא שחו בחותו מקום הכ' אלא יקח אותו לעצמו ואפי' בדמיו הכ' אלא יחכור אותו אלא בכ"ר עכ"ל וכן משמע בעשו"ת שער ח"ם ס"ס ומשמע שחם בחום' דאפילו כריעב' לא הוי מכירה מכירה וע"ש עוד וכן בלפע"ר עיקר דשחם מוכרן בכ"ר היינו אית דין מוחמים וכחו"ם לם"ק ח'ואפ"ה קחני נפ"המפקיר מוכרן בכ"ר ואינו מוכרן לעצמו ע"ש (עיין בפ"ג ריש דף ק"ר) : מז והמוחר יהיה מחנה מעכשיו הוי למחכחת - כחב הגמ"ע פ"ק מ"ב דל"ר למ"ם אמ"ו דהת'כיון דקנוי לו כל המשכון מעכשיו ליח בית חשוב למחכחת ומ"ב בכה אלא חאר מעכשיו אלא על המוחר כו' ומין מילוק זה מחוור לפע"ר דכיון דמעכשיו ליכא למחכחת חם לי כולי אר מקנחו - אלא נרחה לפע"ר דחירוי הוא שעשה דחכני מעכשיו בדין שאמ"ו ע"כ הוא דכיון דלא מהני מעכשיו כלום אלא לענין שיהא רשאי ללוקחו ולא יוכל המלוה לומר לו הרי נחת לך חובך ולא יוכל לחזור בו אבל לענין שיהא המשכון למחכחת לא מהני מעכשיו כלום

מה יכול לאמור כו דמתקלה לא עסקו אלא אלים למכרו ואדם יכול לכעל אליות הסלים : מו וכן אם דקדו המלוה כו' כבר כתב המחבר בעלמו סהי דינא כסי' ע"כ סכ"ו ע"ש : מז וכזדמן לו דרך לחדי כו' פי' אע"פ שבעיר או במדינה קונות מיום יום כ"ג כמדינה אחרת מ"מ כל זמן שלא הגליטו עתה כ"כו כפי' כרשות הלוה אלא ודאי מחכרו שלו הוא וע"ל סי' קפ"ה בכותן סעץ לסרסור בד' כו' : מח שייך ל' מקילה דהמקילה עולה במקו' הפרעון טור : מט אבל כשים כידו אקלכו ל"ל מעץ אלא ה"מ מעות כל אחן כידו כתורת פקדון וכעין ודוקא בהלוואה דכתבה להוא' שייך ל' מקילה וכן מכואר לקמן ר"ס רמ"ח ע"ש אלא לעון מתכה פי' שיאמר לו אני כותבו לך ואו זכה כו אפי' בלא קנין כיון שהפקיד הוא ככר ד"ה הוכיח : כא אין המטעו' ל' וה כו' ל' הטור ומ"ש שכו' אות' שהכין מדבריו שהמשכנו כריבית דברים שבלב אין דברים ולא כיש לו לאמו' על המשכנתו שיפר' להדבית כו' ועמ"ש דומה לזה לעיל ס"ס ע' ובלמד מדברי העור וסמכ' דכשיאמר לו בפי' להמשכנו כריבי' דפשיט' דברך הלוני ויכון הריבי' וכן פסק המחב' כי' סי' קמ"ט בסמ"ע ס"ק ע"ב ולא כע"ש וכ"כ מו"ר ותמה על מ"ש בכל כו בשם הר"ש דלות' שהמשכנו חייב לשלם הרבית שהמשכון אינו שלו אלא של פלוני קודם שעלה עליו שוס ריבית שהמשכון אינו שלו אלא של פלוני דהנדה זו ל' מסתמא שומך שכותיעל המשכון עכ"ל מ"ו ז"ל וכל זה דוקא כשהשום המלוה המשכון ליד שכותי דסמיכ' שכותי הוא על המשכון אבל בלא משכון פשיט' דאפי' וכמ"ש כי' סי' קמ"ט מעש' דשכותי מלוי לישראל שכי' ובשכי לישראל ול' ריבית שכותן מיד לוה להלוה ומוה אינו אלא הקרן עכ"ש : ו מם

(נא) אין ברבריו כלום והמכר קיים :

הגה ° (תשו' רשב"א סי' אלפ"ו) (נב) אבל כל זמן שלא מכרו

מה יכול לאזור ° (כ"י סוף מניעה)

מו (נג) וכן אם דקדו המלוה לפרוע. וע"ל שלוח המשכון יכה שלך יכול לאזור כו :

יח ° (טור בשם תשו' הרא"ש כל הפעיף) אמר המלוה ללוה אין נותנים במשכון רק עשרים זהובים ואמר ליה תנוהו מז וזדמן לו דרך למדי והוליכו עמו ומכרו בשלשים (נד) הכל ללוה וההוצאות שהוציא להוליכו על הלוה אבל שכר טירחו לא ישלם לו דבלאו הכי אית ליה אורחא להתם :

יט ° (סם בשמו) הבא לפרות משכונו שביר שמעון ואמר לו לוכבר מחלת לי אין ברבריו כלום משום דבאדם שחייב לחבירו מעות מה שייך לשון מחילה מט (נה) אבל כשיש לו ביד חבירו חפץ לא שייך לשון מחילה כ אלא לשון מתנה (וכ"כ לקמן ר"ס רמ"ח) :

כ ° (סם בשמו) הבא לפרות משכונו משמעון ואמר לו ההרתיך לפרותו כשהגיע הזמן ואמרת לי לך ומשכנו והבנתי שדעתך לומר שאמשכנו ברבי' וכן עשיתי תפרש הקרן והרבי' נא (נו) אין במשמעות לשון זה שימשכנו ברבית ולכן לא יפרע לו אלא הקרן :

א המלוה

דמפרש כמ"ש - נם ס"ל הת"ה מה שמכירה כת' ון"ל והרמב"ן ז"ל כת' בפשוטו כו' אבל מ"מ סו' ז"ל הוסה כדברי המחרי' ולפני' נאם שבידו שייך רק למחיית אלא שמלוה על המשכון מהלכה' ומ"ל אם לא נתתי לך מכאן ועד יום פלוני הרי הוא שלך כת' שפרי הוא ולכן הפירות בתוספתא עכ"ל וכ"כ הני"ם ע"ש ומזה מיירי כתם דמיירי בהמשכון מהלכה' ולזיינו דוקא בקרקעי הוא דהוי משכנתא אבל בתוספתא האלוה את מכירו עד המשכון

ונפתח לתו׳ עיין סכיף ס״ק ס״ב והכ״מ וכנרי מהרי״ל שתמה על הכל כו׳ בס מסכ״ת וכ״ך כי׳ קס״ב ס״ק ס׳ כתבתי דלק״מ ע״ש - עיין כתשו׳ מהר״ם מלבים סי׳ י״ח ובתשו׳ מהרי״ם סי׳ פ׳ סי׳ קע״ו (עיין כתשו׳ מהר״ם כהן סימן נ׳ סי׳ ק״ם) :

עד ג המלוה כו׳ בס״ב פ״ק דמכות בתחלת פיכא שתמלוה תוכע ללוה בלותתו בתקום שמיכו מקו׳ המלוה ואין תעות בירו׳ שם אם מחויב המלוה לבניה שם בתקום כו׳ ולעיל ס״ב מסו׳ דהיכו תחוו׳ להביא׳ ב לתבוע בכל מקום כתב ר׳ירוש׳ כ״ג ומהרש״ל פ״י דכ״ק סימן כ״ב דס״ס בעולם - וכ״ל דתיירי בשומן שקבה שבולה ותלוה הרחים כגון בימו׳ זעיכו רשות וכמ״ש אבל אם אי צריך להחזיר נוף שבולה יש לה דין פקדון דלא ניתן ליתבע אלא בתקומן כדלקמן סימן רכ״ב ירו׳ ק : ג אפי׳ הלוהו כו׳ ב״ס שם בתחלת כתי תחיי להביכו תעות בשטיל שבירות או בשביל שיוה דבר שקנה תחכו ג׳ הוי כמו הלוהה או פקדון כו׳ תש כוה ס״ל פשוט ריש לו דין מלוה׳ דשם כי דייקיכן שתם׳ דמ״ם הלוהה תפקדון ע״כ הוא תשום דהלוהה לשונם כיתכה תשם׳כ פקדון שהיכו יכול להשתתש בו ונתקו׳ שבשקידו שם יהו שם כך שקום הוא דשבירות ותבר דיכ׳ כשלוה׳ : ד ישבע כישם - פיי׳ כשהלו׳ טוען נרי דשלי״כ מ״ב ליישבע פיטת אלא שתבי׳ עליו וכתי״ם לשתן שי רכ״ג ע״ב : ה ומיהו בכל שקום כו׳ כת׳כ״ב שם שם אלוה תשם למלוה תוכן לעיכו בתקו׳ יפות וכיכה לפרוש למלוה תעות שהיכן ניתבי׳ להוכיח בעיכו רק שם שקום שרוחב לפרוש ואלוהו תשבע שתם כלי שום שאפי רק שיתפוי׳ אלא לו תשבע שרשם דומיי שקו׳ לתבי לפרעו לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : ו אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : ז אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : ח אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : ט אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : י אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : יא אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : יב אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : יג אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : יד אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : טו אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : טז אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : יז אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : יח אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : יט אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : כ אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : כא אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : כב אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : כג אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : כד אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : כה אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : כו אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : כז אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : כח אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : כט אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : ל אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : לא אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : לב אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : לג אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : לד אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : לה אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : לו אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : לז אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : לח אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : לט אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : מ אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : מא אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : מב אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : מג אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : מד אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : מה אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : מו אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : מז אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : מח אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : מט אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : נ אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : נא אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : נב אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : נג אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : נד אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : נה אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : נו אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : נז אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : נח אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : נט אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : ס אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : סא אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : סב אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : סג אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : סד אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : סה אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : סו אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : סז אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : סח אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : סט אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : ע אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : עא אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : עב אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : עג אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : עד אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : עה אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : עו אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : עז אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : עח אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : עט אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : פ אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : פא אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : פב אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : פג אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : פד אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : פה אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : פו אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : פז אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : פח אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : פט אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : צ אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : צא אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : צב אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : צג אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : צד אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : צה אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : צו אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : צז אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : צח אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : צט אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : ק אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳ שפיע״ש שרשם רשהוי לכוצו שהכו שקבל כתו׳ לפרעו בשעת שלוה׳ לקבל׳ כיון דשלוהו שקו׳ לתבי לפרעו התשבע שהוה ניתן להוצא׳ וכן כל כיוצ׳ כזה ס״כ : קא אפי׳ יש כתם מהכרון שהכו כו׳ כת׳

תקצה לאם שכתב הטור ופסק המחבר נ"כ לקמן בס"ם ס"ק ל"ה שאת' למלוה הבה מעותיך צרורים ומונחים בתוך כיתי בה ושול מעותיך והמלוה מסרב מלקבל ובנענו לו נלכדו פטור הלוה וכן כתב הרמב"ם ז"ל בלשון זה מי שהלוה מעות לחבירו ואמר לו הבה מעותיך צרורים ומונחים בתוך כיסי ונענו לו נלכדו פטור הלוה מ"ם כתב מורי ורב"ר מסה ז"ל דכאן מיירי דעדיין הוא בתוך זמן הלוואה ואין מה שכתבתי פוד כיסוק זה שם בס"ם ס"ק נסמ"ע ועל סוב זה קשה דאם כן דכאן מיירי בתוך הזמן למה מסיק וכתב דכבר נ"ב בפקדון פטור הא כתב הרמ"א בפ"ז מהל' שלוה דאין הנפקד יכול להכריח למפקיד לקבל פקדונו ממנו תוך הזמן כשפקיד לו זמן ידוע שיכול לומ' לו קבלת עליך שמירתו עד זמן ידוע וכ"כ המחבר בסימן רנ"ג ס"ג (אם לא שתאמר בשה מיירי שאינו רוצ' לשמרו כלל והוי כמוזק כידים וכמ"ש לקמן בסימן ש"ם ס"ד ומשה כאן דמיירי שנענו ונלכדו בלי פשיעה) :

ט הלוה חייב לשלם כ"כ בי שמנה כ"כ ושכתבו כן גם בשה הרא"ן ומשם דשלו מתרמי משקה מי לא זכין ליה במעות בלוה אבל פקדון מכי אל טול את שלך כלומר שמירתו ושמסיק שם וכתב ז"ל ואני אומר שם המעות בקדון ואין צרורין בקשר מטוהר שמא כ"כ בשלחתם כיון דיכול להשתמש בהם עכ"ל כ"כ בה"ג ולא כת"ש כלום ושד"מ בביאור וכתב ש"ז ז"ל לא ידעתי מאי קשה ליה דקאמר שמא לא יתחייב כו' דמשמר שכלומר שמירתו לא יתחייב עליה כע"כ וכמ"ש לקמן בסמוך לומ' שמירתו : ☞ ואני כתבתי שם דיש לומר על תמיהתו דשה ז"ל דהרא"ן ושאותו שכתב כן מיירי כשפקפוה לים שדרכו ליפה וליתן בתעו' (ובומן הזה רוב בני אדם דרכן כן) ובזה נתיישב כפי' רנ"ב בדברי המשכר ס"ם ז' דכיון דמותר להשתמש במעות בפקדון אם ירצה כל זמן שיוכל לקבל פקדונו כשכר משונה כתחייב עליהן בנגיבה ואפילו בשלא שמש בהן וכמ"ש בסמוך וכן הדין להרמב"ם בתעו' לא בי"ד לאפי' בשלא שמש בהן וכמ"ש בטור והמשכר שם ס"ם ז' ע"ש . ומ"ש שכלומר שמירתו כיון דאמר טול הלא י"ל דהרבה כיון דא"ל טול והוא לא בשלו נילה המפקי' דעתו אא"ל למעות . ומ"ל י"ם רצו' להשתמש בהן בפקדון . ועוד דלפי מ"ש דבתוך הזמן מיירי וא"כ לא כלומר שמירתו אע"ג דא"ל טול וכמ"ש בשם המ"ו ע"ש . ומ"ש קיצר כאן וכתב אבל בפקדון בכה"ג פטור"ר בשם הא"ש בה"ג כלומר שמא לא יתחייב להמפקי' טול בקדונך כי כבר כלת' ומן שמירתו והמפקי' אינו רוצ' ולעמעי' אול שכ"כ נ"כ בד"מ הנ"ל ומין הכריז כ"ל מוכרחין כל זמן שאינו קשור בקשר משול וכמ"ש ודו"ק : י תרעומות עליו דיאמר לו אפשדתני כמה שפרעתני פרוטות פרוטות שכך מני עוור ומוכיח המעות לחדים ואלו אתה נותן לי לומנו כיצד היית מוליכין בפרקמט' כרוים : יא וה"ה אם הניע הומן כו' ל"ש דכתי מור"ם ל"ד הוא דאם עדיפא מיניה הוא דכאן כשהניע הומן בהכרירה בידי המלוה כתרתי ל"ש דא"ל להמוכר לו אני המשכון אלא אפי' קבלת המעות בפרוטות אינו מקבל כשרירה אלא אם"ק כשם ש"ד המלוה על העליונה בתוך הומן שאין להמוכר לו המשכון כלום כך ידו של העליונה בכלות הומן שאין מקבל ממנו אפי' פרטון לאחדי"ם ש"ם במרדכי שכתב הא"ש לדכרי כזה : יב מין כדברי כלום ושטעם כתב הטור כשם הרמ"ם ז"ל כי יאמר לו אין לי מעות לקנות קפני' שלך ואיני רוצה לטרוח למכור משלך וכ"ש אם הלוהו על בית בכניית לדור בו ושיעבד לו כל הבית שאינו יכול לבטל שיעבודו עד שיפרע לו ואפי' אין הבי' שוה יותר הדין כן כו' : יג טול אות' כשוכך כי' והמוכר לי השם"ם שכידך עלי : וא"ת מאי קרי"ם המוכר לדין זה לא כבר כתבו בשפ"ם (וכבר שב"ב כתב שיכול לק"מ דשטו' כתב דין השני תשלה וכבית הלוי' לדין הרא"ש שכתבו הרמ"ם כתבו"ע ס"ב ז"ל) וי"ל שכם"ם מיירי בקודם

ד"ה מיירי שכלו' שוכן ל"ל אלא שוה"ם ואפ"ה שינו רוצה לשלם אא"כ יחזיר לו המשכון שכלו' שכל המשכון שכלי"ה לשם פרעון קמ"ל דלא וכאן מיירי שלא הלוה לו על שקרקע ואלוה אומר אין לי עתה מעות ואל משלמים אלא קרקע טול אות' באומנך ואל"ל דהדין עם המלוה כיון שרוצה להחזיר לו ואין עכין זה לפום כלל . כן נלפע"ד נרור :

הלכות טוען ונטען

עה אם המלוה והלוה צריכין לברר הטענות וחיוב שיר ומדרבנן וטענות ברי ושמא ובו כ"ה סעיפים :

א ° (כל הסעיף מהרמ"ס ר"פ ו' חס' טוען) (ג) התובע את חבירו בבית דין מנה לי בירך בית דין (כ) אומרים לו ברר דבריך ממה חייב לך הלוית אותו או הפקדת בידו או

בקוד' בניא הומן ולא מכני' קאמר ל"ח קודם שכנים ומן הפרעון אלא אפי' כנים הומן ומין לו לשלם אפ"ה אינו יכול לכפותו דהכתי ק' דבל"ל נקי לזה מ"מ בתוך ומכו אלא אפי"ו כשכני' ומכו אינו יכול לומר כן . ו"ל דקמ"ל דל"מ בדין רחמון דם"ה דמיירי

כה ויש לו דרך לפרוע מיניה כו' וכל שכן כשפורע' פות' מדיני' כלן כ"כ הסמ"ב בלוין קכ"ג ופפר פוסקים וכ"כ מהרש"ל פ"ם רנ"ק סימן י"ב : כב ומומר לו כו' אף מהמלכיות הקפידות כמומבאן רק בלין המפסין פ"ם והרש"ם : כג והמלכיות הקפידות כו' ומפי' לו ערב לו מכל היוקות פ"ב לקבל ממנו כי מי יודע עד היכן הניע אמת מהלך מהרש"ל שם : כד כותן לו מפטע כו' ואם מחעות שהלוהו פוס בעין . פבוא בר"מ וכמ"ע כ' דעו' רוס ופפק הכ"ם רפוי פפיק' דיניב' והמע"ם פ"ם ודעת המוס' פ' הגוזל דף פ"ו ריש ע"ם בראם מהלין מיוקין (ועיין במהרש"ל שם סימן י"ב) וכבל ענין נותן לו מפטע פיוכח בפומו שעה וכן מפטע מפפוסקי' אלא מילקו בכך וכ"כ בסמ"ב בלוין קכ"ב דף פ"ב ע"ב ובכן פפק רש"י בתוע"ם וכן בראם עיקר : ה דה פיוכח בפומו שעה ואם אין מהלכיות הקפידו בבל אף אם מוכח"ם מפי' אין לו דרך נותן לו מפט' שהלוהו פ"ם והרש"ם וסור . וכתב מהרש"ל דפיינו דוקא כשפומרי אות' מדיני' מנויי' כאן : דו שהתנה ליתן תעות כו' וא"ם מכר לו שהורש ע"מ שיפלם לו בתעות הוס ומהרש"ל שם : דז כותב לו מפטע כו' כתב מהרש"ל שם וז"ל ומ"ל ביכה שהלה לו לומן ירוע ובפומו זמן קיימן לא בפפל ובא שם ומוכנו וזה רוס בלך וסו' עד שנפף' דאינו מהלמו אלא מפטע פיוכ' בפומו שעה וכן מוכח להריא"ח שם' של מהר"ם כו' (וכ"ה בכתב מהרי"ח מלייך סי' ע"ם) ומין דבריו בלע"ר ומפפק של מהר"ח מין רואיים בלל מכת' שעתים לתעני' שם ומכל שכן לפי עיקר הגירס' בכתוב בפפק של מהר"ם (דבבי מהר"ם שם בתרוכי פרק הגוזל קמא) שיתן לה בשף רמפון שם היה נותן ערב מנוכה וכן הוא בתשו' מהר"ם מרפום פרשב מי' תש"ך ומפומעה גירסת זו דבבי מהרש"ל שם עבמו שם כן מפטע לבפורה מיפבא ע"ם וכן בשלטי גבורי' פרק בם פשום דף ר"מ ע"ם ורי"ף : דח וים מולקים בו' כ"כ הר"ת בשם הפו' הרש"ם בלל ק"ב סימן ג' וכן הריב"ם סימן קנ"ו וכן הרשב"ם בשם ה"ם ותמיה לי הריב"ם שם בתב להריא מיפבא ונם בתשו' הרש"ם שם אין הבכרת ע"ם ובבר הארבתי בזה בפ"ך מי' הקט"ו ס"ק ח' וסלייתי דריב' המלכות' דיב' ורלא בתהרש"ל פרק הגוזל וסב"ח בסימן זה . ושוב מבאתי בן בתשו' מהר"ם מלייך סימן ע"ם פפק בפיפות המריכן דיב' המלכות ריב' בבב"ב ותמוע שם ב"ב דלייבא מתן דפלוג בשם ובשם הרש"ם בתשו' שם תורש ע"ם וכן פפק בשלטי גבורים פרק בם פשום דף רמ"ח סוף ע"ם ע"ם (עיין עוד תירוי' אלו בשלטי גבורים פרק בם פשום דף ר"מ ובתשו' מהר"ם מלייך סימן ע"ם ופי' הקט"ו וקי"ו וקכ"ה ובתשו"ן לב ספר נ"י ק"י ובתשו' מהרי"ם מ"ח בשלות משכיו סימן קפ"ח ובתשו' מהרי"ם מיימן ע"ם ופי' ק"נ ובתשו' מהר"ם ן' פפון סימן קכ"ב ובתשו' מהרי"ם מיימן י"ופי' ע"ר) :

עו ג התובע את חבירו כו' אפור לפפון אפר כרי לפוות הדין או כרי לפכנו אפע"י שהוא יכלי כנון מי שהיה נושה בחבירו אבא לא יפעבנו אלא"כ יהיה בחבא ובחתיב שבוע'ינלנ' עליו אחקום אחר היה נושה אבא ובפנו אלא"ם לא יאמר אכפור הכל בב"ר ואודה לו בחבא בינו לביני כרי שלא אחתיב לו שבוע' אחורה היו שלשה נושי' אבא בא' וכפר בהן לא יהיה ג' תובע ובב' אעירי' וכשיוציאו אחבנו יחלקו - היה פועבו אבא ע"ם ער ג' וכפר בו לא יאמר לאחר בא אבי ואחר ובעירנו ובויבא בולה אחתת ידו כל זה אחבאר אבפ"ם ע"שבועו' העדות (דף ל"ט ע"ב) ואוש"ב שבועות פרק ה' ורמב"ם פוף ה' שבועו ובפנו ואח"ב עפין ק"ו . ולא ידעתי למה לא הזכירו הפור והאחבר בשום אקום ריבי' אלא : כ מוהרים לו כרר דבריך כו' ואם בירר פעבמו ואחר בים לו טרים ע"ל סימן ע' סעיף כ' - כתב בר"ח ו"ל כתב אהרי"ך בהן בשאובותיו בית ג' אחר ג' מי בים לו דין על חביבו ואבאבע אומן' לפן אומרי' לפוביאו ולפביאו בית בלים ואח"ב ידוכו דבל אלא' רעבידנ' לבלויי לא אפרעינ' ב"ד דילמא יוב' אבאבע ובאבע

מאוזן

קרקע בין שאיני חובע חובו יי הדין עם המלוה : ז °(ל' הבאהב"ם בפ"ז אחלוה דין י"ב) סו המלוה את חבירו על המטבע ונפפל אם יכול להוציאו במדינה אחרת (כא) ויש לו דרך לאותה מדינה נותן לו ממטבע שהלוהו (כב) ואומר לו לך והוציאו במקום פלו' ואם אין לו דרך לשם °(סו' ס"ם) (או בים לו דרך לשם (כב) ואהלכיות הקפידות אחפפין על מי אחולין מטבע הנפפל) (כג) נותן לו מטבע (כה) היוצא באותו שעה סו וכן בכתובה :

כנס °(סור שם) וכל זה (כו) שהתנה ליתן לו תעות אבל אם לא התנה כלום יי (כו) נותן לו יי מטבע שהלוהו בכל ענין °(המרדכי פרק הגוזל קמא) יי ואם התנה ליתן לו תעות ה'יונ'ים בהונלה מייב ליתן לו כ תעות ה'יונ'ים בכל ענין כה ואם תקן המלך כיצד יפלמו המייבים דינא המלכותא דינא °(כ"כ תרוכי בשם ר"י) וכפי מ' שתיקן יפלם °(הרש"ם בלל ק"נ סי' ג' ג' מהריב"ם סי' קנ"ו) (כה) ויש חולקין ויין לקחן סי' שם ס"ב כדין דינא המלכותא ופ"ין כי' ד ס"מן קם"ב מדיני' אלו :

הלכות טוען ונטען

עה אם המלוה והלוה צריכין לברר הטענות וחיוב שיר ומדרבנן וטענות ברי ושמא ובו כ"ה סעיפים :

א °(כל הסעיף מהרמ"ם ר"פ ו' חס' טוען) (ג) התובע את חבירו בבית מנה לי בירך בית דין (כ) אומרים לו ברר דבריך ממה חייב לך הלוית אותו או הפקדת בידו או

בקוד' בניא הומן ולא מכני' קאמר ל"ח קודם שכנים ומן הפרעון אלא אפי' כנים הומן ומין לו לשלם אפ"ה אינו יכול לכפותו דהכתי ק' דבל"ל נקי לזה מ"מ בתוך ומכו אלא אפי"ו כשכני' ומכו אינו יכול לומר כן . ו"ל דקמ"ל דל"מ בדין רחמון דם"ה דמיירי

כה ויש לו דרך לפרוע מיניה כו' וכל שכן כשפורע' פות' מדיני' כלן כ"כ הסמ"ב בלוין קכ"ג ופפר פוסקים וכ"כ מהרש"ל פ"ם רנ"ק סימן י"ב : כב ומומר לו כו' אף מהמלכיות הקפידות כמומבאן רק בלין המפסין פ"ם והרש"ם : כג והמלכיות הקפידות כו' ומפי' לו ערב לו מכל היוקות פ"ב לקבל ממנו כי מי יודע עד היכן הניע אמת מהלך מהרש"ל שם : כד כותן לו מפטע כו' ואם מחעות שהלוהו פוס בעין . פבוא בר"מ וכמ"ע כ' דעו' רוס ופפק הכ"ם רפוי פפיק' דיניב' והמע"ם פ"ם ודעת המוס' פ' הגוזל דף פ"ו ריש ע"ם בראם מהלין מיוקין (ועיין במהרש"ל שם סימן י"ב) וכבל ענין נותן לו מפטע פיוכח בפומו שעה וכן מפטע מפפוסקי' אלא מילקו בכך וכ"כ בסמ"ב בלוין קכ"ב דף פ"ב ע"ב ובכן פפק רש"י בתוע"ם וכן בראם עיקר : ה דה פיוכח בפומו שעה ואם אין מהלכיות הקפידו בבל אף אם מוכח"ם מפי' אין לו דרך נותן לו מפט' שהלוהו פ"ם והרש"ם וסור . וכתב מהרש"ל דפיינו דוקא כשפומרי אות' מדיני' מנויי' כאן : דו שהתנה ליתן תעות כו' וא"ם מכר לו שהורש ע"מ שיפלם לו בתעות הוס ומהרש"ל שם : דז כותב לו מפטע כו' כתב מהרש"ל שם וז"ל ומ"ל ביכה שהלה לו לומן ירוע ובפומו זמן קיימן לא בפפל ובא שם ומוכנו וזה רוס בלך וסו' עד שנפף' דאינו מהלמו אלא מפטע פיוכ' בפומו שעה וכן מוכח להריא"ח שם' של מהר"ם כו' (וכ"ה בכתב מהרי"ח מלייך סי' ע"ם) ומין דבריו בלע"ר ומפפק של מהר"ח מין רואיים בלל מכת' שעתים לתעני' שם ומכל שכן לפי עיקר הגירס' בכתוב בפפק של מהר"ם (דבבי מהר"ם שם בתרוכי פרק הגוזל קמא) שיתן לה בשף רמפון שם היה נותן ערב מנוכה וכן הוא בתשו' מהר"ם מרפום פרשב מי' תש"ך ומפומעה גירסת זו דבבי מהרש"ל שם עבמו שם כן מפטע לבפורה מיפבא ע"ם וכן בשלטי גבורי' פרק בם פשום דף רמ"ח סוף ע"ם ורי"ף : דח וים מולקים בו' כ"כ הר"ת בשם הפו' הרש"ם בלל ק"ב סימן ג' וכן הרשב"ם בשם ה"ם ותמיה לי הריב"ם שם בתב להריא מיפבא ונם בתשו' הרש"ם שם אין הבכרת ע"ם ובבר הארבתי בזה בפ"ך מי' הקט"ו ס"ק ח' וסלייתי דריב' המלכות' דיב' ורלא בתהרש"ל פרק הגוזל וסב"ח בסימן זה . ושוב מבאתי בן בתשו' מהר"ם מלייך סימן ע"ם פפק בפיפות המריכן דיב' המלכות ריב' בבב"ב ותמוע שם ב"ב דלייבא מתן דפלוג בשם ובשם הרש"ם בתשו' שם תורש ע"ם וכן פפק בשלטי גבורים פרק בם פשום דף רמ"ח סוף ע"ם ע"ם (עיין עוד תירוי' אלו בשלטי גבורים פרק בם פשום דף ר"מ ובתשו' מהר"ם מלייך סימן ע"ם ופי' הקט"ו וקי"ו וקכ"ה ובתשו"ן לב ספר נ"י ק"י ובתשו' מהרי"ם מ"ח בשלות משכיו סימן קפ"ח ובתשו' מהרי"ם מיימן ע"ם ופי' ק"נ ובתשו' מהר"ם ן' פפון סימן קכ"ב ובתשו' מהרי"ם מיימן י"ופי' ע"ר) :

עה ג התובע את חבירו כו' אפור לפפון אפר כרי לפוות הדין או כרי לפכנו אפע"י שהוא יכלי כנון מי שהיה נושה בחבירו אבא לא יפעבנו אלא"כ יהיה בחבא ובחתיב שבוע'ינלנ' עליו אחקום אחר היה נושה אבא ובפנו אלא"ם לא יאמר אכפור הכל בב"ר ואודה לו בחבא בינו לביני כרי שלא אחתיב לו שבוע' אחורה היו שלשה נושי' אבא בא' וכפר בהן לא יהיה ג' תובע ובב' אעירי' וכשיוציאו אחבנו יחלקו - היה פועבו אבא ע"ם ער ג' וכפר בו לא יאמר לאחר בא אבי ואחר ובעירנו ובויבא בולה אחתת ידו כל זה אחבאר אבפ"ם ע"שבועו' העדות (דף ל"ט ע"ב) ואוש"ב שבועות פרק ה' ורמב"ם פוף ה' שבועו ובפנו ואח"ב עפין ק"ו . ולא ידעתי למה לא הזכירו הפור והאחבר בשום אקום ריבי' אלא : כ מוהרים לו כרר דבריך כו' ואם בירר פעבמו ואחר בים לו טרים ע"ל סימן ע' סעיף כ' - כתב בר"ח ו"ל כתב אהרי"ך בהן בשאובותיו בית ג' אחר ג' מי בים לו דין על חביבו ואבאבע אומן' לפן אומרי' לפוביאו ולפביאו בית בלים ואח"ב ידוכו דבל אלא' רעבידנ' לבלויי לא אפרעינ' ב"ד דילמא יוב' אבאבע ובאבע

מאוזן

סתם על מוכו שה'יב לו ובבשיו תובע שתעון שיפבנו לו הוכיב' כפי מה שעון ה'ום ורוכן אמר מה שפרעתי יפבב כפי מה שהיו עון בשעת הפרעון והביב שהדין עם רוכן אמה שפרע פרעון הוי ולא פקדון עב"ל ד"מ ח' : ט ואם התנה כו' °ואם התעות שהלוה הוא בעין ה' כו פלונתא הש"ם ר"ד מחלוה ס"ל דלריך לפלם תעות ה'יונ'ים והמרדכי פרק הגוזל ס"ל דא"ל הרי שלך לפניך ד"ח ח' : כ תעות היונ'ים בכל ענין °ובי' שם במרדכי שם לא הום'פו פלי' יותר מן הפיעור החמו' בתלמוד עב"ל ור"ל הפיעור שהוא קומם כמ"ם כי' ס' קם"ה ודוקא כשהוסיפו פלי' אסור דהותן לו מטבע אחרת חשב"ם כשהוקר המטבע עלמה מותר דאותו מטבע הלוהו ובמ"ם בשור כאן בם' בשם תשובת הרמ"ם וב"ם השור והמחבר כי' ד' בסי' קם"ב דאף האשור לעות שהם בשעה המטבע תות'יע ח' : כא ואם תיקן המלך כיצד יפלמו כו' במרדכי שם והביאו הד"מ בשוב ו"ל וכמו שתיקן הפלטון שהפורע לאלתר יפול רביעי והפורע לאחר שנה יפרע הכל כך יעפו ב"ב ור"ל אחר שפפל המלך המטבע תיקן שהפורע מאה יפרע המטבע הקדם רביעי מתוך פישנה שהלוהו ואם לא יפרעהו מיד אלא יעשה לשלם לו מהמדשה הבל כן יעפו :

עה ג ברר דבריך ממה ה'יב כו' כאן כרים הלכות טוען ונרים אם נרים כבר תפלת ועיקר עשנתו ולעיל